CUPRINS

I. EDITORIAL

P.F. Părinte Patriarh Daniel, *Pastorala Sfântului Sinod al BOR privind însemnătatea* ***Anului omagial euharistic*** *(al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii) şi* ***Anul comemorativ*** *al Sfinţilor Martiri Brâncoveni* 11

II. CRONICA EPARHIALĂ ŞI UNIVERSITARĂ A ANULUI 2014

1. *Spicuiri din cronica eparhială, universitară şi culturală băimăreană - 2014* 23
2. *Cadrele didactice universitare de conducere* 50
3. *Cadrele didactice titulare ale Domeniului de Teologie Ortodoxă* 51
4. *Licenţiaţii în Teologie ortodoxă pastorală –promoţia 2014* 52
5. *Absolvenţii cursurilor postuniversitare de Masterat 2014* 53
6. *Studenţii specializării T.O.P. 2014-2015*.....53
7. *Studenţii specializării T.O.D. 2014-2015* 55
8. *Studenţii masteranzi –Teologie creştină şi spiritualitate europeană 2014-2015.* 58

III. EVENIMENTE & ACTUALITĂŢI

1.*Educaţia –lumină pentru viaţă*, Mesajul Prea Fericitului Părinte DANIEL – Patriarhul BOR, adresat elevilor, părinţilor şi profesorilor, cu ocazia începerii anului şcolar 2014-2015.....63
2. *Teologia –slujire misionară în viaţa Bisericii*, Mesajul Prea Fericitului Părinte DANIEL – Patriarhul BOR, adresat corpului didactic teologic universitar întruniţi la cel de-al VI-lea Congres al Facultăţilor de Teologie Ortodoxă susţinut la Arad 67
3. *Adunarea Naţional Bisericească* a evaluat şi aprobat activitatea Bisericii din 2013 şi proiectele pentru anul 2014 – 12 februarie 2014 71
4. *Cinstitori ai sfinţilor şi slujitori ai semenilor* –Activitatea în Patriarhia Română pe anul 2013 75
5. Prea Fericitul Părinte Patriarh DANIEL – *7 ani de slujire exemplară şi dăruire deplină* 95
6. *Lucrările Sfântului Sinod* – 13 februarie 2014 107
7. *Şedinţe de lucru ale Sfântului Sinod* – 18 august 2014 şi 29 septembrie 2014 113
8. *Lucrările Sfântului Sinod* -28-29 octombrie 2014 121

9. *Şedinţa de constituire a ANB - 29 septembrie 2014* 125
10. *Evenimente din lumea creştină*
10.1. *Sinaxa întâistătătorilor Bisericii Ortodoxe* –Constantinopol, 5-9 martie 2014 129
10.2. *Reluarea dialogului între creştinii ortodocşi şi creştinii vechi-orientali* 141
10.3. *Papa Francisc în vizită de trei zile în Turcia*.....143
10.4. *Patriarhul Teofil al III-lea al Ierusalimului în vizită frăţească la Patriarhia Română de sărbătoarea Sf. Cuvios Dimitrie cel Nou*...145
10.5. *Patriarhia Română şi Patriarhia Antiohiei promovează dialogul şi cooperarea* 149
11. *Pastorala Sfântului Sinod la Duminica Ortodoxiei* din anul Domnului 2014 159
12. *Sinodul Mitropolitan* al Mitropoliei Clujului, Maramureşului şi Sălajului – întrunit la mănăstirea Bârsana pe 29 iunie 2014 165
13. *O decizie discriminatorie şi umilitoare pentru ora de religie* 171
14. *Hotărâri ale Sfântului Sinod pentru susţinerea orei de Religie în învăţământul public*.....173
15. *Statutul actual al Religiei în învăţământul public este conform cu legislaţia românească şi se află în multe ţări ale Uniunii Europene*.....175
16. Î.P.S. Arhiepiscop Justinian CHIRA, *Apel la conştiinţă şi raţiune* 177
17. Pr. dr. Vasile BORCA, *Scrisoare deschisă* către Curtea Constituţională a României –*Un atentat spiritual şi un act criminal la adresa Neamului românesc* 183
18. *Sinod Mitropolitan şi Consiliu Eparhial* pe tema orei de Religie 185

IV. PROBLEME ÎN ACTUALITATE

ANUL EUHARISTIC OMAGIAL 2014
Sfânta Taină a Pocăinţei şi a Sfintei Împărtăşanii

1. P. F. Părinte Patriarh DANIEL, *Sfânta Spovedanie şi Sfânta Euharistie - izvoare ale bucuriei şi vieţii veşnice* 189
2. Asist. univ. dr. Eusebiu BORCA, *Taina mărturisirii păcatelor dintr-o perspectivă biblico-patristică* 193
3. Pr. drd. Claudiu POP, *Valoarea pastoral-duhovnicească a Tainei Spovedaniei şi a Tainei Euharistiei* 213
4. Pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL, *Viaţa plenară şi mărturia vie a Bisericii prin Sfintele Taine ale Spovedaniei şi Euharistiei* 245
5. Asist. univ. dr. Eusebiu BORCA, *Comuniunea lui Dumnezeu cu omul, prin Euharistie*.....271

ANUL COMEMORATIV OMAGIAL 2014
Sfinţii Martiri Brâncoveni

1. *Sfântul Domnitor Martir Constantin Brâncoveanu –model al iubirii jertfelnice şi statornice faţă de Hristos şi faţă de neamul românesc* 295
2. *Act Sinodal Comemorativ la împlinirea a 300 de ani de la martiriul Sfinţilor Brâncoveni*..... 309
3. Pr. dr. Cristian ŞTEFAN, *Moştenirea brâncovenească în Transilvania* 323
4. Pr. drd. Gabriel GORGAN, *Constantin Brâncoveanu –ctitor de cultură românească şi lăcaşuri de închinare* 329
5. P.S. Varlaam Ploieşteanul, *Sinteza activităţilor din Anul euharistic şi al Sfinţilor Brâncoveni* 361

V. EVENIMENTE DE EXCEPŢIE ÎN EPISCOPIA ORTODOXĂ A MARAMUREŞULUI ŞI SĂTMARULUI

A. Î.P.S. Justinian CHIRA –Arhiepiscopul Maramureşului şi Sătmarului

1.Î.P.S. Justinian CHIRA –*la împlinirea vârstei de 93 de ani* 375
2. Î.P.S. Arhiepiscop Justinian, *41 de ani de slujire arhierească* 379

B. P.S. Dr. Iustin Sigheteanul –Arhiereu-Vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului

1. P.S. Dr. Iustin Sigheteanul: *La împlinirea a 20 de ani de arhierie* 383
2. *Agenda pastoral-misionară, culturală şi filantropică* pe anul 2014 a Preasfinţiei Sale Dr. Iustin Sigheteanul 441

C. Reuniunea tinerilor ortodocşi

- Baia Mare, 3-6 septembrie 2014 469

D. Constituirea noii Adunări Eparhiale

- Mandat 2014-2018 497

E. Promovări în Eparhia Maramureşului şi Sătmarului

..... 499

1. Noul consilier economic 499
2. Numiri noi de inspectori eparhiali 501

F. Proclamarea Sfântului Arhidiacon Ştefan ca *ocrotitor al tinerilor ortodocşi* din Eparhia Maramureşului şi Sătmarului 505

G. Stadiul actual al lucrărilor de la Catedrala Episcopală "Sfânta Treime" din Baia Mare.....511

VI. CUVÂNTĂRI ŞI CATEHEZE

1. Lect. univ. dr. Valerian MARIAN, *Cateheză la Sfânta Taină a Spovedaniei* 517
2. Lect. univ. dr. Valerian MARIAN, *Cateheză la Sfânta Taină a Euharistiei*.....523

VII. APARIŢII EDITORIALE

1. George REMETE, *Fiinţa şi Credinţa*, Vol. I, *Ideea de fiinţă*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2012, 650 pag., de Stelian GOMBOŞ 531
2. Ioan POTOP, *Priviri în împrejurimi şi spre înălţimi* (versuri), Baia Mare, Ed. Enesis, 2014, 148 pag., de Vasile MĂRANU 535
3. Stelian GOMBOŞ, *Dumnezeiască Euhartisite: centrul vieţii liturgice şi duhovniceşti a creştinului*, Ed. Emia, Deva, 2011, de Pr. lect. dr. Vasile BORCA, ...539

I. *EDITORIAL*

PASTORALA
SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
privind însemnătatea ANULUI OMAGIAL EUHARISTIC (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii) ŞI ANULUI COMEMORATIV AL SFINŢILOR MARTIRI BRÂNCOVENI

Preafericitul Părinte DANIEL
Patriarhul României

PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL, PREACUCERNICULUI CLER ŞI PREAIUBIŢILOR CREDINCIOŞI DIN CUPRINSUL PATRIARHIEI ROMÂNE,

Har, milă şi pace de la Dumnezeu Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, iar de la noi părinteşti binecuvântări!

Preacuvioşi şi Preacucernici Părinţi,
Iubiţi credincioşi şi credincioase,

Anul 2014 a fost declarat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca ***Anul omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii)***, pentru a sublinia *însemnătatea Sfintei Spovedanii, ca Taină a iertării, reconcilierii şi vindecării spirituale, a Sfintei Euharistii, ca Taină a sfinţirii şi înnoirii vieţii, prin împărtăşirea cu Hristos*, dar şi ***Anul comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni*** în Patriarhia Română, *întrucât se împlinesc 300 de ani de la moartea martirică a Sfântului*

Domnitor al Ţării Româneşti Constantin Brâncoveanu, a celor patru fii ai săi, Constantin, Ştefan, Radu şi Matei şi a sfetnicului Ianache.

Aprofundarea de către preoţi şi credincioşi a sensurilor duhovniceşti şi a scopurilor mântuitoare ale Tainei Sfintei Spovedanii şi Tainei Sfintei Euharistii subliniază însemnătatea şi necesitatea acestora pentru timpul prezent, întrucât sunt *lumini de înviere duhovnicească şi înnoire spirituală.* Prin *Sfânta Taină a Spovedaniei* ne mărturisim păcatele şi primim iertarea lor, iar prin hrănirea cu *Sfânta Taină a Euharistiei* primim *„Pâinea vieţii (care) schimbă, preface şi umple de viaţă pe cel ce se împărtăşeşte*", după cum spune Sfântul Nicolae Cabasila[1].

Îndemnul biblic şi liturgic *„Gustaţi şi vedeţi că bun este Domnul*" (*Psalmul* 33, 8) este o chemare la **cunoaşterea sensului vieţii ca relaţie de comuniune a omului cu Dumnezeu**, la înnoirea vieţii prin Taina Sfintei Spovedanii şi la comuniunea de iubire eternă cu Hristos Cel răstignit şi înviat, prin Taina Sfintei Euharistii. În acest sens, Mântuitorul Iisus Hristos spune ucenicilor Săi: *„Lucraţi nu pentru mâncarea cea pieritoare, ci pentru mâncarea ce rămâne spre viaţa veşnică şi pe care o va da vouă Fiul Omului, căci pe El L-a pecetluit Dumnezeu-Tatăl (...). Eu sunt Pâinea cea vie, Care S-a pogorât din cer. Cine mănâncă din Pâinea aceasta viu va fi în veci. Iar Pâinea pe care Eu o voi da pentru viaţa lumii este trupul Meu*" (*Ioan* 6, 27; 51).

Mântuirea este experienţa vie a relaţiei personale, conştiente şi libere a omului cu Dumnezeu, Izvorul vieţii veşnice. **Pocăinţa sau mărturisirea păcatelor şi primirea iertării în Taina Sfintei Spovedanii este viaţă şi ridicare**. De aceea, mântuirea pe care Dumnezeu o propune oamenilor înseamnă, de fapt, eliberare şi vindecare de păcat şi de moarte. Acest adevăr este rezumat în cuvintele: *Dumnezeu nu voieşte moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu* (cf. *Iezechiel* 18,23; 33,11) sau Dumnezeu *„voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină"* (*1 Timotei* 2,4). Pocăinţa şi restabilirea comuniunii omului cu Dumnezeu în Taina Sfintei Spovedanii şi desăvârşirea comuniunii prin împărtăşirea cu Trupul şi Sângele lui Hristos în Euharistie deschid fiecărui creştin uşa Împărăţiei cerurilor.

Pe temeiul Sfintei Scripturi, **pocăinţa sau mărturisirea păcatelor este o lucrare de înnoire a vieţii spirituale**, exemple binecunoscute de pocăinţă din Vechiul Testament fiind pocăinţa regelui David şi a regelui Manase, iar în Noul Testament, Mântuitorul Iisus Hristos, Luminătorul şi Vindecătorul sufletelor, primeşte cu milostivire pocăinţa sinceră a tuturor celor care îşi recunosc cu regret păcatele, zicând: *Mare bucurie se face în*

[1] Sf. Nicolae Cabasila, *Despre viaţa în Hristos*, cartea a IV-a, trad. pr. prof. Teodor Bodogae, EIBMO, Bucureşti, 2014, p. 129.

cer pentru un păcătos care se pocăieşte (cf. *Luca* 15,7). Exemple de pocăinţă şi de primire a iertării păcatelor sunt mai ales femeia desfrânată, care I-a uns picioarele cu mir şi le-a şters cu părul capului ei (cf. *Luca* 7, 36-50), sau tâlharul de pe cruce (cf. *Luca* 23,42). De altfel, la începutul misiunii Sale de propovăduire a Evangheliei mântuirii, Domnul Iisus Hristos cheamă oamenii la pocăinţă, zicând: „*Pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia cerurilor!*" (*Matei* 4,17). Iar după învierea Sa din morţi Hristos Domnul a dăruit ucenicilor Săi, şi prin ei slujitorilor Bisericii, harul şi darul iertării zicând: „*Luaţi Duh Sfânt; cărora veţi ierta păcatele, le vor fi iertate şi cărora le veţi ţine, vor fi ţinute*" (*Ioan* 20, 22-23). Numai urmaşii apostolilor, arhiereii şi preoţii Bisericii, au primit harul legării şi dezlegării sau iertării păcatelor *prin chemarea harului curăţitor, vindecător şi mântuitor al Duhului Sfânt asupra credincioşilor care se pocăiesc*.

Pocăinţa pe care o învaţă şi o practică Biserica în Taina Sfintei Spovedanii nu este o pocăinţă a disperării, ci este o **pocăinţă a speranţei şi a bucuriei**, a recuperării şi ridicării păcătosului din robia păcatelor sau a patimilor. Când ne spovedim şi primim iertare, atunci pregătim bucuria învierii sufletului nostru din moartea păcatului. În acest sens, *perioadele de pocăinţă şi post devin perioade de curăţire şi de pregătire pentru bucurie*, iar *adevărata bucurie este comuniunea noastră cu Dumnezeu, Izvorul vieţii şi al bucuriei veşnice, care se desăvârşeşte* prin *primirea Sfintei Împărtăşanii*.

Din nefericire, în societatea de azi, în care domină izolarea individualistă şi autosuficienţa omului secularizat, au slăbit mult conştiinţa păcatului şi practica pocăinţei, **iar unde nu mai este pocăinţă nu mai este nici dor de sfinţenie, nici dor de mântuire sau viaţă veşnică**. Pocăinţa ca Sfântă Taină a Mărturisirii păcatelor înseamnă mai multă exigenţă cu noi înşine şi mai multă îngăduinţă cu alţii, aşa cum atrage atenţia Sfântul Ioan Gură de Aur zicând: „*Aceasta este pricina tuturor relelor, că iscodim cu multă luare-aminte păcatele altora, iar pe cele ale noastre le trecem cu multă nepăsare*"[2].

Potrivit tradiţiei şi practicii Bisericii noastre, **trebuie să ne spovedim înainte de a primi Sfânta Împărtăşanie**. Dacă omul nu se pocăieşte şi nu cere iertarea păcatelor nu poate intra în Împărăţia cerurilor: *„Nu ştiţi, oare, că nedrepţii nu vor moşteni Împărăţia lui Dumnezeu?"* (*1 Corinteni* 6,9). Haina curată a fiilor Împărăţiei lui Dumnezeu **se dobândeşte o singură dată prin botez, dar se curăţă de mai multe ori prin pocăinţă, numită şi *„botezul lacrimilor".***

[2] Sf. Ioan Gură de Aur, *Să nu dăm în vileag păcatele fraţilor noştri şi să nu-i blestemăm pe duşmani*, 12, în vol. *Despre desfătarea celor viitoare*, trad. pr. prof. Dumitru Fecioru, EIBMO, Bucureşti, 2008, p. 44.

Arătând că numai dacă ne pocăim de păcate putem să ne curăţim şi să pregustăm din viaţa veşnică, scrierea apostolică numită *Didahia* (care datează din sec. I) spune despre pocăinţă: *„În Biserică să-ţi mărturiseşti păcatele tale şi nu te duce la rugăciune cu conştiinţa rea. Aceasta este calea Vieţii”* (cap. IV, 14), iar despre împărtăşirea cu Trupul şi Sângele Domnului Iisus Hristos, *Didahia* precizează: *„Dacă este cineva sfânt, să vină! Dacă nu este să se pocăiască!”* (cap. X,5) ori: *„Când vă adunaţi în duminica Domnului, frângeţi pâinea şi mulţumiţi, **după ce mai întâi v-aţi mărturisit păcatele voastre**, ca jertfa voastră să fie curată. Tot cel care este certat cu aproapele său să nu vină împreună cu voi până nu se împacă, pentru ca să nu se pângărească jertfa voastră”* (cap. XIV, 1-2)[3].

Iubiţi fii şi fiice duhovniceşti,

Prin Sfânta Liturghie euharistică se realizează cea mai vie legătură duhovnicească, cea mai bogată comunicare şi cea mai intensă comuniune între Hristos – Capul Bisericii şi Biserica Sa, *trupul Său tainic, templu al Sfântului Duh, popor al lui Dumnezeu–Tatăl*, după cum spune Domnul Iisus Hristos ucenicilor Săi, vorbind despre Taina împărtăşirii cu El: *„Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veţi mânca trupul Fiului Omului şi nu veţi bea sângele Lui, nu veţi avea viaţă în voi. Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu are viaţă veşnică şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi.*” (*Ioan* 6, 53-54).

Prin urmare, Sfânta Euharistie ne dăruieşte arvuna vieţii veşnice. De aceea, când primim Trupul şi Sângele Domnului, ni se spune de către arhiereu sau preot că ne împărtăşim *„spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci”*[4], iar strana cântă în timpul împărtăşirii credincioşilor *„Trupul lui Hristos primiţi şi din izvorul cel fără de moarte gustaţi!”*[5]. Unirea duhovnicească a lui Hristos cu Biserica Sa şi a Bisericii cu Hristos are ca scop iertarea, curăţirea şi sfinţirea oamenilor pentru a dobândi mântuirea şi viaţa veşnică. În acest sens Părintele Dumitru Stăniloae spune: *„Cei făcuţi de Dumnezeu nu pot avea viaţa şi nu pot spori în ea decât din El, ca sursă a vieţii. De aceea, Dumnezeu îi naşte din nou (prin Botez n.n.). Dar Dumnezeu nu-i poate lăsa pe cei născuţi din El fără să-i hrănească cu viaţa din Sine. (…) Dumnezeu, după ce a constatat că oamenii nu pot dura etern*

[3] *Didahia* (Învăţătură a celor doisprezece apostoli), în vol. *Scrierile Părinţilor Apostolici*, trad. Pr. D. Fecioru, col. PSB, vol. I, EIBMBOR, Bucureşti, 1979, pp. 27, 30, 31.
[4] *Rugăciunea a douăsprezecea*, a Sfântului Ioan Gură de Aur, din Rânduiala Sfintei Împărtăşiri, în Liturghier, EIBMO, Bucureşti, 2012, p. 365.
[5] *Cântările Sfintei Liturghii*, colinde şi alte cântări bisericeşti, EIBMO, Bucureşti, 2013, p. 68.

fără viaţa din El, îi hrăneşte El însuşi cu viaţa Sa, pentru ca să sporească în viaţă şi să rămână etern în ea"[6].

În timp ce lumea secularizată de azi nu se mai roagă lui Dumnezeu şi este dominată de un spirit de nemulţumire, **Euharistia Bisericii, ca Taină a recunoştinţei faţă de Dumnezeu Creatorul şi Mântuitorul lumii, ne oferă pace sfântă şi bucurie profundă, izvorâte din rugăciune smerită şi stăruitoare**. Din păcate, *omul secularizat a pierdut pacea şi bucuria sufletului tocmai pentru că a pierdut practica rugăciunii ca respiraţie a sufletului în prezenţa harică a iubirii milostive a lui Dumnezeu*.

Este semnificativ faptul că venirea lui Hristos pe pământ ca om-copil născut în Betleem începe cu vestirea bucuriei de către îngeri: „*Iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul"* (*Luca* 2,10), iar înălţarea Sa întru slavă se încheie cu bucuria binecuvântării lui Hristos dăruită ucenicilor Săi şi prin ei Bisericii Sale întregi: „*Iar ei, închinându-se Lui, s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare*" (*Luca* 24,52). Această bucurie *se primeşte şi azi în comuniunea de viaţă a Bisericii cu Hristos cel Înviat, prezent haric în comunitatea eclezială aflată în rugăciune* (cf. *Matei* 28, 20).

De aceea, **trebuie să redescoperim dimensiunea eclezială a Tainei Sfintei Spovedanii şi a Tainei Sfintei Euharistii ca izvoare de bucurie, de sfinţire şi de creştere spirituală a comunităţii bisericeşti în comuniune**.

Prin Sfânta Împărtăşanie primită în Biserică ne apropiem de Hristos şi învăţăm să trăim şi să creştem duhovniceşte întru El, deoarece, aşa cum spune Sfântul Nicolae Cabasila: „*Legătura cu Hristos e adevărata noastră viaţă, căci ajungem să fim «mădulare» şi «fii» ai Lui, împărtăşindu-ne din Trupul, din Sângele şi Duhul Său. Ea ne leagă viaţa de Dumnezeu mai strâns decât ar reuşi doar strădaniile noastre, ba chiar mai strâns decât ceea ce avem din însăşi firea noastră, fiindcă Hristos e mai înrudit cu noi decât sunt chiar părinţii noştri trupeşti*"[7].

Taina Sfintei Împărtăşanii este izvor de sfinţire a vieţii creştine şi de afirmare a unităţii Bisericii. **Cu cât ne împărtăşim mai des după o pregătire adecvată, prin pocăinţă şi Spovedanie, cu atât avem mai multă bucurie în suflet şi avem mai multă pace**. Prin împărtăşirea euharistică Hristos nu mai este prezent doar în mijlocul nostru sau între noi, ci în sufletul nostru. În acest sens, Sf. Nicolae Cabasila zice: „*Domnul ni Se dă El însuşi; pentru că împărtăşindu-ne cu Trupul şi Sângele Său, noi primim pe Însuşi Dumnezeu în sufletele noastre"*[8]; iar El devine Viaţa vieţii

[6] Pr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. III, Bucureşti, EIBMO, Bucureşti, 2010, p. 97.
[7] Sf. Nicolae Cabasila, *Despre viaţa în Hristos*, cartea a IV-a, p. 145.
[8] Sf. Nicolae Cabasila, *Despre viaţa în Hristos*, cartea a IV-a, p. 124.

noastre (cf. *Ioan* 6, 56-57). **Sfânta Taină a Împărtăşaniei înseamnă viaţa lui Hristos dăruită nouă oamenilor**, *pentru ca noi, oameni pământeni, să pregustăm încă din lumea aceasta fericirea vieţii veşnice*: *"Pâinea vieţii este însăşi Viaţa, Care face vii pe cei ce gustă din ea"*[9]. Prin urmare, când primim, cu pocăinţă şi smerenie, Sfânta Împărtăşanie, **viaţa sfântă a lui Hristos Cel răstignit şi înviat sfinţeşte viaţa noastră**, *dăruindu-i arvuna învierii şi îndreptând-o spre viaţa cerească şi fericirea veşnică din Împărăţia Preasfintei Treimi,* care este *„dreptate, pace şi bucurie în Duhul Sfânt*" (*Romani* 14,17).

Din acest motiv, *toate rugăciunile ortodoxe dinainte de împărtăşire sunt, de fapt, rugăciuni de pocăinţă*, iar *cele de după împărtăşire sunt rugăciuni de mulţumire pentru iertarea păcatelor şi pentru binefacerile pe care le aduce Sfânta Euharistie pentru mântuirea sufletului şi viaţa Bisericii*.

***Anul omagial Euharistic*a prilejuit în eparhiile din ţară şi străinătate, în parohii şi mănăstiri, în centrele culturale şi şcolile teologice din cuprinsul Bisericii Ortodoxe Române**, **o intensă implicare a ierarhilor, preoţilor şi monahilor, a duhovnicilor, a profesorilor de teologie**, care au evidenţiat cu bucurie sensurile duhovniceşti şi scopurile mântuitoare ale Sfintei Spovedanii şi ale Sfintei Împărtăşanii, însemnătatea şi necesitatea acestora pentru viaţa şi ajutorul credincioşilor, pelerini pe calea mântuirii în lumea tot mai secularizată de azi.

Un loc important în cadrul acestor activităţi l-a avut **concursul naţional de proiecte** *„Sfânta Euharistie - lumina vieţii creştine"*, organizat de Patriarhia Română, care s-a adresat copiilor şi tinerilor din grupele de catehează implicate în programul catehetic *„Hristos împărtăşit copiilor"*, şi a avut ca scop **educarea copiilor şi tinerilor şi familiarizarea acestora cu Taina Sfintei Spovedanii şi Taina Sfintei Euharistii, maturizarea lor spirituală în Biserică.**

Iubiţi fraţi şi surori în Domnul,

Deloc întâmplător, *în anul acesta în care omagiem Sfânta Euharistie comemorăm şi* ***300 de ani de la martiriul sau mucenicia Sfinţilor Brâncoveni*** (1714), deoarece există o *legătură duhovnicească adâncă între* ***iubirea jertfelnică a lui Hristos*** *pentru umanitate, celebrată în Sfânta Euharistie, şi* ***iubirea jertfelnică a Martirilor*** *sau a Mucenicilor pentru Hristos, cinstită în slujbele de pomenire ale acestora de către Biserică*. În ambele se vede *taina Crucii şi Învierii lui Hristos*, Biruitorul păcatului, al iadului şi al morţii, Care dăruieşte celor ce cred în El mântuire şi viaţă veşnică.

[9] Sf. Nicolae Cabasila, *Despre viaţa în Hristos*, cartea a IV-a, p. 129.

Istoria l-a înscris pe voievodul martir Constantin Brâncoveanu în rândul marilor domnitori ai neamului nostru, iar **Biserica l-a trecut în rândurile sfinţilor martiri, apărători ai credinţei creştine şi ctitori de locaşuri sfinte**, alături de *cei patru fii ai săi, Constantin, Ştefan, Radu, Matei şi de sfetnicul Ianache (Văcărescu),* **aceştia fiind canonizaţi de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în data de 20 iunie 1992, cu data de pomenire în 16 august**.

Sfântul voievod martir Constantin Brâncoveanu **a simţit şi a lucrat pentru unitatea neamului românesc** în pofida împărţirii acestuia în trei mari provincii distincte. **El a fost un domnitor învăţat şi un promotor al educaţiei şi al culturii**, **care a sprijinit tipărirea a numeroase şi valoroase lucrări de cultură teologică şi laică**, încât, pe vremea domniei lui, prin dezvoltarea culturală intensă în diferite direcţii, *oraşul Bucureşti a devenit un centru spiritual şi cultural semnificativ în sud-estul Europei*, iar domnitorul Ţării Româneşti un *mare susţinător al culturii în întreg spaţiul românesc*. De aceea, domnia lui a fost considerată **„o monarhie culturală”** (N. Iorga).

Iubitor de Hristos şi de Biserică, Sfântul voievod martir Constantin Brâncoveanu a fost **un mare ctitor de mănăstiri şi biserici**, *ridicând din temelie unele noi şi restaurând sau înzestrând altele mai vechi în Ţara Românească şi în Transilvania*. Totodată, Sfântul Constantin Brâncoveanu **a ajutat cu generozitate întreaga creştinătate răsăriteană ortodoxă aflată sub stăpânire otomană**, prin *acordarea de importante ajutoare financiare şi materiale Patriarhiilor din Constantinopol, Alexandria, Antiohia, Ierusalim, Bisericii Georgiei, precum şi multor mănăstiri şi locaşuri sfinte din Muntele Athos*. În toată această purtare de grijă el **a arătat multă dărnicie, evlavie şi demnitate, rămânând peste timp o pildă vie pentru domnitorii creştini şi pentru susţinătorii culturii creştine.** Există unele mărturii istorice care arată că Patriarhii de la Constantinopol şi, mai ales, Patriarhii Ierusalimului şi ai Antiohiei au fost găzduiţi de multe ori la curtea Sfântului domnitor Constantin Brâncoveanu, iar acesta, pe lângă alte ajutoare, le tipărea şi cărţi bisericeşti în limbile lor, între care şi prima carte din lume tipărită în limba arabă (*Liturghierul greco-arab*, la Mănăstirea Snagov, în anul 1701). *Această grijă a lui pentru Sfânta Biserică Ortodoxă l-a determinat să devină* **un mare misionar, un domnitor creştin evlavios şi darnic**.

Sfântul voievod martir Constantin Brâncoveanu a avut 11 copii (4 fii şi 7 fiice) şi a fost cunoscut ca un *părinte harnic, înţelept şi generos care, împreună cu soţia sa, Doamna Maria Brâncoveanu, femeie curajoasă, evlavioasă şi iubitoare de Biserică şi Neam*, reprezintă un **model demn de urmat pentru familia creştină, pentru educaţia creştină a copiilor,**

pentru multa statornicie în mărturisirea dreptei credinţe şi promovarea valorilor culturii creştine.

Cinstirea memoriei Sfântului voievod martir Constantin Brâncoveanu este o datorie de conştiinţă a întregului popor român. În acest context, *mai multe evenimente majore au marcat, anul acesta, caracterul liturgic-misionar al cinstirii memoriei Sfântului Constantin Brâncoveanu*: ***deshumarea moaştelor Sfântului Constantin Brâncoveanu,* în ziua de 13 mai 2014,** şi cinstirea lor prin aşezarea într-o raclă de argint aurit; ***organizarea, în ziua de 21 mai 2014, a procesiunii-pelerinaj cu moaştele Sfântului Constantin Brâncoveanu,*** de la Catedrala Patriarhală la Biserica „Sfântul Gheorghe-Nou"; ***sfinţirea noii picturi şi binecuvântarea amplelor lucrări de la Biserica „Sfântul Gheorghe-Nou" din Bucureşti***, ctitoria sa, precum şi ***coliturghisirea ierarhilor Sfântului nostru Sinod şi a reprezentanţilor Bisericilor Ortodoxe surori prezenţi la Bucureşti,* în ziua de 16 august 2014,** în însăşi ziua pomenirii Sfinţilor Martiri Brâncoveni; ***organizarea unor procesiuni-pelerinaj cu moaştele Sfântului Constantin Brâncoveanu la cele mai importante biserici ctitorite de el în Ţara Românească şi în Transilvania***: la biserica din *Mogoşoaia,* jud. Ilfov, la biserica din *Potlogi*, jud. Dâmboviţa, la biserica din *Făgăraş* şi la *Mănăstirea Sâmbăta de Sus*, jud. Braşov, la *Mănăstirea Hurezi*, jud. Vâlcea. Pentru sporirea bucuriei duhovniceşti a zecilor de mii de credincioşi închinători la moaştele Sfintei Cuvioase Parascheva de la Iaşi, ***moaştele Sfântului voievod martir Constantin Brâncoveanu au poposit şi în capitala Moldovei***, în zilele de 12-16 octombrie 2014.

Sfântul Constantin Brâncoveanu a fost un statornic mărturisitor al credinţei creştine ortodoxe, până la jertfa sa martirică, şi un susţinător al culturii şi al artei româneşti. *Profunzimea sintezei brâncoveneşti dintre credinţă şi cultură, dintre valorile artistice din Răsărit şi cele din Apus, s-a dezvoltat creativ într-un stil artistic distinct în istoria civilizaţiei româneşti şi europene, cunoscut sub numele de* ***stilul brâncovenesc***.

Întreaga lucrare pământească a voievodului Constantin Brâncoveanu a fost încununată de moartea sa martirică, iar exemplul vieţii lui închinată lui Hristos Domnul până la moarte martirică şi rugăciunile înălţate înaintea Tronului Preasfintei Treimi, de către Sfinţii Martiri Brâncoveni, constituie un *izvor permanent de lumină şi înnoire pentru viaţa creştină de astăzi.*

Dreptmăritori creştini,

Spre sfârşitul unui an de cinstire liturgică şi comemorare deosebită a Sfinţilor Martiri Brâncoveni, **ne rugăm Preasfintei Treimi să ne dăruiască tuturor credinţă puternică, dragoste faţă de Biserică şi**

popor, dar mai ales să învăţăm, din pilda Sfinţilor Martiri Brâncoveni, să iubim pe Hristos şi să fim ctitori de locaşuri sfinte şi de cultură creştină, să cultivăm întrajutorarea frăţească faţă de creştinii ortodocşi şi să fim milostivi, să apărăm credinţa creştină, având în suflet iubire jertfelnică pentru Hristos şi pentru Biserica Sa.

În zilele noastre, jertfa pe care noi suntem chemaţi să o aducem nu este o jertfă sângeroasă, precum cea a voievodului martir Constantin Brâncoveanu, ci *o dăruire sau o jertfă spirituală din timpul şi confortul propriu, pentru a ne ruga mai mult şi pentru a săvârşi mai multe fapte ale iubirii milostive şi darnice, spre a mărturisi mai puternic iubirea lui Hristos Cel răstignit şi înviat* şi a ajuta Biserica în lucrarea ei pastorală şi misionară în societatea de azi.

Sfătuim părinţii să acorde mai mult timp copiilor şi tinerilor, **învăţându-i să cunoască tainele dreptei-credinţe, să cultive speranţa şi dragostea, libertatea de a face binele şi nu răul, spre a aduce bucurie celor din jurul lor**, **şi să cinstească sfinţii, eroii şi înţelepţii neamului**, dascăli ai eroismului creştin, ai ajutorării semenilor şi ai apărării Bisericii lui Hristos.

Îi îndemnăm pe toţi credincioşii, dar mai ales pe cei tineri, să descopere lumina Sfintei Spovedanii, ca izvor de libertate şi pace a sufletului, să-şi mărturisească la duhovnic toate păcatele şi să ierte tuturor celor ce le-au greşit, aşa cum şi Hristos-Domnul a iertat zicând pe Cruce: *„Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac”* (*Luca* 23, 34). Numai în acest fel, creştinii dobândesc curajul şi puterea de-a lupta împotriva păcatelor şi relelor de tot felul, şi de a birui ispitele şi încercările timpurilor noastre.

Îndrumăm pe fiii şi fiicele noastre duhovniceşti să se spovedească mai des ca să se poată împărtăşi mai des din *„izvorul cel fără de moarte”* al Sfintei Euharistii, aceasta fiind izvor de pace şi bucurie.

Când Sfânta Euharistie este primită cu pregătire, mai precis cu pocăinţă, post şi rugăciune, ea devine *izvor de lumină şi credinţă*, ajutându-ne să arătăm *iubire curată şi sfinţenie* în familie şi în societate, să avem *curaj şi speranţă*, pentru a lupta împotriva nedreptăţilor şi să fim milostivi cu cei aflaţi în suferinţă şi în durere.

Ne aflăm la începutul *Postului Naşterii Domnului*, numit şi *Postul Crăciunului*. Fiecare perioadă de post este o perioadă de pocăinţă şi de pregătire, dar **Postul acesta al Crăciunului este mai ales o şcoală a milosteniei** în care *învăţăm să răspundem cu dărnicie milostivirii şi bunătăţii nesfârşite a lui Dumnezeu pentru noi*, arătată prin întruparea Fiului Său, *„pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire”*, după cum mărturisim în ***Crezul Ortodox***.

Pentru a păstra vie evlavia noastră, în această perioadă a *Postului Naşterii Domnului*, toate învăţăturile morale, precum şi virtuţile practice şi duhovniceşti dobândite pe durata acestui *An omagial Euharistic şi An*

comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni, **avem îndatorirea creştinească de a întâmpina şi a face simţită bucuria Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos şi a prezenţei Sale iubitoare în inima creştinilor printr-o faptă de milostenie, printr-un cuvânt bun sau un gest de încurajare care alină suferinţa sau singurătatea orfanilor, bolnavilor, săracilor, bătrânilor, văduvelor, marginalizaţilor, a tuturor acelora pe care societatea nu-i ajută, dar pe care Dumnezeu Cel milostiv îi iubeşte şi ne cere nouă, creştinilor, să-i ajutăm spiritual şi material**.

De aceea, şi în anul acesta, **vă îndemnăm părinteşte să organizaţi în parohii şi mănăstiri, la protopopiate şi la centrele eparhiale, colecte de alimente, haine, medicamente şi bani, pentru a fi distribuite tuturor celor aflaţi în suferinţă sau în dificultate**, fiecare contribuind cu darul său, după cum îl îndeamnă inima sa, bine ştiind că: *„Dumnezeu iubeşte pe cel care dă cu voie bună”* (*2 Corinteni* 9,7).

Ne rugăm Preamilostivului Dumnezeu, Părintele luminilor, de la Care vine *„toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit”* (*Iacob* 1,17), **să vă răsplătească dărnicia arătată prin colecta din toamna anului trecut şi să vă binecuvinteze pe toţi cu iubirea, mila şi bunătatea Sa dumnezeiască**, *spre a arăta şi de această dată, în vremea Postului Crăciunului, multă rugăciune şi grijă pentru cei bolnavi, precum şi milostenie faţă de toţi cei neajutoraţi*, având încredinţarea, după cum ne învaţă Sfântul Apostol Pavel, că: *„slujirea acestui dar nu numai că împlineşte lipsurile sfinţilor, ci prisoseşte prin multe mulţumiri în faţa lui Dumnezeu” (2 Corinteni 9,12).*

Vă îmbrăţişăm cu părintească dragoste şi ne rugăm ca *„Harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh să fie cu voi, cu toţi!”* (*2 Corinteni* 13,13). Amin!

† D A N I E L

Arhiepiscopul Bucureştilor,
Mitropolitul Munteniei şi Dobrogei,
Locţiitor al tronului Cezareei Capadociei,
Locţiitor de Arhiepiscop al Timişoarei şi de Mitropolit al Banatului şi
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

II. *CRONICA EPARHIALĂ ŞI UNIVERSITARĂ 2014*

1. SPICUIRI DIN CRONICA EPARHIALĂ, UNIVERSITARĂ ŞI CULTURALĂ BĂIMĂREANĂ - 2014

***** ***Joi, 23 Ianuarie 2014***, la Biblioteca Judeţeană „Petre Dulfu" din Baia Mare, începând cu ora 12.00, a avut loc lansarea volumului aniversar - documentar biobibliografic - editat de către Biblioteca Judeţeană ,,Petre Dulfu" din Baia Mare, la împlinirea a 60 de ani de viaţă a Pr. univ. dr. Vasile Borca. Evenimentul a avut loc în Sala Maramureş a acestei instituţii, la care a luat parte P.S. Iustin Sigheteanul alături de cadre didactice universitare de la Teologie şi nenumăraţi invitaţi şi prieteni. Îl felicităm şi noi pe această cale pe Părintele profesor Vasile BORCA şi-i urăm viaţă lungă, cu sănătate şi multă putere de muncă în activitatea catehetic-pastorală şi didactic-universitară băimăreană.

*** În zilele de *24-25 Ianuarie 2014***, la Catedrala Episcopală „Sfânta Treime" de pe B-dul Unirii din Baia Mare, s-au desfăşurat lucrările anuale ale Adunării Eparhiale. *Vineri, 24 ianuarie,* cei opt protopopi ai Eparhiei Maramureşului şi Sătmarului au prezentat rapoartele de activitate pe anul 2013, iar Sâmbătă, *25 ianuarie 2014*, începând cu ora 8,00, s-a săvârşit Sfânta Liturghie, de către Preasfinţitul Dr. Iustin Sigheteanul urmată de slujba de Te-Deum, iar de la ora 10,00, sub preşedinţia Înaltpreasfinţiei Sale Justinian Chira, Arhiepiscopul Maramureşului şi Sătmarului, s-au desfăşurat lucrările în plen ale Adunării Eparhiale. Pe ordinea de zi a fost trecută prezentarea rapoartelor de activitate, pe sectoare (bisericesc, economic, cultural, social-misionar, inspecţie şi control şi învăţământ), prezentarea vieţii monahale şi a evenimentelor mai deosebite din Eparhia noastră, precum şi proiectul de buget pe anul 2014.

Lucrările Adunării s-au desfăşurat în Sala ,,Episcop Dr. Vasile Stan" din incinta Catedralei Episcopale. La încheierea lucrărilor şi aprobării prin vot deschis de către membri Adunării Eparhiale, a tuturor hotărârilor luate, P.S. Iustin Sigheteanul a conferit celor care şi-au încheiat cel de al doilea mandat următoarele distincţii şi diplome: Domnilor Teodor Ardelean, Viorel Deghid şi Gheorghe Ciocan – ,,*Crucea Voievodală Maramureşeană*", iar Domnilor Mircea Man, Cordoş Dorel, Nicolae Bud, Mircea Leţiu, Nicolae Bura, Ioan Belbe, Cristian Anghel, Nicolae Pop - Diploma ,,*Episcop Dr. Vasile Stan*".

După întrunirea membrilor Adunării Eparhiale pe comisii, începând cu ora 10,00 s-au desfăşurat lucrările anuale ale Adunării Eparhiale, în plen, fiind prezentate:

- Raportul comisiei administrativ–bisericeşti;

- Contul de execuţie bugetară şi bilanţul pe anul 2013. Proiectul de buget pe anul 2014;
- Activitatea culturală pe anul 2013;
- Activitatea misionar-socială a clerului în spitale, penitenciare şi armată pe anul 2013;
- Raportul corpului de inspecţie şi control pe anul 2013;
- Raportul inspectorului pentru învăţământ;
- Raportul inspectorului responsabil cu catehizarea tineretului, pe anul 2013;
- Viaţa monahală din Eparhie, pe anul 2013;
- Evenimentele deosebite din viaţa Eparhiei noastre în anul 2013.

Din rapoartele prezentate de consilierii şi inspectorii de resort, se aduce spre ştiinţă următoarele:

Episcopia Maramureşului şi Sătmarului, care cuprinde judeţele Maramureş şi Satu Mare, are un număr de 384 Parohii rurale şi 88 Parohii urbane, cu 32 de filii, deservite de 572 clerici, precum şi 36 de mănăstiri şi schituri. În anul 2013 au fost hirotoniţi întru preot şi diacon 16 clerici, 43 de preoţi şi diaconi au fost distinşi pentru activitatea lor, 2 protopopi şi 2 preoţi s-au retras prin pensionare, iar un nr. de 9 clerici au fost sanctionaţi pentru abateri disciplinare. Aici, trebuie să-i mai adăugăm şi pe cei 18 preoţi caritativi, care activează în spitale, penitenciare sau instituţii ale Ministerului Administraţiei şi de Interne.

Pe cuprinsul Eparhiei noastre sunt, în prezent, un număr de 32 biserici şi mănăstiri în construcţie, Catedrala Episcopală, un sediu de Protopopiat, şi se pictează un număr de 21 biserici. La 4 biserici monument istoric s-au finalizat lucrările de restaurare-consolidare a picturii murale.

Din punctul de vedere al relaţiilor interconfesionale, atmosfera dintre Biserica Ortodoxă şi celelalte culte a fost una de normalitate, excepţie făcând relaţia cu cultul greco-catolic, datorită revendicărilor patrimoniale în instanţele judecătoreşti, cele mai multe neconforme cu realitatea.

În plan cultural, în Editura Episcopiei noastre s-au tipărit Calendarul bisericesc, în mai multe variante, 4 numere din revista ”Graiul Bisericii Noastre”, revista „Ortodoxia maramureşeană” şi s-a continuat colaborarea cu ”Gazeta de Maramureş”, la editarea suplimentului de spiritualitate ortodox. De asemenea, consemnăm apariţia unui număr de 8 cărţi şi broşuri în Editura eparhiei noastre sau în alte edituri.

Reuniunea Tinerilor Ortodocşi, desfăşurată în perioada 22-24 august 2013, a prilejuit o bună colaborare între diferite instituţii băimărene (Primăria Baia Mare, Inspectoratul Şcolar Judeţean Maramureş, Muzeul de Etnografie şi Artă Populară Maramureş, Ansamblul „Transilvania” şi Palatul Copiilor din Baia Mare) şi Episcopia noastră, dar şi un bun prilej de documentare şi socializare pentru cei 1200 de tineri participanţi.

Biroul pentru catehizarea tineretului şi-a continuat derularea proiectelor ”Hristos împărtăşit copiilor”, desfăşurându-se cel de-al şaselea Congres Naţional. Totodată, s-au desfăşurat proiectele şi concursurile creştine „Alege Şcoala” şi „Bucuria de a fi creştin”, s-au organizat 5 tabere cu tineret, iar în lunile noiembrie-decembrie s-a semnat Protocolul „Şcoala şi Biserica” între parohii şi şcolile arondate lor. De asemenea, Liceul Teologic Ortodox „Nicolae Steinhardt” din Satu Mare este implicat în proiectul european „Comenius”, alături de participanţi din alte 6 ţări europene.

Anul 2013 a fost unul important din viaţa ierarhilor noştri. I.P.S. Arhiepiscop Justinian a împlinit 40 de ani de slujire arhierească, iar P.S. Iustin Sigheteanul a fost distins cu titlul de „Cetăţean de Onoare” de către primăriile municipiilor Satu Mare şi Carei, precum şi de alte primării de pe cuprinsul Eparhiei noastre, iar la data de 8 februarie 2013 a fost distins de către autorităţile locale şi judeţene din Satu Mare cu titlul de „Omul Anului”.

La aniversări, mai amintim împlinirea a 10 ani de la târnosirea demisolului Catedralei Episcopale, 75 de ani de la construirea Catedralei „Adormirea Maicii Domnului” din Satu Mare, 90 de ani de la înfiinţarea Mănăstirii „Sf. Ana” – Rohia şi 20 de ani de vieţuire monahală la Mănăstirea Bârsana.

La propunerea P.S. Iustin Sigheteanul, Primăria municipiului Satu Mare a adoptat hotărârea ca Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena să devină patronii spirituali ai municipiului, iar mai multe biserici care au fost sfinţite sau pentru care s-a pus piatra de temelie au primit hramul Sfinţilor Împăraţi. De asemenea, s-au desfăşurat mai multe manifestări cultural-bisericeşti, dedicate Anului omagial al ”Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena” şi Anului comemorativ „Părintele Dumitru Staniloae”.

În plan social-filantropic, consemnăm faptul că în anul 2013, în urma colectelor organizate de Eparhia noastră (ex. Fondul Filantropia -7.768 lei, Fondul Central Misionar -88.586 lei şi colecta pentru sinistraţi -66.247 lei) s-a adunat suma de 252.601 lei, beneficiind de sprijin financiar sau material un număr de aprox. 4000 de persoane, la care se mai adaugă cele peste 72.000 de porţii de mâncare, oferite de asociaţii parohiale sau mănăstiri. Mai amintim faptul că este în stadiu avansat de amenajare Centrul social – filantropic „Sf. Doctori Cosma şi Damian” din Baia Mare, str. Simion Bărnuţiu nr. 8, unde vor putea fi îngrijite un număr de 40 de persoane vârstnice.

In cadrul Eparhiei noastre funcţionează Departamentul de Teologie Ortodoxă din Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică Cluj-Napoca, cu un număr de 120 de studenţi + 50 de masteranzi; Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Iosif Mărturisitorul” din Baia Mare, cu un număr de 182 elevi; şi Liceul Teologic Ortodox „Nicolae Steinhardt” din

Satu Mare, cu un număr de 497 de copii în ciclurile preşcolar, primar, gimnazial şi liceal.

La toate acestea, se mai adaugă slujbele de târnosire şi resfinţire de biserici săvârşite de ierarhii noştri, precum şi participarea la diferite manifestări cultural-religioase.

Mulţumind lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra Eparhiei noastre, ne îndreptăm preţuirea către preoţii, monahii şi credincioşii Bisericii noastre.

Biroul de presă
al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului

**** Marţi, 28 Ianuarie***, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la lansarea cărţii - *Televiziunea o cauză majoră a crizei morale şi spirituale* - autor Octavian Butuza, ce a avut loc la Biblioteca Judeţeană „Petre Dulfu" din Baia Mare. Octavian Butuza este jurnalist, om de televiziune şi scriitor creştin. A urmat cursurile secţiei de teologie ortodoxă - pastorală, în cadrul Centrului Universitar Nord din Baia Mare, cartea fiind teza lui de licenţă, lucrată sub îndrumarea Pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. Paul, care şi-a dat acordul înspre a fi publicată. Lansarea cărţii a avut loc la Biblioteca Judeţeană ,,Petre Dulfu" din Baia Mare, cu participarea unui foarte select şi numeros public şi a fost moderată de D-l. dr. Teodor Ardelean - Directorul Bibliotecii. Îl felicităm pe această cale pe absolventul Domeniului nostru de Teologie Ortodoxă, D-l Octavian Butuza şi-I urăm mult succes în activitatea culturală a urbei şi a credinţei Bisericii strămoşeşti.

**** Joi, 30 Ianuarie*** –de sărbătoarea *Sfinţilor Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu şi Ioan Gură de Aur,* ocrotitorii Şcolilor teologice, în prezenţa P.S. Sale, Dr. Iustin Sigheteanul, Arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului, s-a săvârşit Sfânta Liturghie arhierească la Catedrala Episcopală «Sfânta Treime» din Baia Mare. La Sfânta Liturghie a asistat şi Î.P.S. Justinian Chira, Arhiepiscopul Maramureşului şi Sătmarului, care la sfârşit a oferit arhiereşti binecuvântări tuturor tinerilor studenţi şi elevi seminarişti prezenţi. Răspunsurile la strană au fost date atât de corul „Angelli" al Liceului Teologic Ortodox „Sfântul Iosif Mărturisitorul", cât şi de corala studenţilor teologi „Sfântul Ioan Damaschinul", conduşi de Pr. lect. univ. dr. Teofil STAN. Soborul a fost alcătuit din invitaţi de seamă, reprezentanţi ai şcolilor teologice din cuprinsul Eparhiei Maramureşului şi Sătmarului, inspectori eparhiali şi inspectori de religie, preoţii profesori de la cele două şcoli teologice din Baia Mare şi Satu Mare în frunte cu Părinţii Marius Nechita, Directorul Liceului Teologic Ortodox „Sfântul Iosif Mărturisitorul" din Baia Mare, Gabriel Groza Directorul Liceului Teologic Ortodox „Nicolae Steinhardt" din Satu Mare, şi Părintele conf. dr. Adrian Gh. Paul,

coordonatorul responsabil al Domeniului de Teologie Ortodoxă din cadrul Centrului Universitar Nord din Baia Mare.

***** ***Miercuri şi Joi, 12-13 Februarie***, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la şedinţa anuală a Adunării Naţionale Bisericeşti, care a avut loc la Palatul Patriarhiei din Bucureşti, în Aula ,,Teoctist Patriarhul" sub preşedinţia Preafericitului Părinte Daniel - Patriarhul României; iar joi, 13 februarie 2014, în Sala Sinodală din Reşedinţa patriarhală, a avut loc prima şedinţă de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din acest an. In cadrul şedinţei Sfântului Sinod a fost aprobată propunerea Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului de organizare a primei reuniuni a tineretului creştin ortodox, cu participare naţională şi internaţională (3500-participanţi), care se va desfăşura în perioada 3-6 Septembrie 2014, în Municipiul Baia Mare.

***** ***Sâmbătă, 15 Februarie,*** P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie la Mănăstirea Rohia, în cadrul căreia monahul Serafim Marta a fost hirotonit întru ierodiacon pe seama mănăstirii. După Sfânta Liturghie, în cimitirul mănăstirii, Preasfinţia Sa a săvârşit slujba Parastasului la împlinirea unui an de la trecerea la Domnul a Părintelui şi duhovnicului Arhimandrit Serafim Man.

Veşnică să-i fie pomenirea şi Bunul Dumnezeu să-i facă parte de odihnă împreună cu drepţii şi toţi cuvioşii!

Obştea îndoliată
a Mănăstirii „Sfânta Ana" ROHIA

***** ***Vineri, 28 Februarie,*** P.S. Iustin Sigheteanul s-a întâlnit cu Ministrul Invăţământului D-l. Remus Pricopie şi Ministrul Fondurilor Europene D-l. Eugen Teodorovici, care au făcut o vizită la Seminarul Teologic Ortodox ,,Sfântul Iosif Mărturisitorul" din Baia Mare. Oaspeţii au fost întâmpinaţi cu intonarea Imnului Naţional de către corul ,, Arhanghelii" al Seminarului Teologic. Ministrul Invăţământului Dl. Remus Pricopie a fost foarte impresionat şi a spus seminariştilor următoarele: ,,Să ştiţi că este cel mai frumos imn pe care l-am ascultat eu vreodată. Sigur că ascult imnul în mod constant, avem interpretări celebre, dar sunt pur şi simplu onorat că în dimineaţa asta mă aflu aici şi constat că aţi performat într-un mod excepţional". După acest moment Pr. Prof. dr. Marius Nechita - Directorul Seminarului, a prezentat oaspeţilor şcoala teologică băimăreană, iar la sfârşit cadrele didactice băimărene şi elevii seminarişti au primit invitaţia din partea ministrului Pricopie să viziteze sediul Ministerului din Bucureşti.

*** În perioada *3-7 Martie,*** în prima Săptămână duhovnicească din Postul Mare al Patimilor Domnului Hristos, P.S. Sa Dr. Iustin Sigheteanul a participat la slujbele solemne ale Canonului celui Mare a Sfântului Andrei Criteanul susţinute în Catedrala episcopală „Sfânta Treime" din Baia Mare, înconjurat de preoţi slujitori şi dascăli de teologie ai Şcolilor teologice de la Liceul Teologic „Sfântul Iosif Mărturisitorul" şi ale Domeniului de Teologie Ortodoxă a Facultăţii de Litere, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, părinţii slujitori ai catedralei şi invitaţi, numeroşi studenţi teologi şi elevi seminarişti. Răspunsurile la strană au fost date de cele două Coruri reunite ale studenţilor teologi şi elevi seminarişti băimăreni. În fiecare seară s-au susţinut meditaţii şi colocvii duhovniceşti specifice perioadei Postului Mare.

*** *Marţi, 25 Martie***, de sărbătoarea Bunei Vestiri, la invitaţia I.P.S. Mitropolit Andrei, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la hramul Mitropoliei Clujului, Maramureşului şi Sălajului, la împlinirea a opt ani de la instalarea primului mitropolit, vrednicul de pomenire Bartolomeu Anania şi împlinirea a trei ani de la intronizarea I.P.S. Andrei în demnitatea de Mitropolit al Clujului, Maramureşului şi Sălajului. În cadrul Sfintei Liturghii P.S. Iustin Sigheteanul a rostit cuvântul de învăţătură în prezenţa unui impresionant număr de credincioşi clujeni.

* ***Sâmbătă, 29 Martie 2014,*** monahul Nicolae Delarohia a fost comemorat la Paris, de către P.S. Sa Iustin Sigheteanul în biserica Saint Suplice cu hramurile Sfânta Cuv. Parascheva şi Sfânta Genoveva, unde mai întâi a fost oficiată Sfânta Liturghie, la care a participat şi I.P.S. Mitropolit Iosif. După Sfânta Liturghie cei doi ierarhi au oficiat slujba Parastasului la împlinirea a 25 de ani de când Părintele Nicolae Steinhardt a trecut la Domnul. De la ora 11,00 a început conferinţa comemorativă *Martor 5* dedicată Monahului Nicolae Delarohia. Cuvântul de deschidere a fost adresat participanţilor de către I.P.S. Mitropolit Iosif. Preasfinţitul Iustin Sigheteanul, Preşedinte de onoare al Fundaţiei ,,N. Steinhardt,, a ţinut conferinţa cu titlul: *Nicolae Steinhardt – Părintele Nicolae, unul dintre marii mărturisitori ai lui Hristos din secolul XX*. Preasfinţitul Părinte Iustin a răspuns apoi la întrebările adresate de către participanţi. Profesorul George Ardeleanu, Vicepreşedinte al Fundaţiei N. Steinhardt a ţinut conferinţa cu titlul: *Nicolae Steinhardt – model cultural şi ideologic*, prezentând şi o serie de documente din arhiva CNSAS, referitoare la Părintele Nicolae. A fost vizionat şi filmul „*Nicolae Steinhardt. Arheologia regăsirii*". Actorul Iulian Negulescu a citit pagini din *Jurnalul fericirii* în limba franceză. Au fost expuse pentru public documente, manuscrise şi lucruri personale ale Monahului Nicolae, duse de la Mănăstirea Rohia de către Arhim. Macarie Motogna – secretarul Fundaţiei N. Steinhardt. La manifestare a participat un numeros public, atât români cât şi francezi, reprezentanţi ai Ambasadei

Române la Paris, directorul Institutului Cultural Român de la Paris, domnul Alexandru Dobrescu, şi câteva persoane care l-au cunoscut personal pe Monahul Nicolae Delarohia.

**** Joi, 3 Aprilie*** – începând cu ora 9,00, la sediul Episcopiei de pe strada Avram Iancu din Baia Mare, a avut loc susţinerea examenului de *capacitate preoţească*, sesiunea de primăvară a anului 2014, proba scrisă şi orală, organizată de Episcopia Ortodoxă Română a Maramureşului şi Sătmarului în colaborare cu Domeniul de Teologie Ortodoxă din cadrul Centrului Universitar Nord, Baia Mare. S-au prezentat 12 candidaţi şi după susţinerea probei orale au promovat toţi cu rezultate foarte bune şi excepţionale.

**** Duminică, 13 Aprilie***, de Florii, P.S. Iustin Siheteanul, alături de autorităţile judeţene şi locale băimărene, a participat la concertul de pricesne ,,*Din suflet de creştin*" susţinut de membri ai Ansamblului Folcloric Naţional ,,Transilvania" şi ca invitat special - Pr. Marius Ciprian Pop, Prefectul Judeţului Maramureş Domnul Anton Rohian, Preşedintele Consiliului Judeţean Maramureş Domnul Zamfir Ciceu, Primarul Municipiului Baia Mare Domnul Cătălin Cherecheş şi Doamna Iuliana Dăncuş – directoarea ansamblului, l-au felicitat şi i-au oferit diplome şi plachete cu ocazia împlinirii a 20 de ani de arhierie. Un mesaj special i-a fost adresat şi de către Domnul Sergiu Vitalian Vaida care a fost prezent la concert. La final Preasfinţia Sa Iustin a mulţumit tuturor şi a conferit din partea Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului - diploma culturală ,,Episcop Dr. Vasile Stan" Ansamblului Folcloric Naţional ,,Transilvania" la împlinirea a 55 de ani de la înfiinţare.

**** Joi, 17 Aprilie***, în Joia Mare a Sfintelor Patimi, Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul a împlinit 20 de ani de la hirotonisirea întru arhiereu vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului. Preasfinţitul Iustin Sigheteanul s-a născut la 23 iunie 1961, în comuna Rozavlea, judeţul Maramureş, din părinţi creştini ortodocşi Ştefan şi Maria Hodea. În 1976 a cunoscut viaţa monahală de la Mănăstirea "Sf. Ana" Rohia, unde a intrat ca frate de mănăstire în 1978. În acelaş an a fost admis la Seminarul Teologic din Craiova, de unde în 1979 s-a transferat la Seminarul Teologic din Cluj Napoca pe care l-a absolvit în 1983. A fost hirotonit diacon în 1983, iar în 1984 preot celib pe seama mănăstirii Rohia de către PS Justinian Maramureşeanul, pe atunci Episcop Vicar al Clujului. În 1985 a depus voturile monahale, primind numele Iustin, având ca naş de călugărie pe Preasfinţitul Justinian Chira. În 1988, Arhiepiscopul Teofil al Clujului şi PS Justinian al Maramureşului i-au încredinţat conducerea provizorie a Mănăstirii "Sfânta Ana" Rohia, iar în ianuarie 1989 a fost numit

stareţ. În 1992 este licenţiat al Facultăţii de Teologie "Andrei Şaguna" din Sibiu. În 1990 a fost distins protosinghel, iar în 1993 a fost ridicat la rangul de arhimandrit.

În 1994, pe 22 martie, la propunerea PS Justinian, Sinodul Permanent îl propune pe stareţul arhimandrit Iustin Hodea Sfântului Sinod spre a fi ales Arhiereu-vicar pe seama Eparhiei Maramureşului şi Sătmarului. În Duminica a cincea a Marelui Post, 17 aprilie 1994, este hirotonit episcop la Mănăstirea Rohia de un sobor de ierarhi, în frunte cu mitropolitul Antonie Plămădeală al Ardealului, alături de PS Justinian Chira, chiriarhul locului, IPS Bartolomeu al Clujului, PS Andrei al Alba Iuliei, PS Calinic al Argeşului, PS Ioan al Oradiei, PS Emilian Birdaş Arădeanul. De atunci şi până în prezent slujeşte Biserica Ortodoxă Română în această demnitate alături de I.P.S. Arhiepiscop Justinian.

În anul 2006 a fost admis la doctorat în cadrul Universităţii "Babeş Bolyai" din Cluj Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă, la catedra de Studii Biblice, având conducător de doctorat pe Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană. În 25 noiembrie 2011 a susţinut lucrarea cu titlul: „*Personalitatea Sf. Ioan Botezatorul între mărturie şi mesianism iudaic în descrierea evangheliilor şi a tradiţiei necreştine*”, primind titlul de Doctor în Teologie cu menţiunea “Magna cum Laude”.

De-a lungul celor 20 de ani de arhierie Preasfinţitul Iustin a sfinţit şi resfinţit multe biserici, a pus pietre de temelie pentru biserici noi, a hirotonit sute de preoţi şi diaconi. Din 1999 a preluat lucrările la noua Catedrală Episcopală din Baia Mare, iar în 2003 a fost dată în folosinţă biserica de la primul nivel. Face parte din Comisia pentru doctrină, viaţă monahală şi misiune socială a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Cu ocazia împlinirii a două decenii de slujire arhierească, ostenitorii Centrului Eparhial, preoţii şi monahii, cadrele didactice universitare şi preuniversitare, toţi slujitorii şi ostenitorii din cuprinsul Eparhiei îi urează din suflet: ***La mulţi şi binecuvântaţi ani!*** Cu păstorire îndelungată şi rodnică.

**** Joi, 24 Aprilie***, de sărbătoarea Sfântului Ierarh Iosif Mărturisitorul, Sfântul ocrotitor al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului, P.S. Dr. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghia şi a predicat la biserica “*Sfântul Iosif Mărturisitorul*” din Municipiul Baia Mare. Biserica de lemn în stil maramureşean a fost târnosită în 23 Aprilie 2004 de către I.P.S. Arhiepiscop Justinian, I.P.S. Teologos Mitropolitul Sereşului şi al Nigritei (Grecia) şi P.S. Iustin Sigheteanul. Pe lângă biserica “Sf. Iosif Mărturisitorul“ a luat fiinţă şi Aşezământul Social Filantropic cu acelaşi nume, pe care la binecuvântat Preafericitul Părinte Patriarh Daniel în 14 Decembrie 2009 în urma vizitei canonice patriarhale săvârşite în Episcopia noastră. Preoţii slujitori Vasile Fodoruţ şi Ghiţă Man, împreună cu ostenitorii aşezământului

social, oferă o masă caldă la 140 de familii în fiecare duminică şi sărbătoare şi ajută un număr important de familii nevoiaşe săptămânal.

*** În perioada *5-8 Mai***, a avut loc în cuprinsul Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului susţinerea *Conferinţelor preoţeşti* –sesiunea primăvară 2014, cu tema „*Perspective pastoral-duhovniceşti din Biserica primară asupra sfintelor Taine ale Spovedaniei şi Euharistiei*" susţinută de Pr. prof. Pop Claudiu, cadru didactic la Seminarul Teologic din Baia Mare. P.S. Iustin Sigheteanul a prezidat toate conferinţele preoţeşti care s-au desfăşurat în Protopopiatele Eparhiei după cum urmează: 5 mai – Prot. Baia Mare, Chioar şi Lăpuş, 6 mai – Prot. Sighet şi Vişeu, 7 mai – Prot. Carei, Satu Mare şi Oaş. La toate întâlnirile P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie arhierească, la care au luat parte toţi preoţii din cuprinsul Protopopiatelor şi s-au împărtăşit cu Sfintele Taine. Comuniunea liturgică a avut loc în cadrul Anului Omagial Euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Impărtăşanii) din cuprinsul Patriarhiei Române.

*** În perioada *6-7 Mai*** a avut loc la Mănăstirea Caraiman întâlnirea decanilor Facultăţilor de Teologie Ortodoxă şi a şefilor de Departamente din cuprinsul Patriarhiei Române. Din partea Domeniului de Teologie Ortodoxă a Facultăţii de Litere a Centrului Universitar Nord din Baia Mare a participat Părintele conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL, coordonatorul responsabil al Domeniului băimărean, fiind însoţit de D-l lect. univ. dr. Valerian MARIAN. La întâlnire s-au purtat diverse discuţii cu privire la organizarea învăţământului teologic universitar din cuprinsul Patriarhiei Române, s-au făcut mai multe propuneri privitoare la formele de admitere în Şcoala teologică, dar şi de susţinere a licenţelor, masteratelor şi doctoratelor, precum şi altele referitoare la Planurile de învăţământ şi normele de bază, dar şi la relaţia Şcolilor de Teologie cu Centrele episcopale şi Universităţile din care fac parte. Toate propunerile şi hotărârile luate au fost consemnate într-un Proces Verbal şi au fost propuse spre aprobare Sfântului Sinod al BOR.

*** *Joi, 8 Mai***, la sediul Domeniului de Teologie Ortodoxă a Facultăţii de Litere din Baia Mare de pe Strada Crişan, Nr. 5-7, a avut loc susţinerea Sesiunii de comunicări ştiinţifice studenţeşti organizate de Domeniul de Teologie Ortodoxă cu ocazia Anului omagial euharistic din cuprinsul Patriarhiei Române. Tema generală a Sesiunii studenţeşti a fost *Spovedania şi Euharistia –Taine de restaurare şi unire deplină a omului cu Dumnezeu*. La sesiune s-au prezentat 18 studenţi teologi şi masteranzi, selectaţi de către Părinţii profesori coordonatori, care au susţinut referate specifice temei anunţate. La final, s-au acordat diplome şi premii tuturor studenţilor

participanţi, precum şi îndemnuri de a se spovedi şi împărtăşi cu Sfintele lui Hristos Taine cât mai des şi mai curat.

*** *Sâmbătă, 17 Mai***, P.S. Dr. Iustin Sigheteanul a participat în Catedrala Episcopală „Sfânta Treime" din Baia Mare la manifestarea cultural-religioasă: „*De la Înviere la Înălţare*", ediţia a XIV-a şi la Olimpiada de meşteşuguri artistice tradiţionale - faza judeţeană. La concurs au participat 15 formaţiuni corale, 250 de elevi, din şcoli, licee şi colegii maramureşene la secţiunile: icoane pe lemn, icoane pe sticlă, desene, creaţii literare, pricesne, meşteşuguri artistice. Totodată au fost premiaţi participanţii la concursul naţional de proiecte duhovniceşti cu prilejul anului omagial euharistic, desfăşurat în Partiarhia Română: „*Sfânta Euharistie - Lumina vieţii creştine*".

*** În perioada *21-22 Mai,*** P.S. Iustin Sigheteanul a luat parte la manifestările religioase şi culturale dedicate hramului Catedralei Patriarhale şi la întrunirile Sfântului Sinod al BOR. Astfel, miercuri, 21 mai, de ziua Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena, P.S. Iustin a participat la hramul istoric al Catedralei Patriarhale din Bucureşti şi la procesiunea cu sfintele moaşte ale Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu. Procesiunea a urmat acelaşi traseu care a fost făcut cu osemintele Voievodului Constantin Brâncoveanu în anul 1937 (de la Catedrala Patriarhală unde a fost uns Domn în 1688 – la biserica „Sfântul Gheorghe Nou", unde doamna Maria Brâncoveanu i-a făcut mormântul şi i-a depus osemintele în taină în 1720).

*Joi 22 Mai***,** P.S. Iustin Sigheteanul, la Palatul Patriarhal din Bucureşti, a participat la şedinţa Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul căreia a fost ales noul Arhiepiscop al Râmnicului în persoana P.S. Varsanufie Prahoveanul, precum şi noul Episcop Vicar pentru Arhiepiscopia Chişinăului în persoana arhimandritului Antonie Telembici.

Întrunit în şedinta de lucru, la Reşedinţa patriarhală, sub preşedinţia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat în special îndemnul pastoral privind alegerile europarlamentare din 25 mai 2014 şi reiterează hotărârea de neutralitate politică în conformitate cu Sfintele Canoane ale Bisericii Ortodoxe Universale (6 Apostolic, 7 Sinodul IV Ecumenic, 10 Sinodul VII Ecumenic, 11 Sinodul local Cartagina). Aceste canoane interzic arhiereului, preotului, diaconului şi monahului să facă politică partinică, să fie membru al unui partid politic, să participe la campanii electorale, să candideze şi să ocupe funcţii în administraţia publică. Neutră din punct de vedere politic, dar nu indiferentă faţă de problemele societăţii româneşti, Biserica Ortodoxă Română va continua să se implice în politica generală a ţării, contribuind – prin mijloace specifice – la apărarea credinţei în Dumnezeu, a libertăţii,

democraţiei, independenţei, integrităţii, prosperităţii spirituale şi materiale a Ţării şi poporului român, respingând orice formă de ideologie atee, precum şi orice formă de extremism. În perspectiva alegerilor europarlamentare din România din ziua de 25 mai 2014, Biserica Ortodoxă Română recomandă clerului şi credincioşilor ortodocşi ca, în calitate de cetăţeni europeni, să participe la alegerile europarlamentare şi să susţină pe acei candidaţi care fac dovada că pot apăra şi promova valorile creştine, în special familia tradiţională, viaţa şi demnitatea umană.

**** Miercuri, 28 Mai –***Înaltpreasfinţitul Părinte Arhiepiscop Justinian Chira al Maramureşului şi Sătmarului a împlinit venerabila vârstă de 93 de ani de viaţă.

Cu acest prilej, în Paraclisul Centrului Eparhial, a fost săvârşită slujba Te-Deumului de mulţumire de către PS Iustin Sigheteanul - arhiereu vicar al Maramureşului şi Sătmarului, la care au participat autorităţile locale şi centrale, Permanenţa Centrului Eparhial, reprezentanţi ai instituţiilor băimărene, preoţi şi credincioşi.

Din partea grupului profesoral al Domeniului de Teologie Ortodoxă din cadrul Centrului Universitar Nord, Baia Mare, s-a transmis prin coordonatorul Domeniului sincere felicitări ierarhului nostru din partea cadrelor didactice universitare şi studenţi teologi băimăreni, urându-i Î.P.S. Justinian: întru mulţi, sănătoţi şi binecuvântaţi ani, Înaltpreasfinţite Părinte Arhiepiscop!

**** Vineri, 30 Mai***, P.S. Sa Dr. Iustin Sigheteanul a participat la serbarea de sfârşit de an şcolar a absolvenţilor clasei a XII-a de la Liceul Teologic Ortodox „Nicolae Steinhardt" din Satu Mare, care s-a desfăşurat în Catedrala "Adormirea Maicii Domnului". In cadrul festivităţilor, P.S. Iustin Sigheteanul a oferit 11 premii în bani şi reviste elevilor olimpici care au participat la Olimpiada Naţională de Religie. Serabarea organizată de Pr. Gabriel Groza – Directorul liceului şi corpul profesoral a fost onorată de prezenţa autorităţilor locale, precum şi de foarte mulţi părinţi şi elevi.

**** Joi, 5 Iunie*** – în Catedrala Episcopală din Baia Mare, cu începere de la ora 9,00, PS Sa Iustin Sigheteanul, Arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului, a săvârşit Sfânta Liturghie arhierească şi a ţinut un Te-Deum de mulţumire cu prilejul susţinerii cursului festiv al studenţilor teologi, promoţia 2014, atât la nivel de licenţă cât şi de masterat. Evenimentul a fost unic în felul său întrucât s-a oficiat pentru întâia oară în Catedrala Episcopală unde absolvenţii promoţiei 2014 împreună cu părinţii, rudeniile şi invitaţii au umplut Catedrala Episcopală. Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul le-a transmis un îndemn părintesc, i-a binecuvântat şi le-a urat mult succes în susţinerea examenelor de licenţă şi

disertaţie, dar şi în activitatea didactică şi pastorală a Bisericii. Fiecărui absolvent i s-a înmânat din partea Preasfinţitului Iustin câte o Diplomă de absolvire, Jurământul de credinţă şi un exemplar din Revista „Ortodoxia maramureşeană" pe 2013.

Însoţiţi de profesorii îndrumători (Lect. univ. dr. Valerian Marian – Teologie Ortodoxă Pastorală, Asist. univ. dr. Eusebiu Borca –Teologie Ortodoxă Didactică şi Pr. Lect. univ. dr. Teofil Stan –Teologie creştină şi spiritualitate europeană, Masterat) şi cei dragi, absolvenţii promoţiei 2014 au sărbătorit Cursul festiv cu un banchet organizat la Restaurantul Măgura din Baia Mare. Precizăm că este cea de-a XVIII-a promoţie de absolvenţi teologi la nivel de licenţă şi cea de-a V-a promoţie de absolvenţi teologi la nivel de masterat în întreaga activitate didactică universitară neîntreruptă din anii 1992 ai Centrului Universitar Nord din Baia Mare.

*** *Duminică, 8 Iunie***, în ziua de Rusalii, în conformitate cu Hotărârea Consiliului Local Baia Mare nr. 234/2013, la sugestia şi cu participarea şi binecuvântarea Episcopiei noastre s-a stabilit ca Ziua "Pogorârii Sfântului Duh" (Rusaliile) să fie numită *Ziua Oraşului Baia Mare*. Episcopia Ortodoxă a Maramureşului şi Sătmarului organizează cu acest prilej un ansamblu de manifestări culturale şi cetăţeneşti, între care amintim *PROCESIUNEA DE RUSALII*, pornită pe străzile Băii Mari de la Troiţa eroilor din Piaţa Revoluţiei, pe B-dul Bucureşti şi B-dul Unirii, până la Catedrala Episcopală. La procesiune au luat parte ierarhi, preoţi şi credincioşi, alături de tineri şi studenţi băimăreni care în şir organizat s-au îndreptat spre Catedrala Episcopală, unde au luat parte atât la slujba plecării genunchilor de la Vecernia Rusalilor, cât şi la Concertul coral extraordinar susţinut de Corul Naţional de Cameră „Madrigal", invitat de onoare din partea Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului.

*** *Joi, 12 Iunie***, la Reşedinţa episcopală din Baia Mare i s-a acordat Înaltpreasfinţiei Sale Justinian Chira, Arhiepiscopul onorific al Maramureşului şi Sătmarului, titlul de „*Cetăţean de onoare al judeţului Maramureş*", în urma hotărârii Consiliului Judeţean Maramureş nr. 24/2014, adoptată în şedinţa din 28 mai 2014, de ziua naşterii Î.P.S. Justinian. Festivitatea de înmânare a titlului a fost făcută de către Preşedintele Consiliului Judeţean Maramureş, domnul Zamfir Ciceu, alături de care s-au aflat şi alţi membri ai Consiliului Judeţean Maramureş, între care amintim pe domnul Prefect Anton Rohian, Preasfinţia Sa Dr. Iustin Sigheteanul, membrii Permanenţei Eparhiale, Ansamblul „Transilvania", preoţi şi credincioşi, precum şi alţi oaspeţi.

*** *Sâmbătă, 14 Iunie,*** la Catedrala Episcopală „Sfânta Treime" din Baia Mare, sub preşedinţia I.P.S. Arhiepiscop Justinian Chira, a avut loc

şedinţa de constituire a Adunării Eparhiale a Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului pentru următorii patru ani.

De la ora 8,00 a fost săvârşită Sfânta Liturghie, de către P.S. Dr. Iustin Sigheteanul, urmată de slujba de Te-Deum.

De la ora 10.00 au început lucrările de constituire a Adunării Eparhiale, în sala Dr. Vasile Stan din Catedrala Episcopală. În cadrul lucrărilor au fost verificate şi validate mandatele noilor aleşi în Adunarea Eparhială, apoi s-au ales şi validat cele cinci Comisii de lucru permanente:
- Comisia administrativ-bisericească
- Comisia cultural-educaţională
- Comisia social-filantropică
- Comisia economică, bugetară şi patrimonială
- Comisia organizatorică, juridică şi de validare

Pentru Adunarea Naţională Bisericească au fost delegaţi 3 deputaţi (un cleric şi doi mireni) în persoana Pr. Popa Ilie, Domnul deputat Octavian Petric (Satu Mare) şi Domnul Primar Cătălin Cherecheş (Baia Mare).

În cadrul şedinţei au mai fost propuşi şi validaţi membri Consistoriului Eparhial, ai Consistoriului Monahal şi au fost desemnaţi câte un cleric şi un monah pentru a face parte din Consistoriul Mitropolitan. Actuala alcătuire a Adunării Eparhiale va funcţiona pe perioada anilor 2014-2018. Li s-a urat tuturor mult succes în activităţile ample ale Eparhiei noastre.

***** ***Luni, 23 Iunie*** –Preasfinţia Sa Dr. Iustin Sigheteanul, Arhiereu vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului, a împlinit frumoasa şi binecuvântata vârstă de *53 de ani*. Preasfinţia Sa Iustin a slujit Sfânta Liturghie la Catedrala episcopală din Baia Mare, înconjurat de un frumos sobor de stareţi, consilieri eparhiali, preoţi şi diaconi, precum şi de un numeros număr de credincioşi. După Sfânta Liturghie a fost săvârşită Slujba Polihroniului şi Preasfinţitul Iustin a fost felicitat de membrii Permanenţei Eparhiale, reprezentanţii cinului monahal, slujitorii catedralei, părinţii profesori ai Şcolilor teologice din Baia Mare şi Satu Mare, protoierei, precum şi de autorităţile judeţene şi locale din cele două judeţe. Ansamblul Naţional Transilvania a oferit Preasfinţiei Sale Iustin o plachetă aniversară. Preasfinţia Sa a mulţumit tuturor pentru aprecieri şi felicitări

Din partea grupului profesoral al specializărilor Domeniului de Teologie Ortodoxă şi al tuturor studenţilor teologi ai celor trei secţii de Teologie Ortodoxă din cadrul Centrului Universitar Nord din Baia Mare, îi urăm P.S. Sale Dr., Iustin Hodea Sigheteanul, *întru mulţi şi binecuvântaţi ani, Preasfinţite Stăpâne* şi-L rugăm pe Hristos –Arhiereul veşnic – să-l aibă în grija Sa pe calea înfăptuirii binelui şi înspre dobândirea mântuirii!

***** ***Marţi, 24 Iunie****,* P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Mănăstirea ,,Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul" - Scărişoara Nouă, Prot. Carei, cu ocazia hramului. In cuvântul său, P.S. Sa Iustin Sigheteanul a subliniat faptul că binecuvintează dorinţa şi lucrarea de construire a unei noi biserici închinată Sf. Ioan Botezatorul şi Sfinţilor Martiri Brâncoveni, care să respecte arhitectura şi importanţa acestui aşezământ monahal. După Sfânta Liturghie, Preasfinţia Sa a conferit Domnului Dumitru Păcurar, director al firmei Ardudana S.A. distincţia ,,Crucea Voievodală Maramureşeană" pentru laici, în semn de înaltă apreciere pentru contribuţia adusă la împodobirea tezaurului patrimonial al episcopiei, parohiilor şi mănăstirilor. In Sala de Protocol a mănăstirii, Ierarhul şi Preşedintele Consiliului Judeţean Satu Mare - Domnul Adrian Ştef, în prezenţa autorităţilor judeţene şi locale, au semnat şi sigilat actul de consfinţire a ,,Sfântului Ioan Botezătorul" ca patron spiritual al Judeţului Satu Mare.

***** ***Luni, 30 Iunie,*** de sărbătoarea Soborului Sfinţilor 12 Apostoli – hramul Mănăstirii Bârsana, Protopopiatul Sighet, Sfânta Liturghie a fost prezidată de IPS Andrei Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului, înconjurat de un sobor de 10 ierarhi: IPS Andrei Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului, IPS Arhiepiepiscop Justinian al Maramureşului şi Sătmarului (care a asistat), PS Nicodim al Severinului şi Strehaiei, PS Petroniu al Sălajului, PS Gurie al Devei şi Hunedoarei, PS Macarie Episcopul ortodox al românilor din Europa de Nord, PS Andrei Făgărăşanul Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, PS Vasile Someşanul Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului, PS Paisie Lugojanul Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Timişoarei, PS Emilian Lovişteanul Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului şi PS Iustin Sigheteanul Arhiereu Vicar al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului. Sărbătoarea şi conslujirea soborului de ierarhi a fost prilejuită de împlinirea a 20 de ani de la punerea începutului vieţii monahale la această mănăstire, prin instalarea în iunie 1994 a maicii Filofteia Oltean ca stareţă a acestei mănăstiri, precum şi la împlinirea a 2 ani de la târnosirea bisericii mănăstirii de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române (30 iunie 2012). La marea sărbătoare au participat mii de credincioşi maramureşeni, precum şi din judeţele învecinate.

*** În perioada *7–12 Iulie*** – a avut loc susţinerea examenului de licenţă pentru absolvenţii cursurilor teologice de Teologie Ortodoxă Pastorală şi Teologie Ortodoxă Didactică din cadrul Facultăţii de Litere, Baia Mare, promoţia 2014 şi cele de masterat pentru cursanţii de Master din cadrul specializării Teologie creştină şi spiritualitate europeană - promoţia 2014. Potrivit Legii învăţământului, s-au susţinut două probe la examenul de licenţă: una scrisă şi alta orală (susţinerea tezei de licenţă). Din partea

specializărilor Domeniului de Teologie Ortodoxă s-au prezentat toţi absolvenţii, în număr de 38 absolvenţi teologi, 20 la nivel de licenţă şi 18 la nivel de masterat, care în urma evaluării comisiilor de specialitate au promovat cu rezultate bune şi foarte bune. După susţinerea examenelor, s-a oficiat slujba Te-Deumului în semn de mulţumire adusă lui Dumnezeu, în Catedrala episcopală din Baia Mare, în prezenţa Preasfinţitului Justin Sigheteanul, unde absolvenţii teologi au şi depus jurământul de credinţă, după care li s-au înmânat câte o Diplomă de absolvire şi au fost felicitaţi de către părinţii profesori, urânduli-se mult succes în viaţă şi mult spor duhovnicesc în slujirea Bisericii lui Iisus Hristos.

**** Duminică, 13 Iulie***, P.S. Iustin Sigheteanul a târnosit şi a binecuvântat lucrările de înnoire ce s-au făcut la biserica cu hramurile ,,Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil" şi ,,Sfinţii Martiri Brâncoveni" din Parohia Ortodoxă Mara, Prot. Sighet, şi a sfinţit noul altar de vară din incinta bisericii, a sfinţit o troiţă maramureşeană şi a binecuvântat noua casă parohială. A liturghisit şi a predicat în noul altar de vară, înconjurat de un frumos sobor de preoţi, iar în cadrul Sfintei Liturghii a hirotonit pe teologul Cătălin Ciprian David întru diacon. La sfârşitul Sfintei Liturghii, în semn de apreciere, preotul paroh Vasile Onişa a primit ,,Gramata Episcopală" iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. Din partea Consiliului Local al Primăriei Deseşti, Domnul Bohotici Gheorghe, Primarul Comunei – a conferit Preasfinţiei Sale titlul de *Cetăţean de Onoare*.

**** Marţi, 22 Iulie***, când Biserica Ortodoxă prăznuieşte pe Sfânta Maria Magdalena, cea întocmai cu apostolii cinstită, P.S. Iustin Sigheteanul a slujit împreună cu I.P.S. Arhiepiscop şi Mitropolit Andrei al Clujului, Maramureşului şi Sălajului, la nou înfiinţata mănăstire din hotarul comunei natale a Inalt Preasfinţiei Sale, ctitorie de suflet a Mitropolitului Andrei, aşezată sub ocrotirea Sfintei Maria Magdalena. Inainte de Sfânta Liturghie cei doi ierarhi au sfinţit un clopot nou, dăruit de I.P.S. Mitropolit Andrei aşezământului monahal.

**** Miercuri, 30 Iulie***, P.S. Iustin Sigheteanul a făcut parte din soborul de ierarhi, prezidat de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, care a săvârşit Sfânta Liturghie şi parastasul prilejuit de comemorarea a 7 ani de la trecerea la cele veşnice a fericitului întru adormire Teoctist Patriarhul BOR.

**** Vineri, 15 august,*** de praznicul „Adormirii Maicii Domnului" întreg cuprinsul Eparhiei Maramureşului şi Sătmarului a fost în sărbătoare închinată Maicii Domnului. După ce dreptcredincioşii creştini s-au pregătit timp de două săptămâni cu post şi rugăciuni prin participarea la Paraclisul

Maicii Domnului, prin mărturisire şi împărtăşire cu Trupul şi Sângele Domnului, s-au îndreptat spre sfintele mănăstiri rugându-se şi cântând pricesne în cinstea Maicii Domnului.

Astfel, la Mănăstirea Rohia, icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului a fost scoasă spre închinare în pridvorul bisericii încă din dimineaţa zilei de 13 august, iar credincioşii au început să vină cete, cete şi au trecut pe la icoana Maicii Domnului pentru a primi binecuvântare. Sfânta şi dumnezeiasca Liturghie în ziua praznicului a fost oficiată de către Înaltpreasfinţitul Părinte Arhiepiscop Justinian al Maramureşului şi Sătmarului şi Preasfinţitul Părinte Episcop Justin Sigheteanul înconjuraţi de un sobor de 30 de preoţi şi patru diaconi. La pricească, Preasfinţitul Părinte Justin Sigheteanul a rostit un cuvânt de învăţătură despre cinstirea Maicii Domnului, demnitatea creştină şi românească. La sfârşitul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfinţitul Justinian a adresat miilor de credincioşi prezenţi un cuvânt de binecuvântare.

La praznicul mănăstirii au participat oficialităţi de stat, locale, judeţene şi centrale: Primarul Oraşului Tg. Lăpuş domnul Mitru Leşe, Primarul Municipiului Baia Mare, domnul Cătălin Cherecheş, Vicepreşedintele Consiliului Judeţean Maramureş, domnul Gabriel Zetea, Prefectul Judeţului Maramureş, domnul Anton Rohian, senatori, deputaţi şi mai mulţi primari din judeţul Maramureş. Oaspete de seamă la acest mare praznic a fost domnul Liviu Nicolae Dragnea, Ministrul Dezvoltării Regionale şi Viceprim Ministru al Guvernului României, căruia Preasfinţitul Părinte Episcop Justin Sigheteanul i-a oferit din partea mănăstirii şi a episcopiei o icoană cu Sfinţii Martiri Brâncoveni. La final Arhim. Macarie Motogna, egumenul mănăstirii Rohia, a mulţumit ierarhilor, oaspeţilor şi credincioşilor prezenţi, precum şi credincioşilor din Parohia Groşii Ţibleşului care au oferit o masă caldă tuturor pelerinilor prezenţi la hram.

Deasemeni, la Mănăstirea Moisei, la invitaţia IPS Iustinian şi PS Iustin, a fost prezent IPS Iosif Pop, Mitropolitul Europei Occidentale şi Meridionale, care a patronat hramul acestei mănăstiri, înconjurat de un sobor de preoţi şi în prezenţa a zeci de mii de credincioşi. Ca în fiecare an, au fost prezente procesiunile specifice acestei mănăstiri organizate de fiecare parohie din Maramureşul voievodal.

La Mănăstirea Bixad, din Oaş, la invitaţia ierarhilor noştri Preasfinţitul Timotei Lauran, Episcopul Spaniei şi Portugaliei, a fost prezent în mijlocul oşenilor şi prezidat sărbătoarea închinată Maicii Domnului, înconjutat fiind de un sobor de 20 de preoţi şi diaconi. La acest mare hram participă cu evlavie an de an câteva mii de credincioşi din Ţara Oaşului şi împrejurimi.

Pretutindeni s-au înălţat rugăciuni Maicii Domnului să ocrotească Ţara şi poporul, ce cu multă evlavie îi aduce dreaptă cinstire.

*** În perioada *16-18 August***, Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul a luat parte la lucrările Sfântului Sinod susţinute la Palatul Patriarhal din Bucureşti, precum şi la sărbătoare închinată Sfinţilor Martiri Brâncoveni, cinstiţi în mod deosebit la Bucureşti.

Sâmbătă, 16 august, în ziua de cinstire a Sfinţilor Martiri Brâncoveni, PS Iustin Sigheteanul a participat împreună cu alţi ierarhi, la sfinţirea picturii noi şi a lucrărilor de înnoire ce s-au făcut la biserica Sfântul Gheorghe Nou din Bucureşti, una dintre cele mai reprezentative ctitorii brâncoveneşti, în care se păstrează moaştele Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu. Slujba de sfinţire şi Sfânta Liturghie au fost prezidate de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României. La final, ierarhii, membri ai Sfântului Sinod ai Bisericii Ortodoxe Române au primit, în interiorul lăcaşului de cult ctitorit de Sfântul Constantin Brâncoveanu, Ordinul „*Sfinţii Martiri Brâncoveni*" pentru ierarhi.

Duminică, 17 august, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la Sfânta Liturghie şi la sfinţirea picturii noi a bisericii Sfântul Gheorghe din Mogoşoaia, ctitorie brâncovenească din secolul al XVII-lea. La finalul Sfintei Liturghii oficiată de Înaltpreasfinţitul Părinte Arhiepiscop Varsanufie, Preafericitul Părinte Daniel Patriarhul României a sfinţit pictura restaurată a Bisericii.

Luni, 18 august, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la şedinţa de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care s-a desfăşurat în Sala Sinodală din Reşedinţa Patriarhală, sub preşedinţia Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României.

Biroul de presă
al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului

*** În perioada *3-7 Septembrie*** – în oraşul municipiu de Judeţ Baia Mare a avut loc Întrunirea Tinerilor Ortodocşi din Nord-Vestul Transilvaniei cu participare internaţională organizată de către Episcopia Ortodoxă a Maramureşului şi Sătmarului şi cu susţinerea Primăriei şi a Consiliului Local Baia Mare în frunte cu Domnul Primar Cătălin Cherecheş. Evenimentele s-au petrecut astfel:

Miercuri, 3 septembrie, de dimineaţă, 150 de tineri ortodocşi din mai multe ţări: Ucraina, Polonia, Bulgaria, Israel şi Palestina care participă la Reuniunea Naţională a tinerilor ortodocşi de la Baia Mare, însoţiţi de organizatorii din cadrul Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului au vizitat Mănăstirea „Sfânta Ana" de la Rohia. Tinerii au fost primiţi de către Arhimandritul Macarie Motogna, egumenul mănăstirii, care le-a prezentat istoricul vatrei mănăstireşti, le-a oferit câte o icoană a Maicii Domnului

făcătoare de minuni şi au vizitat biserica, biblioteca, Chilia monahului Nicolae şi muzeul mănăstirii.

După masă, *de la orele 17.00*, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la deschiderea festivă a ,,Reuniunii Tinerilor Ortodocşi" eveniment naţional cu participare internaţională. Conform programului, s-a cântat Imnul Naţional, s-au rostit rugăciunile de seară, au fost prezentate mesajele autorităţilor judeţene, mesajele delegaţiilor din ţările ortodoxe şi în final Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a rostit un mesaj de bun venit şi de binecuvântare în calitate de gazdă.

Joi, 4 septembrie, PS Sa Iustin Sigheteanul a asistat la Sfânta Liturghie săvârşită în Catedrala Episcopală, de către preoţii însoţitori ai grupurilor din mai multe ţări şi preoţi însoţitori de la eparhiile din ţară. Răspunsurile la strană au fost date de tinerii din România, din Patriarhia Ierusalimului, din Ucraina şi din Polonia. La sfârşitul Sfintei Liturghii Preasfinţia Sa Iustin a rostit un scurt cuvânt de binecuvîntare a tinerilor prezenţi.

De la ora 10.00, Preasfinţia Sa a vizitat atelierele de lucru, desfăşurate în cadrul Liceului ,,Gheorghe Şincai" din Baia Mare şi a stat de vorbă cu tinerii.

De la ora 15.00, PS Iustin Sigheteanul a asistat la conferinţa susţinută în faţa tinerilor de către actorul şi scriitorul creştin Dan Puric.

De la ora 19.00, Preasfinţia Sa a participat la rugăciunile de seară, în incinta Catedralei Episcopale, rugăciuni rostite de către tinerii prezenţi, după care s-au cântat pricesne din caietul reuniunii.

*Vineri, 5 septembrie, de la ora 8.3*0, PS Iustin Sigheteanul a asistat la Sfânta Liturghie în Catedrala Episcopală din Baia Mare.

De la ora 13.30 Preasfinţia Sa a participat la Conferinţa ,,Pintea Viteazul şi curajul de a sta împotrivă" susţinută de Prof. Dr. Teodor Ardelean, Directorul Bibliotecii Judeţene «Petre Dulfu» din Baia Mare şi sculptorul Prof. dr. Ioan Marchiş, Directorul Direcţiei Cultură, Culte şi Patrimoniu al Judeţului Maramureş.

De la ora 18.00, a participat la procesiunea tinerilor ortodocşi participanţi la reuniune: ,,*Bucuria Credinţei*", procesiune condusă de Mitropolitul Andrei al Clujului, Maramureşului şi Sălajului. Procesiunea s-a încheiat în incinta Catedralei Episcopale ,,Sfânta Treime" din Baia Mare, unde s-au rostit rugăciunile de seară, iar IPS Mitropolit Andrei a dat citire mesajului Preafericitului Părinte Patriarh Daniel adresat tinerilor participanţi la reuniune. La acest moment a fost prezent şi IPS Arhiepiscop Justinian care a rostit în faţa tinerilor un scurt cuvânt de binecuvântare. La final IPS Mitropolit Andrei a conferit Primarului Municipiului Baia Mare Domnul Cătălin Cherecheş ,,*Crucea Transilvană*" pentru mireni, în semn de înaltă apreciere în susţinerea reuniunii, iar părintelui Milan Bălan, Consilier al

sectorului teologic-educaţional eparhial, *„Crucea Transilvană*" pentru clerici.

Sâmbătă, 6 septembrie, de la ora 8.30, pe esplanada Catedralei Episcopale a fost săvârşită Sfânta Liturghie, prezidată de către IPS Mitropolit Andrei, înconjurat de P.S. Petroniu al Sălajului şi P.S. Iustin Sigheteanul şi un frumos sobor de preoţi şi diaconi. Cuvântul de învăţătură a fost ţinut de către IPS Mitropolit Andrei, iar la sfârşitul Sfintei Liturghii P.S. Iustin Sigheteanul a adus mulţumirile cuvenite înalţilor oaspeţi, tinerilor participanţi la reuniune, atât din ţară, cât şi din străinatate, Primăriei şi Consiliului Local Baia Mare, instituţiilor implicate în buna desfăşurare a reuniunii şi, în mod special, ostenitorilor de la sectorul teologic-educaţional, preoţilor şi familiilor care au găzduit grupurile de tineri, celor 12 biserici şi şcoli din municipiul Baia Mare, unde s-au desfăşurat slujbele şi dezbaterile, precum şi voluntarilor implicaţi în buna desfăşurare a reuniunii.

În final, Părintele Consilier Milan Balan a făcut încheierea evenimentului conform caietului reuniunii, înmânând flacăra reuniunii tinerilor din Cluj Napoca şi anunţând următoarea reuniune care va avea loc în prima săptămână a lunii septembrie 2015 în Cluj Napoca, oraş care va fi capitala europeană a tineretului. Evenimentul s-a încheiat cu imnul reuniunii.

**** Marţi, 9 Septembrie*** -la Reşedinţa Episcopală a Eparhiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului, Înaltpresfinţia Sa Justinian Chira a fost felicitat, la împlinirea celor 41 de ani de slujire arhierească, de către Preasfinţitul Dr. Iustin Sigheteanul, Permanenţa Eparhială, Protopopii şi ostenitorii Centrului Eparhial, precum şi de reprezentanţii autorităţilor locale şi judeţene. Cu prilejul acestei aniversări s-a săvârşit slujba de Te–Deum, în Paraclisul Episcopal, după care Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul a dat i-a asigurat pe toţi cei prezenţi la eveniment de rugăciunile ÎPS Sale Justinian. La rândul său, Înaltpreasfinţia Sa Justinian Chira, a mulţumit tuturor celor prezenţi pentru frumoasa manifestare, asigurându-i şi în continuare de recunoştinţa şi rugăciunile sale către Dumnezeu. Dorirea noastră a tuturor este ca Dumnezeu să-i facă parte de multă sănătate pentru a trăi mulţi şi binecuvântaţi ani.

**** Joi, 11 Septembrie***, la Catedrala Episcopală din Baia Mare a avut loc evaluarea reuniunii tinerilor ortodocşi, care s-a desfăşurat cu mare succes în Municipiul Baia Mare între zilele 3-6 septembrie a.c. Au participat: PS Iustin Sigheteanul, Primarul Municipiului D-l Cătălin Cherecheş, preoţii din cele 30 de parohii implicate în proiect, conducătorii instituţiilor şcolare, administrative şi culturale, precum şi voluntarii. Parohiile, instituţiile şi sponsorii care au ajutat la buna desfăşurare a reuniunii au primit diplome de mulţumire.

Pe această cale Episcopia Ortodoxă a Maramureşului şi Sătmarului a dat următorul comunicat :

Episcopia Ortodoxă a Maramureşului şi Sătmarului a avut bucuria de a organiza în Baia Mare, împreună cu Primăria Municipiului Baia Mare şi cu sprijinul nemijlocit al domnului primar Cătălin Cherecheş, Reuniunea Naţionala a Tinerilor Ortodocşi din Patriarhia Română, cu participare internaţională, eveniment la care au participat aproximativ 3500 de tineri şi care a generat o frumoasă impresie atât tinerilor participanţi cât şi locuitorilor oraşului nostru.

Dacă această acţiune se poate declara ca reuşită, atunci suntem datori să-i evidenţiem pe toţi aceia care şi-au adus contribuţia la această reuşită, înţelegându-se ca prin menţionarea lor se aduce şi cuvântul nostru de mulţumire pentru implicarea şi aportul adus la organizarea şi buna desfăşurare a acestei reuniuni.

Cuvântul nostru de mulţumire se adresează atât unor instituţii, asociaţii şi conducătorilor lor, cât şi unor personalităţi din lumea academică şi culturală. Aici amintim pe: Domnul primar Cătălin Cherecheş şi Primăria Baia Mare, Consiliul Judeţean Maramureş, Prefectura Judeţului Maramureş, Universal Alloy Corporation Europe – Dumbrăviţa, Inspectoratul Şcolar Judeţean Maramureş, Muzeul de Etnografie şi Artă Populară Maramureş, Muzeul de Istorie Maramureş, Muzeul de Artă Maramureş, Muzeul de Mineralogie Maramureş, Centrul Universitar Nord Baia Mare, Direcţia Judeţeană pentru Tineret şi Sport Maramureş, Poliţia Municipiului Baia Mare, Inspectoratul Judeţean de Jandarmi Maramureş, Poliţia Locală Baia Mare, Direcţia Sanitar Veterinară Maramureş, Societatea Comercială URBIS, Ansamblul Naţional ”Transilvania”, Societatea Comercială ”ART TRADITION SRL”, Hotel Carpaţi, Crucea Roşie Maramureş, SC DaMar SRL – Baia Mare, SC ROMDIL Baia Mare, Catering Hotea – Recea, SC RACIDO PROD COM SRL Baia Mare, SC NC TODEA SNC, BURATINO SRL, SC LACUL ALBASTRU SRL, SC STADION SRL; SC LIANA SRL, ASCOR Baia Mare, Asociaţia Tinerilor Ortodocşi ai Catedralei Episcopale Maramureşene (ATOCEM), Asociaţia Tinerilor Ortodocşi ai Protopopiatului Baia Mare (ATOP BM), ASSOC Baia Mare, Domnului Prof. Dr. Teodor Ardelean, Domnului Dr. Ioan Marchiş, actorului Dan Puric, artiştii Paula Seling, Marius Ciprian Pop, Florentina şi Petre Giurgi, Dinu Iancu Sălăjanu, Nicolae Pitiş, Grigore Leşe, Maria Casandra Hausi şi grupului ”Brio Sonores”.

Un cuvânt de mulţumire şi de apreciere se cuvine să-l transmitem partenerilor mass media: Televiziunea Naţională (TVR 3), Trinitas TV, e.maramureş, Gazeta de Maramureş, Graiul Maramureşului, Informaţia Zilei de Maramureş, Glasul Maramureşului, Televiziunea TL+, ZiarMM.ro, precum şi Mitropoliei Ortodoxe a Clujului, Maramureşului şi Sălajului, Eparhiilor din cuprinsul Patriarhiei Române, tuturor Parohiilor şi preoţilor

din Baia Mare şi împrejurimi implicaţi în organizarea reuniunii, familiilor care au găzduit tineri participanăi, profesorilor şi voluntarilor implicaţi în derularea proiectului.

Pentru toţi aceştia aducem mulţumire lui Dumnezeu, rugându-L să-i aibă în purtarea Sa de grijă spre folos sufletesc şi la alte împliniri frumoase.

***** ***Luni, 15 Septembrie***, la Catedrala Episcopală „Sfânta Treime" din Baia Mare a avut loc festivitatea de deschidere a anului şcolar pentru elevii Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Iosif Mărturisitorul" din Baia Mare, ciclul gimnazial şi liceal cu săvârşirea Sfintei Liturghii săvârşită de P.S. Dr. Iustin Sigheteanul, înconjurat de un sobor de părinţi profesori ai Seminarului Teologic băimărean. După Sfânta Liturghie s-a dat citire mesajului Preafericitului Părinte Patriarh Daniel adresat elevilor, parinţilor şi profesorilor. *De la ora 11.00* PS Iustin Sigheteanul a săvârşit Slujba Te-Deumului pentru elevii şi cadrele didactice de la Liceul Sanitar şi şcoala postliceală, care a fuzionat cu Seminarul Teologic din Baia Mare. Preasfinţia Sa Iustin a adresat cu acest prilej un cuvânt de binecuvântare şi le-a urat mult succes elevilor şi dascălilor lor.

***** ***Marţi, 16 Septembrie,*** P.S. Iustin Sigheteanul a sfinţit noul altar de vară şi a săvârşit Sfânta Liturghie la Liceul Teologic Ortodox ,,Nicolae Steinhardt" din Municipiul Satu Mare cu ocazia deschiderii noului an şcolar. In cadrul Sfintei Liturghii diaconul Marian Bilţ a fost hirotonit întru preot pe seama credincioşilor din parohia Săpâia, iar teologul Valerian Vele întru diacon. La final, Preasfinţia Sa a felicitat pe părintele director Pr. Gabriel Groza şi a urat succes corpului didactic profesoral şi elevilor în noul an şcolar 2014–2015. Binefăcătorii care au contribuit la ridicarea noului altar de vară au primit diplome de vrednicie. După Sfânta Liturghie Preasfinţia Sa Iustin a vizitat grădiniţa şi copiii din clasa 0, după care a sfinţit paraclisul din incinta spitalului de bătrâni, unde slujeşte Preotul Sorin Galeş. *De la ora 13.00*, Preasfinţia Sa a participat la şedinţa cu profesorii de religie din Judeţul Satu Mare, care a avut loc în sediul Liceului Teologic Ortodox ,,Nicolae Steinhardt" din Satu Mare, organizată de inspector de religie Pr. Onea Vasile Marcian.

*** În perioada *21-23 Septembrie,*** a avut loc cel de-al VI-lea Congres Naţional al Facultăţilor de Teologie Ortodoxă din cuprinsul Patriarhiei Române, organizat de către Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea" a Universităţii „Aurel Vlaicu" din Arad. Aceste Congrese sunt organizate din doi în doi ani, în diferite centre universitare din ţară, la care participă reprezentanţi ai tuturor Facultăţilor şi Departamentelor de Teologie Ortodoxă din cuprinsul Patriarhiei Române. Tematica generală din anul acesta a fost *Teologie şi misiune: Rolul Facultăţilor de Teologie în contextul*

misiunii parohiale şi a debutat duminică, 21 septembrie când, de la ora 18,00, s-a ţinut o slujbă de Te-Deum în capela Facultăţii de Teologie din Arad şi s-a organizat o întrunire informală pentru toţi participanţii la Congres.

Luni, 22 septembrie, de la ora 9,00 a avut loc deschiderea oficială a Congresului, unde s-au transmis mesaje din partea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a Î.P.S. Arhiepiscop Timotei Seviciu, Arhiepiscopul Aradului, a conducerii Universităţii şi Senatului Universităţii „Aurel Vlaicu" din Arad, a Decanatului Facultăţii de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea" din Arad şi reprezentanţi ai altor instituţii universitare şi bisericeşti, după care s-a trecut la susţinerea de referate în cele două secţiuni ale zilei: secţiunea I, intitulată *Dimensiunea misionară a teologiei ortodoxe în contemporaneitate*, în cuprinsul căreia s-au ţinut trei referate şi s-au purtat discuţii, şi secţiunea a II-a, intitulată *Rolul Facultăţilor de Teologie Ortodoxă în contextul misiunii parohiale: priorităţi, provocări şi perspective*, tot cu trei referate tematice.

Marţi, 23 septembrie, a avut loc ce-a de-a treia secţiune intitulată sugestiv *Aspecte practice privind organizarea şi buna desfăşurare a procesului de pregătire academică şi formare duhovnicească în Facultăţile de Teologie Ortodoxă*, în cuprinsul căreia s-au purtat mai multe discuţii, s-au ţinut consultări şi s-a evaluat promt situaţia practică a Facultăţilor de Teologie din întreaga ţară. În cadrul acestei secţiuni s-au făcut precizări referitoare la învăţământul teologic universitar, s-a propus şi adoptat Regulamentul cadru de organizare şi funcţionare a facultăţilor/ departamentelor de teologie ortodoxă din cuprinsul Patriarhiei Române, s-au actualizat şi clasificat unitar disciplinele teologice şi s-au stabilit câteva norme cu privire la formarea duhovnicească a studenţilor, desfăşurarea procesului de învăţământ, cercetarea ştiinţifică şi disciplina studenţilor. În final, s-a prezentat, analizat şi aprobat Documentul final al Congresului, care a fost semnat de către toţi cei prezenţi la Congres, spre a putea fi înmânat Preafericitului Părinte Patriarh Daniel şi aprobat de către Sfântul Sinod al BOR.

Din partea Domeniului de Teologie Ortodoxă a Facultăţii de Litere a Centrului Universitar Nord din Baia Mare a participat Părintele conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL, în calitate de coordonator responsabil al specializărilor teologice din Baia Mare, însoţit de D-l lect. univ. dr. Valerian MARIAN, având binecuvântarea Preasfinţiei Sale Iustin Sigheteanul. Cei doi reprezentanţi ai Domeniului de Teologie Ortodoxă din Baia Mare au luat parte şi la Colegiul Decanilor întrunit în cadrul Congresului, participând activ la discuţiile purtate şi la hotărârile luate. Printre altele, una dintre hotărârile Colegiului Decanilor este ca următoarea întâlnire a acestui for să aibă loc la finele lunii aprilie 2015 la Mănăstirea „Soborul Sfinţilor Apostoli" de la Bârsana din judeţul Maramureş, organizatori fiind Episcopia

Ortodoxă a Maramureşului şi Sătmarului împreună cu Domeniul de Teologie Ortodoxă din Baia Mare.

* **În perioada *29-30 Septembrie***, P.S. Iustin Sigheteanul a participat atât la lucrările de constituire a noii Adunări Naţionale Bisericeşti pentru perioada 2014-2018, cât şi la aniversarea a 7 ani de la intronizarea ca Patriarh al României a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel. Reuniunea constituirii ANB a avut loc în Sala Dumitru Staniloae din cadrul Centrului Cultural Social „Iustin Patriarhul" de pe lângă Facultatea de Teologie Ortodoxă din Bucureşti. Lucrările s-au desfăşurat sub preşedinţia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel. Membri delegaţiei Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului în ANB sunt: Preotul Ilie Popa – Carei, Domnul Cătălin Cherecheş pentru Maramureş şi Domnul Octavian Petric pentru Satu Mare. In semn de apreciere pentru contribuţia substanţială adusă la organizarea reuniunii naţionale a tinerilor ortodocşi Baia Mare 3-6 septembrie, D-l Cătălin Cherecheş, Primarul Municipiului Baia Mare, a primit din partea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel ordinul Sfinţii Martiri Brâncoveni, iar teologul Verdeş Vlad – Preşedintele ASCOR Baia Mare - a primit diploma şi medalia omagială a Sfinţilor Brâncoveni.

De la ora 18.00, Preasfinţia Sa a participat la şedinţa Sfântului Sinod în cadrul căreia a fost ales noul episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor în persoana Preacuviosului Arhimandrit Timotei Aioanei, superiorul Aşezământului românesc de la Ierusalim.

Marţi, 30 septembrie, PS Iustin Sigheteanul a slujit alături de ierarhii Sfântului Sinod la Sfânta Liturgie solemnă prezidată de Preafericitul Părinte Daniel, la aniversarea a 7 ani de la intronizarea sa ca Patriarh al României.

***** ***Miercuri, 1 Octombrie***, de la ora 7.30, cu ocazia începerii noului an şcolar universitar, toate cadrele didactice universitare alături de studenţii teologi au luat parte la săvârşirea Sfintei Liturghii ce a avut loc în Catedrala Episcopală din Baia Mare. La slujbă a asistat Preasfinţia Sa Dr. Iustin Sigheteanul rostind un cuvânt de învăţătură şi povăţuire părintească tuturor studenţilor prezenţi.

După slujbă, Preasfinţia Sa Iustin a participat la festivitatea de deschidere a noului an universitar 2014-2015 de la Facultatea de Litere din Baia Mare, în cuprinsul căreia îşi desfăşoară activitatea didactică şi Domeniul de Teologie Ortodoxă, binecuvântând noul an universitar şi rostind un cuvânt de încurajare tinerilor studenţi băimăreni. Tuturor cadrelor didactice universitare şi studenţilor băimăreni li s-a urat un an universitar plin de roade duhovniceşti şi bogate, sănătate şi mult spor în activitatea studenţească de cunoaştere a învăţăturilor înalte.

*** În perioada *27-29 Octombrie*** – P.S. Sa Dr. Iustin Sigheteanul s-a aflat la reşedinţa Patriarhală din Bucureşti, unde a participat la mai multe evenimente din viaţa Bisericii Ortodoxe Române:

Luni, 27 octombrie, PS Iustin Sigheteanul a slujit în sobor de ierarhi la Catedrala Patriarhală din Bucureşti cu ocazia sărbătoririi Sfântului Cuv. Dimitrie cel Nou ocrotitorul Bucureştilor. Sfânta Liturghie a fost prezidată de Preafericitul Părinte Daniel Patriarhul României, având-ul ca înalt oaspete pe Preafericitul Teofil al III-lea - Patriarh al Ierusalimului şi al întregii Palestine.

Marţi 28 şi miercuri 29 octombrie, PS Iustin Sigheteanul a participat la lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care s-au desfăşurat în Sala Sinodală din Palatul Patriarhal şi au fost prezidate de Preafericitul Părinte Daniel Patriarhul României.

*** În perioada *3-5 Noiembrie*** –în cuprinsul Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului a avut loc susţinerea C*onferinţelor preoţeşti* - sesiunea de toamnă, desfăşurate după următoarea programare:
3 noiembrie – la Sighet, unde au participat toţi preoţii din Protopopiatele Sighet şi Vişeu;
4 noiembrie – la Târgu Lăpuş, Lăpuş, Baia Mare şi Chioar;
5 noiembrie – la Carei, unde au participat toţi preoţii din Protopopiatele Carei, Satu Mare şi Oaş.

P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie în cele trei centre reunite, la care au participat preoţii din Protopopiate şi s-au împărtăşit toţicu Sfintele lui Hristos Taine. Comuniunea liturgică a avut loc în cadrul Anului comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni şi al Anului Euharistic al Sfintei Spovedanii şi Sfintei Euharistii şi a fost urmată de Conferinţa preoţească cu titlul - *Constantin Brâncoveanu ctitor de cultură românească şi lăcaşuri de închinare*, întocmită şi susţinută de către Părintele Gabriel Gorgan de la Parohia Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena din Municipiul Satu Mare.

Biroul de presă
al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului

*** *Marţi, 11 Noiembrie*** – începând cu ora 9,00, în cadrul Centrului Eparhial al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului, a avut loc susţinerea examenului de *capacitate preoţească*, sesiunea de toamnă, 2014, organizată de Episcopia Ortodoxă Română a Maramureşului şi Sătmarului în colaborare cu Domeniul de Teologie Ortodoxă din cadrul Centrului Universitar Nord, Baia Mare. Examenul de atestat de capacitate preoţească s-a susţinut printr-o probă scrisă şi o probă orală susţinută de participanţi la centrul Eparhial al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului în

faţa Comisiei de evaluare condusă de Preasfinţia Sa Dr. Iustin Sigheteanul. În Comisia de evaluare scrisă au făcut parte Pr. conf. dr. Adrian Gh. Paul, Pr. lect. dr. Marius Nechita conducătorii Şcolilor de Teologie Ortodoxă din Baia Mare, iar de la Centrul eparhial Pr. dr. Vasile Augustin –vicar eparhial, Pr. dr. Cristian Ştefan –consilier cultural şi Pr. Ioan Pop –consilier administrativ. S-au prezentat 14 candidaţi, din care au promovat toţi cu rezultate bune şi foarte bune.

***** ***Miercuri, 26 Noiembrie,*** Municipiul Baia Mare a avut privilegiul de al avea oaspete de seamă pe Domnul Academincian Ionel Valentin Vlad - Preşedintele Academiei Române, însoţit fiind în Maramureş şi de alţi membrii ai Academiei Române. Motivul prezenţei Domniei Sale a fost decernarea Titlului de *Doctor Honoris Causa* de către Senatul Universităţii de Vest „Vasile Goldiş" din Arad, evenimentul având loc în sla mare de festivităţi a Bibliotecii Judeţene «Petre Dulfu» din Baia Mare. Nu întâmplător a fost aleasă filiala acestei Universităţi din Baia Mare, întrucât Domnia Sa îşi are obărşia în Ţara Maramureşului find fiu al acestor plaiuri. La eveniment, alături de alte personalităţi culturale şi administrative locale, a avut onoarea să fie invitat şi Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul, însoţit de PC preot Cristian Ştefan - Consilier cultural eparhial. După decernare, preşedintele Academiei Rom âne, Domnul Academincian Ionel Valentin Vlad, a participat la o manifestare de suflet la sediul Consiliului Judeţean Maramureş unde i s-a decernat titlul de „*Cetăţean de Onoare*" al Maramureşului din partea Preşedintelui Consiliului Judeţean Maramureş, D-l Zamfir Ciceu, cu felicitări transmise din partea instituţiei maramureşene.

***** ***Sâmbătă, 13 Decembrie,*** la Catedrala Episcopală „Sfânta Treime" Baia Mare, cu binecuvântarea şi participarea Presfinţitului Părinte dr. Iustin Sigheteanul, a avut loc cea de-a a XV-a ediţie a manifestarii „*De Naşterea Domnului*", şi ediţia a IV-a a Concursului Judeţean de interpretare a Colindelor „*Colindatorii*", organizate de Inspectoratul Şcolar Judeţean Maramureş. S-au susţinut mai multe secţiuni de interpretare şi susţinerea colindelor, secţiunea de icoane pe lemn, icoane pe sticlă, secţiunea creaţie literară şi teatru religios. In cadrul acestei manifestări au fost implicaţi un număr mare de elevi coordonaţi de cadre didactice preuniversitare din şcoli gimnaziale, licee şi colegii naţionale din judeţ. Cu toţii au fost felicitaţi de ierarhul maramureşean şi li s-au acordat cadouri, diplome şi premii.

***** ***Duminică, 14 Decembrie*** –cu ocazia apropierii Sărbătorilor de iarnă dedicate Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos şi ale Anului Nou, corala studenţilor Domeniului de Teologie Ortodoxă „Sfântul Ioan Damaschinul" din cadrul Centrului Universitar Nord, Baia Mare, conduşi de Pr. lect. dr. Teofil Stan, corala „Angelii" ai Seminarului Teologic „Sfântul

Iosif Mărturisitorul" din Baia Mare, conduşi de Arhid. Andrei Baboşan, corala Catedralei Episcopale „Doxologia", condusă de Pr. dr. Petrică Aurelian Covaciu, şi corala preoţească „Arhanghelii" din Episcopia Ortodoxă Română a Maramureşului şi Sătmarului au susţinut un impresionant Concert de colinde tradiţionale în Catedrala Episcopală „Sfânta Treime" din Baia Mare. La eveniment a participat P.S. Dr. Iustin Sigheteanul, conducătorii Şcolilor teologice din Baia Mare, reprezentanţi ai Centrului Eparhial şi ai tuturor confesiunilor creştine din Baia Mare, precum şi mulţime mare de credincioşi. Un lucru inedit în acest an a fost faptul că s-au reunit toate coralele marcante ale Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului, dar şi faptul că întreg Concertul de colinde a fost difuzat on-line pe internet prin colaborarea excelentă cu trustul de presă şi informaţie E.Maramureş şi Trinitas TV.

*** În perioada *15-17 Decembrie***, membrii Domeniului de Teologie Ortodoxă, împreună cu studenţii teologi care fac parte din Corala studenţească „*Sfântul Ioan Damaschinul*", au colindat centrul eparhial al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului, respectiv pe ierarhii maramureşeni, Rectoratul Centrului Universitar Nord din Baia Mare, în prezenţa D-lui Prof. univ. dr. ing. Aurel VLAICU, Rectorul Universităţii Tehnice din Cluj-Napoca, Decanatul Facultăţii de Litere de pe strada Victoriei din Baia Mare şi centrul cultural al Bibliotecii Judeţene „Petre Dulfu" din Baia Mare. Tuturor li s-au transmis mesaje de Sărbători îmbelşugate şi fericite, cu pace şi binecuvântări cereşti şi un An Nou cu împliniri, sănătate şi bunăstare.

*** În perioada *17-21 Decembrie*** –Preasfinţia Sa Dr. Justin Sigheteanul a luat parte la mai multe Concerte de colinde tradiţionale.
Vineri, 19 decembrie – a participat la concertul şi serbarea de Crăciun, organizată de Liceul Teologic Ortodox „Nicolae Steinhardt" din Satu Mare.
Sâmbătă, 20 decembrie - a participat la cea de-a XII-a ediţie a concertului de colinde, organizat de Protopopiatul Sighet, susţinut în Catedrala „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriile" din Sighetu Marmaţiei.
Duminică, 21 decembrie - a participat la concertul tradiţional de colinde şi datini strămoşeşti susţinut în Catedrala „Adormirea Maicii Domnului" din municipiul Satu Mare.

Pe toţi colindătorii şi pe organizatori, Preasfinţia Sa Justin Sigheteanul i-a felicitat şi le-a înmânat daruri şi diplome, însoţite de urări binecuvântate pentru Sărbătorile de iarnă care vin.

*** *Sâmbătă, 27 Decembrie,*** a treia zi de Crăciun, de sărbătoarea Sf. Arhidiacon Ştefan, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a liturghisit şi predicat la Catedrala Episcopală din Baia Mare într-un cadru festiv, deoarece în şedinţa

Permanenţei Eparhiale din 5 decembrie 2014, la propunerea Preasfinţitului Justin Sigheteanul, s-a aprobat ca a treia zi de Crăciun, când este pomenit Sfântul Arhidiacon Ştefan, să fie declarată ziua tinerilor ortodocşi din Eparhia Maramureşului şi Sătmarului. După Sfânta Liturghie, Preasfinţia Sa Iustin, în prezenţa unui numeros număr de credincioşi, a proclamat în mod solemn pe Sfântul Arhidiacon Ştefan drept protector al tinerilor ortodocşi din Eparhia Ortodoxă a Maramureşului şi Sătmarului. După proclamare s-au intonat colinde tradiţionale de către tinerii participanţi la Sfânta Liturghie veniţi din cele opt protopopiate ale Eparhiei. Tuturor li s-au acordat arhiereşti binecuvântări şi urări de un An nou fericit şi La mulţi ani.

2. CADRELE DIDACTICE UNIVERSITARE DE CONDUCERE

ALE
UNIVERSITĂŢII TEHNICE DIN CLUJ-NAPOCA
şi ale CENTRULUI UNIVERSITAR NORD din BAIA MARE

Rector: Prof. univ. dr. ing. Aurel VLAICU (Cluj-Napoca)
Prorector: Prof. univ. dr. ing. Dan Călin PETER (Baia Mare)

ALE
FACULTĂŢII DE LITERE

Decan: Prof. univ. dr. Gheorghe GLODEANU
Prodecan: Prof. univ. dr. Nicolae SUCIU
Prodecan: Conf. univ. dr. Delia SUIOGAN

ALE
DEPARTAMENTULUI
DE ŞTIINŢE SOCIO-UMANE – TEOLOGIE - ARTE

Director: Lect. univ. dr. Claudia MARIAN

ALE
DOMENIULUI DE TEOLOGIE ORTODOXĂ

Coordonator responsabil:
Pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL

3. CADRELE DIDACTICE TITULARE ALE DOMENIULUI DE TEOLOGIE ORTODOXĂ

1. Pr. Conf. univ. dr. **Adrian Gh. PAUL**
(Morală creştină şi spiritualitate ortodoxă **&** Dogmatică specială)

2. Pr. Conf. univ. dr**. Ştefan POMIAN**
(Istoria şi filosofia Religiilor **&** Dogmatică generală)

3. Pr. Lect. univ. dr. **Vasile BORCA**
(Studiul Vechiului Testament şi a Noului Testament)

4. Pr. Lect. univ. dr. **Dorinel DANI**
(Istoria Bisericii Universale **&** Patrologie Istoria Bisericii Ortodoxe Române)

5. Pr. Lect. univ. dr. **Teofil STAN**
(Muzică bisericească **&** Liturgică **&** Pastorală)

6. Lect. univ. dr. **Valerian MARIAN** (Catehetică **&** Omiletică **&** Drept canonic bisericesc)

7. Asist. univ. dr. **Eusebiu BORCA** (Studiul Vechiului Testament **&** Exegeza biblică **&** Limbi clasice şi Ebraică)

4. LICENŢIAŢII ÎN TEOLOGIE ORTODOXĂ PASTORALĂ

Promoţia 2014 (*4 ani de studiu*)
Îndrumător: Lect. univ. dr. Valerian MARIAN

Ardelean V. Florin
Bizău V. Marius Florin
Bolintineanu I. George
Bondre V. Vlad Ioan
Brendea G. Vasile
Burzo I. Eugen Ioan
Buşecan I. Vlăduţ Cătălin
Chereji G. Marian Gabriel
Costea P. Marius Vlad
Cozuc St. M. Alin Marian
Crainic I. Manuel Ionuţ
Crăciun D. Dan Anghel
Cucu G. Mihail
Dobrinescu Gh. Cristian
Drimenţ I. Ilie Marian
Han A. Andrei
Herman V. Aurel
Iunian V. Stelian Ioan
Lung T. Mircea Vasile
Marincaş G. Gheorghe
Măgurean F. Emanuel Floruţ
Mihali St. Ştefan Toma
Rad T. Marian Dinu
Roman P. Petrică Florin
Thira A Aurelian
Timiş N. Ionel Radu
Timiş P. Petrică
Verdeş M. Vlad Marian
Toma (Silaghi) D.D. Dana Maria

5. ABSOLVENŢII CURSURILOR POSTUNIVERSITARE DE MASTERAT –Promoţia 2014

TEOLOGIE CREŞTINĂ
ŞI SPIRITUALITATE EUROPEANĂ

(Promoţia 2014 **–** ***A cincea*** **generaţie de absolvenţi)**
Îndrumător: Pr. lect. univ. dr. Teofil STAN

Bancoş Bogdan Alexandru
Butuza I. Octavian
Corneştean I Ioan
Godja I. Daniel Ioan
Herţeg I Ionel
Leva V. Simona
Mare V. Dorin Vasile
Mehedincu N. Dan
Miţiguş V. Radu Vasile
Negrea I. Iulian Eugen
Petcu Ş. Ştefan Cristian
Pleş I. Ionuţ Dorin
Pop. I. Vasile
Sabou V. Olivian
Sacaloş G. Mihai
Şleam L. Gavril Mihai
Toporan P. Adrian Ioan
Ulici V. Ioan

6. STUDENŢII SPECIALIZĂRII *TEOLOGIE ORTODOXĂ PASTORALĂ*

Anul universitar 2014-2015

T.O.P. Anul I

Îndrumător: Lect. univ. dr. Valerian MARIAN

Babiciu D. Gabriel Vasile
Bercu E. Adrian Cristian

Borsi G. Emanuel Cristian
Brînduşe V. Ionuţ Răzvan
Buciuman L. Emil
Drăgan I. Paul Graţian
Koszte G. Adrian Ionuţ
Man G. Ionuţ
Raţiu M. Adrian Vasile
Sălăjean A. Radu
Sălăjean A. Răzvan
Tinc V. Sorin Emanuel
Unguraş V. Sorin Vasile
Zubaşcu D. Daniel Cristian
Achim M. George Lucian
Bibărţan Gh. Bogdan Marian
Burnar L. Lucian
Chifu C. Sorin Constantin
Latiş M. Valeriu Tiberiu
Petric V. Adrian Ştefan
Sarca D. Domiţian Vasile
Şavel T. Adrian Robert
Silaghi A.D Horaţiu Vasilec

T.O.P. Anul II

Îndrumător: Pr. Conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL

Ardeleanu A. I. Aurel Felician
Deac I. Alexandru Florin
Iacoş G. Vlad Ciprian
Iuga S. Simion Alexandru
Koszte G. M. Tudor Vlad
Lihet V. Daniel Florin
Marta M. Mihai Tudor
Măgurean N. Emanuel Ionuţ
Pop P. Remus Florin
Săsărman D. Sergiu
Tăut R. Măldălin Vasile
Bota V. Vlăduţ Vasile
Florian L. Gabriel Felix
Ieremiaş L. Alberto Laszlo
Iuga I. Ioan
Konyu M. Cristian Nicolae

Lumei F.P. Vasile Claudiu
Măgureanu E.D. Mihai Sebastian
Mitrofan T. Bogdan Ştefan
Mone I. Ion
Nucoară G. Ioan
Oşan V. Bogdan Andrian
Sabou N. Nicolae Claudiu
Savel T. Adrian Robert
Şanta I. Iulian Ioan
Tămaş P. Sandu Mihai

T.O.P. Anul III
Îndrumător: Pr. Lect. univ. dr. Teofil STAN

Boer V.G.Ionuţ Gheorghe
Bud M. Cosmin-Tudor
Ciora V. Raul Mihai
Giurgiu I.Bogdan Valer
Mic V. Claudiu Ştefan
Morar E.C. Adrian
Morar V. Cătălin Gabriel
Mureşan D. Marius Sebastian
Pintea V. Răzvan Bogdan
Pop V. Marian Claudiu
Bob G. Leon Andrei
Botiş D. Vasile
Danci Gh. Ioan
Drozd V. Pintea Ioan
Kozma G. Emanuel Bogdan
Mateşan S. Alexandru Bogdan
Pop I. Florentin-Ionuţ
Pop I. Ioan Florin
Pop V. Sergiu Viorel
Romocea I.F. Răzvan-Ionuţ
Sadoveanu I. Ionuţ Marian

T.O.P. Anul IV
Îndrumător: Pr. lect. univ. dr. Dorinel DANI

Bontoş C. Mădălin Neluţu

Pop V. Ioan Nicolae
Şanta I. Marian Ghiţă
Burnar I. Ioan
Babici-Buda I. Ioan
Thira A.A. Aurelian Augustin
Ciurte I. Mihăiţă Cosmin
Cheşei M.V.I Ştefan
Buie I.C. Augustin Valentin
Fagie V. Vlăduţ Vasile
Man G.P. Vasile Peter
Mone I. Ionuţ Cristian
Bocicorec I. Vasile Ionel
Chindriş V. Vasile
Tomoiagă G. Teodor Nicolae
Mociran I. Alexandru
Cionca A. Andrei Marin
Danco P. Bogdan Ioan
Ieremi I. Adrian Marian

7. STUDENŢII SPECIALIZĂRII *TEOLOGIE ORTODOXĂ DIDACTICĂ* Anul universitar 2014-2015

T.O.D. Anul I

Îndrumător: Asist. univ. dr. Eusebiu BORCA

Ardelean O. Iulian Adrian
Bărbos S. Sofia Teodosia
Buda I. Sorin Ioan
Călin N. Gheorghe
Conţi A. Dragomir
Dobrican A. Iulian Teo
Filip N. Călin Ioan
Hojda I.S. Grigore Iustinian
Kristof Şt. Ştefan
Rad A.C Bogdan Teofil
Sauca (Şanta) A. Mihaela
Talpoş G. Denisa Mariana

Cătuna N. Denisa Maria
Dosenciuc S.A. Gilbert
Petruş I. Silviu Vlăduţ
Racz A. F. Rareş

T.O.D. Anul II
Îndrumător: Pr. Conf. univ. dr. Ştefan POMIAN

Cărăuşan G. Cristina Ramona
Cioci G. Alexandru Mircea
Ciolpan G. Gavrilă Dănuţ
Dumuţa M. A. Nicolae Traian
Falca V Roxana Valentina
Hotico Ş. Gavrilă Dănuţ
Leva V. Simona
Man G. Felician Gheorghe
Mariş (Ardelean) V. Maria
Todoruţ R.F. Ioan Petru
Aspru S. V. Dragoş Vasile
Beicu T. Adriana
Chascear I. Gheorghe
Ciocotişan I. Felician Călin
Cioran P. Marius
Luţaş V. Florian
Mateşan M. I. Adrian Ioan
Şandor D. Dorel Marian

T.O.D. Anul III
Îndrumător: Pr. Lect. univ. dr. Vasile BORCA

Bîrle M.S. Diana Marinela
Bodea V. Daniel Nicolae
Ciobanu I.Iosif Adrian
Haragîş I. Alexandru Dorin
Ionce S.I. Emanuel Gheorghe
Madai I.V. Delia Lorena
Marc I.C. Andreea Maria
Pop M.S. Paula Olguţa
Pop V. Mihai

Vana M. Camelia Crina
Cozma L. Petru Adrian
Hatos V. Vasile Mihai
Podină I. Vlad Dumitru
Pop I. Florentin-Ionuţ
Vlad D. Adrian Cristian

8. STUDENŢII MASTERANZI: *TEOLOGIE CREŞTINĂ ŞI SPIRITUALITATE EUROPEANĂ*[1]

ANUL I, 2014-2015

BABICI (ŞTEFAN) I.V. Mioara Doina Julieta
BIZĂU V. Marius Florin
BOZGA A. Emil
BRENDEA G. Vasile
BURZO I. Ioan
BUŞECAN I. Vlăduţ Cătălin
COSTIN P. Petru
COVACIU N. Flaviu Marcian
CRAINIC I.G. Manuel Ionuţ
DRAGHIŞ G. Gheorghe Vasile
FLORIAN L. Daniel Ghiţă
ISTRAT V. Vasile Ioan
LAZA V.I. Mircea
MARIŞ I. Ioan
MIHALI Ş. Ştefan Toma
OROS L. Bogdan Ioan
PÎSCĂ D. Virgil Ştefan
POP I. Emanuel Vasile
REDNIC N. Adrian
ROŞCA I. Grigore Dumitru
TIMIŞ N. Ionel Radu
TODORCA C. Ionuţ Adrian

[1] Începând cu anul universitar 2008-2009 Domeniul de Teologie Ortodoxă coordonează, în cadrul Facultăţii de Litere, Baia Mare, un curs postuniversitar de Masterat, pe specializarea: *Teologie creştină şi spiritualitate europeană*, deschis tuturor absolvenţilor de Teologie Ortodoxă (cu licenţă) –coordonator Pr. Conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL.

VERDEŞ M.D. Vlad Marian

ANUL II, 2014-2015

Bereţchi I. Dănuţ Ionuţ
Boda I. Ionuţ Dumitru
Bondre V. Vlad Ioan
Botiş G. Dumitru
Bricioc I. Cosmin Ioan
Cionca A. Andrei Marin
Coardoş I Daniel
Coţan I. Vasile Florin
Danco P. Bogdan Ioan
Dulf I. Diana Bianca
Erdei D. Alin
Florian T. Ovidiu
Krauciuc V. Ioan George
Lupşe I. Ionuţ Cosmin
Marcu V. Vlad Vasile
Mărginaş V. F. Florian Tudor
Negrea I. Iulian Eugen
Oşan V. Vasile Flaviu
Pantea I. Mihai
Paşca E. Lucian Ştefan
Thira A. Aurelian Augustin
Timiş G. Vasile
Tomoiagă N. Toader
Zdrob I. Dănuţ Ştefan

III. *EVENIMENTE & ACTUALITĂȚI*

EDUCAŢIA –LUMINĂ PENTRU VIAŢĂ

Mesajul Preafericitului Părinte DANIEL,

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, adresat elevilor, părinţilor şi profesorilor, cu ocazia începerii anului şcolar 2014-2015 - 15 septembrie 2014

Fiecare început de an şcolar reprezintă deopotrivă un moment de bucurie şi de emoţie pentru copii, mai ales pentru cei din clasa zero, dar şi de intensificare a responsabilităţii părinţilor şi profesorilor privind înţelegerea valorii educaţiei ca lumină pentru viaţă.

În dezvoltarea unei educaţii autentice pentru viaţă este esenţială cultivarea unei legături statornice şi a unei cooperări rodnice între Biserică, familie şi şcoală, precum şi valorificarea contribuţiilor specifice acestora. În contextul actual, marcat de tendinţe ideologice individualiste şi secularizante care erodează valorile consacrate ale familiei tradiţionale, este cu atât mai necesară această conlucrare benefică între instituţii fundamentale. Mai precis, în societatea de consum din zilele noastre, marcată tot mai mult de o mentalitate care orientează copiii, adolescenţii şi tinerii spre senzaţionalul artificial şi profitul material, este esenţială cultivarea unei educaţii credibile axată pe luminile călăuzitoare ale vieţii,

atât la nivel personal, cât şi la nivel comunitar. Aceste lumini sunt: credinţa în Dumnezeu şi valoarea unică şi eternă a persoanei umane, creată după chipul lui Dumnezeu - Izvorul vieţii veşnice, iubirea generoasă a omului ca bază a comuniunii umane în familie şi în societate, cultivarea creativităţii pentru îmbogăţirea tezaurului peren al umanităţii şi cultivarea responsabilităţii pentru natură ca dar al lui Dumnezeu oferit generaţiilor umane prezente şi viitoare.

În domeniul educaţiei, Biserica Ortodoxă Română a avut un rol semnificativ de-a lungul istoriei poporului român, contribuind la organizarea şi îmbogăţirea educaţiei şi a culturii naţionale. PrinProtocolul cu privire la predarea disciplinei religie – cultul ortodox în învăţământul preuniversitar şi la organizarea învăţământului teologic ortodox preuniversitar şi universitar (29 mai 2014), Biserica este chemată să valorifice potenţialul ei specific în domeniul educaţiei, contribuind împreună cu Ministerul Educaţiei Naţionale la creşterea calităţii şi orizontului actului educaţional.

Noi considerăm că prin educaţia religioasă este evidenţiată complementaritatea dintre spiritualitate şi ştiinţă, dintre credinţă şi cultură, reliefându-se şi dimensiunea formativă a acesteia, nu doar informativă. Educaţia religioasă oferă un orizont spiritual cuprinzător sau integrator, un liant care relaţionează şi integrează cunoştinţele de la celelalte discipline, spre a forma împreună un reper spiritual luminos şi edificator pentru viaţă, trăită în comuniune de iubire şi coresponsabilitate pentru binele comun.

Trăim într-o societate din ce în ce mai dezorientată, în care generaţiile actuale de tineri sunt tentate să creadă că reuşita în viaţă constă în acumularea rapidă de bogăţii materiale, în trăiri intense de tip senzaţional şi în cucerirea unei poziţii sociale proeminente. Banul, plăcerea şi puterea sunt idolii societăţii secularizate, consumiste şi tot mai individualiste, care-i deturnează azi pe mulţi oameni de la căutarea valorilor spirituale profunde ale vieţii în comuniune de iubire cu Dumnezeu, exprimată în rugăciune, şi cu oamenii, în fapte bune. Omul secularizat a pierdut practica rugăciunii ca izvor de bucurie şi de iubire statornică în familie, în prietenie şi în societate. El se hrăneşte adesea cu iluzia că sufletul omului poate fi umplut cu lucruri materiale limitate şi cu senzaţii efemere, motivând că mormântul ar fi ultima destinaţie a sa ca fiinţă spirituală inteligentă vieţuind pe pământ.

Într-un asemenea context, este nevoie de redescoperirea şi de reafirmarea reperelor autentice ale educaţiei. În acest sens, Sfântul Ioan Gură de Aur arată că o educaţie veritabilă contribuie la dezvoltarea unei înţelepciuni care îl orientează pe copil şi pe tânăr spre iubirea nelimitată şi bucuria netrecătoare pe care le oferă credinţa în Dumnezeu, Făcătorul şi Mântuitorul lumii, descoperite nouă de Iisus Hristos Cel răstignit şi înviat, Care a biruit păcatul şi moartea, dăruind lumii viaţă veşnică.

De aceea, Sfântul Ioan Gură de Aur îndeamnă pe părinţi zicând: „*Învaţă-ţi copilul să nu pună preţ nici pe bani, nici pe slava omenească, nici numai pe viaţa de aici. Dacă va avea astfel de gânduri, va fi un înţelept*”[1]. Acelaşi sfânt Părinte spune că rostul vieţii pământeşti trecătoare este acela de-a ne pregăti pentru viaţa cerească netrecătoare: „*Ce câştig avem de pe urma vieţii acesteia dacă nu ne folosim de ea ca să o câştigăm pe cea viitoare*”[2]?

Ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos, Învăţătorul lumii şi Izvorul înţelepciunii veşnice, să-i lumineze şi să-i binecuvinteze pe toţi copiii, tinerii, părinţii, educatorii, învăţătorii şi profesorii, în noul an şcolar, dăruindu-le bucuria împlinirii vocaţiei principale a educaţiei de-a fi lumină pentru viaţă.

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

[1]Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre slava deşartă şi despre creşterea copiilor*, E.I.B.M.B.O.R., Bucureşti, 2001, p. 427.
[2] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, Omilia a XC-a, III, în colecţia „P.S.B.”, vol. 23, E.I.B.M.B.O.R., 1994, p. 1003

TEOLOGIA –SLUJIRE MISIONARĂ ÎN VIAŢA BISERICII

Mesajul Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la deschiderea celui de-al VI-lea Congres al Facultăţilor de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română: *„Teologie şi misiune. Rolul Facultăţilor de Teologie în contextul misiunii parohiale”* – Arad, 21-23 septembrie 2014

Astăzi, şcolile de teologie au ca vocaţie principală *formarea de slujitori – misionari ai Bisericii* în mai multe domenii, şi anume: liturgic-pastoral (clerici), educaţional (profesori de religie), social-filantropic (asistenţi sociali), patrimoniu cultural bisericesc (restauratori), activităţi media (jurnalişti) etc.

Apreciem organizarea celei de-a VI-a ediţii a Congresului Facultăţilor de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română la Arad, cu tema: ***Rolul Facultăţilor de Teologie în contextul misiunii parohiale***. Tema este, deopotrivă, relevantă şi de actualitate, indicând orientarea cercetării teologice către activitatea pastorală şi misionară a Bisericii, mai ales în contextul actual, marcat de fenomenul secularizării.

Întrucât există riscul ca duhul secularizării să se manifeste şi în instituţii ale Bisericii, inclusiv în cadrul Facultăţilor de Teologie Ortodoxă, *este necesară asumarea şi valorificarea conştiinţei eclesiale a teologiei şi afirmarea legăturii dintre reflecţia teologică şi experienţa eclesială*. Tema Congresului actual constituie o foarte bună ocazie de prezentare şi de aprofundare a acestei perspective care relaţionează teologia cu viaţa umană, în general, şi cu viaţa Bisericii, în special.

În spiritul discuţiilor referitoare la finalizarea şi la asumarea *Protocolului cu privire la predarea disciplinei religie – cultul ortodox în învăţământul preuniversitar şi la organizarea învăţământului teologic ortodox preuniversitar şi universitar*, încheiat între Patriarhia Română, Ministerul Educaţiei Naţionale şi Secretariatul de Stat pentru Culte, în data de 29 mai 2014, s-a subliniat că *autonomia universitară nu poate constitui un pretext de înstrăinare a teologiei de Tradiţia şi viaţa Bisericii*. Este de dorit o creştere a exigenţelor academice, însă excelenţa de tip academic nu trebuie să se epuizeze în cunoaşterea informaţională, ci trebuie să acorde importanţă cel puţin egală şi formării spirituale şi practice, pentru a ajuta comunităţile eclesiale de azi.

Exigenţele academice nu trebuie să eludeze ethosul eclesial şi conştiinţa misionară a actului teologic pus în slujirea Bisericii. *Orice teolog este chemat, înainte de toate, să fie mărturisitor al lui Dumnezeu-Cuvântul întrupat în istorie şi împărtăşit spiritual în viaţa Bisericii*. Facultăţile de Teologie Ortodoxă sunt chemate să dezvolte o ***teologie pentru viaţă***, *izvorâtă din lumina Sfintelor Scripturi, vieţile Sfinţilor şi nevoile comunităţilor parohiale şi monahale azi*.

Dincolo de temele de actualitate concretă a referatelor prevăzute în programul Congresului, acesta poate constitui cadrul unui *eveniment de comuniune academică şi spirituală,* care sporeşte ***conştiinţa teologiei ca voce misionară a Bisericii***.

Prin valorificarea consecventă a relaţiei vii dintre Facultăţile de Teologie Ortodoxă şi viaţa Bisericii, dintre şcoala teologică şi parohie în vederea intensificării misiunii Bisericii se consolidează **conştiinţa vocaţiei teologiei ca ştiinţă a mântuirii sau a vieţii veşnice**, *adică ştiinţă a unirii omului cu Dumnezeu, Creatorul şi Mântuitorul lumii*.

În acest sens, Teologia ortodoxă autentică nu desparte Cuvântul lui Dumnezeu de Duhul lui Dumnezeu, *şi nici vorbirea despre Dumnezeu, de convorbirea cu Dumnezeu*. Prin urmare, dimensiunea mărturisitoare şi misionară a teologiei implică *legătura dintre ştiinţă şi spiritualitate*. Numai fiind ancorată în viaţa şi misiunea Bisericii, teologia poate evita unele tendinţe unilaterale şi reducţioniste, precum *raţionalismul*, care pune accentul pe raţiunea autonomă sau autosuficientă, şi *pietismul*, care cultivă o evlavie individualistă detaşată de conştiinţa eclesială a Bisericii sobornicești. **Doar asumându-se perspectiva eclesială în cercetarea academică, teologia poate fi deopotrivă fidelă Tradiţiei şi înnoitoare pentru o viaţă duhovnicească sănătoasă a comunităţilor eclesiale, a parohiilor şi mănăstirilor de azi**, uneori influenţate negativ de scrieri pietiste şi sentimentaliste sau chiar sincretiste, în care misterul liturgic eclesial este înlocuit cu miraculosul individualist senzaţional. De aceea, *Teologia ortodoxă autentică trebuie să fie permanent continuatoare a Teologiei Sfinţilor Părinţi ai Bisericii, în marea lor majoritate păstori de comunităţi eclesiale pe calea mântuirii*.

Teologia ca gândire misionară dinamică a Bisericii este chemată să-L propovăduiască întregii lumi pe Hristos Cel răstignit şi înviat. În acest sens, cuvintele Sfântului Apostol Pavel adresate corintenilor sunt edificatoare: *„Şi eu, fraţilor, când am venit la voi şi v-am vestit taina lui Dumnezeu, n-am venit ca iscusit cuvântător sau ca înţelept. Căci am judecat să nu ştiu între voi altceva decât pe Iisus Hristos, şi pe Acesta răstignit... Iar cuvântul meu şi propovăduirea mea nu stăteau în cuvinte de înduplecare ale înţelepciunii omeneşti, ci în adeverirea Duhului şi a puterii; pentru ca* ***credinţa voastră să nu fie în înţelepciunea oamenilor, ci în puterea lui Dumnezeu***" (1 Corinteni 2, 1-2, 4-5).

Complementaritatea şi cooperarea dintre mărturisire şi misiune, dintre cercetarea teologică şi viaţa duhovnicească eclesială, **dintre facultate şi parohie**, favorizează dezvoltarea unei teologii dinamice, credibile şi eficiente pentru viaţa Bisericii în societatea de azi.

În felul acesta, teologia ca ştiinţă a mântuirii devine o *lumină a comuniunii omului cu Dumnezeu şi o bucurie a comunităţii eclesiale*. Vorbind despre lumina sau sensul vieţii, Părintele Dumitru Stăniloae spune: „*În fiecare om este o lumină. Dar ea nu se actualizează decât în comuniune, în iubire. Suntem lumină unii pentru alţii. Fiecare se umple de lumina celuilalt. Această lumină e un sens profund, o bucurie, o odihnă în dăruirea reciprocă, sentimentul de a avea totul: având iubirea celorlalţi, avem totul... E sentimentul de a fi înconjurat de lumina care-mi vine de la Dumnezeu. Lumină a iubirii, lumină a adevărului lumină a sensului, bucuria care îmi vine de la Dumnezeu, bucuria care îmi vine de la ceilalţi. Ceilalţi devin lumină pentru mine, fiinţele primesc sens. În toate se revarsă lumina lui Dumnezeu Care se comunică mie ca lumină inepuizabilă, ca iubire nesfârşită*” (Pr. Dumitru Stăniloae, *Mică Dogmatică vorbită*, Ed. Deisis, Sibiu 2007, p. 215, 214).

Binecuvântăm şi felicităm pe organizatori şi pe toţi participanţii la lucrările Congresului Facultăţilor de Teologie Ortodoxă de la Arad, având convingerea că, *prin reliefarea rolului Facultăţilor de Teologie în contextul misiunii parohiale, se pregăteşte deja intrarea în anul 2015*, declarat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca „*An omagial al misiunii parohiei şi mănăstirii azi*”.

Avem convingerea că profesorii de teologie, unii fiind preoţi în parohii, iar alţii teologi mireni activi în viaţa şi lucrarea Bisericii, pot contribui mult la definirea unor priorităţi misionare pentru viaţa parohiilor azi, spre bucuria Bisericii întregi şi spre binele societăţii româneşti de azi.

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Adunarea Naţională Bisericească a evaluat şi aprobat activităţile Bisericii din anul 2013 şi proiectele pentru anul 2014

ADUNAREA NAŢIONALĂ BISERICEASCĂ - 12 februarie 2014

În ziua de 12 februarie 2014, la Palatul Patriarhiei, sub preşedinţia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a avut loc şedinţa anuală de lucru a Adunării Naţionale Bisericeşti, organismul central deliberativ al Bisericii Ortodoxe Române pentru problemele administrative, sociale, culturale, economice şi patrimoniale.

Membrii Adunării Naţionale Bisericeşti (ierarhii Sfântului Sinod şi câte trei reprezentanţi, un cleric şi doi mireni din fiecare eparhie) au examinat şi aprobat Raportul general anual al Consiliului Naţional Bisericesc asupra activităţii Bisericii Ortodoxe Române în anul 2013 în ceea ce priveşte lucrarea pastoralliturgică şi social-filantropică, viaţa monahală, învăţământul teologic şi predarea religiei în şcolile publice, activitatea editorial-tipografică şi mass-media, patrimoniu cultural-bisericesc, construcţiile de noi locaşuri de cult, relaţiile cu alte culte, grija pentru comunităţile ortodoxe româneşti din străinătate, relaţiile interbisericeşti şi interreligioase etc.

1. Din bogata activitate bisericească desfăşurată în anul 2013, au fost evidenţiate manifestările din cadrul Anului omagial al Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena şi al Anului comemorativ Dumitru Stăniloae organizate la Patriarhia Română şi în toate eparhiile din ţară şi străinătate, în mod special Congresele Internaţionale de Teologie organizate la Palatul Patriarhiei cu temele Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena, promotori ai libertăţii religioase şi susţinători ai Bisericii, respectiv Receptarea operei Părintelui Stăniloae astăzi. A fost apreciată finalizarea cu succes a proiectului naţional „*Alege şcoala*!" derulat de Patriarhia Română la nivel naţional cu scopul prevenirii şi combaterii abandonului şcolar, proiect finanţat de Uniunea Europeană prin Programul Operaţional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane. De asemenea, a fost remarcată activitatea editurilor Patriarhiei Române care în anul 2013 au publicat 178 de cărţi, la care seadaugă reviste, calendare, broşuri şi ghiduri.

2. Membrii Adunării Naţionale Bisericeşti au apreciat opera social-filantropică desfăşurată de eparhiile Patriarhiei Române în anul 2013 în pofida crizei economice prelungite din ţara noastră. Astfel, în eparhiile Bisericii Ortodoxe Române funcţionează în prezent 784 de instituţii şi servicii sociale, dintre care: 141 cantine sociale şi brutării, 50 instituţii medicale şi farmacii, 75 centre de zi pentru copii, 68 centre educaţionale, 15 centre de zi pentru vârstnici, 47 centre rezidenţiale pentru vârstnici, 11 centre comunitare, 35 centre de tip familial, 38 grădiniţe sociale şi after-school, 13 locuinţe protejate, 130 centre de informare, consiliere şi resurse, 2 instituţii de învăţământ pentru adulţi, 18 centre de urgenţă (pentru persoane fără adăpost, victime ale violenţei domestice şi ale traficului de persoane, 13 campusuri de tabără şi alte 128 de instituţii sociale cu specific diferit.

La nivelul eparhiilor Patriarhiei Române se află în derulare 271 de proiecte şi programe sociale, dintre care 178 finanţate din fonduri proprii, 18 cu finanţare publică, 19 cu finanţare externă şi 56 cu finanţare mixtă.

În anul 2013 au beneficiat de asistenţă socială de specialitate 22.945 copii din aşezămintele sociale ale Bisericii Ortodoxe Române, dar mai ales din familii sărace şi fără posibilităţi de întreţinere sau cu părinţi aflaţi la muncă în străinătate, 4.920 persoane cu dizabilităţi (deficienţe de vorbire, vedere şi auz, consumatori de droguri sau alte tipuri de dependenţe, persoane infectate cu HIV/SIDA etc.), 15.086 persoane vârstnice din aşezămintele de protecţie socială bisericeşti, din centrele sociale de tranzit şi adăposturi de noapte, bătrâni singuri, nedeplasabili, abandonaţi de familie şi cu grave probleme de sănătate, 13.110 victime ale traficului de persoane, victime ale violenţei familiale, deţinuţi eliberaţi, victime ale calamităţilor naturale, şomeri şi 5.650 persoane din alte categorii sociale defavorizate.

Anul trecut eparhiile Patriarhiei Române, prin birourile social-filantropice, au acordat peste 152.000 de ajutoare financiare directe în

valoare de aproape 18.000.000 lei şi aproximativ 420.000 de ajutoare materiale constând în alimente, îmbrăcăminte, rechizite, produse igienico-sanitare, medicamente, electrocasnice etc., în valoare de peste 15.000.000 lei.

Familiile şi persoanele afectate de inundaţiile din luna septembrie 2013 au fost ajutate cu peste 1.500.000 lei şi bunuri materiale în valoare de aproape 500.000 mii lei.

Pentru susţinerea activităţilor social-filantropice în anul 2013, Biserica Ortodoxă Română a cheltuit suma de 80.828.191 lei.

3. În timpul şedinţei anuale a Adunării Naţionale Bisericeşti au fost subliniate eforturile Patriarhiei Române pentru continuarea lucrărilor de execuţie la Catedrala Mântuirii Neamului. Astfel, în primăvara anului trecut a fost finalizată infrastructura viitoarei Catedrale patriarhale, cu o economie de 20% faţă de costurile estimate iniţial. Până la sfârşitul anului 2013, au fost executate lucrările de montare a armăturii rigide aferente nivelului cuprinse între + 0,00 m şi + 9,00 m şi montată armătura flexibilă de fier beton în proporţie de 50 % la suprastructura Catedralei Mântuirii Neamului.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a mulţumit ierarhilor, clericilor şi credincioşilor pentru contribuţiile financiare oferite în cadrul colectei organizată în toate eparhiile ortodoxe române din ţară şi străinătate cu scopul construirii noii Catedrale patriarhale, precum şi autorităţilor administraţiei centrale şi locale de stat pentru sprijinul financiar alocat Patriarhiei Române în vederea construirii Catedralei Mântuirii Neamului în această perioadă de criză economică şi financiară.

CINSTITORI AI SFINŢILOR ŞI SLUJITORI AI SEMENILOR

Activitatea în Patriarhia Română pe anul 2013

Activitatea internă şi externă a Bisericii Ortodoxe Române în anul 2013, proclamat în Patriarhia Română „*An omagial al Sfinților Împărați Constantin și Elena*” și „*An comemorativ Părintele Dumitru Stăniloae*” este sintetizată şi prezentată din punct de vedere pastoral-liturgic, cultural-misionar şi socialfilantropic.

ACTIVITATEA PASTORAL–LITURGICĂ

Printre evenimentele importante din viaţa Bisericii Ortodoxe Române în anul 2013, din punct de vedere pastoral-liturgic, evocăm:

- manifestările din cadrul „*Anului omagial al Sfinților Împărați Constantin și Elena*” și al „*Anului comemorativ Părintele Dumitru Stăniloae*”, organizate la Patriarhia Română și în toate eparhiile din țară și din străinătate, care au fost evaluate în ședința solemnă a Sfântului Sinod din 28 octombrie 2013; declararea de către Sfântul Sinod a anului 2015 ca „*Anul omagial al misiunii parohiei şi mănăstirii azi*”;

- susţinerea la nivelul tuturor unităţilor bisericeşti a iniţiativei cetăţeneşti europene Unul dintre noi, având ca scop ridicarea nivelului de protecţie juridică în Uniunea Europeană a demnităţii, a dreptului la viaţă şi a integrităţii fiinţei umane încă din momentul concepţiei;

- manifestări organizate în comun de Patriarhia Română şi Academia Română cu prilejul împlinirii a 154 de ani de la Unirea Principatelor Române (Palatul Patriarhiei, 24 ianuarie 2013);

- sesiunea de comunicări ştiinţifice organizată în comun de Patriarhia Română şi Academia Română cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la votarea Legii pentru secularizarea averilor mănăstireşti (Palatul Patriarhiei, 12 noiembrie 2013);

- manifestările organizate la Patriarhia Română cu prilejul împlinirii a 15 ani de la trecerea la cele veşnice a Părintelui Arhimandrit Cleopa Ilie (Palatul Patriarhiei, 2 decembrie 2013).

- vizitele canonice ale Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, efectuate în Arhiepiscopia Buzăului şi Vrancei, precum şi în Episcopia Sălajului;

- participarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la Întâlnirea anuală a liderilor religioşi din Europa cu înalţi reprezentanţi ai instituţiilor europene (Bruxelles, 30 mai 2013);

- şedinţa anuală a Consiliului Consultativ al Cultelor din România (Palatul Patriarhiei, 19-20 iunie 2013), care: a solicitat menţinerea în textul Constituţiei României a instituţiei familiei naturale şi tradiţionale ca uniune dintre bărbat şi femeie; a susţinut şi a promovat iniţiativa cetăţenească europeană Unul intre noi; a solicitat accelerarea procesului de retrocedare a bunurilor care au aparţinut cultelor; a solicitat autorităţilor publice centrale şi locale să respecte legea şi hotărârile judecătoreşti prin care se interzice edificarea unor construcţii de mari dimensiuni în vecinătatea locaşurilor de cult, să impună o nouă conduită faţă de bisericile monumente istorice sau de artă şi să nu mai autorizeze astfel de construcţii în zonele de protecţie, cu prezentarea unor cazuri concrete; a hotărât transmiterea unei scrisori Excelenţei Sale domnului Ban Ki-Moon, Secretarul General al ONU, privitoare la situaţia creştinilor din Siria ;

- aprobarea de către Sfântul Sinod a scrisorii Preafericitului Părinte Patriarh Daniel către preşedinţii Camerelor Parlamentului României cuprinzând amendamentele propuse de Biserica Ortodoxă Română la Constituţia României, cu privire la familie ca entitate compusă dintr-un bărbat şi o femeie;

- semnarea Protocolului între Patriarhia Română şi Ministerul Justiţiei – Administraţia Naţională a Penitenciarelor privind asigurarea asistenţei religioase ortodoxe în sistemul ANP (26 martie 2013);

- semnarea Protocolului de finanțare între Patriarhia Română și Secretariatul de Stat pentru Culte (1 aprilie 2013);

- semnarea Protocolului de colaborare între Patriarhia Română și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru promovarea satului românesc (13 mai 2013);

- semnarea Protocolului de cooperare dintre Patriarhia Română și Televiziunea Română pentru promovarea culturii și identității naționale (26 septembrie 2013);

- elaborarea Ghidului legislaţiei în vigoare referitoare la exerciţiul libertăţii religioase în România (cronologic și tematic pentru perioada 1990-2013) ;

- În cadrul Oficiului canonico-juridic s-au elaborat: documentaţii, propuneri de amendamente şi intervenţii către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Parlament, Guvern, ministere și alte instituții.

Dintre aceste amintim:

- susținerea demersurilor Statului Român în cauza „*Sindicatul Păstorul cel bun contra României*”, care a avut drept consecință hotărârea definitivă a Marii Camere a Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) de la Strasbourg în cauza respectivă, prin care s-a decis că Statul român nu a încălcat dreptul de asociere atunci când a respins înregistrarea unui sindicat al preoților în anul 2008;

- reafirmarea poziţiei Sfântului Sinod, adoptată în 11 noiembrie 2003, prin care s-a pronunţat în defavoarea realizării proiectului „*Roșia Montană*”, în cadrul dezbaterii de la Parlamentul României (4-18octombrie 2013).

ACTIVITATEA CULTURAL-MISIONARĂ:

Principalele activităţi ale Bisericii Ortodoxe Române, desfăşurate prin Sectorul relaţii bisericeşti şi interreligioase, pe plan extern, au vizat, pe de o parte, legăturile sale tradiţionale cu Bisericile Ortodoxe surori, iar, pe de altă parte, promovarea relaţiilor de respect şi cooperare intercreştină şi interreligioasă, inclusiv prin intermediul comunităţilor ortodoxe române din străinătate, după cum urmează:

- participarea Patriarhului României la Întâlnirea anuală la nivel înalt a liderilor religioşi cu Preşedinţii Comisiei, Consiliului şi Parlamentului European, precum şi cu înalţi funcţionari europeni (Bruxelles, 30 mai 2013);

- participarea reprezentanţilor Patriarhiei Române la cea de a XIII-a întrunire de dialog teologic dintre Biserica Ortodoxă Română şi Biserica Evanghelică din Germania (Mănăstirea Drübeck, Germania, 13-17 martie 2013);

- participarea unei delegaţii a Bisericii Ortodoxe Române la cea de a XIV-a Adunare Generală a KEK (Budapesta, Ungaria, 3-8 iulie 2013);

- participarea la Reuniunea Comisiei Internaţionale de Dialog teologic între Bisericile Ortodoxe şi Comuniunea Anglicană (Novi-Sad, Serbia, 5-11 septembrie 2013);

- participarea la cea de-a X-a Adunare a Consiliului Mondial al Bisericilor (Busan, Coreea de Sud, 30 octombrie – 9 noiembrie 2013);

- participări şi vizite ale unor ierarhi, profesori de teologie, monahi şi monahii la evenimente organizate de alte Biserici Ortodoxe surori sau la conferinţe şi simpozioane ştiinţifice şi întâlniri bilaterale, unde au fost transmise mesaje ale Patriarhului României;

- întâlnirile delegaţiilor Patriarhiei Române şi Patriarhiei Ierusalimului privind Căminul românesc pentru pelerini de la Ierihon (Ierusalim, 21 februarie şi 2 iulie 2013);

- manifestările organizate la împlinirea a 1700 de ani de la proclamarea Edictului de la Milano (Mănăstirea Balukli, Turcia, 16-18 mai 2013);

- manifestările prilejuite de împlinirea a 1025 de ani de la creştinarea ruşilor (Moscova şi Kiev, 23-28 iulie 2013).

Reprezentanţa Patriarhiei Române pe lângă instituţiile Uniunii Europene a participat în anul 2013 la seminarii, dezbateri, conferinţe găzduite de Instituţiile europene, de Conferinţa Bisericilor Europene sau la diverse întâlniri interortodoxe şi acţiuni de promovare a lucrării pastoral-misionare a Bisericii Ortodoxe Române. De asemenea, a pregătit şi organizat vizita la Bruxelles a Patriarhului României cu prilejul Întâlnirii anuale la nivel înalt a liderilor religioşi cu Preşedinţii Comisiei, Consiliului şi Parlamentului European, precum şi cu înalţi funcţionari europeni

(Bruxelles, 30 mai 2013). Cu această ocazie, la finalizarea lucrărilor de consolidare şi reamenajare a Casei de protocol a Patriarhiei Române din curtea bisericii „Sfântul Nicolae” din Bruxelles, a fost săvârşită slujba de sfinţire (29 mai), urmată de o întâlnire cu reprezentanţii mai multor Biserici Ortodoxe pe lângă instituţiile europene.

Dintre activitățile *Sectorului Teologic-educaţional* în anul 2013, menţionăm:

- elaborarea formei finale a Programei școlare la disciplina Religie pentru clasele pregătitoare, I și a II-a, aprobată prin ordinul Ministrului Educaţiei Naţionale nr. 3.418/19.03.2013;

- elaborarea, avizarea de către Ministerul Educației Naționale, publicarea la Editura BASILICA a Patriarhiei Române şi la finalul Proiectului Alege Școala distribuirea către eparhii a setului de fișe de 19 lucru la disciplina religie, pentru clasa pregătitoare (ediția a II-a), precum și a lucrării „Religie – pentru clasa I”;

- elaborarea și publicarea ghidului pentru profesori „Religia la clasa pregătitoare și la clasa I”, în format online, pe site-ul www.patriarhia.ro;

- finalizarea cu succes a Proiectului „Alege Școala!”, finanţat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane, la nivelul întregii țări, pentru prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii; organizarea a 20 de sesiuni de închidere a proiectului, câte una în fiecare eparhie implicată în proiect și una finală, la Palatul Patriarhiei;

- organizarea și desfășurarea Concursului de creație „Alege Școala!”, etapa a patra și premierea a 9 copii, la nivel național;

- organizarea şi desfăşurarea Congresului Internaţional de Teologie „*Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena, promotori ai libertăţii religioase şi susţinători ai Bisericii*”;

- organizarea şi desfăşurarea Congresului Internaţional de Teologie „*Receptarea operei părintelui Dumitru Stăniloae astăzi*”;

- organizarea și desfășurarea celui de-al VI-lea Congres Național „*Hristos împărtășit copiilor*”;

- organizarea și desfășurarea Concursului Naţional de Muzică Bisericească „*Lăudaţi pe Domnul*!” – a VI-a ediţie;

- organizarea și desfășurarea Concursului Național „*Icoana ortodoxă – lumina credinței*” – a II-a ediție;

- organizarea şi desfăşurarea Concursului Naţional „*Părintele Dumitru Stăniloae – 110 ani de la naştere şi 20 de ani de la trecerea la cele veşnice*”;

- organizarea și desfășurarea Concursului Naţional „*Bucuria de a fi creştin*”, la care au participat aproximativ 100.000 de copii.

În anul şcolar 2013-2014 predau disciplina religie 6.709 profesori, dintre care 4.039 de titulari și 171 titulari de altă specialitate, care au avut în completarea normei ore de religie; 1.410 sunt preoţi, 5.032 mireni cu studii teologice, iar 267 şi cu alte studii. De asemenea, în cadrul Patriarhiei Române funcţionează 31 de seminarii teologice, cu diferite specializări – Teologie Pastorală, Teologie Patrimoniu, Muzică bisericească, Filologie, Ştiinţe sociale şi 6 licee teologice ortodoxe.

Concursul Naţional de Muzică Bisericească
„Lăudaţi pe Domnul!”

Totodată, în anul şcolar 2012-2013 au fost şcolarizaţi 4.511 elevi la nivel liceal; din 1256 de elevi în clasa a XII-a, 946 au obţinut diplomă de bacalaureat. În şcolile teologice preuniversitare au fost şcolarizaţi 38 de elevi de etnie română din afara graniţelor ţării, 32 provenind din Republica Moldova, 4 din Serbia şi 2 din Ucraina. În anul şcolar 2013-2014 au fost înscrişi în clasa a IX-a 1.389 de elevi, iar pentru anul şcolar 2014-2015 au fost solicitate 1.742 de locuri. În cadrul unităţilor de învăţământ teologic ortodox preuniversitar îşi desfăşoară activitatea didactică 827 de profesori. Dintre aceştia 430 sunt titulari şi 397 sunt suplinitori. Fondurile alocate acestor şcoli, în anul şcolar 2012-2013, au fost în valoare totală de 3.453.560 de lei, dintre care 2.663.560 de lei au fost investiţi de centrele eparhiale.

În cele 11 facultăţi de teologie care funcţionează în cuprinsul Patriarhiei Române au fost şcolarizaţi 5.761 de studenţi în anul 2013, au absolvit 1.260 de studenţi, iar în anul universitar 2013-2014 s-au înscris 1.408. În cadrul specializării Teologie Pastorală au fost şcolarizaţi 4.379 de studenţi, iar 951 absolvenţi au obţinut Diplomă de licenţă. Numărul masteranzilor a fost de 2.301, dintre care 850 de absolvenţi, iar în anul universitar 2013-2014 s-au înscris 1.083 de studenţi masteranzi. Studiile de Doctorat se organizează în opt centre universitare, fiind înscrişi în prezent 349 de doctoranzi, dintre care 128 în anul universitar 2013-2014. În anul universitar 2012-2013, 78 de doctoranzi au obţinut titlul de Doctor în Teologie.

Premierea participanţilor la Concursul naţional
„Bucuria de a fi creştin“

Prin Sectorul Cultură şi Patrimoniu religios s-au organizat programe şi cursuri de formare și perfecţionare profesională pentru specializările: conservatori bunuri culturale, muzeologie generală, gestionar-custode, evidenţa și gestiunea patrimoniului. În contextul Anului omagial al Sfinţilor Împăraţi Constantin și Elena a fost realizat albumul „Ctitoriile Sfinţilor Împăraţi Constantin și Elena în Răsărit și Apus” şi s-a desfăşurat, în cadrul grilei de programe a postului de televiziune TRINITAS – TV, ciclul săptămânal de emisiuni: „*Moștenirea bizantină în România*”, cu participarea unor invitaţi de prestigiu din lumea bisericească și laică. Întrucât se constată necesitatea păstrării, cultivării şi promovării picturii bisericeşti autentice, precum şi o mai bună pregătire teologică liturgică a pictorilor bisericeşti, în anul 2013, Comisia de pictură bisericească a organizat, în perioada 04 – 07 noiembrie, Conferința Națională „*Unitate dogmatică și specific național în pictura bisericească*”, cu participarea unui număr de 340 de persoane la cursurile teoretice.

În anul 2013, Radio TRINITAS a realizat o nouă extindere a ariei de emisie prin punerea în funcţiune, în luna februarie, a staţiilor de emisie de la Oradea (87,80 MHz) și Sighetu Marmației (87,90 MHz), iar din luna iunie a emițătorului de la Constanța (92,40 MHz). În urma concursului organizat de Consiliul Național al Audiovizualului, în data de 21 noiembrie 2013, Radio TRINITAS a obținut patru noi frecvențe: Nucet (96,40 MHz), Panciu (93,00 MHZ), Slobozia (102,60 MHz) și Petroșani (93,70 MHz). Toate aceste stații de emisie au devenit funcționale în luna decembrie 2013. Astfel, numărul frecvențelor pe care Radio TRINITAS poate fi ascultat în ţară a crescut la 51. Consiliul Național al Audiovizualului (CNA) a acordat postului de radio TRINITAS al Patriarhiei Române „Diploma de excelență pentru promovarea Culturii”, în cadrul evenimentului Premiile CNA, din 11 decembrie 2013.

Activitatea Televiziunii TRINITAS a Patriarhiei Române s-a îmbunătăţit în anul 2013 prin transferal emisiei pe satelitul EUTELSAT 16A. Cu acest prilej, s-a adoptat un standard de emisie superior și a fost reechipată stația terestră de emisie pe satelit. De asemenea, pentru completarea dotării tehnice, au fost achiziționate trei ecrane LED, foarte performante, pentru a se evita pe viitor închirierea acestora de la furnizori externi. Finanţarea a fost asigurată printr-un efort considerabil al Arhiepiscopiei Bucureștilor, la care s-au adăugat împrumuturi sau donaţii de la unele eparhii din țară și parohii ori mănăstiri bucureștene.

Emisiune la Trinitas TV

În ziua de 26 septembrie 2013, s-a semnat un Protocol de cooperare între Patriarhia Română și Televiziunea Română, pentru promovarea culturii și identității naționale. Din momentul semnării sale, Protocolul a fost pus în aplicare prin schimbul de materiale video, de arhivă și de actualitate, între Televiziunea Română și Televiziunea TRINITAS, preluări de transmisiuni directe și altele.

Finanțarea Televiziunii TRINITAS a fost asigurată în anul 2013 astfel: 60% Arhiepiscopia Bucureștilor, 30% eparhiile din țară și unele eparhii din străinătate, iar 10% sponsorizări și încasări din distribuția de DVD-uri.

Activitatea Publicaţiilor LUMINA din anul 2013 s-a materializat prin ediţiile tipările şi Cursuri pentru inventarierea bunurilor de patrimoniu pentru preoți prezenţa virtuală pe site-ul www.ziarullumina.ro.

Ediţia Naţională şi Ediţia de Oltenia ale Ziarului Lumina, precum şi tirajul integral al săptămânalului Lumina de Duminică se tipăresc la Imprimeria Pharos a Patriarhiei Române. Ediţiile regionale sunt imprimate în teritoriu (la Iaşi, Cluj şi Timişoara), din raţiuni privind difuzarea rapidă către abonaţi. Din statisticile BRAT reiese că Ziarul Lumina se situa, în luna septembrie 2013, pe locul 4 în clasamentul cotidienelor din România, având un tiraj superior tuturor cotidienelor cu profil generalist.

Activitatea Agenţiei de ştiri Basilica s-a concretizat în numărul mare de ştiri, interviuri, documentare şi fotografii, publicate pe site-ul www.basilica.ro, care au reflectat informaţii privind viaţa Bisericii Ortodoxe Române în anul 2013. Biroul de Presă şi Relaţii Publice al Patriarhiei Române a redactat peste 90 comunicate de presă, ştiri, documentare, drepturi la replică şi precizări în cazul unor prezentări tendenţioase sau al

atacurilor la adresa Bisericii, al unor erori de informare în legătură cu probleme bisericeşti sau aflate în dezbatere publică.

Pentru promovarea „*Anului omagial al Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena*” şi a „*Anului comemorativ Părintele Dumitru Stăniloae*” Editurile Patriarhiei Române (Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Editura BASILICA şi Editura TRINITAS) au publicat 10 lucrări:

2013 - Anul Omagial al Sf. Împăraţi Constantin şi Elena

„ *Cruce şi misiune. Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena - promotori ai libertăţii religioase şi apărători ai Bisericii*”, vol. 1, coord. Prof. Emilian Popescu şi Pr. Mihai-Ovidiu Căţoi, Ed. BASILICA; „*Cruce şi misiune. Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena - promotori ai libertăţii religioase şi apărători ai Bisericii*”, vol. 2, coord. Prof. Emilian Popescu şi Pr. prof. Viorel Ioniţă, Ed. BASILICA; „*Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena*” (carte pentru copii), de Narcisa Câdă, Ed. BASILICA; „*Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena în bisericile din Mitropolia Munteniei şi Dobrogei*”, coord. Pr. Mihai Hau, Ed. BASILICA; „*Ctitoriile Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena în Răsărit şi Apus*”, coord. Pr. Florin Şerbănescu şi Dl. Bogdan Tătaru Cazaban, Ed. BASILICA; „*Constantin. Un împărat creştin*”, de Bertrand Lançon şi Tiphaine Moreau, Ed. BASILICA; „*Părintele Dumitru Stăniloae. Biobibliografie*”, de Virginia Popa, ediţie revizuită şi adăugită, Ed. TRINITAS; „*Iisus Hristos sau Restaurarea omului*”, de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, vol. 4, în coll. „Opere complete”, Ed. BASILICA;

„*Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*”, de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, vol. 5, în coll. „Opere complete”, Ed. BASILICA; „*Cunoaşterea apofatică în gândirea Părintelui Stăniloae*”, de Pr. prof. dr. Ştefan Buchiu, Ed. BASILICA.

În ceea ce priveşte publicarea de carte teologică, sub egida Editurilor Patriarhiei Române, portofoliul a fost îmbogăţit cu un număr de 53 de titluri noi, cu caracter dogmatic, istoric, liturgic, pastoral şi monografic dintre care, pe lângă cele dedicate anului omagial şi comemorativ, mai amintim: †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „*Semne de speranţă în vreme de suferinţă. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2012*”, Ed. BASILICA; † Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „*Brâncuşi – sculptor creştin ortodox*”, ediţia a II-a, revizuită de autor, Ed. TRINITAS; †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „*Daruri de Crăciun – înţelesuri ale sărbătorii Naşterii Domnului*”, Ed. BASILICA; Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, „*Basarabia – aspecte din istoria Bisericii şi a neamului românesc*”, Ed. BASILICA; Pr. prof. dr. Adrian Gabor, Pr. conf. dr. Mihai Săsăujan, Pr. conf. dr. Daniel Benga, Lect. dr. Ionuţ-Alexandru Tudorie, „*Istoricul Facultăţii de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” a Universităţii din Bucureşti (1881-2013)*”, Ed. BASILICA; „*Orthodox Theology in the 20th century and early 21st century. A Romanian Orthodox Perspective*”, coord. Pr. prof. dr. Viorel Ioniţă, Ed. BASILICA; „*Pelerin în Bucureşti. Ghid pentru vizitatori*”, 2013 - Anul Omagial al Sf. Împăraţi Constantin şi Elena coord. Pr. Nicolae Dascălu, Ed. BASILICA; „*Regulamentul pentru organizarea şi funcţionarea Comisiei de Pictură Bisericească a Patriarhiei Române*”, Ed. IBMO; „*Dicţionar de muzică bisericească românească*”, coord. IPS Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, Pr. prof. dr. Nicu Moldoveanu, Ed. BASILICA.; „*Apologetica ortodoxă*”, vol. 1, coord. Adrian Lemeni, Ed. BASILICA; Pr. prof. dr. Nicolae Achimescu, „*Religie, modernitate şi postmodernitate*”, coll. „Media Christiana”, Seria „Lumina”, Ed. TRINITAS; Arhim. Timotei Aioanei, „*Slujind lui Dumnezeu în Catedrala patriarhală*”, Ed. BASILICA; „*Părintele Cleopa Ilie – luminător de suflete pe calea mântuirii*”, coord. Arhim. Timotei Aioanei, Ed. BASILICA.

În cadrul departamentului „Carte de cult" s-a continuat opera de diortosire a textelor liturgice publicându-se un număr de 10 volume (6 cărţi de cult + 3 cărţi de muzică bisericească + 1 volum de Proloage), la care se adaugă 74 de acatiste şi vieţi de sfinţi publicate în noua colecţie „Acatiste şi Vieţi de Sfinţi".

Prioritatea anului 2013 pentru Tipografia Cărţilor Bisericeşti a fost achitarea integrală a utilajelor, necesare eficientizării și rentabilizării tipografiei, achiziționate cu plata în rate în anul 2012. În cursul anului 2013 au fost imprimate: 140.334 volume carte, 142.677 ex. reviste, 62.293 ex. broşuri şi ghiduri, 256.260 acatiste, 70.000 ex. pastorale, 108.120 ex. felicitări, cărţi poştale, 213.050 ex. calendare foi, 165.000 ex. calendare agendă, 22.100 ex. calendare de birou, 21.850 ex. calendare de perete cu spiră, 3.000 ex. Calendar de însemnări, 647.520 ex. icoane diverse dimensiuni şi alte lucrări.

Atelierele Institutului Biblic şi-au desfăşurat activitatea pentru confecţionarea obiectelor de cult în cadrul următoarelor secţii: metale preţioase, metale comune, tâmâie, filigran, pictură, tâmplărie şi sculptură, la punctul de lucru din Bucureşti (Popeşti Leordeni); croitorie, cizelură, pictură şi broderie, la punctul de lucru de la Mănăstirea Pasărea, precum şi ţesătorie, broderie, tricotaje, la punctul de lucru de la Mănăstirea Ţigăneşti.

P.F. Daniel sfinţind tipografia *Pharos*
a Patriarhiei Române de la Popeşti-Leordeni

Centrul de pelerinaje „Sfântul Apostol Pavel” al Patriarhiei Române a organizat pelerinaje externe şi interne spre mai multe destinaţii, pentru 15.247 de pelerini (206 pelerinaje interne şi 144 pelerinaje externe).

Destinaţiile pelerinajelor externe au fost cu precădere Ţara Sfântă - Israel, Iordania, Egipt, Turcia (Capadocia şi Istanbul), Grecia - Muntele Athos, Italia, Bulgaria, Ucraina ş.a. Cu sprijinul financiar al S.C. Basilica Travel S.R.L., având în vedere creşterea activităţii de pelerinaj, în luna august 2013 a fost achiziţionat un nou autocar de 51 locuri, marca Setra (cel de-al treilea din dotarea parcului auto al Sectorului Pelerinaje).

Printre cele mai importante activităţi legate de edificarea Catedralei Mântuirii Neamului, desfăşurate în anul 2013 la Sectorul Monumente şi Construcţii Bisericeşti al Patriarhiei Române, se înscrie organizarea licitaţiei pentru semnarea contractului de execuţie lucrări suprastructură. La această licitaţie au aplicat 5 ofertanţi, firme specializate capabile să execute o lucrare de asemenea anvergură. Negocierea acestui contract a adus o economie de 5,250,000 euro, adică de 11.72 % faţă de valoarea bugetată, revizuită la începutul anului, şi de 2,411,991 euro adică 5.74 % faţă de cea mai bună ofertă iniţială. Totodată, au fost finalizate lucrările de realizare a infrastructurii catedralei, P.F. Daniel sfinţind tipografia *Pharos* a Patriarhiei Române de la Popeşti-Leordeni.

Sfinţirea noului autocar al Centrului de Pelerinaj al Patriarhiei Române recepţionate la sfârşitul lunii august. Tot la acea dată a fost predat amplasamentul către executantul suprastructurii, care după efectuarea tuturor demersurilor necesare preluării, a început lucrul la elementele

verticale ce iau naștere de la cota + 0,00 m. De la data preluării și până la sfârșitul anului 2013 au fost finalizate lucrările de montare a armăturii rigide aferente nivelului cuprins între cotele +0,00 m ÷ + 9,00 m, a fost montată armătura flexibilă din oţel beton în procent de 50 % și s-au efectuat aproximativ 8.000 ml suduri ale acesteia.

Sfinţirea noului autocar al Centrului de Pelerinaj al Patriarhiei Române

Şi în anul 2013 Patriarhia Română a făcut eforturi mari şi multiple pentru asigurarea finanţării lucrărilor executate la Catedrala Mântuirii Neamului. La eforturile unităţilor de cult din cuprinsul eparhiilor s-a adăugat şi sprijinul financiar din partea autorităţilor administraţiei centrale şi locale de Stat, precum şi unele sponsorizări mai modeste, acordate de unii agenţi economici în această perioadă de criză financiară. Tuturor le suntem recunoscători pentru că înţeleg necesitatea practică şi semnificaţia etnică a acestei Catedrale Naţionale.

Lucrările de la subsolul Catedralei *Mântuirii Neamului*

Centrul de Conferinţe – Palatul Patriarhiei a desfăşurat 387 acţiuni (conferinţe, congrese, seminarii, simpozioane, concerte, spectacole, lansări de carte, şedinţe de lucru, întruniri, vizionări, prezentări etc.), unele ale Bisericii Ortodoxe Române, iar altele ale unor instituţii sau firme care au închiriat aceste spaţii la preţuri adaptate perioadei de criză financiară. Din acest motiv, veniturile din aceste activităţi acoperă doar parţial cheltuielile de întreţinere ale Palatului Patriarhiei. Dintre realizările importante din anul 2013 menţionăm montarea a 6 (şase) icoane mozaic în Sala Europa Christiana, realizate cu sprijinul Arhiepiscopiei Bucureştilor şi al unor sponsori.

Sectorul Stavropighii Patriarhale şi Centre Sociale, prin echipa de întreţinere ARCADA, a efectuat lucrări de renovare, reamenajare şi dotare tehnică la: Centrul Social-Cultural „Sfântul Apostol Andrei”, Reşedinţa Patriarhală, Depozitul de Colportaj al Arhiepiscopiei Bucureştilor ş.a. De asemenea, începând cu data de 18 martie 2013, Cafetăria „Misionarul” a Centrului Social Cultural „Sfântul Apostol Andrei” vine în sprijinul angajaţilor Administraţiei Patriarhale şi ai Administraţiei Centrului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureştilor (care şi-au exprimat acordul) oferindu-le masa de prânz în regim catering, cheltuielile fiind suportate parţial de către instituţie (bugetul fiecărui sector sau departament) şi parţial de către angajat.

Centrul Social Pastoral „Sfânta Maria” - Techirghiol a finalizat lucrările de construire a Casei de protocol „Sfântul Proroc Daniel şi Sfântul Cuvios Daniil Sihastrul”, sfinţită în data de 11 iulie 2013.

ACTIVITATEA SOCIAL-FILANTROPICĂ:

Opera social-filantropică izvorăşte din îndemnul clar şi ferm la acţiune, la fapta cea bună, adresat de Mântuitorul Hristos: „*Mergi şi fă şi tu asemenea!*” (Luca 10,37).

În anul 2013, în lucrarea socialfilantropică a Bisericii Ortodoxe Române au fost implicate 9.147 persoane, după cum urmează: 28 consilieri eparhiali, 23 inspectori eparhiali de specialitate şi eparhiali, 449 asistenţi sociali acreditaţi, 1.257 persoane cu diverse specializări (cadre didactice, cadre medicale, juriști, psihologi etc.), 7.390 voluntari şi membri ai comitetelor filantropice).

Activitatea social-filantropică s-a desfășurat în Patriarhia Română prin 784 de instituţii și servicii sociale. La nivelul structurilor bisericești (centre eparhiale, protopopiate și parohii), diagrama așezămintelor social-filantropice cuprinde: 141 cantine sociale și brutării, 50 instituții ce oferă servicii medicale și farmacii, 75 centre de zi pentru copii, 15 centre de zi pentru vârstnici, 47 centre rezidențiale vârstnici, 11 centre comunitare, 35 centre de tip familial, 38 grădinițe sociale și afterschool, 13 locuințe protejate, 130 centre de informare, de consiliere și centre de resurse, 2 instituții de învățământ pentru adulți, 18 centre de urgență (pentru persoane fără adăpost, pentru victime ale violenței domestice, pentru victime ale traficului de persoane), 13 campusuri de tabără, 68 centre educaționale și alte 128 instituții cu specific diferit.

P.F. Daniel la Sfinţirea Centrului de zi pentru copii „*Sfântul Stelian*“ - Urlaţi, jud. Prahova

În prezent, la nivelul eparhiilor se află în derulare un număr de 271 proiecte și programe sociale, dintre care: 19 cu finanțare externă, 18 cu finanţare publică, 178 finanţate din fonduri proprii şi 56 cu finanţare mixtă. De asemenea, în anul 2013, atât în cadrul aşezămintelor social-filantropice, cât şi prin intermediul programelor și proiectelor sociale, au primit asistenţă specializată 61.711 de beneficiari, astfel: 22.945 copii din aşezămintele sociale ale Bisericii Ortodoxe Române, dar mai ales din familii sărace şi fără posibilităţi de întreţinere, sau cu părinţii aflaţi la muncă în alte ţări; 4.920 persoane cu dizabilităţi, cu deficienţe de vorbire, vedere şi auz, consumatori de droguri sau alte tipuri de dependenţe, persoane infectate cu HIV/SIDA; 15.086 persoane vârstnice din aşezămintele de protecţie socială bisericeşti, din centrele sociale de tranzit şi adăposturi de noapte, bătrâni singuri, nedeplasabili, abandonaţi de familie şi care prezentau grave probleme de sănătate; 13.110 şomeri, adulți în dificultate, victime ale traficului de persoane, victime ale violenței familiale, deţinuţi eliberaţi, victime ale calamităților naturale; 5.650 alte categorii. Asistenţa religioasă în unităţile militare, penitenciare, spitale şi aşezăminte de ocrotire socială este asigurată de un număr de 512 preoţi, dintre care: 154 în unităţi militare şi penitenciare şi 358 în spitale, aşezăminte de ocrotire socială, unități de învățământ etc. În toate unităţile menţionate mai sus, există în prezent un număr de 423 biserici şi capele sfințite, altele 88 aflându-se în diferite stadii de construcţie şi amenajare.

Şedinţa generală a Federaţiei *Filantropia* la Palatul Patriarhiei

Activitatea social-filantropică a Bisericii Ortodoxe Române din anul 2013 s-a concretizat în 152.542 de ajutoare financiare directe, în valoare de 17.957.098 lei; 418.376 ajutoare materiale, constând în alimente, îmbrăcăminte, rechizite, produse igienico-sanitare, medicamente, electrocasnice ş.a., în valoare de 15.341.700 lei; colecta pentru persoanele afectate de calamități (inundații) în septembrie 2013, în valoare de 1.564.380 lei și bunuri, a căror valoare estimată este de 448.470 lei.

În ansamblu, pentru susținerea activităților social-filantropice şi pentru sprijinirea sinistraților, în anul 2013, la nivelul Patriarhiei Române, s-au cheltuit 80.828.191 lei. La acesta se adaugă ajutoarele socialfilantropice acordate săracilor de către clerici şi credincioși în mod ocazional sau neprogramat.

În concluzie, anul 2013, consacrat în Biserica Ortodoxă Română ca An omagial al Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena şi an comemorativ al Părintelui Dumitru Stăniloae, a fost unul rodnic în activităţi pastorale şi sociale, puse în slujba credinţei ortodoxe şi a multor oameni bolnavi, săraci sau aflaţi în dificultate.

Susţinerea acestor activităţi multiple ale Bisericii Ortodoxe Române nu este însă o lucrare ușoară, ci necesită multă dăruire de sine şi răbdare din partea celor angajaţi în misiunea ei, date fiind multe obstacole întâlnite în desfășurarea acestor activităţi, ca de pildă: blocarea temporară a liniilor de finanţare europene, blocarea multor posturi în cadrul administraţiilor locale, care reprezintă principalii parteneri ai Bisericii, sărăcia generată de criza economică şi numărul crescând de solicitanţi de servicii medico-sociale. Faptul că anumite aşezăminte social-filantropice cu posibilităţi materiale modeste reuşesc, totuşi, să dezvolte şi să susţină servicii sociale cu caracter permanent la standardele cerute de legislaţia europeană în vigoare constituie o încurajare şi o speranţă că, prin credinţă, iubire milostivă şi hărnicie, putem aduce la Şedinţa generală a Federaţiei Filantropia la Palatul Patriarhiei îndeplinire porunca Domnului nostru Iisus Hristos de a sluji aproapelui. Totodată, avem conştiinţa datoriei, nu a meritelor, deoarece, aşa cum se spune în Sfânta Evanghelie, „am făcut ceea ce eram datori să facem” (Luca 17, 10), ştiind că oamenii vor fi judecaţi de Dreptul Judecător, Iisus Hristos, nu numai pentru faptele rele săvârşite, ci şi pentru binele pe care puteau să-l facă, dar nu l-au făcut în timpul vieţii pământeşti (cf. Matei 25, 31-46). Desigur, sunt încă multe de făcut pentru a răspunde pe deplin nevoilor urgente ale multor oameni aflaţi în dificultate azi în ţara noastră, dar credinţa în ajutorul lui Dumnezeu ne dă speranţă şi putere pentru a continua lucrarea social-filantropică.

La vremea bilanţului activităţii Bisericii Ortodoxe Române desfăşurate în anul 2013, cu smerenie şi bucurie, mulţumim lui Dumnezeu pentru ajutorul şi darurile Sale revărsate asupra Bisericii noastre. De

asemenea, mulţumim şi celor care au ajutat Biserica, prin rugăciune sfântă, prin dărnicie şi cooperare practică, spre a împlini împreună, cler şi mireni, lucrarea ei în poporul român.

Ne rugăm Bunului Dumnezeu să ne ajute să continuăm şi să intensificăm activităţile pastorale, misionare şi filantropice ale Bisericii noastre, ca fapte ale dreptei credinţe şi ale iubirii milostive în societatea de azi.

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel
- 7 ani de slujire exemplară şi dăruire deplină

La 30 septembrie 2014, Preafericitul Părinte Daniel a sărbătorit şapte ani de la întronizarea ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române (30 septembrie 2007). La finalul Sfintei Liturghii oficiată astăzi în Catedrala Patriarhală a fost rostit un cuvânt de felicitare din partea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Mesajul a fost citit de Preasfinţitul Sofronie, Episcopul Oradiei:

Moment solemn din cadrul slujirii Sfintei Liturghii

„Voi sunteţi lumina lumii; nu poate o cetate aflată pe vârf de munte să se ascundă. Nici nu aprind făclie şi o pun sub obroc, ci în sfeşnic, şi luminează tuturor celor din casă. Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, aşa încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri." (Matei 5, 14-16)

Sfânta Liturghie în Catedrala Patriarhală

La ceas aniversar, în Catedrala Patriarhală, Sfânta Liturghie a fost oficiată de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României. Din soborul slujitor au făcut parte şi următorii ierarhi, membrii ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române: Înaltpreasfinţitul Teofan, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, Înaltpreasfinţitul Laurenţiu, Mitropolitul Ardealului, Înaltpreasfinţitul Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului, Înaltpreasfinţitul Irineu, Mitropolitul Olteniei, Înaltpreasfinţitul Petru, Mitropolitul Basarabiei şi Exarhul Plaiurilor, Înaltpreasfinţitul Serafim, Mitropolitul Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale şi de Nord, Înaltpreasfinţitul Iosif, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale şi Meridionale, Înaltpreasfinţitul Irineu, Arhiepiscopul Alba Iuliei, Înaltpreasfinţitul Ciprian, Arhiepiscopul Buzăului şi Vrancei, Înaltpreasfinţitul Calinic, Arhiepiscopul Argeşului şi Muscelului, Înaltpreasfinţitul Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, Înaltpreasfinţitul Timotei, Arhiepiscopul Aradului, Înaltpreasfinţitul Ioan, Episcopul Covasnei şi Harghitei, Preasfinţitul Corneliu, Episcopul Huşilor, Preasfinţitul Lucian, Episcopul Caransebeşului, Preasfinţitul Sofronie, Episcopul Oradiei, Preasfinţitul Nicodim, Episcopul Severinului şi Strehaiei, Preasfinţitul Galaction, Episcopul Alexandriei şi Teleormanului, Preasfinţitul Ambrozie, Episcopul Giurgiului, Preasfinţitul Sebastian, Episcopul Slatinei şi Romanaţilor, Preasfinţitul Visarion, Episcopul Tulcii, Preasfinţitul Petroniu, Episcopul Sălajului, Preasfinţitul Gurie, Episcopul Devei şi Hunedoarei, Preasfinţitul Daniil, Episcopul locţiitor al Daciei Felix, Preasfinţitul Siluan, Episcopul Ortodox Român din Ungaria, Preasfinţitul Siluan, Episcopul Ortodox Român al Italiei, Preasfinţitul Timotei, Episcopul Ortodox Român al Spaniei şi Portugaliei, Preasfinţitul Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord, Preasfinţitul Mihail, Episcopul Ortodox Român al Australiei şi Noii Zeelande, Preasfinţitul Varlaam Ploieşteanul, Episcop-vicar patriarhal, Preasfinţitul Ieronim Sinaitul, Episcop-vicar patriarhal, Preasfinţitul Andrei Făgărăşanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Preasfinţitul Antonie de Orhei, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Chişinăului, Preasfinţitul Sofian Braşoveanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei şi Luxemburgului, Preasfinţitul Emilian Lovişteanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul, Arhiereu-vicar al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului, înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi.

În cadrul Sfintei Liturghii au fost rostite rugăciuni pentru odihna sufletului Mitropolitului Nicolae al Banatului, care a trecut la cele veşnice, duminică, 28 septembrie 2014.

Te-Deum la 7 ani de Patriarhat

După Sfânta Liturghie, în prezenţa Patriarhului României şi a ierarhilor prezenţi, a fost oficiată în Catedrala Patriarhală o slujbă de Te Deum ca mulţumire adusă lui Dumnezeu pentru binefacerile revărsate asupra Bisericii Ortodoxe Române, poporului român şi Preafericirii Sale în cei şapte ani de slujire patriarhală. Slujba a fost săvârşită de Preasfinţitul Părinte Varlaam Ploieşteanul, Episcop Vicar Patriarhal, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi.

La final, a fost rostit un cuvânt de felicitare din partea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Mesajul a fost citit de Preasfinţitul Sofronie, Episcopul Oradiei.

„Puţinele cuvinte au încercat palid să reflecte măcar un crâmpei din lumina pe care Preafericirea Voastră o răspândiţi printre noi cu bunătate şi dreptate, cu eleganţă şi sobrietate, inteligent şi eficient, discret şi strălucitor deopotrivă, puternic şi temerar, părintele nostru atât de aşteptat de poporul însetat de înţelepciune şi doritor de mântuire, Arhipăstorul şi dascălul neamului la început de mileniu creştin, profesorul conştiinţelor noastre, Întâistătătorul nostru al tuturor românilor ortodocşi din ţară şi de peste fruntariile ei, la cârma navei sfinte, a Bisericii, spre limanul mântuirii, la protia Liturghiei solemne pe care o săvârşiţi cu timp şi fără timp, la vremea slujirii Domnului şi la vremea liturghiei de după liturghie pe altarul inimii fratelui, omul contemporan dornic să se mântuiască, să ştie, să cunoască şi care ştie şi să se bucure. Mulţumim lui Dumnezeu pentru toate, pentru darul pe care Dumnezeu în urmă cu 7 ani l-a oferit generos poporului său chemându-vă la slujire exemplară şi dăruire deplină”, a spus Preasfinţia Sa.

Apoi, Episcopul Oradiei a oferit Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române, din partea membrilor Sfântului Sinod, un chivot realizat în Atelierele Patriarhiei Române, dar şi o icoană reprezentând pe Maica Domnului. "*În aceste clipe de aleasă bucurie duhovnicească şi vie emoţie, Preafericite Părinte Patriarh Daniel al României, Vă rugăm să primiţi, ca simbol al recunoştinţei noastre, din partea ierarhilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, din partea Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, un chivot special, lucrat în Atelierele Sfintei Patriarhii, Atelierele Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Preafericirea Voastră, chivotul Catedralei Mântuirii Neamului*", a spus Preasfinţitul Părinte Sofronie, Episopul Oradiei.

Evenimentul a continuat cu un cuvânt de mulţumire al Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

„Mulţumim Preasfinţiei Voastre, Preasfinţite Părinte Episcop Sofronie pentru cuvintele frumoase pe care ni le-aţi adresat şi pentru activităţile pe care le-aţi enumerat, activităţi pe care noi le-am desfăşurat împreună cu Sfântul Sinod, împreună cu clerul, monahii şi monahiile şi credincioşii din toată Patriarhia Română. Mai întâi, această realizare este rodul Harului Preasfintei Treimi în Biserica lui Hristos din poporul român, de aceea dorim să aducem mulţumire, aşa cum s-a făcut şi în slujba de Te Deum, Preasfintei Treimi pentru toată această lucrare duhovnicească, o lucrare sfinţitoare, o lucrare înălţătoare în lumina Împărăţiei Cerurilor. Dorim să mulţumim autorităţilor de stat care ne-au ajutat şi ne ajută mereu. Mulţumim, de asemenea, colaboratorilor de la Cancelaria Sfântului Sinod, din Administraţia Patriarhală, din Arhiepiscopia Bucureştilor şi tuturor celor care, într-un fel sau altul, ne-au ajutat în această lucrare misionară deosebit de necesară astăzi. Ne bucurăm că sunt prezenţi aici şi ierarhi din afara graniţelor ţării care sunt foarte activi, care au dezvoltat o mulţime de parohii noi şi mănăstiri. Le mulţumim tuturor celor care de 7 ani încoace au adus un spor de bucurie în eparhiile nou înfiinţate, în parohiile nou înfiinţate şi, desigur, în instituţiile culturale, social filantropice pe care Biserica întreagă le preţuieşte şi prin care arată preţuirea faţă de poporul român”, a spus Patriarhul României.

Deodată cu înălţarea Catedralei Mântuirii Neamului ne înălţăm şi noi în demnitate de creştini ortodocşi şi în demnitate de popor creştin.

Totodată, Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române a vorbit şi despre cel mai important proiect propus la întronizarea în demnitatea de Patriarh al României: Catedrala Mântuirii Neamului. *„7 ani au trecut repede. Azi dimineaţă am ascultat la Radio TRINITAS un fragment din cuvântarea de la intronizare şi am văzut că o parte din proiectele propuse atunci s-au realizat şi a început realizarea celui mai mare proiect anunţat atunci: Catedrala Mântuirii Neamului. Este o lucrare foarte costisitoare şi în acelaşi timp foarte atrăgătoare pentru că deodată cu înălţarea ei ne înălţăm şi noi în demnitate, în demnitate de creştini ortodocşi şi în demnitate de popor creştin de la începutul naşterii sale în istorie. Această Catedrală va purta hramul Înălţarea Domnului şi Ziua Eroilor Români şi va avea ocrotitor pe Sf. Ap. Andrei cel întâi Chemat la Apostolie, Ocrotitorul României, un sfânt care este prăznuit în ajunul Zilei Naţionale, de 1 decembrie. Deci, la 30 noiembrie serbăm pomenirea Sf. Apostol Andrei cel Întâi Chemat, Ocrotitorul României şi la 1 decembrie ziua unităţii noastre naţionale. Aceasta înseamnă că unitatea noastră spirituală a poporului român cultivată de Biserică a fost o temelie solidă pentru realizarea unităţii statale mai târziu, la 1 decembrie 1918*”, a spus Preafericirea Sa.

În cuvântul său, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a subliniat faptul că îngemănarea între spiritual şi social este cea dintâi preocupare a tuturor ierarhilor, clerului, monahilor şi monahiilor din Patriarhia Română: *„Spiritualul este izvorul harului lui Dumnezeu, iar în lucrarea socială se arată harului lui Dumnezeu lucrător în faptele iubirii milostive. Această iubire milostivă a Preasfintei Treimi arătată nouă prin Crucea şi Învierea lui Hristos şi prin Înălţarea Sa la Ceruri este viaţa vieţii Bisericii*”.

De asemenea, Patriarhul României a vorbit şi despre lucrările care trebuie săvârşite pentru a răspunde cerinţelor timpului de astăzi.

„În ziua de pomenire a Sfântului Grigorie Luminătorul, care a convertit un popor întreg la creştinism după ce a fost persecutat, este o zi în care noi simţim mai intens lumina harului lui Dumnezeu lucrător în Biserica Fiului Său, în Biserica Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Aceasta este lumina pe care o adunăm în suflet. Nu luăm nimic din jurul nostru când trecem în lumea cerească, numai lumina rugăciunii, a pocăinţei şi a faptelor bune. Această lumină a harului lucrător în om este zestre noastră spirituală, de aceea în cărţile noastre se spune că drepţii ca luminătorii vor străluci în Împărăţia lui Dumnezeu. Avem aici mulţimea sfinţilor ca luminători şi cu ajutorul lor şi prin lumina vieţuirii şi scrierilor şi faptelor lor ne îmbogăţim şi noi cu lumină duhovnicească neapusă, netrecătoare. Dorim tuturor lumină multă în suflete, ajutor de la Dumnezeu în toată lucrarea cea bună şi să ne gândim nu atât de mult la ceea ce am făcut, pomenim aceasta doar pentru a mulţumim lui Dumnezeu, dar câte mai sunt de făcut când ne uităm în jurul nostru căci toate lucrurile începute trebuie terminate şi multe altele trebuie începute pentru a răspunde după cerinţele timpului de astăzi. Ne gândim la oamenii din oraşe, dar în mod special la satele româneşti care îmbătrânesc, la o mulţime de copii care au nevoie de încurajare, mai ales la continuarea programului Hristos Împărtăşit Copiilor şi Alege Şcoala! şi alte programe ale Bisericii pentru încurajarea tineretului şi pentru a transmite tinerilor lumină din Lumina lui Hristos şi iubire din Iubirea Preasfintei Treimi”, a spus Patriarhul României.

De asemenea, Preasfinţitul Părinte Varlaam Ploieşteanul a oferit Preafericirii Sale, din partea membrilor Permanenţei Consiliului Naţional Bisericesc şi a Permanenţei Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureştilor o mitră arhierească.

Mesaje de felicitare

A urmat apoi mesajul Preşedintelui României, Domnul Traian Băsescu, citit de Consilierul Prezidenţial Răzvan Murgeanu: *„Cu prilejul aniversării care marchează împlinirea a şapte ani de la întronizarea*

Preafericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, îmi revine deosebita plăcere de a Vă adresa cele mai sincere felicitări însoţite de calde urări de sănătate, viaţă îndelungată şi slujire rodnică în cea mai înaltă demnitate care v-a fost încredinţată în Biserica Ortodoxă Română.

Este un moment deosebit de important pentru creştinii ortodocşi din România şi din afara graniţelor ţării, pentru Biserica Ortodoxă Română şi pentru întreaga societate care s-a bucurat, în tot acest timp, de dialogul amplu pe care Preafericirea Voastră l-a încurajat în spiritul valorilor creştine, materializându-l în proiecte importante în domeniul social, filantropic, cultural şi educaţional. Este semnul că Biserica îşi păstrează un rol esenţial în formarea noilor generaţii şi în orientarea spiritului public spre binele comun.

Cu ocazia acestei festivităţi aş dori să evoc, cu sinceră emoţie, ziua în care Sfântul Sinod v-a ales Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Anii care s-au scurs de atunci au confirmat un parteneriat pe care l-am construit împreună, pornind de la încrederea reciprocă şi responsabilitatea pe care o împărtăşim faţă de societatea în care trăim şi, mai ales, faţă de tinerii care au nevoie de modele şi de sprijin în îndeplinirea unei duble vocaţii, atât de necesară în lumea contemporană, de credincioşi şi cetăţeni. Consider că rolul unei etici inspirate de valorile creştinismului devine cu atât mai important în spaţiul public, având în vedere climatul internaţional şi evoluţiile din vecinătatea României care ne pun în faţa unor noi provocări, ale căror soluţii vor putea fi obţinute numai pe calea dialogului, a solidarităţii şi a dorinţei sincere de a cultiva pacea, siguranţa şi prosperitatea tuturor oamenilor.

Am convingerea că veţi duce mai departe proiectele importante pentru Biserica Ortodoxă Română şi veţi susţine, ca şi până acum, unitatea românilor de pretutindeni, mai ales a celor din comunităţile româneşti din afara graniţelor care continuă să lupte pentru libertatea de a-şi exprima credinţa. Diaspora Ortodoxiei româneşti a crescut semnificativ în ultimii ani şi mă bucură faptul că Patriarhia Română a venit în întâmpinarea acestei realităţi organizând noi episcopii şi parohii, evidenţiind în acest fel rolul pe care Biserica Ortodoxă Română îl poate avea în Europa.

Ortodoxia românească reprezintă un patrimoniu spiritual, o tradiţie valoroasă pe care suntem datori să o redescoperim în lumina modernităţii, să-i înţelegem profunzimile pentru a o lua drept reper în acţiunile noastre, în viaţa de fiecare zi. Am certitudinea că am câştigat, în ultimii ani, mai multă încredere în capacitatea de a lucra împreună, în spiritul respectului şi al generozităţii faţă de nevoile reale ale celor care ne cer ajutorul.

Fie ca această aniversare să fie pentru Preafericirea Voastră şi pentru toţi credincioşii ortodocşi un prilej de bucurie şi de reflecţie la ceea ce putem să realizăm împreună, pentru un viitor mai bun".

Mesajul domnului Victor Ponta, Prim-ministrul Guvernului României, a fost citit de către d-l. Victor Opaschi, Secretar de Stat pentru Culte în Guvernul României:

"*Astăzi este o zi de bucurie pentru Biserica Ortodoxă şi pentru toţi românii ortodocşi, la aniversarea a şapte ani de la întronizarea Preafericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. În anul 2007, Biserica Ortodoxă primea un nou păstor, un ierarh cărturar, dinamic, mereu atent la semnele vremii, având deja o îndelungată experienţă pastorală în Mitropolia Moldovei şi Bucovinei.*

Urcând atunci în scaunul patriarhal de la Bucureşti, veneaţi cu o viziune şi cu un program bine definit pentru o Biserică prezentă şi activă în societate, pentru o Biserică lucrătoare atât spiritual, pentru mântuirea sufletelor credincioşilor, cât şi în plan practic, pentru ajutorarea celor în nevoi, pentru educarea tinerilor, pentru promovarea culturii şi pentru participarea la viaţa societăţii prin toate mijloacele, inclusiv prin mass-media ortodoxe.

Timpul a dovedit că aţi urmat pas cu pas acest program, făcând ca Biserica pe care o păstoriţi să îşi recapete locul cuvenit în societate. În aceşti ani, Biserica Ortodoxă Română şi-a urmat şi aprofundat vocaţia de a deveni un partener important al statului în dezvoltarea de proiecte şi programe sociale şi educaţionale, folosindu-şi experienţa spirituală pentru a le pune în slujba oamenilor. Biserica Ortodoxă Română a devenit, o dată în plus, o prezenţă vie, însoţindu-i în viaţa de zi cu zi pe credincioşii ei şi întreaga societate românească, un reper dătător de speranţă şi încredere în viitor.

Preafericirea Voastră, Mă folosesc de acest prilej pentru a vă încredinţa de toată preţuirea noastră şi a Guvernului României pentru întreaga Voastră activitate ca Patriarh, dorindu-Vă ca şi pe viitor să aveţi parte de o păstorire rodnică, pentru a putea duce mai departe viziunea care V-a animat încă de la urcarea pe scaunul patriarhal, pentru binele Bisericii Ortodoxe Române şi al întregii societăţi româneşti".

*** * ***

La 30 septembrie 2007 era întronizat cel de-al şaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române în persoana Preafericitului Părinte Daniel. Patriarhul României s-a născut la data de 22 iulie 1951, din părinţii Alexe şi Stela Ciobotea, în satul Dobreşti, comuna Bara, judeţul Timiş. La Botez a primit numele Dan-Ilie. Studiază la Institutul Teologic Universitar Ortodox din Sibiu (1970-1974), urmează cursurile de doctorat la Institutul Teologic Universitar Ortodox din Bucureşti, Secţia Sistematică, studiază la Facultatea de Teologie Protestantă a Universităţii de Ştiinţe Umane din

Strasbourg - Franţa (1976-1978) apoi la Facultatea de Teologie Catolică a Universităţii „Albert Ludwig" din Freiburg im Breisgau – Germania (1978-1980). La 15 iunie 1979 susține teza de doctorat la Universitatea din Strasbourg, intitulată: Réflexion et vie chrétiennes aujourd'hui. Essai sur le rapport entre la théologie et la spiritualité (424 p) .

La 6 august 1987 - intră în viața monahală la Mănăstirea Sihăstria, jud. Neamț, cu numele Daniel, având-l ca naș de călugărie pe Părintele Arhimandrit Cleopa Ilie; la 1 iulie 1990 este întronizat Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei; la 12 septembrie 2007 - este ales în demnitatea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române; la 30 septembrie 2007 – este întronizat Patriarh în Catedrala patriarhală din București.

Mesaj de felicitare din partea membrilor Sfântului Sinod

Mesaj rostit de Preasfințitul Sofronie, Episcopul Oradiei

Preafericirea Voastră, Înaltpreasfinţiile şi Preasfinţiile Voastre,
distinşi reprezentanţi ai autorităţilor de stat,
Preacuvioşi şi Preacucernici Părinţi, Preacuvioase Maici,
iubiţi credincioşi, onorată asistenţă,

Se împlinesc șapte ani binecuvântați de când Duhul Sfânt și Sfântul Sinod, în numele clerului și poporului lui Dumnezeu din Preasfânta Biserică Ortodoxă Autocefală Română, l-a chemat la înalta slujire în demnitatea de Patriarh pe cel de-al șaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitul Părinte Dr. Daniel Ciobotea. De atunci, se desfășoară neîncetat, în tot cuprinsul Bisericii noastre strămoșești, o liturghie solemnă, de amplă respirație și de mare anvergură, antrenând irezistibil, în vasta lucrare pastoral-misionară, teologică și culturală, filantropică și socială, ierarhii, clerul și poporul dreptcredincios, într-o continuă euharistie, având pecetea sintezei și înregistrând un dinamism unanim recunoscut.

Ne revine acum, nouă tuturor, nobila misiune de a aduce adâncă mulțumire și aleasă recunoștință la Tronul Preasfintei Treimi, pentru darul făcut Bisericii și Neamului, Ortodoxiei și Țării, prin persoana Preafericitului Părinte Daniel, Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitorul tronului Cezareei Capadociei și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, omul providențial chemat de Dumnezeu să împlinească înalta slujire de Întâistătător al Bisericii noastre strămoșești, la începutul celui de-al treilea mileniu creștin. Personalitate binecunoscută a lumii

creștine contemporane, ierarh apreciat în întreaga Biserică Ortodoxă, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel îmbină, într-o sinteză unică, profunzimea gândirii teologice cu pragmatismul misionar, călăuzind Biserica al cărei Întâistătător este cu limpezime de cristal și strălucire diamantină.

În toate dimensiunile lucrării pastorale, viața Bisericii înregistrează, sub arhipăstorirea Preafericirii Sale, o intensitate și vigoare nemaiîntâlnite, reflectând extraordinar dezvoltarea și experiența bimilenară a Ortodoxiei într-o expresie de mare actualitate, răspunzând nevoilor celor păstoriți, exigențelor lumii contemporane, așteptărilor umanității zilelor noastre, deloc puține și din ce în ce mai complexe. Îmbinând zelul misionar cu cele mai noi tehnologii, adaptându-se neîntârziat la viteza ultimelor cuceriri, verificate prin prisma dreptarului imuabil, Preafericirea Sa a reușit să aducă echilibrul atât de necesar între adevărul nestrămutat al credinței și generoasa respirație a celor mai avansate descoperiri ale minții omenești, așezând într-un dialog inteligent teologia și știința, tezaurul gândirii patristice și eficiența împlinirilor practice, universul creștin atât de bogat și orizontul așteptărilor omului faptelor.

Și faptele sunt cele care vorbesc de la sine. Liturghia solemnă începută în urmă cu șapte ani reușește să uimească pe tot omul de bună credință, prin energia pilduitoare și temeinicia profundă, ancorate în aleasa pregătire teologică și bogata experiență pastorală, dobândită în timpul preafrumoasei slujiri arhipăstorești, exemplară și ea, în Arhiepiscopia Iașilor îndeosebi, în Mitropolia Moldovei și Bucovinei mai pe larg. Numeroase proiecte începute la Iași și în Moldova continuă acum, dar pe o scară mult mai mare, în capitala României, în cuprinsul întregii țări, dar și peste hotare, de la cele mai apropiate până la cele mai îndepărtate comunități ortodoxe românești. La acestea se adaugă noi și noi proiecte, genial elaborate, după o solidă și, nu de puține ori, enciclopedică pregătire, iar apoi magistral aduse la lumină, puse în valoare, înfăptuite și oferite euharistic, într-o sinteză de excepție.

Așa s-au născut noi eparhii în țară și peste hotare, s-au ridicat și s-au sfințit sau se înalță și așteaptă veșmântul luminos al sfințirii noi și noi catedrale, biserici și mănăstiri, se înnoiesc sau se construiesc din nou reședințe eparhiale, case parohiale, așezăminte sociale, școli și centre pastoral-culturale, peste tot în Arhiepiscopia Bucureștilor și în celelalte eparhii ale Bisericii Ortodoxe Române, împlinindu-se astfel și dorințele, năzuințele pe care cei din vechime nu au mai apucat să le dăltuiască și cele mai noi necesități pastoral-misionare ale Bisericii, în centrul acestui fantastic elan ctitoricesc și prometeic efort stând visul întâiului Patriarh Român, Elie-Miron Cristea: Catedrala Mântuirii Neamului, ofrandă adusă

Preasfintei Treimi, ca mulțumire pentru toate binefacerile revărsate cu îmbelșugare asupra poporului român și patriei sale, în curgerea bimilenarei sale istorii, de la predica Sfântului Apostol Andrei cel Întâichemat și până la făurirea statului național unitar, de al cărui fericit centenar ne apropiem vertiginos, ca recunoștință pentru tributul de sânge adus de eroii neamului în cursul tuturor războaielor, pentru înfăptuirea idealului național.

Punând la dispoziția istoricei și apostolicei Biserici Ortodoxe Române întregul aparat legislativ și administrativ temeinic diortosit și adaptat exigențelor pastorale actuale, printr-un demers strategic necesar și foarte binevenit, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a oferit nu doar cadrul, ci și mijloacele și căile pentru ca liturghia solemnă continuă a Bisericii Române să se desfășoare după cele mai înalte standarde de calitate teologică și duhovnicească, practică și filantropică, într-un generos efort de slujire a aproapelui. Formarea teologică, predarea religiei în școală, programele catehetice adresate copiilor și tinerilor, credincioșilor de toate vârstele, punerea la dispoziția tuturor celor însetați de cunoaștere sfântă a nesecatelor izvoare ale literaturii patristice, teologice și duhovnicești, prin ampla lucrare de editare a atâtor enciclopedii, colecții de scrieri din tezaurul vechii, dar și noii literaturi de specialitate, numeroasele publicații, cele vechi într-o nouă ținută și cu un conținut adecvat celor mai pretențioase standarde internaționale, altele noi și ireproșabile, dar, în mod cu totul deosebit, lucrarea unică misionară, de maximă și stringentă actualitate, a centrului de presă Basilica, prin toate componentele sale, radio, televiziune, agenția de știri, cotidianul Bisericii, biroul de presă, sunt tot atâtea căi providențiale prin care misiunea Bisericii ajunge în cele mai îndepărtate colțuri, înspre toate sufletele însetate de adevăr, doritoare de mântuire, într-un exercițiu neegalat de libertate duhovnicească, dublată de o senină responsabilitate.

Slujirea profetică și apostolică în noile timpuri de misiune a Bisericii, prin inteligența de excepție și dinamismul auroral imprimat de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel este un model unic, de la care se inspiră, pentru a putea răspunde cu promptitudine exigențelor misionare actuale, toți cei care-și aduc acum prinosul de recunoștință, mulțumind Preasfintei Treimi pentru darul făcut Bisericii Ortodoxe Române în persoana și prin lucrarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel. Liturghia solemnă la a cărei protie slujește Întâistătătorul Bisericii strămoșești, antrenează în jurul Preafericirii Sale pe toți ierarhii Sfântului Sinod al Bisericii noastre autocefale, pe toți sfinții slujitori ai sfintelor noastre biserici și mănăstiri, pe monahii și monahiile care se roagă și muncesc, pe binecredincioșii creștini din țară și de peste hotare, din eparhiile, parohiile și așezămintele monahale ortodoxe românești, în sfântă comuniune cu Toți Sfinții, cu

Sfinţii Români, în rugăciune smerită pentru toţi vrednicii noştri înaintaşi, mărturisitori statornici ai credinţei noastre apostolice creştin-ortodoxe.

Puţinele cuvinte de mai sus au încercat palid să reflecte măcar un crâmpei din lumina pe care Preafericirea Voastră o răspândiţi printre noi, cu bunătate şi dreptate, cu eleganţă şi sobrietate, inteligent şi eficient, discret şi strălucitor deopotrivă, puternic şi temerar, Părintele nostru atât de aşteptat de poporul însetat de înţelepciune şi doritor de mântuire, Arhipăstorul şi Dascălul neamului la început de mileniu creştin, Profesorul conştiinţelor noastre, Întâistătătorul nostru, al tuturor românilor ortodocşi din ţară şi de peste fruntariile ei, la cârma navei sfinte, a Bisericii, spre limanul mântuirii, la protia liturghiei solemne pe care o săvârşiţi cu timp şi fără timp, la vremea slujirii Domnului şi la vremea liturghiei de după liturghie, pe altarul inimii fratelui, omul contemporan dornic să se mântuiască, să ştie, să cunoască. Şi care ştie şi să se bucure, mulţumind lui Dumnezeu pentru toate. Pentru darul pe care, în urmă cu şapte ani, l-a oferit generos poporului Său, chemându-Vă la slujire exemplară şi dăruire deplină.

În aceste clipe de aleasă bucurie duhovnicească şi vie emoţie, Preafericite Părinte Patriarh Daniel al României, Vă rugăm să primiţi, ca simbol al recunoştinţei noastre, din partea ierarhilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, din partea Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, un chivot special, lucrat în Atelierele Sfintei Patriarhii, Atelierele Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă; Preafericirea Voastră, chivotul Catedralei Mântuirii Neamului.

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Lucrările Sfântului Sinod -13 februarie 2014

În ziua de 13 februarie 2014, în Sala Sinodală din Reşedinţa patriarhală, sub preşedinţia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a avut loc prima şedinţă de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din acest an.

Dintre hotărârile luate menţionăm:

Sfântul Sinod a aprobat programul manifestărilor organizate la nivel naţional de Patriarhia Română în anul 2014 proclamat de Sfântul Sinod ca An comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni, la împlinirea a 300 de ani de la moartea lor martirică (1714-2014);

În perspectiva dezbaterilor parlamentare referitoare la proiectul de modificare a Constituţiei României, Sfântul Sinod reiterează poziţia privind definirea în legea fundamentală a familiei întemeiate pe căsătoria liber consimţită între un bărbat şi o femeie, pe egalitatea acestora şi pe drepturile şi îndatoririle părinţilor de a asigura creşterea, educaţia şi instruirea copiilor;

Urmare invitaţiei Sanctităţii Sale Bartolomeu, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, Sfântul Sinod a aprobat participarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României, la Sinaxa Întâistătătorilor de Biserici Ortodoxe privind pregătirea Sinodului Panortodox (Constantinopol, 5-9 martie 2014);

Sfântul Sinod a luat act cu bucurie de semnarea de către Patriarhul Ierusalimului şi Patriarhul României a Acordului patriarhal de restabilire a comuniunii bisericeşti depline dintre cele două Patriarhii;

Sfântul Sinod exprimă compasiunea Bisericii Ortodoxe Române faţă de creştinii sirieni aflaţi în suferinţă, şi pentru ajutorarea acestora a hotărât în semn de solidaritate organizarea unei colecte în bani în bisericile şi mănăstirile din Patriarhia Română în primele trei duminici după sărbătoarea Sfintelor Paşti (27 aprilie, 4 şi 11 mai 2014).

În ședința Sfântului Sinod, din 13 februarie 2014, în urma propunerilor celor 4 Comisii sinodale și a discuțiilor din plen, au fost luate mai multe hotărâri cu privire la activitatea bisericească, din care aducem spre știință următoarele :

Referitor la programul *Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor*, din perioada 18-25 ianuarie 2014, s-a reiterat hotărârea Sfântului Sinod nr. 4276 din 9 iulie 2008, prin care s-a hotărât că nu este îngăduit niciunui ierarh, preot, diacon, monah, monahie sau credincios mirean din Biserica Ortodoxă Română să se împărtășească euharistic în altă Biserică creștină, și că nu este îngăduit clericilor ortodocși să concelebreze Sfintele Taine și ierurgii cu slujitori ai altor culte, precum și hotărârea nr. 6745 din 29 octombrie 2008, care stabilește modalitatea de participare a reprezentanților Bisericii noastre la celelalte Biserici, în cadrul *Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor*, respectiv faptul că aceștia doar vor asista la programul desfășurat în cadrul respectivelor Biserici, fără a purta veșminte liturgice;

Privind respectarea prevederilor statutare referitoare la obligativitatea aprovizionării unităților de cult, inclusiv a celor din incinta unităților medicale și de asistență religioasă, cu lumânări, calendare, obiecte și cărți de cult, precum și tipăritruri de zidire duhovnicească, numai de la Centrul eparhial, s-au aprobat și sancțiunile pentru cei care încalcă aceste prevederi, sancțiuni care sunt încadrate între avertisment scris și până la oprirea de la slujire cu deferirea Consistoriului eparhial, confiscarea întregii cantități de lumânări sau/și obiecte de cult neautorizate și plata unei contribuții, în nume personal, către *Serviciul economic financiar* al eparhiei, în cuantum de 1000-5000 lei.

Protopopii au obligația de a verifica modul în care are loc aprovizionarea cu lumânări și obiecte de cult și de a raporta Centrului eparhial. Tăinuirea cazurilor de indisciplină duce la sancționarea protopopilor, inclusiv cu destituirea din funcție;

S-a reiterat poziția Sfântului Sinod, exprimată în ședința de lucru din 04 iulie 2013, privind necesitatea completării articolului 48 alin. (1) cu prevederi referitoarela rolul familiei pentru prezentul și viitorul poporului român și la angajamentul ferm al societății și statului de a o sprijini și ocroti, având următorul conținut: *”Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între un bărbat și o femeie, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor”* ;

S-a luat act de faptul că, potrivit legislației în vigoare (*Legea nr. 8/1996 privind dreptul deautor și drepturile conexe*), activitățile de reproducere, de distribuire și de valorificare, prin difuzarea exemplarelor, a

unei opere protejate sunt posibile doar urmare încheierii unui contract de editare cu autorul/titularul dreptului de autor asupra operei ce urmează a fi publicată/editată și s-a hotărât obligativitatea legală ca editurile unităților bisericești să încheie contracte de editare cu autorul/titularul dreptului de autor în cazul operelor care urmează a fi reproduse, distribuite și valorificate, pentru a se evita eventualele litigii pentru reproducerea și distribuirea abuzivă a unei opere. În același timp, s-a reamintit exclusivitatea pe care *Editura și Tipografia Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă* o are în privința editării, tipăririi și difuzării Sfintei Scripturi, a cărților de cult și acatistelor, a manualelor de teologie și a manualelor de religie;

Urmare deteriorării situației creștinilor din Orientul Mijlociu, dublându-se numărul creștinilor omorâți în anul 2013 (**2.123** în 2013, **1.201** în 2012), mai ales în Siria (**1.213**), Sfântul Sinod și-a exprimat compasiunea, printr-un Comunicat de presă, față de creștinii sirieni aflați în suferință pentru credința în Hristos, facându-se apel pentru o colectă în bani, care să fie organizată în primele trei Duminici după Sfintele Paști, iar sumele colectate să fie virate integral, prin Centrele eparhiale, Patriarhiei Române, până la data de 01 iunie 2014;

În legătură cu raportul Comisiei parlamentare referitor la *Proiectul de lege privind unele măsuri aferente exploatării minereurilor auro-argentifere din perimetrul Roșia Montana și stimularea și facilitarea dezvoltării activităților miniere din România*, publicat în luna noiembrie a anului 2013, Biserica Ortodoxă Română reafirmă îngrijorarea față de efectele nocive ireversibile asupra mediului și patrimoniului cultural pe care le-ar putea avea metoda de exploatare cu cianuri a bazinului aurifer Roșia Montană. Însă nu mineritul în sine este respins, ci doar metodele cu efectele nocive pentru mediul natural, subliniindu-se faptul, că prin atitudinea sa, Biserica Ortodoxă Română nu adoptă poziții politice partinice sau partizane și nu se implică în acțiuni de protest, ci exprimă responsabilitatea sa spirituală și patriotică pentru patrimoniul cultural și sănătatea mediului înconjurător, împlinind totodată și vocația sa de factor al păcii sociale, cu speranța că pentru noi venituri economice pot fi găsite alternative credibile și durabile, cum ar fi agricultura sau turismul;

S-a luat act de bogata activitate desfășurată în cursul anului 2013 de către ierarhii Sfântului Sinod, în frunte cu Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

Itinerariile pastorale și *Dările de seamă ale activității misionar-pastorale desfășurate în anul 2013* de către toți ierarhii Bisericii Ortodoxe Române reflectă împlinirea întreitei slujiri arhierești prin: cele 2 vizite canonice ale Preafericitului Părinte Patriarh Daniel efectuate în

Arhiepiscopia Buzăului și Vrancei și în Episcopia Sălajului; vizita Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la Bruxelles, cu prilejul întâlnirii anuale, la sediul Comisiei Europene, cu liderii religioși din Uniunea Europeană și cu înalți funcționari europeni; participarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la ședințele Academiei Române, organizate la sediul Academiei sau la Palatul Patriarhiei; oficierea de către ierarhii din țară a 3.481 Sfinte Liturghii arhierești; 465 de hirotonii (392 preoți și 73 diaconi), 926 Sfinte Taine și 1.984 ierurgii și slujbe misionare; săvârșirea a 150 sfințiri de biserici noi și a 231 resfințiri de locașuri de cult cărora li s-au efectuat lucrări de consolidare, reparații, restaurare, pictare/repictare; efectuarea unui număr de 5.224 vizite pastorale, dintre care 3.078 în parohii și filii, 1.145 la mănăstiri și schituri, 387 la așezăminte sociale și medicale și 614 la școlile teologice; acordarea unui număr de 447 ranguri bisericești clerului de mir și 96 personalului monahal, precum și a unui număr de 678 distincții bisericești clerului și de 411 ordine și distincții pentru mireni, care s-au distins în slujirea și sprijinirea activităților bisericești; participări și susțineri de comunicări la conferințe, simpozioane, seminarii în țară (384) și peste hotare (45).

ŞEDINŢA DE LUCRU A SFÂNTULUI SINOD - 18 august 2014

În Sala Sinodală din Reşedinţa Patriarhală a avut loc luni, 18 august 2014, astăzi şedinţa de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române prezidată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

În deschiderea şedinţei, Patriarhul României a prezentat cele mai importante puncte de pe ordinea de zi.

„*Această şedinţă de lucru a Sfântului Sinod prezintă probleme curente care necesită o atenţie deosebită ca urmare a unor legi care s-au dat recent, mai ales în privinţa cimitirelor, în privinţa educaţiei şi alte aspect juridice care intră într-o anumită relaţie cu viaţa bisericească. De aceea, trebuie să fim informaţi la timp şi dacă avem mai multe şedinţe ale Sfântului Sinod, unele legate de evenimente duhovniceşti mai deosebite atunci agenda este mai restrânsă pe de o parte, iar pe de altă parte avem posibilitatea de a răspunde mai prompt noilor exigenţe*”, a spus Preafericirea Sa.

Sfântul Sinod este cea mai înaltă autoritate a Bisericii Ortodoxe Române, în toate domeniile ei de activitate. Sfântul Sinod se compune din Patriarh, toţi mitropoliţii, arhiepiscopii, episcopii eparhioţi, episcopii-vicari patriarhali, episcopii-vicari şi arhiereii vicari în funcţiune. Sfântul Sinod se întruneşte anual în cel puţin două şedinţe de lucru în perioadele de primăvară şi toamnă, iar în şedinţe extraordinare, ori de câte ori este nevoie.

Printre altele s-a discutat şi Legea nr. 102 privind cimitirele şi serviciile funerare.

În data de 11 iulie 2014 s-a publicat în *Monitorul Oficial*, partea I, nr. 520, *Legea nr. 102 privind cimitirele, crematoriile umane şi serviciile funerare*. În cuprinsul legii se precizează că aceasta va intra în vigoare în 90 de zile de la adoptare, respectiv în data de 9 octombrie 2014.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în şedinţa de lucru din data de 18 august 2014, a luat act cu îngrijorare de adoptarea *acestui act normativ*, având în vedere caracterul deficitar şi ambiguu al multor prevederi ale acestuia.

Sfântul Sinod a avut în vedere că proiectul de lege a fost criticat inclusiv de instituţii statale competente. Astfel, ***Guvernul României a comunicat la 10 martie 2010 numeroase observaţii şi propuneri către Parlament***, care vizau toate aspectele importante ale legii, ***Preşedintele României a respins motivat, în cinci puncte, la 13 decembrie 2010, promulgarea acestei legi***, iar ***Plenul Camerei Deputaţilor a retrimis textul, în 18 martie 2014, către comisia juridică, pentru raport suplimentar***.

Fără a se ţine cont decât în foarte mică măsură de problemele semnalate, legea a fost adoptată în pragul vacanţei parlamentare, în grabă şi fără invitarea la dezbateri a entităţilor interesate.

Principalele motive care au trezit îngrijorarea Sfântului Sinod sunt următoarele:

1. Instabilitatea cimitirelor deținute de operatori economici, asociații sau fundații și faptul că **un obiectiv de interes public local a fost lăsat în gestiunea unor entități efemere și fără responsabilitate comunitară**;
2. Riscul permanent de tulburare a păcii confesionale în perimetrul cimitirelor private, datorită inexistenței obligației de a crea sectoare confesionale în acestea, așa cum au obligația autoritățile publice locale și cultele în cimitirele pe care le dețin.
3. Transformarea comunelor și orașelor și, implicit, a bugetelor locale, *în garanți pentru cimitirele private* din cuprinsul lor, întrucât preiau cimitirele private *în cazul falimentului operatorului economic și al dizolvării asociației sau a fundației,* **fără a se stabili clar dacă, odată cu transmiterea cimitirului, sunt transmise și eventuale datorii**.
4. Întrucât, *între motivele care determină pierderea dreptului de concesiune asupra locului de veci, inclusiv în cimitirele existente ale cultelor, nu se află și acela al părăsirii cultului,* **legea afectează autonomia cultelor, întrucât încalcă prevederile referitoare la cimitire cuprinse în statutele, codurile canonice sau regulamentele acestora** (*cultele se organizează și funcționează în mod autonom, potrivit propriilor statute sau coduri canonice* - art. 8 alin. 1 al *Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*) **și va duce, în timp, la pierderea caracterului confesional al cimitirelor aparținând cultelor.**
5. Obligația ca administratorul cimitirului să asigure funcționarea și întreținerea sălii de ceremonii funerare și a spațiului tehnic la temperaturi până la 15°C **constituie condiții deosebit de împovărătoare pentru credincioși și unitățile de cult, mai ales pentru cele din localitățile rurale.**
6. C**ondițiile pentru desființarea cimitirelor *înainte* de trecerea a 30 de ani de la ultima înhumare sunt mai permisive decât cele pentru desființarea cimitirelor *după* 30 de ani de la ultima înhumare și nu mai cuprind obligația existenței unor motive temeinic justificate sau a avizului cultului, ci doar avizul sanitar**;
7. Nu sunt reglementate în nici un fel obligațiile persoanei care solicită deshumarea osemintelor după trecerea a 7 ani de la înmormântarea defunctului, de a nu distruge sau profana aceste oseminte.

Pentru motivele sus menționate, Sfântul Sinod solicită Guvernului și Parlamentului României să amâne intrarea în vigoare a acestei legi, până la reglementarea corespunzătoare a problemelor semnalate.

Oficiul canonico-juridic
al Cancelariei Sfântului Sinod

Şedinţa de lucru a Sfântului Sinod - 29 septembrie 2014

În ziua de 29 septembrie 2014, la Reşedinţa patriarhală, sub preşedinţia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a avut loc şedinţa de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

În consultare cu Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Munteniei şi Dobrogei, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel în calitate de Arhiepiscop al Bucureştilor a propus pe Preacuviosul Părinte Arhimandrit Timotei Aioanei, Reprezentantul Patriarhiei Române la Locurile Sfinte şi Superiorul Aşezămintelor Româneşti de la Ierusalim, Ierihon şi Iordan, şi pe Preacuviosul Părinte Arhimandrit Veniamin Goreanu, Consilier eparhial la Sectorul administrativ-bisericesc al Arhiepiscopiei Bucureştilor pentru alegerea în postul vacant de Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor.

Sfântul Sinod a ales prin vot secret pe Părintele Arhimandrit Timotei Aioanei în postul de Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor cu 34 de voturi din 42 de voturi valabil exprimate. Noul Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor va purta titulatura de Prahoveanul.

Totodată, anul 2015, proclamat de Sfântul Sinod ca Anul omagial al misiunii parohiei şi mănăstirii azi în şedinţa de lucru din octombrie 2013, a fost declarat şi Anul comemorativ al Sfântului Ioan Gură de Aur şi al marilor păstori de suflete din eparhii în Patriarhia Română.

P.S. Timotei Aioanei
Noul Episcop Vicar ales al Arhiepiscopiei Bucureştilor

Întrunit în şedinţă de lucru sub preşedinţia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la Reşedinţa patriarhală, în zilele de 28 şi 29 octombrie 2014, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a mai hotărât:

1. Aprobarea *Pastoralei Sfântului Sinod* la încheierea *Anului omagial euharistic* (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii) şi a *Anului comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni*, care va fi citită în toate bisericile şi mănăstirile din ţară şi străinătate ale Patriarhiei Române în prima duminică din postul *Naşterii Domnului* (16 noiembrie 2014);

2. Declararea anului 2016 ca **Anul omagial al educaţiei religioase a tineretului creştin ortodox şi Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul şi al tipografilor bisericeşti la împlinirea a 300 de ani de la moartea sa martirică (1716-2016)**;

3. Extinderea la nivel naţional a campaniei Patriarhiei Române **Donează sânge! Salvează o viaţă!**, care se va derula cu sprijinul Televiziunii Române şi al Ministerului Sănătăţii.

În perspectiva alegerilor prezidenţiale din România (2 noiembrie 2014), Sfântul Sinod îşi reafirmă îndemnul către slujitorii Sfintelor Altare şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Române de a participa la vot în duhul credinţei şi al iubirii de Biserică şi Neam, cu responsabilitate creştină şi civică pentru împlinirea binelui comun în societatea românească şi viitorul României.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Lucrările Sfântului Sinod, 28-29 octombrie 2014

Întrunit în şedinţă de lucru sub preşedinţia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la Reşedinţa patriarhală, în zilele de 28 şi 29 octombrie 2014, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât:

1. Aprobarea Pastoralei Sfântului Sinod la încheierea Anului omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii) şi a Anului comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni, care va fi citită în toate bisericile şi mănăstirile din ţară şi străinătate ale Patriarhiei Române în prima duminică din postul Naşterii Domnului (16 noiembrie 2014);

2. Declararea anului 2016 ca ***Anul omagial al educaţiei religioase a tineretului creştin ortodox şi Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul şi al tipografilor bisericeşti la împlinirea a 300 de ani de la moartea sa martirică (1716-2016);***

3. Extinderea la nivel naţional a campaniei Patriarhiei Române Donează sânge! Salvează o viaţă!, care se va derula cu sprijinul Televiziunii Române şi al Ministerului Sănătăţii.

În perspectiva alegerilor prezidenţiale din România (2 noiembrie 2014), Sfântul Sinod îşi reafirmă îndemnul către slujitorii Sfintelor Altare şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Române de a participa la vot în duhul credinţei şi al iubirii de Biserică şi Neam, cu responsabilitate creştină şi civică pentru împlinirea binelui comun în societatea românească şi viitorul României.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

În anul 2015, Biserica Ortodoxă Română aniversează o serie de evenimente importante din istoria ei, după cum urmează:

-130 de ani de la recunoaşterea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române (aprilie 1885);

- 90 de ani de la ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de Patriarhie (februarie 1925);

- 60 de ani (octombrie 1955) **de la proclamarea canonizării unor sfinţi români (ierarhi, călugări) mari păstori de suflete din provinciile româneşti:** Sf. Ierarh Calinic de la Cernica, episcopul Râmnicului; Sf. Ierarhi Ilie Iorest şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei, precum şi Sf. Cuvioşi Mărturisitori Visarion şi Oprea etc.;

- 10 ani (septembrie şi decembrie 2005) **de la proclamarea canonizării unor sfinţi români (ierarhi, călugări) mari păstori de suflete din provinciile româneşti:** Sf. Ierarh Dosoftei, mitropolitul Moldovei (la 14 octombrie 2005); Sf. Cuvios Onufrie de la Vorona (la 9 septembrie 2005); Sf. Cuvios Gheorghe de la Cernica şi Căldăruşani (la 3 decembrie 2005) etc.

În acelaşi timp, în calendarul Bisericii Ortodoxe Române sunt menţionaţi numeroşi alţi sfinţi români (ierarhi, preoţi şi călugări), care s-au remarcat printr-o frumoasă activitate pastorală, iar de-a lungul timpului în eparhiile Patriarhiei Române au slujit mari păstori de suflete din rândul ierarhilor, preoţilor şi călugărilor, a căror viaţă şi activitate constituie modele pentru credincioşii de astăzi. Printre marii păstori de suflete, un loc aparte îl ocupa **Sfântul Ioan Gură de Aur care, prin viaţa şi activitatea sa, s-a dovedit a fi un apărător al dreptei credinţe, un învăţător al pocăinţei, un luminător al familiei creştine şi al vieţii monahale şi un promotor al filantropiei creştine.**

Ca atare, la iniţiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în şedinţele de lucru din **29 octombrie 2013** şi **29 septembrie 2014,** Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat ca anul **2015** să fie declarat ***Anul omagial al misiunii parohiei şi mănăstirii azi şi Anul comemorativ al Sfântului Ioan Gură de Aur şi al marilor păstori de suflete din eparhii.***

Această temă va fi tratată în eparhiile şi în instituţiile de învăţământ teologic ale Bisericii Ortodoxe Române care vor organiza în anul 2015 *dezbateri, colocvii, seminarii, simpozioane, conferinţe şi expoziţii de icoane, fresce, mozaicuri cu scopul prezentării istoriei, vieţii şi activităţii parohiei şi mănăstirii în trecut şi azi, precum şi a unor renumiţi preoţi de mir şi duhovnici din mănăstiri, care prin slujirea şi activitatea lor, au*

contribuit la susţinerea, consolidarea şi dinamizarea vieţii şi misiunii parohiei şi mănăstirii.

2015 - *Anul omagial al misiunii parohiei şi mănăstirii azi* şi *Anul comemorativ al Sfântului Ioan Gură de Aur şi al marilor păstori de suflete din eparhii* va constitui subiectul conferinţelor pastoral-misionare semestriale, iar în luna octombrie 2015, la Patriarhia Română va avea loc *şedinţa solemnă* a Sfântului Sinod în care va fi prezentată o sinteză a evenimentelor organizate în eparhii pe această temă.

În anul 2015, Patriarhia Română va organiza *un congres internaţional* dedicat ***Anului omagial al misiunii parohiei şi mănăstirii azi şi Anul comemorativ al Sfântului Ioan Gură de Aur şi al marilor păstori de suflete din eparhii,*** iar agenţiile de pelerinaj ale Patriarhiei Române vor organiza *pelerinaje în ţară şi străinătate la mănăstiri şi în locurile unde au vieţuit mari duhovnici ai Ortodoxiei.*

Manifestările organizate în **2015 – *Anul omagial al misiunii parohiei şi mănăstirii azi* şi *Anul comemorativ al Sfântului Ioan Gură de Aur şi al marilor păstori de suflete din eparhii*** vor fi mediatizate de către Centrul de Presă BASILICA al Patriarhiei Române, mass-media bisericească eparhială şi presa laică.

BIROUL DE PRESĂ
AL PATRIARHIEI ROMÂNE

Ședința de constituire a Adunării Naționale Bisericești - 29 septembrie 2014

La București s-a desfăşurat, luni 29 septembrie, sub președinția Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României, ședința de constituire a Adunării Naționale Bisericești a Bisericii Ortodoxe Române pentru perioada 2014-2018. Reuniunea a avut loc la Centrul Cultural Social „Iustin Patriarhul” de lângă Facultatea de Teologie Ortodoxă din Bucureşti.

Luni dimineaţa, membrii Adunării Naţionale Bisericeşti şi ierarhi ai Sfântului Sinod au participat la Sfânta Liturghie săvârşită în Catedrala Patriarhală de Preasfinţitul Părinte Corneliu, Episcopul Huşilor, înconjurat de un sobor de slujitori. În continuare, Preasfinţia Sa a săvârşit şi slujba Te Deum-ului pentru deschiderea şedinţei Adunării Naţionale Bisericeşti. Slujba de mulţumire care s-a încheiat cu Polihroniul, o cântare liturgică festivă, a fost săvârşită în prezenţa Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

La începutul şedinţei, cei prezenţi au ţinut un moment de reculegere şi au cântat imnul „Veşnica pomenire!“ pentru Mitropolitul Nicolae al Banatului, care a trecut la cele veşnice duminică, 28 septembrie.

Cuvântul de deschidere al şedinţei de constituire a Adunării Naționale Bisericești a fost rostit de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel. Preafericirea Sa a spus printre altele: „*Adunarea Naţională Bisericească este organism central deliberativ al Bisericii Ortodoxe Române pentru problemele administrative, sociale, culturale, economice şi patrimoniale. Adoptă măsuri generale pentru sprijinirea aşezămintelor culturale, social filantropice, economice şi fundaţionale ale Bisericii. Stabileşte mijloacele de ajutorare ale organismelor şi instituţiilor centrale bisericeşti. Este foarte importantă activitatea acestei adunări în timpul unui mandat de patru ani care poate fi prelungit doar cu încă un mandat*”, a precizat Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, potrivit Radio TRINITAS.

În continuare, Preafericirea Sa a invitat un cleric şi doi mireni, membri ai ANB, să îndeplinească funcţia de secretari provizorii ai şedinţei. După apelul nominal, reprezentanţii fiecărei eparhii, câte un cleric şi doi mireni, au depus la secretariatul provizoriu mandatele de alegere în acest organism central deliberativ spre a fi validate.

După validarea mandatelor reprezentanţilor clerici şi mireni ai eparhiilor, s-a constituit Adunarea Naţională Bisericească, ce va funcţiona în actuala alcătuire pentru perioada 2014-2018.

Ședința de constituire a Adunării Naționale Bisericești

După constituirea definitivă a secretariatului Adunării Naţionale Bisericeşti a avut loc desemnarea membrilor în comisiile permanente ale adunării (Comisia administrativ-juridică şi de validare; Comisia socială şi pentru comunicaţii media; Comisia culturală şi educaţională; Comisia economică, bugetară şi de patrimoniu imobiliar - bunuri bisericeşti şi Comisia pentru românii ortodocşi de peste hotare). De asemenea, ieri au fost aleşi membrii Consiliului Naţional Bisericesc, organism central executiv al Sfântului Sinod şi al Adunării Naţionale Bisericeşti, format din câte un cleric şi câte un mirean reprezentând fiecare mitropolie din ţară, desemnaţi pe o perioadă de 4 ani şi pentru cel mult două mandate.

La finalul şedinţei, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a acordat Ordinul „*Sfinţii Martiri Brâncoveni*“ pentru mireni primarului municipiului Baia Mare, Cătălin Cherecheş, şi Diploma cu medalia omagială „*Sfinţii Martiri Brâncoveni*“, preşedintelui ASCOR Baia Mare, Vlad Verdeş, pentru sprijinul acordat în organizarea Reuniunii Naţionale a Tinerilor Ortodocşi care a avut loc în perioada 3-6 septembrie în capitala Maramureşului.

Primarul Cătălin Chereches primind Ordinul *Sf. Martiri Brâncoveni*

Președintele ASCOR Baia Mare - Vlad Verdeș
primind medalia omagială *Sf. Martiri Brâncoveni*

EVENIMENTE DIN LUMEA CREŞTINĂ

1. Sinaxa întâistătătorilor Bisericii Ortodoxe - Constantinopol, 5-9 martie 2014

Patriarhul României s-a aflat în perioada 5-10 martie la Patriarhia Ecumenică din Constantinopol unde a participat la Sinaxa Întâistătătorilor de Biserici Ortodoxe. Preafericirea Sa a revenit luni, 10 martie, în jurul prânzului la Patriarhia Română alături de membrii delegaţiei care l-au însoţit la Sinaxa de la Constantinopol (Istanbul).

Cu acest prilej la Paraclisul istoric Sfântul Mare Mucenic Gheorghe al Reşedinţei Patriarhale a fost oficiată o slujbă de mulţumire de către Preasfinţitul Părinte Varlaam Ploieşteanul, Episcop Vicar Patriarhal şi Secretarul Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Din soborul slujitor au făcut parte Preacuviosul Părinte Arhimandrit Paisie Teodorescu, Consilier Patriarhal coordonator al Reşedinţei şi Cabinetului Patriarhal, Preacuviosul Părinte Arhimandrit Timotei Aioanei, Reprezentantul Patriarhiei Române la Locurile Sfinte şi Superiorul Aşezămintelor româneşti de la Ierusalim, Iordan şi Ierihon şi Preacucernicul Părinte Arhidiacon Traian Diaconul, Secretar Patriarhal.

La slujba de mulţumire au participat şi următorii membri ai delegaţiei care l-a însoţit pe Preafericitul Părinte Patriarh Daniel la Sinaxa Întâistătătorilor de Biserici Ortodoxe la Constantinopol: Înaltpreasfinţitul Părinte Mitropolit Nifon, Arhiepiscopul Târgoviştei şi Exarh patriarhal, Preacucernicii Părinţi Consilieri patriarhali Michael Tiţa şi Ştefan Ababei şi Preacucernicul Părinte Diacon Mihai Muşat.

La finalul slujbei de mulţumire Patriarhul României a rostit un cuvânt pe care vi-l prezentăm în continuare: *„Mulţumim lui Dumnezeu, aşa cum am făcut-o deja prin această rugăciune, pentru ajutorul dat participanţilor la Sinaxa Întâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe din întreaga lume.*

Această Sinaxă Panortodoxă a avut un ajutor deosebit de la Dumnezeu pentru că a reuşit să fixeze data, locul şi programul viitorului Sinod Panortodox numit Sfântul şi Marele Sinod. Această Sinaxă s-a arătat a fi o lucrare deosebită pentru binele întregii Ortodoxii. În anii '60 ideea unui sinod Panortodox sau chiar un Sinod Ecumenic a fost primită cu entuziasm, însă datorită situaţiei politice din ţările numite atunci socialiste s-a tot amânat o întrunire a unui Sinod Mare şi Sfânt Panortodox, iar iată, acum, în mai multă libertate s-a reuşit să se fixeze data şi modalitatea de lucru.

La această Sinaxă a Întâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe am avut deosebita bucurie să lucrăm împreună şi să definitivăm unele aspecte de pregătire pentru Sfântul şi Marele Sinod Panortodox. În mod deosebit am constatat determinarea şi dorinţa fermă a Sanctităţii Sale, Patriarhului Bartolomeu al Constantinopolului de a fixa o dată şi un loc pentru Sfântul şi Marele Sinod Panortodox care se va organiza.

Locul unde se va ţine va fi Biserica Sf. Irina din Constantinopol, Biserică în care a avut loc în perioada 380-381 al doilea Sinod Ecumenic. Este o Biserică mare de 100 metri lungime, 32 lăţime şi este singura Biserică mai mare care nu a fost transformată în moschee atunci când a fost cucerit Constantinopolul de Mahomed al II-lea Cuceritorul.

Această Biserică are un simbolism aparte, construcţia ei a început în anul 330 şi ctitorul ei a fost Sf. Împărat Constantin cel Mare. A fost refăcută mai târziu de către Împăratul Justinian. Această Biserică are o acustică deosebită şi aduce aminte de toată lucrarea Bisericii în cetatea Sfântului Împărat Constantin cel Mare. De asemenea, am vizitat mai multe Biserici din Constantinopol şi am participat la unele slujbe, mai ales la slujba Acatistului Maicii Domnului, iar în mod deosebit am făcut un pelerinaj la Biserica Sf. Mc. Parascheva, ctitorită de Sf. Martir Constantin Brâncoveanu în anul 1692, cu 22 de ani înainte de moartea sa martirică în Constantinopol. Am constatat bucuria credincioşilor şi, desigur, faptul că părintele paroh ortodox român, părintele Vlad Sergiu este iubit acolo pentru înţelepciunea şi pentru activitatea sa pastorală. Delegaţia noastră

formată din Înaltpreasfinţitul Mitropolit Nifon, Arhiepiscopul Târgovişte, Înaltpreasfinţitul Părinte Mitropolit Iosif al Europei Occidentale şi Meridionale, preacucernicii părinţi Consilieri Patriarhali Mihai Tiţa, Ştefan Ababei şi diaconul Mihail Muşat a fost o delegaţie activă la toate lucrările şi am căutat să contribuim la planul de pregătire pentru Sfântul şi Marele Sinod Panortodox.

De asemenea, a fost apreciată prezenţa unei delegaţii a Patriarhiei Române la nivel de mass-media şi anume patru persoane de la Centrul de Presă BASILICA, reprezentând Radio TRINITAS, Televiziunea TRINITAS şi Ziarul Lumina. Am avut bucuria să vedem în fiecare zi ştirile trimise acasă în România şi în acelaşi timp să ne simţim o delegaţie dinamică. Am avut întâlniri cu diferiţi Întâistătători de Biserici încât putem spune că în mare măsură această Sinaxă a fost o binecuvântare de la Dumnezeu.

Au fost şi două aspecte mai triste, faptul că din partea Bisericii Cehiei şi Slovaciei nu a fost nimeni prezent, din cauza unor neînţelegeri interne, iar din partea Patriarhiei Antiohiei delegaţia nu a semnat actele, deciziile şi mesajul Sinaxei şi nu a participat la concelebrare de Duminica Ortodoxiei pentru că au dorit să arate supărarea lor în ceea ce priveşte conflictul cu Patriarhia Ierusalimului în legătură cu o situaţie nou creată în Quatar. Dar, sperăm că prin medierea altor Biserici Ortodoxe Surori să se ajungă la o rezolvare acceptabilă pentru ambele părţi, astfel încât la Sinodul Sfânt şi Mare Panortodox să participe toate Bisericile Ortodoxe Autocefale.

În mod deosebit trebuie să amintim faptul că împreuna slujire la Liturghia Euharistică din Catedrala Patriarhală Sfântul Mare Mucenic Gheorghe din Constantinopol s-a arătat o binecuvântare deosebită ca expresie a fraternităţii şi a comuniunii panortodoxe.

A fost o foarte frumoasă liturghie şi după liturghie a fost o comemorare sau pomenire a celor care au trecut la Domnul, mai ales slujitori deosebiţi ai Bisericii care au contribuit la apropierea între Biserici, la cooperarea dintre ele. O mare atenţie s-a acordat înnoirii textelor mai vechi, actualizării lor, astfel încât ceea ce va fi elaborat de către Sfântul şi Marele Sinod Panortodox să fie o teologie adusă la zi, orientată pastoral şi misionar.

Viitorul Sinod Panortodox nu va dezbate probleme dogmatice, dar va scoate în evidenţă necesitatea cooperării pentru o mai intensă misiune ortodoxă în lume, ţinând seama şi de contextul în care ne aflăm. Astfel, texte care au fost redactate cu mai mulţi ani în urmă vor fi reactualizate, exprimate într-un limbaj care ţine seama şi de contextul nou în care ne aflăm astăzi.

Aducem mulţumiri lui Dumnezeu pentru toate aceste frumoase lucrări şi pentru încurajarea pe care această Sinaxă a arătat-o prin mesajul ei. Mesajul este dens, nu este lung şi se referă la situaţia din lumea de astăzi

în care Bisericile Ortodoxe împreună trebuie să se manifeste ca o singură Biserică, Ortodoxia întreagă. S-au făcut referinţe în acest mesaj şi la situaţii dificile în care se află creştinii din Orientul Mijlociu, mai ales situaţia creştinilor care suferă foarte mult în Siria, dar şi la situaţia incertă din Ucraina.

Întâistătătorii şi reprezentanţii Bisericilor Ortodoxe Surori prezenţi la Sinaxă îndeamnă la rugăciune pentru pace, înţelegere şi pentru încetarea persecuţiilor creştinilor în unele părţi ale lumii unde se află acestea, dar mai ales în Orientul Mijlociu.

A fost o Sinaxă de lucru şi de rugăciune împreună şi s-a constatat că este necesară o mai multă cooperare între Bisericile Ortodoxe Surori şi orice problemă care se iveşte trebuie rezolvată prin dialog frăţesc şi printr-o mai bună înţelegere a celuilalt. Deci, ascultarea reciprocă este mai necesară ca oricând pentru a înţelege, mai întâi, şi punctul de vedere al celuilalt.

Deci, a fost o binecuvântare, deşi nu se prea obişnuieşte ca în prima săptămână din Postul Sfintelor Paşti să se organizeze astfel de întruniri, deoarece în această primă săptămâna din Postul Mare fiecare ierarh împreună cu clerul şi credincioşii se concentrează mai mult la cele spirituale. Însă şi acolo s-a observat întru totul tradiţia şi s-a simţit că ne aflăm în prima săptămâna a Postului Sfintelor Paşti. Convocarea acestei Sinaxe s-a făcut cu gândul ca lucrările ei să se încoroneze prin împreuna slujire a Întâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe la Sfânta Liturghie din Duminica Ortodoxiei.

Deci, Duminica Ortodoxiei a fost punctul final, în care, prin concelebrare se arată unitatea sacramentală a Ortodoxiei. Este de remarcat faptul că delegaţia noastră a fost activă în toate aspectele lucrării, dar în mod special Înaltpreasfinţitul Părinte Mitropolit şi Exarh Patriarhal Nifon a fost prezent în comitetul de redactare al mesajului şi al deciziilor finale încât punctul de vedere al Bisericii noastre a fost o contribuţie reală la aceste lucrări. Deci, dăm slavă lui Dumnezeu pentru toate şi aşteptăm ca în anul acesta şi în anii care vin să intensificăm legăturile cu diferite Biserici Ortodoxe Surori, mai ales cu Patriarhia Ecumenică, Patriarhia Ierusalimului şi cu alte Biserici Surori care au exprimat dorinţa de a veni în vizită în ţara noastră, în Biserica noastră. Vă mulţumim pentru împreuna rugăciune, Preasfinţitului Episcop Vicar Patriarhal Varlaam Ploieşteanul şi părinţilor arhimandriţi care ne-au primit împreună cu reprezentanţi ai Centrului de Presă BASILICA. Să trăiţi în mulţi şi binecuvântaţi ani", a spus Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

Întâistătătorii de Biserici Ortodoxe s-au reunit în Sinaxă la Constantinopol în biserica Sfântul Mare Mucenic Gheorghe din cartierul Fanar (Istanbul), în perioada 6-8 martie 2014 şi au oficiat împreună Sfânta Liturghie duminică, 9 martie, în aceeaşi biserică.

Mesajul Sinaxei Întâistătătorilor Bisericii Ortodoxe Fanar, 6-9 martie 2014

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Prin harul lui Dumnezeu, Întâistătătorii Preasfintelor Biserici Autocefale Ortodoxe, credincioșilor ortodocși din întreaga lume, toți frații noștri și toate surorile noastre creștine, precum și oricărei persoane de bunăvoire: vă transmitem binecuvântarea lui Dumnezeu și salutul nostru de iubire și pace. "*Mulţumim lui Dumnezeu totdeauna pentru voi toţi şi vă pomenim în rugăciunile noastre, Aducându-ne aminte neîncetat, înaintea lui Dumnezeu, Tatăl nostru, de lucrul credinţei voastre şi de osteneala iubirii şi de stăruinţa nădejdii voastre în Domnul nostru Iisus Hristos*" (1 Tesaloniceni 1, 2-3).

1. Întâlnindu-ne prin harul milostivului nostru Dumnezeu, la invitația Arhiepiscopului Bartolomeu al Constantinopolului și Patriarh Ecumenic, la Fanar, în zilele de 6-9 martie 2014, după ce a deliberat în dragoste frățească asupra problemelor care privesc astăzi Sfânta noastră Biserică și concelebrând în Biserica Patriarhală Sfântul Gheorghe, cu ocazia glorioasă a Duminicii Ortodoxiei, ne adresăm vouă cu aceste cuvinte de iubire, pace și alinare.

Întrucât Biserica noastră Ortodoxă cea Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolică sălășluiește în lume, ea experiază și provocările fiecărei epoci. Credincioasă Sfintei Tradiții, Biserica lui Hristos este în dialog constant cu fiecare perioadă de timp, suferind cu oamenii și participând la suferințele lor. Pentru că ”*Iisus Hristos este Acelaşi ieri, azi şi în veci*” (Evrei 13,8).

Încercările și provocările istoriei sunt puternice, în special în zilele noastre, iar creștinii ortodocși nu pot rămâne neimplicați sau indiferenți față de ele. Acesta este motivul pentru care ne-am adunat ”*toţi împreună în acelaşi loc*” (Faptele Apostolilor 2,1), cu scopul de a reflecta asupra problemelor și ispitelor cu care se confruntă omenirea în prezent. Există ”*din afară lupte, dinăuntru temeri*” (II Corinteni 7,5). Aceste cuvinte apostolice sunt valabile și azi pentru Biserică.

2. Reflectând asupra suferinței oamenilor din întreaga lume, ne exprimăm comuniunea noastră pentru martirajul și admirația noastră pentru mărturia creștinilor din Orientul Mijlociu, Africa și din alte părți ale lumii. Ne amintim dublul lor martiraj: pentru credința lor, precum și pentru menținerea legăturii lor istorice cu oameni de alte convingeri religioase. Denunțăm lipsa de pace și stabilitate, care îi determină pe creștini să

abandoneze țara în care S-a născut Domnul nostru Iisus Hristos și de unde Vestea cea Bună s-a răspândit în întreaga lume.

Ne exprimăm compasiunea cu toate victimele tragediei din Siria. Condamnăm orice formă de terorism și de defăimare a religiei. Răpirea Mitropoliților Paul și Youhanna, a altor clerici, precum și a călugărițelor de la Mănăstirea Sfânta Tecla din Maaloula rămâne o rană deschisă și cerem eliberarea lor imediată.

Facem apel la toți cei implicați pentru încetarea imediată a acțiunilor militare, eliberarea prizonierilor și stabilirea păcii în regiune prin dialog. Creștinii din Orientul Mijlociu sunt un ferment al păcii. Pace pentru toți oamenii înseamnă, de asemenea, pace pentru creștini. Sprijinim Patriarhia Antiohiei în lucrarea sa spirituală și umanitară, precum și eforturile sale pentru reconstrucție și relocarea tuturor refugiaților.

3. Ne rugăm cu ardoare pentru negociere pașnică și reconciliere spirituală în criza prezentă din Ucraina. Denunțăm amenințările cu ocuparea prin violență a unor sfinte mănăstiri și biserici și ne rugăm pentru revenirea în Sfânta Biserică a fraților noștri aflați în prezent în afara comuniunii bisericești.

4. O amenințare fundamentală pentru dreptate și pace - atât la nivel local, cât și la nivel mondial – este criza economică globală.

Ramificațiile acesteia sunt evidente în toate straturile societății, în care valori ca integritatea personală, solidaritatea fraternă și dreptatea sunt de multe ori absente. Originile acestei crize nu sunt doar financiare. Ele sunt morale și spirituale în caracter. În loc să ne conformăm idolilor lumești de putere, lăcomie și hedonism, afirmăm vocația noastră de a transforma lumea prin acceptarea principiilor de dreptate, pace și iubire.

Ca urmare a egocentrismului și abuzului de putere, mulți oameni desconsideră caracterul sacru al persoanei umane, fiind nepăsători în a vedea fața lui Dumnezeu în surorile și frații prea mici ai noștri (cf.Matei 25,40 și 45). Mulți rămân indiferenți față de sărăcia, suferința și violența care chinuie omenirea.

5. Biserica este chemată să-și articuleze cuvântul său profetic. Ne exprimăm îngrijorarea reală cu privire la tendințele locale și globale care subminează și erodează principiile credinței, demnitatea persoanei umane, instituția căsătoriei și darul creației.

Afirmăm caracterul sacru de necontestat al vieții umane de la concepere până la moartea naturală. Recunoaștem căsătoria ca fiind uniunea dintre bărbat și femeie, care reflectă unirea dintre Hristos și Biserica Sa. Vocația noastră este de a conserva mediul înconjurător ca administratori și nu ca proprietari ai creației. În această perioadă a Postului Mare, îndemnăm clerul și credincioșii noștri să cultive duhul pocăinței, să experimenteze

curăţia inimii, a smereniei şi a iertării, dând mărturie în societate despre învăţăturile veşnice ale Domnului nostru Iisus Hristos.

6. Această Sinaxă a Întâistătătorilor este un prilej binecuvântat pentru noi de a consolida unitatea noastră prin comuniune şi cooperare. Afirmăm angajamentul nostru faţă de importanţa supremă a sinodalităţii pentru unitatea Bisericii. Adeverim cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur, Arhiepiscopul Constantinopolului, că ”*numele Bisericii înseamnă unitate şi armonie, nu dezbinare*”. Inima noastră este îndreptată spre mult-aşteptatul Sfânt şi Mare Sinod al Bisericii Ortodoxe, pentru a arăta unitatea ei, precum şi responsabilitatea şi grija ei pentru lumea contemporană.

Sinaxa a fost de acord că lucrările de pregătire a Sinodului trebuie să fie intensificate. Un Comitet Interortodox special va lucra din luna septembrie 2014 până la Sfintele Paşti din anul 2015, urmat de o Conferinţă Panortodoxă Presinodală care va fi convocată în prima jumătate a anului 2015. Toate deciziile de la Sinod şi în etapele pregătitoare sunt luate prin consens. Sfântul şi Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe va fi convocat de către Patriarhul Ecumenic la Constantinopol în anul 2016, afară de cazul în care nu se întâmplă ceva neprevăzut. Sinodul va fi prezidat de Patriarhul Ecumenic. Fraţii săi Întâistătătorii celorlalte Biserici Ortodoxe Autocefale vor şedea la dreapta şi la stânga sa.

7. Inseparabil legată de unitate este misiunea. Biserica nu trăieşte pentru sine, ci trebuie să dea mărturie şi să împărtăşească darurile lui Dumnezeu cu cei de aproape şi de departe. Participând la Dumnezeiasca Euharistie şi rugându-ne pentru oikoumene (lume), suntem chemaţi să continuăm această liturghie după liturghie, împărtăşind darurile adevărului şi iubirii întregii omeniri, potrivit cu ultima poruncă şi încredinţare a Domnului: ”*mergând, învăţaţi toate neamurile ... şi iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârşitul veacului*” (Matei 28,19-20).

8. Trăim într-o lume în care multiculturalismul şi pluralismul sunt realităţi inevitabile, aflându-se în continuă schimbare. Suntem conştienţi de faptul că nici o problemă în vremea noastră nu poate fi considerată sau rezolvată fără referinţă la nivel global, că orice fel de polarizare între local şi universal duce doar la o denaturare a modului ortodox de gândire.

Prin urmare, chiar şi în faţa unor voci ale neînţelegerii, despărţirii şi dezbinării, suntem hotărâţi să proclamăm mesajul Ortodoxiei. Recunoaştem că dialogul este întotdeauna mai bun decât conflictul. Reţinerea şi izolarea nu sunt niciodată opţiuni. Ne reafirmăm obligaţia noastră, în orice moment, de a fi deschişi în contactul cu ”celălalt”: cu alte persoane şi alte culturi, precum şi cu alţi creştini şi persoane de alte credinţe.

9. Mai presus şi dincolo de toate provocările, proclamăm vestea cea bună a lui Dumnezeu, Cel ce ”*atât de mult a iubit lumea*”, încât ”*a sălăşluit*

printre noi". De aceea, noi, ortodocșii rămânem plini de speranță. În pofida tuturor tensiunilor, totuși îndrăznim să sperăm în "*Dumnezeu, Cel ce este, Cel ce era şi Cel ce vine, Atotţiitorul*" (Apocalipsa 1,8). Deoarece ne amintim că ultimul cuvânt - cuvânt de bucurie, iubire și viață – Îi aparține Lui, Celui ce se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

La Fanar, 9 martie 2014

† Bartolomeu al Constantinopolului
† Teodor al Alexandriei
† Teofil al Ierusalimului
† Kiril al Moscovei
† Irineu al Serbiei
† Daniel al României
† Neofit al Bulgariei
† Ilie al Georgiei
† Hrisostom al Ciprului
† Ieronim al Atenei
† Sava al Varșoviei
† Anastasie al Tiranei

Cuvântul Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul României, la deschiderea lucrărilor Sinaxei Întâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe Autocefale, Constantinopol, 06-09 martie 2014

Sinaxa sau reuniunea Întâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe Autocefale nu este o instituție permanentă, ci *un eveniment spiritual reprezentativ*. Sinaxa primațială panortodoxă nu are un statut formal, nici atribuții exprimate canonico juridic. Ea nu este un Sinod Panortodox, ci *o reprezentare panortodoxă a sinoadelor autocefale*, pe care le prezidează întâistătătorii prezenți în Sinaxă.

Sinaxa panortodoxă are în prezent un *rol consultativ și orientativ* cu scopul de-a întări *comuniunea sacramentală prin concelebrare euharistică, coresponsabilitatea pastorală prin dialog și cooperarea misionară prin acțiune, între Bisericile Ortodoxe Autocefale și în relația Ortodoxiei cu lumea de azi*. Autoritatea spirituală a Sinaxei crește mai ales prin *cultivarea coresponsabilității pentru unitatea Ortodoxiei*.

Sinaxa panortodoxă oferă imaginea Ortodoxiei ca fiind mai mult *o familie spirituală* a Bisericilor Ortodoxe din regiuni, țări și etnii diferite, decât o instituție religioasă internațională.

Sinaxa cultivă mai întâi *comuniunea fraternă* și apoi programe comune de acțiune. De aceea, Sinaxele panortodoxe de până acum au emis mai mult *mesaje și recomandări pentru Biserică și societate*.

Totuși, într-o Sinaxă panortodoxă, ca într-o familie, pot fi discutate și problemele concrete care afectează negativ relațiile dintre Bisericile Ortodoxe surori și mărturia ortodoxă în lumea de azi. Deși Sinaxa panortodoxă nu este un Sinod Panortodox, totuși ea poate ajuta mult la înțelegerea importanței sinodalității la nivel panortodox sau universal.

Întrucât Sfintele Canoane cer ca episcopii să se adune în Sinod cel puțin de două ori pe an (canonul 37 Apostolic, canonul 5 al Sinodului I Ecumenic, canonul 19 al Sinodului IV Ecumenic și canonul 20 al Sinodului local de la Antiohia), *sinaxele panortodoxe ar trebui organizate cel puțin odată la doi ani*, pentru intensificarea comuniunii, cooperării și solidarității panortodoxe azi.

În mod paradoxal Bisericile Ortodoxe Autocefale cultivă azi mai mult dialogurile oficiale internaționale cu alte Biserici decât dialogul și cooperarea între ele.

În prezent, este nevoie de mai multă consultare și cooperare între Bisericile Ortodoxe surori, în fața a trei mari provocări ale lumii de azi:

1. *secularismul* sau indiferentismul religios, care afectează negativ familia ortodoxă tradiţională, parohia ortodoxă, mănăstirea ortodoxă şi misiunea ortodoxă în societate;

2. *fenomenul migraţiei*, care generează noi probleme sociale şi pastorale, mai ales când migraţia este cauzată de război sau persecuţii, cum se vede azi în Siria şi în alte părţi ale lumii.

3. *criza economică şi financiară*, care ne cheamă la mai multă solidaritate cu oamenii săraci, bolnavi şi singuri.

Misiunea spirituală, pastorală şi socială a Ortodoxiei ne cheamă azi *să unim mai mult jurisdicţia canonică teritorială cu responsabilitatea pastorală pentru persoanele concrete şi Autocefalia locală cu Ortodoxia universală sau ecumenică*.

În acest sens, mulţumim Sanctităţii Sale Bartolomeu al Constantinopolului, Patriarhul Ecumenic, pentru că ne-a invitat să participăm la această Sinaxă, cu speranţa că dialogul fratern şi cooperarea ne ajută să iubim şi să slujim mai mult Ortodoxia şi misiunea ei în societatea contemporană.

Apreciem eforturile spirituale şi materiale pe care Patriarhia Ecumenică le depune pentru pregătirea Sfântului şi Marelui Sinod Panortodox, prin intermediul Comisiilor şi Conferinţelor Panortodoxe şi Sinaxelor Panortodoxe, spre binele întregii Ortodoxii.

† DANIEL
Patriarhul României

2. Reluarea dialogului între creştinii ortodocşi şi creştinii vechi-orientali

În perioada 23-26 noiembrie, la Atena s-a desfăşurat întrunirea mixtă între delegaţii Bisericii Ortodoxe şi ai Bisericilor Vechi-Orientale, în vederea reluării dialogului dintre cele două tradiţii creştine care au coexistat în Orientul Mijlociu timp de un mileniu şi jumătate.

Delegaţia ortodoxă a fost condusă de Înaltpreasfinţitul Părinte Mitropolit Emanuel al Franţei, din cadrul Patriarhiei Ecumenice a Constantinopolului, iar delegaţia vechi-orientală este prezidată de Mitropolitul Bishoy de Damietta, din cadrul Bisericii Copte. Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, de către Înaltpreasfinţitul Părinte Iosif, Mitropolitul ortodox român al Europei Occidentale şi Meridionale.

Dialogul ortodox-oriental, început în 1985, a fost întrerupt în 1993, din cauza unor neînţelegeri asupra terminologiei din documentele elaborate anterior de comisie. A persistat însă dorinţa de reluare a dialogului, exprimată de ambele părţi mai ales cu ocazia unor întruniri ecumenice, la care participau delegaţi ortodocşi şi vechi-orientali. Întrunirea de la Atena are ca scop revitalizarea dialogului într-o vreme în care problemele politice, ideologice, economice şi religioase afectează din ce în ce mai mult coexistenţa paşnică a persoanelor şi popoarelor din Orientul Mijlociu.

3. Papa Francisc în vizită de trei zile în Turcia

Papa Francisc a sosit vineri, 28 noiembrie 2014, la Ankara, în prima sa vizită de trei zile în Turcia musulmană, unde a pledat pentru dialogul cu islamul şi apărarea creştinilor ameninţaţi de jihadişti în războaiele din Irak şi Siria.

Suveranul Pontif, care a fost primit pe aeroport de către ministrul de Externe Mehmet Cavusoglu, s-a întâlnit, vineri dupăamiaza, cu preşedintele islamo-conservator Recep Tayyip Erdogan, în noul palat al acestuia. Papa argentinian s-a întâlnit şi cu premierul Ahmet Davutoglu, dar şi cu principalul demnitar religios al Turciei.

Papa Francisc și-a continuat sâmbătă şi duminică vizita la Istanbul, la fosta catedrală bizantină ”Sfânta Sofia”, în prezent muzeu, şi la Moscheea Albastră, aşa cum a făcut şi predecesorul său Benedict al XVI-lea în 2006, iar în cele din urmă s-a întâlnit cu Patriarhul ecumenic Bartolomeu I, la reședința acestuia, participând și la Sfânta Liturghie.

Ştiri preluate de pe ***www.basilica.ro***

4. Patriarhul Teofil al III-lea al Ierusalimului în vizită frățească la Patriarhia Română de sărbătoarea Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou

La invitația Preafericitului Părinte Patriarh Daniel Ciobotea și a Sfântului Sinod, delegaţia Patriarhiei Ierusalimului condusă de Preafericitul Teofil al III-lea a ajuns la Bucureşti, aducând o icoană cu un fragment din Cinstitul Lemn al Sfintei Cruci.

Primirea a fost făcută de membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române Înaltpreasfinţitul Andrei, mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului, Înaltpreasfinţitul Părinte Ciprian, arhiepiscopul Buzăului şi Vrancei, Înaltpreasfinţitul Părinte Calinic, arhiepiscopul Argeşului şi Muscelului, Înaltpreasfinţitul Părinte Casian, arhiepiscopul Dunării de Jos, Preasfinţitul Părinte Vincenţiu, episcopul Sloboziei şi Călăraşilor, Preasfinţitul Părinte Ambrozie, episcopul Giurgiului, Preasfinţitul Părinte Visarion, episcopul Tulcii, Preasfinţitul Părinte Siluan, episcopul ortodox român din Ungaria, Preacuviosul Părinte Arhimandrit Timotei Aioanei, episcop-vicar ales al Arhiepiscopiei Bucureştilor.

Peste 800 de preoţi ai bisericilor din Capitală şi din Ilfov, zeci de studenţi ai seminariilor teologice şi credincioşi au mers în procesiune pe Dealul Patriarhiei (Colina Bucuriei). Racla cu moaştele Sfântului Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureştilor, cea cu moştele domnitorului martir

Constantin Brâncoveanu, precum şi icoana Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena cu un fragment din lemnul Sfintei Cruci au fost aşezate într-un baldachin special amenajat.

Patriarhul României a adresat un cuvânt miilor de credincioşi care s-au aşezat la coadă încă de la ora 4.00 dimineaţa pentru a fi primii care se închină la raclele sfinte. "*Iubiţi pelerini, viaţa fiecărui creştin poate fi comparată cu o călătorie spirituală către împărăţia cerurilor, întrucât aceasta constituie scopul principal al existenţei noastre pe acest pământ, după cum ne învaţă Sfântul Apostol Pavel zicând: «Nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie». Pentru fiecare creştin, pelerinajul la moaştele sfinţilor constituie un prinos de cinstire adus lucrării harului lui Dumnezeu în oameni şi o mare binecuvântare pentru a spori în viaţa duhovnicească*", a spus P.F. Părinte Daniel.

Duminică, de sărbătoarea Sfântului Dimitrie, Izvorâtorul de Mir, Patriarhul Teofil al III-lea şi delegaţia de la Ierusalim au participat la Sfânta Liturghie de la Biserica "Sfântul Gheorghe Nou", ctitoria lui Constantin Brâncoveanu, biserică care a fost sfinţită, în iunie 1707, de Patriarhul Hrisant Nottara al Ierusalimului.

Luni, în ziua Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou, de hramul Catedralei patriarhale, Sfânta Liturghie a fost oficiată de Patriarhul Teofil şi Patriarhul Daniel, la Catedrala Patriarhală unde s-a rostit un cuvânt de salut din partea înaltului ierarh al Ierusalimului.

Cuvânt de salut
al Patriarhului TEOFIL al Ierusalimului adresat Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României

Preafericirea Voastră,
Patriarh Daniel al României şi frate în Hristos,

„Iată acum ce este bun şi ce este frumos, decât numai a locui fraţii împreună!" (Psalm 132,1).

Dumnezeul nostru Cel Întreit ne-a învrednicit să fim împreună cu Preafericirea Voastră, cu fraţii şi surorile din ţara voastră, ţară stropită, şi deci, binecuvântată de sângele multor martiri, toţi pentru dragostea Domnului nostru, Iisus Hristos.

Venim de la Ierusalim, care este leagănul mărturisirii jertfei şi a învierii Domnului nostru Iisus Hristos. Vă aducem harul Sfântului Mormânt şi salutările creştinilor din Ţara Sfântă. Biserica Ierusalimului a fost izvorul nesecat care continuă să împrospăteze cu apele sale spirituale Bisericile Ortodoxe locale aşa cum a făcut în întreaga viaţă a Bisericii. Bisericile Ortodoxe locale surori, la rândul lor, au apărat, pe de o parte, izvoarele spirituale, adică Locurile Sfinte care dau mărturie despre istoria sfântă a mântuirii, şi, pe de altă parte, au hrănit Biserica Ierusalimului şi pe credincioşii ei prin intermediul pelerinajele lor.

Aceste ţinuturi binecuvântate ale României şi Biserica sa nu sunt străine sau îndepărtate de noi, fiindcă predecesorii noştri, adică mari patriarhi ai Cetăţii Sfinte Ierusalim, ca Dositei şi Hrisant, au lucrat ca îndrumători spirituali în aceste ţinuturi şi au reuşit, prin activitatea lor pastorală, spirituală şi educaţională, să păstreze intacte învăţăturile şi credinţa ortodoxă. În plus, ei au putut să păstreze tradiţiile bisericeşti şi identitatea etnic - culturală.

În felul acesta, aceşti mari conducători ai Bisericii au devenit mesageri ai Evangheliei unicităţii şi unităţii în Domnul nostru Iisus Hristos. În timpul nostru, Bisericile noastre şi popoarele ortodoxe trăiesc provocările lumii aflată în totală confuzie şi dezorientare. Cea mai mare chemare a noastră este să răspundem acestei realităţi care se opune valorilor fundamentale ale luminii şi adevărului Evangheliei iubirii lui Dumnezeu.

"*Întru El era viaţă şi viaţa era lumina oamenilor*" (Ioan 1,4).

Aceasta este misiunea Bisericii Ortodoxe universale şi, în special, a Patriarhiei Ierusalimului, care dă mărturie într-o regiune multiculturală şi multireligioasă, respectiv în Israel, Statul Palestinian, Regatul Haşemit al Iordaniei şi dincolo de acestea. Tocmai această mărturie a dragostei

jertfelnice a lui Hristos şi a reconcilierii suntem chemaţi să o vestim tuturor semenilor noştri.

Lăudăm şi mulţumim Domnului nostru, lui Dumnezeu Tatăl, Care, pentru rugăciunile Preasfintei Maici Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioară Maria şi ale Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureştiului, ne-a condus paşii aici.

Vă mulţumim pentru primirea călduroasă. Fie ca binecuvântările Ţării Sfinte şi harul Sfântului Mormânt al Domnului nostru Cel Înviat să păzească Biserica Română şi poporul român.

5. Patriarhia Română şi Patriarhia Antiohiei promovează dialogul şi cooperarea

Ca răspuns la invitația Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României, Preafericitul Părinte Ioan al X-lea, Patriarhul Antiohiei și al Întregului Orient, a efectuat o vizită frățească în Biserica Ortodoxă Română, în zilele de 28 noiembrie - 2 decembrie 2014. Acesta a fost un prilej pentru Patriarhul Ioan și delegația antiohiană să cunoască mai bine Biserica Română, viața și mărturia ei. Vizita a fost, în principal, o ocazie pentru cei doi patriarhi și delegațiile celor două Biserici să aibă un schimb de idei cu privire la problemele de interes comun existente în condițiile dificile prin care trece regiunea Orientului Mijlociu, și, de asemenea, privitor la situația actuală a Bisericii Ortodoxe, în general. Având în vedere aceste situații dificile, cei doi Patriarhi, în numele Bisericilor respective, afirmă următoarele:

1. Creștinii sunt chemați peste tot în lume să dea mărturie despre mesajul de iubire pe care Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos l-a adus și l-a arătat prin Răstignirea și Învierea Acesta este motivul pentru care cele două Biserici declară că se angajează să lucreze pentru binele societăților lor.

2. Unitatea Ortodoxiei și capacitatea sa de a mărturisi întregii lumi despre "Vestea cea Bună" depinde de comuniunea de iubire și cooperare pentru Pace și Speranţă. Prin urmare, cele două Biserici consideră că Ortodoxia este chemată astăzi, prin conducătorii, clericii și credincioșii ei să mărturisească despre realitatea acestei comuniuni prin depășirea dezbinărilor cauzate de diferite motivații de ordin organizatoric sau etnic și să acorde prioritate totală spiritului demisiune, consultare reciprocă și solidaritate.

3. Cele două Biserici sunt conștiente de importanța menținerii unor relații strânse între ele, pentru a spori mai mult valoarea dialogului Ortodoxiei cu alţi creștini și cu necreștini.

4. Creștinii din Orientul Mijlociu suferă în prezent din cauza presiunii și persecuției inacceptabile a extremiștilor. În timp ce refuză o astfel de situație, cele două Biserici îndeamnă toate autoritățile responsabile să lucreze urgent pentru a opri aceste acțiuni inumane. *Cele două Biserici declară ferm că, de fapt, creștinii din Orientul Mijlociu sunt copiii acestei regiuni și că împărtășesc în comun cu ceilalți compatrioți ai lor toate suferințele din țările respective. Acesta este motivul pentru care cele două Biserici acordă prioritate tuturor acțiunilor care vor ajuta pe creștini să rămână în patria lor, în pofida dificultăților cu care se confruntă.* Prin urmare, cele două Biserici regretă atitudinea pasivă adoptată de comunitatea internațională cu privire la răpirea mitropoliților Ioan și Paul de Alep și consideră că este responsabilitatea acesteia de a acţiona urgent și eficient, cu scopul eliberării lor şi a tuturor celelalte persoane răpite în acești ani.

1. Referitor la relațiile dintre cele două Biserici surori, multe documente și edificii din România sunt mărturie a legăturilor vii și puternice menținute de-a lungul secolelor. Această vizită este o ocazie pentru cele două Biserici surori să-și afirme voința de consolidare a acestor relații prin:

a. O consultare sistematică și continuă între ele, în special în probleme legate de viața Bisericii Ortodoxe și mărturia ei în lume.

b. Consolidarea legăturilor frățești dintre școlile de Teologie ale acestora,în special prin sublinierea importanței rolului pastoral al Bisericii și al res-ponsabilității acesteia în societate, în actualul context social, economic și cultural.

c. Promovarea, de fiecare dată când este posibil, a schimbului de studenți între școlile de Teologie pentru a dezvolta comunicare și cooperare reciprocă, așa cum a fost cazul până acum.

d. Organizarea de pelerinaje, atunci când este posibil, pentru a-i ajuta pe credincioșii fiecărei Biserici să cunoască mai bine viața fraților și surorilor

lor din cealaltă Biserică și modul în care aceștia mărturisesc împreună pe Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

e. Schimb de experiență, în special în ceea ce privește grija pastorală și misiunii lor pentru credincioșii cu origini antiohiană și românească din diaspora, care lucrează împreună pentru a exprima mai bine unitatea Orto-doxiei peste tot în lume.

f. Cultivarea unor relații puternice între Universitatea din Balamand și instituțiile de învățământ din România, în principal în domeniul social şi medical.

g. Informarea reciprocă prin intermediul mass media bisericească privitor a viața și misiunea celor două Biserici.

h. Dezvoltarea cercetării privind istoria relațiilor dintre cele două Biserici, prin instituțiile academice existente.

† DANIEL

Patriarhul României

† JOHN X

Patriarhul Antiohiei

CUVÂNTUL PREAFERICITULUI IOAN AL X-LEA
Patriarhul Antiohiei şi al Întregului Orient
-la slujba de Tedeum, Bucureşti, 28 Noiembrie 2014

PREAFERICIREA VOASTRĂ,
PREAIUBIŢI FRAŢI ŞI SURORI ÎN DOMNUL,

"*Iată acum ce este bun şi ce este frumos,*
decât numai a locui fraţii împreună"

La o simplă privire retrospectivă prin paginile istoriei Bisericii noastre antiohiene, vom regăsi evenimente similare celui de azi, când patriarhii şi strămoşii noştri au vizitat ţările Valahiei. Şi iată-ne... şi noi astăzi... aidoma lor, călătorim pe urmele paşilor strămoşilor noştri, împlinind această fericită tradiţie prin binecuvântata vizită irenică, vizitând ţările valahe sau "Ţările Creştinilor", aşa cum o regăsim numită de Patriarhul Macarie al III-lea în secolul al XVII-lea. Iar această numire, nu ne spune decât câtă evlavie şi râvnă apostolică a văzut Macarie în timpul acela, evlavie care străluceşte şi astăzi pe feţele şi în inimile acestui popor bine-

credincios, care n-a fost învins de încercările trecutului şi nici de ispitele prezentului.

Preafericirea Voastră!

Suntem deosebit de bucuroşi de a fi cu voi şi între voi! Bucuroşi să fim aici unde suntem acum, separaţi din cauza distanţelor geografice, dar uniţi prin Sfântul Potir în care dispar toate diferenţele lingvistice, istorice şi etnice dizolvându-se intr-o sevă de credinţă şi o râvnă apostolică care curge în venele credincioşilor noştri, fie în Antiohia, fie în România.

Caracteristicile istorice şi geografice unice au atribuit celor două Biserici, Biserica României şi Biserica Antiohiei un rol deosebit de-a lungul vremii până în prezent. Biserica Ortodoxă Română constituind locul de convergenţă dintre Biserica Ortodoxă Răsăriteană şi cea Catolică. De asemenea, şi Biserica Antiohiei este locul de convergenţă între culturile şi civilizaţiile greacă şi siriaca.

România este locul de întâlnire între limba occidentului şi credinţa răsăritului, de aceea a fost numită LATINITAS ORIENTALIS. Din această cauză Biserica Română a avut un rol esenţial în dialogul ortodoxo-catolic, fiind un pod de comunicare între cele două părţi ale lumii, fără să-şi piardă identitatea ei răsăriteană şi seminţele credinţei sale, totodată, ci dimpotrivă, a irigat aceste seminţe crescându-le prin mănăstiri, monahism, acestea rodind duhovnici şi păstori renumiţi, cuvintele şi învăţăturile lor duhovniceşti ajungând până în Antiohia.

De asemenea, şi Antiohia a fost un punct de întâlnire intelectuală între cultura greacă şi cea siriacă, lucru care s-a vădit în mai multe domenii printre care, de pildă dar fără a se limita, imnografia, cu remarcabilii ei exponenţi Sfinţii Roman şi Cosma Melodul, loan Damaschinul şi Andrei Arhiepiscopul Cretei, precum şi mulţi alţi sfinţi ai Bisericii noastre Ortodoxe Antiohiene care au tradus, sau mai bine spune au întrepătruns duhul siriac şi cel grecesc, rezultatul s-a concretizat în cunoscutele imne duhovniceşti care au împodobit şi împodobesc cărţile liturgice până în zilele noastre, având un loc aparte în inimile tuturor ortodocşilor în lumea întreagă.

Legăturile puternice între cele două Biserici, cea Română şi cea Antiohiană n-au putut fi afectate de distanţa geografică nici de vremurile grele. Observăm cum vizita patriarhul Antiohiei, Macarie al III-lea care a vizitat România în 1653 şi a sfinţit Catedrala Patriarhală din Bucureşti, a deschis calea pentru alte vizite ce s-au repetat în timpul lui Atanasie al IV-lea şi Silvestru în secolul al XVIII-lea creând o legătură care s-a continuat până în zilele noastre. Iar aici sunt foarte Semnificative cuvintele străbunului nostru Atanasie care descriu, într-un mod remarcabil, sentimentele Antiohiei faţă de sora ei din România la începutul secolului al

XVIII-lea. Deci, la introducerea liturghierului tipărit în România în 1701, Atanasie se adresează fraţilor săi de credinţă cu mare recunoştinţă, cerând de la fiecare preot antiohian să se roage pentru fraţii milostivi din România, prin aceste cuvinte: "*Sfântul Pavel în Epistola către Timotei spune: Te rog înainte de toate să faci cereri şi rugăciuni pentru toţi oamenii, adică şi pentru cei credincioşi şi pentru cei necredincioşi: prieteni, rude şi străini. Iar Biserica noastră Cea Sfântă după această poruncă apostolică, se roagă, înainte de orice, lui Dumnezeu pentru pacea a toată lumea, şi pentru bună starea sfinţilor lui Dumnezeu Biserici, şi pentru unirea tuturor prin credinţa cea ortodoxă în Dumnezeu. Deci, dacă suntem nevoiţi să ne rugăm lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, cerând pentru necredincioşi şi duşmanii noştri ca să fie miluiţi de Domnul, atunci cu cât este mai necesar şi mai degrabă să cerem Lui şi să ne rugăm pentru credincioşi şi prieteni, mai ales când sunt milostivi, dăruind nouă daruri mari care mântuiesc sufletele*".

Şi este demn de menţionat aici că primele cărţi liturgice în limba arabă au fost făcute şi tipărite cu efortul Sfântului Antim Ivireanul, iar primele tipografii au fost dăruite Antiohiei ortodoxe din partea Sfântului Voievod Constantin Brâncoveanu, la începutul secolului al XVIII-lea.

Iată! Până în prezent, Biserica Ortodoxă Română încă oferă ajutor frăţesc Bisericii noastre continuând tradiţia înaintaşilor. Spre exemplu, mulţi dintre părinţii noştri au beneficiat de bursele de studiu teologic, fiind absolvenţi ai Facultăţii de Teologie din Bucureşti, hrănindu-se din duhul Bisericii Ortodoxe Române, care, prin persoana Preafericirii Voastre, mai oferă şi ocrotire duhovnicească parohiei noastre antiohiene de aici din Bucureşti, căreia ne adresăm cerând lui Dumnezeu să o păzească întotdeauna.

Preafericirea Voastră,

Venim astăzi cu durere sufletească adâncă pentru ceea ce se întâmplă în pământul Antiohiei. Dar această durere o sufocăm cu strălucirea nădejdii noastre în Domnul, iar valurile întunericului prezent le pătrundem cu ancora puterii şi profunzimea credinţei fermentate în inimile credincioşilor noştri. De mai mult de trei ani, Siria plăteşte cu sângele fiilor ei preţul demnităţii şi al suveranităţii ei. Ea, Siria, nu pretinde că este o ţară perfectă, dar nici o ţară în lumea această nu poate pretinde perfecţiunea, oriunde. Iar noi, am afirmat şi mai afirmăm că soluţia în Siria vine numai prin dialogul politic şi paşnic. Ne-am săturat de sloganurile îndulcite. Singurul deziderat trebuie să fie recuperarea păcii în toată Siria, şi ştim că acest lucru nu este imposibil, pentru că ne amintim foarte bine de cum era ţara aceasta, o patrie a păcii, înainte de 2011.

Nu dorim să vedem ţara noastră ca pe un pământ al terorismului transfrontalier. Nu s-a cunoscut până acum nici în Siria şi nici într-o altă ţară

din Orientul Mijlociu cultura takfirului, a răpirii şi nici a deportării populaţiei creştine şi necreştine. Cei doi mitropoliţi ai Alepului care sunt răpiţi de mai mult de un an şi jumătate, n-au fost decât ambasadori ai păcii pentru lumea aceasta şi dezbaterile ei, căutând să aducă pace prin Cuvântul lui Dumnezeu. Ce face acum lumea? Se preocupă ea în toate aceste conferinţe de această problemă? De ce comunitatea internaţională păstrează tăcerea în ceea ce priveşte soarta lor? Cum se raportează şi ce măsuri se iau faţa de ceea ce se întâmplă în tot Orientul Mijlociu cu toate suferinţele şi durerile lui al căror început n-a fost criza Siriei, şi sfârşitul lor nu va fi distrugerea Irakului, şi manipularea cu stabilitatea Libanului.

Noi am venit aici dorind să vă transmitem o imagine a durerii noastre pentru ceea ce se întâmplă în Siria, Liban, Irak şi tot Orientul Mijlociu. Avem o mare durere şi pentru Liban şi pentru tot ce se întâmplă în el, pentru blocarea funcţionării instituţiilor constituţionale, ce sunt legate prin acorduri externe, care nu mai pot să se ocupe de binele cetăţeanului, ce primează în faţa oricărui bine. Însă, durerea această dispare faţa de încrederea noastră în Domnul cerului şi al pământului sub a cărui Cruce dătătoare de viaţă punem toate durerile noaste primind bucuria Slăvitei Sale învieri. Îmi ridic rugăciunile în aceste zile binecuvântate pentru pacea lumii. Iar mă rog în mod special pentru ca Dumnezeu să păzească pe Preafericirea Voastră împreună cu toţi fraţii noştri români. Mă rog să păzească Domnul acest pământ şi pe toţi cei care au grijă de el. Să păzească de asemenea Siria, Libanul şi Orientul Mijlociu. Iar Pruncul peşterii să fie un izvor al mângâierii vouă şi nouă, după cum spunem: "*Că la Tine este izvorul vieţii şi intru lumina Ta vom vedea lumină*", căci a Lui este toată slava şi cinstea şi mărirea, acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin.

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Cuvântul Patriarhului Antiohiei şi al Întregului Orient, Preafericitul Ioan al X-lea

- la Sărbătoarea Sfântului Apostol Andrei, cel Întâi chemat, ocrotitorul României, duminică, 30 noiembrie 2014

PREAFERICIREA VOASTRĂ,

”Între noi şi cu noi este Dumnezeu”

După ce I-am adus mulţumiri Domnului pentru toate darurile Lui minunate, dintre care cel mai minunat este darul de a ne împărtăşi cu Preafericirea Voastră şi cu credincioşii dintr-un singur Sfânt Potir, Potirul Domnului, voi avea rugămintea să primiţi din partea mea şi a delegaţiei care mă însoţeşte, mulţumiri pentru toată dragostea cu care ne-aţi primit şi înconjurat, şi am deosebita plăcere şi bucurie de a vă spune ”*La mulţi ani*” de ziua ocrotitorului acestei ţări binecuvântate, Sfântul Apostol Andrei cel întâi chemat.

Voi începe prin evocarea personalităţii Sfântului Apostol şi voi încerca să subliniez lucrurile care sunt de folos duhovnicesc pentru sporirea binecredincioşilor din bisericile noastre, cea antiohiană şi cea română.

Andrei este numit ”Cel întâi chemat” dintre Sfinţii Apostoli. Numele lui în greacă derivă de la cuvântul ”bărbăţie”. Iar bărbăţia aici nu înseamnă masculinitatea, ci puterea, determinarea şi statornicia. În acest context, putem înţelege bărbăţia ca pe o putere divină pe care Domnul o

sădeşte în fiecare dintre noi, atunci când noi ne împotrivim cu puterea firii pământeşti pentru dragostea lui Hristos. Această putere se arată printr-o credinţă statornică, şi o loialitate nemişcată către Hristos. Sfântul Andrei este numit ”cel întâi chemat” ca să mărturisească pentru dreptate. Iar mărturisirea aceasta pentru dreptate, s-a făcut prin urmarea Celui care este "*Calea, Adevărul şi Viaţa*".

Andrei este un exemplu grăitor pentru fiecare dintre noi. Prin comportamentul pe care l-a avut, prin viaţa lui, spunea: "*Când mă uit la Sfânta Cruce, demnitatea mea nu mai există, o arunc departe, pentru că Mântuitorul meu, iubindu-mă, n-a ţinut cont de demnitatea lui*". Andrei spune fiecăruia dintre noi: "*Cel care merge pe calea lui Hristos, merge pe calea Golgotei. Dar la capătul căii Golgotei nu se găseşte întunericul mormintelor, ci lumina slavei. Cel care merge pe calea lui Hristos, nu se teme de greutatea urcării Golgotei cu crucea în spate, deoarece îl simte pe Domnul nostru Iisus Hristos care este cu el, şi nu-l lasă să cadă sub greutatea crucii, El Cel care şi-a dat viaţa din iubire pentru oameni, cu atât mai mult le va da ajutorul pe această cale grea*".

Andrei reprezintă puterea credinţei şi statornicia în faţa furtunilor acestei lumi deşarte, pe care le-a văzut zdrobite când s-a aşezat pe Cruce, dorind să fie crucificat cu capul în jos din smerenie. Andrei este un mesaj al iubirii pentru fiecare dintre noi arătând că actul de a iubii nu vine din sufletul slab, ci din celor care au o voinţă şi putere. Cel care are o voinţă slabă nu cunoaşte adâncul iubirii, pentru că iubirea este mama virtuţilor. Iar virtutea la filosofivechi îşi ia rădăcina de la cuvântul VIR, care înseamnă (om-bărbat), de aceea virtutea înainte de orice este bărbăţie, puterea şi voinţa statornică în faţa încercărilor vieţii. Andrei pescarul, a devenit pescar de oameni cu undiţa iubirii dumnezeieşti. Această iubire care l-a scos pe acest băiat din casa lui în Betsaida, şi i-a deschis gura pentru a propovădui numele lui Hristos până în capătul lumii, această iubire divină ne-a adunat şi ne mai adună şi pe noi astăzi în faţa Mielului Celui tăiat pentru mântuirea omenirii.

Vreau că astăzi să rugăm pe Hristos să ne învrednicească de primirea acestei iubiri pe care a avut-o Sfântul Andrei, iar pe dumneavoastră aş vrea să vă rog să primiţi iubirea Bisericii Antiohiei, rugându-l pe Sfântul Apostol Andrei să o aibă în pază şi să ajute cu rugăciunile şi dragostea lui tot Orientul Mijlociu, locul în care el s-a născut şi unde noi trăim, şi care are acum atâta nevoie de ajutor şi de asemeni să vă păzească şi ocrotească şi pe voi cei ce trăiţi în România, păstori şi păstoriţi, deoarece sunteţi un popor care-L iubeşte pe Hristos şi-i cinsteşte pe sfinţii lui. Amin.

Pastorala Sfântului Sinod
la *Duminica Ortodoxiei* din anul Domnului 2014

Preacuviosului cin monahal, Preacucernicului cler
şi preaiubiţilor credincioşi din cuprinsulPatriarhiei Române,
Har, milă şi pace de la Dumnezeu Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh,
iar de la noi părinteştibinecuvântări!

Preacuvioşi şi Preacucernici Părinţi, iubiţi credincioşi şi credincioase,

Prima Duminică a urcuşului duhovnicesc către Praznicul Învierii Domnului, pe care o serbăm astăzi, cu mare bucurie și folos duhovnicesc, este ziua în care Sfinții Părinți au restabilit, definitiv,cinstirea sfintelor icoane în Biserica lui Hristos, ziua în care a fost proclamată biruinţa dreptei credinţe asupra valului de erezii care s-au abătut asupra ei, vreme de peste cinci secole.

Hotărârea ca prima Duminică din Postul Sfintelor Paşti să fie numită Duminica Ortodoxiei şi, cu acest prilej, să fie cinstiţi toţi cei care, prin cuvânt şi faptă, au apărat dreapta credinţă a fost luată în anul 843, la Sinodul de la Constantinopol. Aceasta lucrare duhovnicească a fost pregătită încă din anul 787, când Sfinţii Părinţi ai Sinodului al VII-lea Ecumenic de la

Niceea au justificat și proclamat cinstirea sfintelor icoane, ca manifestare a credinței ortodoxe.

Biruinţa Bisericii creștine asupra iconoclaştilor, adică asupra celor care respingeau sfintele icoane, înseamnă readucerea icoanelor în locul cuvenit lor spre cinstire, în biserici, în casele şi în sufletele credincioşilor, dar și o reaşezare a vieții duhovnicești a credincioșilor pe calea cea adevărată, împreună cu Hristos, Care este „*Calea, Adevărul şi Viaţa*” (Ioan 14, 6).

Sinodul de la Constantinopol din anul 843 reafirmă adevărul de credință definit de Sinodul al VII-lea Ecumenic privind comunicarea dintre icoană şi persoana reprezentată pe ea, precum și diferența între adorare – care se cuvine numai lui Dumnezeu – şi venerare – care se cuvine sfinților și sfintelor icoane: „*Căci dacă sfinții vor fi văzuți mai des zugrăviți pe icoane, cu atât mai vii vor fi în fața celor, care îi privesc, reînviindu-se memoria și dorul de prototipul lor, le vor săruta și le vor acorda închinarea cuvenită, dar nu adorare deplină, care după credința noastră se cuvine numai firii Dumnezeiești, ci li se va da cinstea numai în felul după cum se cinstește chipul cinstitei și de viață făcătoarei Cruci, sfintele Evanghelii, și celelalte obiecte sfinte, aducânduli-se tămâie și lumânări, precum era obiceiul cucernic la cei din vechime. Căci cinstea dată icoanei trece asupra prototipului ei și cel ce se închină icoanei se închină persoanei zugrăvite pe ea. În felul acesta se va întări învățătura Sfinților noștri Părinți, adică predania Bisericii universale, care de la o margine a lumii până la cealaltă a primit Evanghelia*”. (Fragment din Hotărârea Sinodului al VII-lea Ecumenic, cf. Nicodim Milaș, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, vol. I, partea I, Arad, Tipografia Diecezană, 1930, p. 39-40.)

De asemenea, se reafirmă adevărul de credinţă cu privire la Întruparea Fiului lui Dumnezeu, la asumarea firii umane şi a unirii acesteia cu firea dumnezeiască, în Persoana Mântuitorului Iisus Hristos, fapt pentru care Sfânta Fecioară Maria este numită, pe bună dreptate, Născătoare de Dumnezeu. Se reafirmă importanța Jertfei mântuitoare a Fiului lui Dumnezeu, ca iubire smerită și milostivă, prin care s-a restaurat și se restaurează icoana sau chipul lui Dumnezeu în om, și, totodată, se evidenţiază necesitatea conlucrării omului cu harul divin, pentru dobândirea asemănării cu Dumnezeu, aşa cum au făcut-o sfinţii, de-a lungul veacurilor. Toate aceste adevăruri pot fi reprezentate în și prin icoană. Acesta este şi motivul pentru care, în Duminica întâi din Postul Sfintelor Paști, sunt amintiţi, spre veşnică pomenire și pildă de urmat, toți cei care au apărat dreapta credinţă în faţa ereziilor şi au susținut și promovat cinstirea sfintelor icoane.

Biruinţa Ortodoxiei din primul mileniu creștin asupra ereziilor este pildă de urmat în lupta noastră pentru biruința asupra ereziilor și rătăcirilor din timpul nostru. Restabilirea cultului sfintelor icoane a fost posibilă deoarece Hristos, Capul Bisericii (cf. Coloseni 1,18), călăuzește și ocrotește în permanență pe cei care sunt dreptcredincioși, după cum Însuşi mărturiseşte: „*iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârşitul veacului*” (Matei 28, 20). Biserica lui Hristos „*pe care a câștigat-o cu însuși Sângele Său*” (Fapte 20,28) este Trupul Său tainic, El fiind chipul sau icoana Tatălui, după cuvântul marelui Apostol al neamurilor: „*Acesta este chipul lui Dumnezeu celui nevăzut, mai întâi născut decât toată făptura*” (Coloseni 1,15).

Aşadar, temeiul icoanei și al cinstirii acesteia este Însuşi Dumnezeu Fiul, după cum mărturiseşte Sfântul Ioan Damaschin: „*Icoana vie, naturală şi întru totul asemenea Dumnezeului nevăzut este Fiul, Care poartă în El însuşi pe Tatăl în întregime, fiind asemenea în totul cu El, deosebindu-Se, însă, în aceea că este cauzat*”. (Sfântul Ioan Damaschin, *Cele trei tratate contra iconoclaştilor*, EIBMBOR, Bucureşti, 1998, p. 45.), adică născut din Tatăl.

Citim în Sfânta Scriptură că omul a fost creat de Dumnezeu după chipul Său (cf. Facerea 1, 27), adică Fiul este chipul lui Dumnezeu, iar omul a fost creat după chipul Său. Dar, spre deosebire de Fiul lui Dumnezeu, Care este întru totul asemenea Tatălui, Adam trebuia să dobândească asemănarea cu Dumnezeu, prin permanentă ascultare de Dumnezeu și împlinire a voii Lui. Întrucât Adam cel vechi a căzut în păcatul neascultării de Dumnezeu, Izvorul vieții, el a devenit stricăcios și muritor, iar, prin natura umană moștenită de la Adam, tot neamul omenesc a ajuns păcătos și muritor. Pentru a-l ridica pe Adam din stricăciune și moarte, Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om și prin ascultare desăvârșită de Dumnezeu Tatăl, prin moarte și Înviere, a dăruit lumii mântuire și viață veșnică.

Prin Întruparea Sa, care conţine în sine, din veșnicie, şi taina Jertfei de pe Cruce, întru deplină ascultare, Fiul lui Dumnezeu reface icoana-chip al lui Dumnezeu din om, și dăruieşte omului harul înfierii și al asemănării lui cu Dumnezeu. Cei ce au făcut roditor în ei acest har sunt Sfinții Bisericii. De aceea, când cinstim pe Sfinți cinstim harul lui Dumnezeu lucrător în Sfinții Lui, potrivit cuvintelor Psalmistului: „*Minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui*” (Psalmul 67,36).

Așadar, argumentul principal în favoarea pictării și cinstirii sfintelor icoane îl constituie însăși Întruparea Fiului lui Dumnezeu. Celor care susțin că cinstirea Sfintelor icoane ar fi o încălcare a poruncii a doua din Decalog, le răspundem că poporul evreu a fost oprit să facă icoane din cauza înclinării sale frecvente spre idolatrie, dar mai ales pentru faptul că, până atunci, Fiul

lui Dumnezeu nu luase chip omenesc, adică nu S-a întrupat. Totuși, chiar și în Vechiul Testament Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să alcătuiască chipuri de heruvimi, care vor străjui chivotul Legii şi catapeteasma cortului, necesare desfășurării cultului divin (cf. Ieșirea 25, 18-22; 36, 5; 37, 7-9).

Iubiţi fraţi şi surori în Domnul,

În lupta noastră pentru mântuire îi avem rugători și mijlocitori pe Maica Domnului, pe Sfinţii îngeri, pe toți Sfinții prooroci, apostoli, evangheliști, mucenici, mărturisitori, cuvioși, împărați și domnitori evlavioși sau simpli credincioși care au trăit în sfințenie. Cinstindu-i după vrednicie și plecându-ne genunchii înaintea sfintelor lor icoane, ne întărim în faţa ispitelor care, mai ales în perioada Postului Mare, vin asupra noastră. În acest sens, îi avem ca modele şi pe Sfinţii 40 de Mucenici din Sevastia Armeniei, cinstiţi în această zi (9 martie), care au îndurat chinurile și moartea, pentru a păstra neîntinată icoana lui Dumnezeu din ei, prin mărturisirea credinței ortodoxe. De asemenea, îi avem ca exemple şi pe Sfinţii Martiri Brâncoveni: Constantin Vodă cu cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu, Matei și sfetnicul Ianache, pe care Biserica Ortodoxă Română îi sărbătorește, anul acesta, în chip solemn, cu prilejul împlinirii a 300 de ani de la moartea lor mucenicească, petrecută la Constantinopol în ziua de 15 august anul 1714.

Pentru credincioșii dreptmăritori, în biserică și în casele lor, sfintele icoane nu constituie doar o mărturie a ceea ce semnifică arta creștină, ci au, în primul rând, un rol sacru sau sfânt, de mijlocire sau întărire a credincioșilor în comuniunea lor de rugăciune cu Dumnezeu și cu Sfinții reprezentați în icoane.

Suntem datori a cinsti sfintele icoane, pentru că ele ni-L readuc pe Dumnezeu aproape, în suflet, ne ajută să fim contemporani cu evenimente importante din istoria mântuirii neamului omenesc, să refacem legătura spirituală cu Maica Domnului și cu sfinții, prin care Dumnezeu lucrează în chip minunat (cf. Psalmul 67,36) și ne cheamă la împărtășirea cu Sfânta Euharistie ca arvună a ospățului din Împărăția cerurilor. Nu trebuie să uităm, așadar, că în Biserică Îl avem prezent pe Hristos, Care Se Jertfeşte pentru noi la fiecare Sfântă Liturghie şi ne aşteaptă să redevenim icoană a Sa, prin primirea Sfintei Împărtășanii, prin cunoașterea și împlinirea prin fapte a învățăturilor Sale, pentru că *„oamenii care se împărtăşesc cu Trupul cel Sfânt al lui Hristos şi beau Sângele Lui participă şi devin părtaşi firii dumnezeieşti, căci se unesc cu Dumnezeirea după ipostas, iar cele două firi sunt unite după ipostas, în chip nedespărţit, în Trupul lui Hristos, cu care ne împărtăşim*". (Ibidem, p. 145.).

Aceasta, însă, va fi posibil dacă ne pocăim pentru păcatele noastre, asemenea vameşului din Evanghelie, a cărui pildă ne-a fost prezentată în prima săptămână a Triodului, și dacă ne îndreptăm, cu smerenie, pașii către Dumnezeu-Părintele Ceresc, asemenea fiului risipitor, despre care am auzit în săptămâna a doua a Triodului, întorcându-ne din ţara cea îndepărtată a păcatului şi a morţii; dacă vom mărturisi înaintea Tatălui ceresc greşelile noastre, prin Taina Sfintei Spovedanii, amintindu-ne că păcatul slăbește în om iubirea față de Dumnezeu și de semeni și împiedică dobândirea mântuirii și a vieții veșnice.

Și, pentru că anul 2014 este şi Anul omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtășanii), se cuvine, cu atât mai mult, să ne apropiem de aceste Sfinte Taine, printr-o cercetare atentă a conștiinței noastre în fața duhovnicului și împărtășirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului Hristos, fără de care nu ne putem bucura deplin de lumina Învierii și de iubirea Preasfintei Treimi.

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

Suntem datori a cinsti sfintele icoane, atât prin închinăciune și sărutarea lor, cât și prin iubirea arătată semenilor noștri, în a căror ființă stă ascunsă icoana sau chipul lui Hristos. În acest sens, suntem chemaţi să fim iubitori de oameni prin fapta concretă a milosteniei, ca expresie a credinței lucrătoare prin iubire (cf.Galateni 5,6) şi să ne dedicăm viaţa slujirii semenilor aflați în suferințe, necazuri și nevoi, așa cum au făcut sfinţii Bisericii noastre, care au desăvârșit chipul lui Dumnezeu în ei, ajungând la asemănarea cu Dumnezeu Cel milostiv (cf. Luca 6,36), prin ajutorarea aproapelui, prin credință și viață curată.

Aşadar, alături de chipul sau icoana lui Dumnezeu din noi, de Sfintele icoane în faţa cărora ne închinăm, în biserică și acasă, ne mai rămâne o icoană de cinstit: icoana din sufletul semenului nostru. Întipărirea chipului lui Hristos în noi, pentru dobândirea mântuirii, nu se poate realiza decât prin cuvânt înțelept și faptă bună. Iar fapta bună, adică punerea în practică a Evangheliei iubirii milostive, înseamnă a descoperi și recunoaște chipul lui Dumnezeu din semenii noştri, a face pentru ei ceea ce Hristos a împlinit pentru oamenii pentru oamenii bolnavi, săraci și întristați pe care i-a miluit.

Iar, pentru că Biserica este corabia ce ne conduce spre limanul mântuirii, și iubirea milostivă are caracter comunitar, orice creștin conștient de apartenența sa la Trupul tainic al lui Hristos este dator să sprijine activitatea pastoral-misionară, social-filantropică, cultural-educațională și de construire a noi lăcașuri de cult, acolo unde nu există, prin participarea

concretă la colecta pentruFondul Central Misionar, care se organizează, în fiecare an, în Duminica Ortodoxiei și în următoarele două duminici din Postul Mare.

Suntem convinși că, așa cum Hristos l-a căutat, l-a ridicat și l-a mântuit pe omul cel căzut în prăpastia cea adâncă a păcatului, din care singur nu ar fi putut ieşi nicidecum, tot astfel și noi, în aceste vremuri marcate de lipsuri materiale, dar mai ales de criză morală, avem datoria de a contribui, după putere, la ajutorarea aproapelui prin opera de caritate a Bisericii, deoarece numai în comuniune de iubire în Hristos, trăită prin rugăciune și solidaritate concretă, putem să dobândim un colțișor de rai, adică mântuirea.

Amintindu-ne că nu prisosul, ci bănuţul văduvei sărace a fost mai apreciat de Domnul nostru Iisus Hristos, cu darul dumneavoastră la Fondul Central Misionar vom sprijini multiplele activități ale Bisericii, desfășurate spre binele și folosul credincioșilor ei: ajutorarea oamenilor aflați în suferință, construirea de lăcașuri de cult în parohiile mici și sărace; apărarea și promovarea dreptei credințe; păstrarea identității naționale, spirituale și culturale a românilor aflați departe de țară; promovarea învățământului teologic și religios; punerea în valoare a patrimoniului sacru și a spiritualității ortodoxe românești ș.a. Dacă vom fi darnici și ajutători pentru împlinirea acestora, vom avea parte de simțirea luminii icoanei lui Dumnezeu din noi, vom păşi cu nădejde sporită pe treptele duhovnicești ale Postului Mare, pentru a ne învrednici să-L vedem pe Domnul Iisus Hristos în lumina cea preaslăvită a Învierii Sale.

Vă îmbrățișăm cu părintească dragoste și ne rugăm ca Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi, cu toți. Amin!

Preşedintele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române,

† D a n i e l

Arhiepiscopul Bucureştilor,
Mitropolitul Munteniei şi Dobrogei,
Locţiitorul tronului Cezareei Capadociei şi
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Clujului, Maramureşului şi Sălajului - întrunit la Mănăstirea Bârsana, pe 29 iunie 2014

Din Comunicatul de presă al Mitropoliei Clujului, Maramureşului şi Sălajului reiese că toate Eparhiile din cuprinsul Mitropoliei şi-au însuşit proiectele de viitor ale Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Ortodoxe a Vadului, Feleacului şi Clujului, întrunită în şedinţă de lucru la Cluj-Napoca, pe 14 iunie 2014.

Proiectele de perspectivă ale acestui for deliberativ al Eparhiei vizează o seamă de probleme importante legate de viaţa spirituală, filantropică, culturală şi socială a credincioşilor, pe care le luăm pe rând:

Cu toate realizările frumoase, atât pe tărâm duhovnicesc, cât şi edilitar, filantropic şi cultural, se constată nevoia dinamizării activităţii preoţilor şi consiliilor parohiale în multe parohii. Dinamica vieţii sociale fiind una alertă nu ne putem limita la o slujire liturgică în biserică, ci trebuie să ieşim întru întâmpinarea nevoilor oamenilor. Mijloacele de misiune să fie cele adecvate vremurilor, folosindu-ne de tehnica modernă. Nu ne mai putem permite o activitate anemică.

Membrii Sinodului Mitropolitan

În ultima vreme, la adresa Bisericii Ortodoxe, apar tot mai dese atacuri generate de parteneriatul cu statul român în domeniul educaţiei. Este un domeniu în care nu trebuie să cedăm, deoarece colaborarea şi cooperarea dintre Biserică şi celelalte instituţii ale societăţii civile, în domeniul activităţilor sociale şi culturale ori educative devine un gest indispensabil pentru crearea de buni cetăţeni şi buni români. În mass-media, Biserica este atacată cu scopul marginalizării spiritualităţii, dar mai ales pentru a se zădărnici educarea tinerilor în spiritul cunoaşterii şi trăirii acesteia, preconizându-se laicizarea forţată şi promovarea secularismului sau naşterea unor noi idolatrii, separate de Biserică, cea a starurilor sau idolatrizarea reuşitei materiale.

Ţinând cont de faptul că societatea românească, orientată tot mai mult spre profit, face să se mărească numărul celor care au nevoie de ajutor şi protecţie socială, militäm pentru o mai intensă implicare a Bisericii,

alături de stat, pentru rezolvarea unor probleme sociale importante şi, mai ales, pentru asigurarea unei asistenţe spirituale pentru cei săraci sau deznădăjduiţi. Considerăm că ajutorul material primit din partea statului sau prin solidaritatea comunitară trebuie să fie mereu însoţit de asistenţă duhovnicească şi practici de consiliere care să ajute la echilibru sufletesc şi renaşterea speranţei. Având în vedere numărul tot mai mare de asistaţi sociali şi nevoia tot mai accentuată de asistenţă, considerăm că Biserica noastră trebuie să conlucreze cu statul şi administraţia locală pentru a prelua o parte a sarcinilor de asistenţă socială şi spirituală, dar să i se permită şi preluarea unor resurse destinate asistenţei sociale care pot fi astfel mult mai bine, mai eficient şi mai judicios cheltuite, continuând alături de stat să acţioneze pentru consolidarea armoniei şi stabilităţii sociale.

Spaţiul transilvan este tot mai afectat de migraţia internaţională, mulţi români pleacă singuri sau cu familiile lor spre ţări mai bogate în căutarea legitimă a unui trai mai bun. Pericolul este aici legat de faptul că aceşti oameni îşi pot pierde tradiţiile sau identitatea etnică, sub presiunea adaptării şi în condiţiile în care ajung în spaţii sociale neprielnice exprimării apartenenţei lor la Ortodoxie.

Suntem datori să cerem societăţii noastre, statului şi chiar nouă înşine, condiţii mai bune de asistenţă religioasă pentru diaspora. Mulţumită Sfintei Patriarhii, structurile eclesiale aparţinând Bisericii Ortodoxe Române din Diaspora se bucură de sprijin şi recunoaştere, dar este nevoie de noi măsuri legislative şi acţiuni din partea statului în domeniul educaţiei şi reconstrucţiei de comunităţi în Diaspora pentru a nu ne pierde cetăţenii răspândiţi prin lume.

Societatea noastră a devenit tot mai vulnerabilă manipulării prin mass-media, mai ales din raţiuni de rating, canalele comerciale mediatizând excesiv probleme ale Ortodoxiei, care pot da o imagine deformată Bisericii sau slujitorilor ei. Biserica dispune în acest moment de un trust media, dar acesta nu poate realiza singur sarcina misionară sau reacţia de răspuns la violenţa limbajului bolovănos şi subtilei manipulări în numele unei aşa zise modernizări spirituale. Trebuie încurajate şi sprijinite astfel toate unităţile bisericeşti să dezvolte site-uri oficiale, actualizate continuu şi construite în aşa fel încât să devină atractive şi interesante, realizând un dialog pe problemele cu care se confruntă astăzi, mai ales tinerii, construindu-se un spaţiu de expresie viu şi adecvat misiunii Bisericii noastre. Se poate ajunge astfel la realizarea stării de comuniune, ca o replică faţă de exprimarea singulară, reţelele de socializare fiind de cele mai multe ori un refugiu pentru oameni tot mai însinguraţi, oameni care caută o artificială apartenenţă socială sau spirituală.

Nu trebuie să rămânem indiferenţi la aceste dezvoltări ale societăţii şi tehnicii, ci Biserica trebuie să meargă acolo unde este nevoie de ea, acolo unde merg oamenii, chiar dacă este vorba de spaţiul virtual.

Deoarece ţara noastră se află în al douăzeci şi treilea an consecutiv de pierdere demografică, iar alocaţia pentru un copil este de 10 ori mai mică decât cheltuiala statului pentru un câine fără stăpân, trebuie să militäm pentru reforme care să încurajeze stabilitatea familiilor, dar şi reducerea numărului de avorturi. Biserica şi Statul să coopereze mai strâns pentru a promova proiecte în domeniul legislaţiei privind educaţia copiilor şi tinerilor, în domeniul asistenţei sociale privind copiii şi părinţii care au probleme majore de ordin social. Cununia celor doi tineri (bărbat şi femeie) este binecuvântată de Biserică, iar preotul trebuie să le explice tinerilor că familia niciodată nu poate fi redusă la aspectul biologic, juridic, psihologic, sociologic sau cultural, ea nu este doar un contract, ci un important izvor de viaţă, fântână care reînnoieşte mereu lumea.

Credem că este necesară o implicare mai mare a preoţilor în conducerea comunităţilor locale şi oferirea de asistenţă la luarea unor decizii. De multe ori, după săvârşirea ritualului de vot, comunităţi întregi sunt lăsate în voia arbitrariului sau bunului plac al unor grupuri de interese sau organizaţii de partid care nu mai vor să asculte vocea poporului. Fără să facă parte din partidele politice, preoţii pot şi trebuie să se angajeze şi să militeze pentru promovarea valorilor unei comunităţi, a unor proiecte comunitare esenţiale şi chiar a liderilor sau a unor organizaţii de orice fel care servesc binele comunitar în cel mai mare grad. Biserica Ortodoxă nu poate rămâne tăcută atunci când situaţia socială, economică sau spirituală a poporului român este grav afectată de lupte politice inutile şi orgolii personale sau corupţie. Credem că este de datoria noastră să atragem atenţia opiniei publice, enoriaşilor şi vremelnicilor conducători, atunci când cei mulţi suferă din cauza celor puţini, când meritul şi talentul nu sunt răsplătite cum se cuvine sau când valorile creştine nu sunt respectate. Când viitorul tării şi al generaţiilor tinere este afectat, datoria noastră este să tragem un semnal de alarmă şi să ne manifestăm activ pentru a crea condiţii favorabile schimbării acestor stări de lucruri.

Biserica noastră nu se poate retrage într-o neutralitate când valorile naţionale sunt grav afectate de diverse manifestări extreme ale globalizării sau cosmopolitismului. Credem că suntem datori să respectăm înţelegerile şi tratatele internaţionale, să participăm la integrarea României în proiectul european, dar nu putem tolera tot mai desele atacuri la adresa Bisericii Ortodoxe venite din mass-media conectată la resurse externe sau din partea unor organizaţii sau denominaţiuni religioase.

Biserica noastră va continua să aibă relaţii frăţeşti cu Biserica Greco-Catolică, în spiritul Evangheliei lui Hristos, în felul acesta slujind idealurilor poporului binecredincios, nădăjduind totuşi într-o corectă împărţire a patrimoniului provenit de la înaintaşi. Şi cu celelelate culte religioase, în spirit ecumenic, dorim să avem cele mai bune relaţii. Nu dorim să nedreptăţim alte confesiuni sau etnii minoritare dar, în acelaşi timp, suntem

conştienţi că Dumnezeu ne cere să avem grijă de credincioşii ortodocşi. Este clar că în multe comunităţi Biserica noastră Ortodoxă este nedreptăţită de deciziile unor lideri comunitari care, personal, au o altă confesiune sau au identitate religioasă incertă, ori aparţin de alte etnii. În aceste condiţii, considerăm că trebuie să luptăm pentru ca enoriaşii noştri, majoritari sau nu, sa-şi câştige drepturi egale şi decizii în conformitate cu legile în vigoare. Prin urmare, Biserica noastră va trebui să se manifeste activ pentru a sprijini oameni şi proiecte care corespund cu viziunea majorităţii privind viitorul comunităţii. Implicarea preoţimii în aceste condiţii va putea fi considerată ca o formă legitimă de acţiune socială şi comunitară şi nu ca implicare politică sau propagandistică.

În 2014 traversăm un an electoral, urmând ca în toamnă România să aleagă un nou Preşedinte, astfel readucem în atenţia opiniei publice cuvintele Mitropolitului Bartolomeu de pioasă amintire, valabile şi astăzi: „*Fac acest apel în numele lui Dumnezeu dar şi al vostru, al tuturor, în numele păstorilor: alesul să aibă asemenea unui stetoscop inima aţintită, aplecată, lipită de inima poporului care-l va alege în această toamnă. Aş vrea să ştie toată lumea că vom face reforme economice şi politice, dar toate acestea nu vor avea roade dacă nu vom face o reformă morală a poporului român. Sa stârpim din ţară hoţia şi tâlhăria*”.

Nădăjduim că proiectele misionare enumerate mai sus, cu ajutorul lui Dumnezeu, să poată fi duse la îndeplinire şi, după patru ani, bilanţul să fie pozitiv.

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

O decizie discriminatorie şi umilitoare pentru *ora de religie*

Patriarhia Română ia act cu mâhnire de decizia Curţii Constituţionale a României, discriminatorie şi umilitoare pentru ora de religie. Nu comentăm acum contextul sau împrejurările în care a fost luată această decizie, ci aşteptăm publicarea motivaţiei acestei decizii.

Decizia Curţii Constituţionale din 12 noiembrie 2014, prin care este admisă excepţia de neconstituţionalitate şi se constată că dispoziţiile art. 9 alin. (2) teza întâi din Legea învăţământului nr. 84/1995 şi dispoziţiile art. 18 alin. (2) teza întâi din Legea educaţiei naţionale nr. 1/2011 sunt neconstituţionale, presupune deopotrivă aspecte de ordin juridic şi implicaţii care vizează atitudini de conştiinţă, la nivel personal şi comunitar.

Textul declarat neconstituţional, în vigoare de aproape 20 de ani, este următorul: „*La solicitarea scrisă a elevului major, respectiv a părinţilor sau a tutorelui legal instituit pentru elevul minor, elevul poate să nu frecventeze orele de religie*”.

O majoritate a Curţii Constituţionale, neprecizată încă, a cărei motivaţie urmează să o cunoaştem oficial doar după publicarea deciziei în Monitorul oficial, partea I, a schimbat jurisprudenţa existentă într-un mod surprinzător şi contrar tradiţiei constituţionale şi legislative a României de până la acest moment. Astfel, decizia Curţii Constituţionale induce ideea solicitării în scris de către părinţi a studierii Religiei de către copiii lor în şcolile de stat.

Ne exprimăm surprinderea că, în cazul unei alte speţe cu acelaşi reclamant şi având acelaşi obiect, Curtea Constituţională a României, prin decizia nr. 306/2012, a respins aceeaşi excepţie de neconstituţionalitate fără nicio opinie separată.

Considerăm că, în lipsa oricărei modificări legislative sau constituţionale în domeniu de la ultima hotărâre având acelaşi obiect, schimbarea radicală a jurisprudenţei Curţii Constituţionale constituie o substituire a acesteia în activitatea legiuitorului, renunţând la modelul deja consacrat în România.

În acest sens reamintim că, în contextul legislativ european, în mai multe ţări ale Uniunii Europene este asumată o perspectivă similară cu cea precizată în legislaţia românească (disciplină obligatorie, predată confesional, cu posibilitatea de a nu participa, la solicitarea scrisă a elevului major, respectiv a părinţilor sau a tutorelui legal instituit pentru elevul minor): Austria, Cipru, Finlanda, Germania, Grecia, Irlanda, Malta.

Referitor la atitudinea de conştiinţă, se deduce că decizia Curţii Constituţionale din 12 noiembrie 2014 transferă toată responsabilitatea de decizie asupra părinţilor, doar în cazul orei de religie, nu şi al altor discipline şcolare. Este evident că se încearcă descurajarea participării elevilor la ora de religie prin măsuri birocratice excesive pentru majoritatea părinţilor acestora, favorizând, în schimb, o minoritate care nu acceptă ora de religie, deşi învăţământul religios este garantat de Constituţie.

Într-o societate marcată de fenomenul secularizării şi al indiferentismului religios, formarea şi cultivarea unei conştiinţe vii şi mărturisitoare a valorilor credinţei şi ale familiei tradiţionale devin realităţi tot mai incomode. Desigur, Biserica nu poate contesta juridic în România această decizie, dar ea nu se lasă intimidată şi descurajată, ci va intensifica atenţia şi acţiunea ei pe diferite planuri pentru apărarea şi promovarea valorilor credinţei creştine în societatea românească de azi, agresată sistematic de secularismul antireligios, sub pretextul apărării libertăţii de conştiinţă. De aceea, asigurăm pe părinţii credincioşi care doresc o educaţie creştină a copiilor că vor avea în Biserică un aliat fidel în apărarea şi promovarea valorilor eterne ale credinţei creştine ortodoxe, proprii poporului român, profund religios, preţuind dorinţa lor de-a nu reduce educaţia copiilor la orizonturi limitate şi efemere.

Decizia Curţii Constituţionale privitoare la ora de religie marchează o nouă provocare pentru misiunea Bisericii în societatea românească. Din acest motiv, Biserica Ortodoxă Română cheamă pe toţi credincioşii ei să apere şi să promoveze valorile credinţei creştine şi ale spiritualităţii româneşti, în relaţie cu instituţiile publice şi cu societatea românească în general.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Hotărâri ale Sfântului Sinod pentru susţinerea orei de Religie în învăţământul public

Întrunit în şedinţă de lucru la Reşedinţa patriarhală în zilele de *16 şi 17 decembrie 2014*, sub preşedinţia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a luat act cu îngrijorare de decizia discriminatorie şi umilitoare pentru ora de*Religie* a *Curţii Constituţionale a României* din 12 noiembrie 2014. În acest context, Sfântul Sinod a hotărât:

- Informarea de către Centrele eparhiale a profesorilor de religie şi a părinţilor că până la adoptarea de către Parlamentul României a unei noi forme a *Legii Educaţiei Naţionale* (nr. 1/2011) **statutul consacrat al orei de Religie rămâne nemodificat**. Profesorii de religie şi părinţii trebuie să facă publice cazurile din şcoli în care se încearcă descurajarea participării elevilor la ora de *Religie.*
- Încheierea de parteneriate între parohii şi şcoli pentru dezvoltarea cooperării *cu scopul ajutorării elevilor din familii sărace sau cu risc de abandon şcolar şi pentru susţinerea şi îmbunătăţirea predării orei de Religie*.
- Aprobarea iniţiativei părinţilor de înfiinţare a *Asociaţiei Părinţi pentru ora de Religie (APOR),* cu filiale la nivel local.
- Solicitarea de către Patriarhia Română a convocării unei întruniri extraordinare a *Consiliului Consultativ al Cultelor din România* pentru

stabilirea unor măsuri şi acţiuni comune tuturor Cultelor în vederea susţinerii statutului actual al orei de *Religie* în învăţământul de Stat.

Sfântul Sinod a hotărât cooperarea cu Ministerul Sănătăţii pentru prevenirea bolilor şi ajutorarea bolnavilor, precum şi susţinerea demersurilor *Colegiului Medicilor din România* pe lângă autorităţile abilitate pentru identificarea unei metode alternative ca răspuns la solicitările acelor pacienţi care din motive de conştiinţă sau religioase refuză *Cardul Naţional de Sănătate.*

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Statutul actual al Religiei în învăţământul public este conform cu legislaţia românească şi se află în multe ţări ale Uniunii Europene

În contextul dezbaterii parlamentare a iniţiativei legislative a domnului deputat Remus Cernea pentru modificarea articolului 18 din *Legea educaţiei naţionale nr. 1/2011* prin înlocuirea disciplinei *Religie* cu disciplina *Etică şi cultură civică* în învăţământul primar, gimnazial, liceal şi profesional, ca parte a trunchiului comun şi acordarea de calificative la disciplina Religie, Patriarhia Română a solicitat Senatului României respingerea acestei propuneri legislative din următoarele motive:

1. Prezenţa disciplinei *Religie* în învăţământul preuniversitar românesc este în conformitate cu: prevederile art. 32, alin. (7) din Constituţia României ***(Statul asigură libertatea învăţământului religios, potrivit cerinţelor specifice fiecărui cult. În şcolile de stat, învăţământul religios este organizat şi garantat prin lege)***; prevederile art. 32, alin. (1) din Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă şi regimul general al cultelor *(În învăţământul de stat şi particular, predarea Religiei este asigurată prin lege cultelor recunoscute)*; prevederile art. 18, alin. (1) dinLegea educaţiei naţionale nr. 1/2011 *(Planurile-cadru ale învăţământului primar, gimnazial, liceal şi profesional includ Religia ca disciplină şcolară, parte a trunchiului comun. Elevilor aparţinând cultelor recunoscute de stat, indiferent de numărul lor, li se asigură dreptul constituţional de a participa la ora de Religie, conform confesiunii proprii).*

2. Sistemul naţional de învăţământ nu prevede posibilitatea existenţei disciplinelor cu statut facultativ. **Religia este disciplină şcolară, parte a trunchiului comun.** Potrivit legislaţiei în vigoare, este obligatorie prezenţa *Religiei* printre celelalte discipline din schema orară, dar nu este obligatorie participarea elevilor la ora de *Religie*. Un exemplu similar la o altă disciplină din trunchiul comun: pentru neparticiparea elevului la orele de educaţie fizică este necesară scutirea medicală.

3. În contextul legislativ european, **în mai multe ţări ale Uniunii Europene este asumată o perspectivă similară cu cea precizată în legislaţia românească** (disciplină obligatorie, predată confesional, cu posibilitatea de a nu participa, la solicitarea scrisă a elevului major, respectiv a părinţilor sau a tutorelui legal instituit pentru elevul minor): **Austria, Cipru, Finlanda, Germania, Grecia, Irlanda, Malta.**

4. Disciplina *Religie* **propune, nu impune valori spirituale şi morale ce stau la baza culturii europene şi naţionale,** valori la care elevii trebuie să aibă acces în mod liber şi care au un rol formativ deosebit, demonstrat şi de studiile sociologice în domeniu. **Valorile acestea sunt diferite de cele propuse în cadrul orelor de *Etică şi cultură civică.***

5. În prezent, **disciplina *Educaţie civică/Cultură civică* face parte din planurile-cadru ale învăţământului primar/gimnazial,** din aria curriculară „Om și societate”.

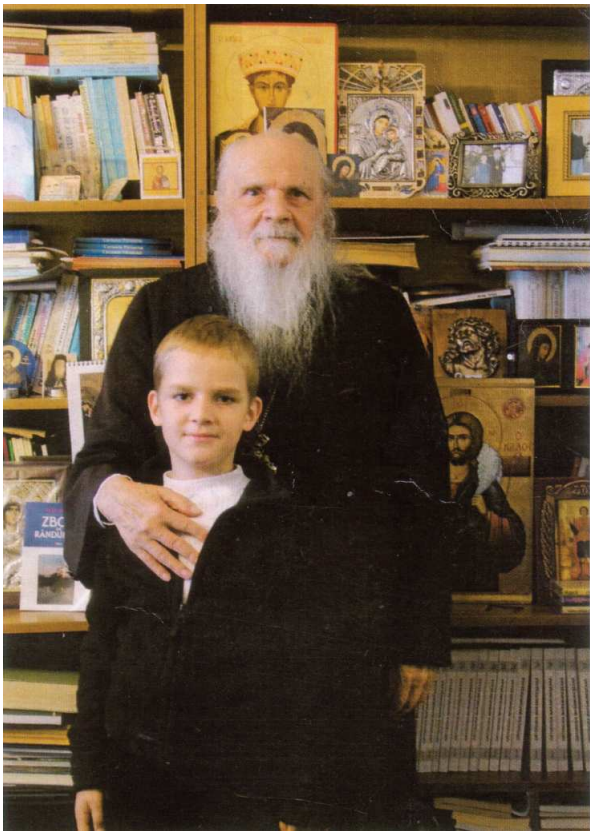
6. Evaluarea face parte din specificul oricărei materii şcolare şi este, aşadar, necesară şi la ora de *Religie*. Lipsa evaluării elevilor la ora de *Religie* sau găsirea unor soluţii de evaluare alternative la notă poate constitui o **depreciere a statutului acesteia ca disciplină şcolară.** Nota funcţionează ca un stimulent al învăţării atât în sens pozitiv („*învăţ ca să iau o notă mare*”), cât şi negativ („*dacă nu mi se pun note, de ce să mai învăţ?*”). Corelat cu acest rol de motivare, nota este apreciată de elevi şi profesori ca un barometru al efortului elevilor. Efortul depus de elevi în acumularea de cunoştinţe şi în formarea de atitudini şi conduite moral-religioase se cere răsplătit și valorizat.

Precizăm că **decizia Curții Constituționale a României, din ziua de 12 noiembrie 2014**, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9, alin. (2), teza întâi din *Legea învăţământului nr. 84/1995* şi ale art. 18, alin. (2), teza întâi din *Legea educaţiei naţionale nr. 1/2011,* **nu are nicio legătură cu propunerea domnului deputat Remus Cernea** (aşa cum în mod tendenţios au sugerat unele instituţii media) și nu afectează prevederile legale pentru respingerea inițiativei legislative menționate.

***Biroul de Presă* al Patriarhiei Române**

Apel la conştiinţă şi raţiune

”Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți,
căci Împărăția lui Dumnezeu este a unora ca aceștia” (Lc. 18,16)

Am vizitat şi am participat la orele de religie în şcolile elementare din Baia Mare. După această vizită am rămas deosebit de impresionat şi cu convingerea fermă că introducerea acestor ore de religie este de o importanţă deosebită pentru vindecarea copiilor noştri de anumite goluri, care prejudiciază maturizarea lor, formarea lor, luminarea lor, desăvârşirea lor spirituală, intelectuală, morală şi socială, integrarea lor în viaţa creştină, precum şi construirea caracterului lor. Ceea ce realizează religia, ceea ce primeşte un copil, un tânăr sau orice om, prin religie, nu este o nouă ideologie, aşa cum greşit se exprimă cei ce nu cunosc ce este religia.

Religia nu este o ideologie. *Religia este viaţă*. Religia este o parte componentă din fiinţa omenească, iar fiinţa omenească nu are doar viaţă biologică, ci are şi un element nemuritor ce face din această făptură o fiinţă

gânditoare, creatoare, producătoare de valori, de acte şi fapte pe care nici o vietate de pe pământ nu o poate realiza, pentru că nu are "viaţă", adică suflet, acea scânteie divină în ea. Doar omul, format din trup viu şi suflet nemuritor, realizează bunuri şi valori ce depăşesc toate bunurile materiale. Pe lângă bunuri materiale omul realizează şi bunuri spirituale: Ştiinţă, Filosofie, Artă, Poezie, cultura în general, în care intră toate creaţiile fiinţei umane.

Mai presus de toate, omul dispune de voinţa liberă prin care el are posibilitatea să transforme viaţa lui, societatea şi lumea în sânul căreia trăieşte, într-un infern sau într-un paradis. Creatorul i-a acordat omului acest drept şi această putere, prin care omul să vină lângă El, lângă Creatorul, sau să treacă în tabăra distructivă a răului, prin care să transforme totul într-un haos, dând drept hazardului - acestui instinct al întunericului-, să se joace cu existenţa noastră, a întregii lumi, a universului. Aceasta, însă, s-ar întâmpla dacă Providenţa n-ar veghea şi nu ar îndruma, prin religie, creatura, să meargă şi să respecte strict legile ce i-au fost imprimate şi date de la început, de când Creatorul a adus cosmosul din nefiinţă la fiinţă.

Liberul arbitru, voia liberă, cu care omul a fost înzestrat ca să devină asemenea cu Dumnezeu, are nevoie să fie cultivată, îndrumată, instruită, învăţată, chiar dacă fiecare fiinţă umană, în mod firesc cunoaşte binele şi răul, adică poate face diferenţa între ceea ce este bine şi ceea ce este rău. Acest dar i-a fost dat omului de Dumnezeu după cum zice "*Ţi-am dat să cunoşti binele şi răul*" (Deut. 30,15). Dar omul, căzând din starea primordială, alunecă uşor spre ceea ce este negativ, deoarece pentru aceasta nu trebuie să depună efort, căderea fiind o continuare a căderii celei dintâi, care a fost o cădere dinafară de istorie în istorie, o cădere din nemurire în pierire, din viaţă în moarte, o cădere din traiectoria eternă, ce i-a fost imprimată omului de la început, în rătăcirea haotică, înafara legilor eterne date de Dumnezeu pentru el. După ce omul a căzut din lumină în întuneric, pentru a se putea regăsi pe sine, pentru a ieşi din grotele şi tavernele în care căzuse alături de animale, pentru a putea aprinde un opaiţ - prima invenţie a omului -, pentru a-şi putea ridica fruntea spre stele, spre zorile luminoase şi spre amurgurile măreţe, spre a privi azurul cerurilor de vară şi a întrezări acolo o mână, o faţă despre care şi-a dat seama că-l veghează de la început, că-i coordonează viaţa, că îl asistă şi îl cheamă, Creatorul i-a trimis omului soli. Mai întâi i-a vorbit prin creatura Sa şi atunci omul a strigat: "*Cerurile spun slava lui Dumnezeu şi facerea mâinilor Lui o vesteşte tăria*" (Ps. 18,1).

Aceasta a fost revelaţia naturală. Dar Dumnezeu a văzut că nu-i este de ajuns această Revelaţie şi atunci Cel etern, "*Cel ce este*" (Ieş. 3,14), i-a vorbit omului direct prin protopărintele neamului omenesc, i-a vorbit primului om ce căzuse strigându-l: "*Adame, unde eşti*?" (Fc. 3,9). Acesta este cuvântul prin care Domnul a început dialogul cu omul căzut, a cărui gândire şi cunoaştere se întunecase. Mai departe, Creatorul i-a vorbit omului

prin făpturile alese de El, numiţi Patriarhi, Prooroci, Drepţi şi Sfinţi. Pe aceştia Dumnezeu ia iluminat şi prin ei Dumnezeu le-a dat oamenilor Legea, profeţiile şi psalmii. Prin acestea Dumnezeu le-a vorbit oamenilor, într-o limbă înţeleasă de ei, dar prin care s-au descoperit tainele cele mari şi necuprinse ale vieţii. Aceasta este Revelaţia supranaturală, prin care omul a cunoscut limpede destinul său, locul său unic în univers, drumul său pe care trebuie să-l facă spre lumină, deci inversul drumului spre care îl îndemnase prin înşelare cel rău, vrăjmaşul lui Dumnezeu.

Ca o încununare, "*la plinirea vremii*" (Gal. 4,4), adică atunci când omul se maturizase şi mintea lui nu se mai găsea în faza copilăriei, S-a coborât în sânul lumii create Cel necreat. S-a coborât în sânul lumii materiale, Cel ce era deofiinţă cu Dumnezeu - Cuvântul lui Dumnezeu, Cel ce "*S-a întrupat şi S-a sălăşluit între noi şi am văzut slava Lui, slavă ca a unuia născut din Tatăl, plin de har şi de adevăr*"(In. 1,14). Acesta este Iisus Hristos, Care, în mod desăvârşit, mai presus decât toţi drepţii şi profeţii, nemijlocit, ne-a adus de la Dumnezeu Vestea, Învăţătura şi Descoperirea cea mai presus de orice învăţătură. A întemeiat Împărăţia lui Dumnezeu pe pământ care este Biserica şi a aşezat în ea mijloacele, aşa-numitele „Taine", pentru că lucrarea lor este tainică şi necuprinsă de mintea omenească. Cel înţelept, Fiul Tatălui, S-a jertfit pentru salvarea omului care devenise victimă a morţii, apoi a Înviat, iar prin învierea Sa ne-a arătat că tot cel ce "*va asculta şi va împlini*" Cuvântul Său, va reveni la starea primordială de fiinţă nemuritoare şi moştenitoare a Slavei şi Fericirii veşnice, care sunt bunurile cele mai înalte, pe care, în mod desăvârşit le are numai Dumnezeu, dar pe care Dumnezeu doreşte să le dăruiască şi creaturii Lui celei mai iubite, care este omul.

Toate aceste înalte Descoperiri ale lui Dumnezeu, deci toate cuvintele lui Dumnezeu care sunt Duh şi Viaţă, trebuie cunoscute, trebuie păstrate, trebuie învăţate. Avem nevoie de ele ca să ne putem realiza. Ele nu sunt teorii, nici ideologii, nici creaţii sau invenţii omeneşti – pe care timpul le înghite - ci sunt adevăruri fundamentale care nu pier, după cum ne-a dovedit istoria. Istoria ne-a dovedit că sentimentul religios se află înnăscut în firea omenească, dar aceasta se întunecă, se falsifică, - după cum am văzut de-a lungul veacurilor -, atunci când omul neînvăţat nu cunoaşte cuvântul lui Dumnezeu şi de aceea se rătăceşte şi-şi face zei şi dumnezei străini, închinându-se la pietre şi lemne, la lună şi la soare, la animale şi la şerpi, la tot ce este străin de Dumnezeul Cel adevărat.

Omul de azi este în pericol de a cădea într-o idolatrie mai periculoasă şi mai întunecată decât a fost idolatria lumii antice. Instinctele animalice, sunt cele dintâi zeităţi de care omul a ajuns să fie robit. Nu este nevoie de dovezi. Le simţim, le trăim, le vedem manifestându-se între noi şi în jurul nostru în modul cel mai sălbatic, începând de la copil, crescând cu mare intensitate în tânăr, maturizându-se în bărbat şi în femeie şi tinzând să

se menţină şi în bătrâni, atunci când aceştia nu sunt instruiţi, când nu sunt educaţi şi nu sunt crescuţi în lumina Evangheliei lui Iisus Hristos.

Egoismul este alt idol al zilelor noastre, un adevărat moloh care-şi devorează pe propriii săi fii. Toţi cei ce se lasă cuceriţi de acest idol devin victime ale idolului lor, victime ale egoismului. Acest idol provoacă duşmăniile, ura, tâlhăriile, invidiile, uciderile şi războaiele. Din cauza acestuia, a egoismului, pământul s-a umplut de cadavre şi iadul de suflete. Acest păcat răceşte şi pustieşte inimile de cea mai nobilă virtute care este iubirea, ucide cele mai nobile sentimente cu care a fost înzestrat omul, sentimentele religioase. Desfigurează chipul frumos al oamenilor, pe care îi transformă în vânzători, trădători, ucigători de fraţi, în demoni cu chip de oameni, dar cu fire de fiară. Împotriva acestora, împotriva tuturor relelor din lume, nu există alt scut decât Evanghelia, Învăţătura şi Viaţa lui Iisus Hristos, pe care, cunoscându-o, omul este apărat de toţi monştrii, de tot ceea ce-l nenoroceşte pe om.

Puterile răului, duşmanii lui Dumnezeu, care de fapt sunt duşmanii de moarte ai omului, încearcă pe toate căile să şteargă din memoria omului chipul lui Iisus Hristos. Diavolul, vrăjmaşul cel mare al lui Dumnezeu şi al omului şi, împreună cu el, toţi vrăjmaşii lui Dumnezeu şi ai omului, ştiu că dacă omenirea pierde credinţa în Iisus Hristos, omul pierde orice legătură cu Dumnezeu, cu lumea dumnezeiască, cu lumea suprapământească, omul rămâne din nou singur şi părăsit, aşa cum a fost înainte de Hristos, într-un univers pustiu şi locuit numai de valurile întunecate şi înspăimântătoare ale morţii.

Lupta cea mare, Armaghedonul, aici este. Cu o violenţă nespusă, puterile iadului lovesc în Hristos, în Biserica lui Hristos, în sufletul omului, în inima copilului, ca să nu-L cunoască pe Hristos, nici viaţa lui Iisus Hristos, nici puterea lui Iisus Hristos, nici învăţătura lui Iisus Hristos. Pentru că ştie cel viclean şi fiecare slugă a diavolului, că fără Hristos se năruie totul, se pustieşte tot neamul omenesc. Fără Hristos, care e Lumină şi Viaţă, poporul lui Dumnezeu intră în putrefacţie, de la care nu-l va putea salva nimeni şi nimic, nici ştiinţa, nici cultura, nici tehnica, nici arta. De aceea, după ce Fiul lui Dumnezeu a biruit pe cel rău şi moartea, după ce a înviat, S-a adresat ucenicilor Săi şi le-a poruncit zicând: "*mergând învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă şi iată Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârşitul veacului. Amin*" (Mt. 28,19-20).

Iată sarcina supremă pe care o avem noi slujitorii lui Dumnezeu, iată datoria pe care o are Biserica lui Hristos. Iată datoria pe care o aveţi fiecare dintre voi, cei ce aţi născut şi aţi adus în lume copii şi fii ai lui Dumnezeu: să-i botezaţi, să-i învăţaţi Evanghelia lui Iisus Hristos, care nu este o nenorocită ideologie, aşa cum cred cei ce au crescut şi au fost îndoctrinaţi de Marx şi Engels, de Lenin, de Stalin şi de ucenicii acestora.

Învăţătura lui Iisus Hristos, repet, nu este o teorie, nu este o ideologie, nu este doctrină politică, ea este viaţa noastră aici şi-n eternitate, ea este Har, ea este elementul necesar prin care omul se întregeşte, devine om în înţelesul pozitiv al cuvântului. Religia creştină este necesară vieţii, aşa cum este necesară apa pentru orice plantă şi mai ales pentru fiinţa omenească. Prin nimic nu poate fi mai uşor ucis omul, ca prin sete. Nu hrană cere omul când moare, ci apă. Aşa şi sufletul, nu cere teorii, nu cere ideologii, nu filosofii cere omul, ci "*Apa cea vie*" (In. 4, 10-14) a Cuvântului curat al lui Dumnezeu. De aceea Familia, Biserica şi Şcoala, au datoria să instruiască pe noii născuţi, odraslele noastre scumpe, odraslele noastre sfinte, pe copiii aceştia nevinovaţi, de sufletele cărora vor da seama înaintea lui Dumnezeu toţi cei ce le stau împotrivă. Familia, Biserica şi Şcoala au datoria să le dăruiască acestor copii bogate cunoştinţe religioase, să-i lumineze cu Lumina care s-a pogorât din cer, atunci când Iisus Hristos S-a născut ca un Prunc pe pământ. A refuza copilului să facă religie înseamnă a-l împinge înapoi spre speluncile sălbatice, spre grotele în care a zăcut omul mii de ani după ce a fost alungat din rai, înseamnă a-l împinge pe copil spre starea sălbatică din care au ieşit strămoşii noştri în urmă cu mii de ani.

Pentru viaţă, pentru societate, studierea religiei este tot aşa de importantă ca toate celelalte materii care se predau în şcolile elementare şi în licee. Precum chimia, fizica, sportul şi toate celelalte materii sunt necesare formării omului, la fel şi instruirea spirituală, morală şi religioasă, este o componentă vitală pentru formarea omului complet, care este alcătuit din materie, dar şi din spirit ca element vital. Cine oare ar mai dori să studieze matematica, fizica sau chimia, dacă într-o bună zi i s-ar propune să aleagă?

Religia şi Învăţătura lui Iisus Hristos nu se impune nimănui de către nimeni, însă ea face mereu un apel la conştiinţa şi raţiunea noastră a fiecăruia, chemându-i pe toţii fiii lui Dumnezeu să-şi cunoască originile, rostul şi menirea pentru care s-au născut pe pământ. Unii ar dori să neglijeze religia, însă niciodată nu-şi vor putea neglija conştiinţa, acel „vierme neadormit", care va roade în veşnicie mintea, inima şi sufletele celor care, în viaţa aceasta, au stat împotriva lui Dumnezeu. Neglijând religia înseamnă că neglijăm însăşi existenţa noastră.

Este necesar ca părinţii să fie ajutaţi să-şi formeze copii sănătoşi psihic şi fizic, moral, raţional şi intelectual. Copiii educaţi nu sunt nişte ignoranţi spiritual, ci sunt fiinţe luminate cu gândire clară, senină, ca cerul neîntunecat. Părinţii au nevoie să fie ajutaţi de şcoală, să-şi poată crească copiii sănătoşi, credincioşi, luminaţi, bine educaţi şi civilizaţi. Pentru aceasta părinţii cer ca şcoala să-şi facă datoria faţă de familie, faţă de copii şi tineret, oferind o educaţie religioasă generaţiei tinere, pentru ca aceasta să nu cadă într-o gravă ignoranţă materialistă.

O societate care nu va oferi copiilor o instruire religioasă, o societate care nu va ajuta pe copii să-L cunoască pe Iisus Hristos, încet dar sigur, se îndreaptă spre o îmbătrânire prematură, spre o prăbuşire şi ieşire cu necinste din istorie. Văzând râvna şi bucuria cu care copiii se poartă la orele de religie, mi-am dat seama de extraordinara importanţă a predării religiei în şcoală. De acest lucru constat că nu toată lumea îşi dă seama îndeajuns. Unii consideră că religia este o nouă ideologie, care înlocuieşte ideologia marxistă, de care lumea, de bună credinţă, nu mai vrea să audă. Alţii, de bună credinţă, consideră că religia este un mijloc de a întări viaţa morală şi se întreabă dacă nu poate exista morală şi fără religie. Este bine, însă, ca noi să ştim, că fără credinţă în Dumnezeu nu există morală, adevărată morală vie, morală creatoare de valori şi frumuseţe spirituală. Fără credinţă şi dragoste creştină nu există decât o morală sumbră, seacă şi moartă, există doar o etică care nu încălzeşte şi, mai ales, care nu fericeşte pe nimeni, nici aici, nici acum, nici la moarte, şi - vă spun cu toată certitudinea - nici după moarte.

† Justinian Chira
Arhiepiscopul Maramureşului şi Sătmarului

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

(*Scrisoare deschisă* către Curtea Constituţională a României)

UN ATENTAT SPIRITUAL ŞI UN ACT CRIMINAL LA ADRESA NEAMULUI ROMÂNESC

Ca o mare năpastă a căzut asupra Neamului nostru românesc hotărîrea pripită, neavenită şi aberantă a C.C.R., când a aprobat cererea unui grup de tineri dezorientaţi şi atei de a schimba statutul orei de religie din învăţământul preuniversitar.

Domnilor juraţi iresponsabili ai Neamului românesc, de ce încercaţi în mod abuziv prin statutul dumneavoastră să luaţi un drept fundamental al poporului român, ce aparţine prin naşterea, fiinţarea şi devenirea lui ca neam timp de două milenii. Ştiţi Dumneavoastră că acest popor s-a format în plămada lui creştin? Ştiţi că limba, conştiinţa şi unitatea lui s-au apărat şi s-au menţinut prin credinţa creştină răsăriteană, prin Biserică? Ştiţi că marele nostru poet naţional Mihai Eminescu a definit Biserica Ortodoxă „*Mama Neamnului românesc*”? De ce daţi o palmă acestei Maici a poporului român? Ştiţi că marele nostru savant şi istoric Nicolae Iorga considera „*învăţământul religios... cheagul sufletesc al societăţii*” şi că este „*o necesitate de neînlocuit*”? Iar profesorul, geograful, pedagogul şi sociologul Simion Mehedinţi sublinia în perioada interbelică că dacă s-ar atinge cineva de credinţa noastră strămoşească „*ar însemna să ucidă însăşi fiinţa sufletească înfiripată de atâtea sute de ani, împreună cu limba şi neamul, prin toate împrejurările fericite şi nefericite de care poporul nostru a avut parte pe acest pământ*”.

Or şe ştie să ateismul comunist a încercat pe toate căile o astfel de tentativă, adică să-L smulgă pe Dumnezeu din sufletul oamenilor, al copiilor noştri, să sfideze toate valorile spirituale. Roadele acestei „educaţii” atee se văd, din nefericire, şi astăzi. Chiar Dumneavoastră, domnilor juraţi, sunteţi victimele acestei educaţii.

Religia în şcoală este un drept recâştigat de poporul român prin Revoluţia din Decembrie ’89. De ce ni-l răpiţi în mod samavolnic pentru a satisface nişte mofturi ale unor minorităţi cârcotaşe?

Marginalizarea şi eliminarea religiei creştine din şcoli are rezultate dezastruoase pe termen mediu şi lung. Degradarea învăţământului coincide cu înlăturarea religiei. Fără religie se dizolvă familia şi patria. Religia este oxigenul familiei.

A existat un singur stat-oraş ateu, Liberia, în America, întemeiat de Robert Owen (+1858), dar a dispărut în scurt timp, cetăţenii lui nemaiputându-se înţelege întreolaltă, declanşându-se un adevărat haos.

Domnilor juraţi ai C.C. a României, fiţi responsabili în calitatea, demnitatea şi autoritatea pe care o aveţi la adresa poporului român. Nu deschideţi drumul spre aterizarea şi aruncarea în dezordine a tinerelor generaţii.

Poporul român este un popor eminamente creştin şi 80% ortodox. Lasaţi-l în făgaşul lui specific naţional-creştin. Nu emiteţi decrete şi legi prin care sfidaţi şi nesocotiţi conştiinţa şi simţămintele unui neam întreg!

Să nu uităm că eludând problema religiei, a creştinului românesc, eludăm propria noastră conştiinţă românească, căci poporul român s-a format şi a dăinuit în faţa cataclismelor istoriei bimilenare la umbra Evangheliei şi a Bisericii creştine.

În învăţământul românesc, statului orei de religie nu-i permis şi nu-i legal să fie unul discreţionar, nici discriminatoriu, ci, aidoma, onorabil şi definitoriu cu cel al orei de Limba română şi Istoria patriei.

Să fim cu toţii vigilenţi şi responsabili, căci toate înstrăinările şi denaturările multiforme ale omului contemporan sunt consecinţele înstrăinării acestuia de Dumnezeu.

Pr. dr. Vasile BORCA

P.S. Iustin Sigheteanul în vizită la copiii
Şcolii primare „Nicolae Steinhardt” din Satu Mare

Sinod Mitropolitan şi Consiliu Eparhial pe tema orei de Religie

Membrii Sinodului Mitropolitan și ai Consiliului Eparhial s-au întruit marți, 30 decembrie 2014, la Centrul Eparhial al Mitropoliei Clujului. Reprezentanții Bisericii se arată îngrijorați de noua inițiativă legislativă care prevede schimbarea statutului orei dereligie în școli, una din puținele materii care promovează moralitatea și spiritualitatea în rândul tinerilor.

La întrunirea prezidată de Înaltpreasfințitul Părinte Andrei au participat Preasfintitul Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului, Preasfințitul Iustin Sigheteanul, Arhiereu vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, precum și membrii Consilului Eparhial. Din acesta fac parte: ministrul Ioan Rus, academicianul Ioan Aurel-Pop, Rectorul Universității „Babeș-Bolyai", academicianul Nicolae Edroiu, Președintele Senatului Universității „Babeș-Bolyai", părintele Ioan Chirilă, domnul Virgil Andreieș, precum și reprezentanții structurilor de învățământ teologic.

În deschiderea acestei ședințe, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit a subliniat foarte clar care sunt reperele, care a fost reacția Mitropoliei și de aceea în cadrul acestei întâlniri a avut loc și ședința Sinodului Mitropolitan, întrucât acesta a fost prima structură organizatorică la nivelul Bisericii Ortodoxe Române care a avut o reacție publică după anunțarea în mass media a hotărârii Curții Consituționale și și-a asumat de la nivelul Bisericii locale un punct de vedere.

Ora de religie, extrem de importantă în formarea sufletească a tinerilor

Întrunirea a fost organizată pornind de la problema orei de religie și a statului acestei discipline în curricula învățământului primar, gimnazial și universitar. Întrucât această problemă continuă să fie o preocupare a societății și în special a Bisericii, membrii celor două structuri s-au întâlnit pentru a găsi soluții în această privință. „*Este foarte important ca pe viitor să se găsească și un cadru legislativ foarte clar și limpede și acest cadru să respecte într-un fel statutul pe care îl are la ora actuală ora de religie și anume faptul că ea este o disciplină parte a trunchiului comun și are același statut și importanță cu toate celelalte discipline care îl informează pe tânăr și sperăm noi că religia are un statut în plus prin aceea că îl formează sufletește pe tânăr*", a afirmat consilierul cultural al Arhiepiscopiei Clujului, părintele Bogdan Ivanov. „*Cel puțin la ora actuală și prin decizia Curții Constituționale înseamnă un regres față de ultima legislație pe care o înregistrăm la ora actuală, dar sperăm ca aceste lucruri*

să se rezolve în sens favorabil şi copiii, educaţia şi viitorul tuturor să nu fie în niciun fel afectat".

Nevoia unei colaborări mai bune între preoţi şi profesorii de religie

Una dintre concluziile formulate în urma şedinţei de astăzi au vizat nevoia unei mai bune colaborări între preoţii din parohii şi profesorii de Religie, în sensul unei prezenţe mai vii a tinerilor în biserică, dar şi a preotului în întâlnirile cu tinerii din cadrul şcolilor, care pot fi la orele de Religie sau în alte circumstanţe, pentru a-i cunoaşte mai bine şi pentru a îmbunătăţi imaginea orei de religie acolo unde ea nu este cea mai fericită. Potrivit consilierului cultural al Arhiepiscopiei Clujului, în perioada următoare se vor stabili măsurile concrete care vor fi luate pentru a îndeplini cele discutate în cadrul şedinţei.

preluat de pe *www.mitropolia-clujului.ro*

IV. PROBLEME ÎN ACTUALITATE

ANUL EUHARISTIC OMAGIAL 2014
Sfânta Taină a Pocăinţei şi a Sfintei Împărtăşanii

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Sfânta Spovedanie și Sfânta Euharistie – izvoare ale bucuriei și vieții veșnice

Mesajul Preafericitului Părinte DANIEL,
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române,
cu ocazia Congresului Internaţional de Teologie
Sensurile şi importanţa Sfintei Taine a Spovedaniei şi ale Sfintei Taine a Împărtăşaniei în teologia, spiritualitatea şi misiunea ortodoxă contemporană
*(*Bucureşti, Centrul Naţional pentru Formare Continuă *Dumitru Stăniloae*, 5-8 octombrie 2014):

Congresul internaţional de Teologie cu tema *Sensurile şi importanţa Sfintelor Taine ale Spovedaniei şi Împărtăşaniei în teologia, spiritualitatea şi misiunea ortodoxă contemporană,*organizat de Patriarhia Română în cooperare cu Facultatea de Teologie Ortodoxă *Justinian Patriarhul* a Universității din București și cu sprijinul generos al Secretariatului de Stat pentru Culte, reprezintă un eveniment semnificativ în cadrul manifestărilor prilejuite de *Anul omagial euharistic* (al Sfintei Spovedanii și al Sfintei Împărtășanii). Acest Congres, ca eveniment de cooperare academică şi de comuniune spirituală, constituie o ocazie deosebită pentru ca ierarhi, preoți și profesori, specialişti din România şi din alte ţări să dea o mărturie edificatoare despre semnificația Sfintei Spovedanii și a Sfintei Euharistii în viața Bisericii și a misiunii ei în lumea de azi.

Prin structura programului pregătit, *Congresul euharistic internaţional nu se rezumă doar la dimensiunea academică, ci are şi o semnificativă perspectivă pastorală*. Prin prezența ierarhilor și a preoților, ca păstori ai comunităților de credincioși, se poate evidenția și asuma mai bine caracterul pastoral al celor două Sfinte Taine, relaționarea lor cu Sfânta Liturghie, cu viața și cu misiunea Bisericii. Tema Congresului este relevantă și de mare actualitate pentru timpul prezent, întrucât, în fața puternicelor tendințe secularizante, a indiferentismului față de cele sfinte, ne sunt prezentate, ca remedii vindecătoare, *lumina de înviere şi înnoire spirituală dobândită prin Pocăinţă și sfinţirea vieţii dobândită prin Euharistie,* care este pregustare a păcii şi bucuriei din Împărăţia cerească a Preasfintei Treimi.

Îndemnul biblic şi liturgic *„Gustaţi şi vedeţi că bun este Domnul*" (*Psalmul* 33, 8) este o chemare la **cunoaşterea sensului vieţii ca relaţie de comuniune a omului cu Dumnezeu**. De aceea, Biserica ne cheamă la schimbarea şi înnoirea vieţii prin Taina Sfintei Spovedanii şi la comuniune de iubire eternă cu Hristos Cel răstignit şi înviat, încă din timpul vieţii pământeşti. În acest sens, Hristos Domnul ne îndeamnă, zicând: *„Lucraţi nu pentru mâncarea cea pieritoare, ci pentru mâncarea ce rămâne spre viaţa veşnică şi pe care o va da vouă Fiul Omului, căci pe El L-a pecetluit Dumnezeu-Tatăl (...). Eu sunt Pâinea cea vie, Care S-a pogorât din cer. Cine mănâncă din Pâinea aceasta viu va fi în veci. Iar Pâinea pe care Eu o voi da pentru viaţa lumii este trupul Meu*" (*Ioan* 6, 27; 50-51).

1. În timp ce lumea secularizată de azi nu se mai roagă lui Dumnezeu şi este dominată de un spirit de nemulţumire, **Euharistia Bisericii, ca Taină a recunoştinţei faţă de Dumnezeu Creatorul şi Mântuitorul lumii, ne oferă pace sfântă şi bucurie profundă izvorâte din rugăciune smerită şi fierbinte**. Din păcate, *omul secularizat a pierdut pacea şi bucuria sufletului tocmai pentru că a pierdut practica rugăciunii ca respiraţie a sufletului în prezenţa harică a iubirii milostive a lui Dumnezeu*.

Este semnificativ faptul că venirea lui Hristos pe pământ ca om începe cu vestirea bucuriei: *„Iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul"* (*Luca* 2, 10), iar înălţarea Sa la cer se încheie cu bucuria binecuvântării lui Hristos dăruită ucenicilor Săi şi prin ei Bisericii Sale întregi: *„Iar ei, închinându-se Lui, s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare*" (*Luca* 24, 52). Însă, această bucurie nu poate fi definită şi analizată în mod discursiv, ci *împărtăşită în comuniunea de viaţă a Bisericii lui Hristos care trăieşte din prezenţa Sa harică în comunitatea eclesială aflată în rugăciune* (cf. *Matei* 28, 20).

2. Din acest motiv, **trebuie să depăşim o raportare individualistă faţă de Taina Spovedaniei şi faţă de Taina Euharistiei, redescoperind dimensiunea eclesială a lor ca izvoare de bucurie, de sfinţire şi de creştere spirituală a comunităţii eclesiale în comuniune**. Prin Liturghia Euharistică noi oferim creaţia (lumea) şi pe noi înşine lui Dumnezeu ca răspuns al nostru la iubirea lui Dumnezeu Creatorul, Mântuitorul şi Sfinţitorul lumii. Mulţumim Preasfintei Treimi pentru că iubirea Ei smerită şi milostivă s-a descoperit lumii prin iubirea lui Iisus Hristos Cel răstignit, înviat şi înălţat la cer. De aceea, în rugăciunea de pregătire pentru împărtăşirea cu Trupul şi Sângele lui Hristos, rostim: *„Ţie, Stăpâne, Iubitorule de oameni, Îţi încredinţăm toatăviaţa noastră şi nădejdea noastră*".

3. Întrucât în Sfânta Euharistie Hristos Se dăruieşte nouă în stare de sfinţenie şi iubire jertfelnică, trebuie şi noi să ne apropiem de Sfânta Euharistie într-o stare de iubire smerită şi jertfelnică, adică în stare de post şi de curăţire sufletească şi trupească. De aceea, într-o rugăciune pregătitoare, cerem: ,,*Mintea şi sufletul, inima şi trupul, sfinţeşte-mi-le, Mântuitorule, şi mă învredniceşte fără de osândă, Stăpâne, să mă apropii de înfricoşătoarele Tale Taine*". Scopul împărtăşirii cu Trupul şi Sângele Mântuitorului este sfinţirea sufletului şi a trupului şi dobândirea mântuirii, adică *iertarea păcatelor şi viaţa de veci*.

În acest sens, împărtăşirea euharistică *ne dăruieşte putere pentru a răstigni egoismul şi orgoliul din noi şi a cultiva o iubire smerită şi milostivă*, exprimată prin rugăciune şi prin fapte bune. În acest sens, Părintele Dumitru Stăniloae spune: *„Trupul şi Sângele lui Hristos ne-au umplut şi pe noi de lumină. Prin ele am văzut lumina, am văzut jertfa iubirii până la capăt trăită de Fiul lui Dumnezeu pentru noi prin trup şi am simţit-o în noi înşine. Am văzut că sensul vieţii şi plinătatea ei stau în jertfa din iubire a Fiului lui Dumnezeu pentru noi, ca să rodească în jertfa noastră, din iubire pentru alţii. Jertfa lui Dumnezeu Cel întrupat ne deschide şi nouă urcuşul spre desăvârşirea noastră în Dumnezeu prin jertfă, o dată ce prin ea a coborât El la noi şi a desăvârşit umanitatea noastră asumată de El... Trăim viaţa sensibilă trăită de El în trupul Lui, ca a noastră. Nu mai avem în noi un duh pământesc, ci Duhul ceresc al lui Hristos. De aceeaînţelegem, vedem, simţim Lumina cea adevărată, una cu Viaţa eternă"* (Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate şi comuniune în Liturghia ortodoxă*, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2004, pp. 610-611).

În încheiere, apreciem în mod deosebit manifestarea academică şi duhovnicească organizată în aceste zile la Bucureşti prin Congresul internaţional de Teologie dedicat Euharistiei şi Spovedaniei ca izvoare ale înnoirii vieţii spirituale azi.

În acest sens, felicităm călduros pe organizatori şi binecuvântăm pe distinşii oratori invitaţi din ţară şi din străinătate, precum şi pe toţi participanţii la lucrările acestui congres, cu speranţa că va fi un moment de bucurie şi comuniune fraternă în iubirea lui Hristos.

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Taina Mărturisirii păcatelor dintr-o perspectivă biblico-patristică

Asist. univ. dr. Eusebiu BORCA
Domeniul Teologie Ortodoxă
Centrul Universitar Nord, Baia Mare

Introducere

Dacă tainele credinţei ar putea fi cuprinse cu mintea, n-ar mai fi taine. Taina nu este un obiect de cercetare pur intelectuală, pentru că raţiunea umană, neluminată de credinţă nu poate pătrunde decât în domeniul creatului (pe când taina ne deschide spre lumea de dincolo).În faţa tainei, raţiunea trebuie să se smerească, să se crucifice pentru a accepta credinţa care o transfigurează şi o ridică la o înţelegere superioară, existenţială. În faţa tainelor trebuie să ne prosternăm şi să contemplăm pe Dumnezeu Care se ascunde în ele[1].

Taina Mărturisirii este una din aceste Sfinte Taine prin care Dumnezeu poartă de grijă asupra coroanei creaţiei Sale, prin care Creatorul continuă şi împlineşte relaţia Sa cu lumea, revelându-Se acum ca Proniator. Prin această Sfântă Taină, Dumnezeu iartă, prin duhovnic, păcatele credincioşilor care se căiesc sincer şi le mărturisesc prin spovedanie, în faţa preotului.

Pentru că scopul Tainei Spovedaniei este redescoperirea modalităţii de vindecare şi înnoire spirituală a vieţii omului, beneficiile sale trebuie cunoscute şi popularizate în vederea răspândirii leacului hristic către omul modern.

Din felul în care mărturisirea păcatelor este practicată azi de o mare parte dintre creştini (rar, scurt, fără o pregătire/cercetare în prealabil) se poate observa dezinteresul sau necunoaşterea faţă de multitudinea de daruri care pot fi însuşite prin administrarea ei. O responsabilitate majoră în acest sens o au şi „stâlpii Bisericii" (preoţii, profesorii etc.) care trebuie să se îngrijească mai mult de felul în care răspund nevoilor omului modern, care deşi mai poartă „chipul lui Dumnezeu" s-a distanţat de Creatorul şi Proniatorul său. Cabinetele psihologice, pline, arată tocmai nevoia oamenilor de a fi ascultaţi, de a comunica, după modelul Tainei Mărturisirii.

[1] Deşi trebuie să ne crucificăm mintea pentru a pătrunde taina, nu înseamnă că trebuie să ne conducem după dictonul „*cred pentru că e absurd*". Pentru că, în tainele lui Dumnezeu, nimic nu-i absurd, trebuie să credem pentru a înţelege: „*Crezut-am, pentru aceea am grăit şi m-am smerit foarte …*" (Ps. CXV,1). Cf. Dr. Serafim Joantă, Arhiepiscop şi Mitropolit, „*Spovedania preoţilor şi a credincioşilor în diaspora*", în „T.R.", nr. 5-8/2014, p. 4.

Poate pentru unii, la aceste cabinete, atmosfera este mai plăcută (cu programări, fără înghesuiala din biserică; cu mirosuri ambientale nu cu fum de lumânări; aşezaţi într-o poziţie comodă nu în genunchi), însă niciodată aceştia nu vor primi ceea se primeşte (ceea ce ni se dăruieşte) la Spovedanie: *iertarea păcatelor*.

Mărturisirea păcatelor este o etapă importantă în drumul nostru spre câştigarea mântuirii, este un popas, în care şi prin care, readucându-ne aminte de iubirea lui Dumnezeu (vădită acum prin puterea iertării), hotărâm să punem capăt păcatului şi să începem urcuşul duhovnicesc.

Terminologie

Această Taină apare sub mai multe denumiri[2], fiecare dintre ele punând în lumină unul sau altul dintre aspectele specifice ei[3].

a. Taina Pocăinţei. În limba română, termenul „pocăinţă" provine de la slavonescul „pocajanie[4]", care pune accentul pe remuşcare, regret şi pe durerea pentru păcatul săvârşit[5]. Termenul înseamnă deci, părere de rău, însă trebuie menţionat că pocăinţa este mai mult decât o părere de rău[6], declanşată de conştientizarea stării de păcătoşenie[7].

În limba greacă, termenul folosit este μετανοια - μετανοέω, care înseamnă „*schimbarea vieţii*", schimbare lăuntrică, schimbarea modului de a gândi[8] (mutaţie a minţii, o înnoire, o naştere din nou), transformare profundă, schimbarea convingerilor, o trecere dincolo de păcat prin încetarea săvârşirii lui, un nou început de viaţă, un câmp nou de lucru în har şi adevăr[9].

---

[2] Această Taină este cunoscută sub trei denumiri: spovedanie, căinţă şi mărturisire (primele două denumiri sunt de origine slavă, iar cea de a treia este de origine latină). Cf. Pr. prof. dr. Nicolae D. Necula, „*Biserică şi cult, pe înţelesul tuturor*", Ed. Europartner, Buc., 1996, p. 149.

[3] Pr. Lect. Univ. Dr., Emil Cioară, „*Sfânta Spovedanie şi Euharistia – lucrări sacramentale ale Bisericii şi mijloace spirituale de vindecare şi sfinţire a vieţii credincioşilor (I)*", în „Legea Românească", nr. 2/2014, p. 45.

[4] Andrei, Arhiepiscopul Alba Iulia, „*Dinamica Despătimirii*", Alba Iulia, Reîntregirea, 2001, p. 38.

[5] *Dicţionarul explicativ al limbii române*, Ed. Academiei Republicii Socialiste Române, 1975, p. 712.

[6] Pr. Prof. Vlad Marian, „*Taina Spovedaniei, sub aspect dogmatic. Moral şi liturgic*", în Legea Românească, nr. 1/2014, p. 74.

[7] Pr. Viorel Sava, „*Taina Mărturisirii în riturile liturgice actuale*", Ed. Trinitas, Iaşi, 1999, p. 24.

[8] Pr. Prof. Vlad Marian, op. cit., p. 74.

[9] Pr. Constantin Galeriu, „*Sensul creştin al pocăinţei*", în S.T., nr. 9-10/1967, p. 681; Pr. prof. dr. Ion Bria, „*Euharistie*", în „Dicţionar de Teologie Ortodoxă A-Z", E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1994, p. 250.

Înnoirea vieţii credinciosului se realizează, în primul rând, prin schimbarea de mentalitate, căci din gând porneşte, potrivit voinţei libere, atât păcatul, cât şi virtutea. Schimbarea mentalităţii atrage după sine înnoirea vieţii, a comportamentului, a faptelor săvârşite. Mântuitorul Şi-a început *„activitatea mesianică, de eliberare a firii omeneşti de sub dominaţia păcatului şi de sub robia patimii, prin instaurarea în sufletul oamenilor şi în lume a Împărăţiei lui Dumnezeu … prin restabilirea chipului lui Dumnezeu în om şi deschiderea drumului spre desăvârşirea acesteia*"[10].

b. Taina Spovedaniei. Această denumire este de origine slavă şi are la bază verbul „ispovedati", care înseamnă „a mărturisi unui duhovnic, greşelile făptuite spre a obţine iertarea lor"[11].

c. Taina Mărturisirii. Această denumire are un conţinut mai larg pentru că vizează expunerea păcatelor în faţa duhovnicului, trădarea ascunzişurilor conştiinţei, ca urmare a conştientizării stării de păcătoşenie, a dorinţei de îndreptare şi de reînnoire a comuniunii de iubire cu Dumnezeu[12].

Abordare biblică

Pocăinţa sau mărturisirea păcatelor este amintită în Sfânta Scriptură, ea a fost prefigurată chiar şi în Vechiul Testament. Datorită acestui fapt, în vechile cărţi de învăţătură pentru duhovnici, se recomandă ca acesta să amintească penitentului, după fiecare păcat mărturisit, urmările şi osândirea lui în Sfânta Scriptură[13].

Încă înainte de venirea lui Hristos, pocăinţa presupunea mărturisirea păcatelor. În Vechiul Testament, conştiinţa păcătoşeniei este exprimată limpede, ca urmare a păcatului săvârşit de protopărinţi. Păcatul ascunde în sine o adâncă nelinişte, izvorâtă din ruşinea săvârşirii lui („*Glasul Tău l-am auzit purtându-se prin rai şi m-am temut, pentru că sunt gol, şi m-am ascuns*" cf. Fc. III,10), dar şi dorinţa de a se curăţa de el. Apoi, prin Moise, Dumnezeu a dat oamenilor Legea, care cuprinde numeroase îndemnuri către pocăinţă. *„Când un bărbat sau o femeie va săvârşi împotriva altcuiva vreunul din păcatele pe care oamenii le fac fără să le ia în seamă … să-şi*

[10] Pentru că omul nu poate ajunge singur la această schimbare a firii, Dumnezeu ne oferă harul Său ca lucrare a Sfântului Duh, care ne transformă viaţa, făcând ca „*Hristos să ia chip în noi*" (Ga. IV,19). Primirea harului este cea care arată deosebirea dintre Sfânta Taină a Pocăinţei şi simpla pocăinţă (forma de regret pentru păcatele săvârşite, întâlnită, sub diferite forme la toate religiile, dar şi în predica Sfântului Ioan Botezătorul). Cf. Pr. prof. univ. dr. Sorin Cosma, „*Cateheză despre Sfânta Taină a Pocăinţei*", în Foaia Diecezană, nr. 9/2014, p. 6

[11] Dicţionarul explicativ al limbii române, …, p. 885

[12] Pr. Viorel Sava, op. cit., p. 25

[13] Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, „*Preotul în scaunul Spovedaniei*", în „T.R.", nr. 5-8/2014, p. 2.

mărturisească păcatele pe care le-a făcut …" (Nm. V,6-7). Şi proorocii Vechiului Testament, asemenea unor trâmbiţe dumnezeieşti, în predicile lor vorbeau despre Dumnezeu care ne chemă să ne întoarcem la El, oricât de păcătoşi am fi („*păcatele voastre … ca zăpada le voi albi, … ca lâna albă le voi face*" cf. Is. I,18) şi despre pocăinţa („*inimile sfâşiaţi-vă, nu hainele!*" cf. Ioil II,13).

Cel mai bogat material, referitor la pocăinţă poate fi întâlnit în cartea Psalmilor, care arată contrastul dintre starea omului drept şi a celui nelegiuit, determinându-i celui din urmă, drumul spre convertire „*Păcatul mi l-am cunoscut, fărădelegea nu mi-am acoperit-o ….îmi voi mărturisi Domnului fărădelegea*" (Ps. XXXI,5). Cea mai frumoasă mărturisire a păcatelor o face proorocul şi împăratul David, când cu duhul umilit, cu inima înfrântă şi smerită, cade în faţa lui Dumnezeu şi se roagă: „*Miluieşte-mă, Dumnezeule…şterge fărădelegea mea. Spală-mă-ntru totul de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea*" (Ps. L,1-3).

Deşi în Vechiul Testament Taina Spovedaniei a fost doar prefigurată, în Noul Testament apare clar conturată şi argumentată ca Taină.

Pentru că lipsea harul Duhului Sfânt, înainte de Întrupare, pocăinţa nu era Taină, ci doar un simbol, un ritual practic, un mijloc pedagogic care vestea renaşterea lăuntrică ce se va realiza în viitor, în Biserică, prin Taina Spovedaniei[14].

Noul Testament este cartea întoarcerii la Dumnezeu, cartea pocăinţei, calea împăcării omului cu Dumnezeu, căci Împărăţia lui Dumnezeu îşi deschide porţile prin pocăinţă şi credinţă în Evanghelie[15].

Odată cu întemeierea creştinismului, ritualul mărturisirii păcatelor, îşi transformă caracterul simbolic, exterior şi formal şi devine un act interior şi sfânt, prin Hristos, devine Taină. Pocăinţa, în Noul Testament, începe cu predica Sfântului Ioan Botezătorul, este aşezată ca Sfântă Taină de Mântuitorul Hristos şi este pusă în lucrare de Sfinţii Apostoli (Ilarion V. Felea)[16].

La Sfântul Ioan Botezătorul, pocăinţa are un caracter pregătitor, condiţionând eficacitatea pocăinţei de împlinirea faptelor bune: „*Pocăiţi-vă, că s-a apropiat împărăţia cerurilor!*" (Mt. III,2), „*faceţi-i pocăinţei roadă vrednică de ea*" (Mt. III,8, Lc. III,8).

Iisus Hristos Îşi începe activitatea Sa pământească propovăduind pocăinţa: „*n-am venit să stric, ci să plinesc*" (Mt. V,17) şi mărturisind: „*am venit să-i chem la pocăinţă*" (Mc. II,17), iar în rugăciunea domnească

[14] Pr. Prof. Dorel Leucea, „*Pocăinţa sau Taina Spovedaniei în tradiţia patristică*", în „Legea Românească", nr. 1/2014, p. 68.
[15] Ibidem, p. 68.
[16] Andrei, Arhiepiscopul Alba Iuliei, „*Spovedanie şi comuniune*", ed. a II-a, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2001, p. 81.

îndemnându-ne la căinţă şi rugăciune zilnică, pentru iertarea păcatelor: „*precum şi noi iertăm greşiţilor noştri*" (Mt. VI,12). Pentru că misiunea Întrupării lui Hristos este iertarea păcatelor, Mântuitorul le porunceşte ucenicilor Săi să propovăduiască Evanghelia şi să-i dezlege pe oameni de păcate: „*Oricâte veţi lega pe pământ vor fi legate şi în cer, şi oricâte veţi dezlega pe pământ vor fi dezlegate şi în cer*" (Mt. XVIII,18), iar după Înviere „*a suflat asupra lor şi a zis: Luaţi Duh Sfânt!, cărora le veţi ierta păcatele, li se vor ierta; cărora le veţi ţine, ţinute vor fi*" (In XX,22-23).

Mântuitorul a instituit[17] şi a săvârşit Taina Spovedaniei, a împărtăşit darul vindecării odată cu iertarea păcatelor şi le-a dat apostolilor puterea de a ierta păcatele.

După Înălţarea Sa la cer şi după Pogorârea Duhul Sfânt, Apostolii vor răspândi Evanghelia mântuirii şi, prin Apostolul Petru i-au îndemnat pe oameni: „*Pocăiţi-vă … spre iertarea păcatelor voastre; şi veţi primi darul Sfântului Duh*" (F.A. II,38).

Realitatea existenţei păcatului în viaţa noastră este una crudă. Trebuie însă să conştientizăm propria stare şi să încercăm să ne ridicăm (aceasta este prima condiţie a primirii iertării), căci: „*Dacă zicem că noi nu avem păcat, pe noi înşine ne amăgim şi adevărul nu este-ntru noi. Dacă ne mărturisim păcatele, credincios este El şi drept ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească de toată nedreptatea*" (1 In. I,8-9). Însuşi Mântuitorul porunceşte ucenicilor: „*Mărturisiţi-vă unul altuia păcatele*" (Iac. V,16).

Sfântul Apostol Pavel atrage atenţia asupra altui aspect important al acestei Taine, care ne dă posibilitatea de a ne atinge cu vrednicie sau nevrednicie de Trupul Domnului (1 Co. XI,27-29).

Abordare patristică

Ulterior, sfinţii s-au dovedit mari dascăli ai pocăinţei şi rugători pentru cei ce se luptă cu păcatul prin pocăinţă sinceră. Ei au învăţat că Spovedania este o Taină a Bisericii şi un act de renaştere sufletească, al doilea botez şi punte de reintegrare în comuniunea eclesială prin pocăinţă, mărturisire, iertare şi dezlegare[18].

În Didahia sau „Învăţătură a celor 12 Apostoli", scriere contemporană cu Evangheliile după Matei şi Luca, mărturiseşte că pocăinţa exista şi se practica în Biserică. Constatăm că aceasta era premergătoare cuminecării de duminică şi se administra pentru curăţirea păcatelor. „*Când*

[17] Ca şi celelalte Sfinte Taine ale Bisericii creştine, Spovedania are origine dumnezeiască. Cf. Pr. Gh. Popescu-Ţânţăreni, „*Sfânta Taină a Spovedaniei*", în M.O., nr. 1-3/1978, p. 94.
[18] Pr. Florin Croitoru, „*2014 – Anul omagial euharistic şi Anul comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni*", în „Credinţa Străbună", nr. 1 (334)/ianuarie 2014, p. 1.

vă adunaţi în duminica Domnului, frângeţi pâinea şi mulţumiţi, după ce mai întâi v-aţi mărturisit păcatele voastre, ca jertfa voastră să fie curată"[19].

Epistola zisă a lui Barnaba arată legătura dintre mărturisirea păcatelor şi rugăciune: „*Să-ţi mărturiseşti păcatele. Să nu te duci la rugăciune cu cuget rău*"[20].

Clement Romanul consideră că mărturisirea păcatelor este pace cu Dumnezeu şi binefacere pentru suflet[21]: „*Că este mai bine omului să-şi mărturisească păcatele decât să-şi învârtoşeze inima*"[22].

„Păstorul lui Herma" este considerată cea dintâi carte despre pocăinţă[23], care este „*mare pricepere, pentru că cel păcătos pricepe că a făcut rău înaintea Domnului, iar fapta pe care a săvârşit-o, se suie la inima lui; se pocăieşte şi nu mai săvârşeşte răul, ci săvârşeşte din belşug binele; îşi smereşte sufletul şi-l chinuie, că a păcătuit*"[24].

Aceeaşi lucrare consideră că omului păcătos, Dumnezeu, care-i cunoaşte slăbiciunea, I-a pus la îndemână pocăinţa: „*Dacă cineva, fiind ispitit de diavol, păcătuieşte după acea sfântă şi mare chemare, acela mai poate face pocăinţă o singură dată; dar dacă păcătuieşte mereu şi se pocăieşte, unui om ca aceste pocăinţa nu îi este de nici un folos; cu greu va dobândi viaţa*"[25].

Sf. Ignatie Teoforul condiţionează pocăinţa de unirea cu Biserica şi ascultarea de ierarhia ei, pentru că: „*Dumnezeu nu locuieşte unde este dezbinare şi mânie. Dumnezeu iartă pe toţi care se pocăiesc*", cu condiţia să rămână „*în unire cu Dumnezeu şi în comuniune cu episcopul*"[26].

Apoi, în veacurile următoare (II-III), Taina Pocăinţei este mereu prezentă, Sfântul Iustin Martirul şi Filosoful arătând că: „*Dumnezeu cheamă pe toţi la pocăinţă, mai înainte de a veni ziua judecăţii*"[27].

Clement Alexandrinul insistă asupra faptului că prin pocăinţă se iartă toate păcatele: „*Dumnezeu dă iertare pentru păcatele făcute în trecut;*

---

[19] „*Învăţătură a celor Doisprezece Apostoli* (Didahia)" (XIV,1), trad. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979, p. 31.

[20] „*Epistola zisă a lui Barnaba*" (XIX,12), trad. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979, p. 136.

[21] Pr. Prof. Dorel Leucea, op. cit., p. 69.

[22] Clement Romanul, „*Epistola către Corinteni*" (LI,3), trad. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979, p. 72.

[23] Pr. Prof. Dorel Leucea, op. cit., p. 69.

[24] Herma, „*Păstorul*" (Porunca IV, cap. 30(2),2, trad. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979, p. 250.

[25] Ibidem (Porunca IV cap. 31(3),6), p. 251.

[26] Sf. Ignatie Teoforul, „*Către filadelfieni*" (VIII,1), trad. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979, p. 180.

[27] Sf. Iustin Martirul şi Filosoful, „*Apologia întâi în favoarea creştinilor*" (Către Antonius Pius, XL), trad. T. Bodogae, Olimp Căciulă, D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 2, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1980, p. 51.

pentru cele viitoare, fiecare pentru el însuşi. Aceasta înseamnă a te căi de păcatele trecute, a le osândi şi a cere de la Tatăl iertarea lor, singurul din toţi care poate face nesăvârşite cele săvârşite, spălând păcatele de mai înainte cu mila Lui şi cu roua Duhului"[28].

Tertulian adresează creştinilor o seamă de îndemnuri, sfaturi şi lămuriri: „*pentru toate păcatele săvârşite cu trupul, fie cu sufletul, fie cu fapta, fie cu gândul, Cel ce a hotărât pedeapsă prin judecată la fel a făgăduit şi iertare prin pocăinţă, spunând poporului: Pocăieşte-te şi te vei mântui. … Viu sunt, zice Domnul, şi vreau mai degrabă pocăinţa decât moartea. Deci pocăinţa este viaţă, prin faptul că se preferă morţii*". Păcătosul trebuie să alerge şi să îmbrăţişeze pocăinţa „*cu acea încredere pe care un naufragiat o poate avea într-o scândură*". Aceasta va ridica pe credinciosul „*cufundat în valurile păcatelor*" şi-l va „*aduce în portul iertării divine*"[29].

Dacă în primă fază se aminteşte despre îmbrăcămintea („*să se culce pe un sac şi în cenuşă, să-şi îmbrace corpul în zdrenţe*") şi hrana („*mâncare simplă, numai cu apă*") celui ce se pregăteşte de mărturisire, nici sufletul nu trebuie uitat, căci păcătosul trebuie să se pocăiască din toată fiinţa sa. Deci, postul trebuie „*să însoţească rugăciunile, să geamă, să lăcrimeze, să se jelească zi şi noapte către Domnul Dumnezeul său*". Un lucru foarte important este îndemnul: „*să se arunce la picioarele preoţilor, să îngenuncheze înaintea celor plăcuţi lui Dumnezeu, să facă pe toţi fraţii săi mijlocitori ai iertării sale*", care certifică faptul că mărturisirea păcatelor se făcea în faţa preoţilor[30].

Mărturisirea păcatelor este un curaj, care presupune şi un aspect negativ, o ruşine faţă de răutăţile comise, care însă este mântuitoare. „*Nu e deloc plăcut să ajungi la exomologheză* (recunoaşterea păcătoşeniei). … *răul aduce suferinţă, dar, în schimb, pocăinţa alungă, fiindcă înfăptuirea exomologhezei este mântuitoare. Este dureros să fii tăiat la o operaţie, să fi cauterizat, este dureros chiar usturimea produsă de un gunoi intrat în ochi; totuşi, cele ce se vindecă prin durere compensează durerea produsă în interesul vindecării şi fac să se accepte un rău prezent peste un folos viitor*"[31].

Sfântul Ciprian al Catarginei arată practica Bisericii: „*Fiecare să-şi mărturisească păcatul, câtă vreme cel care a păcătuit se află în viaţă, când*

[28] Clement Alexandrinul, „*Care bogat se va mântui?*" (40,1), trad. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 4, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1982, pp. 61-62.
[29] Tertulian, „*Despre pocăinţă*" (IV,1-3), trad. Nicolae Chiţescu, în col. P.S.B., vol. 3, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1981, pp. 210-211.
[30] Ibidem (IX,4), p. 218.
[31] Inidem (IX,8-9), p. 219.

mărturisirea sa poate să fie primită, câtă vreme iertarea dată de episcopi este plăcută Domnului"[32].

Origen arată că „*apostolii şi preoţii, … urmaşii apostolilor … au primit … îndrumarea dumnezeiască, ştiu, fiind luminaţi de Duhul Sfânt, pentru ce fel de păcate trebuie aduse jertfe, când şi în ce chip …*"[33].

Origen consideră în Evanghelii ni se arată mai multe moduri prin care primim „iertări ale păcatelor": prin botez, prin pătimirea martiriului, prin miluire, prin iertarea păcatelor fraţilor noştri, când întoarce un păcătos de la greşeala căii sale, prin prisos de iubire, prin iubire[34].

Metodiu de Olimp adresează lui Dumnezeu o impresionantă rugăciune pentru iertarea păcatelor: „*Ţie, Doamne, mă mărturisesc şi numele Tău cel prea sfânt îl laud şi-l preamăresc. Chemând în ajutor pe Mângâietorul, pe Duhul Care ne umple sufletele şi pe Iisus Hristos, Fiul Tău Cel iubit, mă rog Ţie să nu iei aminte la păcatele mele. … Nu mă nimici, Doamne, cu cei necredincioşi, ci fii mie milostiv şi dezleagă-mă de toate greşelile mele. Fii milostiv şi faţă de aceştia, Doamne, şi iartă-i*"[35].

Sfântul Vasile cel Mare arată că pocăinţa este înnoirea vieţii dar şi hotărârea fermă de a nu mai păcătui: „*Deseori am chemat la pocăinţă; păreaţi că ascultaţi, apoi vă întorceaţi iarăşi. Renunţând la speranţă pentru inima voastră nepocăită, nu vă mai iert de judecata meritată de voi. Căci nu cel care spune <<am păcătuit>> şi apoi rămâne în păcat este cel care îl mărturiseşte, ci cel care, potrivit Psalmului, <<află păcatul său şi-l urăşte>>. La ce îi este de folos celui slăbit îngrijirea de la doctor, când bolnavul se îndeletniceşte cu cele care îi distrug viaţa? Aşadar, nu îi sunt de nici un folos nedreptăţile iertate celui care face iarăşi o nedreptate şi nici desfrânările lăsate celui care iarăşi desfrânează … fără iertare de la Dumnezeu, este imposibil ca cineva să se dedice vieţii în conformitate cu virtutea. De aceea Cel care ne chiverniseşte cu înţelepciune viaţa vrea ca cel care a căzut în anumite păcate, apoi făgăduieşte că revine la viaţa sănătoasă, să-şi delimiteze ca un hotar cele trecute şi să facă un nou început după cele păcătuite, ca şi cum prin pocăinţă ar fi readus la viaţă*"[36].

„*Mărturisirea păcatelor are aceeaşi raţiune pe care o are şi arătarea patimilor trupeşti. Aşadar, precum patimile trupului oamenii nu le*

---

[32] apud Paul Evdokimov, „Ortodoxia", E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1996, p. 313.

[33] Origen, „*Despre rugăciune*" (XXVIII,9), trad. T. Bodogae, Nicolae Neaga şi Zorica Laţcu, în col. P.S.B., vol. 7, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1982, p. 271.

[34] Idem, „*Omilii la Levitic*" (2,6), studiu introductiv, trad. şi note Adrian Muraru, ediţie bilingvă, Ed. Polirom, Iaşi, 2006, p. 81.

[35] Metodiu de Olimp, „*Aglaofon sau Despre Înviere*" (Discursul al treilea al lui Metodiu, XXIII), trad. Const. Corniţescu, în col. P.S.B., vol. 10, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1984, p. 211.

[36] Sf. Vasile cel Mare, „*Comentariu la Cartea Profetului Isaia*" (I,32), trad., introd şi note Alexandru Mihăilă, în col. P.S.B., serie nouă, vol. 2, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, Buc., 2009, pp. 59-60.

descoperă tuturor, nici celor care s-ar întâmpla, ci celor iscusiţi în vindecarea lor, la fel şi arătarea păcatelor se cuvine să se facă înaintea celor care pot să le vindece, după cum este scris: voi cei tari, să purtaţi neputinţele celor slabi, adică să le ridicaţi prin purtarea de grijă"[37].

Despre mărturisirea tainică a păcatelor, avem mărturie: „*Pe femeile care au comis adulter şi din evlavie au mărturisit, sau vădite fiind în oarecare chip, părinţii noştri, au oprit de a le da la iveală î n public, ca nu cumva vădindu-se să le oferim cauză spre moarte; dar au poruncit ca ele să stea fără de împărtăşire până se va împlini timpul pocăinţei*"[38].

Sfântul arată că este foarte important, înainte de a „mânca Trupul Domnului şi a bea sângele Lui", să ne curăţim, mai întâi, de toată întinarea sufletului şi a trupului. Încă în Legea veche (Lv. XXII,1-3), cei care doreau să se atingă de cele sfinte, erau pedepsiţi dacă se aflau în stare de întinare. Dacă o astfel de ameninţare este adresată celor care „*se apropie cu necuviinţă de cele afierosite de către oameni*", cei care se apropie de o „*Taină atât de mare*", „*cu cât mai mult este mai mult va fi demn de o osândă mai înfiorătoare cel care, aflându-se în păcate, îndrăzneşte să se atingă de trupul Domnului*"[39].

„*Pocăinţa nu trebuie să înceteze în cursul vieţii întregi căci, cine e fără de păcat? În toată clipa păcătuim, dacă nu cu fapta apoi cu cuvântul, dacă nu prin cuvânt, măcar cu gândul. Oricât de mici sunt păcatele, ele pătează conştiinţa, …(care) trebuie să fie mereu curată. Dacă trebuie să fie păstrată în curăţenie, dar totuşi zilnic se pătează, atunci, în toată ziua, trebuie să o curăţim*"[40].

Sfântul Ioan Gură de Aur ne asigură că până şi diavolul se sperie atunci când pocăinţa este lăudată, pentru că aceasta (recunoaşte el) i-a răpit „*mari trofee*". „*Cu adevărat mari trofee i-a răpit pocăinţa! I-a dărâmat cetăţuia. Lovitura pocăinţei a fost mortală. … Eşti păcătos? Nu deznădăjdui! Intră în biserică cu gând de pocăinţă! Ai păcătuit? Spune lui Dumnezeu: Am păcătuit. Ce oboseală, ce greutate, ce osteneală ca să spui acest cuvânt*". Sfântul aduce argumente Scripturistice, arătând că cei care au mărturisit păcatul au scăpat, cei ce nu l-au mărturisit au fost osândiţi. Dumnezeu, Cel Care le ştie pe toate îl întreabă pe Cain despre Abel, nu pentru că nu ştia, „*ci, ca să atragă pe ucigaş la pocăinţă*". Aşadar,

---

[37] Idem, „*Regulile mici*" (Răspuns la întrebarea 229), trad., introd., indici şi note Prof. Iorgu D. Ivan, în col. P.S.B., vol. 18, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1989, p. 415.

[38] Idem, „*Canoanele Sfântului Vasile cel Mare*" (34), în Arhidiacon prof. dr. Ioan N. Floca, „Canoanele Bisericii Ortodoxe note şi comentarii", Sibiu, 1991, p. 344.

[39] Idem, „*Despre Botez*", trad. Ierom. Policarp Pîrvuloiu şi Pr. Dumitru Fecioru, în col. P.S.B., serie nouă, nr. 4, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, Buc., 2011, pp. 250-251.

[40] Sf. Vasile cel Mare, apud. „*Povăţuiri pentru spovedanie*", texte culese de I.P.S. Pimen, Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuţilor, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, Suceava, 2002, p. 18

Dumnezeu nu l-a primit la pocăinţă pentru că nu şi-a mărturisit păcatul. „*Dacă spui tu însuţi că ai păcătuit, nu vei avea acuzator pe diavol. Ia-o înaintea diavolului. Răpeşte-i dregătoria lui! Că dregătoria lui este de a acuza. Pentru ce nu i-o iei înainte? Pentru ce nu-ţi spui păcatul? Pentru ce nu-ţi ştergi păcatul, când ştii că ai un acuzator pe care nu-l poţi face să tacă? … Dumnezeiasca Scriptură spune <<Spune tu păcatele tale întâi, ca să te îndreptezi>>*" (Is. XLIII,26). Pe lângă mărturisirea păcatelor, Sfântul mai aminteşte despre „plângerea păcatului", iar smerenia este desemnată apoi ca cea de-a treia cale de pocăinţă[41].

„*Pocăinţa, cumplită şi înfricoşătoare pentru păcătos, este leac păcatelor, istovire a fărădelegilor, secătuire a lacrimilor, îndrăznire către Dumnezeu, armă împotriva diavolului, sabie care-i taie capul, nădejdea mântuirii, pierirea deznădejdii. Pocăinţa deschide cerul, pocăinţa ne bagă în rai, pocăinţa biruie pe diavol … Înnoieşte-te prin pocăinţă! … Păcatul şi pocăinţa sunt două lucruri diferite. Păcatul este rana, pocăinţa, leac. După cum în trup sunt şi răni, dar există şi doctori, tot aşa şi în suflet sunt şi păcate, şi pocăinţă. Păcatul aduce ruşine, pocăinţa, îndrăznire*"[42].

„*Dumnezeu caută pocăinţa mea, Cel ce nu voieşte moartea păcătosului, ci aşteaptă cu îndelungă răbdare întoarcerea lui*"[43].

„*Dacă ai putea să te gândeşti ce lucru mare este ca, om fiind şi îmbrăcat încă în trup şi sânge, să te poţi apropia de fericita şi nemuritoarea fire a Dumnezeirii, atunci ai putea înţelege bine cu câtă cinste a înnobilat pe preoţi harul Sfântului Duh*". Sfânta Euharistie („*Sfânta Jertfă*") este săvârşită de preoţi, „*oameni, care trăiesc pe pământ şi locuiesc pe el, au primit îngăduinţa să administreze cele cereşti şi au o putere pe care Dumnezeu n-a dat-o nici îngerilor, nici arhanghelilor*", căci doar oamenilor Le-a spus: „*Oricâte veţi lega pe pământ, vor fi legate şi în cer şi oricâte vezi dezlega pe pământ, vor fi dezlegate şi în cer*" (Mt. XVIII,18). Dacă puterea stăpânitorilor pământului se opreşte asupra trupurilor, „*puterea de a lega a preoţilor însă leagă sufletele şi străbate cerurile; Dumnezeu întăreşte sus în ceruri cele făcute de preoţi jos pe pământ*"[44].

Deşi pe vremea Sfântului Ioan Scărarul mărturisirea se făcea de obicei în taină, se aminteşte şi despre cazuri excepţionale în care duhovnicul

---

[41] Sf. Ioan Gură de Aur, „*Omiliile despre pocăinţă*" (Omilia a II-a, Despre tristeţea regelui Ahab şi despre Iona profetul), http://www.ioanguradeaur.ro/388/omilia-a-doua/, accesat online 10.12.2014.

[42] Ibidem (Omilia a VIII-a, Despre pocăinţă).

[43] Sfântul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului, „*Viaţa cuvioasei Maicii noastre Maria Egipteanca*", http://saraca.orthodoxphotos.com/biblioteca/viata_sf_maria_egipteanca.htm, accesat online 11.12.2014.

[44] Sf. Ioan Gură de Aur, „*Tratatul despre preoţie*" (cartea III, cap. 5), în Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Grigorie din Nazianz, Sfântul Efrem Sirul, „*Despre Preoţie*", trad., introd. şi note Pr. Dumitru Feciru, Ed. Biserica Ortodoxă, Buc., 2004, pp. 76-77

putea porunci ca ea să fie făcută şi în public: „*Înainte de toate să ne mărturisim bunului şi singurului nostru judecător. Iar dacă el porunceşte, să ne mărturisim şi tuturor. Căci rănile descoperite nu se vor mări, ci se vor tămădui*”[45].

Păcatul este considerat o boală urâtă, iar duhovnicul un doctor iscusit, deci suntem îndemnaţi să lăsăm ruşinea la o parte şi să ne destăinuim starea sufletească: „*Dezgoleşte-ţi rana în faţa doctorului şi nu te ruşina. <<A mea este buba, părinte, a mea e rana. Din nepăsarea mea s-a pricinuit şi nu din a altuia. Nimeni altul nu e pricinuitorul ei: nici om, nici duh, nici trup, nici altceva, ci negrija mea!>>*”[46].

„*Nu socoti lucru nevrednic de tine a-ţi face mărturisirea în chip smerit ca înaintea lui Dumnezeu, înaintea ajutătorului tău*”[47].

Spovedania „*este învoiala cu Dumnezeu pentru o a doua viaţă*”[48].

Sf. Ioan Damaschin, propovăduind pocăinţa, îi dă o definiţie foarte sugestivă: „*Pocăinţa este întoarcerea, prin asceză şi osteneli, de la starea cea contra naturii, la starea naturală, şi de la diavolul la Dumnezeu*”[49].

Pe vremea Fericitului Augustin, putem încă întâlni atât mărturisirea publică, cât şi cea secretă. Acestea erau aplicate diferit: pentru păcatele săvârşite în public, mustrarea venea tot în public, iar pentru cele săvârşite în taină, trebuiau dojenite în particular. Toate acestea se săvârşeau dintr-o preocupare de a nu-l pierde (alunga, îndepărta de la mărturisirea păcatului) pe păcătos[50].

Leon cel Mare consideră că bunătatea lui Dumnezeu se vădeşte în aceea că preoţii pot dezlega de păcatele mărturisite. Iisus Hristos, Mijlocitorul dintre Dumnezeu şi oameni, a conferit căpeteniilor Bisericii puterea de a da celor ce se mărturisesc lucrarea pocăinţei şi de a-i admite prin poarta împăcării la împărtăşirea tainelor[51].

Sfântul Grigorie cel Mare atrage atenţia preoţilor că sarcina pe care au primit-o îi onorează dar îi şi obligă (mare onoare dar şi sarcină grea). Clericii capătă puterea judecăţii cereşti, unora iertându-le păcatele, altora ţinându-le, în locul lui Dumnezeu. Puterea de a lega şi dezlega trebuie folosită numai după ce în prealabil, cauzele sunt cumpănite. Sentinţa

---

[45] Sf. Ioan Scărarul, „*Scara dumnezeiescului urcuş*” (Cuv. IV,13), trad., introd. şi note Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, în col. Filocalia, vol. IX, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1980, p. 83.
[46] Ibidem (Cuv. IV,56), pp. 110-111.
[47] Ibidem (Cuv. IV,58), p. 111.
[48] Ibidem (Cuv. V,2), p. 136.
[49] Sf. Ioan Damaschin, „*Dogmatica*” (II,30), E.I.B.M.B.O.R., Buc., 2005, p. 110.
[50] St. Augustine, „Sermons on Selected Lessons of the New Testament” („On the Words of the Gospel, Matt. XVIII.15, ’If thy brother sin against …”, Sermon XXXII [LXXXII. Ben.],8), in Nicene and Post-Nicene Fathers, Series I, Volume 6, Christian Classics Ethereal Library, Grand Rapids, p. 761.
[51] Leon cel Mare, apud Andrei, Arhiepiscopul Alba Iuliei, „*Spovedanie şi comuniune*”, …, p. 89.

păstorului îi va dezlega pe aceia pe care-i cercetează Dumnezeu prin darul frângerii inimii[52].

Pentru a arăta importanţa spovedaniei, Sfântul Grigorie Palama spune: „*Cuvântul cel (de)săvârşitor al mântuirii sufletelor este în chipul sămânţei*". Asemenea ţăranilor care, înainte de a arunca sămânţa, ară mai întâi pământul cu plugul, şi creştinii trebuie să are ţarina inimii, pregătind-o pentru primirea sămânţei celei cereşti, care este cuvântul dumnezeieştii învăţături. Pentru că oamenii nu sunt „o ţarină neînsufleţită şi nesimţitoare, ca să primim arătura şi sămânţa de la alţii, ci suntem un pământ însufleţit, purtător de duh şi raţional. Din această pricină trebuie să ne pregătim pe noi înşine prin pocăinţă". „Începutul pocăinţei şi desţelenirea sufletului" este acelaşi lucru cu pocăinţa pe care o propovăduia Sfântul Ioan Botezătorul: „*mergeţi şi vă botezaţi în Iordan mărturisiţi-vă păcatele voastre*" (Mt. III,5). Mărturisirea păcatelor este deci „*începutul acestei arături, adică al pocăinţei şi al pregătirii pentru primirea întru sine însuşi a sămânţei celei mântuitoare care este cuvântul lui Dumnezeu Care poate să mântuiască sufletele*". După cum ţăranii ară pământul ca să scoată din rădăcină buruienile şi să-l facă apoi primitor seminţelor şi răsadurilor, „*acelaşi lucru îl face şi mărturisirea din ţarina cea raţională, a inimii noastre: căci ea sapă şi scoate afară patimile cele rele din ascuns şi pregăteşte pentru primirea seminţelor sfinte şi pentru rodirea şi răsădirea în loc a virtuţilor corespunzătoare. Precum pământul, după căderea lui Adam a dat naştere spinilor şi mărăcinilor şi altor plante fără de folos (Fc. III,18), la fel şi inima omenească s-a făcut născătoare a patimilor celor ruşinoase şi a cugetelor celor viclene şi a păcatelor ce purced din acestea*"[53].

Sfântul Nicodim Aghioritul arată că: „după cum rănile care sunt arătate doctorului nu se măresc, tot aşa şi păcatele, când sunt mărturisite, nu sporesc … Berzele au un obicei: când li se strică cuibul, nu se mai duc acolo; aşa şi demonii fug de cel ce se spovedeşte des, fiindcă, prin mărturisirea deasă, îşi pierd cuiburile şi mrejele lor … – adică – nu au înlesnire şi nici putere împotriva cui se spovedeşte des"[54].

Mitropolitul Antonie de Suroj ne descoperă ambivalenţa Tainei Spovedaniei, faptul că, pe de o parte, ea deschide calea eternităţii, dar pe de altă parte, ea poate foarte bine să interzică accesul către ea. În acest sens el ne îndeamnă: „*Mărturiseşte-te ca şi cum ai fi pe pragul morţii. Spovedeşte-*

---

[52] Sf. Grigorie cel Mare, apud. Andrei, Arhiepiscopul Alba Iuliei, „*Spovedanie şi comuniune*", …, p. 90.

[53] Suntem îndemnaţi să punem acest bun început al pocăinţei, căci altfel nu putem trece „mai departe la următoarea treaptă", nu putem „înainta spre mai bine", pentru că pocăinţa este începutul „a toată virtutea". Cf. Sfântul Grigorie Palama, „*Omilii*" (56,1-3), vol. III, trad. Paraschiva Grigoriu, Ed. Anastasia, Buc., 2007, pp. 316-318.

[54] Sf. Nicodim Aghioritul, „*Carte folositoare de suflet Sfătuire către duhovnic*", Ed. Episcopiei Râmnicu Vâlcea, Râmnicu Vâlcea, 1995, pp. 136-137.

te ca şi cum ar fi ultima dată când ţi-ar fi dat pe pământ să faci această lucrare pentru întreaga ta viaţă trecută, înainte de a intra în eternitate şi de a te găsi în faţa Judecăţii lui Dumnezeu. Spovedeşte-te ca şi cum ar fi ultima clipă în care tu mai ai posibilitatea să descarci de pe umerii tăi sarcina grea a vieţii tale de minciună şi păcat, pentru a putea intra liber în Împărăţia lui Dumnezeu"[55].

Mărturisirea păcatelor – Taină a Bisericii

Pentru a se putea apropia de Sfânta Împărtăşanie „cu vrednicie", creştinul are nevoie de o stare de curăţie sufletească asemănătoare celei dobândite prin Botez. Pentru că Taina Botezului nu se repetă, şi pentru ca omul să-şi poată redobândi neprihănirea, pierdută prin păcat, Mântuitorul a rânduit o altă Sfântă Taină)[56].

Prin Taina Spovedaniei, credinciosului i se împărtăşeşte harul iertării şi al împăcării cu Dumnezeu, adică restabilirea noastră în har. În acelaşi timp, taina este şi o „instituţie de pedagogie divină", în cadrul căreia duhovnicul (prin mijloace psihologice şi pedagogice, în lumina învăţăturilor creştine) ajută pe penitent să se îndrepte. În calitate de slujitor (iconom) al tainelor lui Dumnezeu, în cadrul spovedaniei, preotul mijloceşte pogorârea harului iertării păcatelor, iar ca păstor de suflete îşi concentrează toate puterile sale spre îndreptarea celui căzut, oferindu-i mijloacele, căile necesare ridicării din păcat, spre a deveni practicant al virtuţilor[57].

La Taina Sfintei Spovedanii, duhovnicul trebuie să judece păcatul cu acrivie, iar penitentul cu „iconomie", deci nu o judecată cu asprime, ci cu blândeţe, compătimire şi iubire, asemenea unui părinte. După judecarea păcatelor şi a consecinţelor lor, duhovnicul devine îndrumătorul, învăţătorul penitentului, indicându-i cu precizie calea de urmat şi mijloacele necesare îndreptării şi progresării pe calea virtuţilor. Ca pedagog şi doctor duhovnicesc, preotul va administra tratamentul adecvat, vindecând rănile pricinuite de păcate şi călăuzind cu multă dragoste şi răbdare, pe fiecare penitent în parte, pe drumul cel drept[58].

Spovedania nu este numai ascultare de păcate şi acordare de dezlegare şi prescrieri de canoane, ci este un mijloc extraordinar de pastoraţie individuală, de dialog, de discuţii deschise cu penitentul, de comentare şi interpretare a păcatelor sau faptelor mărturisite, de analizare a circumstanţelor atenuante şi agravante, de cercetare a stării psihologice a penitentului, pentru a vedea starea de căinţă, de părere de rău, care se

[55] Mitropolitul Antonie de Suroj, „*Taina Vindecării*", Ed. Reîntregirea, Alba-Iulia, 2009, pp. 80-81.
[56] Pr. Lect. Univ. Dr., Emil Cioară, op. cit., p. 44.
[57] Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, op. cit., p. 1.
[58] Ibidem, p. 2.

impune, ca o condiţie a iertării. Astfel, Taina Sfintei Euharistii este pe bună dreptate: Taina regenerării noastre spirituale[59].

Pe de o parte, pocăinţa este o lucrare de moment, săvârşită efectiv prin slujba mărturisirii, prin care omul primeşte dezlegare de păcatele mărturisite; pe de altă parte, pocăinţa este şi o lucrare de durată, o stare lăuntrică ce trebuie să se menţină pe parcursul întregii vieţi. Acest dublu aspect al Tainei se prelungeşte şi asupra săvârşitorului. În chip nevăzut, Săvârşitorul Tainei este Însuşi Mântuitorul, care a făgădui-o şi a anticipat-o înainte de Înviere (Mt. XVIII,18), şi apoi a şi instituit-o (In. XX,21-23). În chip văzut, săvârşitorii Tainei sunt arhiereii şi preoţii, care au primit prin hirotonie puterea de a lega şi a dezlega păcatele (In. XX,21-23), putere pe care o are numai Mântuitorul (Lc. V,20,24). Întrucât nimeni nu este fără păcat, orice membru al Bisericii, se înscrie printre posibilii primitor ai acestei Sfinte Taine[60].

Ca şi creştini, avem obligaţia de a trăi după poruncile lui Dumnezeu şi în comuniune cu El, dar căzând în păcat, e necesar să redobândim starea pierdută. Această comuniune primară poate fi refăcută prin pocăinţă, prin Taina Sfintei Spovedanii, pentru care nu putem spune că există un timp anume, ci este indicat să apelăm la această metodă de curăţire sufletească de câte ori ne simţim împovăraţi şi lipsiţi de linişte sufletească. Cât priveşte locul administrării spovedaniei, acesta este în biserică, în faţa icoanei Mântuitorului, care primeşte pocăinţa şi iartă păcatele, preotul fiind doar un martor[61].

În privinţa timpului săvârşirii Tainei, trebuie să arătăm că nu există anumite termene fixe pentru spovedanie, ci, ori de câte ori se simte nevoia. De spovedanie nu este scutit nimeni, iar pentru că această taină reînnoieşte relaţia de comuniune şi iubire cu Dumnezeu şi cu semenii. Pentru că absenţa acestei Taine duce la slăbirea aceste relaţii, se impune o spovedanie cât mai deasă[62]

Complexitatea Tainei Spovedaniei

Examenul de conştiinţă al credinciosului conduce în mod firesc la mărturisirea păcatelor, care cuprinde în sine trei aspecte duhovniceşti:

[59] Pentru că Taina Spovedaniei nu trebuie privită ca un simplu act liturgic, ci ca pe o stare de excepţie în viaţa credinciosului, care vine să-şi mărturisească păcatele şi vrea să se îndrepte, atât duhovnicul, dar şi penitentul nu trebuie să o privească asemenea unui lucru foarte obişnuit, banal, de rutină, formal, ci drept Taina care te apropie de Dumnezeu şi Biserică. Cf. Preot prof. dr. Nicolae Necula, „*Taina Spovedaniei*”, în Almanah Bisericesc, Ed. Episcopiei Sloboziei şi Călăraşilor, 2014, pp. 20,22.

[60] Pr. Prof. Vlad Marian, op. cit., pp. 74-75.

[61] Ibidem, p. 76.

[62] Pr. Lect. Univ. Dr., Emil Cioară, op. cit., p. 46.

recunoaşterea stării de păcătoşenie, regretul sau căinţa pentru păcatul săvârşi şi hotărârea de îndreptare a vieţii[63].

Conştiinţa este glasul lui Dumnezeu în om, judecătorul nemitarnic, care este chemată să se pronunţe asupra valorii morale a faptelor săvârşite. Examenul de conştiinţă este un act profund, răscolitor, care amplifică în suflet căinţa, trezind părerea de rău şi dezgustul pentru păcatele săvârşite, hotărârea de a nu mai păcătui şi dorinţa de a ne vindeca[64].

Sentimentul vinovăţiei, care în mod normal, duce la regretul pentru cele gândite şi înfăptuite, în limbaj creştin este denumit căinţă sau „frângerea inimii[65]" şi este primul act, primul element constitutiv al Spovedaniei, este o durere a sufletului, o repulsie continuă faţă de păcatul săvârşit, unită cu dorinţa şi hotărârea de a nu-l mai săvârşi[66].

Deşi păcatul apasă conştiinţa noastră ca o piatră şi o răneşte dureros, prin mărturisire, sufletul se uşurează, inima dobândeşte linişte, conştiinţa câştigă împăcare şi rana se vindecă. Precum bucuriile se cer mărturisite, şi prin aceasta îşi sporesc frumuseţea, la fel şi durerile se cer mărturisite, iar astfel, sufletul se uşurează[67].

O dată ce creştinul şi-a recunoscut păcatele, le condamnă, le regretă şi se recunoaşte vinovat de săvârşirea lor, primul pas pe care trebuie să-l facă, în împlinirea hotărârii de a se îndrepta, este acela de a-şi mărturisi păcatele săvârşite[68].

Practicarea Tainei Spovedaniei, încă de la începutul Bisericii creştine, cu cele trei componente esenţiale ale ei (mărturisirea, căinţa şi iertarea păcatelor) este atestată printr-o mare bogăţie de mărturii[69].

Pentru ca o Spovedanie să-şi atingă scopul, trebuie să îndeplinească următoarele condiţii: să fie benevolă (făcută din toată inima, din proprie iniţiativă, nu silită sau din constrângere, din teamă sau alte motive), să fie completă (să cuprindă toate păcatele săvârşite de la ultima spovedanie, fără

[63] Sub aspect duhovnicesc, Taina Pocăinţei face vie şi activă lucrarea harului divin în urma examenului de conştiinţă, mai ales pentru că precede împărtăşirea cu Trupul şi Sângele Domnului. Astfel, mărturisirea păcatelor este şi un act de curaj duhovnicesc, în sensul că aşa cum nu ţi-a fost ruşine să săvârşeşti păcatul, nu trebuie să te ruşinezi nici a-l recunoaşte şi mărturisi spre a primi harul iertării lui Dumnezeu şi puterea de a nu-l mai săvârşi. Cf. Pr. prof. univ. dr. Sorin Cosma, op. cit., p. 7.

[64] În cercetarea conştiinţei, credinciosul trebuie să urmărească cele trei îndatoriri pe care le are faţă de Dumnezeu, faţă de semeni şi faţă de sine, având ajutor în această privinţă Decalogul şi poruncile bisericeşti. Cf. Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, op. cit., p. 1.

[65] Pr. Irineu Crăciunaş, „*Învăţătura ortodoxă despre pocăinţă*", în O., nr. 3/1960, p. 390.

[66] Pr. Lect. Univ. Dr., Emil Cioară, op. cit., p. 47

[67] Deşi, în urcuşul duhovnicesc al fiecăruia vor mai fi şi alte căderi, prin Taina Spovedaniei, există oricând posibilitatea de a ne ridica, şi astfel, dezlegaţi de păcate, putem să începem o nouă viaţă în Hristos. Cf. Pr. Prof. Vlad Marian, op. cit., pp. 74-75.

[68] Pr. Irineu Crăciunaş, op. cit., p. 391

[69] Pr. Prof. Dorel Leucea, op. cit., p. 72.

a ascunde nimic), să fie sinceră şi obiectivă (fără a ascunde sau să diminueze gravitatea păcatelor sau să arunce răspunderea asupra altora, păcatele trebuie relatate aşa cum s-au săvârşit) şi să fie făcută cu umilire şi cu zdrobire de inimă (cu adâncă părere de rău)[70].

În pilda fiului risipitor (Lc. XV,11-32), găsim foarte clar conturate elementele (momentele) unei spovedanii adevărate.

Dacă prima fază a Tainei Pocăinţei constă în mărturisirea păcatelor, iar cea de-a doua fază este rugăciunea de dezlegare, cea de-a treia[71] este canonul sau epitimia[72].

Canonul nu este o pedeapsă sau un mijloc de ispăşire pentru păcatul săvârşit, ci o expresie a pocăinţei şi a îndreptării, un exerciţiu spiritual de practicare a virtuţilor, drept pentru care, este un element indispensabil spovedaniei. Scopul acestui tratament curativ, prescris penitentului spre a-l îndeplini după spovedanie, este pozitiv, de a disciplina simţurile acestuia, aducând permanent în mintea lui ororile păcatelor săvârşite. Duhovnicul poate recomanda drept canon orice faptă bună, care nu intră în obligaţiile zilnice ale credinciosului. Pe lângă aceste aspecte pozitive, totuşi, canonul nu trebuie să fie mai mic decât păcatul săvârşit de penitent. Duhovnicul trebuie să dea dovadă de multă prudenţă şi chibzuinţă în dezlegarea sau admiterea la Împărtăşanie (o aplicare rigoristă a canoanelor, cu oprirea de la cuminecare, pe perioade îndelungate, nu este o metodă folositoare pentru ridicarea celor căzuţi, însă nu trebuie nici să minimalizăm rolul canonului)[73].

---

[70] Simpla înşirare sau istorisire a păcatelor, fără pocăinţă adevărată şi fără hotărârea şi dorinţa de îndreptare, nu are nici un efect pozitiv asupra sufletului nostru şi nu contribuie cu nimic la purificarea şi îmbunătăţirea lui. Cf. Pr. prof. dr. Ene Branişte, „*Liturgica specială*”, Ed. Nemira, 2002, p. 299.

[71] Unii teologi consideră că Taina Spovedaniei are patru momente distincte: căinţa pentru păcatele săvârşite şi dorinţa de îndreptare; mărturisirea păcatelor în faţa lui Hristos, prin părintele duhovnic (Iac. V,16); îndeplinirea canonului de pocăinţă (epitimia) şi dezlegarea păcatelor, pe care o dă Sfântul Duh, prin duhovnic. Alţii susţin că; „*părţile pocăinţei sunt trei: zdrobirea inimii, mărturisirea şi împlinirea canonului. … Koressios … mai adaugă … dezlegarea de păcat, … care se numeşte cheie şi aceasta … ţine într-însa Taina pocăinţei*”. Cf. Sfântul Nicodim Aghioritul, op. cit., p. 111. Dintre aceste momente sau faze, primele două au caracter personal, subiectiv, iar celelalte două au caracter sacramental, liturgic, obiectiv. Cf. Pr. prof. dr. Ion Bria, op. cit., p. 250. Ultimele două (îndeplinirea epitimiei şi dezlegarea de păcate), pot fi inversate ca ordine cf. Pr. prof. dr. Ene Branişte, op. cit., p. 295.

[72] Duhovnicul dă acest canon celui cea luat hotărârea îndreptării, pentru a-l ajuta să împlinească acest lucru. Canonul nu este o pedeapsă sau o sancţiune juridică, ci un exerciţiu duhovnicesc, un leac ajutător. Cf. Pr. prof. univ. dr. Sorin Cosma, op. cit., pp. 7-8.

[73] Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, op. cit., p. 2.

Concluzii

În zilele noastre, Taina Spovedaniei este un mijloc important de vindecare spirituală şi de apropiere de Dumnezeu, având o mulţime de roade duhovniceşti: redobândirea stării de curăţie primite la botez, eliberarea de pedeapsa pentru păcat, sfinţirea vieţii şi refacerea comuniunii cu Dumnezeu, izvorul Bucuriei[74].

Creat de Dumnezeu, omul este alcătuit din trup şi suflet şi are nevoi atât materiale cât şi spirituale. Dobândită prin lupta împotriva răului, pacea sufletească sau viaţa spirituală are trei etape sau faze (curăţirea, iluminarea şi desăvârşirea), iar Pocăinţa face parte din prima etapă. Precum microbii bolilor otrăvesc trupul, tot aşa microbii păcatelor otrăvesc sufletul omului. Sufletul nu se poate împăca deloc, cu otrava păcatului, aşa cum trupul nu suportă microbii care-l invadează. Un suflet otrăvit de păcat, devine nefericit, golit de comuniunea cu Dumnezeu şi cu semenii. Pentru sufletele bolnave de păcate, Mântuitorul ne aduce un leac de vindecare (Sfânta Taină a Spovedaniei sau Pocăinţa), prin care ne putem curăţa şi vindeca[75].

Fiind o Taină importantă, administrarea ei nu este o formalitate sau doar o condiţie pentru împărtăşanie, de aceea trebuie să ne rezervăm timpul necesar. Administrarea Tainei Spovedaniei „pe fugă" sau „pe ultima sută de metri" (în ultimele zile ale postului), când săvârşirea ei este o adevărată improvizaţie, este un adevărat sacrilegiu[76].

Viaţa de veci se dobândeşte prin Taina Spovedaniei sau a Pocăinţei, prin care se dă iertarea păcatelor. Aceeaşi Taină este un stadiu pregătitor pentru primirea lui Hristos euharistic, cu Care nimeni nu se poate întâlni, până nu s-a curăţit de păcat. Pocăinţa primeşte forţă prin legătura euharistică, pe care o are cu Hristos, fără de care nu se poate face nimic. Fără lucrarea tainică a lui Hristos prin Sfintele Taine, nu poate fi concepută pocăinţa[77].

Importanţa acestei lucrări sfinte vine de la Însuşi Săvârşitorul Cel tainic, care ne dăruieşte un medicament, ne pune la dispoziţie o modalitate prin care putem să punem un nou început bun în lucrarea mântuirii, dacă dorim lucrul acesta. La dorinţa, curajul şi hotărârea noastră (de a ne mărturisi păcatele şi de a nu le mai repeta), Dumnezeu răspunde nu numai cu darurile Sale, ci, în urma înnoirii noastre, sub chipul pâinii şi a vinului, vine personal şi se sălăşluieşte în fiinţa noastră (ne îndumnezeieşte prin Taina Euharistiei).

---

[74] Pr. Florin Croitoru, op. cit., p. 1.
[75] Pr. Prof. Vlad Marian, op. cit., p. 74.
[76] Preot prof. dr. Nicolae Necula, „*Taina Spovedaniei*", …, pp. 22-23.
[77] Pr. Prof. Alin Sonea, „*Frecvenţa împărtăşirii cu Sfintele Taine*", în „Legea Românească", nr. 2/2014, p. 50.

Este nevoie deci, de o „*cercetare de sine*” (1 Co. XI,28), de un efort duhovnicesc pentru a-ţi vedea păcatele şi a cere iertare pentru ele, căci deşi harul este gratuit, el se câştigă totuşi cu sudoare[78].

Aşa cum s-a arătat, Taina Mărturisirii este compusă din mai multe momente, este un tablou în miniatură al vieţii omeneşti, cu suişuri şi coborâşuri. Pentru a ajunge la un „sfârşit creştinesc” (atât de important în creştinism, fără a nesocoti însă trecutul), la scopul creării noastre (mântuirea), este foarte important, dacă nu necesar să punem un început bun. Pe drumul vieţii, în care omul trebuie să-şi câştige mântuirea, prezentul eshatologic nu trebuie să-l găsească pe acesta căzut, în păcat, ci, îndată el trebuie să se ridice (prin Taina Mărturisirii) şi după ce-şi restabileşte ţinta (Hristos) să-şi continue drumul. Mântuitorul, prin Taina Mărturisirii, prin duhovnic, ne dă această şansă, nu de a o lua de la capăt (în păcat), ci, conştienţi fiind de păcatele săvârşite, hotărâţi a nu le mai face şi ajutaţi fiind de harul divin, suntem ridicaţi (din păcat), devenind mai virtuoşi, urcând o treaptă pe scara continuă (epectază) către desăvârşire.

Prin Taina Mărturisirii, omul face un mic pas spre Creatorul său, iar Dumnezeu îi face pe restul …

Bibliografie

„BIBLIA sau SFÂNTA SCRIPTURĂ”, versiune diortosită după Septuaginta, redactată şi adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 2001.

Andrei, Arhiepiscopul Alba Iulia, „Dinamica Despătimirii”, Alba Iulia, Reîntregirea, 2001.

Idem, „Spovedanie şi comuniune”, ed. a II-a, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2001.

Antonie de Suroj, Mitropolitul, „Taina Vindecării”, Ed. Reîntregirea, Alba-Iulia, 2009.

Augustine, St., „Sermons on Selected Lessons of the New Testament”, in Nicene and Post-Nicene Fathers, Series I, Volume 6, Christian Classics Ethereal Library, Grand Rapids.

Branişte Ene, Pr. prof. dr., „Liturgica specială”, Ed. Nemira, 2002.

Bria Ion, Pr. prof. dr., „Euharistie”, în „Dicţionar de Teologie Ortodoxă A-Z”, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1994.

[78] „*Dă-ţi sângele ca să primeşti harul*”, maximă care subliniază nevoia absolută a efortului personal pentru primirea harului. Asemenea pământului care nu aduce roadă dacă nu este lucrat, harul prezent în noi, încă de la Botez, pentru a produce roade aşteaptă împreuna lucrare a omului (credinţă şi smerenie). Cu toate acestea, rodul este exclusiv al lui Dumnezeu („*Eu am sădit, Apolo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească*” 1 Co. III,6). Cf. Dr. Serafim Joantă, Arhiepiscop şi Mitropolit, op. cit., p. 4.

Cioară Emil, Pr. Lect. Univ. Dr., „Sfânta Spovedanie şi Euharistia – lucrări sacramentale ale Bisericii şi mijloace spirituale de vindecare şi sfinţire a vieţii credincioşilor (I)", în „Legea Românească", nr. 2/2014.

Clement Alexandrinul, „Care bogat se va mântui?", trad. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 4, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1982.

Clement Romanul, „Epistola către Corinteni", trad. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979.

Cosma Sorin, Pr. prof. univ. dr., „Cateheză despre Sfânta Taină a Pocăinţei", în Foaia Diecezană, nr. 9/2014.

Crăciunaş Irineu, Pr., „Învăţătura ortodoxă despre pocăinţă", în O., nr. 3/1960.

Croitoru Florin, Pr., „2014 – Anul omagial euharistic şi Anul comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni", în „Credinţa Străbună", nr. 1 (334)/ianuarie 2014.

Evdokimov Paul, „Ortodoxia", E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1996.

Galeriu Constantin, Pr., „Sensul creştin al pocăinţei", în S.T., nr. 9-10/1967.

Grigorie Palama, Sfântul, „Omilii", vol. III, trad. Paraschiva Grigoriu, Ed. Anastasia, Buc., 2007.

Herma, „Păstorul", trad. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979.

Ignatie Teoforul, Sf., „Către filadelfieni", trad. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979.

Ioan Damaschin, Sf., „Dogmatica", E.I.B.M.B.O.R., Buc., 2005, p. 110.

Ioan Gură de Aur, Sf., „Omiliile despre pocăinţă", www.ioanguradeaur.ro.

Ioan Gură de Aur, Sfântul, Grigorie din Nazianz, Sfântul, Efrem Sirul, Sfântul, „Despre Preoţie", trad., introd. şi note Pr. Dumitru Feciru, Ed. Biserica Ortodoxă, Buc., 2004.

Ioan Scărarul, Sf., „Scara dumnezeiescului urcuş", trad., introd. şi note Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, în col. Filocalia, vol. IX, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1980.

Iustin Martirul şi Filosoful, Sf., „Apologia întâi în favoarea creştinilor", trad. T. Bodogae, Olimp Căciulă, D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 2, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1980.

Joantă Serafim, Dr., Arhiepiscop şi Mitropolit, „Spovedania preoţilor şi a credincioşilor în diaspora", în „T.R.", nr. 5-8/2014.

Leucea Dorel, Pr. Prof., „Pocăinţa sau Taina Spovedaniei în tradiţia patristică", în „Legea Românească", nr. 1/2014.

Marian Vlad, Pr. Prof., „Taina Spovedaniei, sub aspect dogmatic. Moral şi liturgic", în Legea Românească, nr. 1/2014.

Metodiu de Olimp, „Aglaofon sau Despre Înviere", trad. Const. Corniţescu, în col. P.S.B., vol. 10, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1984.

Necula D. Nicolae, Pr. prof. dr., „Biserică şi cult , pe înţelesul tuturor", Ed. Europartner, Buc., 1996.

Nicodim Aghioritul, Sf., „Carte folositoare de suflet Sfătuire către duhovnic", Ed. Episcopiei Râmnicu Vâlcea, Râmnicu Vâlcea, 1995.

Nicolae Necula, Preot prof. dr., „Taina Spovedaniei”, în Almanah Bisericesc, Ed. Episcopiei Sloboziei şi Călăraşilor, 2014.

Origen, „Despre rugăciune”, trad. T. Bodogae, Nicolae Neaga şi Zorica Laţcu, în col. P.S.B., vol. 7, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1982.

Idem, „Omilii la Levitic”, studiu introductiv, trad. şi note Adrian Muraru, ediţie bilingvă, Ed. Polirom, Iaşi, 2006.

Popescu-Ţânţăreni Gh., Pr., „Sfânta Taină a Spovedaniei”, în M.O., nr. 1-3/1978.

Sava Viorel, Pr., „Taina Mărturisirii în riturile liturgice actuale”, Ed. Trinitas, Iaşi, 1999.

Sofronie, Sfântul, Patriarhul Ierusalimului, „Viaţa cuvioasei Maicii noastre Maria Egipteanca”, http://saraca.orthodoxphotos.com.

Sonea Alin, Pr. Prof., „Frecvenţa împărtăşirii cu Sfintele Taine”, în „Legea Românească”, nr. 2/2014.

Streza Laurenţiu, Dr., Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, „Preotul în scaunul Spovedaniei”, în „T.R.”, nr. 5-8/2014.

Tertulian, „Despre pocăinţă”, trad. Nicolae Chiţescu, în col. P.S.B., vol. 3, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1981.

Vasile cel Mare, Sf., „Comentariu la Cartea Profetului Isaia” (I,32), trad., introd şi note Alexandru Mihăilă, în col. P.S.B., serie nouă, vol. 2, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, Buc., 2009.

Idem, „Regulile mici”, trad., introd., indici şi note Prof. Iorgu D. Ivan, în col. P.S.B., vol. 18, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1989.

Idem, „Canoanele Sfântului Vasile cel Mare” (34), în Arhidiacon prof. dr. Ioan N. Floca, „Canoanele Bisericii Ortodoxe note şi comentarii”, Sibiu, 1991.

Idem, „Despre Botez”, trad. Ierom. Policarp Pîrvuloiu şi Pr. Dumitru Fecioru, în col. P.S.B., serie nouă, nr. 4, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, Buc., 2011.

___, „Dicţionarul explicativ al limbii române”, Ed. Academiei Republicii Socialiste Române, 1975.

___, „Epistola zisă a lui Barnaba”, trad. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979.

___, „Învăţătură a celor Doisprezece Apostoli (Didahia)”, trad. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979.

___, „Povăţuiri pentru spovedanie”, texte culese de I.P.S. Pimen, Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuţilor, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, Suceava, 2002.

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Valoarea pastoral-duhovnicească a Tainei Spovedaniei și a Tainei Euharistiei
-aspecte ale patristicii preniceene

Pr. Drd. Claudiu POP
Seminarul Teologic „Sf. Iosif Mărturisitorul”
Baia Mare, **ROMÂNIA**

Introducere

O teologie ortodoxă veritabilă trebuie să se manifeste ca o continuatoare a bogatei tradiții patristice a Bisericii primare; Ortodoxia urmărește pe tot cuprinsul învățăturii ei înaintarea spirituală a fiilor ei pe drumul desăvârșirii în Iisus Hristos posibilă doar prin primenirea totală de patimi și prin dobândirea și cultivarea virtuților în vederea experierii comuniunii depline cu Hristos. Este îndeobște cunoscut în Ortodoxie că credinciosul nu își poate câștiga mântuirea subiectivă fără aportul și osteneala proprie. Este necesară solicitarea și antrenarea întregii ființe umane în vederea desăvârșirii, astfel încât voința umană să fie încadrată pe calea înaintării spre Dumnezeu sub asistența harului. Credinciosul plin de har, primitor al sfintelor Taine, vede cum efortul său spre virtute transcende granița naturarului[1]. Această simfonie dintre harul divin și om, ca subiect al harului își găsește încununarea încă din această viață, în unirea tainică și deplină cu persoana lui Iisus Hristos în Sfânta Euharistie. Alături de taina Spovedaniei de care este atât de strâns legată, taina Euharistiei subliniază fidelitatea Ortodoxiei pentru o misiune îndreptată spre sufletul şi inima oamenilor, ea urmărind o transfigurare interioară a omului credincios. Înaintarea credinciosului prin virtute spre unirea cu Hristos nu este ferită de nenumărate căderi, prefigurate de ispite și de opreliști, toate aceste fiind presupuse de condiția noastră de oameni supuși păcatului[2].

Ortodoxia este străină de orice accentuare de tip protestant a urmărilor căderii în păcat a protopărinților, precum și de o înțelegere a mântuirii subiective ca fiind un dar exclusiv al lui Dumnezeu făcut

[1] Paul Evdokimov. *Ortodoxia*, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti (1998) p. 95.

[2] *Cf.* I Ioan 1, 8-10: Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este întru noi. Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios şi drept, ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească pe noi de toată nedreptatea. Dacă zicem că n-am păcătuit, Îl facem mincinos şi cuvântul Lui nu este întru noi.

persoanei umane. Tradiția răsăriteană insistă pe cale de consecință asupra capacității de realizare a căinței[3] din partea omului, precum și posibilitatea reînnoirii și ștergerii păcatelor sale personale prin spovedanie. Iertarea presupune o această taină specială care să cuprindă mărturisirea păcatelor, un efort de căință prin recunoașterea și asumarea păcatului, dar mai ales renunțarea la săvârșirea răului și hotărârea spre împlinirea binelui. Energia divină necreată care este harul divin răspunde acestui act de voință personală a omului prin Taina Spovedaniei sau a Pocăinței sau a Mărturisirii ca lucrare a harului lui Dumnezeu, iar prin rugăciunea preotului, credinciosul este restaurat în starea paradisiacă *ante-peccatum*.

Astfel, Taina Spovedaniei redeschide credinciosului calea spre împărtășirea cu Trupul și Sangele Domnului euharistic, cale care a fost închisă de păcat. Totodată, spovedania favorizează contribuția proprie a credinciosului in vederea dobândirii mântuirii subiective ca o părtășie vesnică cu Hristos pecetluită în Taina Sfintei Euharistii. Cele două Taine (Sfânta Spovedanie și Împărtășanie) sunt indisolubi legate între ele în contextul mântuirii subiective și al desăvârșirii subiectului lor. Ne raliem astfel marelui teolog Alexander Schememan care, în lucrarea sa "Euharistia" descrie modul de percepție din Biserica primară a comuniunii tuturor credincioșilor la fiecare dumnezeiască Liturghie care era pe atunci o regulă. Această părtășie obștească periodică nu era doar un act de evlavie personală ci, mai presus de toate, un act ce izvora din apartenența la Biserică sau, și mai concret, o împlinire și o actualizare a acestei apartenențe. Sfânta Euharistie era înțeleasă mai mult ca oricând ca Taină a Bisericii, Taină a comunității și a unității. Biserica preniceeană nu cunostea vreun alt semn pentru participarea comunității la *taina* tainelor[4]. Comuniunea cu Dumnezeu, în Hristos, prin Sfintele Taine, conferă credinciosului cunoaşterea lui Dumnezeu, lucru menit să-l responsabilizeze pe acesta în lupta cu păcatele personale. În acest sens, citim la Tertulian următoarele: *„aşadar, nimeni să nu se amăgească pe sine că se numără printre auditorii*

[3] Termenul grecesc *metanoia*, prin care se redă noțiunea de pocăință, denotă o preschimbare a minții, o reorientare, o prefacere a concepțiilor despre lume și despre sine. Pe măsură ce ne căim, începem să vedem limpede felul în care păcatele noastre ne-au înstrăinat de Dumnezeu și de creația Sa, izolând existența noastră și reducându-o la o dimensiune pseudo-autonomă, care ne privează de autentica libertate și măreție a firii noastre. Sfântul Vasile cel Mare spunea: *„Pocăința este mântuire*" - și adăuga: *„Lipsa înțelegerii este moartea pocăinței*". Pocăința nu se reduce la acte ocazionale de smerenie, presărate ici și colo. Ea e o atitudine constantă, un fel de a fi. În adevăr, această viață este închinată în întregime pocăinței, suferinței și lacrimilor, spunea Sfântul Ioan Gură de Aur.

[4] Era o regulă faptul că acel creștin care nu primea euharistia trei liturghii consecutive se excomunica și se anatematiza singur față de Trupul Bisericii. Împărtășirea cu Trupul și Sângele lui Iisus Hristos era împlinirea limpede a Botezului și a Mirungerii.

novici, ca şi cum în această situaţie ţi-ar fi încă permis să greşeşti; de îndată ce L-ai cunoscut pe Domnul, teme-te; de îndată de ai ajuns în faţa Lui, respectă-L"[5]. Sfânta Euharistie obligă şi ea pe credincios: „*Euharistia îl scuteşte de datorie pe cel devotat lui Dumnezeu sau îl obligă şi mai mult faţă de Dumnezeu?*"[6]. Această întrebare retorică impune enunţarea unor răspunsuri subînţelese: cunoaşterea şi unirea cu Dumnezeu, în Hristos, prin Euharistie, îl conduce pe credincios spre experierea cât mai deplină a tainelor credinţei, în implementarea acestora în viaţa sa personală, la toate nivelurile (personal, social, eclesial-liturgic).

1. Câteva repere din veacul apostolic

Influenţa Sfinţilor Apostoli în secolul care le poartă de altfel şi numele, s-a resimţit pretutindeni în spaţiul creştin; Sfinţii Apostoli şi mai apoi Părinţii apostolici au înţeles Sfintele Taine ca şapte mlădiţe vii prin care omul intră în legătură de viaţă cu butucul viei, cu Mântuitorul Hristos, „*fără de care nu putem face nimic*"(Ioan 15, 17); ca şapte raze şi revărsări de lumină prin care primim darurile Duhului Sfânt (Isaia 11, 2-3); ca şapte izvoare drin care curge „*apa vieţii*"a harului dumnezeiesc în sufletele noastre (Ioan 4, 10-14). „*Didahia*" denumeşte sfintele Taine ca semne ale adevărului, ele deschizând omului cerul.

Însemnătatea deosebită a Sfintelor Taine este tot una cu însemnătatea harului dumnezeiesc. Folosul Sfintelor Taine este tot una cu folosul pe care-l avem din pricina harului. „*Prin har suntem mântuiţi*" scrie Sfântul Apstol Pavel (Efeseni 2, 5-8). Prin harul Duhului Sfânt dobândim iubirea lui Dumnezeu (Romani 5, 5), puterea şi înţelepciunea (Luca 21, 25), răscumpărarea şi iertarea (Efeseni 1, 6-8), mângâiere veşnică şi nădejde bună (II Tesaloniceni 2, 16), viaţă duhovnicească (II Petru 1, 3), şi toate darurile duhovniceşti (I Corinteni 12), îndreptarea (Romani 3, 24), înnoirea şi sfinţirea (Romani 15, 15-16), mântuirea (Fapte 16, 11), pacea sufletească (Ioan 14, 27), slava şi viaţa veşnică (Ioan 10, 28).[7]

Harul sfinţeşte sufletul şi nimiceşte păcatul, aşa cum soarele nimiceşte microbii. El întăreşte firea omului spre bine şi-i dă sănătate sufletească, îi dă putere, să facă binele şi să învingă răul. Fără ajutorul harului vedem binele, dar facem răul (Romani 7). Harul tocmeşte în noi chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, el aprinde în noi lumina minţii

[5] Tertulian, *Despre pocăinţă*, VI, 14, traducere de prof. Nicolae Chiţescu, Eliodor Constantinescu, Paul Papadopol şi prof. David Popescu, în colecţia PSB, vol.3, Editura IBMBOR, Bucureşti, 1981, p. 214.

[6] Idem, *Despre rugăciune*, XIX, traducere de prof. Nicolae Chiţescu, Eliodor Constantinescu, Paul Papadopol şi prof. David Popescu, în colecţia PSB, vol.3, Editura IBMBOR, Bucureşti, 1981, vol. 3, p. 239.

[7] *Ibidem*.

negreşelnice şi trezeşte în noi bucuria inimii curate. Harul face din noi Biserici ale Duhului Sfânt (I Cor. 6, 19-20) şi ne uneşte cu Dumnezeu.

Primirea Sfintelor Taine ajută creştinului să crească în har, să se întărească în duh, să-şi sfinţească sufletul şi să dobândească viaţa şi mărirea cea veşnică. Cu cât se foloseşte mai mult de darurile Duhului Sfânt în Sfintele Taine şi colaborează cu ele, cu atât omul creşte în har şi se întăreşte în duh, şi cu atât mai mult are parte de roadele lor, care sunt: dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, binefacerea, credinţa, blândeţea şi cumpătarea (Gal. 5,22), virtuţi şi stări sufleteşti care fac viaţa noastră fericită şi pe pământ şi în cer.[8]

Sfintele Taine împărtăşesc sufletului nostru harul sfinţitor şi mântuitor, în măsura în care ne pregătim pentru primirea lor cu vrednicie şi după gradul în care lucrăm şi noi împreună cu ele. În zadar primim de la Dumnezeu daruri, talanţi (Matei 25, 4-30), pentru că dacă nu ne folosim de puterea lor nu avem nici un folos din primirea lor. Aşa este şi cu Sfintele Taine: trebuie să ne folosim de darurile lor pentru a ne face mai buni, a ne desăvârşi şi a ne mântui, adică trebuie să le facem roditoare în viaţa noastră.

Sfintele Taine sunt expresia marii iubiri a Mântuitorului, care ne-a lăsat, după Înălţarea Sa, pe Mângâietorul, ca să ne ajute în lupta noastră cu cel rău, cu păcatul şi cu întunericul acestuia (vom detalia într-un capitol ulterior această luptă între lumină şi întuneric), care, profitând de slăbiciunea noastră, ne periclitează nu numai mântuirea noastră, ci chiar şi condiţia noastră de fiinţe spirituale.

Din cele arătate mai sus se poate desprinde într-o oarecare măsură importanţa şi valoarea Sfintelor Taine, comparabile în viaţa organică cu sângele ce pulsează în vinele fiecăruia dintre noi, sânge care ne face vii şi capabili de rod. Importanţa şi valoarea lor nu se poate dezvălui însă, în mod deplin, prin mijlocirea cuvintelor, ci numai prin trăirea nemijlocită şi practicarea permanentă a lor, prin împărtăşirea cu puterea transfiguratoare a harului divin ce se revarsă din ele şi aceasta în strânsa comuniune a credinţei, a nădejdii şi a dragostei cu celelalte mlădiţe ale trupului tainic al Mântuitorului.

Piatra de temelie a cultului Legii celei Noi, a cultului creştin, o pune Mântuitorul în seara Cinei celei de Taină, când El prefigurează, în chip nesângeros, jertfa sângeroasă pe care avea s-o aducă în curând pe Golgota, instituind Sfânta Euharistie şi totodată formele principale ale noului cult (ritualul euharistic), din care se vor dezvolta treptat toate celelalte forme secundare ale sale. Mântuitorul îi învaţă pe ucenici cum să se roage, dându-le ca model de rugăciune *Rugăciunea domnească* (Tatăl nostru, Matei 6, 9-13; Luca 11, 2-4), formular de rugăciune specific creştin şi atotcuprinzătoare

[8] *Ibidem*, p. 179.

în ceea ce priveşte nevoile materiale şi spirituale pentru care ne rugăm la Dumnezeu.

Mântuitorul nu instituie nu numai *taina Sfintei Euharistii* – fundamentul liturghiei creştine – ci şi celelalte taine de căpetenie ale vieţii creştine: botezul („*… mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le …*" Matei 28,19), preoţia şi pocăinţa (Matei 28, 18; Ioan 20, 20-23: „*Luaţi Duh Sfânt; cărora veţi ierta păcatele se vor ierta şi cărora le veţi ţine, ţinute vor fi*"). Unele forme secundare ale cultului provin de la Mântuitorul, Care le-a practicat şi le-a recomandat ucenicilor: binecuvântarea poporului prin ridicarea şi punerea mâinilor, binecuvântarea copiilor, cântarea de imne ş.a.[9]

Dacă Sfântul Botez este „*poarta*" de intrare a creştinilor în Biserică şi taina care uneşte pe toţi în Trupul lui Hristos, Sfânta Euharistie este „*hrana*" acestui Trup tainic, este „*doctoria nemuririi*".[10] Despre aşezarea Sfintei Euharistii Sfântul Apostol Matei ne spune: „*Iar pe când mâncau, Iisus luând pâinea a binecuvântat, a frânt şi dând ucenicilor a zis: Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul Meu. Şi luând paharul şi mulţumind, le-a dat, zicând: Beţi dintru acesta toţi că acesta este sângele Meu al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor*" (Matei 26, 26-28).

Este vorba de sânge care se varsă spre iertarea păcatelor, adică de jertfă, aşa cum era şi în Vechiul Testament. Este vorba de aşezarea unei legi noi, care să o înlocuiască pe cea veche. Legea veche a fost instituită prin sânge. E adevărat că nu prin sânge de om, ci de animale (Ieşire 24, 8) dar e ştiut că în Vechiul Testament sângele înlocuia jertfa de om. El închipuia moartea celui ce jertfea. Păcatul nu poate fi ispăşit decât prin sânge (Evrei 9, 22) adică prin moartea celui ce l-a săvârşit. Acela însă substituie sângele său prin sânge de animal. Se mai ştie apoi că toate jertfele sângeroase ale Vechiului Teastament erau o icoană a jertfei celei unice a Domnului. Tot aşa este ştiut că Legea cea Nouă e o desăvârşire a celei vechi; ce a fost acolo numai icoană, simbol, chip, în legea nouă e adevăr, realitate.[11]

După ce la Cincizecime Biserica ia fiinţă ca instituţie teandrică, cel dintâi act teandric pe care îl trăieşte este săvârşirea primei Euharistii de către Apostoli şi împărtăşirea lor şi a primilor creştini cu Trupul şi Sângele Domnului. În Sfânta Euharistie se realizează unirea tuturor credincioşilor cu Hristos, dar şi unirea între toţi membrii Bisericii. Sfântul Ioan Hrisostom învaţă că toţi aceia care se împărtăşesc cu Hristos devin un singur trup,

---

[9] Pr. Prof. Ene Branişte, *Liturgica specială*, editura Lumea Credinţei, ediţia a IV-a, Bucureşti, 2005, p. 14;

[10] Doctorand Leon Gh. Arion, „*Unitatea şi universalitatea Bisericii după Epistolele pauline*", *Studii Teologice*, seria a II-a, anul XIX, nr. 1-2, ianuarie-februarie, Bucureşti, 1967, p. 53;

[11] Pr. Ion Cârciuleanu, „*Adevăruri creştine*", editura Pim, Iaşi, 2003, pp. 175-176;

pentru că toţi se unesc cu Hristos şi toţi sunt părtaşi lui Hristos în egală măsură.[12]

Referindu-se la aspectul comunitar al Sfintei Euharistii, Sfântul Luca aminteşte de câteva ori despre frângerea pâinii. Despre comunitatea creştină din ziua Cincizecimii (Fapte 2, 46-47), despre Sfântul Pavel care ajunsese în Troa, în cea de a treia călătorie misionară (Fapte 20, 7-11), tot despre Sfântul Pavel care înainte de a coborî din corabie pentru a debarca pe insula Malta, îndeamnă pe toţi vieţuitorii să mănânce şi totodată încurajându-i că nici unul dintre ei nu va pieri (Fapte 27, 33-38).[13]

Din vechime avem mărturii că laicii primeau Sfânta Împărtăşanie numai din mâna sfinţiţilor slujitori. Pentru că Sfânta Euharistie este o taină sfântă, atunci e de la sine înţeles că nu poate fi săvârşită decât de episcopi sau de preoţi, deoarece numai ei sunt „*administratorii tainelor*" (I Cor. 4, 1; Efes. 4, 11; I Cor. 12, 28-30). Nici nu putem închipui posibilitatea de a împărtăşi altcineva decât preoţii această sfântă taină, câtă vreme este vorba de prefacerea pâinii şi a vinului în Trupul şi Sângele Mântuitorului, pentru iertarea păcatelor şi de o jertfă atât de înfricoşată.[14]

Împărtăşirea este „*piscul cel mai înalt al vieţii duhovniceşti*", de aceea, se pot împărtăşi numai credincioşii pregătiţi şi vrednici de a primi Trupul şi Sângele Domnului, verificaţi ca atare de către duhovnic, prin spovedanie (I Cor. 11, 28-29). Se pare că primii creştini se împărtăşeau zilnic (Fapte 2, 42, 46). Mai târziu, răcindu-se zelul creştinilor, dar şi crescând respectul lor pentru sfânta Împărtăşanie, numărul celor ce se apropiau de Sfântul Trup şi Sânge a început să se micşoreze treptat şi împărtăşirea lor s-a făcut din ce in ce mai rar.[15]

În concluzie se poate afirma că în Biserica primară, toţi creştinii, fără deosebire, petreceau necontenit într-un cuget în „*frângerea pâinii*", (Fapte 2,42) sau, cum se spune ceva mai departe: „*Şi frângând pâinea în casă, luau împreună hrana întru bucuria şi curăţia inimii*" (Fapte 2,46); adică se împărtăşeau cu „*pâinea şi vinul euharistic*". Sfânta Euharistie a fost şi este actul divin care face din cei mulţi un singur trup şi un singur suflet, iar primii creştini au înţeles în chip desăvârşit şi au trăit cu intensitate acest mare adevăr.[16]

---

[12] Pr. Drd. Alexandru Tudor, „*Viaţa sacramentală a Bisericii în Faptele Apostolilor*", Studii Teologice, seria a II-a, anul XXXII, nr. 1-2, ianuarie-februarie, Bucureşti, 1980, p. 201;
[13] *Ibidem*.
[14] Pr. Ion Cârciuleanu, *op. cit*., p. 178
[15] Pr. Prof. Ene Branişte, *op. cit*., p. 321;
[16] Pr. Drd. Alexandru Tudor, op. cit., p. 203-204;

2. Pocăinţa sau Mărturisirea

După învierea Sa din morţi, Mântuitorul Hristos dă Sfinţilor Apostoli puterea de a ierta păcatele oamenilor spunând: „*Luaţi Duh Sfânt; Cărora veţi ierta păcatele, le vor fi iertate şi cărora le veţi ţine, vor fi ţinute*" (Ioan 20, 20-23).

Mesajul Evangheliei chema prin glasul Sfinţilor Apostoli, pe toţi oamenii – indiferent de originea etnică, nivelul cultural, starea socială, vârsta, sexul, ocupaţia, viaţa religioasă – la o viaţă nouă, la viaţa trăită în comuniune cu Dumnezeu. Dar, pentru a ajunge la o astfel de viaţă, atât evreii cât şi păgânii trebuiau să se îndrepte spre lumina creştinismului, trebuia aşadar, ca primii să se descătuşeze de prescripţiile mozaice, iar păgânii sa se abată de la calea întunericului (Fapte 26, 18) şi să urmeze învăţăturii lui Hristos. „*Pocăiţi-vă* – îndeamnă Sfântul Petru mulţimile în ziua Cincizecimii – *şi să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos,* spre *iertarea păcatelor voastre*" (Fapte 2, 38).[17]

La început, în primele secole, atât mărturisirea păcatelor mai grave, cât şi penitenţa se făceau în public. Administrarea tainei Pocăinţei era mult mai riguroasă şi mai complicată decât astăzi, fiind strict reglementată prin *disciplina penitenţială,* care-i separa pe păcătoşi de credincioşii fără păcate, obligându-i să rămână în pronaosul bisericii (uneori în pridvor ori afară din biserică) şi luându-le dreptul de a aduce daruri la biserică, de a participa la Liturghia credincioşilor şi de a se împărtăşi; dar din pricina scandalurilor la care dădea loc mărturisirea publică, ea a fost cu timpul părăsită şi a rămas în practică numai mărturisirea individuală şi secretă.[18]

Pocăinţa obişnuită se poate face oricând, dar Taina Pocăinţei se împărtăşeşte celor ce se pregătesc a primi Sfânta Împărtăşanie pe temeiul cuvintelor Sfântului Apostol Pavel: „*Să se cerceteze omul pe sine şi numai aşa să mănânce din această pâine şi să bea din acest pahar*" (I Cor. 11, 27-30). Această cercetare de sine nu poate fi altceva decât Taina Pocăinţei, prin care pregătim trupul şi sufletul nostru în chipul cel mai deplin pentru primirea Trupului şi Sângelui Domnului.[19]

Această întoarcere de la satana la Dumnezeu se înfăptuieşte de fiecare om îmbrăcând haina pocăinţei, prin care trebuie să înţelegem regretul sincer al fiecăruia pentru viaţa păcătoasă petrecută, şi urmarea unei vieţi noi, o viaţă trăită în credinţa lui Hristos, cel prin care se vesteşte tuturor iertarea păcatelor (Fapte 13, 38). Prin pocăinţă şi credinţa în Hristos cei tăiaţi împrejur dobândesc nu numai iertarea păcatelor, ci şi îndreptarea de

[17] *Ibidem.*
[18] Pr. Prof. Ene Branişte, op. cit., p. 310;
[19] Pr. Ion Cârciuleanu, op. cit., pp. 185-186;

toate câte n-au putut să fie îndreptaţi prin Legea lui Moise (Fapte 13, 33), iar păgânilor întoarcerea la Dumnezeu le oferă ca roade atât iertarea păcatelor, cât şi părtăşie cu cei care s-au sfinţit prin credinţa lui Dumnezeu (Fapte 16, 18), înţelegând prin acestea refacerea legăturii harice, a comuniunii cu Dumnezeu.[20]

2.1. Spovedania publică în Biserica primară

Viaţa Bisericii primare a fost complexă şi foarte bogată. Vedem în primul rând o comunitate de oameni care sunt în afara legii din cauza credinţei lor, care sunt uniţi între ei aşa cum sunt comunităţile formate din oameni respinşi de alţii, o comunitate în care fiecare membru este mai apropiat de ceilalţi chiar decât propria familie. Membrii unei familii pot fi păgâni, duşmani ai lui Hristos, şi adesea, aşa cum arată vieţile mucenicilor, dispuşi să-i predea chinuitorilor pe proprii lor fraţi, surori, fii şi fiice, taţi şi aşa mai departe. În familia Bisericii, aşadar, era foarte acut sentimentul de unitate, de a aparţine celuilalt şi lui Hristos, sentimentul că Trupul lui Hristos, care este Biserica, nu trebuie să fie vătămat sau desfigurat de păcatele sau necredincioşia omului. Aceasta explică cum a fost cu putinţă Spovedania publică, singura formă de Spovedanie folosită universal în Biserica primelor veacuri.

Spovedania publică are nevoie de câteva condiţii. În primul rând, omul care a acţionat împotriva integrităţii Trupului, integrităţii de credinţă, trebuie să fie pregătit să se expună singur, fiindcă ceea ce contează este mântuirea sa, trecerea sa de la moarte la viaţă, integri-tatea Trupului din care face parte şi cinstea lui Dumnezeu. În acelaşi timp, este nevoie şi de o comunitate de oameni capabili din aceleaşi motive să-l primească, nu să-l respingă, capabili să-l răscumpere şi să-l înnoiască, iar nu să se înstrăineze de el.

La început, Spovedania publică reprezenta regula pentru trei păcate. Unul era apostazia, faptă prin care un om se leapădă de Hristos, rupând legătura de iubire dintre el şi Domnul. Cel de-al doilea păcat împotriva iubirii era uciderea, lipsa radicală de iubire faţă de aproapele. Iar al treilea păcat care trebuia spovedit public era adulterul, fiindcă era un păcat împotriva iubirii pe care Dumnezeu a dăruit-o unui bărbat şi unei femei.

Aceste trei păcate erau incompatibile cu aparţinerea de Trupul lui Hristos, nu în ceea ce priveşte un grup social care-şi are regulile sale, ci ca pur şi simplu a fi un Trup care trăieşte o viaţă – viaţa lui Hristos Însuşi, Dumnezeu Însuşi, împărtăşind toate lucrurile, fiind un organism de iubire. Atunci când citim textele timpurii [ale Bisericii] aflăm că, atunci când omul voia să se spovedească public, trebuia să se pregătească. Cu excepţia procesului lăuntric care-l aducea la pocăinţă, desigur, el trebuia să se

[20] Pr. Drd. Alexandru Tudor, op. cit., p. 205;

pregătească prin rugăciune, post, prin toate exerciţiile spirituale care-i hrăneau luarea aminte şi-l ajutau să-şi stăpânească trupul – nu doar trupul fizic, ci acel trup despre care vorbeşte Sfântul Pavel în cuvântul său despre faptele trupeşti (Romani 7-9).

Însă, de asemenea, comunitatea care urma să primească spovedania trebuia să se pregătească. Oamenilor li se spunea ce urmează să se petreacă şi ei, la rândul lor, trebuiau să se pregătească prin post şi rugăciune pentru ca, privind în propriul suflet, să se poată judeca pe ei înşişi stând înaintea judecăţii lui Dumnezeu; iar atunci când venea ziua Spovedaniei, avea loc o întâlnire, iar nu o judecată. Era o reintegrare – nu doar a persoanei care păcătuise în cadrul comunităţii, ci o reintegrare a întregii comunităţi în sensul redobândirii unei integrităţi care fusese pierdută prin păcat, prin căderea unuia dintre membrii săi.

Într-o epistolă a Sfântului Iustin Martirul şi Filozoful, scrisă în secolul al II-lea, întâlnim un paragraf remarcabil. El îi scrie unui prieten, explicându-i cât de important este ca acest om care a păcătuit să revină în sânul comunităţii, să fie reprimit în tovărăşia atât a lui Dumnezeu, cât şi a Trupului lui Hristos, fiindcă, spune el, prin păcatul nostru am rănit Trupul lui Hristos cu o rană pe care nimeni nu o poate vindeca decât noi înşine; iar dacă nu te întorci, acest Trup rămâne nevindecat. Exista un simţ acut al unităţii şi deplinătăţii Trupului ca întreg, incluzându-L şi pe Dumnezeu, pe Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu întrupat. Era, prin urmare, un act nu doar ce ţinea de mântuirea personală, ci care Îl privea şi pe Dumnezeu şi pe toţi ceilalţi, de a se întoarce şi de a fi reintegrat şi, de asemenea, de a da înapoi integritate Trupului rănit. Era un act de credinţă, un act de devotament, un act de loialitate, un act de credincioşie faţă de Dumnezeu şi faţă de ceilalţi, iar nu pur şi simplu un act prin care omul care greşise se îndreptăţea singur.

Acest lucru este ceva ce am pierdut cu totul şi este unul dintre lucrurile pe care trebuie cumva să-l recuperăm. Trebuie să recuperăm în întregime acest sens de unitate şi de deplinătate. Trebuie, de asemenea, să recuperăm sentimentul că păcatul nu este ceva care afectează o singură persoană, ci Trupul întreg al omenirii şi, prin urmare, [să înţelegem] că păcatul contează, oricât de personal, de individual ar putea să pară: păcatele contează pentru întregul Trup, nu doar în ceea ce priveşte solidaritatea afectivă de prietenie, ci la un nivel mult mai profound[21].

[21] Vezi pe larg lucrarea Mitropolitului Antonie de Suroj, *Mai aproape de Hristos. Spovedania şi iertarea*, Ed. Doxologia, 2014

2.2. Dezvoltarea ulterioară a tainei Spovedaniei: de la cea publică la cea privată

Pentru a face posibilă Spovedania publică nu doar că era nevoie de un păcătos care să se pocăiască, ci, de asemenea, şi de o comunitate capabilă să primească mărturisirea păcatelor cu cucernicie, cu o inimă înfrântă, într-un gest de solidaritate deplină cu păcătosul şi cu Dumnezeu. Aceasta a durat probabil atât timp cât Biserica a fost o mică comunitate cu oameni care se adunau la un loc din convingere: o comunitate care nu avea nimic de oferit decât pe Dumnezeu, o nouă relaţie cu El, o integrare în viaţa lui Hristos şi o înnoire a vieţii membrilor săi.

Însă atunci când, după recunoaşterea Bisericii din timpul Sfântului Constantin, a fi creştin a devenit ceva în primul rând permisibil, iar apoi la modă, atunci comunitatea s-a schimbat cu totul. Mii de oameni probabil că s-au îngrămădit să intre în această Biserică creştină **şi** pentru că devenise Biserica împăratului. De vreme ce nu mai era nici o primejdie, dar nici dăruire faţă de Dumnezeu cu acelaşi grad de risc ca mai înainte, şi între oameni a fost mai puţină dăruire.

Rezultatul a fost că Spovedania publică a devenit cu neputinţă de pus în practică. Nu mai exista acea comunitate capabilă să reprimească pe păcătos. Îmi imaginez o parohie modernă în care un membru păcătos al ei ar veni înaintea tuturor şi ar zice: „*Dragii mei prieteni, sunt un hoţ profesionist*”, şi pot foarte bine să-mi dau seama că primul gest al tuturor celor de faţă, cu excepţia unora puţini deosebit de evlavioşi, ar fi să-şi strângă la piept geanta şi să-şi caute portofelul. Şi nu cred că jignesc pe cineva dacă spun aceasta, fiindcă, deşi putem să ne stăpânim şi nu doar să ne căutăm geanta şi portofelul, după o astfel de mărturisire acel om s-ar găsi într-o situaţie mai dificilă decât cea iniţială, izolat de marea majoritate a oamenilor din parohia sa. Desigur că probabil ar fi admirat curajul şi onestitatea sa, tăria de caracter şi virtutea de care a dat dovadă, dar tot se va ţine cont de fragilitatea firii omeneşti, de faptul că este posibil ca să aibă o ezitare şi să se apuce din nou de furat, aşa că ar fi mai sigur (ca în acea situaţie – spovedania publică a hoţului) să-ţi păzeşti geanta sau portofelul.

Probabil că aşa s-au petrecut lucrurile în momentul de schimbare dintre cele două epoci. Oameni care au ieşit în faţă cu sinceritate, gata să dea pe faţă cele ascunse pentru a fi reprimiţi şi a reprimi la rândul lor, au fost respinşi, izolaţi şi înstrăinaţi de ceilalţi.

Citim în viaţa Sfântului Ioan Gură de Aur că s-a confruntat cu această problemă era măcinat de o grijă pastorală profundă şi stringentă, şi considera că Spovedania publică nu mai era de folos şi nu mai avea drept rezultat vindecarea, aşa cum fusese cazul în trecut. Cel care se spovedea poate că afla vindecare, dar ceilalţi erau departe de aceasta, ba chiar uneori

ei în-şişi se vătămau într-un chip nou. Aşadar, a acţionat în numele comunităţii. A început să se poarte ca unul ce reprezintă comunitatea, care prezidează la masa euharistică a unităţii şi, în numele celor care nu mai puteau face aceasta, în pofida propovăduirii sale înfocate, să se ridice la nivelul idealului creştinismului, a început să-i primească el singur pe cei păcătoşi. Oamenii veneau la el şi se spovedeau ca şi cum ar fi făcut-o Trupului întreg. Îi asculta şi în calitate de om al lui Dumnezeu, aşa cum spune în Epistola Apostolului Iacob. Se ruga, sfătuia şi vindeca suflete care fuseseră rănite. Iar urmarea a fost că oamenii care nu săvârşiseră nici unul dintre păcatele mari, care erau la început obiectul Spovedaniei publice, veneau pentru că vedeau în el această îmbinare a feluritelor sarcini caracteristice unui sfânt al lui Dumnezeu: putea să se roage, să sfătuiască, să vindece un suflet, în calitate de reprezentant al comunităţii care-l putea reprimi în deplinătatea, unitatea Trupului. Acesta este punctul de la care a început practica noastră modernă a Spovedaniei.

Dacă aruncăm o privire înapoi la ceea ce s-a pe-trecut, putem spune că oricât de adânc şi profund ar fi folosită astăzi Spovedania, există un lucru pe care l-am pierdut – poate că nu iremediabil, ci într-un mod care este dificil de schimbat – adică primirea celui care a păcătuit de întreaga comunitate într-un act de solidaritate, nu doar faţă de întoarcerea lui, ci şi faţă de faptul că şi el este parte integrantă a Trupului. S-a pierdut sentimentul de unitate al Trupului care are nevoie de reîntregire de fiecare dată când unul dintre mădularele sale o apucă pe căi greşite, şi care oferă reintegrare în taina solidarităţii şi a iubirii reciproce. Trebuie să medităm mult asupra acestei realităţi. Cred că dacă nu vom redescoperi această dimensiune vom continua să ne acoperim reciproc păcatele şi fărădelegile noastre într-un astfel de mod care face uneori imposibil pentru un om care caută vindecare să fie vindecat.

Vedem de exemplu că organizaţii precum Alcoolicii Anonimi (şi vorbim de un exemplu de tristă reputaţie) ajung să-i vindece pe oameni chiar prin acest lucru: omul poate vorbi despre sine, poate să se deschidă, să se expună fără frica de a fi respins. Alcoolicii Anonimi încep de la recunoaşterea faptului că toţi cei prezenţi se află în aceeaşi suferinţă. Oare nu suntem cu toţii în aceeaşi suferinţă? Nu suntem cu toţii vinovaţi de toate păcatele? Oare conştientizăm că ne aflăm cu toţii în aceeaşi situaţie? Şi oare nu am putea începe să regândim relaţiile noastre în această privinţă pentru a transforma această practică din primele veacuri ale Bisericii în ceva care are un rol de vindecare, dar şi creator pentru ambele părţi?

3. Elementele tainei Spovedaniei

Taina mărturisirii presupune patru elemente, primele două având un caracter personal, subiectiv, iar celelalte un caracter liturgic, sacramental, obiectiv:

a. Căinţa, adică determinarea de a fi iertat şi de a ierta, prin redescoperirea cu „*inima frântă şi smerită*" a stării de decădere în păcat. „*Metanoia*"[22] înseamnă schimbarea spiritului, înnoirea minîii, nu numai întristarea, părerea de rău sau un regret pasiv, ci convertirea profundă, o reorientare fundamentală a vieţii. Pocăinţa este „*o moarte îndoită şi de bună voie, iar inima miloasă este arderea inimii pentru toată zidirea, pentru oameni şi păsări şi animale şi demoni, şi pentru toată făptura*"[23]. Pentru Clement Alexandrinul, lacrimile întristării şi pocăinţei constituie al doilea botez[24]. În Vechiul Testament, căinţa este întruchipată şi preînchipuită de regele David (vezi II Regi 11; 12, 1-25 şi Psalmul 50) şi de profetul Ioan: „*Pocăiţi-vă că s-a apropiat Împărăţia cerurilor*" (Matei 3, 2).

b. Mărturisirea păcatelor înaintea preotului, adică apelul la Biserică de a fi iertat şi de a fi reprimit în comuniune cu aceasta. Este momentul în care credinciosul îşi recunoaşte nevrednicia sa: „*Tată, am greşit la cer şi înaintea Ta, nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul Tău*" (Luca 15,21). În Biserica primară, mărturisirea era publică, în semn de împăcare cu întreaga comunitate, iar cazurile grave erau aduse la cunoştinţa episcopului. Cu timpul, mărturisirea şi-a pierdut aspectul ei public, dobândind un caracter personal. În caz de necesitate, este permisă mărturisirea generală. Căinţa şi mărturisirea păcatelor sunt condiţii personale indispensabile ale iertării, dar harul iertării păcatelor se împărtăşeşte prin rugăciunea de dezlegare a preotului.

c. Rugăciunea de iertare şi de dezlegare a preotului, prin punerea mâinii pe epitrahilul aşezat pe capul celui ce se spovedeşte. Dezlegare sau „*cuvântul împăcării*" constituie realitatea obiectivă a Tainei spovedaniei, „*pentru că Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine Însuşi*" (II Cor. 5,19). Ea nu are un caracter declarativ, ci de invocare, deoarece preotul care rosteşte rugăciunea de iertare este „*numai un martor*"[25], pe când Hristos, Care stă nevăzut, primeşte mărturisirea. Una din infiltraţiile

[22] Μετάνοια,ας, ἡ înseamnă pocăinţă, o schimbare a minţii, schimbare lăuntrică a omului.
[23] Isac Sirul, citat după Calist şi Ignatie Xanthopol, *Cele 100 de capete*, 44, în *Filocalia românească*, vol. VIII, p. 105.
[24] Sfântul Clement Alexandrinul, *Care bogat se va mintui?*, XLII, 14.
[25] Sintagmă preluată din rânduiala molitvei dinaintea spovedaniei.

catolice în tipicul slavon, de unde a pătruns și în Molitfelnicele românești, este formula de dezlegare la persoana întâi: „*Și eu, nevrednicul preot și duhovnic… te iert și te dezleg*”, în timp ce formula sacramentală la celelalte Taine este la persoana a treia: „*se botează*”, „*se împărtășește*”, „*se cunună*”.

Toate păcatele pot fi iertate, încât nu există restricții ale Tainei cum credeau unii eretici (canonul 5 al Sinodului al VII-lea ecumenic[26]). Exista o singură excepție, anume păcatele împotriva Duhului Sfânt, deoarece acestea creează o stare de nepocăință totală, în care harul nu mai poate lucra (Evrei 6, 4-10). Anumite păcate, cum ar fi: apostazia, omuciderea și adulterul, sunt tratate cu multă severitate. Teologia ortodoxă a respins doctrina catolică potrivit căreia pocăința șterge numai pedepsele eterne ale păcatelor, cele temporale urmând a fi satisfăcute în purgatoriu, unde pot fi iertate de Biserică din tezaurul de merite acumulat prin jertfa lui Hristos și prin faptele supererogatorii (superabundente) ale sfinților. Ideea de satisfacere, prin

[26] *„Păcat de moarte se consideră când oarecari păcătuind, rămân neîndreptaţi. Dar şi mai rău decât aceasta este dacă se ridică cu cerbicie (încăpăţânare) împotriva dreptei credinţe şi a adevărului, preţuind mai mult pe mamona decât supunerea faţă de Dumnezeu, şi se împotrivesc rânduielilor Iui canonice. în aceştia nu este Domnul Dumnezeu, de nu cumva sme-rindu-se îşi vor veni în fire(se vor trezi) din greşeala lor; căci trebuie ca aceştia să se apropie cu tot dinadinsul de Dumnezeu şi cu inimă zdrobităsă ceară lăsarea şi iertarea acestui păcat şi să nu se mândrească cu danie nelegiuită. Căci „Domnul e aproape de cei zdrobiţi cu inima (Ps. 33, 17).*

Drept aceea, cei ce se fălesc că au fost rânduiţi în Biserică prin dare de aur (prin dăruirea aurului) şi, punându-şi nădejdea în acest obicei rău, care înstrăinează de Dumnezeu şi de toată preoţia şi care, din această pricină, cu faţa neruşinată şi în gura mare (cu gura neacoperită), prin cuvinte ocărâtoare batjocoresc pe cei ce au fost aleşi de către Duhul Sfânt, pentru bunătatea (virtutea) vieţii lor şi care au fost rânduiţi (în Biserică) fără dare de aur, (atunci) mai întâi cei ce fac aceasta să ia treapta cea din urmă a cinului lor (a stării proprii). Iar dacă ar stărui (persevera), să fie îndreptaţi prin certare (epitimie).

Iar dacă cineva s-ar vădi cândva făcând aceasta întru hirotonie (cu prilejul hirotoniei) să se urmeze după canonul apostolic, care zice: „Dacă vreun episcop, sau presbiter, sau diacon ar dobândi prin bani (demnitatea) această vrednicie, să se caterisească şi acela, şi cel ce 1-a hirotonit şi să se taie cu totul şi din comuniune (biserică, împărtăşire),ca Simon Magul de către mine Petru (can. 29 ap.).

Aşijderea şi după al doilea canon al cuvioşilor noştri părinţi de la Calcedon, care zice: „Dacă vreun episcop ar săvârşi hirotonie pentru bani şi ar coborî între lucrurile de vânzare harul care nu se vinde, şi ar hirotoni pentru bani episcop, ori horepiscop, ori presbiter, ori diacon, ori pealtcineva dintre aceia ce se numără în cler, sau pentru bani ar înainta (institui, rândui) econom sau ecdic (apărător, avocat) bisericesc, sau para-monar, sau pe oricine din canon (din catalogul slujbaşilor bisericeşti), pentru câştig ruşinos pe seama sa, cel dovedit că a făcut (întreprins)aceasta să se primejduiască în privinţa propriei sale trepte(spiţe), iar cel hirotonit să nu aibă nici un folos din hirotonia sau înaintarea aceea din negoţ, ci să fie străin de vrednicia sau de slujba pe care a dobândit-o prin bani. Iar dacă cineva s-ar vădi (ar apărea) ca mijlocitori în astfel de apucături(afaceri) ruşinoase şi nelegiuite, să cadă şi acesta din treapta sa, dacă ar fi cleric, iar de ar fi laic sau călugăr, să se afurisească (can. 2 sin. IV ec).”

pedepse, a dreptăţii lui Dumnezeu este în contradicţie cu iubirea de oameni a lui Dumnezeu, „*Care nu voieşte moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu*”. De aceea nu numai doctrina indulgenţelor, ci şi considerarea epitimiei sau a canonului ca o satisfacţie sau pedeapsă, care ar „*completa*” Taina mărturisirii, este de neacceptat. Desigur, pocăinţa este un act de adevărată tămăduire, „*ceas curăţitor*”, de aceea preotul, cu discernământul său pastoral, poate recomanda credinciosului un canon de pocăinţă: rugăciuni frecvente, ajutoare, citiri biblice, pelerinaje, oprirea de la împărtăşire. Dar epitimia nu are un caracter de satisfacţie sau de pedeapsă, ci de remediu, căci, „*de vreme ce ai venit la doctor, să nu te întorci nevindecat*”. Ea nu e o condiţie indispensabilă şi nici o completare a dezlegării.

d. Împăcarea cu comunitatea şi bucuria întoarcerii care se celebrează în Taina Împărtăşaniei. „*Bucurie se face în cer pentru un păcătos care se pocăieşte*”. În general, Taina spovedaniei se administrează înainte de taina Euharistiei, dar deoarece pocăinţa are un caracter continuu, ea se poate săvârşi şi independent de împărtăşanie. În practica unor Biserici otodoxe, accentul este pus pe puterea preotului de a dezlega, de aceea momentul dezlegării, chiar fără mărturisirea păcatelor, este cel mai important. În alte Biserici ortodoxe, sub influenţa monahismului nu toţi preoţii au dreptul de a primi mărturisirea păcatelor, deoarece îndrumarea duhovnicească presupune experienţa personală şi călăuzire permanentă. Cu toate că puterea de a ierta păcatele ţine de harul preoţiei primit în Taina hirotoniei, în practică, preotul obţine permisiunea de a fi duhovinic, sau facultatea de a exercita aceasta putere printr-o „*hirotesie*” specială. Într-adevăr, părinţii harismatici şi pnevmatofori au jucat un mare rol în îndrumarea spirituală şi în fixarea canoanelor penitenţiale, dar monahii neconsacraţi preoţi n-au exercitat puterea sacramentală a „*cheilor*” (Matei 16,19).

Indiferent de ritmul împărtăşirii, care desigur trebuie să fie foarte frecvent, credincioşii trebuie să fie îndrumaţi să practice pocăinţa şi mărturisirea în mod continuu, ca o actualizare permanentă a harului primit la botez[27].

4. Calea întunericului în contradicţie cu calea luminii

Teologia preniceeană scrisă manifestă o predilecţie în a enunţa în nenumărate rânduri existenţa a două *căi* (calea luminii şi calea

[27] Pr. Prof. Dr. Ion Bria, *Dictionar de Teologie Ortodoxă*, EIBMBOR, 1981, pag. 252-255.

întunericului), lupta dintre bine şi rău sau dintre dreptate şi păcat[28]. Taina credinţei adevărate este atacată mereu de diavolul, „*al cărui rost este de a răstălmăci adevărul*" şi de a imita „*lucrările tainelor dumnezeieşti în misterele diavoleşti*"[29]. Calea luminii este mereu opusă căii întunericului, păcatul de orice fel fiind duşmanul declarat al sfinţeniei pe care Biserica lui Hristos dintotdeauna şi de pretutindeni a făcut-o disponibilă lumii acesteia. Păcatul şi întunericul acestuia sunt percepute în literatura teologică ante-niceeană ca încălcare a legii paradisiace a vieţii veşnice. În Hristos, prezent mereu în lume şi în Biserică şi în Sfintele Taine, noaptea este zi, iar starea de iluminare a umanităţii o depăşeşte pe cea paradisiacă primordială[30]. În ipoteza în care omul ar fi păzit legea paradisiacă, el avea să rămână „*întotdeauna aşa cum era, adică nemuritor*"[31]. Însă, în această dispută, lumina, sfinţenia şi dreptatea vor birui, deoarece „*nimic din cele ascunse nu vor rămâne să nu fie scoase la lumină şi cu oricât de mare întuneric ţi-ai acoperi faptele „Dumnezeu este lumină*".[32] Această „*lumină strălucitoare a mântuirii*" a fost adusă neamurilor[33], iar efectele ei se regăsesc la nivelul primirii sfintelor taine creştine de către fiecare om în parte: „*surzii aud glasul bunăvoinţei duhovniceşti, orbii îşi deschid ochii către Domnul, infirmii îşi (re)capătă sănătatea cea veşnică,* (...) *muţii se roagă cu glasul vorbirii*"[34]. Toate acestea sunt semnele erei mesianice trăită şi experiată încă din această existenţă vremelnică, prin administrarea şi primirea sfintelor taine.

Fiinţa umană nu stă la originea păcatului, căci doar Satan este desemnat ca autor de *apostazie*. Aceasta este învăţătura constantă la Sfântul Irineu[35]. Satan şi îngerii săi aveau în sarcină lumea pământească. El era intendentul, iar nu stăpânul. Această lume era destinată omului[36]. Din

[28] A se vedea pe larg ÎPS Mitropolit al Banatului Nicolae Corneanu, *Patristica mirabilia. Pagini din literatura primelor veacuri creştine*, ediţia a II-a, revăzută, Polirom, 2001, pp. 254-265.

[29] Tertulian, *Contra ereticilor*, XL, 2, în PSB, vol 3, p. 167. Diavolul a imitat până şi legea iudaică, până în cele mai neînsemnate aspecte. (vezi Tertulian, *Contra ereticilor*, XL, 6, p. 168).

[30] Sfântul Ciprian, *Despre unitatea Bisericii Ecumenice*, III, în *Apologeţi de limbă latină*, col. PSB 3, trad. Nicolae Chiţescu, Eliodor Constantinescu, Paul Papadopol, David Popescu, introd., note şi indici Nicolae Chiţescu, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1981, p. 435.

[31] Sfântul Irineu de Lyon, *Demonstraţia propovăduirii apostolice*, EIBMBOR, Bucureşti, 2001, pp. 78-79.

[32] Tertulian, *Despre pocăinţă*, VI, 10 (citând I Ioan 1, 5), în PSB, vol. 3, p. 214.

[33] Jaroslav Pelikan, *Iisus de-a lungul secolelor. Locul lui în istoria culturii*, editura Humanitas, traducere din engleză de Silvia Palade, Bucureşti, 2000, pp. 46-58.

[34] Sfântul Ciprian, *Despre unitatea Bisericii Ecumenice*, III, în PSB, vol. 3, p. 435.

[35] Sfântul Irineu de Lyon, *op. cit.*, pp. 79-80 şi Idem, *Adversus haereses* IV, 41, S.C. 100, pp. 983-995 şi V, 21, S.C. 153, pp. 261-279.

[36] Idem, *Demonstraţia propovăduirii apostolice*, p. 75.

gelozie, Satan a provocat încălcarea poruncii de către Adam şi Eva, făcând astfel să intre răul şi moartea în lume. Această concepţie despre originea răului şi a păcatului provine din iudaismul sfârşitului celui de-al II-lea Templu. Astfel, Satan îl antrenează pe Adam spre încălcarea poruncii divine şi pornind de aici, condiţia fizică a fiinţei umane este marcată de supunerea faţă de păcat, de moarte şi mai ales lui Satan. Condiţia spirituală adusă de Domnul Hristos este prezentată ca o *trecere* de la această stare de sclavie la o stare de eliberare de păcat, pe care fiecare creştin o dobândeşte prin oricare dintre cele şapte taine. Toţi oamenii de la Adam se află într-o condiţie a păcatului şi a morţii; dar toţi primesc viaţa *în* Iisus Hristos, *prin* sfintele taine. Acesta este înţelesul acordat mântuirii în sens de *trecere* de la condiţia fizică a neascultării la condiţia spirituală de ascultare, pe care Sfântul Irineu o interpretează astfel: „*Pentru că, în felul în care, prin neascultarea unui singur om, care a fost primul, modelat dintr-un pământ virgin, mulţi au păcătuit şi şi-au pierdut viaţa, tot aşa trebuia ca prin ascultarea unui singur om, care este, primul, născut din Fecioara, mulţi sunt iertaţi şi primesc mântuirea*”[37].

Ce relaţie poate să existe între această afirmaţie şi perspectiva precedentă, care vede mântuirea, ca trecere de la condiţia fizică la condiţia spirituală? Pentru Irineu răspunsul îl găsim în Sfânta Evanghelie, unde Iisus Însuşi dă un sens acestei taine, atunci când face referire la semnul lui Iona (*Cf*. Matei 12, 38-42; Luca 11, 29-32). Astfel, interpretarea textului Epistolei către Romani trece prin înţelegerea semnului lui Iona redat de Mântuitorul. Iona este figura umanităţii întemniţate şi apoi salvată. La fel cum Iona a fost închis în pântecele chitului mării şi a fost salvat prin mila lui Dumnezeu, tot aşa, umanitatea înghiţită de monstrul, care este moartea, este salvată de Iisus Hristos: „*Dumnezeu a permis ca Iona să fie înghiţit de monstrul marin, nu ca el să dispară şi să piară cu totul, ci pentru ca, după ce a fost aruncat de monstru, să fie întru toate mai supus lui Dumnezeu şi să-l slăvească mai mult [...] La fel, de la început, Dumnezeu a permis ca omul să fie înghiţit de marele monstru, autor al încălcării poruncii divine, nu pentru ca el să dispară şi să piară cu totul, ci pentru că Dumnezeu pregătea dinainte primirea mântuirii pe care a efectuat-o Cuvântul, prin intermediul semnului lui Iona*”[38].

---

[37] Idem:Εδει ουν τόν μέλλοντα άποκτείνειν τήν άμαρτιαν καί τόν θανάτου ένοχου έξαγοράζειν άνθρωπον αυτό τουτο γενέσθαι όπερ ην έκεινος, τουτέστιν άνθρωπον τόν ύπό μέν της άμαρτιας δουλωθέντα, ύπό δέ του θανάτου κατεχόμενον ζνα ή άμαρτία ύπ΄ άνθρωπου άναιρεθη καί ό ανθρωπος έξέλθη του θανάτου, *Adversus haereses*, III, 18, 7, S.C. 211, pp. 369-371.

[38] Idem: Ωσπερ γάρ ηνέσχετο καταποθηναι Ίωναν ύπό του κητους, ουκ ίνα καταποθείς παντελως άπόληται άλλ΄ ίνα έξεμεθείς μαλλον ύποταγη τω Θεω καί πλειον δοξάση τόν τήν άνέλπιστον αυτω σωτηρίαν χαρισάμενον (...) ουτω δή καί άπ΄άρχης ήνέσχετο ό Θεός τόν ανθρωπον καταποθηναι ύπό του μεγάλου κητους του αίτίου γεγονότος της παραβάσεως,

Sfântul Irineu reia învăţătura paulină din Epistola către Romani capitolul cinci, dar insistă mai mult asupra noţiunii de „*închidere*". Prin neascultarea lui Adam, toţi oamenii sunt „*închişi*" în păcat şi moarte: „*în Adam, întâiul creat, am fost cu toţii încătuşaţi şi daţi morţii prin nesupunerea lui*"[39]; însă, prin ascultarea faţă de Hristos şi primirea sfintelor Sale taine, toţi sunt deschişi vieţii veşnice, încă din această viaţă. În consecinţă, mântuirea este considerată ca o *trecere* de la neascultare la ascultare, de la moarte la viaţă, trecere pe care Sfântul Irineu o găseşte exprimată într-un alt text paulin: „*Dumnezeu i-a închis pe toţi oamenii în neascultare, pentru ca pe toţi să-i miluiască*" (Romani 11, 32)[40]. Aceeaşi optică despre închidere o regăsim şi la Sfântul Ciprian care etichetează perioada pre-baptismală a unui om ca fiind una a „*neştiinţei*, (...) *în întuneric şi în noapte adâncă*, (...) *pe căi rătăcite, în voia valurilor agitate ale acestei lumi*"[41]. Schimbările reale ce se produc în viaţa omului care primeşte sfintele taine, în general, şi taina botezului, în special, sunt următoarele: omul se naşte din nou, devine însufleţit de o nouă viaţă, se leapădă de tot întunericul din trecutul său, „*rămânând cu acelaşi corp, dar schimbat la minte şi la suflet*"[42]. Umanitatea închisă în moarte este salvată de Hristos prin Învierea Sa, care îi comunică viaţa Duhului, prin toate cele şapte sfinte taine ale Bisericii Sale. „*Lumina purificatoare*" pătrunde în inima curăţită de păcate, după ce *a doua naştere* posibilă prin mijlocirea Duhului Sfânt îl transformă pe candidat într-un *om nou* (într-un nou Adam)[43].

Din această perspectivă, încălcarea poruncii divine de către Adam antrenează, şi pentru specia umană, supunerea la păcat şi la moarte. Or, acesta este un punct esenţial ce trebuie subliniat: condiţia lui Adam înainte de încălcarea poruncii nu este, pentru Irineu, identică cu aceea oferită de Iisus. Este ceea ce Irineu vrea să exprime vorbind de condiţia nevinovată de copil a lui Adam. Spre deosebire de tradiţia teologică ulterioară, atât răsăriteană, cât şi apuseană, Sfântul Irineu nu-i consideră pe Adam şi Eva ca fiind posesori ai unei inteligenţe perfect luminate, nici ai unei experienţe morale destul de consistente. Aceste două caracteristici trebuia cucerite de primii oameni prin primirea sfintelor taine, prin asumarea harului dobândit din acestea şi efort ascetic, care corespund unei creşteri ce durează continuu.

ουκ ζνα καταποθέις παντελως άπόληται, άλλά προκαταρτίσας ευρεσιν σωτηρίας την γενομένην ύπό του Λογου διά του σημείου Ίωνα, *Adversus haereses*, III, 20, 1, S.C. 211, pp. 383-385.

[39] Idem, *Demontraţia propovăduirea apostolice*, p. 95.

[40] Idem, *Adversus haereses* I, 10, 3 la adresa http://www.newadvent.org/fathers/0103.htm

[41] Sfântul Ciprian, *Către Donatus*, III, în *Apologeţi de limbă latină*, col. PSB 3, trad. Nicolae Chiţescu, Eliodor Constantinescu, Paul Papadopol, David Popescu, introd., note şi indici Nicolae Chiţescu, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1981, p. 416.

[42] *Ibidem.*

[43] *Ibidem*, IV, în PSB, vol. 3, p. 417.

Dacă comparăm situaţia lui Adam şi a lui Iisus Hristos, suntem conduşi să distingem între *perfecţiunea* sau sfinţenia lui Adam înainte de cădere în raport cu perfecţiunea lui Iisus şi a sfinţilor care au luptat împotriva păcatului. Sfântul Irineu nu vorbeşte explicit de această distincţie, dar ea este subînţeleasă logic în scrierile sale, ea apărând evident atunci când pune în paralel situaţia lui Adam şi a lui Iisus.

Modelarea fiinţei umane „*după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu*" implică familiaritatea reciprocă a omului în raportul său cu Dumnezeu şi a lui Dumnezeu cu omul[44]. Prin Întrupare Sa iconomică, adică prin ceea ce este şi prin ceea ce face, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu şi Fiul Omului, îl determină pe Dumnezeu să fie în comuniune cu fiinţa umană în sfintele taine, şi astfel, fiinţa umană să intre şi să rămână în comuniune deplină cu Dumnezeu: „*Aşadar El l-a unit pe om cu Dumnezeu şi a săvârşit împăcarea şi comuniunea între Dumnezeu şi om, pentru că nu am fi putut primi, după Lege, în niciun alt mod participarea la nestricăciune, dacă nu ar fi venit El la noi. (...) Nestricăciunea* (...) *prin Întrupare s-a făcut văzută*"[45] şi s-a făcut accesibilă tuturor, căci prin sfintele taine fiecare creştin poate să primească „*lumina Evangheliei*" şi astfel, să fie pătruns de „*razele pure şi strălucitoare ale Domnului*", putând să iasă „*biruitor în lupta cu diavolul*"[46].

Planul lui Dumnezeu a fost ca oamenii să înveţe să-L cunoască şi să aleagă liber să trăiască cu El, adică să-L asculte şi să facă binele: „*Dumnezeu având o răbdare mare, omul a cunoscut binele ascultării şi răul neascultării, pentru ca ochiul spiritului său să câştige experienţa uneia şi a alteia, să facă alegerea binelui cu hotărâre şi să nu fie nici leneş nici neglijent în ceea ce priveşte porunca lui Dumnezeu [...] Iată de ce omul a primit o capacitate dublă posedând cunoaşterea şi a unuia şi a altuia, pentru a alege binele cunoscându-i cauza. Această cunoaştere a binelui, cum ar fi putut s-o aibă omul, dacă n-ar fi ignorat contrariul său? Pentru că mai ferm şi mai de necontestat este percepţia obiectelor prezente decât o conjunctură rezultată dintr-o supoziţie. Pentru că, la fel cum limba câştigă prin gust experienţa dulceţii şi a amarului,...la fel şi spiritul, după ce a câştigat prin experienţa şi de la unul şi de la altul cunoaşterea binelui, devine scrupulos de atent în a-l păstra în ascultarea lui Dumnezeu*"[47].

---

[44] Drd. Cătălin Cristian Radu, *op. cit.*, p. 200.

[45] Sfântul Irineu de Lyon, *Demonstraţia propovăduirii apostolice*, pp. 94-95.

[46] Sfântul Ciprian, *Despre unitatea Bisericii Ecumenice*, XX, în PSB, vol. 3, p. 450.

[47] Sfântul Irineu de Lyon: *Μακροθυμήσαντος ουν του Θεου, εγνωκεν ό ανθρωπος καί τό καλόν της ύπακοης καί τό πονηρόν της παρακοης, ινα ό του νου όφθαλμός των αμφοτέρων λαβών πειραν τήν έκλογήν των βελτιόνων μέτα κρίσεως ποιήση καί μήποτε νωθρός μηδέ άμελής της εντολης γενηται Θεου (...)Διά τουτο καί διπλα έσχε τά αισθηήρια, τήν των άμφοτέρων έπιγωσιν έχοντα, ίνατήν έκλογήν των βελτιόνων μετά παιδείας ποιήση. Τήν δέ παιδείαν του καλου πως έχειν ή δύνατο, μή ειδώς τό έναντίον; Βεβαιοτέρα γάρ καί άδίστακτος ή τών ύποκειμένων κατάληψις του έκ μαντείας καταστοχασμου. Ώς γάρ ή γλωσσα διά γευσεως λαμβάει τήν πειραν του τε γλυκέως καί τον πικρου, καί ό όφθαλμός δι΄οράοεως*

Fiinţa umană învaţă să cunoască prin experienţa contrastelor. La fel este cu răul şi cu moartea. Cunoscând aceste rele, fiinţa umană primeşte de la Dumnezeu o împlinire mult mai mare, pe care el n-ar fi obţinut-o prin experienţă proprie. El nu poate avea o împlinire aici, decât pe această cale a adevărului. Sfintele Taine reprezintă pentru omul primelor veacuri creştine o părărsire a căii rătăcirii şi a întunericului, o redresare şi reîncadrare pe calea luminii, a adevărului şi a sfinţenie, căci „*nu va ajunge la mântuire cel ce nu merge pe calea mântuitoare a adevărului*”.[48]

Rezumând ideile prezentate mai sus sub forma unei concluzii aici, vom spune că pentru Sfântul Irineu (şi nu numai) mântuirea este *trecerea* de la condiţia fizică a primului Adam la condiţia spirituală a ultimului Adam-Hristos, realizabilă prin primirea Sfintelor Taine. Acestea sunt în acelaşi timp, *trecerea* de la moarte la viaţă, de la ignoranţă la cunoaştere, adică la gnoză, pentru că „*mântuirea însăşi este cunoaştere*”[49]. Această ultimă remarcă arată că Adam nu putea să rămână în afara ignoranţei binelui şi a răului. Dimpotrivă, această cunoaştere permite fiinţei umane să cunoască cu adevărat situaţia sa proprie în raport cu Dumnezeu, Creatorul său, şi astfel să se întoarcă spre El pentru a primi împlinirea sa. Din această perspectivă, dacă mântuirea este efectiv cunoaşterea lui Dumnezeu de către om[50], ea este în egală măsură şi cunoaşterea, din partea fiinţei umane, a propriei sale condiţii fizice. Acceptarea acestei condiţii de către fiinţa umană poate fi transformată pentru a accede la noua condiţie, spirituală, a lui Iisus Hristos înviat şi înălţat, datorită harului necreat al Duhului Sfânt, pe care Hristos îl trimite celor vrednici de El.

5. Cele două taine susţin calitatea spirituală a vieţii credincioşilor

Ceea ce Iisus Hristos, Dumnezeul nostru, aşteaptă de la credincioşii creştini de peste toate veacurile, este cuprins sintetic în Matei 5, 16: „*Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, aşa încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri*”. Aceste text inspirat se constituie deasemenea, într-o veritabilă sinteză a propovăduirii lui Hristos. Hristos Însuşi este lumina lumii, după cum chiar El mărturiseşte despre Sine, iar cine merge după El, nu va umbla în

---

διά κρίνει τό μέλαν άπό του λευκου, καί τό ους δι΄άκοης τάς διά φοράς των φθόγγων οίδεν, ουτω δή καί ό νους διά της των αμφοτέρων πείρας τήν παιδείαν του καλου λαβων άκρίβέστερος προς τήν τήρησιν αύτου γινεται ύπακονωντω Θεω, în *Adversus haereses*, IV, 39, 1, S.C. 100, pp. 963-965.

[48] Sfântul Ciprian, *Despre unitatea Bisericii Ecumenice*, II, în PSB, vol. 3, p. 435.

[49] Sfântul Irineu de Lyon, *op. cit.*, IV, 33, 7-8, S.C. 100, p. 819.

[50] *„Şi aceasta este viaţa veşnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, şi pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis”*, Ioan 17, 3.

întuneric. În afară de Iisus, nu există o altă lumină a lumii. Nenorocirea lumii şi omenirii dintotdeauna şi de pretutindeni a fost că nu a vrut să creadă că Iisus este singura lumină a lumii. Câtă vreme El este în lume, El este lumina lumii. Desigur, odată cu Înălţarea Sa la ceruri, lumea nu a fost lipsită de lumina aceasta, Iisus, „*Soarele cel mai presus de soare*”[51], promiţând că va rămâne pururea cu noi. Fiecare creştin însă, are obligaţia să fie o lumină între oameni, o lumină a lumii, aceasta prin participare la lumina adevărată care este Iisus Hristos. Cuvintele de la Matei 5, 16 sunt adresate celor care-L urmează pe Hristos, adică sfinţilor, acei oameni care au prelungit în viaţa lor pe cea a lui Hristos. Ei devin modele demne de urmat şi de imitat pentru tot creştinul. Deoarece şi-au petrecut viaţa în dăruire totală lui Dumnezeu şi slujirii aproapelui, până la jertfă, Biserica i-a dat pildă de adevărată trăire creştină. Ei anticipează în propria persoană zările umanităţii desăvârşite[52]. În faţa lor, întrezărim chipul lui Hristos. Părintele Stăniloae spune în acest sens: „*Sfinţii revelează în ei şi fac eficientă umanitatea culminantă a lui Hristos, ca nişte ipostazieri ale ei. Ba mai mult: întrucât umanitatea adevărată este chipul lui Dumnezeu, ei revelează pe Dumnezeu într-o formă umană*”[53].

Într-adevăr, un mijloc eficace de misiune creştină îl reprezintă viaţa creştină, însă nu orice fel de viaţă creştină, ci una trăită în duhul Evangheliei lui Hristos, orice altă modalitate de înţelegere a vieţii creştine nereprezentând altceva decât o pseudo-viaţă creştină. Sintagma „*a fi sarea pământului şi lumina lumii*” ne duce cu gândul la întâlnirea personală cu Dumnezeu şi trăirea în mediul iubirii divine[54]. Tocmai acest lucru au urmărit sfinţii Creştinismului să înfăptuiască în şi cu viaţa lor: să se întâlnească personal cu Dumnezeu şi astfel, să trăiască în mediul iubirii divine. Ei au fost „*fiii ascultării*”, ascultând porunca Domnului care cere: „*Fiţi sfinţi, pentru că sfânt sunt Eu*”[55]. Toţi creştinii care au fost chemaţi la comuniune şi care au răspuns afirmativ acestei chemări, împărtăşindu-se cu sfintele lui Hristos Taine, de acum devin împreună-misionari. Sfântul Ignatie Teoforul spunea: „*Sunteţi, aşadar, cu toţii tovarăşi de drum şi purtători de Dumnezeu şi purtători de temple şi purtători de Hristos; ducând o altă viaţă, nu iubiţi nimic altceva decât pe Dumnezeu*”[56].

---

[51] Florea Mureşanu, *Grai şi suflet românesc*, Editura Arhidiecezana, Cluj, Napoca, 1997, p. 101.
[52] Valer Bel, *Dogmă şi propovăduire*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994, p. 125.
[53] Pr. prof. Dumitru Stăniloae, *Teoligia Dogmatică Ortodoxă*, vol. I, EIBMBOR, Bucureşti, 1978, p. 272.
[54] Valer Bel, *Mărturia creştină prin sfinţenia vieţii*, în „*Anuar V*, 1998-200, Cluj-Napoca, p. 169.
[55] Florea Mureşanu, *op. cit.*, p. 31.
[56] Sfântul Ignatie Teoforul, *Către Efeseni*, IX, 2, în *PSB*, vol. 1, p. 160.

Mărturisirea creştină este o taină cu care se începe sfinţirea vieţii noastre, adică dăruirea vieţii proprii pentru mărirea lui Dumnezeu[57]. Tocmai această calitate a vieţii creştinilor a fost ceea ce a frapat în lumea veche. Spiritualitatea exemplară a primilor creştini din primele secole creştine ne stă în faţă, ca un exemplu de autentică trăire şi mărturisire a Creştinismului. Creştinii duceau o „*altă viaţă*”[58]. Spre sfârşitul secolului al II-lea, se scria despre „*acest neam nou de oameni sau acest fel nou de viaţă*”[59]. Mai departe, creştinii sunt caracterizaţi astfel: „*Creştinii nu se deosebesc de ceilalţi oameni nici prin pământul pe care trăiesc, nici prin limbă, nici prin îmbrăcăminte.* (...) *Sunt un trup, dar nu trăiesc după trup. Locuiesc pe pământ, dar sunt cetăţeni ai cerului*. (...) *Ca să spun pe scurt, ce este sufletul în trup, aceea sunt creştinii în lume*”[60]. Eficienţa misiunii era dată de puterea Duhului Sfânt care radia din misionarul lui Hristos, prin cuvintele sale, prin viaţa sa. Misiunea deplină, profundă şi durabilă este pusă în dreptul sfinţilor şi martirilor, vase ale luminii şi vestitori ai Luminii. Aceştia sunt lumina lumii. Viaţa creştinilor din acele timpuri de grele încercări şi persecuţii reprezintă o luptă de îndurare a răului, dar şi o virtute exemplară. Virtutea răbdării, a îndelungii-răbdări, se află în centrul vieţii creştine. Sfântul Ciprian a acordat acestei virtuţi o semnificaţie eshatol-ogică. Pentru episcopul cartaginez, nimic nu este mai preferabil sau mai util pentru viaţă decât „*observarea răbdării*”[61]. Originea şi măreţia răbdării provin din autoritatea lui Dumnezeu. Fiind răbdători, noi ne asemănăm lui Dumnezeu Care are nemărginită şi egală răbdare faţă de omenirea întreagă, prin aceea că „*întârzie*” judecata tocmai pentru întoarcerea păcătoşilor. Răbdarea este un atribut al lui Dumnezeu, iar cel care este calm, răbdător şi blând, Îl imită pe Dumnezeu Tatăl. Noi devenim chiar „*perfecţi*” dacă „*răbdarea lui Dumnezeu Tatăl locuieşte în noi*”[62]. Răbdarea părintească a Tatălui s-a concretizat în Iisus Hristos. Sfântul Ciprian vede în „*lunga răbdare*” a lui Hristos (Care a trăit alături de Apostolii Săi, de Iuda şi de iudei) o dovadă a divinităţii Sale. „*Răbdarea*” lui Hristos se consumă plenar şi perfect în patimile Sale. Sfântul părinte îndeamnă îndelung pe cititorii săi la îndelungă-răbdare a suferinţelor şi persecuţiilor, deoarece această virtute condiţionează multe alte virtuţi. Credinciosul îşi lucrează propria mântuire prin perseverenţă şi statornicie. „*Nemurirea i se dă aceluia care persevereză*”[63] scrie Ciprian, citând Matei 10,22. Răbdarea îl menţine pe

[57] Florea Mureşanu, *op. Cit., 1997.*, p. 32.
[58] Valer Bel, *Mărturia creştină prin sfinţenia vieţii*, p. 170.
[59] ***, *Epistola către Diognet*, I, în PSB, vol. 1, p. 337.
[60] *Ibidem*, p. 340.
[61] Sfântul Ciprian, *De bono pat.*, I, 397, 10-12, *apud.* Michel Spanneut, *Tertulien et les premiers moralistes africains*, Editions J. DUCULOT, Paris, 1969, p. 94.
[62] *Ibidem*, V, 400, 26-401, 1, *apud.* M. Spanneut, p. 94.
[63] Idem, *De hab. virg.*, XXI, 202, 21-22, *apud.* M. Spanneut, p. 96.

credincios în sfera binelui, ferindu-l de tot răul. Hristos Se poate bucura astfel, de răbdarea slugilor Sale puternice în credinţă, răbdători în suferinţă şi victorioşi în tortură. Răbdarea este pentru Sfântul Ciprian un posibil punct de pornire în vederea câştigării sfinţeniei; ea are efecte multiple: stăpâneşte mânia, înfrânează limba care guvernează imaginaţia, păzeşte pacea, menţine disciplina, reprimă violenţa orgoliului. Ea iese victorioasă în faţa ispitelor, îndură persecuţiile şi întăreşte credinţa. Episcopul vorbeşte chiar despre un „*cortegiu al răbdării*" care este format din blândeţe, bunătate şi umilinţă. În viziunea sa, îndelunga răbdare nu are în vedere atât suportarea răului actual, cât aşteptarea binelui care va să vină (perspectivă eshatologică, răbdarea fiind esenţial eshatologică), aşteptarea bunătăţilor Împărăţiei Cerurilor[64].

Noua religie se distingea de oricare altă credinţă prin morala sa distinctivă. Deşi nu se identificau cu societatea, creştinii nu se înstrăinau de aceasta şi de comunitatea în care trăiau. Ba chiar erau solidari cu ea, conştienţi de faptul că ei erau „*lumina lumii*", iar „*puţin aluat dospeşte toată frământătura*" (*cf.* Luca 13, 21). Tertulian îi considera pe creştini ca fiind un singur corp, prin sentimentul comun al credinţei, disciplinei şi nădejdii. Morala creştină crea o puternică identitate a creştinului. Viaţa curată, împodobită cu rugăciunea prin care „*creştinii asaltează pe Dumnezeu*"[65], era elementul distinctiv al creştinilor primelor secole, poate şi pentru că ei conştientizau prezenţa reală a lui Dumnezeu între ei. Rugăciunea lor era pentru toţi deopotrivă, creştini sau nu. Credinţa poate fi exprimată prin rugăciune, ca proces pur mintal. Este vorba de o continuă menţinere a minţii noastre într-un contact permanent cu Dumnezeu, o trăire duhovnicească într-o permanentă atmosferă de frumuseţe duhovnicească divină. Creştinul adevărat se ridică totdeauna prin rugăciune în frumosul divin, împropriindu-şi-l. Rugăciunea este cea mai înaltă formă de cunoaştere a lui Dumnezeu[66]. Viaţa socială a Bisericii urma îndemnului noutestamentar de a ajuta pe cei în nevoi. Astfel, se strângeau mici sume de bani, benevole, pentru un „*fond al carităţii publice*"[67].

În primele trei secole creştine, lumea a încercat să-şi asimileze Biserica lui Hristos sieşi. Acestei încercări de secularizare, Biserica i-a răspuns printr-o transfigurare a lumii cunoscute. Biserica a contracarat printr-un dialog cu filozofia şi cultura. Rezultatele s-au văzut, căci Biserica a dat naştere unei literaturi teologice patristice bogate, iar elementul ascetic (element specific al martyriei)[68] s-a intensificat.

---

[64] M. Spanneut, *art. cit.*, pp. 100-101.
[65] Tertulian, *Apologeticul*, XXXIX, 1-11,PSB, vol. 3, p. 92-93.
[66] Pr. prof. N. C. Buzescu, *Logos şi Kyrios în „Stromatele lui Clement Alexandrinul*, în „*Studii Teologice*, seria a II-a, an XXIX, nr. 3-4, mar. - apr., 1977, Bucureşti, p. 258.
[67] Tertulian, *Apologeticum*, XXXIX, 1-11, PSB, vol. 3, p. 92-93.
[68] Valer Bel, *Mărturia creştină prin sfinţenia vieţii*, p. 171.

Ca şi în zilele noastre, Biserica lui Hristos s-a confruntat şi în primele momente ale existenţei sale cu provocări precum sincretismul religios, filozofiile sau religiile diverse, decadenţa morală sau secularismul, politeism şi idololatria păgâne. În ciuda tuturor acestor încercări, creştinii reuşeau să desfăşoare o misiune la modul lui Hristos, prin sfinţenia vieţii. Cea dintâi şi principala metodă de mărturisire a Bisericii primare a fost aceea că „*cei ce vedeau viaţa aleasă a primilor creştini erau atât de atraşi de forţa şi frumuseţea ei, încât căutau să-i descopere puterea şi originea. Astfel, cea dintâi metodă de mărturie evanghelică a constituit-o comuniunea de dragoste a celor care au recunoscut iubirea lui Dumnezeu faţă de ei*”[69].

Viaţa aleasă a creştinilor primelor veacuri apărea ca o consecinţă a luptei necontenite împotriva păcatului. Episcopii, ca lideri spirituali, luptau pentru a realiza în rândurile creştinilor o mai bună percepţie şi mai ales trăire a virtuţilor, astfel încât omul să realizeze o transfigurare lăuntrică esenţială prin renunţarea la păcate. Unul dintre aceşti păstori ai sufletelor a fost şi Sfântul Ciprian care ne-a dat o listă de păcate pe care le-a denunţat în operele sale: mândria, mânia, avariţia, necurăţia, invidia, cruzimea şi beţia. Astfel, în opera sa „*Testimonia*”, el condamnă cu o serie de citate scripturistice „*dorinţa de a poseda*”. El incriminează pe acei episcopi contemporani care au această înclinaţie de a dobândi bunuri materiale şi ranguri înalte. Avariţia îl dezumanizează pe om; acesta nu mai este liber, ci este sclavul banului sau al argintului; deşi Hristos l-a eliberat din lanţurile păcatului pe un astfel de om, totuşi acesta s-a înlănţuit din nou. Singura şansă de a se elibera din această patimă este de a vinde totul, după modelul Apostolilor. Cel care vinde averea sa, poate să-L urmeze pe Hristos liber.

Un alt păcat înfierat de Sfântul Ciprian al Cartaginei este cel al necurăţiei desfrâului. În lucrarea sa „*De habitu virginum*”, părintele face elogiul fecioriei, fecioarele fiind supra-numite „*floarea Bisericii, o imagine a lui Dumnezeu în care se oglindeşte sfinţenia lui Dumnezeu*”[70]. El le aşează pe fecioare pe un loc de egalitate cu martirii. Sfântul părinte nu este însă, un idealist „*orb*”. Fecioria este rezultatul unei alegeri şi se câştigă printr-un efort cotidian. Fecioria este o alegere liberă pentru o stare de perfecţiune. Acelaşi sfânt ridică şi unele probleme de morală familială şi civică. El se opune categoric căsătoriei unui creştin cu un păgân, dar şi divorţului într-o familie creştină, căsătoria fiind indisolubilă.

Şi Origen alocă spaţii importante acestei dimensiuni „*din interior*” a misiunii. El se adresează cititorilor săi, zicându-le: „*Vă cer să vă schimbaţi şi purtările*”. Origen consideră că stă în puterea omului să îşi schimbe viaţa proprie. Omul îşi poate schimba viaţa şi fără să fie veninos ca şarpele, deoarece oamenii răutăcioşi într-adevăr pot fi numiţi „*şerpi, pui de năpârci*”

[69] *Go Forth in Peace*, p. 24, *apud.*, Valer Bel, *art. cit.*, p. 172.
[70] Sfântul Ciprian, *De habitu virginum*, III, 189, 12-15, *apud.* M. Spanneut, *art. cit.*, p. 105.

(*cf.* Matei 23,33). Alexandrinul înfierează cu cuvinte grele „*desfătările trupeşti*" şi „*mocirlele vieţii*". Oamenii care cad în capcanele întinse de acestea nu au nici o râvnă spre gânduri curate şi spre o vieţuire sfântă. Oamenii aceştia vieţuiesc precum şerpii, porcii sau câinii. Cel care se află într-o astfel de situaţie poate să-şi schimbe cu totul viaţa sa, situaţia sa departe de a fi una fără de întoarcere. Totul depinde de om: „*noi toţi, privind ca în oglindă, cu faţa descoperită, slava lui Domnului, ne prefacem în acelaşi chip, din slavă în slavă*" (*cf.* II Cor. 3,18). Orice schimbare este posibilă atâta timp cât credem că Dumnezeu este Creatorul tuturor: „*Dar aşa clevetitor cum erai, lătrând ca un câine, din clipa în care îţi dai seama că Dumnezeu-Cuvântul este Cel ce te-a plăsmuit şi te-a transformat, să ştii că poţi deveni iarăşi om din câine ce erai. Şi aşa întinat cum erai, din clipa în care Cuvântul ţi-a atins sufletul, să ştii că dacă te-ai încredinţat pe tine însuţi, ca să fii restructurat din nou sub influenţa Cuvântului, atunci iată-te schimbat, din porc în om*"[71].

Schimbarea vieţii presupune lepădarea de la sine a mâniei, a iuţimii, a răutăţii, a hulei şi a minciunii. Toate aceste lucruri rele nu-şi au izvorul în trup, căci „*natura trupului nu-i ceva rău în sine, căci nu înseamnează că dacă ai un trup pământesc (trebuie) să fii legat şi de răutate, izvorul principal al necurăţiei*"[72]. De schimbarea sau de neschimbarea calităţii vieţii depinde „*rămânerea afară*" sau „*intrarea în casă*". Cel ce păcătuieşte rămâne afară; celor de afară li se vorbeşte în pilde ca astfel, să înţeleagă şi să dorească să intre în casă. Prin sintagma „*a intra în casă*" se exprimă ceva tainic: doar adevăraţii ucenici ai lui Iisus Hristos pot intra în casa Tatălui şi cei care vieţuiesc după modul de vieţuire al Bisericii[73].

Vieţuirea creştină presupune respectarea legământului făcut la Botez de a umbla „*întru înnoirea vieţii*" (*cf.* Romani 6, 4). Expresia „*a trăi potrivit creştinismului*" o întâlnim deja la Sfântul Ignatie Teoforul[74]. În măsura în care credinciosul respectă acest legământ făcut, Dumnezeu îi făgăduieşte viaţa veşnică.

Fiecare om are obligaţia de a tinde să devină „*omul cel nou*" (*cf.* Efes. 5, 1-2)[75]. Elementele creştinului ideal le posedă adevăratul gnostic creştin. Acest nou mod de viaţă, acela al lui Hristos, este însăşi Biserica, viaţa sfinţeniei. Biserica este o şcoală sau o universitate al cărei singur profesor este Hristos. Acest nou mod de viaţă se caracterizează prin a face binele „*frumos*", adică a face o faptă bună fără necesitate, fără speranţă, fără

[71] Origen, *Convorbirile cu Heraclide*, trad. rom. de Pr. prof. T Bodogae, PSB, vol. 8, EIBMBOR, Bucureşti, 1982, p. 334.
[72] Idem, *Filocalia XIX*, 5, trad. rom de T. Bodogae, PSB, vol. 7, EIBMBOR, Bucureşti, 1982, p. 401.
[73] Idem, *Convorbirile cu Heraclide*, PSB, vol. 8, p. 336.
[74] Sfântul Ignatie Teoforul, *Către Magnezieni*, X, 1, PSB, vol. 1, p. 168.
[75] Sfântul Clement Alexandrinul, *Stromata* III, 28, 2-4, PSB, vol. 5, p. 199.

teamă, fără slavă şi fără răsplată. Gnosticul adevărat străluceşte ca soarele prin faptele bune şi prin râvna spre cunoaşterea dreaptă.

Misiunea „*din interior*" ţine şi de lepădarea păcatului, care în concepţia origeniană este o boală a sufletului. Totuşi, Origen spune că „*nu trebuie să credem că orice păcat este o boală, ci boală este numai aceea în care sufletul întreg este copleşit de patimă*"[76]. Cel care luptă împotriva păcatului îşi închină întreaga viaţă „*desăvârşirii care e legată de Dumnezeu*" şi doreşte să aducă această desăvârşire „*lui Dumnezeu ca pe o pârgă necontenită*"[77]. Cel ajuns la desăvârşire nu mai trăieşte el, ci Hristos este Cel ce trăieşte în el (*cf.* Galateni 2, 20). Creştinii sunt cei care trebuie să caute mai mult ca oricare alţi oameni desăvârşirea personală, promovând în adunările lor moralitatea[78], lucru pe care dealtfel îl şi săvârşesc, căci mărturia sfinţeniei propriei vieţi era motivul pentru care ei se înmulţeau tot mai tare, în ciuda prsecuţiilor la care erau supuşi pe nedrept. Biserica este comuniunea credincioşilor care mărturisesc în lume pe Hristos prin sfinţenia vieţii lor. Aceştia sunt dintre aceia care au realizat în viaţa lor o „*întoarcere de la fărădelegi spre împlinirea poruncilor dumnezeieşti*". Ei s-au întors astfel, de la moarte la viaţă, de la nelegiuirile lor pe care le-au făcut (*cf.* Iezechiel 18, 21) şi din căile pierzării în care au umblat, la calea virtuţii. Păcatul se naşte din patimi, adevărate boli ale sufletului[79], deci creştinul trebuie să lupte tocmai cu acestea. „*Chirurgia patimilor*" despre care vorbeşte Clement presupune unele pedepse pentru păcatele săvârşite. Dumnezeu mustră, îndeamnă, sfătuieşte, laudă, ruşinează sau chiar se mânie pe păcătos. Mânia aceasta poate fi considerată ca un avertisment din partea Judecătorului. Mânia lui Dumnezeu este şi ea o expresie a iubirii Sale: „*Deci Dumnezeirea nu se mânie, aşa precum gândesc unii; dimpotrivă, de cele mai multe ori ameninţă, dar totdeauna sfătuieşte omenirea şi-i arată ce trebuie să facă. Metoda aceasta este bună; ne înfricoşează, ca să nu păcătuim. Scriptura zice: „Mânia lui Dumnezeu alungă păcatele, iar cel fără de frică nu se va putea îndrepta*"[80] (*cf.* Înţelepciunea lui Isus Sirah 1, 20-21). Misiunea creştină este necesar să aibă şi această direcţie a luptei împotriva patimilor de orice fel, în vederea desăvârşirii creştine şi a sfinţeniei fiinţei umane.

Misionarismul are întotdeauna ca punct de plecare interiorul, presupunând comuniunea credincioşilor cu Dumnezeu, susţinută de energia

---

[76] Origen, *Din comentarul la Evanghelia după Matei*, cartea a X-a, XXIV, trad. rom. de Pr. prof. T. Bodogae, pr. prof. Nicolae Neaga şi Zorica Laţcu, PSB, vol. 7, p. 57.
[77] Idem, *Din comentarul la Evanghelia după Ioan*, cartea I, II, 12, trad. rom. de Pr. prof. T. Bodogae, pr. prof. Nicolae Neaga şi Zorica Laţcu PSB, vol. 7, p. 147.
[78] Idem, *Filocalia XVIII*, 23, trad. rom. de Pr. prof. T. Bodogae, pr. prof. Nicolae Neaga şi Zorica Laţcu, PSB, vol. 7, p. 395.
[79] Sfântul Clement Alexandrinul, *Cuvânt de îndemn către eleni*, 115, 2, PSB, vol. 4, p. 156.
[80] Idem, *Pedagogul* I, 68, 3, PSB, vol. 4, EIBMBOR, Bucureşti, 1982, p. 205.

Duhului Sfânt. Astfel, misiunea poate fi definită drept transmiterea credinţei şi a harului oamenilor din afara Bisericii de către cei dinăuntrul ei. Sfinţenia vieţii reprezintă cel mai eficient mod de misionarism. „*Cei trimişi (adică misionarii) trebuie să fie conştienţi mai întâi de propria lor căinţă, convertire şi misiune*”[81]. Misionarul se cuvine să se înarmeze şi cu sfinţenia personală, sau mai ales cu aceasta, pe lângă competenţele sale teologice şi pedagogice.

6. Euharistia în canoanele Sinoadelor ecumenice

⁕ CANONUL 13 Sin. I ec. (ÎMPĂRTĂŞIREA MURIBUNZILOR)

În privinţa celor care stau să moară (dintre căzuţi) să se observe şi acum vechea şi canonica lege, încât dacă cineva stă să moară, să nu fie lipsit de cea mai de pe urmă şi mai trebuitoare merinde. Iar dacă fiind deznădăjduit şi luând împărtăşirea, s-ar număra din nou (vor rămâne) între cei ce trăiesc (între cei vii), acela să fie împreună cu cei ce iau parte numai la rugăciune. Dar peste tot şi în privinţa oricui ar sta să moară, cerând a se face părtaş de cuminecătură (a se împărtăşi cu Euharistia), (stabilim ca) episcopul, cu cercetare (ispitire), să-1 facă părtaş sfântului dar (prosforei, să-1 împărtăşească).

(52 ap.; 11, 12 sin. I ec; 6, 22 Ancira; 2 Neocez.; 1 Cartag.; 73 Vasile cel Mare; 2, 5 Grig. Nyssa)

⁕ CANONUL 18 Sin. I ec. (LOCUL DIACONILOR ÎN RÂNDUL CLERULUI)

A venit la sfântul şi marele sinod (ştirea) că în unele locuri şi cetăţi, diaconii dau presbiterilor cuminecătura(euharistia), ceea ce nici canonul şi nici obiceiul nu a predanisit, ca cei ce nu au puterea de a aduce jertfa să dea trupul lui Hristos celor ce jertfesc (celor ce aduc sfânta jertfă). S-a mai cunoscut şi aceea că unii dintre diaconi se ating de cuminecătură (euharistie, împărtăşanii) chiar şi înaintea episcopilor. Aşadar toate acestea să înceteze, iar diaconii să rămână în măsurile lor (în rânduielile, tocmelile lor), ştiind că ei sunt slujitori ai episcopului, dar mai mici decât presbi-terii. Să primească aşadar după rânduială cuminecătura (euharistia) după presbiteri, dându-le-o lor fie episcopul, fie presbiterul. Dar să nu le fie permis diaconilor nici să şeazăîn rândul presbiterilor; căci ceeace s-a făcut este împotriva canonului şi împotriva rânduielii. Dar dacă cineva şi după aceste orânduiri nu ar voi a se supune, să înceteze din diaconic

(15, 39 ap.; 15 sin. 1 ec; 7, 16 TruL; 5 Antioh.; 20 Laod.)

[81] *Go Forth in Peace*, p. 23, *apud.*, Valer Bel, *Mărturia creştină prin sfinţenia vieţii*, p. 172.

⁕ CANONUL 28 Trulan (SĂ NU SE AMESTECE VINUL EUHARISTIC CU MUST DE STRUGURI)

De vreme ce am aflat că în felurite Biserici, după ce se aduc struguri la altar, potrivit unui oarecare obicei care se ţine (este în vigoare), slujitorii celor sfinte îi împreună pe aceştia cu jertfa cea fără de sânge a cuminecăturii (a aducerii înainte), iar astfel le împart pe amândouă poporului - am chibzuit împreună ca să nu mai facă lucrul acesta vreunul dintre cei sfinţiţi (clerici), ci, spre zidirea vieţii şi spre iertarea păcatelor, poporul să fie împărtăşit (să i se dea poporului) numai cu (prosforâ) cuminecătură. Iar aducerea strugurilor să fie socotită ca o pârgă, şi preoţii binecuvântând-o osebit (aparte) să o dea celor ce o cer pe aceasta, spre mulţumire dătătorului rodurilor prin care trupurile noastre cresc şi se hrănesc după orânduirea bisericească. Dacă, aşadar, vreun cleric ar face împotriva celor poruncite (rânduite), să se caterisească.

(3, 4 ap.; 32 Trul.; 37 Cartag.)

⁕ CANONUL 83 Trulan (MORŢII NU SE CUMINECĂ)

Nimeni să nu dea Cuminecătura (Euharistia) trupurilor celor ce au murit (Mt. 26, 26). Căci este scris: „Luaţi mâncaţi" (Mt. 26, 26), dar trupurile celor morţi nu pot lua, nici mânca.

(13 sin. 1 ec; 7, 18 Cariag.; 2, 5 Grig. Nyssa; 3, 16 Timotei Alex.)

7. Spovedania în canoanele Sinoadelor ecumenice

⁕ CANONUL 9 Sin. I ec. (ISPITIREA CELOR CE INTRĂ ÎN CLER)

Dacă cineva fără de cercetare a fost înaintat (rânduit)presbiter, sau făcându-i-se ispitirea şi-a mărturisit păcatele, şi mărturisindu-se el, oamenii fiind mişcaţi, au pus mâinile pe unul ca acesta împotriva canonului, pe acesta canonul nu-l primeşte (în cler), căci Bisericasobornicească apără (revendică) numai ceea ce este fără de prihană.

(25, 61 ap.; 2, 10 sin. I ec; 9, 10 Neocez.; 17 sin. I-II; 3, 5, 6 Teofil Alex.; 89 Vasile cel Mare)

⁕ CANONUL 21 Trulan (POCĂINŢA ŞI REPRIMIREA CELOR CATERISIŢI)

Cei ce s-au făcut vinovaţi de grele fărădelegi(infracţiuni) canonice şi din pricina aceasta au fost supuşi caterisirii desăvârşite şi pentru totdeauna (perpetue), şi daţi (împinşi) în starea (locul) laicilor, dacă însă de bunăvoie pornind spre întoarcere (pocăinţă) leapădă păcatul pentru care au căzut din har şi se fac pe ei cu desăvârşire străini de acela, atunci să se tundă în chipul clerului. Iar dacă nu vor alege de bunăvoie aceasta, atunci să-şi lase părul să

crească întocmai ca laicii, ca cei ce au preţuit mai mult petrecerea în lume decât viaţa cea cerească (au preferat vieţii cereşti, petrecerea în lume).

(5, 62, 81, 83 ap.; 9, 12 sin. 1 ec; 9 sin. III ec; 7 sin. IV ec; 9 Neocez.; 36 Cartag.; 16 sin. I-II; 3, 70 Vasile cel Mare; 3 Chirii Alex.)

* CANONUL 102 Trulan (MĂIESTRIA DUHOVNICULUI)

Se cade ca cei ce au primit de la Dumnezeu puterea de a lega şi de a dezlega să cerceteze felul (calitatea) păcatului şi aplicarea spre întoarcere a celui ce a păcătuit, şi astfel să aducă bolii vindecarea potrivită, ca nu cumva, folosindu-le pe amândouă fără măsură, să greşească în privinţaizbăvirii celui încărcat (suferind). Căci nu este simplă boala păcatului, ci felurită şi în multe chipuri, şi născătoare de multe vlăstare ale stricăciunii, din care răul se revarsă din plin şi merge înainte până s-ar opri prin puterea vindecătorului (a doctorului). Drept aceea, cel ce arată ştiinţă doc-toricească (medicală) în privinţa sufletului mai întâi trebuie să cerceteze starea (dispoziţia) celui ce a păcătuit, şi dacă înclină spre sănătate sau, dimpotrivă, cheamă la sine însăşi boala prin năravurile sale; să vegheze cum se îngrijeşte în vremea aceasta (între timp) de întoarcerea(restabilirea) sa, şi dacă nu se împotriveşte meşterului (doctorului), şi vătămarea sufletului se opreşte din pricina folosirii doctoriilor puse asupra ei, şi astfel să se măsoare milostivirea după vrednicie.

Căci tot cuvântul (toată grija) lui Dumnezeu şi al celui căruia i s-a încredinţat cârmuirea de păstor (pastorală) este să aducă înapoi (să întoarcă) oaia cea rătăcită şi să vindece pe cea muşcată de şarpe şi (dar) nici să o împingă spre prăpastia deznădăjduirii şi nici a slăbi frâna spre molesirea şi spre dispreţuirea vieţii; ci în orice chip să stea împotriva suferinţei (patimii), fie prin doctoriile cele mai aspre şi mai iuţi, fie prin cele mai moi (suportabile) şi mai blânde(uşoare) şi să se nevoiască (lupte) spre închiderea(cicatrizarea) rănii, cercetând roadele pocăinţei şi îngrijind cu înţelepciune pe omul cel chemat spre strălucirea cea de sus. Aşadar, trebuie ca noi să le ştim pe amândouă, şi pe cele ale asprimii, şi pe cele ale obiceiului (cerute de obicei),dar să urmăm chipul cel mai îndătinat la cei care nu primesc asprimea, precum ne învaţă pe noi Sfântul Vasile.

(12 sin. I ec; 2, 5, 7 Ancira; Enciclica lui Atanasie cel Mare către Rufin; 2, 3, 74, 75, 84, 85 Vasile cel Mare; 4, 5, 7, 8 Grig. Nyssa)[82]

Bibliografie

I. SURSE

Ediţii ale Sfintei Scripturi

[82] Texte şi adnotări extrase din lucrarea Arhid. Prof. Dr. Ioan N. Floca, Canoanele Bisericii Ortodoxe, Sibiu, 2005.

* * **Biblia** sau **Sfânta Scriptură**, tipărită sub îndrumarea şi cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST - Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1988.

* * **Biblia** sau **Sfânta Scriptură**, Ediţie jubiliară a Sfântului Sinod, cu comentarii din partea Î.P.S. Arhiepiscop Bartolomeu Anania, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului, tipărită cu binecuvântarea şi prefaţa Prea Fericitului Părinte TEOCTIST, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2001.

II. DICŢIONARE

1. Carrez Maurice şi Morel François, *Dicţionar grec-român al Noului Testament*, trad. De Gheroghe Badea, Editura Societatea Biblică Interconfesională din România, Bucureşti, 1999.

2. Bria, Pr. Prof. Dr. Ioan, *Dicţionar de teologie ortodoxă A-Z*, Ediţia a II-a revizuită şi completată, EIBMBOR, Bucureşti, 1994.

3. Mircea, pr. dr. Ioan, *Dicţionar al Noului Testament*, EIBMBOR, Bucureşti, 1995.

4. Coman, Pr. prof. dr. Ioan G., *Patrologie,* vol. 2, Edit. BizantinăBucureşti, 2001.

5. ***, *Dicţionarul limbii române moderne***,** Edit. Academiei Republicii Populare Române, Bucureşti, 1958.

6. ***, *Dicţionar biblic*, Ed. Cartea creştină, Oradea, 1995.

III. LUCRĂRI CU CARACTER GENERAL

1. Alexe, Magistr. Ştefan C., *Viaţa creştină după Bărbaţii apostolici*, în *Studii Teologice*, an VII, nr. 3-4, Bucureşti, 1955.

2. Arion, Drd. Leon Gh., „Unitatea şi universalitatea Bisericii după Epistolele pauline", Studii Teologice, seria a II-a, anul XIX, nr. 1-2, ianuarie-februarie, Bucureşti, 1967.

3. Banu, Drd. Emanuel, *Importanţa Sfintelor Taine în creşterea noastră în Hristos*, în *Studii Teologice*, nr. 7-10, Bucureşti, 1976.

4. Băbuş, Magistrand Protos Gr., *Agapa şi Liturghia în Biserica primară*, în *Studii Teologice*, seria a II-a, anul VI, nr. 7-8, Bucureşti, septembrie-octombrie, 1954.

5. Bel, Pr. Prof. Dr.Valer, *Dogmă şi propovăduire*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994.

6. *Idem*, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, 2, Exigenţe, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002.

7. *Idem*, *Teologie şi Biserică*, Presa Universitară Clujeană, 2008.

8. *Idem*, *Mărturia creştină prin sfinţenia vieţii*, în Anuar V, Cluj-Napoca, 1998-2000.

9. Braniște, Pr. Prof. Ene, „Liturgica generală”, editura Episcopiei Dunării de Jos, ediţia a III-a, Galaţi, 2002.

10. *Idem*, Braniște, „Liturgica specială”, editura Lumea Credinţei, ediţia a IV-a, Bucureşti, 2005.

11. Buzescu, Pr. prof. N. C., *Logos şi Kyrios în « Stromatele » lui Clement Alexandrinul*, în *Studii Teologice*, seria a II-a, an XXIX, nr. 3-4, mar.-apr., Bucureşti, 1977.

12. Cabasila, Nicolae, *Despre viaţa în Hristos*, trad. de Pr. Prof. Dr. T. Bodogae, EIBMBOR, Bucureşti, 1997.

13. Călugăr, Pr. prof. Dumitru, *Catehetica*, EIBMBOR, Bucureşti, 1984.

14. Cârciuleanu, Pr. Ion, „Adevăruri creştine”, editura Pim , Iaşi, 2003.

15. Chiţescu, Prof. Nicolae, *Teoria recapitulaţiunii (anakephalaiosis) la Sfântul Irineu*, în *Studii Teologice*, an. VII, nr. 3-4, Bucureşti, 1938-1939.

16. Corneanu, ÎPS Mitropolit al Banatului Nicolae, *Patristica mirabilia. Pagini din literatura primelor veacuri creştine*, ediţia a II-a, revăzută, Polirom, 2001.

17. Daniélou, Jean, *Platonisme et Théologie Mystique*, Aubier Éditions Montaigne, Paris, 1944.

18. Dură, Nicolae V., *Învăţarea dreptei credinţe după canoanele Bisericii Ortodoxe*, în *B.O.R.*, anul X, nr. 5-6,Bucureşti, 1980.

19. Felea, Pr. dr. Ilarion, *Sfintele Taine*, Tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiu, 1947.

20. Felmy, Karl Christian, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe, Un comentariu istoric*, trad. rom. Pr. Prof. Ioan I. Ică, Editura Deisis, Sibiu, 2004.

21. Floca, Arhid. prof. dr. Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, Note şi comentarii, Sibiu, 1992.

22. Georgescu, Arhim. Chesarie, *Învăţătura despre recapitularea în Hristos în teologia ortodoxă*, în *Studii Teologice*, an XXIII, nr. 3-4, Bucureşti, 1971.

23. *Idem*, *Studii de hristologie în teologia românească* în *Studii Teologice*, an XXIII, nr. 7-8, Bucureşti, 1971.

24. Marina, Magistrand Eugen C., „Episcopii ajutători şi episcopii vicari”, Studii Teologice, seria a II-a, anul XVII, nr. 7-8, septembrie-octombrie, 1965, p. 418.

25. Moisescu, Mitr. Prof. Iustin, *Ierarhia Bisericească în Epoca apostolică*, Editura Centrului Mitropolitan al Olteniei, anul 1955.

26. Mihoc, Pr. dr. Constantin, *Taina căsătoriei şi familia creştină în învăţăturile marilor Părinţi ai Bisericii din secolul IV*, Editura Teofania, Sibiu, 2002.

27. Mihoc, Pr. Prof. Vasile, „Ierurgiile în Biserica epocii apostolice – indicii neotestamentare”, Ortodoxia, anul XXXVII, nr. 3, iulie-septembrie, Bucureşti, 1985.

28. Mircea, Magistrand Pr. I., „Organizarea Bisericii şi viaţa primilor creştini după *Faptele Apostolilor*”, Studii Teologice, seria a II-a, nr. 1-2, ianuarie-februarie, anul VII, Bucureşti, 1955.

29. Moltmann Jürgen, *Măreţia lui Dumnezeu şi Misiunea Bisericii*, în *Studii Teologice*, seria a II-a, an XXXI, nr. 5-10, mai - dec., Bucureşti, 1979.

30. Mureşanu, Florea, *Grai şi suflet românesc*, Editura Arhidiecezana, Cluj, Napoca, 1997.

31. Pelikan Jaroslav, *Iisus de-a lungul secolelor. Locul lui în istoria culturii*, editura Humanitas, traducere din engleză de Silvia Palade, Bucureşti, 2000.

32. PETCU, Drd. Sorin, *Ritualul împărtăşirii în riturile liturgice apusene*, în Studii Teologice, anul XXV (1973), nr. 9-10.

32. Pietreanu, Magistrand V., „Principii de morală socială în epistolele sobornicești", Studii Teologice, seria a II-a, nr. 5-6, mai-iunie, anul IX, Bucureşti, 1957.

33. Popescu, Prof. Teodor, „Cler şi popor în primele trei secole", Studii Teologice, seria a II-a, nr. 9-10, noiembrie-decembrie, Bucureşti, 1949.

34. Preda, Constantin, „Credința şi viața Bisericii primare. O analiză a Faptelor Apostolilor (Teză de doctorat)", Studii Teologice, seria a II-a, nr. 1-2, ianuarie-iunie, Bucureşti, 2002.

35. Radu, Drd. Cătălin Cristian, *Omul cel Nou în concepţia antropologică paulină*, Teză de doctorat, Bucureşti, 2007.

36. Schmemann, Alexander, „Introducere în Teologia Liturgică", traducere de Ierom. Vasile Bârzu, Editura Sofia, Bucureşti, 2002

37. Spanneut, Michel, *Tertulien et les premiers moralistes africains*, Editions J. DUCULOT, Paris, 1969.

38. Stăniloae, Pr. prof. Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. I, EIBMBOR, Bucureşti, 1978.

39. Stoian, Pr. Ion M., *Dicţionar religios. Termeni religioşi, credinţe populare, nume proprii*, Ediţia a II-a revăzută şi completată, Editura Garamond, Bucureşti, 2007.

40. Tillich Paul, *Dinamica credinţei*, traducere şi cuvânt înainte de Sorin Avram Vîrtop, editura Herald, Bucureşti, 2007.

41. Tudor, Pr. Drd. Alexandru, „Viaţa sacramentală a Bisericii în *Faptele Apostolilor*", Studii Teologice, seria a II-a, anul XXXII, nr. 1-2, ianuarie-februarie, Bucureşti, 1980.

42. Ţon Iosif, *Suferinţă, martiraj şi răsplătire în cer*, Seria Teze, Editura Cartea Creştină, Oradea, 2002.

43. Viller S.J., Marcel und Rahner S.J., Karl, *Afzefe und Myftik in der Väterzeit. Ein Abriß*, Freiburg im Breisgau, Herder & Co. G.m.b.H. Verlagsbuchhandlung, 1939.

44. Vintilescu, Pr. Prof. Petre, *Capitolul împărtăşirii în cadrul Sfintei Liturghii*, în *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 3-4, anul LXXXI, Bucureşti, 1963.

Imagini de la conferinţele preoţeşti din cadrul Eparhiei – 2014

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Viaţa plenară şi mărturia vie a Bisericii prin Sfintele Taine ale Spovedaniei şi Euharistiei

Pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL
Centrul Universitar Nord, Baia Mare
Domeniul Teologie Ortodoxă, **ROMÂNIA**

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2014 drept *An omagial euharistic* în Patriarhia Română, avându-se în vedere sublinierea rolului esenţial al Tainelor Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii pentru viaţa Bisericii lui Hristos şi pentru întărirea duhovnicească a fiecărui creştin în parte. În materialul de faţă vom evidenţia atât rolul deosebit de important al Sfintei Spovedanii în viaţa credincioşilor pentru restaurarea şi înnoirea duhovnicească a firii umane decăzute prin păcat, cât şi apropierea lor curat-sufletească de unirea intimă cu Dumnezeu prin împărtăşirea lor cu Trupul şi Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, în lucrarea plină de har a Sfântului Duh din viaţa lor.

În studiul de faţă vom evidenţia rolul şi importanţa Sfintelor Taine ale Spovedaniei şi ale Împărtăşirii cu Trupul şi Sângele Mântuitorului Iisus Hristos în viaţa Bisericii şi a credincioşilor în vederea creşterii duhovniceşti a Trupului tainic al Domnului în lumea şi societatea actuală. Viaţa creştină autentică, viaţa plină de har sfinţitor nu este posibilă fără împărtăşirea şi comuniunea plenară cu Sfânta Euharistie, prin care credinciosul se uneşte deplin cu însuşi Trupul şi Sângele euharistic al Domnului Iisus Hristos, spre desăvârşire şi viaţă veşnică, dar care şi dă mărturie despre credinţa autentică a Bisericii lui Hristos şi viaţa exemplară prin dovedirea şi înfăptuirea faptelor bune şi mântuitoare în viaţa social-comunitară. În acest sens, viaţa curată şi fără întinăciune a oricărui credincios se dovedeşte prin dobândirea stării de căinţă, a smereniei profunde şi a păstrării în cadrul împlinirii poruncilor Domnului Hristos şi înaintarea tot mai plenară spre unirea desăvârşitoare cu Împăratul cerului spre sălăşluirea în fiinţa sa aici şi pentru cât mai mult timp, nu a păcatului, ci a harului sfinţitor şi îndumnezeitor. Numai primite împreună şi concomitent cele două Sfinte Taine bisericeşti oferă posibilitatea înălţării duhovniceşti a celui care crede şi se osteneşte spre dobândirea vieţii celei veşnice, motiv pentru care le vom trata în cele ce urmează împreună şi întreolaltă una cu cealaltă în scopul evidenţierii rolului major pe care-l au în viaţa Bisericii.

Pentru început vom spune că deşi *re*creat după chipul lui Hristos prin Sfântul Botez şi pecetluit cu acest chip şi unit ontologic cu Iisus Hristos în Sfânta Euharistie, omul nu rămâne de obicei pe drumul creşterii sale în Hristos, în calitatea lui de mădular viu şi activ al Trupului Său, Biserica, ci cade adeseori săvârşind păcate personale. De aceea, Hristos, Mântuitorul nostru, în marea Sa iubire faţă de om, a rânduit o altă Taină pentru readucerea omului pe acest drum şi în comuniune cu Sine în Biserica Sa. Dar pentru că din pricina păcatului sau a slăbiciunii la care este supus trupul în urma păcatului strămoşesc şi a cărui vină rămâne şi după ştergerea lui prin baia naşterii din nou a Botezului, acesta se îmbolnăveşte adeseori, Mântuitorul Hristos a rânduit o anume Taină de tămăduire şi întărire, şi anume Taina Pocăinţei sau a Spovedaniei.

Se ştie că Taina Sfântului Botez îl curăţă pe om de toate păcatele sale prin întreita afundare în numele Prea Sfintei Treimi. După primirea acestei Sfinte Taine, nu rămâne nimic de neiertat, nimic nespălat, nimic nevindecat, numai că Botezul îl scapă pe om de păcat, nu şi de putinţa de a păcătui; Botezul îl scoate pe om de sub stăpânirea diavolului şi a demonilor, dar nu-i opreşte pe aceia de a-l ispiti pe om, nici pe om nu-l împiedică de a se lăsa în voia lor. Botezul îi dăruieşte omului libertatea de a nu fi stăpânit silnic şi fără voia lui de către diavol, cum şi puterea de a se împotrivi ispitelor; Botezul nu ne răpeşte însă libertatea de a alege ceea ce voim, căci zice Sfântul Marcu Ascetul: „*Nici Botezul, nici Dumnezeu, nici Satana nu silesc voia omului*”[1]. Suntem liberi să facem binele, potrivit harului divin primit în Botez, cum tot aşa suntem liberi să ne întoarcem la răutatea cea dintâi. Sfântul Nicolae Cabasila spune foarte clar aceasta: „*Taina Botezului lucrează în noi, dar fără a face vreo silă asupra voinţei noastre şi fără a o robi, că, deşi stă ca o putere ascunsă în noi, totuşi nu poate opri de la rău pe cei ce stau sub puterea lui*”[2].

Precum l-a creat pe Adam liber şi a îngăduit ispitirea lui, Dumnezeu îi lasă deplină libertate celui nou botezat şi nu face să înceteze momelile diavolilor, pentru ca acesta să nu fie mântuit împotriva voii lui, ci, prin lepădarea ispitelor să arate că voieşte să fie tămăduit de Hristos şi el să vădească măsura apropierii de Dumnezeu, făcându-se astfel împreună-lucrător al vindecării, al mântuirii şi îndumnezeirii sale, împropriindu-şi şi sporind în chip personal şi de bunăvoie darurile primite.

Dacă omul se străduieşte cu toată fiinţa sa să păstreze şi să-şi împroprieze mereu harul dobândit prin Sfintele Taine, neieşind din calea dreptăţii şi a poruncilor lui Dumnezeu, el rămâne în starea de sănătate şi de

[1] *Cf.* Marcu Ascetul, *Despre Botez*, 5,11,17, în trad. rom. de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, ”*Filocalia sfintelor nevoinţe ale desăvârşirii*”, vol. I, Edit. Harisma, Bucureşti, 1993, p. 354.
[2] Nicola Cabasila, *Despre viaţa în Hristos*, II, p. 72.

curăţie a firii sale, care i-a fost dată la Botez, permanentizând în el curăţia harismatică a Botezului. Dar, se ştie foarte bine, nu este cu putinţă pentru om să ducă o viaţă lipsită de păcat şi nici în stare să împlinească toate poruncile lui Hristos. Iată ce spune Sfântul Simeon Noul Teolog în acest sens: „*S-ar cuveni ca noi toţi să cunoaştem bogăţia harului, darul părtăşiei, minunăţia unei asemenea naşteri din nou. Dar, vai, abia dacă este unul dintre o mie, mai bine zis, din zece mii, care să-l fi cunoscut prin vederea tainică, în vreme ce toţi ceilalţi sunt care nu-L cunosc pe Cel care i-a adus pe lume*”[3].

Aceasta înseamnă că dacă efectele Sfintelor Taine nu se fac simţite în cei ce le-au primit, adică dacă nu şi-au regăsit sănătatea pentru care s-au rugat, ci stăruie în bolile lor, aceasta se întâmplă deoarece n-au avut starea duhovnicească trebuincioasă pentru a primi harul dăruit prin ele, nu s-au pregătit aşa cum se cuvine pentru a-l primi sau nu s-au nevoit să-l păstreze, ci au primit prin libertatea voinţei ispitele diavoleşti şi de bunăvoie s-au întors la păcatele lor, iar toate acestea, din pricină că nu s-au îngrijit de lucrarea poruncilor, prin care harul primit în chip tainic la Botez devine activ şi lucrător. Iată ce spune Sfântul Marcu Ascetul în acest sens: „*Harul şi curăţia care se află în noi în chip ascuns de la Botez nu ni se vor face văzute decât atunci când vom fi străbătut bine drumul poruncilor; iar tot cel care a primit harul în chip tainic, dar nu împlineşte poruncile, pe măsura neîmplinirii e luat în stăpânire de păcat*”[4].

De aceea, pentru ca să nu rămână pentru totdeauna necunoscător al harului Botezului şi pentru ca să nu-şi piardă pe vecie curăţia, sănătatea şi toate celelalte daruri primite prin Botez, ci să le poată afla şi să le sporească, Dumnezeu i-a rânduit omului păcătos leacul Pocăinţei. Sfântul Simeon Noul Teolog spune: „*Cel care (după Botez) s-a întinat pe sine însuşi prin fapte nelalocul lor şi fărădelegi, acela are nevoie de pocăinţă pentru a se întoarce la vrednicia dumnezeiască pe care a pierdut-o din pricina vieţii păcătoase*”[5]. Iar Părinţii duhovniceşti Calist şi Ignatie Xanthopol învaţă şi ei la fel: „*Noi primim în sfinţita cristelniţă, în dar, harul dumnezeiesc cu totul desăvârşit. Dar dacă, pe urmă, prin reaua întrebuinţare a celor vremelnice şi prin grija de lucrurile vieţii şi prin ceaţa patimilor îl acoperim pe acesta cum nu se cuvine, ne este cu putinţă prin pocăinţă şi prin împlinirea poruncilor îndumnezeitoare să primim şi să dobândim iarăşi această*

[3] Simeon Noul Teolog, *Imnele iubirii dumnezeieşti*, 10, 157-163, în trad. rom. de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae în *Studii de Teologie Dogmatică*, Edit. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1991, p. 359.
[4] *Cf.* Sfântul Marcu Ascetul, *Despre Botez*, 4-5, în FR, vol. I, p. 353.
[5] Simeon Noul Teolog, *Imnele iubirii dumnezeieşti* 30, 129, p. 532.

strălucire mai presus de fire şi să vedem în chipul cel mai limpede arătarea ei"[6].

În acest sens Pocăinţa este definită de Părinţii filocalici „*împrospătarea Botezului*"[7] sau „*a doua baie a sfintei renaşteri*"[8]. Sfântul Isaac Sirul socotea că Pocăinţa s-a dat oamenilor ca „*har peste har*"[9], ceea ce nu înseamnă că ea er putea înlocui Botezul sau că ar aduce vreun dar pe care acela nu ni l-ar fi dat, ca şi cum, într-un anume fel, ar desăvârşi Botezul. Aşa cum am arătat, Botezul îi dă omului tot ceea ce-i trebuie pentru tămăduirea şi mântuirea sa; rolul Pocăinţei de după Botez este să-l întoarcă pe creştin de la păcatele şi patimile în care a recăzut, să fie din nou curăţit şi tămăduit, să redobândească starea de har în care-l aşezase Sfânta Taină a Botezului, să facă din nou lucrător harul sălăşluit în el şi să-l facă din nou pe om viu şi roditor. De aceea Pocăinţa este socotită cea dintâi şi cea mai mare lucrare duhovnicească căreia omul trebuie să i se dedice cu totul şi înainte de orice altceva, căci în ea se cuprinde toată partea lui de lucrare pe care se cuvine s-o împlinească pentru a primi vindecarea şi a se mântui.

În învăţătura de credinţă ortodoxă păcatul ne apare ca o încălcare a legii divine, o dezordine în iubire, o nesocotire a voinţei divine, întoarcerea spre sine a creaturii, îndepărtarea de Binele Suprem, manifestate în dorinţe, gânduri, cuvinte şi fapte. Într-un cuvânt, păcatul este o călcare a voinţei lui Dumnezeu în conştiinţa noastră şi în Revelaţie. Astfel, Sfântul Apostol Pavel spune despre cei ce rămân departe de Dumnezeu: „*S-au rătăcit în gândurile lor şi inima lor cea nesocotită s-a întunecat zicând că sunt înţelepţi, au ajuns nebuni*". (Rom. 1,21-22). Iar Sfântul Nicolae Cabasila zice: „*De când Adam s-a încrezut în duhul cel rău şi şi-a întors faţa de la bunul său Stăpân, de atunci mintea i s-a întunecat, sufletul şi-a pierdut sănătatea şi tihna pe care le avusese. Din acel moment şi trupul s-a împerecheat cu sufletul şi a avut aceeaşi soartă ca şi el: s-a stricat şi el deodată cu sufletul*"[10]. Aceasta înseamnă că prin păcat dispare armonia omului cu sine, cu Dumnezeu şi cu natura: trupul nu se mai supune sufletului, ci închină spre stricăciune; din comuniunea cu Dumnezeu, omul ajunge în robia păcatului, iar natura nu mai serveşte omului decât cu greutate. Consecinţele păcatului se arată în primul rând în pierderea nevinovăţiei şi sfinţeniei originare, prin care omul este în comuniune cu Dumnezeu, căci după cum nu poate exista însoţire între dreptate şi fără-de-

---

[6] *Cf.* Calist şi Ignatie Xanthopol, *Cele o sută de capete* 6, în trad. rom. de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae în FR, vol. VI, p. 136.

[7] După cum zice Sfântul Ioan Scărarul, *Scara* 5,2, în trad. rom. de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, Edit. IBM al BOR, Bucureşti, 1992, p. 136.

[8] *Ibidem*, 7,8, p. 166.

[9] *Cf.* Isaac Sirul, *Cuvinte despre nevoinţă*, 72, *apud*. Jean-Claude Larchet, *Terapeutica bolilor spirituale*, în trad. rom. de Marinela Bojin, Edit. Sofia, Bucureşti, 2001, p. 291.

[10] Nicolae Cabasila, *Despre viaţa în Hristos*, II, apud Jean-Claude Larchet, *op. cit.*,p. 40

lege, între lumină şi întuneric (II Cor. 6,14), tot aşa nu poate exista însoţire între Dumnezeu şi starea de păcat. Or, stricarea acestei comuniuni implică pierderea harului divin şi moartea spirituală pentru om. Aceasta pentru că Dumnezeu fiind izvorul vieţii, harul Său este elementul prin care sufletul îşi trăieşte adevărata lui viaţă, iar dacă harul se retrage, sufletul cade în moarte spirituală. De aceea, în momentul păcătuirii, s-a împlinit ameninţarea: „*În orice zi veţi mânca, cu moarte veţi muri*".

Aşadar, păcatul e o piedică de ordin subiectiv, făcând incapabil pe om să se înalţe spre Dumnezeu care este puritatea spirituală desăvârşită. Dumnezeu n-ar putea purifica forţat pe om, deoarece nu e vorba aici de o impuritate fizică, pricinuită de păcat, ci de o înclinare murdară a sufletului, de o micime a lui în relaţia cu Stăpânul-Dumnezeu în tot ce gândeşte şi simte. Bunăoară, instituţia preoţiei înainte de Iisus Hristos avea menirea de a întreţine în oameni conştiinţa păcatului şi a aşteptării unui mijlocitor efectiv între ei şi Dumnezeu, aşa cum şi jertfele ce se aduceau înainte de El, au fost mărturii ale păcatului lor, dar care nu aveau puterea de a realiza împăcarea cu Dumnezeu, ele nefiind jertfe adevărate, ci o ocolire a lor, o înlocuire cu surogate de jertfe[11]. În acest sens regăsim în Epistola către Evrei ideea că jertfele se aduceau „*pentru păcate"* (5,13; 9,7; 10,4 etc), pentru curăţire, pentru iertarea din partea lui Dumnezeu, pentru împăcarea cu El, pentru obţinerea îndurării Lui, aşadar, toate în locul unei jertfe a omului însuşi. Faptul că scopul jertfei era expierea păcatelor omeneşti, ne arată că Dumnezeu vrea propriu-zis jertfa omului, nu a animalului. Prin urmare, jertfa, cea deplină, urmăreşte în fapt înlăturarea păcatului, o refacere spirituală, o însănătoşire totală şi realizează acest lucru întrucât ea e renunţarea totală a omului la sine şi suferinţă în gradul ultimei intensităţi.

În acest sens vom spune că Pocăinţa este o adâncă şi vie simţire lăuntrică prin care omul îşi recunoaşte păcatele sale, sau mai cu seamă starea lui păcătoasă, se leapădă de ea, cere iertare de la Dumnezeu şi, chemându-l în ajutor, arată că pe viitor nu mai vrea să păcătuiască, ci doreşte să se întoarcă la El şi să-şi schimbe cu totul purtarea. Astfel, Pocăinţa este văzută de Sfinţii Părinţi ai Bisericii ca un proces de convertire în reîntoarcerea omului la Dumnezeu. Acesta este scopul fundamental al Pocăinţei: întoarcerea definitivă, schimbarea totală a minţii spre Dumnezeu prin împlinirea poruncilor Lui; este omorârea cu totul a păcatului din noi şi reînvierea la o viaţă nouă şi îmbunătăţită prin har, în care „legea Duhului" lucrează în noi poruncile Domnului spre mântuirea şi desăvârşirea noastră în unirea deplină şi îndumnezeitoare cu El.

Pentru Sfântul Macarie Egipteanul calea autentic creştină îmbracă un dublu aspect: ea implică participarea simultană la întristare şi bucurie, la

[11] Pr. prof. dr. Dumitru Stălinoae, *Trăirea lui Dumnezeu în Ortodoxie*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1993, p. 55

Cruce şi Înviere, la întunericul din Gheţimani şi la lumina de pe Tabor sau la cea care răsare din mormântul dătător de viaţă al Domnului. Iată ce spune el: „*Cei ce au gustat darul Duhului au în ei pe amândouă: bucuria şi mângâierea, frica şi cutremurul, veselia şi întristarea. Ei plâng pentru ei înşişi şi pentru Adam întreg, pentru că una e firea oamenilor. Dar pentru unii ca aceştia lacrimile sunt pâine* (*cf.* Ps. 41,4), *iar întristarea e dulceaţă şi odihnă*”[12]. De aceea, pentru majoritatea Sfinţilor Părinţi ai Bisericii cheia întregi vieţi creştine este „minunata împletire între suferinţa extremă şi fericirea deplină” după modelul vieţii lui Hristos. Căci acesta este şi adevăratul caracter al smereniei kenotice a lui Hristos: renunţarea la sine ce devine realizarea de sine, golirea (*kenosis*) e umplere (*plerosis*), smerenia e înălţare şi slavă, întristarea e bucurie. De aceea spunea Sfântul Ioan Scărarul că „...*smerenia nu e nimic altceva decât o fercită întristare*”[13].

Chemarea Domnului la smerenie şi prin smerenie la Pocăinţă nu înseamnă că noi trebuie să ne întoarcem numai o singură dată în viaţă, nici că trebuie să ne căim din timp în timp. Înseamnă mai degrabă că întreaga noastră viaţă trebuie să fie o întoarcere continuă, o căinţă neîncetată: că în noi trebuie să fie mereu o *stare* de căinţă şi de zdrobire a inimii. N-avem voie să vorbim, să gândim sau să facem ceva în afara acestei atmosfere, a acestei atitudini de căinţă şi zdrobire a inimii, care trebuie să umple întreaga noastră fiinţă.

Această taină a căinţei şi a zdrobirii inimii, a ridicării noastre prin puterea Altuia, trebuie să fie activă în noi în fiecare clipă. Căzând în fiecare clipă (în păcat), ne simţim ridicaţi de către Altcineva. Simţim că noi cădem (*în moarte* ca plată a păcatului), iar El este ridicarea (*învierea*) noastră. Astfel, pe măsură ce duhul căinţei creşte în noi, ajungem să spunem împreună cu Apostolul Pavel: „*Purtăm în trupul nostru moartea Domnului Iisus, ca şi viaţa Domnului Iisus să se arate în trupul nostru*” (II Cor. 4,10). Cei ce pot spune aceasta trăiesc în acelaşi timp şi deodată Vinerea Mare şi ziua Învierii; trăiesc neîncetat moartea „dătătoare de viaţă” a Domnului, sau „*întristarea care aduce bucurie*”[14].

Pocăinţa, aşadar, nu este îndreptată numai împotriva unei fapte păcătoase anume, cum nu este nici o contabilizare a păcatelor săvârşite, ci mai degrabă ea necesită un duh de căinţă, o conştiinţă a stării de păcat, a decăderii lăuntrice, a îndepărtării de Dumnezeu, pe care părerea de rău pentru păcatele săvârşite şi iertarea lor de către Dumneezu o pot vindeca. Dar păcătosul care se căieşte este izbăvit în mod fundamental de păcat prin Crucea mântuitoare a Domnului Iisus Hristos. Căci ne spune Sfântul Irineu

[12] *Cf.* Macarie Egipteanul, *Omilii duhovniceşti*, 15,36, în trad. rom. de C. Iordăchescu în Colecţia PSB vol. 34, Edit. IBM al BOR, Bucureşti, 1992, p. 165.
[13] *Cf.* Ioan Scărarul, *Scara Raiului*, FR, vol. 9, 1980, p. 167.
[14] După cum se exprima Sfântul Ioan Scărarul, *Scara Raiului*, 7, FR, vol. 9, p. 164.

al Lyonului: *„Domnul nostru însuşi S-a luptat şi a izbândit, l-a legat pe cel tare, i-a izbăvit pe cei neputincioşi şi a mântuit făptura mâinilor Sale, distrugând păcatul*”[15].

Întreaga mişcare a vieţii creştine porneşte de la principiul însuşi al curăţirii (*catharsis*) de tot ceea ce este rău şi nelalocul lor în noi. După căderea omului în păcat firea omenească s-a stricat atât de mult, încât vindecarea şi restaurarea ei deplină, omul singur nu era în stare să o realizeze. El încearcă prin diferite strădanii de voinţă să-şi curăţească inima păcătoasă, care a devenit între timp loc al diavolului şi tron al pasiunilor şi al înclinaţiilor păcătoase. Însă harul divin, căştigat de Hristos şi dăruit nouă gratuit, este darul dumnezeiesc care-l ajută pe om să realizeze restaurarea mult căutată şi aşteptată. Numai aşa va putea izbândi omul în lupta cu păcatul conlucrând în mod liber cu puterea ajutătoare a harului divin. Lucrarea aceasta sinergetică, în care omul cooperează în mod liber cu Mântuitorul său, începe prin convertire, prin întoarcerea minţii (*metanoia*) la originile curate şi pline de lumina creaţiei lui Dumnezeu din noi. Numai prin Pocăinţă, în sânul Bisericii, creştinul va putea (*re)*dobândi curăţia inimii şi libertatea scăpată de nimicnicie, care-l va readuce pe tărâmul patriei fericite. Aşa se face că temeiul însuşi al învăţăturii ascetico-mistice în Biserica Răsăritului cu privire la „metanoia” este *„curăţia inimii*”.

Dar ce este inima şi care este locul pe care-l ocupă ea în contextul dezbaterilor ascetice şi mistice răsăritene?

Vom spune mai întâi că organ fizic, ce ţine de viaţa trupească şi sursă a căldurii corporale, inima (*η καρδια*) este sediul însuşi al sensibilităţii: un centru al tuturor emoţiilor-afecte omeneşti. Ca atare, ea nu este separată de suflet (*psyche*), ci este asimilată minţii (*nous*) ca principiu al sufletului. Rolul conducător al *nous*-ului reiese din numele însuşi de *ηγεμονικον*, care înseamnă îndrumător, pe care i-l dau filosofii antici şi, după ei, Părinţii Bisericii. Acestui conducător spiritual i se supunea întreaga *psyche* şi astfel era stabilită, ierarhic, scara valorilor în alcătuirea omenească: trup, suflet şi minte. Astfel, puterea lucrătoare (*αισθησις*) - ansamblul facultăţilor senzitive - se concentra în minte (*intelect*, nu ratio), ceea ce îi făcea pe stoici să desemneze uneori chiar sufletul prin „αισθητικον”. Potrivit lui Aristotel toate mişcările coordonate ale sensibilităţii difuze vin din *nous* şi se reîntorc la el, pornirea pătimaşă şi cea mânioasă trebuind să i se supună, pentru a se păstra ordinea şi echilibrul lăuntric. Iată de unde decurge formula ideală, ce comportă o regulă etică foarte precisă, pe care o invocă atâţia raţionalişti moderni: a trăi în slujba inteligenţei.

[15] Irineu al Lyonului, *Împotriva ereziilor*, III, 25, *apud* J. C. Larchet, *Terapeutica bolilor spirituale*, p. 53.

Grecii au lăsat-o moştenire gândirii creştine care lua atunci naştere şi care s-a adaptat la acest izvor, încadrându-l însă imperativelor teologiei ortodoxe. Unii Părinţi ai Bisericii aveau să vadă în *nous* (mereu deosebit de raţiunea discursivă -*διανοια*) nu numai puterea unificatoare a tuturor facultăţilor mentale, ci organul însuşi al cunoaşterii intuitive, al gnozei divine sau „ştiinţei duhovniceşti". Acolo, în adâncurile făpturii se află, potrivit concepţiei lor, scânteia sufletului, altarul duhovnicesc (*πνευματικος ναος*), asemănarea dumnezeiască, unde această asemănare, pierdută prin păcatul strămoşesc, este redobândită prin suflul de viaţă al Duhului Sfânt. Întipărindu-se în mintea (*nous*) pe deplin curăţită, se dezvăluie chipul Principiului necreat. Această substanţă metafizică a „omului lăuntric", singura capabilă de Dumnezeu, a fost identificată de Părinţii din vechime cu „inima", care, potrivit acestora, este izvorul patimilor şi al gândurilor (*cf.* Ps. 63,7; Mt. 15,19)[16].

Acum putem înţelege tâlcul acelei expresii curente din mistica răsăriteană cu privire la „καθαρα καρδια" (*inima curată*) echivalentă cu καθαρος sau τελειος νους (minte curată sau desăvârşită). Sfântul Maxim Mărturisitorul avea să spună despre această minte-inimă că „*Duhul Sfânt şi-a pus acolo pecetea*"[17]. Spre aceasta aspiră Psalmistul David, când se roagă Domnului, zicând: „*Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule şi duh drept înnoieşte întru cele dinăuntru ale mele*" (Ps. 50,12).

În planul vieţii duhovniceşti, curăţirea experimentală a inimii nu se limitează nici pe departe la domeniul voinţei proprii, ci este cu adevărat totală, în sensul pătrunderii dumnezeiescului în omenesc, în timp ce necurăţia este opacitatea întregului suflet, rezistenţa acestuia faţă de pătrunderea energiilor harice.

Curăţirea morală, în planul *praxis*-ului, este o urcare duhovnicească prin despuierea lui *psyche* -legată de trup prin pofte - de toate patimile. Aceasta înseamnă renunţarea fundamentală la tot ceea ce ne îndepărtează de scopul suprem şi mortificarea tuturor simţurilor, ca organe ale pornirii poftitoare; într-un cuvânt este tăiereaîmprejur a întregii făpturi omeneşti. Dar să fie bine înţeles - acestei forme de asceză negativă îi corespunde imediat o compensaţie, căci o dată alungaţi demonii păcatelor, virtuţile vin şi se sălăşluiesc, ca dispoziţii statornice (*habitus*-uri), în locuinţa golită. Ele „dispun" sufletul spre bine şi lucrează, cu ajutorul harului, pentru fericirea noastră eliberearea nu atât de legile materiei, care nu poate fi ceva rău în sine, cât de aservirea noastră de aceste legi. Altfel spus să facem din „trupul

[16] A se vedea pe larg lucrarea noastră intitulată *Inima –locaş al Duhului Sfânt în Spiritualitatea răsăriteană,* Editura Mega, Cluj Napoca, 2007.

[17] *Cf.* Maxim Mărturisitorul, *Capete teologice* 65, în trad. rom. de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae în FR, vol. II, Edit. Harisma, Bucureşti, 1993, p. 167.

stricăcios", osândit de Sfântul Pavel, "*templul Duhului Sfânt*" (*cf.* I Cor. 6,19).

Pocăinţa sau Spovedania este Taina bisericească care reface legătura credinciosului cu Dumnezeu, legătură mereu slăbită prin păcatele pe care el le săvârşeşte. Ca act vizibil, ea se bazează pe necesitatea psihologică a celui credincios ca fiinţă cuvântătoare, ca fiinţă creată pentru un permanent dialog întăritor cu Dumnezeu, Creatorul său. Prin păcat, potrivit ontologiei teologice răsăritene, omul cade din dialogul cu Dumnezeu, se face nevrednic de un astfel de dialog, care este absolut necesar pentru ca omul credincios să devină personalitate duhovnicească. Taina Pocăinţei sau a mărturisirii păcatelor, a recunoaşterii vinovăţiei, însoţită de căinţă sinceră şi de remuşcare, ne dă posibilitatea ca prin dezlegarea de păcate şi prin iertarea lor să intrăm din nou în acest dialog binefăcător. Prin acest dialog, credinciosul iese din izolarea, din singurătatea la care îl împinge păcatul; iese din dialogul interior egoist şi chinuitor, mai binezis, din monologul lipsit de putere, din acel lanţ care îl strânge în cercul său individualist, fără a-i oferi vreo posibilitate de ieşire din jocul contradictoriu al argumentelor pro şi contra.

Pocăinţa sau Mărturisirea înseamnă o înfrângere a voinţei individualiste şi o ascultare de chemarea Mântuitorului la pocăinţă, înseamnă învingerea mândriei şi a părerii de sine, care l-a prăbuşit pe Lucifer din ceruri. Ca act psihologic ea mai înseamnă o depăşire a stării de închidere în sine şi hotărârea unei angajări ferme împotriva păcatului şi a vieţii vechi[18].

Urcuşul duhovnicesc al vieţii creştine începe o dată cu Pocăinţa, adică cu întoarcerea omului spre Dumnezeu, cu conştientizarea stării de păcat în care ne aflăm. Această cunoaştere a propriilor păcate este ca un „dar" venit din partea lui Dumnezeu. Sfântul Ioan Scărarul spune că „*Fericit este cel care a văzut un înger, dar de o sută de ori mai fericit este cel ce s-a văzut pe sine*". Această vedere a propriilor păcate nu este însă o simplă evaluare cantitativă a faptelor săvârşite, a cuvintelor sau a gândurilor, nu este nicidecum introspecţia morbidă a unei conştiinţe scrupuloase, prăbuşindu-se sub povara şi mulţimea imperfecţiunilor sale. Vederea propriilor păcate este mai degrabă o conştiinţă globală a stării de păcat, a stării de boală şi stricăciune a sufletului, ca urmare a îndepărtării de Dumnezeu. În acest context, Pocăinţa înseamnă repulsie faţă de această stare de robie şi dorinţă sinceră şi fermă de a afla, în iertarea dumnezeiască, izbăvirea şi viaţa cea nouă şi luminată.

Într-o formă sau alta, cu deosebiri de nuanţe, toate Tainele Bisericii, toată viaţa creştină se întemeiază pe *metavoli* (prefacere, schimbare,

[18] *Cf.* Pr. prof. dr. Dumitru Staniloae, *Mărturisirea mijloc de creştere duhovnicească*, în „*Mitropolia Olteniei*", nr. 4-5 / 1956, p. 169.

transfigurare). Pocăinţa este continuarea Botezului, căci prin botezul lacrimilor această Taină îşi are fiinţa tot într-un fel de metavoli definită specific *metanoia* adică prefacerea, schimbarea gândirii, înnoirea spirituală a minţii[19].

Potrivit spiritualităţii răsăritene, mintea funcţionează în mod normal atunci când este unită cu inima. Or, această unire se realizează atunci când mintea e îmbrăţişată de focul zdrobirii. „Zdrobirea inimii" e o vitejie pentru suflet şi o lumină care îngăduie omului să deosebească orice gând ce se apropie de minte. Zdrobirea duce la smerenia care este biruinţa asupra vrăjmaşilor şi pregăteşte sufletul pentru a-l face să devină un vas al lui Dumnezeu. E un dar preţios al harului, dobândit prin osândirea de sine la iad. Aceasta înseamnă că oricine se socoteşte din inima sa vrednic de focul cel veşnic devine inaccesibil vrăjmaşilor şi liber de gândurile pătimaşe. Adică, cu cât te vei smeri mai tare, cu atât mai înalte vor fi darurile pe care le vei primi de la Dumnezeu. Iar, osândirea de sine la iad naşte în suflet căinţa „pentru iertarea păcatelor" şi umple inima de veselia mântuirii. Căci oricine se socoteşte vinovat de pedeapsa veşnică se umple de curaj şi e gata să îndure orice chin. Prin durerea sporită a osândirii de bunăvoie din dragoste faţă de porunca lui Hristos, creştinul poate birui orice ispită şi a demonstra astfel că iubirea lui Hristos este mai puternică decât moartea.

Străpungerea inimii este o temă frecvent întâlnită la Părinţii ascetici şi mistici ai perioadei patristice şi filocalice. De fiecare dată, la ei, în străpungerea inimii se află remuşcare, regret şi căinţă, împreunate cu conştiinţa acută a greşelii personale, mereu prezente, dar niciodată de neşters, ci mereu încadrată în acea chemare, acel îndemn spre desăvârşire: „*Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi...*" şi „*Fiţi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru cel din ceruri desăvârşit este*". Este vorba despre întristarea creştină care, deşi nu e lipsită de spaimă, totuşi nu deznădăjduieşte. Este acea întristare duhovnicească ce e mereu vie în sufletul creştinului, cuprins de străpungerea inimii. Dacă pricina străpungerii inimii se află în conştiinţa ofensei aduse lui Dumnezeu, raţiunea sa ultimă este dorinţa nemăsurată de a şterge această ofensă. Ba chiar dorinţa de a înlătura pentru totdeauna obstacolul care ne desparte de cel rău şi mult ofensat, de a scoate din noi înşine rădăcinile păcatului, care e răul în sine, vrăjmaş al vieţii noastre veşnice.

Iată de ce întristarea cea după Dumnezeu, ca rană făcută şi totodată alinată de har, nu aduce deprimare în inima în care se sălăşluieşte, aşa cum o face întristarea lumească. Aceasta din urmă îşi are izvorul în „nepotolirea dorinţelor noastre pătimaşe", cealaltă în „nesatisfacerea cerinţelor noastre spirituale". Această jertfă a „duhului umilit", a „inimii înfrânte şi smerite"

[19] Preot Constantin Galeriu, *Jertfă şi răscumpărare*, (teza de doctorat), Edit. Teologică, Bucureşti, 1991, p. 264.

nu-I este indiferentă lui Dumnezeu, căci El „*nu o va urgisi*" (*cf.* Ps. 50,18). Sfântul Diadoh al Foticeei o numeşte admirabil „*întristare iubită de Dumnezeu*", iar Sfântul Ioan, cel care a scris Scara, o defineşte „*chinul neîncetat al conştiinţei care pricinuieşte împrospătarea focului inimii, prin mărturisirea făcută de minte*"[20].

Străpungerea inimii va fi întotdeauna pentru omul care se căieşte sincer o cale purificatoare, o metodă terapeutică ce va face să răsară în sufletul lui fructul iertării prin natura smereniei, a cărei manifestare este: prin pocăinţă şi curăţia inimii ne vom mântui!

La cunoaşterea creştină cea adevărată, o cunoaştere al cărei organ nu este o facultate separată, ci omul întreg, se ajunge prin *metanoia* în sensul de reîntoarcere a conştiinţei noastre de a fi spre sensul revelator al existenţei celei adevărate. Este vorba despre întoarcerea omului din starea păcatului, a „decăderii", la viaţa cea nouă în Hristos prin harul Duhului Sfânt. Această decădere este definită de Sfântul Andrei Criteanul astfel: Omul este idolatru faţă de el însuşi, căci „*...mintea cu totul ţărână mi-am făcut-o prin păcat...*"[21]. Aceasta înseamnă că omul şi-a deturnat capacitatea de venerare, ce constituie fondul naturii sale, spre sine însuşi, separându-se prin aceasta de Izvorul vieţii celei adevărate şi astfel se găseşte reîntors spre neantul, spre nimicul din care a fost creat. Adevărat, el nu poate fi neantizat, dar devine sclavul morţii, iar moartea nu este numai acest fapt nemilos şi crud: că viaţa omului trebuie să se termine. În această moarte, paradoxal, se ghiceşte o consecinţă a milei lui Dumnezeu. Căci pe măsură ce omul avansează în destinul său, îşi dă seama că totul se termină: „prea mult a făcut, prea mult a văzut" şi, cum zicea tâlharul de pe Cruce: „*Noi după dreptate primim ce ni se cuvine după faptele noastre*" (*cf.* Lc. 23,41).

Dar starea de moarte din timpul vieţii, înseamnă în sens mult mai larg o existenţă „împotriva naturii", împotriva setei de eternitate, a acestei nevoi pline de satisfacţii duhovniceşti care constituie adevărul nostru de taină. În acest sens, suntem în moarte, ne descoperim într-o natură umană şi într-un univers cu adevărat dezintegrate. Când persoana întoarce spatele lui Dumnezeu, nu mai poate conţine natura sa şi atunci devine un individ (*atomos*) în care se dezintegrează această natură pentru că devenind impersonală, natura aserveşte omul şi-l înghite în moarte[22]. Aici intervine diftongul creştin: La ce-ţi foloseşte omule credinţa şi toate darurile dacă viaţa ta e spurcată !

Pocăinţa (*metanoia*) este reîntoarcerea omului în centrul său în exclusivitate personal, şi nu este un efort voluntarist pentru a ameliora

[20] Sfântul Ioan Scărarul, *Scara Raiului* 7,3, în FR, vol. 9, p. 164.

[21] Vezi Canonul Sfântului Andrei Criteanul, în cartea *Triodului* (Săptămâna I-a şi a V-a din Postul Mare).

[22] *Cf.* Olivier Clement, *Întrebări asupra omului*, în trad. rom. de Ierom. Iosif Pop & Pr. Ciprian Şpan, Alba-Iulia, 1997, p. 14.

cutare aspect la suprafaţa psihicului, pentru a depăşi unul sau alltul din vicii ori păcate. Este fundamentală încrederea totală în Hristos care pentru noi S-a dat morţii, iadului şi separării. El S-a dăruit de bunăvoie morţii a cărei cauză sunt eu, iadului pe care eu îl generez şi unde îi fac pe alţii să trăiască precum şi pe mine însumi, separării de Dumnezeu, care este condiţia şi păcatul meu, pentru a face din moarte, din iad, din angoasă, o poartă a Pocăinţei şi unei existenţe reînnoite. Descoperim atunci, mult dincolo de ceea ce noi am îndrăznit să sperăm, că păcatul, moartea şi disperarea au făcut o spărtură în antinomia infernală a omului, l-au deschis pe acesta milei infinite a Dumnezeului Celui Viu. Atunci inima de piatră devine una de carne în care sunt rescrise legile Duhului şi în care piatra care pecetluia izvorul cel viu din adâncul omului e sfărâmată, iar lacrimile Pocăinţei ţâşnesc spălându-ne şi curăţindu-ne în apele noului Botez.

Întoarcerea la Dumnezeu prin Pocăinţă nu este un simplu act moral, un sentiment moral de vinovăţie. Este conştiinţa dorinţei mele nepotolite, a acestei dorinţe care este în mine ca un vid devenind chemare, ca şi golul unei desăvârşiri necunoscute. Sfântul Nicolae Cabasila spunea: „*Inima omului a fost creată destul de mare pentru a-L încăpea pe Dumnezeu întreg*”[23]. Şi atâta timp cât ea nu cuprinde Necreatul, ci se întoarce către realităţile create pe care le absolutizează, în ea ţâşneşte neantul, căci omul este un „mare gol”, un neant care vrea să se umple de Dumnezeu.

Pocăinţa înseamnă aşadar a deveni în mod conştient „*omul dorinţei*” în care pulsează conţiinţa de a se uni cu Cel mult căutat şi dorit. Ea este „amintirea morţii” în sensul unei profunde conştiinţe existenţiale a stării noastre de separare de Cel mult dorit şi iubit. În acest sens, celui care e conştient de moartea aceasta cotidiană a separării lui de Dumneezu şi de semeni, de omorârea cotidiană a iubirii, numai biruinţa lui Hristos asupra iadului şi a morţii îi poate „da viaţă”. Căci cel care a traversat potopul marii întoarceri şi a presimţit „revelaţiile morţii” va deveni din acel moment stăpânit de o „dureroasă bucurie”, va fi pătruns de tandreţe în toată fiinţa sa prin aceea că s-a înfruptat din iubirea fără margini a lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu Celui Viu. Abia atunci va înţelege că totul are un sens şi că moartea, oricât de cuprinzătoare ar fi, nu are ultimul cuvânt.

Nu se poate pătrunde în înţelegerea omului trăitor în Hristos decât prin Pocăinţă, Taină şi stare ce oferă omului reînnoit prin har făgăduinţa de viaţă adevărată şi şansa mântuirii şi a fericirii veşnice.

În acest sens vom spune că *metanoia* desemnează nu atât pocăinţa în sens moral, cât o adevărată „întoarcere” a minţii noastre, a întregii noastre percepţii asupra realităţii. Pentru cel ce se pocăieşte, lumea încetează să mai graviteze în jurul lui pentru a gravita în jurul lui Dumnezeu şi a aproapelui. Lumea nu mai este cea a eului, ci devine a lui Dumnezeu, unde adevăratul

[23] Nicolae Cabasila, *De Vita in Christo* II, 5 (Vezi şi Pr. Teodor Bodogae, p. 86).

eu se descoperă deschizându-se şi se unifică dăruindu-se. Atunci făpturile şi lucrurile există nu pentru el, ci pentru ele însele, în bucuria Învierii. Numai atunci el înţelege cu adevărat că suferinţa, iadul şi moartea se răspândesc în această „fântână a întunericului" din inima sa, dar înţelege totodată şi că Hristos este Biruitorul iadului şi al morţii şi că, prin harul noului Botez, această viaţă înviată poate ajunge şi la el, să-i umple fiinţa pe măsura încrederii şi smereniei sale sinergetice.

Rugăciunea vameşului din Evanghelie „*Doamne, milostiv fii mie, păcătosului*", trebuie să-i însoţească pe cei drepţi, adică pe păcătoşii conştienţi, până la porţile Împărăţiei, căci te mântuieşti cu adevărat „între teamă şi nădejde". Omul care păşeşte pe calea cea strâmtă a „iubirii nebune" dobândeşte mereu „aducerea aminte" de moarte în sensul puternic al unei anamneze care-i zdruncină întreaga fiinţă. El descoperă nu numai faptul că va muri, ci că se află deja în moarte. Iar aceasta presupune că dacă doreşte „aducerea aminte de moarte" ea se va schimba în „aducerea aminte de Dumnezeu", în anamneza plină de strălucire a lui Hristos, Biruitorul morţii. Şi atunci izvorâsc lacrimile de pocăinţă adevărată. Sfântul Ioan Scărarul spunea sugestiv: „*Izvorul lacrimilor după Botez e mai mare decât Botezul însuşi*". Lacrimile sunt semnul pocăinţei, al temerii şi al minunării: înţelegem deci că în crusta noastră opacitate, de suferinţă, de ură, de sfidare, se află prins Hristos, sacrificat o dată cu toţi nevinovaţii pe care-i sacrificăm zilnic. Dar El este Dumnezeu şi abisul iadului nostru se volatilizează ca un mărunt strop de ură în abisul iubirii Sale, şi El învie, o dată cu El înviindu-ne şi pe noi. Atunci lacrimile devin „haina noastră de nuntă", căci „*...cel ce a îmbrăcat plânsul fericit şi plin de har ca pe o haină de nuntă, acela a cunoscut bucuria duhovnicească a sufletului*"[24].

Aici realizăm ce înseamnă cu adevărat şi ce rol măreţ deţine în starea pocăinţei noastre *căinţa* ; o venire în firea cea nouă sau adevărată a omului, dăruită de Hristos; o ridicare din nou la rangul de fiinţă destinată dialogului viu cu Dumnezeu; este ridicarea promisă prin cuvântul, "*cine se va smeri pe sine, acela se va înălţa*". Suprema smerire a noastră, care imită chenoza Mântuitorului, va fi urmată de aceeaşi înălţare şi mărire de care s-a bucurat Hristos Domnul nostru. Căinţa este leacul vindecător al rănii sufletului nostru, pe care a produs-o păcatul, iar harul revărsat în suflet prin Pocăinţă nu îngăduie să rămână nici o cicatrice înăuntrul nostru şi o dată cu sănătatea ne redă şi frumuseţea sufletului.

Întâlnirii pline de pocăinţă cu Mântuitorul îi urmează piscul cel mai înalt al vieţii duhovniceşti, la care dacă am ajuns o dată, apoi nimic nu ne mai lipseşte ca să dobândim fericirea cea dorită. Pentru că aici nu mai este vorba a ne face părtaşi morţii, îngropării sau unei vieţi mai bune, ci este vorba chiar de dobândirea Celui înviat şi înălţat. De acum nu mai primim

[24] *Cf.* Ioan Scărarul, *apud.* Olivier Clement din vol. *Fericita întristare*, p. 26.

darurile Duhului Sfânt, oricât de bogate ar fi ele, ci pe Însuşi Vistiernicul acestor daruri, comoara întru care încape toată bogăţia darurilor.

Căinţa este, deci, ca o sondă aruncată la mari adâncimi, e o incizie a sufletului bolnav, care pătrunde ,,mai adânc decât păcatul" până la fondul sănătos din noi şi, prin această pătrundere, descoperă că inima nu mai rămâne locaşul unic al adevărului, al lui Dumnezeu, ci a devenit şi generator, un laborator al răului. (Căci: ,,*din inimă ies gândurile rele*" *-cf.* Matei 15,19)[25].

Trebuie să observăm că termenul grecesc din Noul Testament *metanoia* nu şi-a găsit un echivalent întru totul fidel în limbile principale de răspândire a creştinismului. De exemplu, cuvântul românesc „pocăinţă", fiind de provenienţă slavă, pune accentul mai mult pe remuşcare, regret. Cuvântul latinesc „penitenţă" accentuează doar aspectul juridic, conştiinţa vinii şi frica de pedeapsă. Dar *metanoia* nu înseamnă nici numai căinţă, regret, şi nici numai frică de pedeapsă, ci mai mult, metanoia înseamnă o transformare profundă, o schimbare radicală a convingerilor şi, deci, o trecere dincolo de păcat prin încetarea săvârşirii lui şi un nou început de viaţă, o naştere din nou. Acesta este şi sensul Pocăinţei în spiritualitatea creştină, văzută ca un al doilea Botez, ca neîncetată reînnoire şi transfigurare a omului.

Prin căinţă totul se îndreaptă; păcatele se iartă şi ni se oferă Duhul Sfânt. Niciodată să nu deznădăjduim de a noastră mântuire oricât de mult rău am făcut. Patima deznădejdei nu e decât o altă formă, extrem de subtilă, de orgoliu, de iubire de sine, a unui eu înfăşurat şi închis în el însuşi. Noi trebuie să ne osândim pe noi înşine, dar niciodată nu trebuie să deznădăjduim de mila şi iubirea lui Dumnezeu. Altfel spus, trebuie să trăim în căinţă, adică să ne învinuim pe noi înşine de greşelile noastre („*Dă-mi să-mi văd greşelile mele şi să nu osândesc pe fratele meu*"[26]) şi smeriţi să nădăjduim cu tărie în Dumnezeu, care ne iubeşte şi vrea mântuirea noastră.

Calea căinţei este necesară pentru toţi oamenii, fiindcă nimeni nu este fără de păcat, şi ea ne va deschide uşile smereniei. Cu toţii avem nevoie să trecem prin cuptorul Pocăinţei pentru a ajunge la Lumina veşnică. Părintele Sofronie spunea: „*Trebuie să facem cu toate puterile şi în mod conştient mintea să coboare în iad, adică să primească drept blestemată, netrebnică de mila lui Dumnezeu şi vrednică de chinurile veşnice ale iadului. Numai atunci când sufletul e zdrobit de această conştiinţă, numai atunci poate nădăjdui în mila lui Dumnezeu fără să deznădăjduiască. Când te vei coborî până la pământ, Dumnezeu te va înălţa până la cer. Când te*

[25] Vezi pe larg Pr. Constantin Galeriu, *Sensul creştin al Pocăinţei*, în ST, nr. 1-2 / 1967, pp. 674-690.

[26] Vezi rugăciunea Sfântului Efrem Sirul rostită în Postul Mare (Vezi *Ceaslov*, ed. a IV-a, Edit. IBM al BOR, Bucureşti, 1990, p. 28).

vei socoti vrednic de iad, mâna lui Dumnezeu te va duce la contemplarea bunurilor cereşti suprasensibile şi suprainteligibile”[27]. Să nu uităm că „*strâmtă e calea ce duce la viaţă şi mântuire*” (*cf.* Mt. 7,14), o cale pe care trebuie să avem hotărârea de a o urma până la capăt.

Prin Pocăinţă se realizează în fiecare creştin pogorârea smereniei „*sub mâna tare a lui Dumnezeu, ca ea să ne înalţe la timpul cuvenit*” (*cf.* I Petru 5,6). Sfântul Ioan Scărarul spunea în cuvântul său „Despre căinţă” următoarele: „*Prin căinţă liberă şi de bunăvoie, omul care se căieşte scapă de chinurile şi durerile fără voie*”[28]. Pogorând, aşadar, cu mintea în iad, omul nu face nimic altceva decât să urmeze pe Domnul; dar se fereşte să deznădăjduiască căci calea Domnului duce la viaţă şi încă „la viaţă din belşug”.

Vom spune că această taină a pogorârii şi înălţării Domnului a fost prefigurată în chip minunat în Vechiul Testament de cei trei tineri evrei pe care Nabucodonosor îi aruncase în cuptorul cu foc. Aceşti trei vrednici adolescenţi au luat asupra lor păcatele şi călcările poporului lor, osândindu-se cu mintea ca unii care ar fi vrednici de foc pentru fărădelegile lor. Şi cu smerenie profundă şi-au înălţat rugăciunile Dumnezeului părinţilor lor. Dar pentru că se găseau în chip profetic pe smerita cale a pogorârii lui Hristos, s-au învrednicit pe bună dreptate să fie însoţiţi de Fiul lui Dumnezeu Însuşi, chiar şi înainte de Întruparea Sa, Care S-a pogorât în cuptor şi „*mergea în mijlocul focului*” împreună cu ei, ţinându-i „*teferi şi nevătămaţi*” (*cf.* Daniel. 3,25). Desigur, puterea tainei lucra în mod profetic acolo. După Întruparea şi Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, pogorârea Sa la iad şi Înălţarea Lui la cer, puterea aceleiaşi taine e infinit mai mare, căci nu mai este stare înăuntrul făpturii create care să nu fi fost „umplută” de lucrarea Persoanei lui Hristos. Sfântul Irineu ne spune în acest sens că „*Hristos a străbătut toate stările vieţii omeneşti ca să le umple cu lucrarea Sa îndumnezeitoare*”[29]. Aceasta înseamnă că Hristos a mers până la capăt, adică până la moarte pentru a Se face cel dintâi născut din morţi şi a dobândi „*întâietate în toate*” (*cf.* I Tim. 2,5; Col. 1,18). El este Stăpânul vieţii, care merge înaintea noastră şi ne arată calea spre viaţa cea adevărată.

Pogorârea lui Hristos la iad a fost de bunăvoie şi lipsită de orice păcat, realizată numai şi numai din ascultare faţă de Tatăl şi pentru mântuirea lumii. De aceea, pentru a fi binecuvântată şi dusă la bun sfârşit, pogorârea omului cu mintea în iad trebuie să fie întreprinsă şi ea de bunăvoie din porunca Domnului. Cuvântul dat Sfântului Siluan Athonitul „*ţine-ţi mintea-n iad şi nu deznădăjdui*” e o poruncă dată de Domnul pentru

[27] Vezi diac. Ioan I. Ică jr, *Spiritualitatea Sfântului Siluan Athonitul. Ţine-ţi mintea în iad şi nu deznădăjdui*, *Edit.* Deisis, Sibiu, 2000, p. 46.
[28] *Cf.* Ioan Scărarul, *Scara Raiului*, 5, în FR, vol 9, p. 136.
[29] Irineu al Lyonului, *Împotriva ereziilor*, I, 21, traducere germană Prof. dr. E. Kleeba în colecţia „*Bibliothek der Kirchenvater*”, p. 65.

ca credinciosul să-l imite în pogorârea Lui, nădăjduind în acelaşi timp şi în milostivirea Sa şi în mântuirea veşnică. Iadul este locul spiritual în care se află omul despărţit de Dumnezeul iubirii. Lumina harului mântuitor vădeşte păcatul, ticăloşia şi sărăcia noastră duhovnicească. Această cunoaştere naşte în suflet zdrobirea, care e preludiul smereniei şi pregăteşte un loc în care Dumnezeu să se poată sălăşlui în noi.

Rezultat al acţiunii harului, această zdrobire face să se nască în noi vitejia duhovnicească. Sfântul Simeon Noul Teolog spune că nu e nimic *„mai curajos decât o inimă înfrântă şi smerită, care respinge fără osteneală oştirile demonilor şi le pune cu totul pe fugă*”[30]. Această zdrobire aduce vitejia duhovniccească fiindcă e singura stare în care omul, inspirat de harul dumnezeiesc, îndrăzneşte să-şi contemple propria mizerie duhovnicească, fără a cădea însă în deznădejde, ci încrezător în aceea că acela, care l-a făcut să-şi vadă adâncul părăsirii sale, e în stare să-l facă să ajungă fără vătămare pe celălalt ţărm, unde se află Dumnezeu. Şi *„ce este mai slăvit decât această sărăcie duhovnicească, care ne deschide nouă Împărăţia cerurilor?*” – se întreabă retoric Sfântul Nicolae Cabasila. De aceea, fiindcă nimeni nu este fără de păcat, avem datoria morală să ne mărturisim cu căinţă păcatele săvârşite şi, astfel, ridicându-ne din păcat să viem dreptăţii şi vieţii creştineşti celei noi. Căci: *„dacă zicem că păcat nu avem ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este în noi. Dacă ne mărturisim păcatele noastre, Dumnezeu este credincios şi drept ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească de toată nedreptatea*” (I In. 1, 8-9). Astfel îndemna permanent şi Sfântul Ioan Gură de Aur pe credincioşii săi, spunându-le: *„Plângeţi-vă dar păcatele! Şi nu de mântuială, nici de formă, ci plângi cu amar precum Petru. Că deşi mare şi cumplit păcat a săvârşit, Stăpânul i-a şters păcatul lepădării sale prin lacrimi. Scoate, deci, din adâncul sufletului tău izvoare de lacrimi, ca înduplecat fiind spre milă Stăpânul, să-ţi ierte greşeala...Stăpânul este bun şi iubitor de oameni. El Însuşi ne-a spus: Nu vreau moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu*”[31].

De păcat şi de moarte scăpăm prin spovedanie; de la osândă la viaţă ajungem prin pocăinţă. Această trecere de la starea morţii noastre, pricinuită de păcat, la starea vieţii celei pline de har, este exact itinerariul vieţii duhovniceşti. Esenţa vieţii creştine se traduce prin trecerea noastră de la catarsisul moral, adică de la purificarea morală, la cel ontologic, adică la schimbarea noastră integrală sau la redevenirea într-o creatură nouă, ceea ce presupune nestingherit o schimbare reală a fiinţei umane în întregime: trup, suflet şi duh. În acest sens Mântuitorul Hristos ne spune: *„Eu nu am venit să chem pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă*” (Mt. 9,13). Prin urmare, orice păcătos, cuprins de veninul păcatului, este ameninţat cu moartea

[30] *Cf.* Simeon Noul Teolog, *Imnele iubirii dumnezeieşti* 2, 42-44, p. 340.
[31] Sfântul Ioan Hrisostom, *Omiliile despre pocăinţă,* Bucureşti, 1998, p. 59.

spirituală şi nu poate fi salvat decât prin Pocăinţă. Se poate observa aici sensul terapeutic al mântuirii, care înseamnă vindecarea fiinţei prin eliminarea germenului mortalităţii din ea. Aşadar, astfel trebuie înţeleasă Pocăinţa: Taina care cuprinde întreaga noastră fiinţă, actul curăţitor care pătrunde până la rădăcina tuturor facultăţilor mentale, volitive şi afective ale omului păcătos, singura care poate depăşi şi chiar dărâma zidul păcatului interpus între noi şi Dumnezeu. În acest sens Sfântul Nicolae Cabasila mai spunea că prin Pocăinţă „*...noi lepădăm hainele de piele pentru a îmbrăca iarăşi mantia împărătească*”[32].

Să ne folosim de această oportunitate unică lăsată de Mântuitorul nostru Iisus Hristos Bisericii Sale pământeşti în vederea primirii vindecărilor sufleteşti de toate bolile pricinuite de păcat. Să ne apropiem cu multă încredere, însoţiţi de duhul căinţei şi al curajului, de scaunul Sfintei Spovedanii pentru a dobândi leacul iertării pentru a vieţui creştineşte viaţa plină de har a Domnului Hristos. Să ne răstingnim păcatele şi patimile din noi, aşternându-le în faţa tronului judecăţii noastre proprii şi în faţa duhovnicului-martor al vieţuirii noastre pentru a primi cununa plină de lumina revenirii la o viaţă plină de har şi înviată. Să plecăm genunchii inimilor noastre înaintea tronului Judecăţii de Apoi şi să ne osândim la moarte şi la iad, cutremurându-ne pentru relele ce am săvârşit, însă să nu deznădăjduim de a noastră mântuire, ci să ne punem încrederea în Cel atotmilostiv, bun şi iertător spre iertarea şi curăţirea noastră, spre înnoirea şi bucuria noastră, spre împlinirea menirii noastre pline de germenele nemuririi veşnice.

Vom mai spune apoi că dacă mântuirea este viaţă veşnică, e stare de comuniune deplină cu Dumnezeu, este participare la însăşi viaţa lui Dumnezeu, este împărtăşire de izvorul a toată viaţa şi existenţa, atunci să răspundem la întrebarea dacă toate acestea pot fi dobândite fără unirea noastră intimă cu Iisus Hristos? Din acest punct de vedere Sfânta Euharistie este taina exclusivă a Bisericii care ne oferă posibilitatea unirii noastre depline cu Iisus Hristos prin intermediul Trupului şi Sângelui Său prezente în pâinea şi vinul euharistic. La primirea elementelor euharistice (*Pâinea* şi *Vinul*), Hristos vine să Se sălăşluiască în credincios, nu numai prin energiile divine aduse de Sfântul Duh, ci chiar în adevăratul Său Trup şi Sânge, întipărindu-Se în existenţa fizică a primitorului. Rezultatul este suprema intimitate cu persoana divină a Cuvântului lui Dumnezeu, descoperirea minunată a vieţii noastre trăită în intimitatea vieţii dumnezeieşti. În acest sens, Psalmistul David spunea: „*Tu eşti Dumnezeu care faci minuni*”, dar minunea cea mai mare este şi rămâne Sfânta Euharistie -Taina prin excelenţă şi culmea Tainelor. Iar Sfântul Nicolae Cabasila ţinea să

[32] Nicolae Cabasila, *Viaţa în Hristos*, p. 52.

sublinieze realitatea că *„Euharistia este mai mare decât minunea creaţiei, întrucât dincolo de ea n-ai ce căuta*”[33].

Sfânta Euharistie ne descoperă permanent minunea cea mai mare de sub soare, taina vieţii lui Dumnezeu ascunsă în Iisus Hristos şi dăruită transfigurator şi sfinţitor tuturor celor ce se împărtăşesc cu vrednicie cu El. Este însăşi viaţa creştină înţeleasă ca viaţă în Hristos, Care face să ardă în noi inimile noastre (*cf.* Lc. 24,32) astfel încât noi „să devenim lumină” în scopul de a lumina înaintea oamenilor spre slava Tatălui ceresc (*cf*. Mt. 5, 14-16).

Pentru Sfântul Nicolae Cabasila această lucrare minunată presupune însăşi existenţa şi viaţa supranaturală a celui încorporat în Hristos, care este ca o alifie divină pentru el. Căci aşa cum Cuvântul Şi-a asumat carnea şi sângele nostru pentru a deveni *Tatăl* nostru, tot aşa şi noi devenim copiii Lui, prin participarea la Trupul şi Sângele Lui prin Sfânta Împărtăşanie. “*Pentru aceasta Domnul a luat asupră-Şi trupul şi sângele nostru, ca să* ***ne facem copii ai Lui****, împărtăşindu-ne din fiinţa Lui, iar prin această Taină ajungem chiar fii ai Săi, slujindu-L cu ascultare şi de bunăvoie ca nişte copii buni*”. Iar în alt loc mai zice: “*Dumnezeu fiind, Domnul n-a pregetat să coboare pe pământ, pentru ca pe noi să ne ridice la cer. El S-a făcut om pentru ca să îndumnezeiască pe om, împărtăşindu-ne de darurile Lui... Împărtăşindu-ne cu trupul şi sângele Lui, noi primim pe Însuşi Dumnezeu în sufletele noastre, trupul şi sângele unui Dumnezeu fiind ale firii noastre omeneşti*”[34].

Aceste două concepte, de membre şi copii, sunt absolut necesare pentru a înţelege mai bine existenţa noastră în armonie cu Hristos în Sfânta Euharistie. În calitate de membre, noi primim mişcarea de la Cap-Dumnezeu, fiind supuşi de bunăvoie Lui; iar în calitate de membre-copii, noi Îl ascultăm în mod deliberat, urmându-L şi făcând voia Lui. Este vorba aici de o *„adopţie*” supranaturală stabilită între noi şi Hristos, o relaţie intimă ce constituie o unire deplină, eternă şi infinită mult mai apropiată decât aceea care există între părinţi şi copii. Acelaşi părinte bisericesc mai spune: *„Prin Împărtăşanie se face între noi şi Mântuitorul o legătură mai strânsă decât cea de zămislire dintre noi şi părinţii noştri*”. Iar în altă parte tot Cabasila zice: *„Când Hristos se revarsă în sufletele noastre şi se face una cu ele, noi ne-am schimbat, ne-am făcut asemenea Lui, întocmai cum se întâmplă cu o picătură de apă când cade într-un vas uriaş plin de ulei bine mirositor*”[35]. Această realizare a unităţii intime dintre membre şi Cap duce la concluzia că termenul de *creştinătate* înseamnă reala „întrupare-

[33] Nicolae Cabasila, *Despre viaţa în Hristos***,** p. 81.
[34] *Cf. ibidem*, p. 117.
[35] A se vedea Pr. Teodor Bodogae, *Nicolae Cabasila. Despre viaţa în Hristos*, Editura IBM al BOR, Bucureşti, 1997, p. 109.

încorporare" a noastră în Trupul şi Viaţa lui Hristos, realizată deplin numai prin Sfânta Împărtăşanie. Hristos, care este inima acestei vieţi, oferindu-Se nouă prin Împărtăşire, reprezintă cauza şi începutul vieţii noastre duhovniceşti, căci "*cel care se uneşte cu Hristos, Îl simte mult mai aproape decât propria sa fiinţă ontologică, mai aproape şi decât proprii săi părinţi*"[36].

Rezultatul fundamental al acestei uniri strânse şi al „încorporării" lui Hristos în noi este *nemurirea*. Or, fără această relaţie naturală sau „identificare" a ego-ului nostru cu cel al Mântuitorului Hristos, este imposibil să trăieşti „viaţa în Hristos", viaţa cea sacramentală şi adevărată şi să-L doreşti deplin pe El. Dimpotrivă, numai prin această „relaţie naturală" *cu/în* El noi suntem „*divinizaţi*" sau „*îndumnezeiţi*", trăind însăşi viaţa lui Dumnezeu în noi: „*Împărtăşania duce pe creştini la desăvârşire deoarece într-adevăr primim pe Hristos în mâinile noastre, Îl punem la gură, Îl mestecăm cu toată fiinţa noastră, Îl împrăştiem în tot trupul nostru şi Îl lăsăm apoi în vinele noastre*"[37]. O consecinţă practică a acestei afirmaţii este datoria noastră de a ne păstra ca membre pure, mereu angrenate în viaţa cea nouă a Duhului prin împlinirea tuturor poruncilor Domnului, având în vedere că suntem membrele Lui „*care, asemenea unui vas, ele conţin Sângele lui Hristos*". Iată motivul care îl determină pe acelaşi Cabasila să afirme realitatea cea adevărată că „*nimic nu este mai sfânt decât omul, cu a cărui natură Dumnezeu Însuşi S-a unit*"[38].

În consecinţă e de la sine înţeles că principala îndatorire a omului credincios, renăscut la viaţă şi mereu viu şi lucrător în starea lui de har, este să-şi cunoască şi să-şi realizeze destinul său personal pentru a prinde imaginea sa finală, în raport cu slăvita majestate a lui Dumnezeu, când omul drept, sfinţit şi înviat se va aduna cu voioşie în jurul Triumfătorului Om-Dumnezeu, Iisus Hristos, într-o comuniune deplină a lui şi a tuturora cu El. "*O solemnitate incomparabilă, toţi ca un popor, toţi ca dumnezei în jurul singurului Dumnezeu; creaturi bune în jurul Binelui prin excelenţă; robi în jurul Stăpânului…*". Căci „*...ceea ce desăvârşeşte comuniunea noastră deplină între om şi Dumnezeu este tocmai înfierea, ospăţul cel sfânt, unde Hristos nu-i pentru noi numai izvorul vieţii, cum sunt părinţii, ci e însăşi viaţa trăită cu adevărat*"[39]. Aceasta pentru că iubirea cere iubire, iar Hristos, Iubirea veşnică a Tatălui, din iubire Se face tocmai ceea ce iubea, adică om deplin şi desăvârşit, şi Mântuitor al nostru, devenind „*alter ego-ul*" nostru, făcându-Se acelora care Îl caută sincer „*mai aproape decât sunt ei înşişi de inima lor*". De aceea, conchide Sfântul Nicolae Cabasila: „*...această iubire*

[36] Nicolae Cabasila, *De Vita in Christo*, IV, col. 613 C. (Vezi şi *trad. rom*. după Pr. Teodor Bodogae, p. 118).
[37] Vezi Pr. Teodor Bodogae, p. 125.
[38] *Ibidem*, p. 134-135.
[39] *Ibidem*, p. 135.

a lui Dumnezeu cu cei care îl iubesc depăşeşte orice altă unire pe care ne-am putea-o imagina şi care nu poate fi comparată cu nimic…nici măcar cu unirea nupţială"[40].

În Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu şi Fiul Omului, iubirea s-a descoperit şi s-a dăruit oamenilor. Această noutate cutremurătoare a iubirii creştine constă în faptul că în Noul Testament omul este chemat să iubească cu o iubire dumnezeiască, devenită iubire divino-umană, adică cu iubirea lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat. Noutatea creştinismului nu o regăsim neaparat în poruncă („*să iubeşti*..."), ci în faptul că prin Iisus Hristos a devenit posibilă împlinirea poruncii. În unire cu Hristos, noi primim iubirea Lui şi putem să iubim cu ea şi să creştem în ea. „*Iubirea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile noastre prin Duhul Sfânt Cel dăruit nouă*" (*cf.* Rom. 5,5). De aceea Hristos Domnul ne-a poruncit nouă să rămânem în El şi în iubirea Lui: „*Rămâneţi în Mine şi Eu în voi...Precum mlădiţa nu poate să aducă roade de la sine, dacă nu rămâne în viţă, tot aşa nici voi dacă nu rămâneţi în Mine...Cine rămâne în Mine şi Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteţi face nimic...Rămâneţi în iubirea Mea*" (*cf*. In. 15, 4-5, 9).

A rămâne în Hristos înseamnă a fi şi a trăi în Biserică, căci ea este Viaţa lui Hristos comunicată şi dăruită oamenilor, viaţa cu adevărat dumnezeiască extinsă în umanitate. Iubirea lui Hristos este începutul, conţinutul şi scopul vieţii Bisericii; prin esenţa sa, iubirea este unicul criteriu al Bisericii, căci toate celelalte sunt cuprinse în ea: „*Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea dragoste între voi*" (In. 13,35). Biserica este comuniunea iubirii sau, după expresia lui Homiakov, este „*iubirea ca organism*", nu numai în sensul că mădularele ei sunt unite prin iubire, ci, mai întâi, că prin această iubire a unuia faţă de altul, însăşi viaţa Bisericii descoperă lumii pe Hristos şi iubirea Lui, mărturiseşte despre El şi iubeşte şi mântuieşte lumea cu iubirea lui Hristos. Destinaţia Bisericii este de a descoperi în lumea căzută că mântuirea ei este lumea *renăscută* de Hristos.

Este bine ştiut că în lumea căzută domneşte dezbinarea, separarea tuturor de toţi, pe care iubirea „naturală", a unora faţă de alţii, nu o biruie, şi care triumfă şi se împlineşte în ultima „separare", în moarte. Esenţa Bisericii, însă, este descoperirea şi prezenţa în lume a iubirii ca viaţă şi a vieţii ca iubire. Împlinindu-se pe sine în iubire, Biserica mărturiseşte despre această iubire, o aduce în lume şi cu ea „vindecă făptura" care este supusă legii, dezbinării şi morţii. În Biserică, fiecare primeşte în mod tainic puterea "*de a iubi cu iubirea lui Hristos*" (*cf.* Fil. 1,8) şi de a fi martorul şi purtătorul acestei iubiri în lume. Dar să înţelegem desluşit că „*numai unde este*

[40] *Ibidem*, I, col. 497 B-C.

Euharistia este Biserica cea adevărată şi Biserica este acolo unde se săvârşeşte Euharistia" –spunea Sfântul Ignatie Teoforul; iar Sfântul Ciprian al Cartaginei mărturisea că „*Biserica face Euharistia şi Euharistia împlineşte Biserica*"[41].

Sfânta Euharistie realizează unificarea noastră sobornicească cu Hristos, face din noi Biserica sau Trupul lui Iisus Hristos extins în umanitatea răscumpărată, întinzându-se şi cuprinzând veacurile şi spaţiile. Este o unificare personală, care nu numai că ne menţine ca existenţe personale, responsabile în faţa lui Dumnezeu, pentru mântuirea proprie, cât şi pentru mântuirea celor împreună cu noi, fraţi în Hristos, ci ne dă şi posibilitatea creşterii continue. Numai această unificare personală constituie pe cei botezaţi şi pecetluiţi de către Duhul Sfânt ca Biserică sau Trup al lui Hristos. „*Iată, mă apropiu de Sfânta Împărtăşire şi-mpărtăşindu-mă, Doamne, să nu mă arzi, că Tu eşti foc şi arzi pe cei nevrednici, ci curăţeşte-mă de toată-ntinarea*" (Canon dinaintea Împărtăşirii) şi „O, Paştile cele mari şi presfinţite! O, Înţelepciunea, Puterea şi Cuvântul lui Dumnezeu! *Dă-ne nouă să ne împărtăşim mai cu adevărat în ziua cea neînserată a Împărăţiei Tale*". (Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur).

Dar unificarea între persoane aşa cum poate spori continuu la fel poate şi slăbi şi atunci ea trebuie să fie refăcută. De aceea, "*ne împărtăşim adeseori de Hristos, căci prin unificarea aceasta, Hristos se imprimă până în carnea şi sângele nostru, producându-se o adevărată comuniune de carne şi de sânge purificate şi penetrate de Duhul Sfânt*"[42]. Necesitatea Jertfei euharistice ţine deci de viaţa Bisericii, adică de viaţa ei tot mai deplină şi mereu reaprinsă în Hristos. Numai prin dumnezeiasca Euharistie, Biserica se ţine în legătură cu Tatăl, prin Iisus Hristos Mielul jertfitor, care se jertfeşte pururea ca să ne dea odată cu Trupul şi Sângele Său pe Însuşi Duhul Sfânt. Sfântul Chiril al Alexandriei zice în acest sens: „*Murind lumii, prin mortificarea trupului, vom trăi lui Dumnezeu prin vieţuirea evanghelică, urcând cu adevărat cu jertfa duhovnicească şi atotbinemirositoare la Tatăl, prin Fiul*"[43]. Căci intrarea noastră la Tatăl nu poate avea loc decât prin buna mireasmă a stării de jertfă ce izvorăşte din Hristos şi care se răspândeşte asupra Trupului Său şi în toţi cei ce cred în El şi se împărtăşesc cu El, ca să se înalţe şi din ei spre Tatăl. Buna mireasmă este legată exclusiv de starea de jertfă, căci zice acelaşi Chiril al Alexandriei: „*Moartea lui Hristos are toată bună-mireasma căci s-a făcut pentru viaţa lumii şi desfiinţarea păcatului*" şi că „*...la Dumnezeu*

[41] *Cf.* Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Taina Euharistiei, izvor de viaţă spirituală în Ortodoxie*, în „*Ort.*", nr. 3-4 / 1979, p. 503-504.
[42] Sf. Nicolae Cabasila, *op. cit.*, p. 137.
[43] Sfântul Chiril al Alexandriei, *Închinare în Duh şi adevăr*, Cartea XVI, p. 544.

Tatăl nu se poate intra decât numai în stare de jertfă!"[44]. Prin urmare, fără starea de jertfă, luată din Hristos, nu ne putem ridica la Tatăl, căci pururea şi în mod sigur vom fi bine primiţi la Tatăl, aducându-ne pe noi, ca Sacerdot-Arhiereu Iisus Hristos.

De la început şi până la sfârşit bunămireasma Duhului Sfânt stăruieşte în Biserică prin Mielul Hristos care continuă să se jertfească spre sfinţirea noastră. Trebuie însă precizat că Biserica nu jertfeşte din nou pe Hristos, ci din elementele euharistice se înalţă bună-mireasma lui Hristos, cel jertfit o dată pentru totdeauna, şi în care se permanentizează ca o actualitate dinamică, starea care s-a produs în El, prin oferirea Sa ca jertfă ispăşitoare pentru mulţi. Săvârşind Euharistia, Biserica îşi împrospătează starea de jertfă a lui Hristos, Capul ei, căreia Hristos Însuşi îi vine întru întâmpinare. Jertfa lui Hristos, permanentizată în Euharistie, nu este însă o simplă omagiere a lui Dumnezeu, fără efect asupra Bisericii şi asupra credincioşilor ei şi nici un simplu act ce aduce o răsplătire sau o îndreptăţire juridică. Ea angajează sau mai exact se răsfrânge asupra întregii fiinţe a celor care participă la jertfa Euharistiei. Ea transmite şi realizează starea de jertfă deschizând pe om lui Dumnezeu şi pe oameni între ei, într-o deschidere generoasă a „eu-lui" uman, celui divin şi înviat. Căci mărturisim după Împărtăşire, zicând: „*Am văzut lumina cea adevărată; am primit Duhul cel ceresc; am aflat credinţa cea adevărată –în Preasfânta Treime, căreia ne închinăm şi mărturisind că Aceasta ne-a mântuit pe noi!*" (Cântarea Sfintei Liturghii).

Prezenţa lui Hristos în Euharistie nu e o prezenţă închisă sub forma unor chipuri de obiecte, ci o *prezenţă iradiantă*, care leagă într-un mod tainic comunitatea bisericească cu această realitate. În această prezenţă concretă găsim şi o explicaţie a faptului că Euharistia face Biserica, constituind-o ca o comunitate sobornicească sacramentală a celor ce cred şi se împărtăşesc de Hristos Domnul-Duhul Sfânt. Euharistia se realizează astfel complet numai prin prefacere şi prin împărtăşire în Biserică. De aici neputinţa unei separări complete între Euharistie ca jertfă şi ca sacrament, de care se împărtăşesc credincioşii. Ţinerea împreună a celor două aspecte ale Euharistiei are ca efect, în Ortodoxie, şi faptul că credincioşii trăiesc jertfirea sau predarea lor cu Hristos, lui Dumnezeu, nu atât ca un act producător de tristeţe pentru păcat, ci ca un act de bucurie, căci deveniţi jertfă în Hristos am fost cu totul şi pe deplin curăţiţi. E bucuria elanului de a sparge zidul individualismului şi de a ieşi la larg, în Dumnezeu, în ambianţa comunitar-bisericească, precum şi de a trăi o viaţă înnoită, vie, înviată şi net superioară.

[44] *Ibidem.*

Euharistia este, deci, prezenţa plenară a lui Hristos în Biserica Sa şi în umanitatea răscumpărată şi încorporată în ea, prin însuşi Trupul şi Sângele Său pline de Duhul Sfânt. Iată *marea bogăţie* a Bisericii. Prin Euharistie, Biserica îşi găseşte închegarea culminantă ca Trup al lui Hristos sau ca Hristos comunitar, sobornicesc, căreia îi este încorporată întreaga umanitate. Euharistia efectuează „constituirea Trupului eclezial şi creşterea Sa în adevăr", după cum spune Părintele Dumitru Stăniloae; căci pâinea consacrată este prezenţa lui Hristos universal, a lui „*Hristos total*". În această calitate ea actualizează în mod concret comuniunea sfinţilor şi prefacerea ei în Trupul Domnului, exprimă şi realizează consacrarea în Hristos a întregii umanităţi create şi răscumpărate de El. Impărtăşindu-ne cu pâinea veritabilă a vieţii, noi avem părtăşie la Biserică şi prin ea la orice om; devine vizibilă şi mai mult, în această Împărtăşire, eficacitatea pe care Sfântul Apostol Pavel i-o recunoaşte în Hristos: „*Trăind după adevăr şi în dragoste, noi vom creşte întru toate, spre Cel care este Capul, Hristos, al cărui Trup în întregime, bine alcătuit şi bine încheiat prin toate legăturile care-i dau tărie, îşi săvârşeşte creşterea potrivit lucrării măsurate fiecăruia din mădulare şi ne zideşte întru dragoste*" (Efes. 4, 5-6).

În final vom preciza că însăşi noţiunea „vieţii" constituie în sine un fapt unic într-o anumită perspectivă existenţială, deoarece viaţa este darul lui Dumnezeu către noi. În înţeles teologic orice „*dar*" este aşezat în legătură cu „*Dăruitorul*", act în care se constituie un raport între dar şi Dăruitor şi se exprimă în tot ceea ce cuprinde viaţa. Aceasta este valoarea vieţii –întră în legătură cu ceea ce este bine. Din punct de vedere subiectiv, valoarea este gradul de satisfacţie pe care-l dă un lucru, iar obiectiv vorbind valoarea este gradul de utilitate al acelui lucru. Întotdeauna în dar recunoşti pe Dăruitor. Darul este mărginit, Dăruitorul este transcendent, iar în acest sens darul este cel dintâi mijloc prin care Dumnezeu Se face cunoscut şi recunoscut.

De obicei, noi plasăm viaţa pe mai multe planuri: fizic-biologic, moral-spiritual şi veşnic. Desigur că vitalitatea este suprema valoare a unei fiinţe vii. Omul este sinteza vieţii biologice, culturale, spirituale şi divine. Raportul dintre aceste nivele ne interesează în mod nemijlocit. Viaţa este fenomenul nostru vital în procesul continuu de sintetizare al omului. El a apărut în lume ca un împărat aşezat la „masa pusă". Dar o fiinţă vie tinde să persevereze ca să existe cu adevărat. Viaţa se comportă ca forţă constructivă într-un mediu bine definit. Cele dintâi pagini ale Sfintei Scripturi ne înfăţişează pe om ca fiind o „fiinţă flămândă şi însetată". Lumea era hrana lui: „*Iată vă dau toată iarba ce face sământă*..." (Fac. 1,29). Lumea-ntreagă este ca o „masă" a unui banchet universal la care este invitat omul, în calitatea sa de împărat peste toate cele create, având menirea de a se

împărtăşi de ea. Prin hrană, lumea capătă un sens şi astfel ni se descoperă desluşit imaginea vieţii, adică fenomenul minim şi vital al vieţii.

A trăi înseamnă de fapt a evolua, a valorifica, a-ţi da seama că un lucru este bun şi de a te hrăni cu el. Hrana pe care omul o mănâncă e dată ca o comuniune cu Dumnezeu, este cea dintâi comuniune a omului cu Dumnezeu. Dar această lume, care este „hrană" pentru om, nu se limitează la o oarecare funcţie materială, opusă celei spirituale, căci tot ceea ce există este un „dar" dat de Dumnezeu omului. Toate le-a făcut Dumnezeu din iubire pentru om. Prin mâncare, Dumnezeu aduce legătura dintre om şi Dumnezeu. Iată cum iubirea divină devine hrană şi viaţă pentru om, care poate fi descoperită deplin prin Împărtăşirea euharistică cu Trupul şi Sângele Domnului.

Dumnezeu a binecuvântat tot ceea ce a creat: „*Iată, toate sunt bune foarte*" (Fac. 1,31); sunt bune pentru că au o anumită finalitate: să-l satisfacă pe om, iar omul la rândul său să-L recunoască pe Creator. Astfel se descoperă Providenţa divină prin ceea ce spune Psalmistul David: „*Gustaţi şi vedeţi că e bun Domnul*". Omul este o fiinţă căruia îi este foame, dar mai întâi îi este foame de Dumnezeu ca Creator al său. Fericitul Augustin spunea atât de frumos: „*Neliniştită este inima mea, Doamne, până ce se va odihni întru Tine*". Iar Sfântul Ioan Damaschinul interpretează cuvântul biblic „*Puteţi mânca* din pomii Raiului...", astfel: gustaţi din toate făpturile şi lucrurile create şi prin gustarea lor să cuprindeţi şi să aflaţi fructul cel adevărat –pe Mine, Creatorul tuturor. Eu sunt Cel pe care trebuie să-l „mâncaţi", Făuritorul tuturor celor create. De aceea semnificaţia acestor cuvinte îşi au relevanţă numai în spusele Mântuitorului la Cina cea de Taină: „*Luaţi mâncaţi acesta este Trupul Meu...beţi dintru acesta toţi, acesta este Sângele Meu...*" (Lc 22, 19-20). Dar acestea nu sunt oare cuvintele de instituire ale Sfintei Împărtăşanii? Iată cum omul este chemat prin „mâncare" la o comuniune cu Dumnezeu. Aceasta trebuia să facă omul: să privească lumea ca pe un dar dumnezeiesc, din care să guste şi să-l afle pe Dumnezeu, hrănindu-se de/cu El. De aici şi marea dorinţă a omului după împărtăşirea şi comuniunea cu Dumnezeu, în această dorinţă omul voind a se înveşnici pe sine în Dumnezeu.

Conştient că mâncarea este un dar de la Dumnezeu şi un mijloc de a comunica cu El, omul rosteşte zilnic, în Rugăciunea domnească „*Tatăl nostru...*": „*pâinea noastră* cea spre fiinţă, dăne-o *nouă...*". Omul are în el imaginea integrală a lumii pe care o integrează: omul îl „mănâncă" pe Dumnezeu, se hrăneşte cu Dumnezeu euharistic. Pe acest mister euharistic se reazămă întreaga viaţă creştină şi întreg Creştinismul, deoarece iubirea lui Dumnezeu se identifică într-un act: prin „*mestecaţie*" (=ceea ce mâncăm) intrăm în legătură cu Dăruitorul. Acesta este universul euharistic: mâncăm

Trupul şi bem Sângele lui Iisus Hristos. Din ce sunt făcute acestea? Pâinea şi vinul sunt elemente ale lucrurilor create prin care transcendem viaţa materială şi ne întâlnim cu viaţa cea adevărată şi veşnică: „*Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea sângele Meu, are viaţă veşnică*” (In. 6,54). Putem spune despre lume că este creată ca materie (pâine şi vin) a unei Euharistii, iar omul a fost făurit ca să devină preotul creaţiei şi al lumii în Dumnezeu.

În om există o reţea infinită de relaţii, care formează diferite câmpuri de convergenţă ce leagă lucrurile laolaltă. În acest sens Mântuitorul Hristos spune că „*nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul ...lui Dumnezeu*” (Mt. 4,4). Viaţa omului în Eden era un întreg. Faptul semnificativ îl constituie accea că omul a dat nume fiecărei fiinţe şi fiecărui lucru. Tot ceea ce există însă este un dar al lui Dumnezeu: Dumnezeu a creat, omul a dat nume recunoscând în lucruri darurile lui Dumnezeu. Oricărei raţiuni divine îi corespunde o valoare. Acest act de valorizare presupune o participare la ordinea divină, adică a recunoaşte că lucrul respectiv vine de la Dumnezeu, are locul său şi este dat spre promovarea vieţii omului. Omul răspunde lui Dumnezeu cu binecuvântarea, ceea ce presupune că el deţine în sine o demnitate sacerdotală, preoţească. El este „preotul creaţiei” care trebuie să aducă lumea şi creaţia întreagă lui Dumnezeu ca pe o jertfă curată şi binemirositoare. Or, această preoţie ne interesează, pentru că dorul fiind după Dumnezeu cel infinit se cuvine să fie adus lui Dumnezeu ca un omagiu: „*Ale Tale, dintru ale Tale, Ţie îţi aducem de toate şi pentru toate*” (Liturghia ortodoxă). Dar acestea nu sunt oare rostirile solemne ale dumnezeieştii Liturghii, unde se aduce în mod solemn rugăciunea întregii Bisericii în semn de mulţumire lui Dumnezeu pentru toate? Nu întamplător Euharistie înseamnă mulţumire deplină, preamărire grandioasă, doxologhiere pământesc-cerească, slavă înaltă. Cui adresăm o astfel de slujire în lucrarea euharistică? Celui preamărit, Celui care este plin de slavă dumnezeiască, Celui care este şi ni se descoperă veşnic Mântuitor al nostru, unindu-ne cu Sine într-o slavă plină de sfinţire şi îndumnezeitoare.

La această comuniune mântuitoare se ajunge aşadar prin împărtăşirea cu Trupul şi Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Sfânta Liturghie, actul liturgic unde cerul coboară pe pământ, unde îngerii slujesc împreună cu oamenii, unde miracolul coborârii limbilor de foc de la Cincizecime se repetă mereu aşezându-se deasupra fiecăruia dintre cei care participă la Cina comunională cu Împăratul cerului spre transfigurarea lor îndumnezeitoare şi devin „lumină în lume” şi acea „evanghelie pe drum” prin mărturia vieţii lor spre slava Tatălui Celui din ceruri. Să ne apropiem şi noi cât mai des de împărtăşirea dumnezeieştilor lui Hristos Taine pentru a deveni hristofori –purtători de Hristos şi pnevmatofori –plini de Duhul Sfânt spre împlinirea noastră deplină întru dobândirea veşnicei mântuiri.

Bibliografie

I. SURSE

1. Calist şi Ignatie Xanthopol, *Cele o sută de capete*, în trad. rom. de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae în *Filocalia sfintelor nevoinţe ale desăvârşirii*, vol. I, Edit. Harisma, Bucureşti, 1993;
2. Ioan Hrisostom, *Omiliile despre pocăinţă*, Bucureşti, 1998;
3. Ioan Scărarul, *Scara Raiului*, în trad. rom. de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, Edit. IBM al BOR, Bucureşti, 1992;
4. Macarie Egipteanul, *Omilii duhovniceşti*, în trad. rom. de C. Iordăchescu în Colecţia PSB vol. 34, Edit. IBM al BOR, Bucureşti, 1992;
5. Marcu Ascetul, *Despre Botez*, în trad. rom. de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, în *Filocalia sfintelor nevoinţe ale desăvârşirii*, vol. I, Edit. Harisma, Bucureşti, 1993;
6. Maxim Mărturisitorul, *Capete teologice*, în trad. rom. de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae în FR, vol. II, Edit. Harisma, Bucureşti, 1993;
7. Simeon Noul Teolog, *Imnele iubirii dumnezeieşti*, în trad. rom. de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae în *Studii de Teologie Dogmatică*, Edit. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1991.

II. LUCRĂRI ŞI STUDII

1. BODOGAE, Pr. Prof. Dr. Teodor, *Nicolae Cabasila. Despre viaţa în Hristos*, Editura IBM al BOR, Bucureşti, 1997.
2. BRANIŞTE, Pr. Prof. Ene, *Nicolae Cabasila, Tâlcuirea dumnezeieştii Liturghii*, Bucureşti, 1989.
3. CLEMENT, Olivier, *Întrebări asupra omului*, în trad. rom. de Ierom. Iosif Pop & Pr. Ciprian Şpan, Alba-Iulia, 1997;
4. GALERIU, Preot Constantin, *Jertfă şi răscumpărare*, (teza de doctorat), Edit. Teologică, Bucureşti, 1991;
5. IDEM, *Sensul creştin al Pocăinţei*, în ST, nr. 1-2 / 1967, pp. 674-690;
6. LARCHET, Jean-Claude, *Terapeutica bolilor spirituale*, în trad. rom. de Marinela Bojin, Edit. Sofia, Bucureşti, 2001;
7. ICĂ, diac. Ioan I., Spiritualitatea Sfântului Siluan Athonitul. Ţine-ţi mintea în iad şi nu deznădăjdui, Edit. Deisis, Sibiu, 2000;
8. PAUL, Gh. Adrian, *Inima –locaş al Duhului Sfânt în Spiritualitatea răsăriteană*, Editura Mega, Cluj Napoca, 2007;
9. STĂNILOAE, Pr. prof. dr. Dumitru, *Trăirea lui Dumnezeu în Ortodoxie*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1993;
10. IDEM, *Mărturisirea mijloc de creştere duhovnicească*, în „*Mitropolia Olteniei*”, nr. 4-5 / 1956, p. 165-187.

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Comuniunea lui Dumnezeu cu omul, prin Euharistie

Asist. univ. dr. Eusebiu BORCA
Domeniul Teologie Ortodoxă
Centrul Universitar Nord, Baia Mare

Introducere

Cuvintele Mântuitorului: „*Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu* …" (Mc. XIV,22, Mt. XXVI,26), „*care se dă pentru voi* …" (Lc. XXII,19), „*beţi dintru acesta toţi, că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor*" (Mt. XXVI,27-28), de la Cina cea de Taină, prefigurează Patimile, când Trupul lui Hristos se va frânge iar sângele se va vărsa. Însă, după porunca Mântuitorului („*Aceasta să faceţi spre pomenirea Mea*" Lc. XXII,19), prin Sfânta Euharistie, acest eveniment istoric nu va conteni până la sfârşitul veacurilor.

Mântuitorul Iisus Hristos, Persoană a Sfintei Treimi, este o existenţă mai presus de timp, a cărei interacţiune asupra omului poate fi urmărită atât înainte de Întrupare (în epoca Vechiului Testament, Hristos este „ascuns în litera" proorocilor), în timpul vieţuirii Sale pe pământ (în epoca Noului Testament, Hristos este „îmbrăcat" cu trup omenesc), dar şi după Înălţarea Sa (în epoca Duhului Sfânt, Hristos ia chipul pâinii şi al vinului). În această formă euharistică, Hristos ni se dăruieşte întreg, de-a pururi şi fără împiedicare, „pentru iertarea păcatelor şi pentru viaţa de veci".

Sfânta Împărtăşanie seamănă în trupul cel stricăcios sămânţa învierii, arvuna vieţii veşnice, „este leacul nemuririi"[1], căci „*cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu are viaţă veşnică, şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi*" (In. VI,54).

Prin Sfânta Taină a Euharistiei, săvârşită în cadrul Sfintei Liturghii, în Biserică, Mirele Hristos îşi cheamă credincioşii la „*ospăţul cel de taină al nunţii Sale*", nu numai pentru a le dărui „fără economie darurile Sale", ci Însuşi pe Sine, izvorul tuturor darurilor. Euharistia este Liturghia dragostei divine, este testamentul iubirii Sale de oameni, în cadrul căreia Hristos

[1] „*… frângând o pâine, … este leacul nemuririi şi doctorie pentru a nu muri, ci a trăi veşnic în Iisus Hristos*". Cf. Sfântul Ignatie Teoforul, „*Epistola către Efeseni*" (XX.1), traducere, note şi indici Pr. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979, p. 164. „*A bea sângele lui Iisus înseamnă a te împărtăşi cu nemurirea Domnului. … amestecul … băuturii şi a Cuvântului, se cheamă euharistie, har lăudat şi frumos* …". Cf. Clement Alexandrinul, „*Pedagogul*" (cartea II, cap. II, 19.4-20.1), traducere, note şi indici Pr. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 4, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1982, p. 241.

mereu se jertfeşte, ca mereu să ne sfinţească şi să ne atragă la Sine. Astfel, despre această lucrare dumnezeiască şi minune de necontenit pentru creştini (dar şi piatră de poticnire pentru necredincioşi) putem afirma că „*nu este mai mare lucru pe lume*”[2].

Prin minunea dumnezeiască, săvârşită la cererea preotului liturghisitor (deşi vedem pâine şi vin, gustăm carne şi sânge; deşi luăm o fărâmă, avem întregul neîmpuţinat; deşi este pe un altar, în acelaşi timp este pe toate altarele creştine din lume), Dumnezeu Cel atotputernic este la dispoziţia omului. În Liturghia euharistică, în fiecare zi, pe Sfânta Masă, prin Sfânta Euharistie, aflăm o minune permanentă, dragostea nemăsurată, smerenia divină neajunsă. Biserica Ortodoxă este una „*înalt euharistică, cu totul euharistică*”, pentru că-L are drept Cap, pe Hristosul cel Euharistic[3], Domnul Euharistic[4].

Pentru că viaţa spirituală iradiază şi „ţâşneşte în Ortodoxie” şi din Euharistie sau din Sfânta Împărtăşanie, Biserica din Răsărit pune accentul pe epicleză, pe invocarea Sfântului Duh, nu pe concept, ci pe evenimentul însuşi, pe realitatea spirituală. Euharistia este prefacerea pâinii şi vinului în trupul şi sângele lui Hristos, dar, în primul plan nu stă prefacerea, ci îndumnezeirea creaturii. În adâncurile spiritului se săvârşeşte unirea între Dumnezeu şi lume, căci Hristos se jertfeşte încă o dată. Taina este punctul în care se săvârşeşte pătrunderea celeilalte lumi în cea a noastră, de aici (acest fapt este opera Sfântului Duh)[5].

Prefacerea pâinii şi a vinului în trupul şi în sângele Domnului nu este un proces natural ci o lucrare a Duhului Sfânt, care transfigurează şi îndumnezeieşte. Iradierea şi transfigurarea se petrece întâi în firea omenească, pentru că spre om şi prin om se extinde iubirea dumnezeiască. Duhul, care iradiază din Hristos, în momentul prefacerii, este resimţit nu numai în prefacerea pâinii şi a vinului, ci şi în toţi credincioşii[6].

Pâinea şi vinul se prefac pentru că prin firea lor sunt menite să se prefacă în trupul omenesc pentru a-l întreţine. Însă, ele se prefac în trupul şi

---

[2] Părintele Petroniu Tănase, „*Predica la Sfânta şi Marea Joi*”, http://www.crestinortodox.ro /paste/saptamana-patimilor/predica-sfanta-marea-joi-140556.html, accesat online 28.04.2014.

[3] Ibidem.

[4] „*Pe sfânta masă, un sfeşnic, o cruce, o carte şi Sfântul Chivot. Domnul Euharistic odihnea odihna-i sfântă în tronul de împărat*”. Cf. Teodor Vârgolici, „*Pagini inedite din <<Jurnalul>> lui Gala Galaction*”, în România literară, nr. 21/26 mai 2006.

[5] Georg Koepgen, apud Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, „*Taina Euharistiei, izvor de viaţă spirituală în ortodoxie*”, în rev. O., nr. 3-4/1979, p. 501.

[6] Toţi credincioşii (vii şi morţi) Bisericii beneficiază prin Euharistie de o lucrare a Duhului lui Hristos Cel înviat, în ei, Duhul realizând o nouă unitate între ei. De aceea, în epicleză se cere venirea Duhului Sfânt întâi peste preotul liturghisitor şi peste comunitate şi apoi peste „darurile ce sunt puse înainte”.Cf. Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, „*Taina Euharistiei, …*”, …, p. 502.

sângele Domnului fără să-şi piardă chipurile, care sunt mijloace prin care noi mâncăm trupul şi bem sângele lui Hristos, mâncare prin care se înfăptuieşte o unire deplină (nu doar prin iradiere). Actul de mâncare şi de băutură este actul supremei uniri cu ceea ce consumăm, deci Hristos este mâncat şi băut prin chipul pâinii şi a vinului[7].

Hristos ne-a dat posibilitatea să beneficiem de această taină, de a ne uni cu trupul Lui, aşa cum trupul este unit (una) cu capul său, conducându-ne la o prietenie şi mai mare şi pentru a ne arăta iubirea pe care ne-o poartă, nu numai că ne lasă să-L vedem, ci să-I atingem, să-I mâncăm şi să-I îmbrăţişăm trupul Lui, pentru a sătura dorul după El[8].

Părintele Stăniloae surprinde modalitatea prin care Dumnezeu comunică cu omul şi descoperă faptul că lumea este un dar al lui Dumnezeu, iar răspunsul omului la acest dar devine unul euharistic[9].

Hristos se foloseşte de chipurile pâinii şi vinului pentru a ni se da ca mâncare şi băutură din două motive: pentru că a devenit nevăzut după Înălţare, apoi, pentru că pâinea şi vinul sunt alimentele principale ale omului[10].

Terminologie

Pentru exprimarea Trupului lui Hristos din Sfânta Euharistie, sinopticii şi Sfântul Apostol Pavel folosesc substantivul „σωμα", în schimb, Evanghelistul Ioan utilizează termenul „σάρξ" (carne), preluat apoi şi de Sfântul Ignatie Teoforul, pentru a reda termenul aramaic „bassar" (trup), folosit de Mântuitorul la Cina cea de Taină[11].

Pentru „sânge", cărţile Noului Testament folosesc termenul αίμα („*sângele lui Hristos*" – cf. 1 Co. X,16, „*sângele Domnului"* – cf. Ap.

---

[7] În general, raţiunile tuturor celor ce sunt date spre hrănirea omului se prefac în raţiunea trupului şi sângelui omenesc. Însă, trupul şi sângele oricărei persoane sunt destinate să rămână în veci (căci moartea la care sunt supuse ca urmare a păcatului nu este veşnică). Trupul şi sângele omului sunt destinate învierii şi vieţii de veci. În trupul şi în sângele omenesc sunt menite să se unifice, transfigurându-se, toate chipurile materiale ale cosmosului, precum în mintea omului sunt menite să se unifice raţiunile tuturor, ca apoi, prin mintea unită cu Dumnezeu, să se adune toate în Dumnezeu. Cf. Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, „*Taina Euharistiei, …*", …, pp. 503-504.

[8] Saint Chrysostom, „Homilies on the Gospel of St. John and the Epistle to the Hebrew" (Homily XLVI.3, John 6,41,42), in Philip Schaff, „*Nicene and Post-Nicene Fathers, Series I, Volume 14*", Christian Classics Ethereal Library, Grand Rapids, p. 332.

[9] Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, „*Euharistia, Taina renaşterii omului în Hristos, potrivit teologiei Părintelui Dumitru Stăniloae*", în „Almanah Bisericesc", Ed. Episcopiei Sloboziei şi Călăraşilor, 2014, p. 28.

[10] Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, „*Taina Euharistiei, …*", …, p. 505.

[11] Prot. Dr. Ioan Bude, „*Mărturii euharistice noutestamentare (după: Ioan 6,51-56 şi I Corinteni 10,16-22; 11,17-34) actualizate în Sfânta Liturghie*", în rev. Învierea, nr. 22 (556)/2014, pp. 6-7.

VII,14, „*sângele mielului*" – cf. Ap. XII,11, „*sângele crucii*" – Col. I,20, Mt. XXVI,28, Mc. XIV,24, Lc. XXII,20).

Ambiguitatea şi ambivalenţa termenului sânge poate fi observată căci are atât sensul de „moarte" (Lv. XVII), cât şi „viaţă" (Evr. X,19). Jucând un rol important în Sfânta Scriptură, sângele este modalitatea prin care omul se apropie de Dumnezeu, îşi vădeşte puterea prin aceea că sfinţeşte, consacră, purifică, apoi, prin sânge se inaugurează legământul.

Mijlocind o autentică şi intimă comuniune cu Hristos, Sfânta Euharistie este numită şi „Împărtăşanie" sau „Cuminecătură", termeni sinonimi, care redau în limba română substantivul grec „κοινωνία" (literal = comuniune)[12]. Acesta este termenul întrebuinţat de Sfântul Apostol Pavel pentru Sfânta Euharistie: „*Paharul binecuvântării pe care-l binecuvântăm, nu este, oare, împărtăşirea* (κοινωνία) *cu Sângele lui Hristos? Pâinea pe care o frângem nu este, oare, împărtăşirea* (κοινωνία) *cu Trupul lui Hristos? Că o pâine, un trup, suntem cei mulţi; căci toţi ne împărtăşim dintr-o pâine*" (1 Co. X,16-17).

Textul paulin (1 Co. X,14-22) este singurul text noutestamentar unde termenii „κοινωνία" (comuniune) şi „κοινωνός" sunt utilizaţi în raport cu Sfânta Euharistie[13].

În epoca apostolică, cele mai vechi şi mai cunoscute denumiri pentru celebrarea Sfintei Euharistii, şi pe care le găsim în Noul Testament, sunt „frângerea pâinii" = „κλάσει του άρτου" (F.A. II,42,46, XX,7), „Cina Domnului" = „κυριακον δειπνον" (1 Co. XI,20, X,21), „Binecuvântare" = „ευλογία[14]", „Paharul binecuvântării" = „το ποτήριον της ευλογίας" (1 Co. X,16), „Pâinea" = „άρτος" şi „Paharul Domnului" = „το ποτήριον … του Κυρίου" (1 Co. XI,26-27).

Dintre toate aceste denumiri, cea mai veche, cea originară, este cea care se referă la momentul instituirii Jertfei celei Noi: „*Iar pe când mâncau ei, Iisus, luând pâine şi binecuvântând, a frânt …*" (Mt. XXVI,26). La fel, episodul de la Emaus, după Înviere, când cei doi ucenici L-au „înduplecat" pe Iisus să cineze şi să înnopteze cu ei: „*Şi a fost că-n timp ce stătea împreună cu ei la masă, luând pâinea a binecuvântat şi, frângând le-a dat.*

---

[12] Ibidem, p. 7.

[13] Pr. prof. dr. Vasile Mihoc, „*Comuniunea credincioşilor cu Hristos şi întreolaltă, după I Cor. 10,17-27*", în vol. „Persoană şi comuniune" (Prinos de cinstire Prof. Acad. Dumitru Stăniloae), Sibiu, 1993, p. 422.

[14] Acest termen, (benedictio) înseamnă binecuvântare. Termenul este întâlnit pentru prima oară în Constituţiile Apostolice (VIII,31), desemnând darurile rămase după ce s-a pregătit Jertfa euharistică. Acestea constituie un indiciu evident despre cantităţile însemnate de evloghii-pâini sau prosfore care se strângeau la altar. Împărtăşirea obştească la fiecare Liturghie fiind atunci una din regulile vieţii creştine, credincioşii veneau la biserică pregătiţi nu numai prin spovedanie şi pocăinţă, ci aduceau fiecare şi materiile de pâine şi vin pentru Sfânta Jertfă, ca simbol concret al ofrandei lor spirituale. Cf. Pr. prof. Petre Vintilescu, „*Anafura sau antidoron*", în rev. S.T., nr. 1-2/1953, pp. 116-117.

Şi ei au povestit cele petrecute pe cale şi cum a fost El cunoscut de ei întru frângerea pâinii" (Lc. XXIV,30,35). În veacul apostolic, denumirea de „frângerea pâinii" nu se aplica Tainei Euharistiei, în mod izolat, ci în asociere cu alte acte ale „*închinării celei duhovniceşti*" (Ro. XII,1), care constituie un ansamblu ritualic al celebrării ei, pe care primii creştini îl respectau (F.A. II,42). Deci, de la bun început, Biserica a statornicit o rânduială şi un cadru special, cu o disciplină liturgică internă[15], în vederea „frângerii pâinii". Aşadar, într-un mediu comunitar, creat în Biserică, renunţându-se la orice fel de diferenţieri, primii creştini „*zi de zi într-un cuget stăruind în templu, şi-n casă frângând pâinea, împreună îşi luau Hrana întru bucurie şi întru curăţia inimii, lăudându-L pe Dumnezeu şi având har la tot poporul*" (F.A. II,46-47). Frângerea pâinii nu se săvârşea oriunde şi oricum, ci însoţită cu rugăciuni, zilnic (actualizând învăţătura Domnului, primită în sinagoga din Capernaum, a doua zi după înmulţirea celor cinci pâini şi doi peşti, cf. In. VI), în casă (probabil în cea a Mariei, mama Sfântului Evanghelist Ioan Marcu, unde a avut loc Cina cea de Taină şi Pogorârea Duhului Sfânt) şi nu la templu (unde erau alte jertfe). Cei botezaţi „*stăruiau*" în „*Învăţătura Apostolilor*" (F.A. II,42), care era centrată pe Sfânta Euharistie (ceea ce avea Biserica mai scump), în care era prezent real şi substanţial Însuşi Hristos[16].

Termenii euharistici, utilizaţi de Iisus în cuvântarea din Capernaum au fost preluaţi de către Evanghelistul Ioan (σάρξ, σωμα, αίμα, άρτος, κλάω, κλάσματα, μένω) converg spre scopul suprem şi ultim, idealul (mereu actual) al creştinismului: „κοινωνία", comuniunea sau intercomuniunea euharistică. Această terminologie euharistică s-a tot amplificat şi s-au găsit noi termeni pentru exprima optim valoarea de jertfă, dar şi caracterul ei supranatural. În cele în urmă, celebrarea euharistică a devenit o ceremonie aparte, inconfundabilă cu alte slujbe sau rugăciuni, va primi numele de Sfânta Liturghie, semnificând nu doar o comuniune spirituală sau mistică a credincioşilor cu Hristos, ci o „comunitate" cu El, o unire complexă şi totală, o conlocuire fiinţială reciprocă, căci Trupul lui Hristos devine trupul credincioşilor, iar Sângele Lui, sângele credincioşilor[17].

Euharistia în epoca Noului Testament

Noutatea fundamentală a cultului creştin, cel săvârşit „în case", locul sfânt şi sfinţitor al săvârşirii Sfintei Euharistii. Această Taină a fost

[15] „*Nimeni să nu mănânce, nici să bea din Euharistia voastră, decât numai cei botezaţi în numele Domnului. Căci cu privire la aceasta, a spus Domnul: Nu daţi ceea ce este sfânt câinilor*" (Mt. VII,6). Cf. „*Didahia*" (IX,5), trad., note şi indici Pr. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979, p. 29.
[16] Prot. Dr. Ioan Bude, op. cit., pp. 8-9.
[17] Ibidem, p. 9.

germenele şi sâmburele Biserici (εκκλησία), piatra de temelie a Chivotului lui Dumnezeu pe pământ, eşafodajul Veşmântului liturgic al Cinei celei de taină, scheletul peste care se va clădi Biserica creştină, casa smerită a adunării comunităţii care oficia „frângerea pâinii" şi „binecuvântarea paharului", urmând arhetipului oferit de Mielul lui Dumnezeu la Cina cea de Taină din „foişorul de sus"[18].

Taina Sfintei Euharistii a fost instituită de Însuşi Mântuitorul prin cuvintele: „Acesta este Trupul Meu … Acesta este Sângele Meu". La Cina cea de Taină, Mântuitorul a trăit mistic anticipând Jertfa Sa de a doua zi. Apostolii s-au împărtăşit atunci prima dată, acesta rămânând modul desăvârşitei uniri cu Hristos. Cei doi ucenici, deşi au mers spre Emaus împreună cu Iisus Cel înviat, şi cu toate că Acesta le-a vorbit, le-a explicat sensul slujirii mesianice, ei nu L-au recunoscut decât după ce s-au împărtăşit: „*luând El pâinea, a binecuvântat şi, frângând, le-a dat lor. Şi s-au deschis ochii lor şi L-au cunoscut; şi El s-a făcut nevăzut de ei*" (Lc. XXIV,30-31). Cei doi îl căutau pe Hristos istoric şi dintr-o dată li Se descoperă Cel euharistic[19].

Faţă de evangheliştii sinoptici, Evanghelia după Ioan relatează diferit atunci când vine vorba despre episodul instituirii Tainei Euharistiei (Cina cea de Taină). Singurul element comun îl constituie afirmaţia ioaneică („*Şi făcându-se Cină*" cf. In. XIII,2) despre cina lui Iisus cu Apostolii. Deşi Evanghelia a patra se referă pe larg la întâmplările din seara respectivă, ea nu aminteşte despre instituirea Sfintei Euharistii. Acest fapt se poate explica prin aceea că păgânii, neînţelegând împărtăşirea creştinilor cu Trupul şi Sângele Domnului îi acuzau pe aceştia de antropofagie sau canibalism. Cu toate acestea, evanghelistul Ioan ne oferă textul cel mai bogat (VI,22-59) şi mai clar cu privire la Sfânta Euharistie[20].

Mântuitorul ne oferă trei afirmaţii cu valoare de sentinţe: „*Eu sunt pâinea vieţii; cel ce vine la Mine nu va flămânzi şi cel care crede în Mine nu va înseta niciodată … Eu sunt pâinea vieţii … Eu sunt pâinea cea vie, care s-a coborât din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta, viu va fi în veci. Iar pâinea pe care Eu o voi da pentru viaţa lumii este Trupul Meu*" (In. VI,35,48,51). Hristos vorbeşte aici despre moartea Sa pentru mântuirea lumii (In. III,15-16), adusă ca jertfă de bunăvoie. Pentru că Tatăl „*dă*" (In. VI,32), la timpul prezent, Pâinea cea adevărată, iar Fiul zice că „*o va da*" (In. VI,51), arată că Jertfa Lui, sângeroasă şi unică, va fi oferită de El, după

[18] Astfel, primii creştini se reuneau la „frângerea pâinii", care conţinea şi citirea cărţilor Sfintei Scripturi. Cf. Sofronie, Episcopul Oradiei, „*Biserica – spaţiul liturgic al Sfintei Euharistii*", în „Legea Românească", nr. 2/2014, pp. 4-5.

[19] Pr. lect. univ. dr. Nicolae Moşoiu, „*Viziunea Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae despre ecumenism – o introducere*", în <<Caietele Universităţii „Sextil Puşcariu" - Braşov>>, Anul II, nr. 2, vol. III, 2002, p. 93.

[20] Prot. Dr. Ioan Bude, op. cit., p. 6.

Înviere, în mod nesângeros şi perpetuu oamenilor, ca hrană nepieritoare, ca Sfântă Euharistie. Utilizarea expresiilor: „a da", „carne" şi „pentru viaţă" indică o semnificaţie sacrificială şi euharistică, dar se poate observa şi un paralelism între acestea şi cuvintele de instituire a Sfintei Euharistii[21]: „*Acesta este Trupul Meu care se dă pentru voi …*" (Lc. XXII,19) şi „*… acesta este Trupul Meu care se frânge pentru voi …*" (1 Co. XI,24). Pentru că învăţătura euharistică a fost şi va fi întotdeauna o piatră de poticnire pentru cei necredincioşi, la adresa lui Iisus şi a afirmaţiilor Sale, s-a obiectat cu un limbaj violent („cum poate Acesta să ne dea Trupul Lui să-L mâncăm"). Domnul însă le răspunde ferm: „*Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veţi mânca Trupul fiului Omului şi nu veţi bea Sângele Lui, nu veţi avea viaţă în voi. Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea sângele Meu are viaţă veşnică, şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi. Trupul Meu este adevărată mâncare şi Sângele Meu, adevărată băutură. Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu, rămâne întru Mine şi Eu întru el*" (In. VI,53-56).

Prin Sfânta Euharistie se realizează cea mai intimă şi mai deplină unire între Hristos şi credinciosul care se împărtăşeşte: „*Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu rămâne*[22] *întru Mine şi Eu întru el*" (In. VI,56).

În perioada apostolică, Euharistia era denumită: „*frângerea pâinii*" (κλάσει του άρτου cf. Lc. XXIV,35,31, F.A. II,42, XX,7,11 etc), termeni care indică modul prin care creştinul se unea cu Hristos. Contextul textelor scripturistice indică faptul că această expresie nu se referă la o masă comunitară, ci la Euharistia celebrată potrivit obişnuinţei Bisericii primare. Creştinii au preluat această lucrare (frângerea pâinii ca dar al lui Dumnezeu şi al omului în acelaşi timp) dar şi materia euharistică (pâinea şi vinul devin necesare pentru cei care doresc să intre într-un dialog viu cu Dumnezeu pe baza practicii Bisericii)[23].

Sfânta Scriptură face distincţie între hrana cu pâine şi cea cu Pâinea Vieţii, Pâine care S-a coborât din cer şi care Se dă pentru viaţa lumii (In. VI).

Mântuitorul dă o formă amplă jertfei Sale viitoare care se va augmenta în viaţa Bisericii. Scopul euharistic este întâlnit în rugăciunea

[21] Trupul şi Sângele Domnului din Sfânta Euharistie, nu va fi cel dinainte de Patimi şi moarte, ci numai cel îndumnezeit prin Jertfă şi Înviere. Cf. Prot. Dr. Ioan Bude, op. cit., pp. 6-7.

[22] Verbul „a rămâne" (μένειν) are o importanţă deosebită pentru Evanghelistul Ioan, căci este folosit de mai multe ori: Tatăl rămâne în Fiul (In. XIV,10), Duhul Sfânt rămâne asupra lui Iisus (In. I,32-33) şi credincioşii rămân în Hristos şi El în ei (In. VI,56, XV,4). Cf. Prot. Dr. Ioan Bude, op. cit., p. 7.

[23] Pâinea şi vinul, ca elemente euharistice, menţin viaţa creştinilor ca răspuns la chemarea lui Dumnezeu. Necesitatea materiei liturgice descoperă imaginea unităţii tuturor asemenea aluatului care devine pâine şi a strugurilor din care rezultă vinul. Cf. Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., pp. 29-30.

arhierească a Domnului (In. XVII) şi în cuvântul de despărţire, unde se accentuează unitatea. Unirea tuturor în Hristos prin Euharistie este punctul cheie al jertfei Sale. Învăţătura despre prezenţa reală a lui Hristos în jertfa euharistică este prezentată în Scriptură (Lc. XXIV), când Străinul Călător, care mergea spre Emaus cu Luca şi Cleopa, le deschide acestora din urmă inimile spre a-L înţelege pe Cel Care S-a jertfit şi a înviat, şi dăruieşte în continuare această lucrare celor care Îl vor urma[24].

Iisus le reaminteşte ucenicilor (Luca şi Cleopa) despre Cina cea de Taină şi despre porunca pe care le-a dat-o atunci de a săvârşi în viitor Euharistia, care nu este numai în amintire cuiva care a fost, ci o continuare a prezenţei Lui, în calitate de înviat cu ei, dar care este acelaşi cu Cel care a săvârşit la început, în mod văzut, Euharistia[25].

Sfântul Apostol Petru mărturiseşte că împărtăşindu-ne cu Hristos, ne unim cu El, devenim „părtaşi ai firii celei dumnezeieşti" (2 Pt. I,4).

Sfântul Apostol Pavel arată că, prin consumarea Trupului şi Sângelui hristic, fiecare creştin devine părtaş al Trupul euharistic, devenim „co-trupeşti", „împreună-moştenitori şi mădulare ale aceluiaşi trup şi împreună-părtaşi ai făgăduinţei întru Hristos" (Ef. III,6).

În afară de Sfintele Evanghelii, în Noul Testament mai există şi o altă sursă informativă despre Sfânta Euharistie, datând încă din anul 56 d.Hr. (cu mult înainte de apariţia genului evanghelic). O sinteză cuprinzătoare a întregii învăţături euharistice a Noului Testament (1 Co. X,16-22, XI,17-34), precum şi cuvintele de instituire a Tainei (1 Co. XI,24-26), putem descoperi în Epistola I către Corinteni. De aici aflăm că, încă din primii ani de existenţă a Bisericii primare (din veacul apostolic), celebrarea Sfintei Euharistii era actul central şi culminant al cultului creştin (1 Co. XI,20), ea se săvârşea „în *ziua întâi a săptămânii*" (1 Co. XVI,2), adică Duminica şi se oficia deja „*în biserică*" (1 Co. XI,18, F.A. XI,26), locaş consacrat, distinct de casele credincioşilor (1 Co. XI,22).

Cultul ortodox actualizează şi permanentizează relatarea scripturistică raportată la viaţa Mântuitorului. Relatarea biblică şi istorică a Mântuitorului constituie, de fapt, realitatea cultică, euharistică a Lui, iar Taina Sfintei Euharistii este o „*capodoperă a iubirii, a milei şi a atotputerniciei divine*" (Nicolae Popoviciu)[26].

Sfântul Simeon Noul Teolog vede în Sfânta Împărtăşanie, darul bunurilor viitoare, căci bunătăţile acestea se cuprind în iubirea Lui, care ni se arată în mod culminant în unirea Lui cu noi în Euharistie[27]. Sfântul

[24] Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., pp. 32,34.
[25] Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, „*Teologia Dogmatică Ortodoxă*" (în continuare TDO), vol. III, Ediţia a II-a, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1997, p. 66.
[26] Dr. Stelian Gomboş, „*Despre spiritualitatea euharistică a timpurilor noastre*", în „Învierea", nr. 19/2014, p. 5.
[27] Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, „*Taina Euharistiei, …*", …, p. 506.

abordează anumite aspecte ale Tainei Sfintei Împărtăşanii (pe care o numeşte „hrană ”) într-un mod nou, direct şi provocator, cu scopul de a-i trezi pe contemporanii săi. El arată că depărtarea de Dumnezeu este cea mai mare dramă pe care o poate trăi omul, pe când cele experiate în comuniunea euharistică sunt de inegalat şi veşnic de dorit, pentru că ele conferă viaţa cea adevărată[28].

Frângerea pâinii – Taina unităţii eclesiale

Sfânta Euharistie este centrul cultului creştin, prezenţa reală a Domnului Hristos. Împărtăşindu-ne cu Trupul şi Sângele Domnului, cu firea Sa umană (asumată din Preacurata Fecioara Maria), îndumnezeită prin Întrupare (o viaţă de ascultare, patimi, răstignire), Trupul Său se frânge, iar Sângele Său se revarsă în semn de compasiune, solidaritate cu umanitatea noastră frântă (moarte, înviere şi înălţare). Firea dumnezeiască a lui Hristos S-a unit (neîmpărţit şi nedespărţit, neamestecat şi neschimbat) cu cea omenească şi nu se vor mai despărţi niciodată. Astfel, în Sfânta Euharistie, în Trupul şi Sângele Mântuitorului, este prezentă mistic-sacramental şi firea dumnezeiască, drept pentru care putem să o numim: „*dumnezeiasca Euharistie*”[29].

Sfânta Taină a Euharistiei este definită de Apostolul Pavel (1 Co. X,16-22) ca Taină a comuniunii. Legătura organică dintre Sfânta Euharistie şi Biserică, dintre Trupul euharistic şi Trupul mistic al Domnului (F.A. II,42-47), nu se referă doar la faptul că Euharistia este indispensabilă pentru existenţa şi înţelegerea Bisericii, ci la faptul că Euharistia este punctul de întâlnire al unei comunităţi liturgice dintr-un loc, cu Biserica universală, cu „ceata Sfinţilor” şi cu toată lumea[30].

Când adunarea euharistică aduce jertfă de laudă, nesângeroasă, Hristos însuşi celebrează Euharistia ca „*Cel ce aduce şi Cel ce Se aduce, Cel ce primeşte şi Cel ce Se împărtăşeşte*”[31].

Euharistia ne reaminteşte de creaţia lumii, de cădere, de sfâşietoarea căutare a lui Dumnezeu, de Întruparea Domnului, de patimile, moartea şi învierea Lui, de Sfânta Sa înălţare şi de focul pogorâtor şi întemeietor al

---

[28] Drd. Cristinel Rusu, „*Aspecte ale dumnezeieştii Euharistii în teologia Sfântului Simeon Noul Teolog*”, în „Almanah Bisericesc”, Ed. Episcopiei Sloboziei şi Călăraşilor, 2014, p. 41.

[29] Pr. lect. univ. dr. Nicolae Moşoiu, op. cit., p. 93.

[30] Comunitatea euharistică aduce jertfă de laudă şi fără de sânge pentru Biserica nevăzută (Fecioara Maria, drepţii Vechiului Testament, Apostolii şi Sfinţii Noului Testament), ca pe un act de mulţumire, iar pentru Biserica văzută, ca pe un act de cerere. Cf. Prot. Dr. Ioan Bude, op. cit., p. 8.

[31] Pr. prof. dr. Ion Bria, „*Euharistie*”, în „Dicţionar de Teologie Ortodoxă A-Z”, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1994, p. 158.

Duhului. Recapitulând întreaga istorie, Euharistia se deschide spre eshaton, făcându-ne din fii vremelnici ai istoriei, fii nemuritori ai Împărăţiei veşnice, deja începute. Eshatologia este gustată în Euharistie, iar Sfânta Euharistie arvuneşte plinătatea Împărăţiei ce va să vină[32].

În Biserică (Chivotul lui Dumnezeu pe pământ, coborât din Cer printre noi, care sub dverele grele de har, tăinuieşte Dumnezeiasca Euharistie) are loc marele banchet euharistic, unde Păstorul şi Mielul, Arhiereul cel Veşnic, Cel ce jertfeşte şi Cel ce Se jertfeşte, Cel ce aduce şi Cel ce Se aduce, Cel ce primeşte şi Cel ce Se împarte şi Cel ce rămâne cu noi, până la sfârşitul veacurilor, într-o atmosferă mistagogică, săvârşeşte jertfa mistică şi nesângeroasă[33].

Prezenţa reală a lui Hristos în Euharistie şi transfigurarea celor care se împărtăşesc

În Euharistie, pâinea şi vinul, prin rugăciune, devin Trupul şi sângele Domnului. Dacă protestanţii susţin că la cina Domnului se săvârşeşte o împărtăşire simbolică, în Ortodoxie şi Catolicism (deşi în cadrul împărtăşirii, credincioşii primesc doar Trupul Domnului, pe baza teoriei concomitenţei) se vorbeşte despre prefacerea reală a elementelor de pâine şi vin în însuşi Trupul şi Sângele Domnului[34].

În acelaşi fel, părintele Stăniloae arată că Hristos este real prezent cu trupul şi cu sângele Său jertfit şi înviat în Euharistie, pentru că numai prin aceasta putem muri şi învia şi noi împreună cu El[35].

Bulgakov consideră că legătura dintre învierea Domnului şi învierea noastră este cuprinsă în Euharistie, căci ea este oferită „pentru toţi şi pentru toate", pentru vii şi pentru morţi. Euharistia este ofranda unei jertfe fără de sânge; ea are puterea jertfei de pe Golgota, este o participare la aceasta[36].

Deşi se prefac în chip real în Trupul şi Sângele Domnului, pâinea şi vinul îşi păstrează fizic însuşirile, dar nu sub chipul transcendentului[37].

Părintele Stăniloae răspunde acestei opinii făcând referire la împreună-lucrarea Logosului şi a Duhului în prefacerea euharistică, socotind că Trupul şi Sângele lui Hristos pătrund aşa de mult, prin Duhul din ele, în pâinea şi vinul euharistic, încât devin temelia şi conţinutul lor nevăzut. Transcenderea de la pâine şi vin la Trup şi Sânge se face în mod necesar,

[32] Dr. Stelian Gomboş, op. cit., p. 5.
[33] Sofronie, Episcopul Oradiei, op. cit., p. 3.
[34] Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., p. 36.
[35] TDO, p. 65.
[36] Sergiu Bulgakov, „*Ortodoxia*", trad. Nicolae Grosu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1993, p. 140.
[37] Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., p. 36.

acestea din urmă au un efect transformator asupra celor dintâi, deşi nu fizic sau chimic. Aceasta este o mărturie a prezenţei şi lucrării reale a lui Hristos şi a Duhului în taina prefacerii euharistice şi un răspuns la contestările oamenilor de ştiinţă în legătură cu transformarea[38].

Isaac Newton susţinea imposibilitatea unei transformări fizice, considerând Euharistia doar o formă idolatră[39]. Această idee, susţinută iniţial de Wicliff şi Huss şi ulterior de reformatori, nu ţine cont de realitatea divino-umană a lui Hristos. Prefacerea reală este descrisă de părinte pe baza întrupării Mântuitorului. Cei care se împărtăşesc, primesc în ei adevărata hrană, cea care vindecă de boală şi moarte, căci prin cuminecare devenim părtaşi veşniciei[40].

Euharistia este „hrană adevărată" pentru el care ştie că fără această hrană moare din punct de vedere duhovnicesc: antidot împotriva morţii. Euharistia este fericita comuniune a iubirii, praznicul acesteia. Fără să vedem încă firea umană îndumnezeită a lui Hristos, participăm la ea cu toată fiinţa, în felul acesta intrăm în comuniune cu Hristosul total, anticipare a plenitudinii celei de-a opta zile[41].

Cel care se împărtăşeşte pregustă taina Împărăţiei lui Dumnezeu şi trăieşte în chip anticipativ ziua cea neînserată a împărăţiei lui Hristos[42].

Sfânta Euharistie nu este un simbol, ci Însuşi Trupul şi Sângele lui Iisus Hristos, care ne uneşte cu umanitatea Sa îndumnezeită, sădind în fiinţa noastră, viaţa lui dumnezeiască. Împărtăşirea nu operează însă în mod magic la mântuirea cuiva, ci este nevoie şi de „vrednicia" (conlucrarea) omului cu harul lui Hristos[43] (1 Co. XI,27,29).

Dintre toate rugăciunile Bisericii, există doar una pe care bunul Dumnezeu o împlineşte concomitent cu rostirea ei, indiferent şi independent de vrednicia sau nevrednicia slujitorului sau a credincioşilor. Această rugăciune se numeşte „*epicleză*" („επίκλησις"/„invocatio" = chemare, invocare), este punctul culminant al canonului euharistic, este momentul chemării şi venirii Duhului Sfânt, pentru prefacere. În acest moment al Sfintei Liturghii, unic, absolut solemn şi dumnezeiesc, cel mai sfânt şi mai

[38] Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, „*Spiritualitate şi comuniune în Liturghia Ortodoxă*", E.I.B.M.B.O.R., Buc., 2006, p. 525.

[39] Newton (un arian modern) contesta dumnezeirea lui Hristos şi prin aceasta realitatea lucrării Sale mântuitoare în lume. Pentru a desfiinţa acest adevăr, a apelat la fizică, neînţelegând realitatea prefacerii darurilor de pâine şi de vin în Trupul şi Sângele Domnului. Cf. Loup Verlet, „*Cufărul lui Newton*", trad. Ion Doru Brana, Ed. Nemira, Buc., 2007, pp. 177-180.

[40] Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., p. 37.

[41] Paul Evdokimov, „*Cunoaşterea lui Dumnezeu în tradiţia răsăriteană*", trad. Pr. Vasile Răducă, Ed. Humanitas, Buc., 2013, p. 130.

[42] Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., p. 37.

[43] Prot. Dr. Ioan Bude, op. cit., p. 7.

zguduitor, prezenţa lui Hristos în Biserică este totală, actualizând nesângeros Jertfa de pe Golgota[44].

Trupul istoric al lui Iisus, aşa cum a trăit, a murit şi a înviat, cum străluceşte preamărit la dreapta Tatălui, se găseşte în mod real pe Sfânta Masă şi se oferă credincioşilor ca Cină de Taină[45].

Euharistia, Taină a Bisericii şi a unităţii tuturor în Hristos

În gândirea părintelui Stăniloae, accentul cade pe modul pentru care se dă Euharistia, adică pentru viaţa de veci. Necesitatea Euharistia se vădeşte în aceea că această Taină este o hrană materială şi spirituală în acelaşi timp, ea adună pe toţi oamenii care se împărtăşesc, recuperând persoana umană în integritatea ei şi pregătind-o pentru viaţa veşnică. În ortodoxie, comunitatea liturgică este orientată spre Dumnezeu: spre Jertfa lui Hristos care este actualizată sub chipul pâinii şi a vinului, prin care cei care se împărtăşesc răspund chemării divine[46]; spre rolul Duhului Sfânt în cadrul jertfei liturgice[47].

Realitatea jertfei euharistice descoperă realitatea întrupării şi lucrării mântuitoare a Domnului pentru restaurarea umanului. În Biserică există un raport strâns între oamenii care alcătuiesc Trupul mistic al Domnului şi Sfânta Taină a Euharistiei, împărtăşirea participanţilor cu însuşi Trupul şi Sângele Domnului. Pentru că există o legătură strânsă între Euharistie şi Biserică, unii teologi au afirmat că Biserica se întemeiază pe Euharistie. Astfel, teologul rus Nickolai Afanasieff, consideră că Biserica este definită de Euharistie, independent de adevărul de credinţă[48].

---

[44] Ibidem, pp. 9-10

[45] Panayotis Nellas, „Omul – animal îndumnezeit", Ed. Deisis, Sibiu, 1994, p. 93.

[46] Importanţa comuniunii este leit-motivul operei părintelui Stăniloae, arătând că fără comuniune nu există părtăşie cu Hristos şi nici unitate în Împărăţia cerurilor. În sensul deschiderii unei comuniuni depline, ne este prezentat raportul dintre viaţa de aici şi viaţa veşnică în Taina Euharistiei. Adesea se face apel la chemarea lui Dumnezeu şi răspunsul omului, pentru a se arăta că însăşi Împărtăşania conţine elementele chemării şi răspunsului. Unitatea care se realizează între om şi Creator poartă şi chipul unei diversităţi, în sensul în care Dumnezeu Se uneşte cu omul, atât de profund şi real, încât fiecare îşi păstrează calitatea. În Hristos, cele două elemente, umanul şi divinul se unesc inconfundabil, păstrând firile şi voinţele în planul restaurării lumii. Prin Taina Euharistică, Dumnezeu ne arată peste veacuri realitatea unirii Sale cu noi şi caracterul pe care îl păstrează prin unire El ca Dumnezeu înomenit şi noi ca oameni îndumnezeiţi. Părintele Stăniloae întăreşte în opera sa ideea că Euharistia devine o Taină a unităţii pe baza revelaţiei care descoperă adevărul prezenţei şi lucrării lui Dumnezeu în Biserică. Cf. Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., pp. 28-30.

[47] „*Duhul preface jertfa de pâine şi vin a comunităţii în jertfa lui Hristos, în trupul Lui jertfit, pe care Hristos îl aduce Tatălui, dar apoi îl dă spre mâncare şi băutură comunităţii, pentru a se umple şi ea şi mai mult de trupul Lui jertfit*". Cf. TDO, p. 74.

[48] Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., pp. 34-35.

Părintele Stăniloae contestă această teorie eronată şi arată că Biserica nu poate fi considerată o entitate euharistică plutitoare în abstract[49].

Legătura dintre Biserică şi Euharistie poate fi observată şi în calitatea de slujitori a unor persoane desemnate în chip special pentru a săvârşi Tainele[50].

Euharistia este legată de Biserică pentru că episcopul sau preotul sunt sfinţiţi de Dumnezeu în Biserică şi pentru Biserică, pentru a săvârşi Tainele în ea şi pentru ea. Părintele Stăniloae consideră că Hristos Care este în cer este acelaşi care este şi în Biserică, ea fiind Trupul Său Tainic[51].

Răspunzându-i lui Alexander Schmemann, care susţinea că acolo unde este Euharistia, acolo este Biserica[52], părintele Stăniloae arată că nu se poate face o separare între Euharistie şi Eclesiologie, căci Euharistia are această calitate prin săvârşirea ei în Biserică, de a reflecta caracterul adunării oamenilor în cadrul liturgic[53].

Despre acest act, Schmemann susţine că dacă adunarea în Biserică este începutul lucrării euharistice, condiţia ei primă şi de bază, atunci sfârşitul şi împlinirea ei este intrarea Bisericii în Cer, împlinirea ei la cina lui Hristos, în Împărăţia Lui[54].

Euharistia este sursa şi suprema manifestare a comuniunii (κοινωνία euharistică îşi are temeiul în κοινωνία credinţei). Numai cei botezaţi, care împărtăşesc aceeaşi credinţă ca membrii ai aceleiaşi adunări euharistice sunt invitaţi să participe împreună la Masa Domnului. În Biserica Primară, Euharistia nu era considerată drept mijloc de restaurare a unităţii sfărâmate, ci era semnul unei reale unităţi în credinţă (A. Keshishian), natura ei fiind aceea de cuminecare sacramentală cu Cuvântul predicat[55].

Hristos a luat trup omenesc şi a înviat pentru a se uni continuu cu noi, prin trupul Său înviat, până la sfârşitul lumii, pentru a ne învia şi pe noi prin această unire a noastră cu trupul Său, pentru a transfigura totul în viaţa

---

[49] Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, „*Biserica universală şi soborniceasc*ă", în rev. O., nr. 2/1966, p. 170.

[50] Aceştia nu săvârşesc Tainele pentru ei sau prin puterea lor, ci sunt rânduiţi în chip special de Dumnezeu, alcătuind Biserica prin slujire şi comunicarea adevărului păstrat în Biserică. Această lucrare a rânduirii slujitorilor constituie legătura specială dintre Euharistie şi Biserică. Cf. Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., p. 35.

[51] TDO, p. 78.

[52] Teoria lui Schmemann, cunoscută sub denumirea de eclesilogie euharistică universalist-instituţionalizată, care susţine că fiecare Biserică locală ajunge să reprezinte Biserica Universală sau că fiecare Biserică locală manifestă pe cea universală, este considerată de părintele Stăniloae eronată. Cf. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, „*Biserica universală* …", …, pp. 174,176.

[53] Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., p. 35.

[54] Alexander Schmemann, „*Euharistia -Taina Împărăţiei*", trad. Pr. Boris Răduleanu, Ed. Anastasia, Buc., 1993, p. 33.

[55] Pr. lect. univ. dr. Nicolae Moşoiu, op. cit., pp. 93-94.

viitoare. Dacă nu ni s-ar da în Euharistie, Fiul lui Dumnezeu ar arăta că reia după Înviere distanţa faţă de noi şi lume. Învierea n-ar duce până la capăt putinţa şi voinţa Lui de unire cu noi, al căror început L-a făcut prin Întrupare[56].

Pentru că Sfânta Euharistie este mijlocul predilect de a le încredinţa creştinilor, trupului şi sufletului lor, viaţa cea veşnică şi îndumnezeitoare, ea constituie Taina unităţii eclesiale. Astfel, fiecare grup de creştini, care se adună, în acelaşi loc, în jurul preotului, pentru a săvârşi Sfânta Euharistie, nu este doar o parte a Bisericii universale, ci se identifică complet cu ea[57].

Scopul principal şi ultim al Sfintei Liturghii, în care omul află împărăţia lui Dumnezeu, care S-a apropiat şi este printre oameni (în mijlocul şi în interiorul lor), este sfinţirea credincioşilor, adică împărtăşirea lor cu Sfintele Taine[58].

Deşi fiecare Taină este un eveniment în Biserică, pentru Biserică şi prin Biserică, Euharistia este Taina Bisericii, deoarece constituie, manifestă şi dă expresie esenţei Bisericii, locul vizibil al Împărăţiei lui Dumnezeu (βασιλεία)[59].

Euharistia redă întreaga iconomie a mântuirii neamului omenesc, ca întoarcere şi înălţare a făpturii spre Creator. Prin Euharistie se realizează Unitatea cu El, în sensul că „tot ceea ce lucrăm noi, săvârşeşte El şi tot ceea ce este săvârşit de El ne este dăruit nouă … Euharistia este tocmai Taina prin care avem acces la Dumnezeu, la cunoaşterea Lui şi unirea cu El”[60].

Cele patru aspecte ale Sfintei Euharistii

1. Aspectul de Taină al Euharistiei (Mt. XXVI,26-28, In. VI,48-58). Sfânta Euharistie este împărtăşire sau unire cu Însuşi Trupul şi Sângele lui Hristos (1 Co. X,16, XI,24-25). Cel ce o primeşte însă cu nevrednicie, se face „*vinovat faţă de Trupul Domnului*” (1 Co. XI,27), nesocotindu-l (1 Co. XI,29).

Euharistia reflectă pedagogic, pe lângă planul sacramental, chipul desăvârşirii spre care trebuie să înainteze toţi oamenii[61]

---

[56] Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, „*Taina Euharistiei, …*”, …, p. 506.
[57] Pr. lect. univ. dr. Nicolae Moşoiu, op. cit., p. 94.
[58] Protos. drd. Casian Ruşeţ, „*Momentul împărtăşirii în cadrul Sfintei Liturghii. O perspectivă canonico-liturgică (II)*”, în Foaia Diecezană, nr. 9/2014, p. 17.
[59] Pr. lect. univ. dr. Nicolae Moşoiu, op. cit., p. 95.
[60] Alexander Schmemann, op. cit., pp. 163,170-171.
[61] Dumnezeu este prezent în toate Tainele, lucrând pentru a-i aduce pe toţi oamenii la unirea deplină cu Cel Care S-a întrupat în chip tainic. Tainele sunt lucrările prezenţei lui Dumnezeu în interiorul umanităţii. Omul se deschide lui Dumnezeu prin realitatea Euharistiei în chipul cel mai înalt. Cf. Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., p. 33

2. Aspectul de jertfă al Euharistiei (1 Co. X,16-21). Termenul „*masa Domnului*" (1 Co. X,21) semnifică o masă (cină) sacrificială, comparabilă (prin antiteză) cu mesele „sacre" care însoţeau jertfele iudaice sau păgâne, în cadrul cărora se consuma însăşi „θυσία" (jertfa), carnea animalelor jertfite pe altar (θυσίας - θηρίον). Expresiile: „se frânge" şi „se varsă" sunt sacrificiale, iar noţiunea „*masa Domnului*" (1 Co. X,21) este o aluzie clară la altarul creştin (Evr. XIII,10).

Sfânta Treime Se face prezentă în viaţa creştinilor prin Euharistie evidenţiind caracterul dialogic pe care îl îmbracă Taina în Hristos Cel întrupat. Pentru că jertfa presupune un dialog, ea nu rămâne fără răspuns[62].

Părintele Stăniloae arată că realitatea jertfei euharistice este efectul central al întrupării, căci în Euharistie, ca în toate Tainele, se inaugurează o relaţie personală sau o treaptă nouă a relaţiei personale a lui Hristos cu fiecare persoană[63].

Sfânta Euharistie nu este doar Taină, ci şi Jertfă (reconstituirea Jertfei lui Hristos pe cruce). Domnul continuă starea de jertfă, dar fără de sânge, El fiind atât Jertfă dar şi Jertfitor. Ca Jertfă, Euharistia are caracter de mulţumire, de implorare şi de ispăşire[64].

3. Aspectul anamnetic al Euharistiei este subliniat de Apostolul Pavel mai mult decât oricare alt autor noutestamentar[65] (îndemnul hristic apare de două ori în 1 Co. XI,24-25). Apostolul notează şi perpetua „vestire" (actualizare) a morţii şi Învierii Domnului („… *de câte ori veţi mânca pâinea aceasta şi veţi bea paharul acesta, moartea Domnului o vestiţi până când El va veni*". Cf. 1 Co. XI,26). Doar Evanghelistul Luca (cel mai fidel ucenic paulin) va reda şi el cuvintele Mântuitorului: „*Aceasta să faceţi întru pomenirea Mea*" (Lc. XXII,19).

Caracterul anamnetic, de jertfă şi de taină al Euharistiei a fost înţeles, încă de la început, de creştini. Astfel, Sfântul Apostol Pavel spune: „*… de câte ori veţi mânca pâinea aceasta şi veţi bea paharul acesta, moartea Domnului vestiţi până când El va veni. … Să se cerceteze omul pe sine şi aşa să mănânce din Pâine şi să bea din Pahar*", cu vrednicie (1 Co. XI,26,28).

---

[62] Taina euharistică deschide realizarea unui dialog real între om şi Dumnezeu, omul împărtăşindu-se cu adevărat de jertfa şi învierea Mântuitorului. Caracterul dialogic al jertfei are la bază persoana sau jertfa, care presupune existenţa persoanei. Prin Euharistie se realizează o nouă relaţie între om şi Dumnezeu. Cf. Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., p. 33.

[63] TDO, p. 74.

[64] Protoprezbiter Stefanos Anagnostopoulos, „*Explicarea Dumnezeieştii Liturghii cu ajutorul unor evenimente şi a unor experienţe din vieţile sfinţilor, preoţilor, monahilor şi credincioşilor*", Ed. Bizantină, Buc., 2005, pp. 492-494, 514-515.

[65] Prot. Dr. Ioan Bude, op. cit., pp. 7-8.

4. Aspectul eshatologic al Euharistiei se reflectă în cuvintele: „… *până când va veni*” (1 Co. XI,26)

Necesitatea şi scopul Euharistiei

Prin Sfânta Împărtăşanie ne unim într-o comunicare tot mai neîmpiedicată, şi mai mult nu numai cu Hristos, ci cu toţi care se împărtăşesc cu acelaşi trup şi sânge al Lui[66].

Părintele Stăniloae consideră că omul se împărtăşeşte de o Taină prin care se deschide celuilalt şi prin aceasta însuşi omul este sau devine o taină în Hristos. Sfânta Euharistie este lucrarea prin care omul comunică în chip special cu Dumnezeu şi se împărtăşeşte cu El în chip real, este o formă de viaţă creştină, bazată pe reciprocitate şi unitate în cuget. Aşadar, viaţa creştină are la bază mărturisirea credinţei adevărate şi împărtăşirea cu Hristos. Viaţa creştină plinită de harul euharistic este unică şi deosebită. Ca orice lucrare a lui Hristos în Biserică şi în creaţie, Euharistia devine o Taină a prezenţei lui Dumnezeu. Unirea cu Treimea prin Sfânta Împărtăşire, deschide un al sens al scopului împărtăşirii, care se vădeşte în formulele rostite de slujitor. Darul euharistic, pe lângă iertarea păcatelor, este „spre viaţă veşnică”, iar pentru că iertarea păcatelor este primită la Taina Spovedaniei, Euharistia întăreşte această lucrare. Prin Euharistie, primim un dar de la Dumnezeu, plinim scopul pentru care a instituit-o Hristos ca Taină, împărtăşirea într-un chip plenar[67], devenim consangvini, co-trupeşti cu Hristos, ne transformăm în substanţa Împăratului[68].

Scopul euharistic este iertarea păcatelor şi înaintarea spre Împărăţia lui Dumnezeu în chip desăvârşit. Euharistia este o jertfă care mântuieşte, dar are şi un scop pedagogic, strâns legat de realitatea mântuirii. Scopul principal al Euharistiei îl constituie actualizarea întrupării lui Hristos în noi. Domnul Se numeşte pe Sine: Pâine, tocmai pentru a arăta că noi ne hrănim cu El în chip real. Pentru că toţi oamenii sunt adunaţi în Hristos, Euharistia este o Taina unităţii prin excelenţă[69].

Spre finalul Sfintei Liturghii, preotul se împărtăşeşte cu Sfântul Trup şi Sânge al Mântuitorului, şi apoi, îi îndeamnă şi îi invită pe cei prezenţi, să facă şi ei la fel, să ia parte la ospăţul euharistic. Din păcate, această invitaţie, de cele mai multe ori, este refuzată, şi, în cele mai bune cazuri, este onorată doar de câţiva copii (preşcolari). Oare credincioşii înţeleg invitaţia preotului de lua parte la Cina Domnului şi de a gusta din antidotul morţii? Este suficient (normal) a ne împărtăşi o dată sau de câteva ori pe an pentru a ne

[66] Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, „*Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*”, vol. I, Ed. Cristal, Buc., 1995, p. 205.
[67] Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit., pp. 30-32.
[68] Paul Evdokimov, „*Ortodoxia*”, trad. Irineu Popa, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1996, p. 289.
[69] Diac. Drd. Andrei-Mihai Zaieţ, op. cit, pp. 32-33.

apropia de Hristos? Pentru a înţelege importanţa Sfintei Euharistii şi scopul final al Sfintei Liturghii, găsim argumente atât în Sfânta Scriptură şi în Sfânta Tradiţie, dar mai cu seamă în practica Bisericii. Prin împărtăşirea cu Trupul şi Sângele lui Hristos, intrăm în comuniune cu Dumnezeu şi dobândim viaţa veşnică. Sfânta Împărtăşanie nu trebuie văzută ca o recompensă pentru cei virtuoşi, care se află pe calea cea bună, ci trebuie înţeleasă şi ca ajutor pentru cei bolnavi şi rătăciţi, care au nevoie de iertarea păcatelor şi de viaţa veşnică[70].

Concluzii

Sfânta Scriptură cuprinde un şir de mese importante în istoria mântuirii. Ele încep cu hrana din Eden (Fc. I,29), se continuă cu pomul cunoştinţei binelui şi răului (Fc. II,16-17), însă nu se sfârşesc cu Pomul Vieţii – Crucea lui Hristos, cu masa din Împărăţia Tatălui, unde Hristos va bea, într-un fel nou, cu ucenicii Lui, Potirul euharistic (Mt. XXVI,29). Momentul de răscruce, când Hristos S-a constituit în hrană dătătoare de viaţă pentru omenire şi S-a dăruit ca atare a avut loc la Cina cea de Taină, momentul instituirii Sfintei Euharistii.

Euharistia, principiul mântuitor al Bisericii, este Taina care îl conţine pe Hristos, în care, prin primirea trupului Său, Biserica terestră este smulsă din lumea păcatului şi introdusă în comuniunea vieţii divine. Astfel, mântuirea este de fapt o trecere (termen care prin conotaţiile vechitestamentare trimite la sărbătoarea Sfintelor Paşti) de la lumea păcatului la lumea lui Dumnezeu.

Rolul principal în această acţiune, de îndumnezeire a omului, îl deţine Dumnezeu, dar omenirea, celălalt partener, iubit de Cel Iubitor, are şi el un rol important, i se cere să participe liber şi activ pe drumul care urcă spre întâlnirea cu Cel Sfânt. Este important să participăm activ la această întâlnire, să ne preocupe modalitatea prin care putem să devenim sfinţi, prin care ajungem să-L lăsăm să trăiască în noi pe Însuşi Creatorul nostru.

Creştinii trebuie să înţeleagă şi să conştientizeze că atunci când se împărtăşesc cu Sfânta Euharistie nu au de a face doar cu cuvinte frumoase, ci cu însuşi scopul vieţii creştine. Pentru că unirea noastră cu Dumnezeu, prin Sfânta Euharistie, este culmea vieţii noastre spirituale („*căci după Euharistie nu mai este nimic altceva către care am mai putea tinde*” cf. Sf. Nicolae Cabasila), acest dar trebuie păstrat până la capăt.

[70] Pr. Prof. Alin Sonea, „*Frecvenţa împărtăşirii cu Sfintele Taine*”, în „Legea Românească”, nr. 2/2014, p. 50.

Bibliografie

„BIBLIA sau SFÂNTA SCRIPTURĂ”, versiune diortosită după Septuaginta, redactată şi adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 2001.

Anagnostopoulos Stefanos, Protoprezbiter, „Explicarea Dumnezeieştii Liturghii cu ajutorul unor evenimente şi a unor experienţe din vieţile sfinţilor, preoţilor, monahilor şi credincioşilor”, Ed. Bizantină, Buc., 2005.

Bria Ion, Pr. prof. dr., „Euharistie”, în „Dicţionar de Teologie Ortodoxă A-Z”, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1994.

Bude Ioan, Prot. Dr., „Mărturii euharistice noutestamentare (după: Ioan 6,51-56 şi I Corinteni 10,16-22; 11,17-34) actualizate în Sfânta Liturghie”, în rev. Învierea, nr. 22 (556)/2014.

Bulgakov Sergiu, „Ortodoxia”, trad. Nicolae Grosu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1993.

Chrysostom Saint, „Homilies on the Gospel of St. John and the Epistle to the Hebrew”, in Philip Schaff, „Nicene and Post-Nicene Fathers, Series I, Volume 14”, Christian Classics Ethereal Library, Grand Rapids.

Clement Alexandrinul, „Pedagogul”, traducere, note şi indici Pr. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 4, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1982.

Evdokimov Paul, „Cunoaşterea lui Dumnezeu în tradiţia răsăriteană”, trad. Pr. Vasile Răducă, Ed. Humanitas, Buc., 2013.

Gomboş Stelian, Dr., „Despre spiritualitatea euharistică a timpurilor noastre”, în „Învierea”, nr. 19/2014.

Ignatie Teoforul, Sfântul, „Epistola către Efeseni”, traducere, note şi indici Pr. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B. M.B.O.R., Buc., 1979.

Mihoc Vasile, Pr. prof. dr., „Comuniunea credincioşilor cu Hristos şi întreolaltă, după I Cor. 10,17-27”, în vol. „Persoană şi comuniune” (Prinos de cinstire Prof. Acad. Dumitru Stăniloae), Sibiu, 1993.

Moşoiu Nicolae, Pr. lect. univ. dr., „Viziunea Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae despre ecumenism – o introducere”, în <<Caietele Universităţii „Sextil Puşcariu” - Braşov>>, Anul II, nr. 2, vol. III, 2002.

Nellas Panayotis, „Omul – animal îndumnezeit”, Ed. Deisis, Sibiu, 1994.

Rusu Cristinel, Drd., „Aspecte ale dumnezeieştii Euharistii în teologia Sfântului Simeon Noul Teolog”, în „Almanah Bisericesc”, Ed. Episcopiei Sloboziei şi Călăraşilor, 2014.

Ruşeţ Casian, Protos. drd., „Momentul împărtăşirii în cadrul Sfintei Liturghii. O perspectivă canonico-liturgică (II)”, în Foaia Diecezană, nr. 9/2014.

Schmemann Alexander, „Euharistia Taina Împărăţiei”, trad. Pr. Boris Răduleanu, Ed. Anastasia, Buc., 1993.

Sofronie, Episcopul Oradiei, „Biserica – spaţiul liturgic al Sfintei Euharistii”, în „Legea Românească”, nr. 2/2014.

Sonea Alin, Pr. Prof., „Frecvenţa împărtăşirii cu Sfintele Taine”, în „Legea Românească”, nr. 2/2014.

Stăniloae Dumitru, Pr. prof. dr., „Chipul nemuritor al lui Dumnezeu”, vol. I, Ed. Cristal, Buc., 1995.

IDEM, „Biserica universală şi sobornicească”, în rev. O., nr. 2/1966.

IDEM, „Spiritualitate şi comuniune în Liturghia Ortodoxă”, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 2006.

IDEM, „Teologia Dogmatică Ortodoxă” (prescurtat TDO), vol. III, Ediţia a II-a, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1997.

IDEM, „Taina Euharistiei, izvor de viaţă spirituală în ortodoxie”, în rev. O., nr. 3-4/1979.

Tănase Petroniu Pr., „Predica la Sfânta şi Marea Joi”, www.crestinortodox.ro.

Vârgolici Teodor, „Pagini inedite din <<Jurnalul>> lui Gala Galaction”, în România literară, nr. 21/26 mai 2006.

Verlet Loup, „Cufărul lui Newton”, trad. Ion Doru Brana, Ed. Nemira, Buc., 2007.

Vintilescu Petre, Pr. prof., „Anafura sau antidoron”, în rev. S.T., nr. 1-2/1953.

Zaieţ Andrei-Mihai, Diac. Drd., „Euharistia, Taina renaşterii omului în Hristos, potrivit teologiei Părintelui Dumitru Stăniloae”, în „Almanah Bisericesc”, Ed. Episcopiei Sloboziei şi Călăraşilor, 2014.

___, „Învăţătură a celor Doisprezece Apostoli (Didahia)”, trad., note şi indici Pr. D. Fecioru, în col. P.S.B., vol. 1, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1979.

ANUL COMEMORATIV OMAGIAL 2014
Sfinţii Martiri Brâncoveni

COSTANTINO I. GENITO.
STEFANO II. GENITO.
IN CONSTANTINOP. MDCCXIV * COSTANTINO BASSARABA BRANCOVANI PRINCIPE DI VALACHIA DECOEAT.
RIDOLFO III. GENITO
MATTIAS IIII. GENITO
BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

SFÂNTUL DOMNITOR MARTIR CONSTANTIN BRÂNCOVEANU - model al iubirii jertfelnice şi statornice faţă de Hristos şi de neamul românesc

Între manifestările prilejuite de comemorarea Sfântului Domnitor Martir Constantin Brâncoveanu cu ocazia împlinirii în acest an a 300 de ani de la martirajul său tragic, împărtăşit împreună cu fiii săi şi sfetnicul Ianache, un eveniment semnificativ îl constituie Simpozionul Naţional *Constantin Brâncoveanu şi contribuţia lui la sporirea patrimoniului cultural, educaţional, spiritual şi social-filantropic al Ţării Româneşti în contextul european al veacului al XVIII-lea*, organizat de Patriarhia Română în cooperare cu Facultatea de Teologie Ortodoxă *Justinian Patriarhul* a Universităţii din Bucureşti şi cu sprijinul generos al Secretariatului de Stat pentru Culte.

Acest eveniment materializează legătura strânsă dintre *cult şi cultură*, dintre *cercetarea academică şi viaţa spirituală*, întrucât reflectă atât dimensiunea liturgică-misionară, cât şi cea universitară. Caracterul liturgic-misionar s-a manifestat prin *Procesiunea solemnă cu Sfintele Moaşte ale Sfântului Domnitor Martir Constantin Brâncoveanu*, realizată în Capitală în 21 mai a.c., precum şi prin slujba de Priveghere a Sfinţilor Martiri Brâncoveni, săvârşită la Biserica Sfântul Gheorghe Nou. Aspectul academic se reflectă prin prezentările şi prin dezbaterile din cadrul lucrărilor acestui Simpozion Naţional.

Pentru conştiinţa creştină şi naţională a poporului român, Domnitorul Martir Constantin Brâncoveanu (1688-1714) rămâne *un simbol al dăruirii jertfelnice şi totale faţă de Dumnezeu şi de neamul românesc, un reper viu al curajului mărturisirii credinţei în Hristos şi al demnităţii naţionale*. El a fost un adevărat om de stat, diplomat înţelept şi vizionar în politica promovată într-un context internaţional extrem de dificil, marcat de presiuni multiple şi interese antagonice ale marilor puteri. În condiţiile dificile din acea perioadă istorică, domnitorul român a urmărit consecvent interesele Ţării Româneşti, dovedind înţelepciune, echilibru şi capacitate de a evalua nuanţat legăturile cu diferitele puteri din acea vreme.

Sfântul Constantin Brâncoveanu, ctitor de locaşuri sfinte în ţară şi peste hotare, iubitor al patrimoniului cultural românesc, al artei specifice Tradiţiei româneşti, apărător al vieţii bisericeşti ortodoxe din Transilvania şi din Patriarhiile Răsăritene şi, mai presus de toate, martir pentru credinţa creştină, rămâne în memoria sufletului românesc ca o figură luminoasă de mărturisitor al credinţei trăite întru Hristos şi de promotor al valorilor specifice patrimoniului şi culturii creştine româneşti.

Fiind format într-un mediu cărturăresc şi având conştiinţa unităţii de neam, reflectată mai ales în traducerea şi tipărirea *Bibliei de la Bucureşti* în anul 1688, Sfântul Constantin Brâncoveanu s-a preocupat şi de dezvoltarea *Academiei Domneşti*, adăpostită în clădirile Mănăstirii "Sfântul Sava" din

București. Pe lângă intensificarea activităților culturale și educaționale ale Academiei au fost organizate *școli în incinta unor mănăstiri*, în care se preda în română și în slavonă. Așa au fost școlile de la Mănăstirile *"Sfântul Gheorghe Vechi"* și *Colțea* din București. O serie de școli românești au fost înființate totodată în orașele și satele din Țara Românească. În unele mănăstiri au fost înființate *biblioteci* renumite, cu lucrări provenite din marile centre culturale apusene. Imediat după ce a devenit domnitor, Sfântul Constantin Brâncoveanu a încurajat activitatea de tipărire a lucrărilor de cultură teologică și laică. Coordonarea tipografiei domnești din București a încredințat-o monahului georgian, ulterior mitropolit, Sfântul Antim Ivireanul. Prin dezvoltarea culturală intensă, Bucureștiul a devenit un centru spiritual și cultural semnificativ din sud-estul Europei, Domnitorul Țării Românești fiind un călăuzitor stăruitor al culturii și al educației.

Sfântul Constantin Brâncoveanu rămâne în conștiința Bisericii și a poporului ca *un ctitor de mănăstiri și de biserici*, ridicând din temelie unele noi și restaurând sau înzestrând altele mai vechi. Sunt emblematice *Mănăstirea Hurezi* (cel mai vast ansamblu de arhitectură medievală din Țara Românească) și *Mănăstirea Sâmbăta de Sus*, din Țara Făgărașului. Dintre biserici, menționăm *Biserica "Sfântul Gheorghe Nou"* din București (sfințită la 29 iunie 1707 de patriarhul Hrisant Notara al Ierusalimului), unde, mai târziu, în anul 1720, au fost așezate osemintele ctitorului, prin grija soției sale, Doamna Maria.

Dincolo de toate realizările sale remarcabile în plan politic, cultural, educațional și social, Sfântul Constantin Brâncoveanu ilustrează condiția martirului, care-și asumă vocația de a-L mărturisi pe Hristos cu prețul vieții sale și a propriilor săi fii. La 15 august 1714, când creștinii sărbătoreau praznicul *Adormirii Maicii Domnului*, domnitorul, împlinind 60 de ani, împreună cu fiii săi: Constantin, Ștefan, Radu și Matei, precum și cu sfetnicul Ianache Văcărescu au fost decapitați în fața sultanului Ahmed al III-lea și a unei asistențe numeroase de demnitari și de oficiali otomani și europeni, la Constantinopol.

Anton Maria Del Chiaro, martor ocular, în lucrarea *Revoluțiile Valahiei*, Veneția, 1718, a scris următoarele: "*Când Brâncoveanu văzu că se apropie gealatul cu sabia în mână, făcu o scurtă rugăciune și se adresă fiilor săi cu următoarele cuvinte: Fiii mei, fiți curajoși, am pierdut tot ce am avut în această lume. Cel puțin, să salvăm sufletele noastre și să ne spălăm păcatele cu sângele nostru* (Anton Maria Del Chiaro, *Revoluțiile Valahiei*, Editura *Basilica*, București, 2012, p. 139).

Pentru moartea sa martirică, pentru pilda sa de statornicie întru dreapta credință, acest ctitor de cultură și sprijinitor generos al întregului

Răsărit Ortodox a fost canonizat de Biserica Ortodoxă Română la 20 iunie 1992, fiind prăznuit în fiecare an, în data de 16 august.

Având încredere că referatele şi dezbaterile din cadrul Simpozionului Naţional *Constantin Brâncoveanu şi contribuţia lui la sporirea patrimoniului cultural, educaţional, spiritual şi social-filantropic al Ţării Româneşti în contextul european al veacului al XVIII-lea* vor contribui la actualizarea modelului său de iubire jertfelnică şi statornică a Bisericii şi a neamului românesc în contextul contemporan, marcat azi de secularizare şi de relativizare a valorilor naţionale, binecuvântăm pe organizatori şi pe participanţii la acest simpozion.

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

În zilele de 16 și 17 august 2014, la împlinirea a 300 de ani de la moartea martirică a *Sfinților Brâncoveni (1714-2014)*, Patriarhia Română și Arhiepiscopia Bucureștilor a organizat următoarele manifestări religioase și culturale:

Sâmbătă, 16 august 2014, ziua de prăznuire a Sfinților Martiri Brâncoveni, de la orele 8.30, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, împreună cu alți ierarhi ai Sfântului Sinod, a sfințit pictura nouă și a binecuvântat lucrările ce s-au realizat la biserica *Sfântul Gheorghe Nou* din București, una dintre cele mai reprezentative ctitorii brâncovenești în care se păstrează moaștele Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu.

În continuare, de la orele 9.30, Patriarhul României a oficiat *Sfânta Liturghie* pe un podium special amenajat lângă biserica *Sfântul Gheorghe Nou*, înconjurat de un sobor de ierarhi români și ierarhi delegați ai Patriarhiei Ecumenice a Constantinopolului, Patriarhiei Alexandriei, Patriarhiei Antiohiei, Patriarhiei Ierusalimului și Patriarhiei Georgiei, Biserici pe care le-a ajutat mult Sfântul Constantin Brâncoveanu. La sfârșitul *Sfintei Liturghii*, s-a dat citire *Actului sinodal comemorativ la împlinirea a 300 de ani de la moartea martirică a Sfinților Brâncoveni.*

Duminică, 17 august 2014, la orele 7.30, a avut loc o procesiune cu moaștele Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu pornindu-se de la biserica Sfântul Gheorghe Nou din București până la biserica Sfântul Gheorghe din incinta Ansamblului istoric brâncovenesc de la Mogoșoaia, pentru a fi venerate de cler și credincioși. În continuare, de la orele s-a săvârșit Sfânta Liturghie arhierească, iar de la orele 11.30, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, împreună cu alți ierarhi, a sfințit pictura restaurată a bisericii *Sfântul Gheorghe* Mogoșoaia.

Racla cu moaștele Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu a aduse la biserica *Sfântul Gheorghe* de la Mogoșoaia au rămas până în jurul orelor 15.00, când au fost readuse la biserica *Sfântul Gheorghe Nou* din București.

Duminică seara, de la orele 19.00, la *Ateneul Român* a avut loc concertul vocal simfonic "*Cinstire Sfinților Martiri Brâncoveni"*, susținut de grupul psaltic *Tronos* al Patriarhiei Române, dirijor părintele Arhidiacon Mihai Bucă, corul *Accoustic* și *Orchestra Metropolitană* București, dirijate de domnul *Daniel Jinga*.

Biroul de presă
al Patriarhiei Române

TRICENTENAR BRÂNCOVENESC

Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu 40 de ierarhi români şi străini, a săvârşit sâmbătă, 16 august, slujba sfinţirii picturii noi şi a binecuvântat lucrările de la Biserica „Sfântul Gheorghe“ -Nou din Bucureşti. Sfânta Liturghie, la care au participat foarte mulţi credincioşi bucureşteni, preoţi şi reprezentanţi ai autorităţilor de stat, centrale şi locale, a fost oficiată de Patriarhul României, înconjurat de soborul de ierarhi, pe un podium special amenajat în vecinătatea bisericii brâncoveneşti.

Manifestările dedicate Anului comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni au culminat în Capitală cu evenimentul de sâmbătă, 16 august, când, cu strălucire patriarhală şi cu un impresionant sobor de arhierei, preoţi, diaconi şi numeroşi credincioşi, au fost cinstiţi sfinţii români care au suferit moarte martirică la Constantinopol în data de 15 august 1714: domnitorul Constantin Brâncoveanu cu cei patru fii ai săi, Constantin, Ştefan, Radu şi Matei, şi sfetnicul Ianache.

Sâmbătă dimineaţa, Biserica „Sfântul Gheorghe“ -Nou şi-a aşteptat pelerinii îmbrăcată în veşmânt frumos, înnoit. Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, împreună cu arhiereii invitaţi din străinătate şi din ţară, a săvârşit slujba de sfinţire a picturii noi a bisericii brâncoveneşti. Icoanele de pe catapeteasmă şi fresca nouă au fost sfinţite prin ungere cu Sfântul şi Marele Mir şi stropire cu agheasmă mică. Cu toţii s-au rugat ca atunci când privim icoanele sfinţilor lui Dumnezeu cu ochii cei trupeşti, de atâtea ori cu ochii minţii să pomenim şi să gândim la faptele şi la viaţa lor cea bineplăcută lui Dumnezeu, ca şi cum am citi în Scripturi. Şi mai cu seamă să ne amintim de jertfa Brâncovenilor, care este înfăţişată la biserica aceasta lângă locul unde sunt moaştele Sfântului Voievod Constantin. De asemenea, au fost binecuvântate şi lucrările de restaurare ce au fost făcute la exteriorul bisericii, care i-au redat locaşului frumuseţea cea dintâi.

În continuare, Sfânta Liturghie din ziua de prăznuire a Sfinţilor Brâncoveni a fost săvârşită de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, înconjurat de soborul de ierarhi ortodocşi din care au făcut parte: IPS Grigorie, Arhiepiscopul Thyatirelor şi Marii Britanii (Patriarhia Ecumenică); IPS Serafim, Mitropolit de Zimbabwe şi Angola (Patriarhia Alexandriei şi a Întregii Africi); IPS Ignatie, Mitropolitul antiohian al Franţei, al Europei Occidentale şi Meridionale (Patriarhia Antiohiei şi a Întregului Orient); IPS Nectarie, Arhiepiscop de Anthidona şi Epitrop al Patriarhiei Ierusalimului la Constantinopol (Patriarhia Ierusalimului); IPS Theodor, Mitropolit de Akhaltsikhe şi Tao-Klardjeti

(Patriarhia Georgiei); şi următorii ierarhi români: IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei; IPS Laurenţiu, Mitropolitul Ardealului; IPS Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului; IPS Irineu, Mitropolitul Olteniei; IPS Serafim, Mitropolitul ortodox român al Germaniei, Europei Centrale şi de Nord; IPS Iosif, Mitropolitul ortodox român al Europei Occidentale şi Meridionale; IPS Irineu, Arhiepiscopul Alba Iuliei; IPS Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului; IPS Ciprian, Arhiepiscopul Buzăului şi Vrancei; IPS Calinic, Arhiepiscopul Argeşului şi Muscelului; IPS Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos; IPS Timotei, Arhiepiscopul Aradului; IPS Nicolae, Arhiepiscopul ortodox român al celor două Americi; IPS Arhiepiscop Ioan, Episcopul Covasnei şi Harghitei; PS Corneliu, Episcopul Huşilor; PS Lucian, Episcopul Caransebeşului; PS Sofronie, Episcopul ortodox român al Oradiei; PS Nicodim, Episcopul Severinului şi Strehaiei; PS Galaction, Episcopul Alexandriei şi Teleormanului; PS Ambrozie, Episcopul Giurgiului; PS Visarion, Episcopul Tulcii; PS Petroniu, Episcopul Sălajului; PS Gurie, Episcopul Devei şi Hunedoarei; PS Siluan, Episcopul ortodox român din Ungaria; PS Timotei, Episcopul ortodox român al Spaniei şi Portugaliei; PS Macarie, Episcopul ortodox român al Europei de Nord; PS Varlaam Ploieşteanul, Episcop-vicar patriarhal; PS Ieronim Sinaitul, Episcop-vicar patriarhal; PS Andrei Făgărăşeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului; PS Paisie Lugojeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timişoarei; PS Sofian Braşoveanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei şi Luxemburgului; PS Emilian Lovişteanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului; PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar a Arhiepiscopiei Romanului şi Bacăului; PS Iustin Sigheteanul, Arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului; PS Ignatie Mureşeanul, Arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei şi Portugaliei. Cântările Sfintei Liturghii au fost date de Corala „Divina Armonie“ de la Biserica „Sfântul Gheorghe“-Nou.

Binecuvântări patriarhale şi daruri pentru invitaţi

În cadrul Sfintei Liturghii, IPS Arhiepiscop Grigorie al Thyatirelor şi Marii Britanii a citit mesajul Sanctităţii Sale Bartolomeu, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, la sărbătoarea Sfinţilor Martiri Brâncoveni. Prezenţa ierarhilor străini la sărbătoarea de sâmbătă nu a fost întâmplătoare. Ei au reprezentat Patriarhiile Ortodoxe preţuite de domnitorul român, cărora le-a purtat de grijă în timpul vieţii şi pe care le-a sprijinit. La sfârşitul Sfintei Liturghii, Preasfinţitul Varlaam Ploieşteanul, Episcop-vicar patriarhal şi secretarul Sfântului Sinod, a citit Actul sinodal comemorativ care prezintă în mod concentrat viaţa şi virtuţile domnitorului martir Constantin Brâncoveanu şi arată importanţa canonizării lui, dar şi evenimentele şi lucrările care s-au făcut până acum în mod esenţial pentru pomenirea

domnitorului şi a fiilor săi. Actul este semnat de toţi membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, precum şi de ierarhii străini prezenţi la sărbătoarea de sâmbătă.

Acest moment solemn a fost marcat de Patriarhul României prin oferirea unor daruri simbolice comemorative care evidenţiază împlinirea a 300 de ani de la martiriul Brâncovenilor.

Astfel, Preafericirea Sa a acordat Ordinul „*Sfinţii Martiri Brâncoveni*“ pentru ierarhi înaltpreasfinţiţilor arhiepiscopi şi mitropoliţi străini care au participat la sărbătoarea de la 16 august 2014. Ordinul pentru ierarhi, lucrat la Atelierele Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, este prezentat sub forma unui engolpion cu email care îi înfăţişează pe cei şase martiri Brâncoveni. Ordinul a fost oferit de asemenea şi tuturor ierarhilor români care au slujit împreună cu Patriarhul României sâmbătă, 16 august.

În continuare, Preafericirea Sa a acordat Ordinul „*Sfinţii Martiri Brâncoveni*“ pentru clerici părintelui paroh Emil Nedelea Cărămizaru de la Biserica „Sfântul Gheorghe“-Nou, iar pentru biserica înnoită a oferit mai multe daruri: o icoană cu Sfântul Constantin Brâncoveanu având un fragment din moaştele sale; o cruce de binecuvântare, mai multe cărţi de folos liturgic, un DVD cu procesiunea-pelerinaj care a avut loc la 21 mai 2014 de la Catedrala Patriarhală până la biserica de la km 0; medalia omagială a Anului euharistic şi comemorativă a Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

În cuvântul de mulţumire, părintele paroh Emil Cărămizaru a evidenţiat lucrările care s-au făcut la biserica brâncovenească din Capitală în ultimii ani: refacerea integrală a picturii, restaurarea exteriorului şi sculpturii în piatră, înnoirea acoperişului, confecţionarea mobilierului bisericesc în stil brâncovenesc, împodobirea şi înfrumuseţarea interiorului şi exteriorului şi aducerea raclei pentru adăpostirea şi cinstirea cuvenită a moaştelor Sfântului Constantin Brâncoveanu. Părintele paroh a dăruit Patriarhului României o ediţie de lux a Monografiei Bisericii „Sfântul Gheorghe“-Nou. „*În rândul multor locaşe cinstitoare şi cinstite de marele domn martir Sfântul Constantin Vodă Brâncoveanu se înscrie şi Biserica «Sfântul Gheorghe»-Nou, acest sfânt şi măreţ locaş fiind ultima sa ctitorie şi singura rămasă în cetatea Bucureştilor. Actuala biserică este în acelaşi timp şi o impunătoare operă de artă brâncovenească. Cronicarul Radu Greceanu elogia ctitoria sfinţită în ziua de 29 iunie 1707 în prezenţa măritului voievod român, de un impresionant sobor de ierarhi din ţară şi străinătate*“, a spus părintele paroh Cărămizaru. Sâmbătă credincioşii au putut cinsti toată ziua moaştele Sfântului Voievod Constantin la Biserica „Sfântul Gheorghe“-Nou, iar după tradiţie au putut intra şi în Sfântul Altar pentru a se închina la Sfânta Masă.

„Anul Brâncoveanu“ în România

Urmând iniţiativei Bisericii Ortodoxe Române, care a declarat anul 2014 Anul comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni, şi Guvernul României a declarat anul acesta „*Anul Brâncoveanu*“, instituţiile de cultură ale statului punând în valoare aspecte ale vieţii sale, materializate astăzi prin impresionanta moştenire culturală care poartă numele de „arta brâncovenească“ sau „cultura brâncovenească“. „Anul Brâncoveanu“ a avut ca motto: „*Cunoaşte, respectă şi promovează valorile neamului românesc*“. Sâmbătă, la agapa oficială, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a dăruit Ordinul „Sfinţii Martiri Brâncoveni“ pentru mireni: domnului Victor Viorel Ponta, prim-ministru al Guvernului României şi preşedintele de onoare al Comitetului de coordonare a „Anului Brâncoveanu“, domnului Victor Opaschi, secretar de stat pentru Culte în Guvernul României. În clasa pentru clerici, ordinul a mai fost acordat părintelui arhimandrit Dionisie Constantin, consilier patriarhal, directorul Atelierelor Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă; părintelui arhimandrit Melchisedec Velnic, stareţul Mănăstirii Putna; şi părintelui Mihai Hau, consilier patriarhal coordonator al Editurilor Patriarhiei Române. Preafericirea Sa a dăruit Ordinul „*Crucea Maria Brâncoveanu*“ pentru cinstirea femeii creştine profesoarei Paula Ciuclea. De asemenea, Preafericirea Sa a dăruit Diploma omagială „Sfinţii Martiri Brâncoveni“ şi medalia omagială a Anului euharistic şi comemorativă a Sfinţilor Martiri Brâncoveni mai multor personalităţi publice, oameni de cultură şi ostenitori din cadrul Administraţiei Patriarhale.

Sfinţirea picturii ctitoriei brâncoveneşti de la Mogoşoaia

Duminică, 17 august, ctitoriile brâncoveneşti de la Mogoşoaia au trăit splendoarea vremurilor de odinioară. Sfântul Domnitor Martir Constantin Brâncoveanu s-a întors, după trei veacuri, la reşedinţa din apropierea Capitalei, de această dată ca sfânt, binecuvântând poporul dreptcredincios prin sfintele sale moaşte. Sfânta Liturghie a fost săvârşită în Altarul de vară din incinta Centrului Cultural „Palatele Brâncoveneşti“ de un sobor de ierarhi români. Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a sfinţit pictura şi a binecuvântat lucrările efectuate la biserica Parohiei „Sfântul Gheorghe“ din Mogoşoaia, cunoscută în trecut drept „biserica din pajişte“.

Evenimentele au început din zori, când, după închinarea ultimilor pelerini, cinstitele moaşte ale Sfântului Domnitor Martir Constantin Brâncoveanu au fost aduse de la Biserica „Sfântul Gheorghe“-Nou din Bucureşti la ctitoriile brâncoveneşti de la Mogoşoaia. Racla cu sfintele moaşte a fost întâmpinată de Înaltpreasfinţitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, delegat al Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, la intrarea în Parcul Mogoşoaia şi purtată, pe o distanţă de mai bine de 1 km, într-un car de epocă special amenajat, tras de patru cai. La pelerinaj au participat preoţi de caritate din judeţul Ilfov, preoţi din cadrul protoieriilor

Ilfov Nord şi Ilfov Sud, preoţi coslujitori de la protoieriile Sector 1 şi Sector 6 Capitală, monahi, monahii şi numeroşi credincioşi. În apropierea Bisericii „Sfântul Gheorghe“ Mogoşoaia, ctitorie a domnitorului martir, racla a fost coborâtă din car şi purtată pe umeri de preoţi în jurul sfântului locaş, după care a fost depusă spre închinare în baldachin.

Sfânta Liturghie a fost săvârşită în Altarul de vară din incinta Centrului Cultural „Palatele Brâncoveneşti“ de Înaltpreasfinţitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, împreună cu un sobor de ierarhi membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, înconjuraţi de preoţi şi diaconi. După slujba Sfintei Liturghii, Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României, a săvârşit slujba de sfinţire a picturii Bisericii „Sfântul Gheorghe“ Mogoşoaia. Din soborul de ierarhi au făcut parte IPS Grigorie, Arhiepiscopul Thyatirelor şi Marii Britanii (Patriarhia Ecumenică); IPS Serafim, Mitropolit de Zimbabwe şi Angola (Patriarhia Alexandriei şi a Întregii Africi); IPS Ignatie, Mitropolitul antiohian al Franţei, al Europei Occidentale şi Meridionale (Patriarhia Antiohiei şi a Întregului Orient); IPS Nectarie, Arhiepiscop de Anthidona şi Epitrop al Patriarhiei Ierusalimului la Constantinopol (Patriarhia Ierusalimului); IPS Theodor, Mitropolit de Akhaltsikhe şi Tao-Klardjeti (Patriarhia Georgiei); IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei; IPS Laurenţiu, Mitropolitul Ardealului; IPS Irineu, Mitropolitul Olteniei; IPS Serafim, Mitropolitul ortodox român al Germaniei, Europei Centrale şi de Nord; IPS Iosif, Mitropolitul ortodox român al Europei Occidentale şi Meridionale; IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului; IPS Irineu, Arhiepiscopul Alba Iuliei; IPS Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului; IPS Calinic, Arhiepiscopul Argeşului şi Muscelului; IPS Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos; IPS Timotei, Arhiepiscopul Aradului; IPS Nicolae, Arhiepiscopul ortodox român al celor două Americi; IPS Arhiepiscop Ioan, Episcopul Covasnei şi Harghitei; PS Corneliu, Episcopul Huşilor; PS Lucian, Episcopul Caransebeşului; PS Sofronie, Episcopul ortodox român al Oradiei; PS Galaction, Episcopul Alexandriei şi Teleormanului; PS Ambrozie, Episcopul Giurgiului; PS Visarion, Episcopul Tulcii; PS Petroniu, Episcopul Sălajului; PS Siluan, Episcopul ortodox român al Ungariei; PS Timotei, Episcopul ortodox român al Spaniei şi Portugaliei; PS Macarie, Episcopul ortodox român al Europei de Nord; PS Varlaam Ploieşteanul, Episcop-vicar patriarhal; PS Andrei Făgărăşeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului; PS Paisie Lugojeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timişoarei; PS Sofian Braşoveanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei şi Luxemburgului; PS Emilian Lovişteanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului; PS Iustin Sigheteanul, Arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului, şi PS Ignatie Mureşeanul, Arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei şi Portugaliei.

„Sinteza brâncovenească între elemente artistice din Orient şi elemente din Renaştere“

La final, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel le-a vorbit credincioşilor prezenţi despre istoricul locaşului de cult şi despre valoarea de simbol a acestuia: *„Această biserică are valoare de simbol, deoarece aici venea adesea domnitorul Constantin Brâncoveanu, pentru a ieşi din tumultul Capitalei, a se odihni, a se ruga, a medita şi a primi pe cei mai importanţi sfetnici pentru a se consulta cu ei. Sfântul Martir Constantin Brâncoveanu voia să dăruiască acest palat fiului său Ştefan, care era un om cultivat, care vorbea greacă şi latină foarte bine şi care citise mult, având o predilecţie deosebită faţă de vieţile sfinţilor. El a scris lauda Sfântului Mare Mucenic Gheorghe şi un cuvânt de laudă la sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului. Această preocupare a prinţului sau voievodului Ştefan, fiul lui Constantin Brâncoveanu, pentru martiri şi pentru Maica Domnului a fost izvorâtă dintr-o dragoste şi dintr-o evlavie deosebită, dar în mod tainic, fără să ştie, a fost o pregătire pentru mucenicie, o mucenicie care a avut loc la Constantinopol chiar în ziua sărbătorii Adormirii Maicii Domnului. De aceea, în pictura din biserica de la Mogoşoaia, tema muceniciei este o dominantă, precum şi cinstirea Maicii Domnului printr-o îmbogăţire iconografică ce depăşeşte iconografia obişnuită a unei biserici. Aici se află o bogăţie teologică şi duhovnicească imensă în tematica picturii şi în accentele care au fost puse atunci când a fost pictată. Ea a fost pictată de marele pictor Constantinos, pe care domnitorul l-a adus în Ţara Românească şi sub conducerea căruia s-a dezvoltat şcoala de pictură bizantină de la Mănăstirea Hurezi*“.

Preafericirea Sa a arătat apoi că Mogoşoaia reprezintă sinteza brâncovenească dintre elementele artistice orientale şi occidentale: *„Pictura bisericii este o reluare şi evidenţiere a picturii bizantine tradiţionale. Palatul însă are elemente din Renaşterea florentină, astfel încât, la Mogoşoaia, se vede sinteza brâncovenească între elemente artistice din Orient şi elemente din Renaşterea italiană. Sfântul Domnitor Constantin Brâncoveanu a făcut trecerea de la Evul Mediu la modernitate, însă nu printr-o convulsie sau printr-o ruptură, ci printr-o sinteză. A păstrat tradiţia răsăriteană, dar a preluat şi elemente din arta occidentală, pe care însă le-a adaptat la buna-cuviinţă a sufletului românesc, inspirându-se şi din arta populară românească. Om al sintezelor, Constantin Brâncoveanu a fost un om care a arătat deodată fidelitate faţă de tradiţia ortodoxă răsăriteană şi deschidere spre ceea ce este nou, venit din Occident*“.

Daruri, diplome şi distincţii pentru binefăcătorii bisericii

Cu prilejul săvârşirii slujbei de sfinţire a picturii bisericii, prin decizia chiriarhală a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, locaşul de cult a primit al doilea hram, Sfinţii Martiri Brâncoveni devenindu-i ocrotitori.

Pictura Bisericii „Sfântul Gheorghe“ Mogoşoaia a fost restaurată cu sprijinul comunităţii şi al autorităţilor locale. În semn de recunoştinţă, Patriarhul României le-a oferit binefăcătorilor care au contribuit la restaurare distincţii şi daruri. Astfel, părintele paroh Ion Vrăjitoru a fost hirotesit iconom stavrofor, iar arhim. Veniamin Goreanu, consilier administrativ al Arhiepiscopiei Bucureştilor, a primit Ordinul „Sfinţii Martiri Brâncoveni“ pentru clerici. Ordinul „Sfinţii Martiri Brâncoveni“ pentru mireni a fost acordat domnilor Marian Petrache, preşedintele Consiliului Judeţean Ilfov, şi Paul Mihai Nicu Precup, primarul comunei Mogoşoaia. Au mai primit Diploma omagială „Sfinţii Martiri Brâncoveni“ cu medalie arhid. Aurel Vlaicu, consilier eparhial în cadrul Sectorului patrimoniu şi pictură bisericească al Arhiepiscopiei Bucureştilor; părintele protopop Cristian Mihai Burcea de la Protoieria Ilfov Nord; Mihail George Staicu, administrator public al comunei Mogoşoaia; Dan Ioan Pechi; Romeo Andronic, pictor restaurator; Doina Mândru, director artistic al Centrului Cultural „Palatele Brâncoveneşti“ Mogoşoaia, şi Ortanţa Ionescu.

Patriarhul României a oferit pentru Biserica „Sfântul Gheorghe“ Mogoşoaia o cruce de binecuvântare, noile ediţii ale Sfintei Evanghelii şi Apostolului, mai multe cărţi de cult şi tipărituri despre epoca brâncovenească, dar şi o icoană a Sfântului Constantin Brâncoveanu ce are încastrată o părticică din moaştele voievodului martir.

Părintele paroh Ion Vrăjitoru a adresat mulţumiri Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, ierarhilor coslujitori şi membrilor comunităţii care au sprijinit restaurarea bisericii şi a oferit Patriarhului României un engolpion şi un buchet de flori.

În continuare, domnul primar Paul Mihai Nicu Precup a acordat Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române titlul de cetăţean de onoare al comunei Mogoşoaia.

Cu prilejul evenimentelor comemorative dedicate Sfinţilor Martiri Brâncoveni şi al resfinţirii picturii bisericii din incinta ansamblului arhitectural de la Mogoşoaia a fost lansată Monografia Bisericii „Sfântul Gheorghe“ Mogoşoaia. Volumul a apărut la Editura „Cuvântul Vieţii“ a Mitropoliei Munteniei şi Dobrogei şi a fost prezentat de arhid. Aurel Vlaicu.

Invitaţii au vizitat apoi expoziţia „Puterea viziunii“ a pictorului şi restauratorului Elena Murariu, găzduită de Palatul Mogoşoaia în perioada 16 august - 1 octombrie 2014.

Racla cu cinstitele moaşte ale Sfântului Domnitor Martir Constantin Brâncoveanu a rămas depusă spre închinare în baldachinul din incinta

Centrului Cultural „Palatele Brâncoveneşti“, după care a fost readusă în ctitoria voievodală „Sfântul Gheorghe“-Nou. La Mogoşoaia, credincioşii se vor putea închina în continuare icoanei Sfântului Constantin Brâncoveanu ce are încastrată o părticică din moaştele domnitorului martir, oferită de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel Bisericii „Sfântul Gheorghe“ Mogoşoaia.

Concert vocal-simfonic dedicat Sfinţilor Brâncoveni

Evenimentele organizate de Patriarhia Română și Arhiepiscopia Bucureștilor cu prilejul împlinirii a 300 de ani de la martiriul Brâncovenilor s-au încheiat duminică seară, la Ateneul Român, cu un concert vocal-simfonic.

Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel adresat organizatorilor și participanților în deschiderea spectacolului s-a intitulat: „*Lumina care transformă jertfa sângeroasă în biruinţă spirituală*”, din care redăm un fragment: „*Cele trei secole care au trecut de la jertfa Sfinţilor Martiri Brâncoveni ne-au învăţat că lumina credinţei lor jertfelnice trebuie receptată cu recunoștință, ca un dar al lui Dumnezeu pentru neamul românesc. Un Domnitor creștin care își dăruiește viața pentru credința şi demnitatea poporului său este un martir care luminează devenirea poporului pe care îl reprezintă. Sfântul Domnitor Martir Constantin Brâncoveanu continuă și în cer rugăciunea sa pentru poporul pe care l-a ocrotit și l-a condus cu credinţă şi cu demnitate în anii lui de domnie. Moștenirea brâncovenească spirituală, culturală şi patriotică este o lumină în istorie, iar coroana cerească a Sfinţilor Martiri Brâncoveni este o lumină în veșnicie. Din această lumină, care transformă jertfa sângeroasă în biruinţă spirituală, ne hrănim mintea şi inima pentru a creşte duhovnicește în dreapta credinţă, în bunătatea inimii şi în recunoştinţa faţă de sfinţii şi eroii Neamului românesc*”.

Preafericirea Sa a acordat mai multe ordine și diplome celor care au sprijinit organizarea evenimentului. Sorin Oprescu, Primarul Capitalei, actorul Dorel Vișan, dirijorul Daniel Jinga și Părintele Arhidiacon Mihail Bucă au primit Ordinul „Sfinții Martiri Brâncoveni”. Ordinul „Maria Brâncoveanu” i-a fost conferit sopranei Ana Cebotari. Totodată, Traian Radu Negrei, Directorul Administraţiei Monumentelor şi Patrimoniului Turistic, Andrei Dumitriu, directorul general al Ateneului Român și Nicolae Licareț, directorul adjunct artistic al instituției au primit Diploma omagială „Sfinții Martiri Brâncoveni”.

În continuare, au adus „Cinstire Sfinţilor Martiri Brâncoveni” Grupul psaltic Tronos al Patriarhiei Române, Corul Accoustic şi Orchestra Metropolitană Bucureşti.

În deschiderea concertului vocal-simfonic, în foaierul Ateneului Român, participanții au putut vizita expoziția „Puterea viziunii” a Elenei Murariu. Preafericitul Părinte Patriarh Daniel i-a oferit acesteia cu acest prilej Diploma omagială „Sfinții Martiri Brâncoveni”. Expoziția a fost prezentată de academicianul Răzvan Theodorescu.

Material preluat de pe *www.basilica.ro*

Act Sinodal Comemorativ la împlinirea a 300 de ani de la martiriul Sfinţilor Brâncoveni

Preaiubitului cler, cuviosului cin monahal şi dreptcredincioşilor creştini din cuprinsul Patriarhiei Române,

Har, milă şi pace de la Dumnezeu, iar de la Noi, arhiereşti binecuvântări!

Istoria l-a înscris pe voievodul martir *Constantin Brâncoveanu* în rândul marilor domnitori ai neamului nostru, iar Biserica l-a trecut în rândurile sfinţilor martiri, apărători ai credinţei creştine şi ctitori de locaşuri sfinte, alături de cei *patru fii ai săi, Constantin, Ştefan, Radu, Matei şi de sfetnicul Ianache (Văcărescu),* aceştia fiind canonizaţi de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în data de 20 iunie 1992, cu data de pomenire în 16 august, şi proclamaţi solemn ca sfinţi prin *Tomosul Sinodal de Canonizare*, citit în data de 15 august 1992, în *Biserica Sfântul Gheorghe-Nou din Bucureşti,* ctitorie brâncovenească în care se află mormântul domnitorului.

Pentru evocarea moştenirii spirituale şi culturale brâncoveneşti şi *evidenţierea modelului Sfinţilor Brâncoveni de iubire jertfelnică şi statornică faţă de Biserică şi de poporul român,* Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în şedinţa sa de lucru din 29 octombrie 2012, a proclamat anul 2014 ca fiind *„Anul comemorativ al Sfinţilor Martiri*

Brâncoveni", deoarece *se împlinesc 300 de ani* (15 august 1714-15 august 2014) de la *martiriul Sfinţilor Brâncoveni*.

Format într-un mediu cărturăresc şi având conştiinţa unităţii de neam, Sfântul Constantin Brâncoveanu a fost un domnitor învăţat şi un promotor al educaţiei şi al culturii. El a reorganizat *Academia Domnească* (1694) din Mănăstirea *Sfântul Sava*, precursoare a Universităţii din Bucureşti (1864), şi, tot prin grija sa, au fost organizate *şcoli cu predare în limbile română şi slavonă, în incinta* Mănăstirilor *Sfântul Gheorghe Vechi* şi *Colţea* din Bucureşti, precum şi la *Mănăstirea Sâmbăta de Sus* din Ţara Făgăraşului. Promotor al culturii, el s-a îngrijit ca, în unele mănăstiri, mai ales în ctitoriile sale, să fie organizate *biblioteci*, care au devenit renumite şi datorită cărţilor provenite din marile centre culturale ale Europei apusene.

Sfântul Voievod Constantin Brâncoveanu a încurajat şi a sprijinit tipărirea lucrărilor de cultură teologică şi laică. Domnia lui a început cu apariţia *Bibliei de la Bucureşti*, în anul 1688, iar apoi, pentru a continua lucrarea de promovare a limbii şi culturii creştine româneşti, el a încredinţat coordonarea tipografiei domneşti din Bucureşti monahului georgian Antim, viitorul mitropolit Antim Ivireanul al Ţării Româneşti (1708-1716). Astfel, prin dezvoltarea culturală intensă în diferite direcţii, *oraşul Bucureşti a devenit un centru spiritual şi cultural semnificativ în sud-estul Europei*, iar domnitorul Ţării Româneşti un *susţinător al culturii în întreg spaţiul românesc*.

Iubitor de Hristos şi de Biserică, Sfântul Voievod Constantin Brâncoveanu a fost *un mare ctitor de mănăstiri şi biserici*, ridicând din temelie unele noi şi restaurând sau înzestrând altele mai vechi. În acest sens, sunt emblematice *Mănăstirea Hurezi* din Ţara Românească şi *Mănăstirea Sâmbăta de Sus* din Transilvania. De asemenea, amintim *Biserica Sfântul Gheorghe-Nou* din Bucureşti şi *Biserica Sfântul Gheorghe de la Mogoşoaia*, precum şi bisericile sale de la *Făgăraș* şi *Ocna Sibiului*, construite pentru a întări Ortodoxia din Transilvania.

Voievodul martir Constantin Brâncoveanu a sprijinit cu multă generozitate întreaga Ortodoxie care se afla sub stăpânirea otomană, şi anume, *a tipărit cărţi în limbile română, greacă şi slavonă* şi a sprijinit pe creștinii ortodocși din Georgia să aibă propria lor tipografie. *Pentru prima dată în istorie a tipărit o carte de cult în limba arabă, „Liturghierul greco-arab"* la tipografia de la Mănăstirea *Snagov*, în anul 1701, cu ajutorul stareţului Antim Ivireanul. A ajutat, financiar şi material, Patriarhiile din Constantinopol, Alexandria, Antiohia, Ierusalim, Biserica Georgiei, precum şi multe mănăstiri din Muntele Athos, construind sau reparând biserici şi paraclise în cuprinsul acestora. Astfel, el a arătat *multă dărnicie, evlavie şi*

demnitate, rămânând o pildă vie pentru domnitorii creştini şi pentru susţinătorii culturii creştine.

Sfântul Voievod Constantin Brâncoveanu a avut 11 copii (4 fii şi 7 fiice), fiind un părinte harnic, înţelept şi generos care, împreună cu soţia sa, Doamna Maria Brâncoveanu, *femeie curajoasă, evlavioasă şi iubitoare de Biserică şi Neam,* reprezintă *un model demn de urmat pentru familia creştină, pentru educaţia creştină a copiilor, pentru multa statornicie în mărturisirea dreptei credinţe şi promovarea valorilor culturii creştine.*

Cinstirea memoriei Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu este o datorie de conştiinţă a întregului popor român. De aceea, *şi Guvernul României, prin hotărârea nr. 1167/2013, a declarat anul 2014, ca fiind „Anul Brâncoveanu”*. În acest context, mai multe evenimente majore au marcat, anul acesta, caracterul liturgic-misionar al cinstirii memoriei Sfântului Constantin Brâncoveanu:

1. *Deshumarea moaştelor Sfântului Constantin Brâncoveanu,* în ziua de 13 mai 2014, şi cinstirea lor prin aşezarea într-o raclă de argint aurit, după ce, *multă vreme, acestea au fost tăinuite, în Biserica „Sfântul Gheorghe-Nou” din Bucureşti, încă din anul 1720,* când au fost aduse aici de Doamna Maria Brâncoveanu;

2. *Organizarea, în ziua de 21 mai 2014, a procesiunii-pelerinaj cu moaştele Sfântului Constantin Brâncoveanu, de la Catedrala Patriarhală la Biserica „Sfântul Gheorghe-Nou”*, ca o reconstituire, după 80 de ani, a procesiunii-comemorare din anul 1934, la împlinirea a 220 de ani de la moartea sa, desfăşurată în prezenţa Regelui, a Patriarhului României şi a unui mare număr de ierarhi, preoţi, monahi, monahii şi credincioşi, cu semnificativa deosebire că, în acest an, 2014, *Domnitorul a fost cinstit nu printr-un parastas, ci prin venerarea sfintelor sale moaşte, ca Sfânt rugător în Ceruri împreună cu ceilalţi Sfinţi Brâncoveni*;

3. *Sfinţirea noii picturi şi binecuvântarea amplelor lucrări* la Biserica *Sfântul Gheorghe-Nou* din Bucureşti, îmbrăcată acum într-un veşmânt nou, pentru a cinsti mai mult prezenţa aici a moaştelor Sfântului Voievod Martir;

4. *Coliturghisirea ierarhilor Sfântului nostru Sinod şi a reprezentanţilor Bisericilor Ortodoxe surori prezenţi aici*, astăzi, 16 august 2014, în însăşi ziua *pomenirii Sfinţilor Martiri Brâncoveni;*

5. *Continuarea procesiunii-pelerinaj cu moaştele Sfântului Constantin Brâncoveanu la cele mai importante biserici ctitorite de el în Ţara Românească şi în Transilvania,* până la sfârşitul acestui *An Comemorativ,* pentru a întări comuniunea românilor în rugăciune şi demnitate, deoarece de la *Sfinţii Martiri Brâncoveni învăţăm nu numai credinţa şi evlavia, ci şi demnitatea de a rămâne creştini mărturisitori până la moarte*.

P.S. Iustin Sigheteanul semnând hrisovul de proclamare a Anului Omagial al Sfinţilor Martiri Brâncoveni

În plan cultural şi academic, au fost organizate numeroase conferinţe, congrese, simpozioane şi concursuri tematice, atât de către Biserică, în ţară şi străinătate, cât şi de Academia Română şi alte instituţii publice, cu sprijinul autorităţilor de stat centrale şi locale. Pe parcursul acestui *An Comemorativ*, au fost publicate mai multe studii, monografii, albume şi lucrări ştiinţifice la editurile Patriarhiei Române, la editurile eparhiilor şi la alte edituri.

Sfântul Constantin Brâncoveanu a fost un statornic mărturisitor al credinţei creştine ortodoxe, prin jertfa sa martirică, şi un susţinător al culturii şi al artei româneşti. *Profunzimea sintezei brâncoveneşti dintre credinţă şi cultură, dintre valorile artistice din Răsărit şi cele din Apus, s-a dezvoltat creativ într-un stil artistic distinct în istoria civilizaţiei româneşti şi europene, cunoscut sub numele de stilul brâncovenesc.*

În toată viaţa şi activitatea sa, Sfântul Domnitor Martir Constantin Brâncoveanu a urmat modelul Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena, de la care *a învăţat să păstreze credinţa în Hristos, să construiască biserici şi mănăstiri, să dezvolte opera socială şi culturală creştină în societate, să fie un adevărat conducător de stat, înţelept şi echilibrat, apărând viaţa şi valorile poporului pe care-l conduce.*

Comemorarea solemnă a Sfinţilor Martiri Brâncoveni de către Patriarhia Română, cu participarea reprezentanţilor Patriarhiei Ecumenice, Patriarhiilor Alexandriei, Antiohiei, Ierusalimului şi Georgiei, pe care Sfântul Voievod Constantin Brâncoveanu le-a preţuit şi le-a ajutat,

culminează cu această Sfântă Liturghie săvârşită în duh de comuniune fraternă între Bisericile noastre surori, astăzi, sâmbătă, 16 august 2014, în ziua pomenirii Sfinţilor Brâncoveni. *Acest moment sfântşi solemn ne cheamă să fim mărturisitori ai credinţei creştine, ctitori de locaşuri sfinte şi de cultură creştină, ne îndeamnă să cultivăm într-ajutorarea frăţească şi să fim darnici, având în suflet iubire jertfelnică, smerită şi milostivă.*

Exemplul vieţii Sfântului Constantin Brâncoveanu închinată lui Hristos Domnul până la moarte martirică şi rugăciunile înălţate înaintea Tronului Preasfintei Treimi, de către Sfinţii Martiri Brâncoveni, constituie un *izvor permanent de lumină şi înnoire pentru viaţa creştină de astăzi.*

Ne rugăm Preasfintei Treimi să ne dăruiască tuturor credinţă puternică, dragoste faţă de Biserică şi popor, dar mai ales să învăţăm, din pilda Sfinţilor Martiri Brâncoveni, că iubirea izvorâtă din credinţa în Iisus Hristos Cel Răstignit şi Înviat este mai mare decât teama de moarte, pentru că Hristos Însuşi dăruieşte martirilor cununi cereşti de biruinţă, potrivit făgăduinţei *„Fii credincios până la moarte şi îţi voi da cununa vieţii”* (Apocalipsa 2,10).

Şi astfel, cu un cuget şi cu o inimă, împreună să preamărim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Treimea cea deofiinţă şi nedespărţită, şi să zicem: *„Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Lui”* (Psalmul 67, 36). Amin!

PREŞEDINTELE SFÂNTULUI SINOD
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

† D A N I E L

ARHIEPISCOPUL BUCUREŞTILOR,
MITROPOLITUL MUNTENIEI ŞI DOBROGEI,
LOCŢIITORUL TRONULUI CEZAREEI CAPADOCIEI ŞI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Imagini din cadrul declarării solemne a Actului Sinodal Comemorativ

Procesiunea pe străzile Bucureştilor
cu moaştele Sfântului Voievod Constantin Brâncoveanu

Mutarea Sfintelor Moaşte Brâncoveneşti în noua raclă

Preafericite şi Preasfintite Părinte Daniel,
Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Ungrovlahiei şi Patriarh al
Bisericii Ortodoxe Autocefale a României,
foarte iubite şi preadorite frate în Hristos şi coliturghisitor
al Smereniei Noastre, pe cinstita Voastră Preafericire
Vă îmbrăţişăm frăţeşte în Domnul, adresându-Ne cu bucurie.

Moartea martirică pentru Hristos şi pentru neprihănita credinţă în El a reprezentat pentru Sfânta noastră Biserică încă dintru început un motiv de cinste şi de respect faţă de cel care mărturiseşte, făcând trimitere la cinstea oferită lui de Domnul, Care subliniază că „*oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, şi Fiul Omului va mărturisi pentru el înaintea îngerilor lui Dumnezeu*” (Luca 12,8).

Foarte devreme s-a consacrat ca această cinstire să fie conferită martirilor lui Hristos în fiecare an, după cum mărturiseşte o scrisoare păstrată în Martiriul Sfântului Sfinţit Mucenic Policarp, Episcopul Smirnei, care oferă informaţii despre întrunirea creştinilor din ziua martiriului Sfântului şi scopul acesteia „*pentru ca Domnul să ne dăruiască nouă celor ce cu veselie şi bucurie ne-am întâlnit să săvârşim după putinţă ziua martiriului său spre pomenirea celor pătimite şi spre exersarea şi*

pregătirea celor viitoare" (Epistula ecclesiae Smyrenensis de martyrio sancti Polycarpi, Ed. H. Musurillo, The Acts of the Cristian Martyrs, Oxford, 1972, 18.2), precum şi comunicarea zilei şi anului morţii mucenicești din Martiriul Sfântului Sfinţit Mucenic Ignatie Teoforul *„pentru ca, întruniţi fiind în vremea martiriului, să facem cunoscut pe atletul şi mucenicul curajos al lui Hristos*" (Martyrium Ignatii Antiocheni, Ed. F. Diekamp-F.X. Funk, Patres apostolici, Tübingen 1913, vol. 2, p. 338).

Urmând acestei tradiţii, toţi Părinţii purtători de Dumnezeu i-au îndemnat pe credincioşi să-I cinstească pe martiri, deoarece, după cum aminteşte arătătorul celor cereşti Marele Vasile, în Cuvântul său la Sfinţii Patruzeci de Mucenici care au mărturisit în Sevastia *„că cinstirea dată celor buni este o dovadă a dragostei noastre faţă de Stăpânul tuturor*" (PG 31, 508.14), şi iarăşi fiindcă adevărata cinstire a martirilor îi face pe cei ce-i cinstesc vrednici de cinstea mucenicilor, după cuvintele aceluiaşi Mare Părinte: *„Fericeşte, deci, cu toată inima pe cel care a suferit mucenicia, ca să fii şi tu, prin voinţă, mucenic şi să pleci din această lume învrednicit de aceleaşi răsplăţi ca şi mucenicii, fără prigoană, fără foc şi fără biciuiri*" (PG 31, 508.18). Şi dacă cinstirea celor care din dragoste şi-au jertfit viaţa pentru credinţa fierbinte în Hristos şi pentru adevărata dragoste faţă de El reprezintă recunoştinţa datorată de Biserică celor ce au împurpurat veşmântul ei prin cinstitele lor sângiuri şi au îmbogăţit-o cu moaştele lor izvorâtoare de har, recunoştinţa datorată celor care, mai înainte de martiriu, au săvârşit binefaceri în multe chipuri şi au dat spre slujba Bisericii darurile primite de ei de la Dumnezeu, este cu atât mai mare.

Aşadar, cu bună dreptate, Sfântul Sinod al Sfintei Biserici (Ortodoxe) a României, prin insuflarea Duhului Sfânt, a ajuns la hotărârea plăcută lui Dumnezeu de a cinsti martiriul iubitorului de Hristos şi evlaviosului Constantin Brâncoveanu şi al celor patru fii ai săi, Constantin, Ştefan, Radu şi Matei, împreună cu care fiind întemniţat şi chinuit pentru a-şi părăsi strămoşeasca credinţă, acesta a rămas credincios până la moarte (Apocalipsa 2,10) şi a primit răbdător moartea martirică prin decapitare împreună cu fiii şi cu însoţitorii săi. Moartea sa mucenicească a reprezentat pecetluirea adevăratei dragoste pentru Hristos şi pentru Biserica Ortodoxă, pe care a sprijinit-o cu mărinimie prin nenumărate daruri şi binefaceri, printre care se numără: zidirea (ridicarea) de biserici, mănăstiri şi paraclise atât în România şi în Sfântul Munte, cât şi în Constantinopol, cum ar fi biserica Sfântului Nicolae din Galata şi biserica Sfintei Paraschevi din Pikridion, întărirea prin orice mijloace a credinţei creştine în vremuri dificile şi apărarea poporului binecredincios al lui Dumnezeu.

Urmând iniţiativei vrednice de laudă şi bineplăcute lui Dumnezeu a predecesorului Preafericirii Voastre, a vrednicului de pomenire Patriarhul Teoctist al României, cu privire la Sfinţii Martiri Brâncoveni, aţi hotărât în Sinod ca, la împlinirea a 300 de ani de la martiriul lor, care a avut loc la

Constantinopol în data de 15 august 1714, să consacraţi anul în curs (2014) ca an omagial al Sfinţilor Martiri Brâncoveni, evidenţiind viaţa şi statornicia credinţei lor ca model pentru întreaga turmă binecredincioasă a Sfintei Biserici a României.

Răspunzând cu multă bucurie cererii frăţeşti îndreptate Smereniei Noastre de a trimite un reprezentant al Patriarhiei Ecumenice la manifestaţiile festive organizate în cinstea Sfinţilor Martiri Brâncoveni în perioada 14–17 august 2014, prin intermediul Înaltpreasfinţitului Părinte Grigorie, Arhiepiscop de Thyateira şi Marea Britanie, iubitul nostru frate în Hristos şi coliturghisitor, care va transmite şi scrisoarea noastră patriarhală de felicitare, ne exprimăm marea bucurie atât a noastră personal, cât şi a Sfintei Biserici a Constantinopolului, ai cărei fii duhovniceşti au fost cinstiţii Martiri (Brâncoveni), în ceea ce priveşte promovarea personalităţilor acestor sfinţi bărbaţi, în special a lui Constantin Brâncoveanu, care a avut o legătură strânsă cu scaunul nostru patriarhal şi cu vrednicii de pomenire predecesori ai noştri, Patriarhii Ecumenici Calinic al II-lea, Dionisie al IV-lea şi Calinic al III-lea, care l-au apreciat, primul conlucrând cu acesta la reclădirea sfintelor lăcaşuri, al doilea fiind cel care l-a uns ca domn al Ţării Româneşti în anul 1688, iar al treilea fiind cel care a alcătuit un canon (liturgic) în cinstea lui.

Felicitându-ne pe noi înşine şi unii pe alţii cu ocazia acestei cinstite sărbători, care reprezintă cel mai bun motiv de întărire a credinţei pleromei binecinstitoare a ambelor Sfinte Biserici ale noastre şi de consolidare a legăturilor noastre frăţeşti şi pentru mai departe, prin rugăciunile Sfântului Constantin Brâncoveanu şi ale celor împreună cu el, al căror har ne rugăm să acopere binecredinciosul popor român, vă îmbrăţişăm iarăşi cu sărutare frăţească şi rămânem cu multă dragoste întru Domnul şi cu aleasă cinste.

Al Preafericirii Voastre celei cinstite iubit frate întru Hristos,

† Bartolomeu,
Patriarhul Constantinopolului

PATRIARHIA ROMÂNĂ

Cancelaria Patriarhului
Nr. 79 / 2014

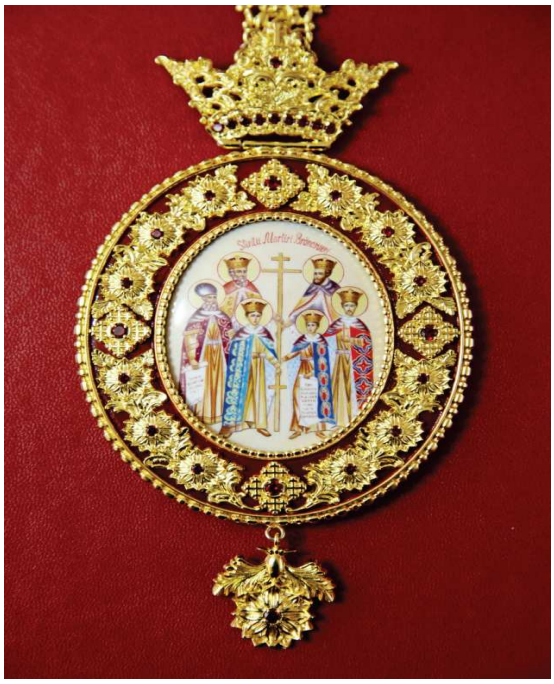
Ascultând cuvintele de îndemn ale Sfântului Apostol Pavel „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința" (Evrei 13, 7);

Luând aminte la încredințările primite despre activitatea deosebită în apărarea și slujirea dreptei credințe, în promovarea culturii și spiritualității românești, pe temeiul prerogativelor conferite Nouă de Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române și, ca semn al prețuirii și binecuvântării Noastre, acordăm

ORDINUL
SFINȚII MARTIRI BRÂNCOVENI
Preasfințitului Părinte Iustin Sigheteanul
Arhiereu-vicar al Episcopiei Ort. Române Maramureșului și Sătmarului

Dată în Reședința Noastră Patriarhală din București, în anul mântuirii 2014, *luna* AUGUST, *ziua* 16

†DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

***Ordinul Sf. Martiri Brâncoveni* conferit de P.F. Părinte Patriarh Daniel P.S. Sale Dr. Iustin Sigheteanul – Arhiereu vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului**

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Moştenirea Brâncovenească în Transilvania

Anul acesta, în Patriarhia Română sunt comemoraţi Sfântul Domnitor Constantin Brâncoveanu şi cei patru fii ai săi, Constantin, Ştefan, Radu şi Matei, la împlinirea a 300 de ani de la martiriul lor. Încă de la începutul anului au început să fie publicate lucrări ştiinţifice prin care sunt amintite şi preţuite viaţa, activitatea şi mai ales moartea cruntă pentru Hristos a celor cinci mari bărbaţi sfinţi ai neamului, alături de sfetnicul domnitorului şi ginerele său, Ianache Văcărescu. Deşi a condus 26 de ani poporul pravoslavnic din Ţara Românească, Sfântul Constantin Brâncoveanu i-a avut în inima sa şi pe fraţii români de peste munţi, în special pe cei din Transilvania, asupriţi de stăpânitorii vremii şi de mişcări religioase, cum ar fi Uniaţia, şi care se aflau în pericol de a-şi pierde identitatea şi credinţa strămună.

Epoca domniei lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714) a fost una dintre cele mai rodnice pentru cultura şi arta românească, un moment de vârf, o etapă de mare înflorire culturală, iradierea artei brâncoveneşti cuprinzând deopotrivă Transilvania, Banatul şi Moldova, reflexe fiind prezente şi în Basarabia.

O semnificaţie şi o importanţă deosebită a avut pentru Transilvania sfertul de veac al domniei lui Constantin Brâncoveanu, înfloritoare etapă în evoluţia artelor româneşti, domnul Ţării Româneşti fiind ctitor şi protector pentru conaţionalii săi din interiorul arcului carpatic.

La sfârşitul secolului al XVII-lea arhitectura religioasă a românilor transilvăneni cunoaşte o stagnare, construindu-se relativ puţin, cele mai importante edificii de cult fiind înălţate din generozitatea principelui Constantin Brâncoveanu şi a familiei sale. În ultimul deceniu al veacului al XVII-lea Domnul Ţării Româneşti înalţă la Făgăraş biserica „Sfântul Nicolae“, iar în anii 1700-1701 finalizează construcţia bisericii Mănăstirii Sâmbăta de Sus, exemple tipice de arhitectură de la sudul Carpaţilor, edificate în Transilvania (Marius Porumb, *Un veac de pictură românească din Transilvania - Secolul XVIII*, Editura Meridiane Bucureşti, 2003, pp. 9-17).

Domnitorul a ridicat în 1707 o biserică pe moşia sa de la Poiana Mărului, judeţul Braşov, şi va reface vechea ctitorie a lui Mihai Viteazul de la Ocna Sibiului, iar biserica românilor din Berivoii Mari, judeţul Braşov, va fi edificată prin mărinimia soţiei sale, Doamna Maria. Exemplul principelui este urmat de viitorul domn, Ştefan Cantacuzino, care construieşte pe moşia sa transilvană de la Vaida Recea, judeţul Braşov, o biserică în 1709.

De asemenea, a dăruit numeroase ajutoare bisericii Sfântul Nicolae din Scheii Braşovului, pe care au ajutat-o, de altfel, şi mulţi dintre înaintaşii săi. Mitropoliei din Alba Iulia i-a acordat în 1698, o subvenţie anuală de 6000 de aspri, ca să-i fie “*de întărire şi ajutor, întrucât o ştim ca pe o corabie ce se leagăna în mijlocul valurilor mării*”, iar la 15 iunie 1700 i-a dăruit o moşie de la Merişani, în părţile Argeşului.

Ucenicul lui Antim Ivireanul, Mihail (Istvanovici) Ştefan, a fost trimis în 1699 la Alba Iulia, unde a tipărit un Chiriacodromion (o ediţie revăzută a Cazaniei lui Varlaam de la Iaşi, din 1643) si o Bucoavnă, adică un Abecedar. După 1701, anul în care mitropolitul Atanasie Anghel din Alba Iulia a acceptat “unirea” cu Biserica Romei, Constantin Brâncoveanu a trimis scrisori de încurajare către românii din Şcheii Braşovului sfătuindu-i să rămână statornici în dreapta credinţă. Cărţile româneşti tipărite în timpul domniei lui au cunoscut o largă circulaţie în Transilvania, ajungând până în Maramureş. Unele erau dăruite de el însuşi, potrivit însemnărilor făcute pe ele de anumiţi preoţi.(Lect. univ. dr. Agnes Erich – *Constantin Brâncoveanu – ctitor de cultură*, în rev. “*Studii de Biblioteconomie şi Stiinţele Informării*” nr. 8/2004).

Răspândirea stilului brâncovenesc

După 1714, anul martiriului Brâncovenilor, numeroşii pictori formaţi în Ţara Românească în şcoala de la Horezu, datorită prestigiului de care se bucurau, sunt solicitaţi să împodobească cu frescă şi icoane cele mai importante ctitorii ale românilor transilvăneni, perpetuând astfel un fenomen artistic până în primele decenii ale secolului al XIX-lea.

În legătură directă cu centrele artistice brâncoveneşti de la sudul Carpaţilor este formarea, în deceniul al doilea al secolului XVIII, la

Răşinari, a unui important centru de pictură, în care vor activa mai multe generaţii de artişti, dintre care îi amintim pe Popa Ivan, Nistor Dascălul, Iacov şi Stan Zugravi, care abordează un limbaj artistic ce trădează contacte directe cu ambianţa culturală brâncovenească.

Un grup de pictori veniţi din Ţara Românească, având în frunte pe Andrei Zugravul de la Horezu, pictează la 1730 în Banat, la Mănăstirea Săraca, ansamblul mural având o concepţie şi viziune unitare, scene şi figuri, compoziţii şi motive decorative amintindu-ne de realizările marii şcoli de la Mănăstirea Horezu (Marius Porumb, *Un veac de pictură românească din Transilvania. Secolul XVIII*, Editura Meridiane, Bucureşti, 2003, p. 13).

Aproape concomitent, în anul 1732, Ion Zugravul, ce poate fi identificat cu unul din pictorii ce provin de la Horezu, se afla în fruntea unui grup numeros, „*având trăsăturile unei adevărate şcoli de pictură*“, care împodobea cu frescă vechea biserică românească din Lipova, judeţul Arad. În grupul ucenicilor-colaboratori îi remarcăm pe Nedelcu Popovici, Şerban Zugravul şi Radu Popovici, cunoscuţi pentru activitatea deosebită în Banat şi pe valea Mureşului (Horia Medeleanu, *Perspectivă nouă asupra picturii din biserica din Lipova (jud. Arad),* în „Buletinul Monumentelor Istorice“ (BMI), 1981, nr. 1, pp. 83-88).

Procesul de răspândire şi adoptare în Transilvania a stilului brâncovenesc, început în primele decenii ale secolului al XVIII-lea, încă în timpul domniei principelui Constantin Brâncoveanu, va continua şi în deceniile următoare, cunoscând în provincia intracarpatică o amploare deosebită. Pictura brâncovenească şi postbrâncovenească a împodobit bisericile româneşti transilvănene indiferent de confesiune, bucurându-se de un prestigiu deosebit prin calităţile sale artistice şi decorative. Dacă în primele decenii arta brâncovenească s-a propagat ca un semn al susţinerii Ortodoxiei transilvane, începând cu deceniul al patrulea valorile artistice de la sudul Carpaţilor sunt receptate ca autentice manifestări ale unui stil naţional.

Apreciind aceste realizări ale domnitorului putem concluziona că Sfântul Domnitor Constantin Brâncoveanu a fost un mare ctitor de cultură şi de locaşuri sfinte, un sprijinitor prin cuvânt şi faptă al Ortodoxiei de pretutindeni şi o figură de seamă din istoria neamului românesc.

Pr. dr. Cristian Ştefan
- consilier cultural eparhial

Biserica ctitorită în Ocna Sibiului

Biserica Brâncovenească din Făgăraş

Biserica Mănăstirii Sâmbăta de Sus

Biserica Brâncovenească din Sâmbăta

Constantin Brâncoveanu
- ctitor de cultură românească şi lăcaşuri de închinare

„In multe chipuri şi în multe rânduri Domnul Dumnezeu a căutat cu milă spre neamul nostru românesc. De la Dumnezeu ne-a venit întotdeauna ajutorul Său şi El a ridicat din mijlocul nostru un lung şir de bărbaţi desăvârşiţi care ne-au scăpat din nevoi şi ne-au arătat drumul cel drept al vieţii celei bineplăcute oamenilor şi lui Dumnezeu.'' [1]

Din şirul acestor „bărbaţi desăvârşiţi'' fac parte şi Voievozii, care ca nişte trimişi de sus ne-au apărat legea când ne aflam la strâmtoare din pricina altor neamuri vrăşmaşe. Dacă biruiau pe păgâni, ei înălţau rugăciuni la Dumnezeu, dacă erau biruiţi considerau că Dumnezeu i-a pedepsit pentru mulţimea păcatelor lor. Biruinţele le încununau prin zidiri de biserici şi de mănăstiri. Dacă erau vremuri de pace şi de linişte, voievozii îngrijeau de popor, făceau judecăţi drepte, ridicau şcoli şi scoteau de sub tipare cărţi de slujbă. Când vrăşmaşii le cereau voievozilor să-şi îngenuncheze ţara, ori să se lepede de credinţa lor strămoşească, atunci ei alegeau să moară în chinuri, decât să facă acest lucru urât de oameni şi de Dumnezeu.2

Din acest şir de voievozi, făcători de bine şi purtători de credinţă vie, care au suferit mucenicia face parte şi Constantin Vodă Brâncoveanu, Domnul Tării Româneşti.

Primii ani din viaţa pământească a lui Constantin Brâncoveanu

Din documentele vremii aflăm de bunăstarea materială şi duhovnicească a familiei în care s-a născut Sfântul Voievod Brâncoveanu. Astfel, bunicul dinspre tată, se numea Preda Brâncoveanu şi era postelnicul din vremea lui Matei Basarab, fiind căsătorit cu nepoata de soră a lui Matei Basarab era foarte bogat, încât cunoscutul călător Pavel din Alep mărturisea că fusese „foarte bogat şi fără de pereche în această ţară”3. Acesta ctitorise Mănăstirea Dintr-un Lemn cu hramul „Naşterea Maicii Domnului” (1634-1635) şi Mănăstirea Brâncoveni.

Tatăl său, s-a numit Papa Brâncoveanu, şi era la fel de bogat, acesta ajunge postelnic prin căsătoria cu Stanca, fiica postelnicului Constantin Cantacuzino, ginerele lui Radu Şerban, înrudit cu Mihai Viteazul.4

Copilăria lui a fost însă greu încercată, pentru că în 1655, la vârsta de numai un an el a rămas orfan, pentru că tatăl său, Papa Brâncoveanu a fost ucis în casele sale din Dealul Mitropoliei timpul răscoalei dorobanţilor, ridicaţi împotriva domniei, fiind socotit complotist.

Astfel viitorul domnitor va fi crescut de mama sa Stanca**,** dar şi de bunica după tată, Păuna Greceanu şi mai ales de unchiul Constantin Cantacuzino, căruia i se adresa cu apelativul „tată”. Copilărind la Bucureşti, în casele părinteşti, aproape de curtea domnească, a putut deprinde atât învăţătură bisericească cât şi profană, cunoştea limbile clasice precum şi limba turcă.

„Din caligrafia admirabilă a scrisorilor lui, se vede creşterea îngrijită pe care a primit-o, având aceeaşi aplecare pentru citire, aceeaşi tendinţă de a îndemna spre lucrări literare, acelaşi gust pentru scrierile istorice, acelaşi simţ pentru artă, ca unchiul său Stolnicul” 5

Educaţia pe care a primit-o, l-a ajutat să pătrundă tainele scrierilor patristice şi să îşi dorească să trăiască ca un creştin autentic. Acest fapt devine evident mai târziu în multele ctitorii ale sale, în dorinţa de a tipări şi a răspândi scrierile patristice, dar şi în modul în care şi-a crescut şi educat proprii copii.

Frumuseţea caracterului său dublată de cultura sa vastă a fost binecuvântată de Dumnezeu şi de o mare avere pe care viitorul voevod a ştiut bine să o chivernisească. Toate acestea au putut fi prerogativele care l-au ajutat să urce în cariera sa diplomatică. Astfel, la numai 20 de ani în 1674, el a ajuns „vftori postelnic” (al doilea postelnic), pentru ca mai apoi 1676 să devină „vftori logofăt”, iar în 1678, mare agă (comandant al trupelor şi răspunzător de paza capitalei), apoi ispravnic de scaun, mare

postelnic şi, în 1682, mare spătar, funcţie similară celei de ministru al apărării naţionale din vremile noastre.6 *„Stăpân pe o avere mare, frumos şi isteţ, împodobit cu învăţătură şi versat în afacerile ţării, întrunind în persoana sa drepturile la tron ale celor mai vechi familii, Brancoveanu care atunci avea 35 de ani, era socotit de Şerban Cantacuzino însuşi că ar putea să îi fie urmaş, dacă soarta n-ar îngădui propriului său fiu, Gheorghe, să fie în vârstă, în clipa când s-ar isprăvi stăpânirea părintească''* 7

Alegerea ca domn a lui Constantin Brâncoveanu -1688

Contextul înscăunării Sfântului Constantin Brâncoveanu a fost unul extrem de complex. Imediat după moartea lui Şerban Cantacuzino au început lupte aprige pentru putere, văduva răposatului, doamna Maria, era dornică să-l încoroneze pe fiul ei, minor, Gheorghe. Între timp, la Palatul Mitropoliei din Bucureşti, grupul boierilor şi clericilor dominaţi de fraţii răposatului domn, Constantin stolnicul şi Mihai, marele spătar, a decis alegerea şi impunerea ca domn a lui Constantin Brâncoveanu fără aprobarea Porţii otomane şi a împăratului de la Viena. Nu s-a mai aşteptat aprobarea numirii unui nou domnitor, datorită pericolului iminent ca în perioada de vacantare a tronului domnesc, ţara să fie ocupată fie de turci, fie de ruşi sau de austrieci.8

Caracterul său, priceperea şi firea sa interioară paşnică şi blândă au fost motivele care au dus la alegerea lui ca domn, după cum mărturisesc cronicile vremii: *„Şi făcură socoteală că Constantin logofătul Brâncoveanu este de neam de al lui Matei vodă şi are şi alte bunătăţi, blândeţi şi altele; si au zis să-l ridice pre dânsul domn, că şi om este în vârsta, de va putea chivernisi domnia cum să cade, în vreme ce este ţara ocolită de oşti şi de primejdii şi se ridicară cu toţii din curtea domnească şi merseră la Mitropolie, unde este obiceiul a să pune domnii şi îndată ce au sosit acolo ziseră cu toţii: Logofete, noi cu toţii pohtim să ne fii domn! El zise: Dar ce aş vrea eu domnia, de vreme ce ca un domn sânt la casa mea, nu-mi trebuieşte să fiu mai mult! Iar ei ziseră: Te rugăm, nu lăsa ţara să o strice alţi oameni răi sau nebuni, ci fi-ne Domn! Şi-l luară de mâini ...”*9

Cronica lui Radu Greceanu descrie amănunţit alegerea şi întronizarea sa ca domn al Ţării Româneşti insistând pe faptul că noul ales nu şi-a dorit această demnitate: *„...De vreme ce au murit Şărban Vodă, boierii cei mari, carii se întîmplase a fi în Bucureşti, s-au strîns toţi în spătăriea cea mică, fiind şi patriarhul Doinisie, era şi vlădica Theodosie mitropolitul ţării şi s-au sfătuit pe cine vor pune domn în urma lui Şărban Vodă, si ziceau că nu este bine să facă zăbavă a nu pune domn şi nu este bine să meargă la Poarta turcească să ceară domn....Şi făcură socoteală că Constandin logofătul Brîncoveanu este neam de al lui Matei Vodă şi are şi*

alte bunătăţi, blîndeţe si altele; si să-l ridice pre dînsul domn, ... Si întrară în biserică, de i-au citit molitfele de domnie şi au mers de i-au sărutat toţi mîna, zicîndu-i La mulţi ani. Deaci făcînd aceasta, era acolea şi părintele patriarhul Dionosie şi vlădica.»10

Dar, Brâncoveanu, ştiind cât de schimbatore erau sufletele boierilor, cât de mari erau conflictele de interese şi că intrigile împotriva domnului curgeau la Poartă şi la curţile europene, acolo în biserica de la Curtea domnească,îi pune pe toţi boierii să-i jure credinţă:

,, Începu să zică domnul : Boeri dumneavoastră, bine ştiţi toţi că eu am fost la casa mea ca un domn, trăiat-am cum am vrut, nimic lipsindu-mi si domniea aceasta eu nu o pohtesc, ca să nu-mi înmulţesc grijile si nevoile, ci dumneavoastră m-aţi pohtit şi fără voea mea m-aţi pus domn în vremi ca aceastea turburate, încungiuraţi de oşti de vrăjmaşi : şi dar acum iar întreb: este-vă cu voea tuturor? Acieaşi tot răspunseră: Toţi vom, toţi pohtim.

*Zise iar: Deaca pohtiţi toţi, mi-e voea şi mie să-mi daţi un jurămînt înnaintea lui Hristos precum veţi fi cu dreptate şi de ar veni vreo primejdie domnii mele, despre vreo parte, să staţi cu mine toţi. Şi ziseră toţi să fie aşa şi merseră boerii cei mari întîi la icoană şi începu logofătul al doilea a zice jurămînt pe o foae de hîrtie,scris precum îl socotise mai nainte şi după ce au sfîrşit zisa, precum fusese scris, ziseră Amin toţi şi începură a săruta boiarii icoana''*11

Iată de aici observăm maturitatea duhovnicească a noului domnitor precum şi capacitatea remarcabilă a acestuia de înţelegere a realităţilor vremii sale. Soluţiile pe care le va propune pentru rezolvarea situaţiilor conflictuale din viaţa politică a ţării sale vor izvorî toate din aceeaşi bună aşezare duhovnicească prin care el căuta buna înţelegere şi evitarea vărsării de sânge. Pentru a-şi împlini aceste deziderate Constantin Brâncoveanu va cheltui foarte mulţi bani şi îşi va jertfi în final viaţa sa.

Într-o scrisoare trimisă în 31 decembrie 1688 către ţarul Rusiei, Constantin Brâncoveanu îşi motiva din perspectiva veşniciei alegerea făcută şi se arăta foarte lucid în a aprecia crucea grea pe care o luase pe umerii săi dorind astfel să urmeze lui Hristos:12 *„Slujba mea este să îndur nevoile şi să rabd năpăstile şi chiar să-mi vărs sângele în numele lui Hristos şi al Domnului nostru Dumnezeu, pentru credinţă, pentru Una, Sfântă, Ortodoxă şi Apostolească Biserică*."13

În Proclamaţia către ţară a noului voievod din 23 noiembire 1688, rostită doar după ce a obţinut cu mulţi bani recunoaşterea domniei de către turci, Sfântul Constantin Brâncoveanu făcea cunoscută norodului „petrecania unchiului Şerban Voevod după rânduiala lumii" şi anunţa alegerea sa *„cu voia şi cu sfatul părintelui Vlădică şi a egumenilor şi a boierilor şi a tuturor căpeteniilor şi a toată ţara*", motivând, totodată astfel alegerea sa: *„Domnia mea aceasta nu o aş fi pohtit, că ştiţi că de niciunele*

lipsă nu am fost, ci ca un Domn eram la casa mea; numai pentru rugăciunea tuturor care sunt scrişi mai sus şi pentru ca să nu vie niscari străini Domni asupra ţării şi a săracilor,care să-i necăjească fără de milă şi să pustiască ţara, pentru aceasta am luat Domnia, jugul acesta, asupra Mea…"14

Domnia Domnitorului Constantin Brâncoveanu

La înscăunarea Sfântului Constantin Brâncoveanu, în 1688, situaţia politică a Ţării Româneşti era una deosebita atât pe plan intern cât şi internaţional. Aflate la confluenţa celor trei mari imperii: habsburgic, otoman, şi ţarist, domnitorii Ţărilor române au trebuit să adopte o politică proprie, ţinând seama de interesele acestor vecini puternici şi să încerce să obţină pacea, lucru extrem de complicat deoarece, cele trei mari imperii îşi manifestau tot mai mult tendinţele expansioniste. Imperiul Habsburgic alcătuise ,,Liga Sfântă" dorind să elimine din Europa Imperiul Otoman, în timp ce Rusia, devenită o mare putere răsăriteană, începea să îşi facă tot mai mult simţită prezenţa şi să revendice teritorii, iar Imperiul Otoman aflat în plină decadenţă se lupta să nu piardă influenţa în Ţările române, şi să piardă astfel imensele venituri materiale ce le aveau de pe urma acestora.15

Popoarele înrobite de turci în Balcani (grecii,bulgarii, sârbii şi albanezii) sperau că ,,Liga Sfântă" le va aduce libertatea. Se întrezărea o speranţă şi spre puterea ortodoxă rusă, care se bucura de încrederea popoarelor balcanice supuse de turci, dar se constată cu uşurinţă că politica lui Petru cel Mare avea în vedere tendinţe expansioniste, nu numai spre Rasărit, către Marea Neagră, ci şi spre Apus către Ţările Baltice.

În acest context, Brâncoveanu trebuia să menţină un echilibru între aceste sfere de influenţă, lucru remarcat de Anton Maria del Chiaro în cronica sa: „*Valahia e situată între două împărăţii care formează o balanţă. Principele trebuie să ducă o politică de echilibru. Plecând balanţa spre îndatoririle stricte către turci, riscă pericolul de a pierde ţara şi libertatea dinspre partea nemţească. În schimb, aplecând-o spre nemţi sau alte puteri creştine, va pierde domnia şi viaţa dinspre partea turcilor*.."16

Constantin Brâncoveanu şi-a dorit cu orice preţ să aducă pacea în hotarele ţării sale. De aceea, prin alcătuirea împrejurărilor, chibzuind bine a hotărât că trebuia să rămână supus turcilor atâta vreme cât situaţia nu îi permitea să ridice armele împotriva lor şi a tătarilor care puteau oricând invada ţara la porunca sultanului. Dacă la Istambul recunoaşterea sa ca domn a întâmpinat un succes deplin, Viena însă nu a primit cu bucurie bine vestea, căci un domn nou însemna amânarea negocierilor demarate de Şerban Vodă de a intra în Liga Sfântă, iar persoana celui ales nu era pe placul habsburgilor care îl cunoşteau bine pe marele voievod valah ca fiind un aprig apărător al Ortodoxiei şi al cauzei românilor transilvăneni.

Tânărul voievod trebuia să rezolve un complex de situaţii conflictuale şi doar ajutorul lui Dumnezeu şi sprijinul aflat în rugăciune au adus pacea în ţară. După aplanarea unui scurt conflict cu austriecii în ianuarie 1690, tânărul domnitor a primit de la Dumnezeu mult dorita pace care a durat mai bine de două decenii până la sfârşitul său mucenicesc.17

Familia Sfântului Constantin Vodă Brâncoveanu

Sfântul Voievod Constantin Brâncoveanu a fost dăruit de Dumnezeu cu mulţi copii, cea mai mare bogăţie vieţii sale, pe care sfântul a ştiut să o închine Ziditorului. Constantin Brâncoveanu s-a căsătorit în anul 1674 cu nepoata domnului Antonie Vodă, iar căsnicia lui a fost plină de darul lui Dumnezeu, credincioasa doamnă Maria născând nu mai puţin de unsprezece copii, anume patru feciori şi şapte fete. La doi ani după căsătorie li s-a născut cea dintâi fiică, pe care au numit-o Stanca, poate după numele bunicii din partea tatălui. În 1678 a venit pe lume Maria, iar mai apoi, în 1682, s-a născut şi Ilinca. În anul următor, 1683, Brâncoveanu a dobândit cel dintâi fiu, pe care 1-a numit Constantin, iar în 1685 s-a născut şi Ştefan. Apoi au urmat în 1686 Safta, în 1690 Radu, şi Ancuţa în 1691, Bălaşa în 1693, Smaranda în 1696, iar în 1698 s-a născut şi cel din urmă fecior, anume Matei. Toate vlăstarele brâncoveneşti s-au învrednicit de o bună şi aleasă creştere. Cronicile îl înfăţişează pe Constantin Brancoveanu extrem de atent, cumpătat, darnic, milos şi blând cu toţi cu copiii săi. Frumuseţea sufletului voievodului şi al doamnei Maria se vede în toţi aceşti minunaţi copii. Părinţii au investit enorm în educaţia fiilor lor, ceea ce a făcut ca de la bun început distinsa familie a Brâncovenilor să fie invidiată şi pizmuită.18

Pentru educaţia odraselor domneşti Sfântul Constantin Brâncoveanu a cheltuit foarte mulţi bani, dovada poate fi găsită în cronicile vremii care vorbesc despre mulţi dascăli renumiţi precum: Ioan Comnen, Hrisant Nottara, Antim Ivireanul, care s-au ocupat de şcolirea copiilor domnitorului. Important de remarcat este faptul că toţi copiii au fost iniţiaţi atât în cultura antică, deprinzând limbile clasice cât şi cele moderne, dar au cunoscut şi învăţătura Sfintei Evanghelii şi literatura patristică. Dovada marii dorinţe a celor doi evlavioşi părinţi ca fiii lor să cunoască cât mai mult, este impresionanta bibliotecă a mânăstirii Horezu care cuprindea o varietate mare de lucrări, înglobând scrieri patristice precum: operele Sfinţilor Vasile cel Mare, Grigore de Nazianz, Grigore de Nissa, Ioan Damaschinul, Maxim Mărturisitorul, pe Clement Alexandrinul, dar şi literatură profană, precum: Odiseea lui Homer, tragediile lui Euripide, comediile lui Aristofan, opera lui Hesiod şi multe altele. La toate acestea li s-au adăugat şi lucrări din literatura juridică bizantină, din domeniul istoriei, geografiei, filozofiei, literaturii şi gramaticii, precum şi cărţi de cult ori de rugăciuni, toate fiind destinate educaţiei copiilor domnitorului. Roadele acestei imense preocupări

nu au întârziat să apară. Constantin, fiul cel mai mare al domnitorului, fiind cel întâi-născut de parte bărbătească, urma să urce pe tronul voievodal atunci când Brâncoveanu-tatăl avea să fie împovărat de ostenelile bătrâneţilor.19Pentru aceasta, tânărul Constantin a primit învăţătură aleasă, de viitor conducător creştin astfel el reuşeşte la vârsta de nici 20 de ani împliniţi să facă o primă traducere din limba greacă veche în greaca nouă a unei cărţi a lui Plutarh intitulată: Paralele greceşti şi romane. Urmându-şi fratele mai mare, Ştefan şi Radu au alcătuit şi ei cuvântări panegirice pe care le-au rostit în biserică la zi de praznic, între preocupările cărturăreşti ale fratelui mai mic, Radu Brâncoveanu, poate fi găsită o extrem de frumoasă Cuvântare la Patima cea mântuitoare în care autorul atât de profund scrie profetic despre felul cum îşi doreşte viaţa împlinită ,, *coasta cea împunsă a Mântuitorului fie-ne mormânt! Şi chiar vii de suntem, să murim la Tronul vieţii, la Crucea cea purtătoare de viaţă. Să alergăm cu toţii şi, lăsând toată grija cea lumească, să cădem cu suspinuri şi lacrimi la picioarele cele pironite ale Dumnezeului celui Răstignit*''.20

Din aceste scurte pasaje este atât de evidentă educaţia aleasă şi viaţa duhovnicească deosebită a copiilor domnitorului Constantin Brâncoveanu, o bogăţia nepreţuită primită de la Dumnezeu după cum mărturiseşte Sfântul Antim Ivireanul în prefaţa unei cărţi a lui Plutarh tipărită în 1704 la Bucureşti în care el nota: „*Am fericit pe prealuminatul nostru Domn Constantin Brâncoveanu, că între alte haruri dăruite de Dumnezeu, i-a hărăzit Dumnezeu Preaînălţimii Sale şi fii care pentru preamărea lor arătată virtute înainte de vreme, sunt râvniţi în lume şi pizmuiţi*" 21

Sfântul Constantin Brâncoveanu, ctitor de locaşuri sfinte

Constantin Brancoveanu, se numără printre importanţii ctitori de locaşuri sfinte ai neamului nostru. Aleasa sa viaţă duhovnicească, cultura sa şi rafinamentul său se arăta în totate ctitoriile sale. El participa zilnic la viaţa liturgică a Bisericii, fapt mărturisit de cronicile vremii, şi astfel s-a aflat într-un dialog neîntrerupt cu Dumnezeu. Responsabilitatea domnitorului creştin faţă de neam se arată în dorinţa arzătoare a acestuia de a ridica nivelul duhovnicesc şi cultural al poporului său. Astfel, din profunda sa simţire şi trăire liturgică au izvorât grija sa pentru zidirea de locaşuri sfinte dar şi pentru zidirea sufletească a credincioşilor prin traducerea şi tipărirea cărţilor de cult şi a scrierilor patristice.

Posedâd talentul şi rafinamentul împăraţilor bizantini, dar posibilităţi materiale Sfântul Constantin Brâncoveanu a zidit şi pictat nenumărate biserici şi mânăstiri dând naştere unui adevărat stil în arta bisericească definit ca o sinteză artistică orientală postbizantină şi premodernă, rezentativ pentru sfârşitul artei medievale din Ţara Românească şi premisă a artei în

stil naţional de la sfârşitul secolului al XIX-lea, ce poartă până astăzi numele *Stilul Brancovenesc*. El a încercat să impună acest stil în toată Tara Românească şi chiar în Transilvania, dorind să creeze un *stil unitar arhitectural bisericesc*.22 Referindu-se la această dragoste pentru frumuseţea sfintelor locaşuri cronicarul Radu Greceanu îl compara pe Constantin Brâncoveanu, cu Sfântul Constantin cel Mare şi cu dreptcredinciosului împărat Justinian, *„Cărora dar şi mării-ta a urma silindu-te şi în tot chipul spre fapte bune nevoindu-te mai vârtos cu milostenii şi multe case dumnezeieşti den temelii ai ridicat, fără de cele ce cu mile ai întărit, altele cu ziduri ai înoit şi ai întemeiat, cât pot zice că mai nici o mănăstire domnească n-au rămas neîntărită de mila mării-tale, şi numai aicea în ţară, ci şi pentr-alte ţări străine, prin limbi păgâne, biserici creştine ai făcut, ca şi cărţi multe bisericeşti în zilele mării-tale şi cu cheltuiala mării-tale s-au tipărit. Den porunca mării-tale tălmăcite de pre limba elinească pre limba rumânească, şi pre limba grecească foarte frumoase, care n-au fost mai înainte, şi şcoale de învăţături elineşti şi sloveneşti mării-ta ai făcut şi pururea spre bunătăţi necontenite eşti a face, spre folosul de obşte...*”23

Încă înainte de ajunge domn, Sfântul Constantin a ridicat două biserici, una la Potlogi şi alta la Mogoşoaia, lângă Bucureşti. Marea avere pe care a moştenit-o de la părinţii săi a ştiut să o întoarcă, mulţumind lui Dumnezeu înapoi zidind aceste frumoase locaşuri de cult.

În vara anului 1690 marele voievod a pus piatra de temelie la cea mai de seamă ctitorie a sa, Mânăstirea Hurezi, pe care o termină la 18 septembrie 1697. Este una din cele mai de seamă şi mai frumoase ctitorii ale sale, o deplină manifestare a stilului brâncovenesc. Complexul arhitectural impresionează prin simetrie. El are în centru biserica mare încadrată de zidurile şi turnuri de apărare şi include şi o serie de schituri şi paraclise anexă. Bisericile acestei grandioase lavre au ample pridvoare cu arcade sprijinite pe coloane de piatră, cu decor identic celor din arhitectura civilă. Ancadramentele de la ferestre sunt bogat decorate cu reliefuri cu decor vegetal, antropomorf sau zoomorf.24

Tot în Vâlcea, reface din temelii în anul 1696, Mănăstirea Mamul, o veche ctitorie a fraţilor Buzeşti şi a Brâncovenilor.

În Bucureşti, el a ctitorit trei biserici, tot pe locul unora mai vechi. În primul rând a zidit biserica Sfântul Ioan cel Mare sau Grecesc, ce a fost demolată în secolul al XIX-lea, apoi a ridicat biserica mânăstirii Sfântul Sava, demolată tot în secolul al XIX-lea.

Cea mai frumoasă ctitorie a lui din capitala ţării este incontestabil biserica Sfântul Gheorghe Nou sfinţită cu alai mare, la 29 iunie 1707, de Hrisant Notara, patriarhul Ieruslimului, înconjurat de un sobor de arhierei din Răsăritul ortodox şi din Sudul Dunării. La Mitropolia din Bucureşti a ridicat din temelie clopotniţa de la intrare iar la Doiceşti, lângă Târgovişte, a

zidit biserica mare. Împreună cu unchiul său Mihai Cantacuzino, Constantin Brâncoveanu a ridicat, între 1691 şi 1697, o mănăstire, înconjurată cu ziduri înalte de opt metri la Râmnicu-Sărat. În afara locaşurilor sfinte ridicate în întregime, Constantin Vodă Brâncoveanu a făcut îmbunătăţiri, reparaţii, adaose, înnoiri şi danii la o mulţime de biserici şi mănăstiri de pe cuprinsul întregii ţări. Astfel la Mănăstirea Tismana a dăruit vase de argint. La Mănăstirea Strehaia a înnoit zidurile învechite. În 1683, repară Mănăstirea Bistriţa, ctitoria Craioveştilor, rudele sale după tată, iar în 1695, reface mănăstirea Dintr-un Lemn, şi contribuie la restaurarea mănăstirii Argeşului25

La Câmpulung, repară Biserica Mănăstirii Negru Vodă. La Târgovişte, repară în 1698 Biserica Domnească, înnoindu-se pictura şi pardoseala, şi biserica Sfântul Dumitru, iar în 1708, Mitropolia. Biserica Mănăstiri Dealul a învelit-o cu aramă şi a zugrăvit-o pe dinăuntrul şi pe dinafară.

În Vlaşca, a reparat Mănăstirea Glavacioc, ridicată din vechime de Vlad Vodă Călugărul.

Doamna Maria, soţia lui Constantin Brâncoveanu, nu s-a lăsat mai prejos de evlaviosul ei soţ, în râvna faţă de zidirea şi înfrumuseţarea locaşurilor dumnezeieşti. Ea făcut între 1695-1699 Bolniţa de la Hurezi şi a restaurat în acelaşi timp biserica Schitului Viforâta de lângă Târgovişte. În 1706 a refăcut din temelie Mănăstirea de la Surpatele. 26

Mult s-a îngrijit Constantin Brâncoveanu de românii din Transilvania, mai ales după acţiunile de prozelitism întreprinse de Viena, prin care acesta a dorit să-i treacă la catolicism pe cei de peste munţi. Sprijinitor al ortodoxiei transilvănene, Constantin Brâncoveanu a fost ctictorul bisericilor din Făgăraş, Sâmbăta şi Ocna Sibiului, precum si Mănăstirea de la Sâmbăta de Sus**.**

Numărul acesta impresionant de ctitorii vorbesc despre o disponibilitate extremă a voievodului de a cheltui sume mari de bani pentru zidirea de locaşuri sfinte. Este o dovadă limpede a modului în care el a ştiut să se raporteze la avere, văzându-o ca pe un dar ce trebuie întors înapoi lui Dumnezeu. Rafinamentul şi finețea şi generozitatea sa a fost lăudată de toţi contemporanii lui. „*De aceea, şi noi de la marginile pământului şi din părţile cetăţii lui Dumnezeu a Antiohiei, auzind de virtuţiile tale, de Dumnezeu luminate, am alergat şi am venit cu toată graba în acest fericit oraş, ca să vedem şi să învăţăm în faptă acelea ce am auzit fiind departe, astfel după cum în vechime împărăteasa de miazăzi a venit de la margini să vadă înţelepciunea lui Solomon*". 26 mărturisea patriarhul Atanasie Dabbas al Antiohiei.

O componenta demnă de luat în seamă a Stilului Brancovenesc este şi Pictura Bisericeasca dezvoltată sub oblăduirea Domnitorului Martir, în acest sens, la Hurezi, principala mănăstire ctitorită de Brâncoveanu, au

funcţionat între 1694 şi 1705 echipele de zugravi care, în intervalul amintit dar şi în deceniul următor, au fost solicitaţi să înfrumuseţeze principalele biserici ale mănăstirilor de pe întinderea Tării Româneşti dar şi în afara ei. Un reprezentant demn de amintit al acestei vremi este celebrul pictor ,,Parvu Mutu – zugravul'' Sunt pictate în acesta perioadă următoarele biserici şi mănăstiri: Mănăstirea Sfântul Gheorghe Nou din Bucureşti; Biserica din Filipeştii de Targ; Biserica din Filipeştii de Padure; Biserica din Călineşti; Biserica din Măgureni, zugrăveşte Biserica Adormirea Maicii Domnului din Râmnicu Sărat, pe atunci, manastire şi Biserica Colţea din Bucureşti.27

Extrem de generos a fost domnitorul nu doar cu bisericile şi mănăstirile din Ţara Românească şi Transilvania, ci el a ajutat cu sume de bani şi cu nenumărate danii biserici şi mânăstiri de pretutindeni în Răsăritul ortodox. Astfel, Patriarhia Ecumenică, mănăstirile Sfântului Munte Athos, Locurile Sfinte de la Ierusalim, Mânăstirea Sfânta Ecaternia din Muntele Sinai, Patriarhiile apostolice a Alexandriei şi Antiohiei, toate au beneficiat de dragostea mărinimia domnitorului român.28

Sfântul Constantin Brâncoveanu, ctitor de cultură românească

Primind o educaţie aleasă Brancoveanu a fost mult preocupat de zidirea sufletească a celor aflaţi sub stăpânirea sa. Domnitorul a dorit mult pacea pentru ca ierarhii, preoţii şi dascălii să se poată ocupa de popor, să îl lumineze prin cunoaşterea Sfintei Scripturi, a Sfintei Tradiţii dar şi a culturii profane. Zelul şi dorinţa sa de a lumina poporul izvorau din evlavia sa după cum nota în 1692 cronicarul Şerban Greceanu în prefaţa la Slujbele Sfintei Parascheva celei nouă şi a Sfântului Grigorie Decapolitul, tipărită în greceşte la Bucureşti: *„Te-ai silit şi te sileşti cu râvnă şi cu sârguinţă să vădeşti într-adevăr la toată Biserica sobornicească virtutea şi evlavia ascunsă în tine; şi de aceea, pe lângă celelalte bunătăţi pe care le făptuieşti zilnic spre folosul multora, ai mai tipărit şi tipăreşti diferite cărţi şi în limba grecească şi în cea românească, ca să se arate tuturor adevărul ştiinţei adevărate*".29

Sfântul Constantin Brâncoveanu a dorit în primul rând ca slujbele Bisericii să fie înţelese de tot poporul, lucrare pastorală pe care a desăvârşit-o Sfântul Ierarh Antim Ivireanul, alături de care au ostenit şi câţiva ierarhi de seamă ai vremii, cum ar fi Mitropolitul Teodosie sau Mitrofan de la Buzău dar şi reprezentanţi ai culturii laice precum fraţii Radu şi Şerban Greceanu, Constantin Cantacuzino.

În al doilea rând, domnitorul şi-a dorit să aibă şcoli bune prin care să poată ajuta la luminarea poporul său. În vremea sa, funcţiona la Bucureşti o şcoală superioară – o „Academie" - în chiliile Mănăstirii Sfântul Sava, aflat pe locul unde astăzi se ridică Universitatea şi statuia lui Mihai

Viteazul. Pentru acestă şcoală superioară, Constantin Brâncoveanu a clădit un local nou, la Mînăstirea Sfîntul Sava, sprijinindu-o constant material. Domnitorul s-a ocupat îndeaproape de organziarea acestei şcoli superioare, hotărînd ca înalta instituţie de cultură să aibă trei dascăli, plătiţi cu un salariu anual, care să predea logica, retorica, fizica, astronomia si psihologia. În fruntea acestei Academii „menită pe de o parte să introducă clasicismul elin din noi, iar pe de alta, să întărească Ortodoxia, Constantin Brâncoveanu a pus pe vestitul dascăl „Sevastos Kimenitul”30

În al treilea rând, luminatul voievod a dorit să aibă cărţi tipărite atât de necesare cultului dar şi culturii ţării sale. În vreme lui au functionat tipografiile din cinci localităţi din Ţara Românească şi toate aceste *cinci tiparniţe* s-au bucurat, de ajutorul său.

Pe lângă tipografia mai veche înfiinţată în 1678 la Bucureşti de către mitropolitul Varlaam, apar şi altele mai noi: în 1691 la Buzău, prin stădania episcopului Mitrofan, la Snagov în 1694, la Râmnicu Vâlcea în 1705 şi la Târgovişte în 1708, toate prin străduinţa şi osteneala Sfântului Antim Ivireanul.

De numele Sfântului Constantin Brâncoveanu se leagă tipărirea primei ediţii integrale a Sfintei Scripturi în limba română**.** *Bibilia de la Bucureşti publicată în 1688,* rămasă în istoria scrisului românesc sub numele de Biblia lui Şerban, a „apărut cu îndemnarea dumnealui Constandin Brâncoveanu, mare logofăt şi ispravnic al cărţii”. În timpul domniei sale au fost tipărite nenumărate cărţi de cult precum: Slujba Sfinţilor Constantin şi Elena (Snagov – 1696), Triodul (Buzău – 1697), Mineiele (Buzău – 1698), Molitfelnicul (Buzău – 1699 şi 1701), Octoihul (Buzău – 1700), Penticostarul (Buzău – 1701) Liturghierul (Buzău – 1702), Ceaslovul (Bucureşti – 1703), Octoihul (Râmnic – 1706), Slujba Adormirii Maicii Domnului (Râmnic – 1706), Catavasierul (Târgovişte – 1713), Ceaslovul (Târgovişte – 1714). 31

Un aspect deosebit de important al activităţii culturale a Sfântului Constantin Brâncoveanu şi o trăsătură deosebită a caracterului său a fost implicarea şi zelul lui misionar. Cronicile vremii notează faptul că domnitorul valah a ajutat în nenumărate material dar şi spiritual pe românii oprimaţi de uniaţie din Transilvania. Aflând de gestul reprobabil al lui Atanasie Anghel din 1701 Sfântul Constantin Brâncoveanu le scrie braşovenilor următoarele: *„Încredinţaţi suntem că Dumnezeu unora ca acestora care ocărăsc şi nu cinstesc legea întru care s-au năcut şi înaintea lui Dumnezeu s-au făgăduit, cu de grabă li se va răsplăti, că de multe ori acestea am văzut - cel ce lasă legea sa şi pofteşte alta iau plată de la dreptul judecător Dumnezeu…*” 32

Acest zel misionar îl va îndemna să tipărească şi apoi să popularizeze în Transilvania o serie de lucrări cu caracter apologetic, precum: Manualul contra papistasilor, al lui Maxim Peloponisianul, Contra

dogmelor catolice a lui Meletie Sirigul, Contra calvinilor a patriarhului Dosoftei al Ierusalimului, Mărturisirea de credinţă a mitropolitului Petru Movilă.

Un important act de susţinere a lumii ortodoxe a fost iniţiativa lui Brâncoveanu de a fi tipărite cărţi de slujba şi de învăţătură a credinţei şi înlimbile greacă, arabă şi georgiana. Pentru preoţii ortodocşi din Arabia, care nu aveau cărţi de cult, s-au tipărit un Liturghier şi un Ceaslov în greacă şi arabă, iar la Alep, în Siria, a fost trimisă o tipografie şi litere arabe turnate în tipografia de la Snagov cu care s-a tipărit Psaltirea arabă, având pe frontispiciu stema Ţării Româneşti şi iniţialele lui Constantin Brâncoveanu. Tipografia a funcţionat aproape doua secole şi a tipărite mai mult de 70 de titluri. Voievodul Brâncoveanu a trimis o tipografie şi în Georgia, în patria Mitropolitului Antim, unde s-au tipărit primele Evanghelia şi Liturghierul în limba georgiana.33

În 1701 la tipografia din Bucureşti, tot la iniţiativa lui Constantin Brâncoveanu, s-a tiparit şi prima carte în limba turcă din toată lumea otomană, numită *Proschinitarul Ierusalimului şi a toată Palestina***.**

Mucenicia Sfinţilor Brâncoveni

Voievodul Constantin Brâncoveanu era un om blând şi sincer şi cu toate că ştia că persoana şi politica pe care o ducea de echilibru nu era pe placul multor boieri nu credea că cineva ar putea vreodată să unelteasc㠄 împotriva lui şi să-l trădeze.34 Toată drama trădării a început în anul 1711. Pe fondul neînţelegerilor tot mai mari între Brâncoveanu şi familia Cantacuzinilor privind politica externă a Ţării Româneşti, după înfrângerea lui Dimitrie Cantemir la Stănileşti, bătălie la care Constantin Brâncoveanu participase de partea turcilor, acordându-le ajutor material, unul din generalii săi, Toma Cantacuzino, a dezertat, fugind în Rusia, acolo Petru cel Mare l-a împroprietărit în regiunea Kievului şi l-a făcut general-maior de cavalerie. Această trădare i-a agravat domnitorului situaţia în faţa turcilor care deveniseră extrem de suspicioşi şi care primeau tot mai multe plângeri împotriva lui. Pe de altă parte, cei doi unchi ai săi doreau domnia pentru protejaţii lor. Brâncoveanu era străin de urzelile complotului Cantacuzinilor, şi-şi vedea de treburile domniei, fiind convins că poziţia sa era stabilă.35 În primăvara anului 1714, situaţia domnitorului s-a înrăutăţit odată cu urcarea pe tronul imperiului a noului sultan Ahmet, ceea ce a dus şi la înlăturarea de la curte a principalilor săi sprijinitori. Tot în primăvara anului 1714 la Înalta Poartă s-au strâns o serie de pâri cât se poate de neadevărate împotriva domnitorului, potrivit cărora ar fi întreţinut corespondenţă secretă cu puterile creştine, că ar fi stors ţara cu birurile, că ar fi locuit mai mult la Târgovişte şi nu la Bucureşti, că ar fi cumpărat multe moşii, că ar fi fost

complice la trădarea lui Toma Cantacuzino, că ar fi scos proprie monedă naţională şi multe altele. Sfântul Constantin se ştia domn pe viaţă şi de aceea nu intuia primejdia ce avea să se abată asupra lui. Dramatic este şi faptul că puţinii săi sprijinitori de la curtea sultanului l-au trădat şi nu l-au avertizat. 36

Incercările Sfântului Constantin a început în Postul Paştilor. Stanca, fiica sa cea mai mare, moare pe neaşteptate, pe data de 15 martie 1714, fapt ce a adus o durere imensă în sufletul domnitorului care va scrie apoi la 17 martie patriarhului Hrisant Notara înfăţişând cu aceste cuvinte starea sa sufletească: *„ Fata mea preaiubită suferind până la 15 ale lunii..şi-a dat sufletul în mâinile Dumnezeului celui viu…iar pe noi părinţii ei, ne-a lăsat nemângâiaţi şi întristaţi în nenumărate tulburări. Căci, Dumnezeu ştie, prin foc şi prin apă trece sufletul nostru, şi nu avem mângâiere….Dar Domnul a dat, Domnul a luat şi cum Domnului I s-a părut aşa a şi făcut. Mulţumim şi ne închinăm voinţei Sale sfinte şi ne rugăm de mila Lui nesfârşită să o odihnească în37 sânurile lui Avraam''*.38

În această atmosferă de durere şi doliu, marţi în 3 aprilie 1714, în Marţia Săptămânii mari, a sosit la Bucureşti Capugiul Mustafa aga, unul din cei mai buni prieteni ai domnitorului Brâncoveanu, ales anume de marele vizir ca să nu intuiască acesta nimic, care a intrat în palatul domnesc şi îi dă vestea năpraznică a depunerii lui din domnie. Au fost adunaţi toţi boierii ţării şi mitropolitul, apoi a citit în public Hatişeriful sultanului care avea acest scurt şi dramatic cuprins: *„Pentru că te-am găsit pe tine, Constantine Brâncovene, nevrednic şi hain, ca unul care ai adus pe muscali la Brăila.., ai pus biruri noi pe ţară şi a despuiat-o cu ele şi nu te-ai mulţumit cu scaunul de domnie…pentru aceste greşeli deci, şi multe altele te scoatem din Domnie şi-ţi poruncim să vii aici la noi cu toată casa şi seminţia ta. Pentru aceasta am trimis la tine pe Imbrohorul cel Mare...*"

A urmat apoi sigilarea visieriei, a tezaurului privat al domnitorului care a fost pus sub paza boierilor până la sosirea corpului de armată condus de imbrohor. Zadarnic a încercat sfântul voievod să amâne plecarea sa după sărbători. Turcii se temeau de o intervenţie austriacă şi de aceea au numit în grabă un nou domnitor în persoana lui Stefan Cantacuzino, nepotul lui Constantin Brâncoveanu. În vinerea mare, spre seară, voievodul mazilit părăsea Bucureştiul împreună cu cei patru băieţi şi cu alte rude, toţi sub escortă pentru a fi duşi la Istanbul.39

După aproape trei săptămâni de drum a ajuns domnitorul la Constantinopol cu toată familia sa, şi în loc de a fi condus la unul din palatele sale, cum spera, a fost condus direct la închisoarea *„Cele şapte turnuri" - Edicule.*

Din aprilie şi până în iulie, Sfinţii Brâncoveni au fost supuşi la torturi. Rând pe rând, zi de zi, ei au trebuit să mărturisească unde li se află averile. De la Edicule au fost apoi transferaţi în temniţa unde erau închişi

marii demnitari turci, paşii şi vizirii şi anume la Bostangi Basa. Suferinţele chinurile şi torturile au continuat pentru toţi, pentru familie şi pentru vistierul Ianache Văcarescu cel care cunoştea secretele domnului mazilit. La torturile nesfârşite se adăugă pârile venite neîncetat din ţară din partea Cantacuzinilor care, fiindu-le teamă că Brâncoveanu ar putea scăpa, trimiteau mereu noi acuze. Chinurile la care au fost supuşi Brâncovenii erau motivate politic şi urmăreau nimic altceva decât averea lor. Ultima încercare la care a fost supus Sfântul voievod a fost una de o mare viclenie. Spre sfaşitul lui iulie pe neaşteptate, i-au spus că a fost iertat, şi l-au mutat în palatul Ţării Româneşti din Constantinopol promiţându-i chiar şi domnia în schimbul unei sume colosale de 20.000 de pungi. Brâncoveanu a cerut timp de gândire. I s-a permis să scrie sperându-se că el va încerca prin scrisori să-şi pună la adăpost averea care scăpase nedeclarata şi astfel să se mai descopere câte ceva. Aici însă intervine o mare schimbare. La intervenţiile făcute pentru el la curte, muftiul îi obţine graţierea cu condiţia ca fostul domn să se lepede de creştinism şi să treacă la islam. Auzind propunerea muftiului, domnitorul, din râvna pentru Dumnezeu a refuzat. Atunci turcii l-au închis din nou şi iarăşi l-au torturat. 40

Văzând că nu mai scot nimic de la el, i-au hotărât pieirea. Din acest moment istoria Brâncovenilor devine sinaxar. O execuţie politică pe motiv de avere devine mucenicie. Dumnezeu intervine în planul istoric omenesc şi dăruieşte Sfântului Constantin cel mai mare dar şi anume acela al posibilităţii mărturisirii credinţei şi ataşamentului faţă de El cu preţul sângelui: La 15 august 1714, în ziua în care fostul domn împlinea 60 de ani a avut loc execuţia lui Constantin Brâncoveanu şi a fiilor săi, împreună cu sfetnicul Ianache Văcărescu. Ei au fost aduşi la locul de execuţie desculţi şi în cămaşă în faţa crudului sultan Ahmet şi a ambasadorilor puterilor europene, chemaţi să participe ca spectatori la masacru pentru a fi înfricoşaţi. În acele dramatice momente Sfântul Constantin Brâncoveanu, asemenea primilor mucenici, a făcut o scurtă rugăciune, şi s-a adresat fiilor săi cu următoarele cuvinte: ,,Fii mei, fiţi curajoşi, am pierdut tot ce am avut în această lume; cel puţin să salvăm sufletele noastre şi să ne spălăm păcatele cu sângele nostru.”41 Execuţia a avut loc în piaţa Iali Kioşc de lângă Serai, iar cronicile sunt unanime în a prezenta faptul că pentru a spori durerea sfântului voievod au fost mai întâi decapitaţi în faţa lui toţi copiii săi. Primul decapitat a fost Ianache Văcărescu, apoi urmând pe rând, Constantin (31 ani), Ştefan (29 ani), Radu (24 ani) şi Matei (12 ani) iar la urmă, părintele lor, care a fost spectator la toată această cruzime şi barbarie. În această execuţie plină de barbarie cronicile reţin un moment deosebit de încărcat emoţional în care mezinul familiei, Matei, înfricoşat de moarte, şi revoltat s-a adresat sultanului spunându-i că el nu înţelege de ce trebuie să moară din cauza altora. Ahmet i-a răspuns scurt că dacă se leapădă de credinţă îşi va păstra viaţa. Atunci a intervenit Sfântul Constantin care a

reuşit şi în acele tragice clipe să insufle copiilor săi dragostea fierbinte de Dumnezeu pe care o avea în sufletul său şi i-a spus: „*Din sângele nostru n-a fost nimeni care să se lepede de credinţă!*” Atunci mezinul a strigat cu glas mare gâdelui: „*Vreau să mor creştin, loveşte! Şi îndată călăul i-a retezat capul ca şi celorlalţi iar mai pe urmă îi tăie capul şi tatălui. După aceea trupurile lor au fost aruncate în mare iar capetele au fost duse şi atârnate în faţa bolţii celei mari a Saraiului. Şi au rămas acolo vreme de trei zile*….”42

Trupurile sfinţilor Brâncoveni au fost apoi pe ascuns pescuite de câţiva creştini evlavioşi îngropate într-o mănăstire în insula Halki, nu departe de Constantinopol, zidită de basileul Ioan II Paleologul şi refăcută de Constantin Brâncoveanu. Doamna Maria şi cu ceilalţi membrii rămaşi în viaţă au stat închişi în Constantinopol până în martie 1715, după care cu mari eforturi, doamna Maria Brâncoveanu a reuşit să aducă în ţară osemintele voievodului, înmormântându-le în una din ctitoriile soţului ei: Biserica „Sfântul Gheorghe Nou” din Bucureşti. De teamă să nu fie profanat de turci, mormântul a fost acoperit cu o lespede de marmură albă, fără însemnele domneşti. Doar inscripţia discretă cu stema Ţării Româneşti şi candela de argint de deasupra mormântului au fost singurele indicii, pe care 200 de ani mai târziu le-a descifrat Nicolae Iorga, afirmând cu tărie că acolo odihnea Sfântul Martir Constantin Brâncoveanu.43

Concluzii

Plasându-se între timp şi veşnicie, între istorie şi sinaxar, între trecut şi prezent viaţa Sfântului Constantin Brâncoveanu are multe de spus lumii de astăzi. După ce am amintit toate etapele vieţii acestui sfânt se cade să ne punem câteva întrebări: Ce putem noi înţelege din viaţa, ctitoriile şi martiriul Sfinţilor Brâncoveni? Care sunt valorile spirituale pentru care trăim azi? Care sunt priorităţile vieţii noastre? Ce urmărim să dobândim în această lume?

Fără sfârşitul martiric viaţa domnitorului Constantin Brâncoveanu ar fi fost doar o filă glorioasă din istoria neamului nostru. Dar ea este cu mult mai mult, ea este o pagină de sinaxar. În ea nu găsim relatarea despre anumite fapte ale omului ci găsim faptele minunate ale lui Dumnezeu lucrate prin aleşii săi.

Să luăm aşadar aminte la viaţa Sfinţilor Brâncoveni care în pofida bogăţiei şi poziţiei lor sociale au iubit frumuseţea vieţii evanghelice, şi nu s-au legat de lumea aceasta, ci şi-au dorit-o pe cea viitoare. În al doilea rând tot ce avem în această viaţă este darul lui Dumnezeu iar darul este semnul iubirii care trebuie întors Dăruitorului. Brâncovenii au primit multe daruri, materiale şi spirituale şi pe toate au ştiut să le pună în slujba lui Dumnezeu şi a aproapelui lor, zidind biserici si mănăstiri care dăinuie până azi şi

impresionează prin acest stil unitar arhitectural bisericesc *„stilul brâncovenesc''*

Aşadar să urmăm cuvântul Sfântului Apostol Pavel care ne îndeamnă în Epistola către Evrei: **„***Aduceţi-vă aminte de mai marii voştri (...), priviţi cu luare aminte cum şi-au încheiat viaţa şi urmaţi-le credinţa!***”** Evrei 13, 7

Note Bibliografice

1. Pr. Acad Niculae M Popescu, *Viaţa si faptele Domnului Tării Româneşti Constantin Brâncoveanu*, Editura „Idaco ...dar din har...”, Bucureşti, 2013, p. 3.
2. Idem
3. Paul de Alep, *The Travels of Macarius, Patriarch of Antioch* (Safrat al-Batriyark Makaniyus al-Halabi) trad. din limba arabă de F.C. Belfour și A.M. Oxon, 2 vol., Londra 1836 (online).- Biblioteca online a Universităţii din Toronto Canada https://archive.org/details/travelsmacarius02pauluoft
4. Streza Laurentiu, http://www.comunitatea-romanilor.org.rs/stiri/1714-2014-martiriul-brancovenilor-si-exemplul-pentru-generatiile-actuale de Mitropolit Laurentiu Streza.html
5. Iorga Nicolae, *Valoarea politica a lui Constantin Brancoveanu*, Valenii de Munte, 1914, p. 51 apud C. Rezachevici, Constantin Brancoveanu - Zarnesti 1690, Editura Militara, Bucuresti, 1989, p. 183.
6. Manea Cristina: *Structura și restructurarea marii boierimi din Țara Românească de la începutul secolului al XVI-lea până la mijlocul secolului al XVII-lea*. București 2003, p.34
7. Iorga Nicolae, *Valoarea politica a lui Constantin Brancoveanu, Valenii de Munte, 1914*, p. 51 apud C. Rezachevici, Constantin Brancoveanu - Zarnesti 1690, Editura Militara, Bucuresti, 1989, pag.184
8. Streza Laurentiu, http://www.comunitatea-romanilor.org.rs/stiri/1714-2014-martiriul-brancovenilor-si-exemplul-pentru-generatiile-actuale de Mitropolit Laurentiu Streza.html
9. Greceanu, Radu logofătul, Istoria Domniei lui Constantin Basarab Brîncoveanu Voievod (1688-1714), Studiu introductiv și ediție critică întocmite de Aurora Ilieș, București 1970 Editura Academiei.
10. Idem
11. Ibidem
12. http://www.titulescu.eu/2014/05/constantin-brancoveanu-diplomat-domnitor-martir-si-sfant/
13. Anton-Maria del Chiaro , *Istoria delle moderne rivoluzioni della Valachia*, Veneția, 1718 dupa http://tiparituriromanesti.wordpress.com/2014/09/24/anton-maria-del-chiaro-revolutiile-valahiei-venetia-1718/ http://cimec.ro/Carte/delchiaro/index.html
14. Cernovodeanu, Paul, *Dimensiunea politică a relaţiilor matrimoniale româno-ruse de odinioară*, în “Dorul”, VI, 78, 1996,
15. Greceanu, Radu logofătul, *Istoria Domniei lui Constantin Basarab Brîncoveanu Voievod (1688-1714)*, Studiu introductiv și ediție critică întocmite de Aurora Ilieș, București 1970 Editura Academiei.
16. Streza Laurentiu, http://www.comunitatea-romanilor.org.rs/stiri/1714-2014-martiriul-brancovenilor-si-exemplul-pentru-generatiile-actuale de Mitropolit Laurentiu Streza.html
17. Anton-Maria del Chiaro, Op. Cit.

18. http://www.titulescu.eu/2014/05/constantin-brancoveanu-diplomat-domnitor-martir-si-sfant/
19. Anania Valeriu, *Constantin Brancoveanu - martir al neamului romanesc*, în volumul ,,Din spumele mării", Editura Dacia, Cluj Napoca, 1995, p. 84.
20. Streza ,Laurentiu , Op.Cit
21. Radu Greceanu, Op.Cit
22. Idem
23. Mihai Dana: *Metode şi contribuţii ale cercetării arheologice la studiul monumentelor de arhitectură din Ţara Românească. Secolele XVI–XVII*, Bucureşti 2001, p.23.
24. Radu Greceanu, Op. Cit
25. Drăguţ Vasile , Nicolae Săndulescu: *Arta brâncovenească*, Bucureşti 1971, p. 31.
26. Pr. Acad Niculae M Popescu, *Viaţa si faptele Domnului Tării Româneşti Constantin Brâncoveanu*, Editura ,,Idaco ...dar din har...", Bucureşti, 2013, p. 16.
27. Idem
28. Radu Greceanu, Op Cit
29. Mihai Dana, Op,Cit
30. Radu Greceanu, Op, Cit
31. Ilieş, Aurora, *„Studiu introductiv", Istoria Domniei lui Constantin Basarab Brîncoveanu Voievod (1688-1714)*, Studiu introductiv şi ediţie critică întocmite de Aurora Ilieş, Bucureşti: Editura Academiei 1970, p 43.
32. Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Romane*, ediţia a III-a, I.B.M.B.O.R., Bucuresti, 1987, p. 58.
33. Radu Greceanu, Op, Cit
34. .http://www.historia.ro/exclusiv_web/portret/articol/cum a ajuns brâncoveanu în faţa călăului.
35. http://foaienationala.ro/voievodul-martir-constantin-brancoveanu-cu-fii-sai-si-sfetniculianache.html
36. *** *Martiriul Sfinţilor Brâncoveni*, ediţie redactată şi îngrijită de L.S. Desartovici, Editura Sofia, Bucureşti, 2007.
37. *** Biblia sau Sfânta Scriptură, tiparită sub îndrumarea şi cu purtarea de grijă a Preafericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romane, cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Romane, Bucureşti.
38. Radu Greceanu, Op, Cit
39. http://www.historia.ro/exclusiv_web/portret/articol/cum a ajuns brâncoveanu în faţa călăului.
40. Streza ,Laurentiu , Op.Cit
41. Valeriu, Anania, Op,Cit
42. Radu Greceanu, Op, Cit
43. Nicolae Iorga , Op ,Cit.

Bibliografie

*** Biblia sau Sfânta Scriptură, tiparită sub îndrumarea şi cu purtarea de grijă a Preafericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romane, cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Romane, Bucureşti.

*** Martiriul Sfinţilor Brâncoveni, ediţie redactată şi îngrijită de L.S. Desartovici, Editura Sofia, Bucureşti, 2007.

1. Anania Valeriu, *Constantin Brancoveanu - martir al neamului romanesc*, în volumul ,,Din spumele mării", Editura Dacia, Cluj Napoca, 1995.
2. Bălăceanu Stolnici, Constantin, Saga *Bălăcenilor, Vitruviu,* București, 2000
3. Bogdan, Mihai, *Relaţiile politice româno-ruse în secolele XV-VII*, http://csea.wikispaces.com/file/view/14.Relatii+politice.pdf
4. Cernovodeanu,Paul, *Dimensiunea politică a relațiilor matrimoniale româno-ruse de odinioară*, în "Dorul", VI, 78, 1996, http://www.titulescu.eu/2014/05/constantin-brancoveanu-diplomat-domnitor-martir-si-sfant/
5. Chiaro del Anton-Maria, *Istoria delle moderne rivoluzioni della Valachia*, Veneţia, 1718 dupa http://tiparituriromanesti. wordpress.com /2014/09/24/anton-maria-del-chiaro-revolutiile-valahiei-venetia-1718/ http://cimec.ro/Carte/delchiaro/index.html
6. Drăguț Vasile , Nicolae Săndulescu: *Arta brâncovenească*, București 1971.
7. Drăguț Vasile: *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, București 2000
8. Greceanu, Radu logofătul, *Istoria Domniei lui Constantin Basarab Brîncoveanu Voievod (1688-1714),* Studiu introductiv și ediție critică întocmite de Aurora Ilieș, București 1970 Editura Academiei.
9. Ilieș, Aurora, *„Studiu introductiv", Istoria Domniei lui Constantin Basarab Brîncoveanu Voievod (1688-1714),* Studiu introductiv și ediție critică întocmite de Aurora Ilieș, București: Editura Academiei 1970.
10. Ilieș, Aurora, *„Constantin Brâncoveanu și cronistica epocii lui*, București Editura Academiei,1989.
11. Iorga, Nicolae, *Istoria literaturii românești*, Vol II. De la 1688 la 1780. Ediția a II-a. Revăzută și larg întregită, Editura librăriei Pavel Suru, Bucureşti, 1926
12. Iorga, Nicolae, *Valoarea Politică a lui Constantin Brâncoveanu,* Vălenii de Munte, 1914
13. Iorga, Nicolae, *Viața și domnia lui Constantin Brâncoveanu*, București, 1914
14. Manea Cristina Anton : *Structura și restructurarea marii boierimi din Țara Românească de la începutul secolului al XVI-lea până la mijlocul secolului al XVII-lea,* București 2003.
15. Mihai Dana: *Metode și contribuții ale cercetării arheologice la studiul monumentelor de arhitectură din Țara Românească. Secolele XVI–XVII*, București 2001.
16. Păcurariu, Mircea Pr. Prof. Dr., *Istoria Bisericii Ortodoxe Romane*, ediţia a III-a, I.B.M.B.O.R., Bucuresti, 1987.

17. Popescu Niculae M Pr. Acad, *Viaţa si faptele Domnului Tării Româneşti Constantin Brâncoveanu*, Editura ,,Idaco ...dar din har...", Bucureşti, 2013, p. 16.
18. Theodorescu Răzvan: *Civilizaţia românilor între medieval şi modern. Orizontul imaginii (1550-1800)*, vol. I, Editura Meridiane: Bucureşti 1987 ; www.scribd.com/122869
19. Theodorescu Răzvan: *Civilizaţia românilor între medieval şi modern. Orizontul imaginii (1550-1800)*, vol. II, Editura Meridiane: Bucureşti 1992; www.scribd.com/122869

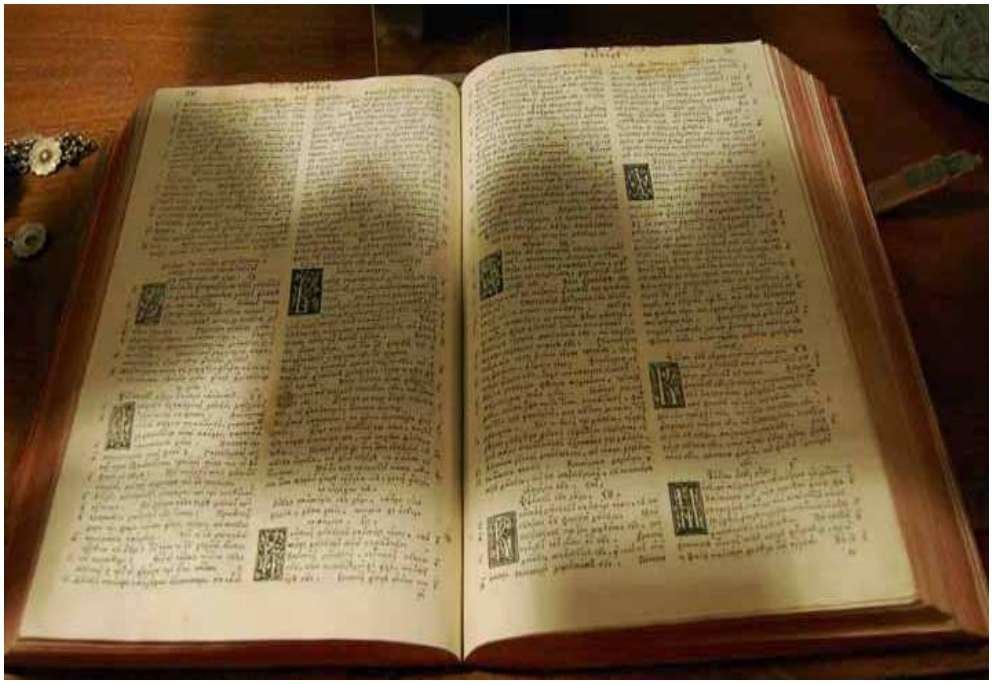
Pr. drd. Gabriel GORGAN

Portretul Voievodului Constantin realizat de litograful francez Auguste Alexandre Hirsch –Paris 1860

Psaltirea –tipărită în anul 1703

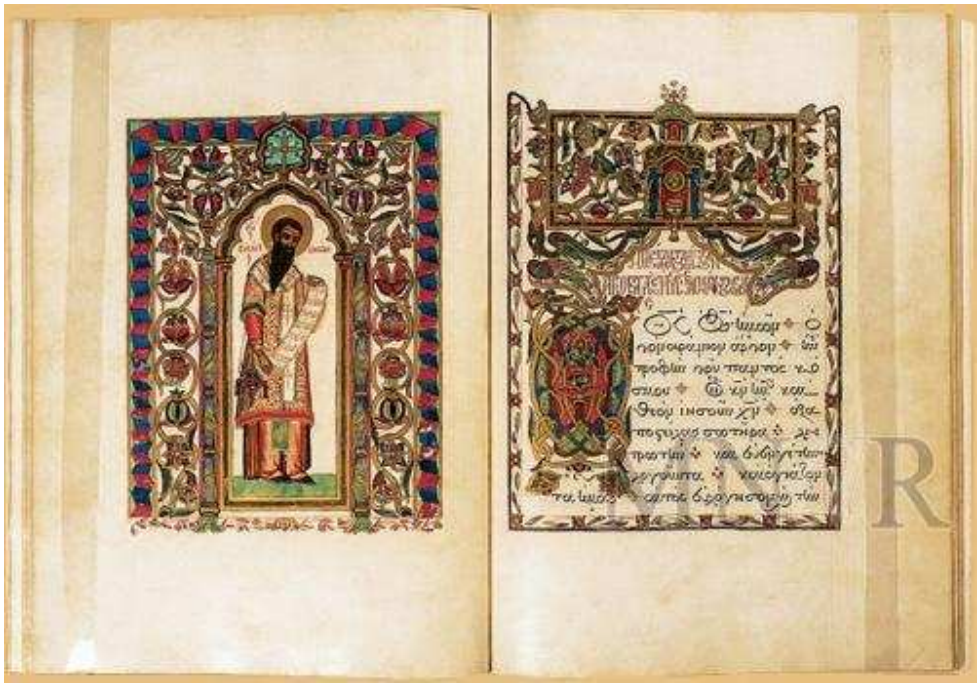

Biblia lui Şerban din 1688

***Stema Ţării Româneşti* care apare pe prima pagină a Bibliei de la 1688**

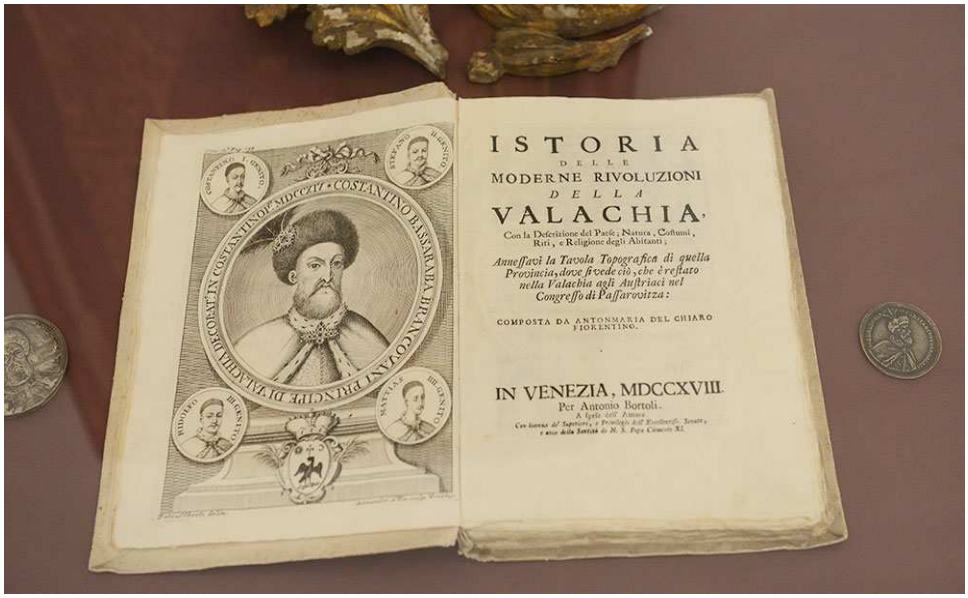
***Liturghierul* –tipărit în timpul domniei lui Constantin Vodă Brâncoveanu**

Detalii din interiorul Liturghierului –realizate de mâna artistică a Sfântului Ierarh Antim Ivireanul

***Sfânta Evanghelie greco-română* tipărită la 1693**
Această Sf. Evanghelie a fost dăruită de Sfântul Voievod Constantin unchiului său Mihail Cantacuzino, ctitor al Mănăstirii Sinaia

Portretul lui Constantin Brâncoveanu
în cartea cronicarului veneţian Anton Maria del Chiaro

Locul în care au fost închişi Sfinţii Brâncoveni
–*Închisoarea Edikule* (Istambului de azi)

***Monedă aniversară* –folosită drept una din acuzaţiile nedrepte**
împotriva Domnitorului martir

***Mănăstirea HUREZI* –ctitoria de suflet a Domnitorului Brâncoveanu**

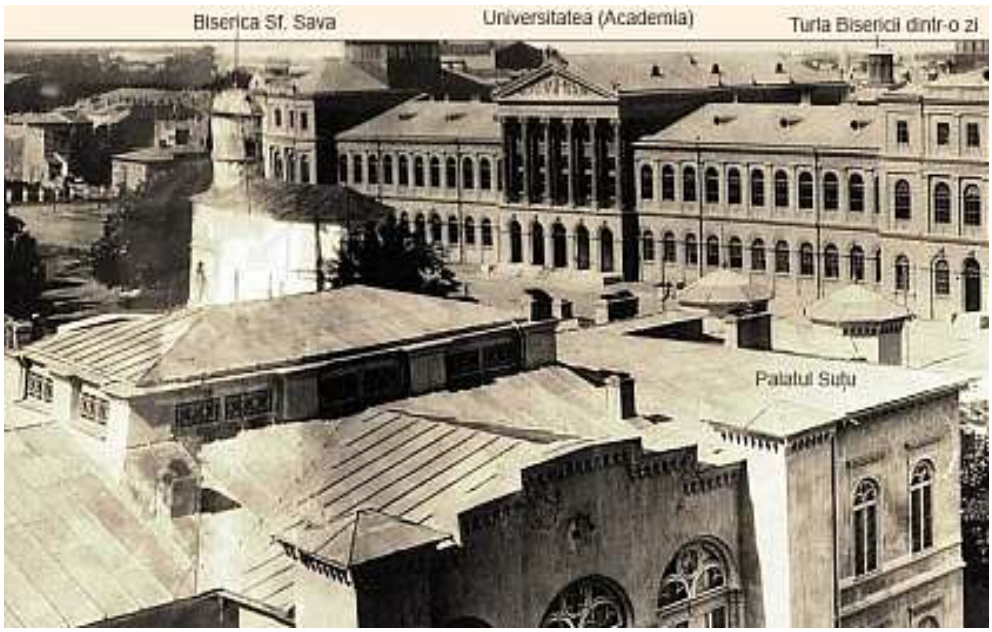
Biserica din Mogoşoaia

Biserica Palatului Mogoşoaia

Academia Sfântul Sava –Şcoala culturii brâncoveneşti

Biserica Sfântul Sava –demolată în sec. al XIX-lea

Biserica din Potlogi

Biserica Sfântul Gheorghe Nou –Bucureşti

Mormântul Sfinţilor Brâncoveni din Biserica Sf. Gheorghe Nou, Bucureşti

Inscripţia din faţa mormântului

***Candela de argint* aşezată de Doamna Maria Brâncoveanu să vegheze deasupra mormântului Domnitorului Martir**

Crucea brâncovenească de la baza Dealului Patriarhiei

Clopotniţa Patriarhiei

Aşezarea Sfintelor Moaşte Brâncoveneşti într-o raclă nouă
în biserica Sfântul Gheorghe Nou din Bucureşti
- August 2014

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Sinteza activităţilor din Anul euharistic şi al Sfinţilor Brâncoveni

Preafericite Părinte Patriarh,
Preasfinţit Sinod,
Distinşi participanţi,

În şedinţa sa de lucru din 29 octombrie 2012, Sfântul Sinod, la iniţiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a hotărât ca anul 2014 să fie proclamat, în Patriarhia Română, ca „*An omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii)*“ şi ca „*An comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni*“.

În aceeaşi şedinţă, Sfântul Sinod a aprobat şi programul-cadru naţional bisericesc, redactat în 10 puncte, pentru realizarea acestui proiect religios-duhovnicesc, cultural-editorialistic şi mediatic, la nivelul unităţilor bisericeşti ale Patriarhiei Române, din ţară şi de peste hotare.

Obiectivele acestei hotărâri au fost: redescoperirea Tainei Spovedaniei, ca mijloc de reconciliere, vindecare, înnoire spirituală şi sfinţire a vieţii credincioşilor; evidenţierea importanţei şi obligativităţii Tainei Spovedaniei, ca pregătire pentru primirea Sfintei Euharistii; pregătirea şi primirea la timp a Sfintei Împărtăşanii ca mijloc de sfinţire şi înnoire a vieţii; intensificarea participării la Sfânta Liturghie, ca pregustare a prânzului în Împărăţia lui Dumnezeu şi manifestare concretă a unităţii Bisericii; importanţa Sfintei Împărtăşanii, ca izvor de iubire jertfelnică şi iertătoare a lui Hristos, valorificarea roadelor primirii Sfintei Împărtăşanii în

viaţa preotului, a creştinilor şi a comunităţii; cinstirea după cuviinţă, la împlinirea a 300 de ani de la moartea lor martirică, a Sfinţilor Martiri Brâncoveni: Constantin Voievod cu cei patru fii ai săi, Constantin, Ştefan, Radu şi Matei, precum şi a sfetnicului Ianache.

În cadrul acestui proiect, centrele eparhiale şi instituţiile media centrale şi eparhiale au avut responsabilitatea de a publica şi de a mediatiza acest program-cadru, precum şi de a comunica, la Cancelaria Sfântului Sinod, modul în care acesta s-a realizat.

Din analiza datelor comunicate atât de către eparhii, cât şi de către Centrul de presă BASILICA al Patriarhiei Române, se conturează o frumoasă imagine de ansamblu a activităţilor desfăşurate în Patriarhia Română, dedicate „Anului omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii)“ şi „Anului comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni“.

Astfel, la nivelul fiecărei eparhii şi al instituţiilor din subordine, inclusiv al celor de învăţământ teologic, „Anul omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii)“ şi „Anul comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni“ a fost marcat, în general, prin diverse şi numeroase manifestări religioase, culturale, ştiinţifice, educative şi pastoral-misionare, unele dintre acestea fiind, încă, în curs de desfăşurare.

Din bogatul program de acţiuni şi evenimente derulate în anul 2014, cele mai importante manifestări au fost sintetizate şi reflectate în prezentul referat, realizat de Cancelaria Sfântului Sinod cu scopul de a putea oferi o succintă, dar ilustrativă prezentare a modului în care programul-cadru naţional bisericesc intitulat „2014 - Anul omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii) şi Anul comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni“ a fost implementat în Patriarhia Română.

Sub aspect religios-duhovnicesc şi pastoral-misionar, programul-cadru menţionat a fost reflectat prin numeroase acţiuni şi programe, dintre care amintim:

- Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a adresat mesaje participanţilor la diferite evenimente cultural-educaţionale (simpozioane, congrese, conferinţe, cercuri pastorale etc.) dedicate Sfintei Taine a Spovedaniei, Sfintei Taine a Împărtăşaniei sau Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

- Procesiunea cu moaştele Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu (21 mai 2014), la care au participat reprezentanţi ai Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, alături de peste 10.000 de creştini români, care au dorit să-i aducă cinstire sfântului.

- Cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, racla cu moaştele Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu a fost adusă, pentru închinare, în numeroase eparhii din ţară (Arhiepiscopia Târgoviştei (9 iunie), Arhiepiscopia Sibiului (4-6septembrie), Arhiepiscopia

Buzăului şi Vrancei (20-22 septembrie); Arhiepiscopia Râmnicului (11-12 octombrie), Arhiepiscopia Iaşilor (12-16 octombrie).

- Agenţia de Pelerinaj „Basilica Travel“ a Patriarhiei Române a organizat în anul 2014, pentru clerici şi credincioşi, mai multe pelerinaje tematice, la bisericile şi mănăstirile ctitorite de Sfântul Voievod Martir Constantin Brâncoveanu.

- În cadrul conferinţelor pastoral-misionare semestriale, al întâlnirilor cu acelaşi caracter cu preoţii capelani şi cu cei misionari, cu profesorii de religie şi cu cadrele didactice din unităţile de învăţământ teologic, desfăşurate în eparhiile Bisericii Ortodoxe Române, s-au prezentat referate despre importanţa şi rolul Sfintelor Taine a Spovedaniei şi a Împărtăşaniei, precum şi despre viaţa şi activitatea Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

- La îndemnul centrelor eparhiale, parohiile au iniţiat şi au promovat programe de rugăciune şi de cateheză, în cadrul cărora s-au susţinut predici, cateheze, cuvântări, meditaţii biblice, discuţii libere despre importanţa Tainelor Spovedaniei şi a Împărtăşaniei, precum şi despre modelul de credinţă al Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

- Cu binecuvântarea chiriarhilor, au fost organizate tabere de vară sau de creaţie religioasă, în cadrul cărora s-au derulat activităţi duhovniceşti şi cultural-religioase dedicate Tainei Spovedaniei, Tainei Împărtăşaniei şi Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

- În majoritatea centrelor eparhiale şi parohiale au fost promovate şi susţinute activităţi de pictare şi tipărire de icoane, au fost împărţite broşuri şi materiale de cunoaştere şi aprofundare a importanţei Spovedaniei şi a Împărtăşaniei, precum şi pentru cinstirea Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

- În centrele eparhiale şi parohiale au fost organizate concursuri de pictură şi artă sacră, precum şi expoziţii de icoane, fresce, mozaicuri, carte veche, documente şi hrisoave în legătură cu Anul omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii) şi Anul comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

- Centrele eparhiale au desfăşurat numeroase programe social-filantropice în instituţiile sociale de ocrotire a copiilor şi vârstnicilor, în spitale şi penitenciare, prin participarea preoţilor şi credincioşilor, programe în cadrul cărora s-au oferit ajutoare materiale sau financiare.

- În unele eparhii s-au sfinţit capele şi biserici cu hramul „Sfinţii Martiri Brâncoveni“, precum şi numeroase locaşuri de cult - ctitorii ale Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu.

Sub aspect cultural-editorialistic şi educativ-religios, programul-cadru s-a materializat în următoarele evenimente şi activităţi:

- În cadrul Atelierelor Institutului Biblic, sub conducerea şi cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, au fost realizate pentru Anul comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni: Ordinul Sf.

Martiri Brâncoveni pentru episcopi, Ordinul Sf. Martiri Brâncoveni pentru clerici, Ordinul Sf. Martiri Brâncoveni pentru mireni şi Ordinul Crucea Maria Brâncoveanu.

De asemenea, s-a realizat o raclă din argint masiv, aurită parţial, în care au fost aşezate cinstitele moaşte ale Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu.

- Din iniţiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, la Editurile Patriarhiei Române au fost publicate mai multe volume dedicate anului omagial şi comemorativ 2014, dintre care amintim:

► „*Îndemnuri şi rugăciuni pentru Spovedanie şi Împărtăşanie*“, Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă;

► „*Spovedania şi Euharistia, izvoare ale vieţii creştine. Sfânta Euharistie - arvuna vieţii veşnice*“, vol. I şi II, Editura BASILICA;

► „*Viaţa şi Acatistul Sfinţilor Martiri Brâncoveni*“, Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă;

► „*Constantin Brâncoveanu şi contribuţia lui la sporirea patrimoniului cultural-educaţional, spiritual şi social-filantropic al Ţării Româneşti în contextul european al veacului al XVIII-lea*“, Editura BASILICA;

► „*Istoria Aşezămintelor Brâncoveneşti în imagini şi cuvinte*“, Editura BASILICA;

► „*Viaţa şi Faptele Domnului Ţării Româneşti Constantin Vodă Brâncoveanu*“, Editura BASILICA (autor: Şt. Ionescu şi Panait I. Panait);

► „*Biblia adică dumnezeiasca Scriptură - 1688*“, retipărire într-o nouă ediţie în facsimil şi transcriere, Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă.

- La editurile centrelor mitropolitane şi eparhiale au fost publicate numeroase volume dedicate Tainelor Spovedaniei şi Împărtăşaniei, precum şi Sfinţilor Martiri Brâncoveni, dintre care menţionăm:

► „*Ctitorii brâncoveneşti. Elemente de artă eclezială medievală (sec. al XVII-lea şi al XVIII-lea)*, Editura „Cuvântul Vieţii“ a Mitropoliei Munteniei şi Dobrogei.

► IPS Laurenţiu, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, şi pr. prof. dr. Vasile Oltean, „*Constantin Brâncoveanu şi braşovenii*“, precum şi lucrarea „Vestigii de artă brâncovenească - Şcoala de zugravi de la Răşinari“, la Editura Andreiana a Arhiepiscopiei Sibiului.

► Ignatie Briancianinov, „*Fărâmiturile Ospăţului*“, în traducerea IPS Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului şi Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului, la Editura Renaşterea.

► „*Constantin Brâncoveanu - Documente din colecţiile Bibliotecii Academiei Române*“, la Editura Mitropoliei Olteniei.

► Albumul „*Ctitoriile brâncoveneşti din Arhiepiscopia Râmnicului*“ şi volumul „*Spiritualitatea mărturisitoare a culturii româneşti în*

perioada Sfântului Martir Constantin Brâncoveanu", Editura „Sfântul Antim Ivireanul" a Arhiepiscopiei Râmnicului.

► Radu Ştefan Vergatti, „*Brâncoveneştii. Sfinţii Martiri Brâncoveni. Culegere de studii*", Editura Arhiepiscopiei Argeşului şi Muscelului.

► „*Gustaţi şi vedeţi, că bun este Domnul*!" şi „*De la tineri adunate şi iarăşi la tineri date*", la Editura Arhiepiscopiei Dunării de Jos.

► „*Sfântul Constantin Brâncoveanu - Ocrotitorul Episcopiei Slatinei şi Romanaţilor*", 3 vol., apărută la Episcopia Slatinei şi Romanaţilor.

- Centrele eparhiale, în strânsă colaborare cu instituţiile de învăţământ teologic sau cu alte instituţii publice, au organizat congrese, simpozioane şi colocvii dedicate Sfintelor Taine a Spovedaniei şi a Împărtăşaniei şi Sfinţilor Martiri Brâncoveni, la care au participat, cu lucrări ştiinţifice, invitaţi de prestigiu din ţară şi străinătate:

► Administraţia Patriarhală (Sectorul teologic-educaţional) şi Facultatea de Teologie Ortodoxă: Congresul naţional cu tema „*Constantin Brâncoveanu şi contribuţia lui la sporirea patrimoniului cultural, educaţional, spiritual şi social-filantropic al Ţării Româneşti, în contextul european al veacului al XVIII-lea*" (20-24 mai 2014) şi Congresul internaţional de teologie cu tema „*Sensurile şi importanţa Sfintei Taine a Spovedaniei şi ale Sfintei Taine a Împărtăşaniei în teologia, spiritualitatea şi misiunea ortodoxă contemporană*" (5-8 octombrie 2014).

► Arhiepiscopia Iaşilor: Simpozionul internaţional „*Comuniune euharistică şi trăire filocalică* (15-17 mai) şi Colocviul naţional „*Voievozi martiri: Constantin Brâncoveanu şi Miron Barnovschi*" (24 octombrie).

► Arhiepiscopia Sibiului şi Facultatea de Teologie „Sf. Ier. Andrei Şaguna" din Sibiu au organizat simpozionul cu tema: „*Epoca lui Constantin Brâncoveanu în context sud-est european: Biserică, Societate, Geopolitică*" (12-14 iunie) şi Simpozionul intitulat „*Euharistia - Taina Vieţii Veşnice*" (25 iunie).

► În Arhiepiscopia Vadului, Feleacului şi Clujului urmează să se desfăşoare Simpozionul internaţional cu tema „*Euharistie, Spovedanie, Martiriu*" (3-6 noiembrie).

► Arhiepiscopia Craiovei: Simpozioanele internaţionale: „*Moştenirea cultural-spirituală a Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu*" (18 mai), „*Sfântul Constantin Brâncoveanu. Paradigmă creştină a unei Europe unite*" (10-12 iunie, Tismana) şi „*Demnitatea şi libertatea umană, realitate şi ideal. Modelul Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu*" (7-10 octombrie, Tismana).

► Arhiepiscopia Timişoarei: Simpozionul internaţional de teologie „*Sfânta Euharistie şi experienţa pocăinţei în tradiţia ortodoxă*".

► În Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale şi Meridionale, în perioada 12-15 iunie, la Madrid, s-a desfăşurat un Congres internaţional de teologie.

► Arhiepiscopia Tomisului a organizat Conferinţa naţională cu tema „*Valoarea culturii şi spiritualităţii româneşti din epoca Domnitorului Constantin Brâncoveanu pentru istoria naţională. 300 de ani de la martiriul unui sfânt român*“ (3 aprilie).

► Arhiepiscopia Târgoviştei: Simpozionul ştiinţific „*Pocăinţă şi Euharistie, mărturisire şi martiriu. Familia Brâncovenilor şi sensul existenţei umane în lumea contemporană*“.

► În Arhiepiscopia Alba Iuliei s-a desfăşurat Simpozionul internaţional cu tema „*Eucharist and martyrdom from the ancient catacombs to the communist prisons*“ (4-6 mai).

► Arhiepiscopia Râmnicului a organizat două simpozioane internaţionale, cu următoarele teme: „*Spiritualitatea mărturisitoare a culturii româneşti în perioada Sfântului Martir Constantin Brâncoveanu*“ (2-3 septembrie) şi „*Misiunea culturală şi filantropică a Bisericii în activitatea Sfântului Constantin Brâncoveanu şi a Sfântului Antim Ivireanul*“ (25-26 septembrie).

► Arhiepiscopia Buzăului şi Vrancei: Colocviul cu tema „*Arta brâncovenească - moştenire bizantină şi ethos românesc în tradiţia ortodoxă*“ (11-13 august) şi simpozionul istoric „*Cinstire Sfinţilor Martiri Brâncoveni*“ (19 septembrie).

► Arhiepiscopia Argeşului şi Muscelului: Simpozionul-concurs internaţional „*Tradiţie, cultură şi căi spirituale*“ (26-27 mai).

► Arhiepiscopia Dunării de Jos a organizat Simpozionul ştiinţific internaţional „*2014 - Anul omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii) şi Anul comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni*“ (15-16 mai) şi simpozionul cu tema „*Sfinţii Brâncoveni, modele vii pentru o educaţie creştină integrală, astăzi*“.

► Arhiepiscopia Aradului: simpozioanele internaţionale „*Sfinţii Martiri Brâncoveni - credinţă, istorie, cultură*“ şi „*Sfinţii Brâncoveni, apărători ai credinţei şi ai neamului românesc*“

► Arhiepiscopia Ortodoxă Română din cele două Americi: Simpozionul de spiritualitate ortodoxă „*Biserica, model al comuniunii - o perspectivă euharistică*“ (22 martie), ediţia a VII-a.

► Episcopia Caransebeşului: Simpozionul internaţional „*Taină şi mărturisire*“, ediţia a VIII-a (28-29 aprilie).

► Episcopia Ortodoxă a Oradiei: Simpozionul naţional cu tema „*Mărturisire şi martiriu ca asumare a vieţii în Hristos la Sfinţii Brâncoveni*“ (5-6 mai).

► Episcopia Ortodoxă Română a Maramureşului şi Sătmarului: Simpozionul „*Stilul brâncovenesc - stilul renaşterii româneşti*“.

► Episcopia Devei şi Hunedoarei: Simpozionul internaţional cu tema „*Comunicare şi Cuminecare*“ (27-28 iunie).

► Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord: Simpozionul internaţional cu tema „*Sfinţii Martiri Brâncoveni - mărturisitori ai credinţei ortodoxe şi promotori ai culturii româneşti*“ (3 mai).

► În perioada 1-17 august, în Episcopia Ortodoxă Română a Italiei au avut loc manifestările prilejuite de Zilele Sfinţilor Martiri Brâncoveni, moment care a prilejuit desfăşurarea mai multor activităţi pastoral-misionare.

O parte din comunicările prezentate la aceste întâlniri au fost deja publicate sau sunt în curs de publicare.

- În cadrul programului catehetic „*Hristos împărtăşit copiilor*“, a fost organizat Concursul naţional de proiecte duhovniceşti „*Sfânta Euharistie - lumina vieţii creştine*“, care a avut ca scop cultivarea dragostei faţă de Biserică şi Liturghie şi educarea copiilor în sensul respectării valorilor tradiţionale şi al afirmării propriei identităţi religioase, în contextul unei lumi seculare şi secularizante.

- Cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a fost organizat Concursul naţional „*Icoana ortodoxă - lumina credinţei*“ (27 ianuarie-21 mai), aflat deja la a III-a ediţie. La cele două secţiuni ale concursului (A. Pictură pe lemn şi B. Pictură pe sticlă) au participat 46 de pictori iconari adulţi. Cei 8 câştigători au fost premiaţi cu ocazia vernisajului expoziţiei „*Icoana ortodoxă - lumina credinţei*“, în ziua de 21 mai 2014.

- În unităţile de învăţământ preuniversitar de stat, profesorii de religie au valorificat ora de religie şi pentru a evidenţia importanţa şi rolul Sfintei Taine a Spovedaniei, Sfintei Taine a Împărtăşaniei, precum şi exemplul de credinţă al Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

- În revistele eparhiale şi parohiale, pe site-urile eparhiilor din ţară şi din străinătate şi pe site-urile Patriarhiei Române au fost create spaţii proprii, dedicate Anului omagial euharistic şi Anului comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni, prin care au fost mediatizate rolul şi importanţa Tainelor Spovedaniei şi Împărtăşaniei şi s-au evidenţiat aspecte ale vieţii Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

- Cu binecuvântarea chiriarhilor, în cadrul centrelor eparhiale şi parohiale, al instituţiilor de învăţământ teologic sau al altor instituţii publice, s-au organizat şi au fost vernisate expoziţii omagiale tematice, cuprinzând cele mai frumoase icoane şi mozaicuri referitoare la Taina Sfintei Spovedanii, Taina Sfintei Împărtăşanii sau Sfinţii Martiri Brâncoveni.

- În eparhii şi în instituţiile de învăţământ au fost organizate diverse alte manifestări culturale (concerte caritabile, pelerinaje tematice, concursuri de eseuri, lansări de carte, piese de teatru, proiecţii de film, au fost realizate albume foto, s-au distribuit broşuri şi pliante, s-au organizat procesiuni cu

icoane etc.) dedicate Anului omagial euharistic şi Anului comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

Sub aspect mediatic, evenimentele dedicate Anului omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii) şi Anului comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni s-au bucurat de o largă susţinere şi promovare, atât în mass-media bisericească centrală, cât şi în cea locală:

- Mass-media bisericească locală (foi parohiale, reviste eparhiale, posturi de radio existente în unele eparhii ale Patriarhiei Române; site-urile eparhiilor sau ale parohiilor ortodoxe române) şi centrală (Centrul de presă BASILICA al Patriarhiei Române) a mediatizat hotărârea Sfântului Sinod cu privire la proclamarea anului 2014 ca „An omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii)“ şi ca „An comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni“, programul-cadru, precum şi evenimentele organizate în eparhiile Bisericii Ortodoxe Române pe această temă.

- Biroul de presă al Patriarhiei Române a adus la cunoştinţa opiniei publice, prin comunicate de presă, manifestările organizate de Patriarhia Română, în anul 2014, „Anul omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii)“ şi „Anul comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni“.

Au fost monitorizate ştirile şi articolele din presa laică audio, video şi scrisă despre manifestările organizate de Patriarhia Română în anul 2014. Astfel, în presa laică au apărut peste 100 de ştiri, articole, documentare, reportaje şi emisiuni-dezbatere despre manifestările organizate de Biserica Ortodoxă Română.

- Agenţia de Ştiri BASILICA a Patriarhiei Române a publicat peste 700 de materiale informative (ştiri, comunicate, documente, interviuri) dedicate „Anului omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii)“ şi „Anului comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni“. Cele mai importante ştiri au fost traduse şi publicate şi în limba engleză.

Pe site-ul basilica.ro al Agenţiei de ştiri a Patriarhiei Române a fost creată o secţiune specială, intitulată „2014 - Anul Euharistic şi al Sfinţilor Martiri Brâncoveni“.

De asemenea, pe acest site există secţiunea galerie foto în care se regăsesc cele mai importante imagini de la evenimentele desfăşurate în Patriarhia Română în anul 2014.

- Publicaţiile Lumina au acordat sistematic spaţii editoriale pentru cele două teme ale anului omagial 2014. Prin ediţia sa naţională şi prin cele patru ediţii regionale, „Ziarul Lumina“ a prezentat evenimentele organizate de Patriarhia Română, de centrele eparhiale, de şcolile teologice, precum şi de alte instituţii bisericeşti pe tema „Anului omagial euharistic“ şi a „Anului comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni“.

În cotidian au fost publicate peste 1.100 de ştiri dedicate tematicii aprobate de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, pentru anul 2014: 550 de ştiri dedicate „Anului omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii)“ şi 570 de ştiri dedicate „Anului comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni“.

Pagina „Repere şi idei“ a găzduit aproximativ 100 de texte teologice despre Taina Spovedaniei şi Taina Împărtăşaniei. Acestea au fost cuprinse în cadrul proiectului editorial „*Taina Spovedaniei şi Taina Împărtăşaniei, întrebări şi răspunsuri*“, materiale care vor constitui un volum în colecţia „Media Christiana“ - seria Lumina.

Săptămânalul „*Lumina de Duminică*“ a prezentat în fiecare număr documentare despre ctitoriile brâncoveneşti şi texte dedicate Sfintei Taine a Spovedaniei şi Sfintei Taine a Împărtăşaniei.

Publicaţia de informaţie bisericească „*Vestitorul Ortodoxiei*“ a reflectat, prin documente, cronici şi imagini, temele anului omagial-comemorativ 2014.

- Postul de Radio TRINITAS al Patriarhiei Române a realizat şi a difuzat emisiuni în cadrul cărora s-au alocat spaţii largi subiectelor referitoare la Sfintele Taine a Spovedaniei şi a Împărtăşaniei, precum şi cu privire la Sfinţii Martiri Brâncoveni.

Ştirile Radio TRINITAS au difuzat zilnic informaţii cu privire la diversele activităţi încadrate în Anul omagial euharistic şi Anul comemorativ al Sfinţilor Brâncoveni, organizate la nivel de eparhii, protopopiate şi parohii.

Au fost mediatizate Concursul naţional de proiecte „*Sfânta Euharistie - lumina vieţii creştine*“, Concursul „*Icoana ortodoxă - Lumina credinţei*“, Simpozionul naţional de teologie „*Constantin Brâncoveanu şi contribuţia lui la sporirea patrimoniului cultural, educaţional, spiritual şi social-filantropic al Ţării Româneşti, în contextul european al veacului al 18-lea*“ şi Congresul internaţional de teologie „*Sensurile şi importanţa Sfintei Taine a Spovedaniei şi ale Sfintei Taine a Împărtăşaniei în teologia, spiritualitatea şi misiunea ortodoxă contemporană*“.

Totodată, referitor la cele două teme ale anului omagial-comemorativ 2014, Radio TRINITAS a realizat promo-uri speciale dedicate Anului omagial euharistic şi Anului Sfinţilor Martiri Brâncoveni, pe care le-a difuzat după o grilă zilnică.

Procesiunea cu moaştele Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu (21 mai) a fost transmisă în direct la Radio TRINITAS. Transmisiunea a fost însoţită de ediţii speciale ale unor emisiuni, în care s-a vorbit despre epoca brâncovenească şi despre deschiderea mormântului Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu, de la Biserica „Sfântul Gheorghe“-Nou.

În legătură cu cele două teme majore ale anului 2014, au fost realizate şi o serie de emisiuni difuzate la Radio TRINITAS: „*Zidiri în chipul Crucii*“, dedicată exclusiv ctitoriilor Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu, „*Lumea de azi*“, care a prezentat modul în care eparhiile din ţară au promovat Anul omagial euharistic şi Anul comemorativ al Sfinţilor Brâncoveni. Alte emisiuni, precum „*Dialogurile TRINITAS*“, „*Răspunsuri duhovniceşti*“, „*Răspundem ascultătorilor*“, au avut ca teme importanţa şi rolul Sfintelor Taine a Spovedaniei şi Împărtăşaniei în viaţa creştină.

- Postul de Televiziune TRINITAS TV al Patriarhiei Române a realizat şi a difuzat emisiuni şi materiale despre Sfânta Taină a Spovedaniei şi Sfânta Taină a Împărtăşaniei, respectiv despre Sfinţii Martiri Brâncoveni, precum şi despre manifestările desfăşurate în cuprinsul eparhiilor Patriarhiei Române în legătură cu aceste subiecte.

Astfel, redacţia Ştiri a prezentat 587 de materiale de ştiri, 34 de reportaje, 45 de interviuri, precum şi semnalări editoriale dedicate Anului omagial euharistic şi Anului Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

În redacţia Dezbateri teologice şi culturale au fost incluse două emisiuni săptămânale dedicate celor două mari teme ale anului 2014: Duhovnicie şi viaţă creştină şi Moştenirea brâncovenească.

De asemenea, au fost realizate şi difuzate peste 100 de emisiuni în premieră dedicate anului 2014 - Anul omagial euharistic şi Anul comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni, la care au fost invitaţi istorici, specialişti în artă, arheologi, arhitecţi, clerici, reprezentanţi ai muzeelor etc.

În redacţia Programe de tip documentar, au fost realizate următoarele filme consacrate celor două teme ale anului 2014: „*Sfinţenie şi cultură. Ctitoriile brâncoveneşti din Arhiepiscopia Râmnicului*“; „*Sfinţii Martiri Brâncoveni: viaţa, jertfirea şi cinstirea lor*“; „*Taina Sfintei Spovedanii*“; „*Ceremonia de reînhumare a osemintelor Domnitorului Constantin Brâncoveanu din anul 1934*“ (reportaj cu imagini de arhivă prezentat în cadrul concertului Bucuria Învierii, susţinut la Ateneul Român, 19 mai 2014). Urmează să fie finalizate filmele: „Biserica «Sfântul Gheorghe»-Nou“ şi „Taina Sfintei Împărtăşanii“.

Din cuprinsul acestei prezentări succinte se poate desprinde cu uşurinţă faptul că hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române de a proclama anul 2014 ca „An omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii)“ şi ca „An comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni“ a avut o largă rezonanţă în rândul clericilor, monahilor şi credincioşilor, concretizându-se în numeroase acţiuni şi programe dedicate exclusiv Sfintelor Taine a Spovedaniei şi Împărtăşaniei, precum şi Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

Toate aceste programe au contribuit la o înţelegere mai aprofundată a importanţei pe care o au Sfintele Taine a Spovedaniei şi a Împărtăşaniei în

viaţa creştinilor, precum şi la descoperirea şi mai buna înţelegere a pildei de credinţă pe care au oferit-o Sfinţii Martiri Brâncoveni.

Şedinţa solemnă de astăzi a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române vine să încununeze întreaga activitate a ierarhilor, clericilor, cadrelor didactice, monahilor şi a altor ostenitori din cadrul Bisericii, precum şi al instituţiilor de învăţământ teologic şi cercetare, de a aprofunda importanţa şi rolul Tainei Spovedaniei şi ale Tainei Împărtăşaniei, precum şi pilda de credinţă jertfelnică a Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

Întregul personal al instituţiilor centrale bisericeşti aduce mulţumiri Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, la iniţiativa Căruia anul 2014 a fost declarat ca „An omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii)“ şi ca „An comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni“, precum şi tuturor membrilor Sfântului Sinod, care au vegheat şi s-au străduit să-i dea viaţă în toate eparhiile Patriarhiei Române.

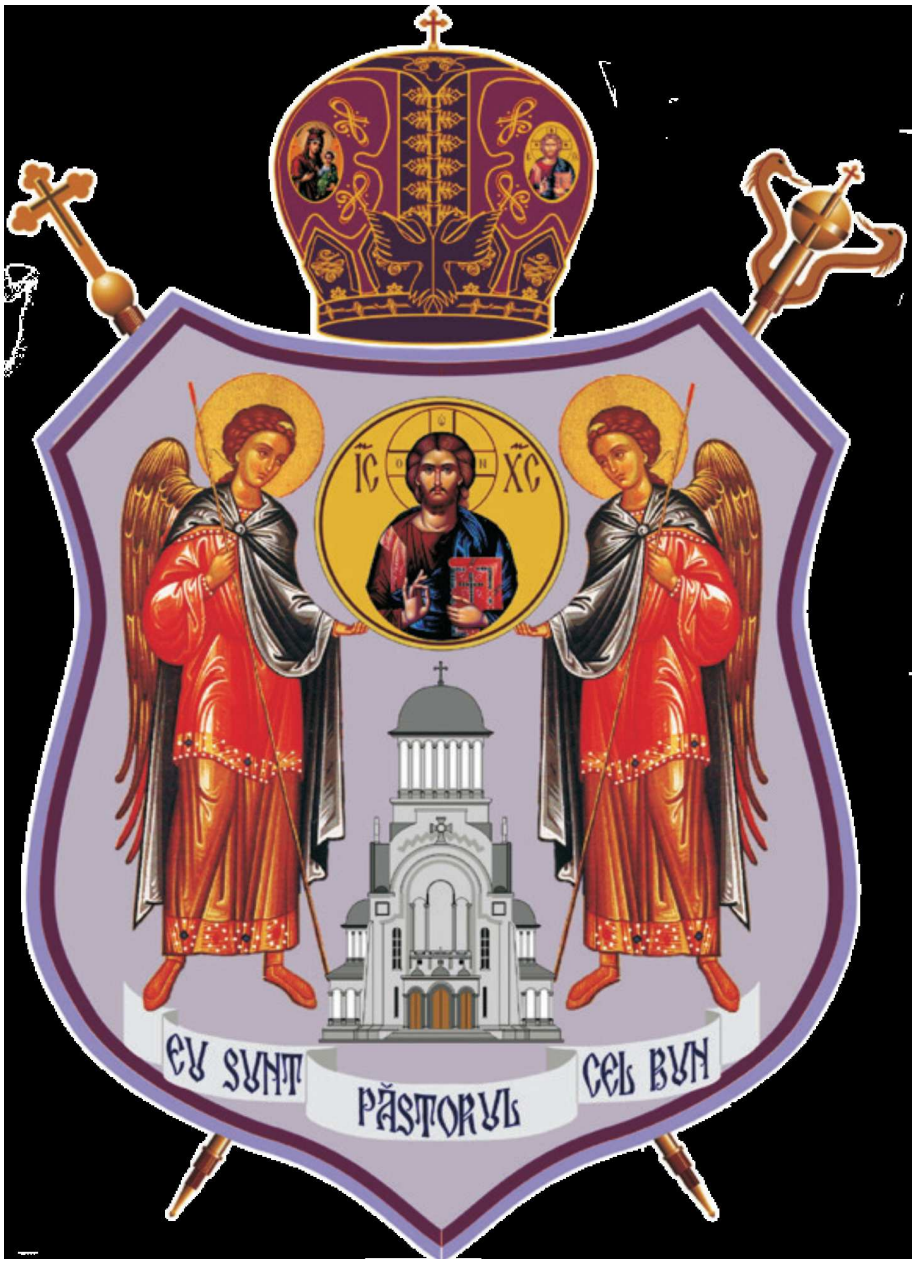
† Varlaam Ploieşteanul
Episcop-vicar patriarhal

Secretarul Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Biserica *Sf. Nicolae* din Făgăraș

V. *EVENIMENTE DE EXCEPȚIE ÎN EPISCOPIA ORTODOXĂ A MARAMUREŞULUI ŞI SĂTMARULUI*

ÎC XC
EU SUNT PĂSTORUL CEL BUN

Î.P.S. JUSTINIAN CHIRA
–Arhiepiscopul Maramureşului şi Sătmarului

Î.P.S. ARHIEPISCOP JUSTINIAN
- la împlinirea vârstei de 93 de ani

”Ce poţi să-i oferi unui om care a făcut un scop în viaţă din a oferi şi a ierta? Pentru un asemenea om, valorile nu ţin de material, nu ţin nici de onoruri, ci doar de suflet, de spirit, de iubire, de credinţă. De aceea, Înaltpreasfinţia Voastră, luaţi gestul nostru ca pe un semn de iubire! Consiliul Judeţean Maramureş Vă oferă, acum la împlinirea vârstei de 93 de ani, titlul de Cetăţean de Onoare al Judeţului Maramureş, pentru o viaţă pusă în slujba sporirii credinţei şi spiritualităţii maramureşene.” – a spus preşedintele Consiliului Judeţean Maramureş în cuvântul rostit cu acest prilej.

Preşedintele Zamfir Ciceu a dat citire Hotărârii Consiliului Judeţean Maramureş nr. 24, din 28 mai 2014, prin care se acordă acest titlu, dar a punctat şi o serie de repere biografice ale Înaltpreasfinţei Sale Justinian Chira. Alături de diplomă, placheta şi legitimaţia de Cetăţean de Onoare, preşedintele i-a oferit drept cadou un steag al judeţului Maramureş şi câteva cărţi pentru biblioteca Episcopiei.

Vizibil emoţionat, Înaltpreasfinţia Sa Justinian Chira a declarat că această zi este una foarte importantă şi a mulţumit pentru onoarea acordată. *„Nu m-am aşteptat, pentru că niciodată n-am meritat acest titlu. M-am considerat nevrednic. Multumesc lui Dumnezeu în fiecare zi pentru ce mi-a rânduit. În aceste zile, recunoştinţa e o virtute foarte rară. Dacă fiecare om ar fi recunoscător faţă de Dumnezeu şi faţă de fraţii săi, viaţa noastră ar fi alta. Noi, cu toţii n-am fi realizat nimic dacă Dumnezeu nu ne-ar fi binecuvântat cu colaboratori. De aceea, îi mulţumesc Preasfinţiei Sale Iustin, pentru toate cele ştiute şi neştiute, dar care nu vor rămâne nerăsplătite de Dumnezeu. În tot ceea ce am făcut în viaţă, m-am întrebat mai înainte: ce-ar face Iisus dacă ar fi în locul meu? Să ne punem această întrebare de fiecare dată*!” – a spus Înaltpreasfinţia Sa Justinian Chira.

Î.P.S. Justinian CHIRA împreună cu cei care l-au sărbătorit

Î.P.S. Arhiepiscop JUSTINIAN
- 41 de ani de slujire arhierească

În 9 septembrie s-au împlinit 41 de ani de când Înalt Preasfinţitul Arhiepiscop Justinian a fost hirotonit ca arhiereu. Cu această ocazie, la resedinţa episcopală a Eparhiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului, Înalt Presfinţia Sa Justinian Chira a fost felicitat, de către Preasfinţitul Dr. Iustin Sigheteanul, Permanenţa Eparhială şi ostenitorii Centrului Eparhial, precum şi de reprezentanţii autorităţilor.

Cu prilejul împlinirii a 41 de ani de slujire arhierească a Înalt Preasfinţiei Sale Arhiepiscop Justinian, în Paraclisul Episcopal din Baia Mare s-a savârsit o slujbă de Te–Deum, la finalul căreia Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul a rostit un frumos cuvânt de iubire, preţuire şi recunoştiinţă la adresa Arhiereului Justinian. Se spune că nu sunt coincidenţe ci doar

minuni, şi poate tocmai de aceea PS Iustin a explicat un detaliu pe care nu l-au observant prea mulţi până acum, sau chiar dacă au ştiut, poate nu au făcut conexiunea între date: "*Dacă citim bine în cartea vieţii IPS Justinian şi în istoria Bisericii noastre, vom găsi acolo câteva lucruri minunate. Dânsul a fost ales episcop vicar în 11 iunie 1973, iar Eparhia Maramureşului şi Sătmarului s-a reactivat tot într-o zi de iunie, în 9 iunie 1990. Iar în septembrie, în 9 septembrie 1973 a fost hirotonit episcop vicar, iar în 27 septembrie IPS Justinian a fost ales titular (că până atunci a fost locţiitor). Deci, iată nişte legături frumoase, pe care le derulează Dumnezeu în mod tainic, fără să ne dăm seama*". Iar PS Iustin a adăugat: „*este o zi importantă din viaţa ÎPS Parinte Arhiepiscop Justinian, pentru că 9 septembrie este ziua în care a primit, la 53 de ani, dumnezeiescul har al arhieriei, în Catedrala Episcopală de atunci care a devenit cu acel prilej arhiepiscopală, şi astăzi Mitropolitană din Cluj. A păstorit la Cluj 17 ani ca episcop vicar, perioadă în care Eparhia Vadului Feleacului şi Clujului, de care ţinea şi Maramureşul a cunoscut o dinamică deosebită. A fost o slujire deosebită şi ierarhii de la Cluj, ÎPS Justinian şi Arhiepiscopul Teofil în fiecare duminică şi sărbătoare erau în mijlocul credincioşilor din judeţul Cluj, judeţul Bistriţa şi Maramureş, cu sau fără voia autorităţilor...Îi dorim Înalt Preasfinţitului Justinian viaţă liniştită, binecuvântată, zile senine, îl rugăm pe Dumnezeu să îi dea putere să ne însoţească cu rugăciunea, pentru că părinţii îşi însoţesc fiii cu rugăciunea, iar noi, cu iubirea, preţuirea şi recunoştiinţa. Întru mulţi ani, Înalt Preasfinţia voastră!*".

Plin de dragoste şi într-o formă fizică şi psihică de invidiat la cei 93 de ani, ÎPS Justinian a vorbit despre felul în care credinţa face minuni, lucru menit să ne întărească pe fiecare dintre noi: „*Pentru noi oamenii, cel mai important şi cel mai de preţ lucru este credinţa. Dacă este credinţă cât un grăunte de muştar, vei spune muntelui mută-te şi se va muta! Munţi, adevăraţi munţi de probleme şi de realizări sunt în viaţa fiecăruia. Constat că viaţa fiecărui individ este plină de minuni. Este o minune că ne-am născut, o minune este că am cunoscut viaţa cu toată frumuseţea ei, minuni sunt realizările fiecărui om, că nu există om care să nu aibă realizări şi multe şi frumoase*". A adăugat că prin credinţă şi rugăciune, omului i se deschid noi orizonturi care-l ajută să vadă minunea şi semnele pe care ni le dă Dumnezeu. Şi a dat şi un exemplu cu un astfel de semn, pe care la momentul respectiv nu l-a înţeles, dar care o dată desluşit este cutremurător: „*În anul în care a fost arestat de comunişti, părintele Dumitru Stăniloae a stat o lună de zile împreună cu soţia sa la Mănăstirea Rohia. O lună am stat în aceeaşi cameră şi nu am prea dormit, pentru că în fiecare noapte discutam probleme pe care mai târziu le-am găsit în viaţa şi în scrisul părintelui Stăniloae. Iar la sfârşitul lunii iulie s-a pregătit să plece la Bucureşti. Am ieşit la plimbare pe drumul din pădure şi când ne-am întors se făcea seară. Era ultima zi din iulie. Şi când am intrat în curtea*

Mănăstirii, din vârful dealului a început să cânte un cuc. Şi a cântat încontinuu 20 de minute, de răsuna pădurea. Părintele Stăniloae a ascultat şi m-a întrebat mirat: oare ce înseamnă asta părinte stareţ? Pentru că este bine ştiut că cucul nu cântă niciodată decât până la sfârşitul lunii iunie, până la Sf. Ap. Petru şi Pavel. Ori, acum trecuse o lună de zile de când nu ar mai fi trebuit să cânte cucul. I-am răspuns că nu ştiu ce înseamnă, dar mi-am dat seama că este un semn cu totul deosebit. A doua zi dimineaţă a plecat şi când a ajuns la Bucureşti a fost ridicat şi dus în puşcărie. Pentru mine, momentul în care profesorul Stăniloae a fost arestat a fost mai grav decât dacă ar fi murit. Mă gândeam că acest om ca un înger, de o mare frumuseţe şi fineţe, a ajuns pe mâna unor demoni, pentru că nu pot să le spun altfel celor care slujeau în temniţele comuniste. Nu erau oameni şi nici diavoli, ci mai rău decât diavolii. Era foarte multă răutate şi o lipsă totală de milă. Au închis floarea Neamului Românesc, generali, miniştri, oameni simpli, preoţi, oameni din toate confesiunile. Acolo a ajuns şi părintele Stăniloae.

Iar noaptea trecută m-am întâlnit în vis cu părintele, cu marele teolog şi eu aş zice şi marele sfânt al Bisericii noastre, Dumitru Stăniloae. Şi am discutat cu el probleme foarte importante din viaţa Bisericii în general, şi din viaţa Bisericii noastre din Maramureş. Lucruri deosebite pe care le-am consemnat în caietul meu când m-am trezit. De când a fost la Rohia, nu m-am mai întâlnit cu el şi nici nu l-am visat. Dar m-am întâlnit cu el azi noapte şi tot ce am vorbit cu el am ţinut minte. Chiar şi despre problema pe care o avem cu prietenii care vor să ne ia bisericile am discutat. Şi toate mi le-a comunicat părintele Stăniloae ca pe nişte profeţii".

Altfel spus, ÎPS Justinian face ceea ce ştie cel mai bine de 41 de ani de când este arhiereu: ne întăreşte în credinţă şi ne atrage atenţia despre felul în care Dumnezeu intervine zilnic pentru a ne ajuta în viaţă, pe fiecare. Iar pentru a vedea minunile ne trebuie „doar" credinţă cât un grăunte de muştar. Şi înainte de a ne binecuvânta şi de a ne asigura că se roagă pentru noi toţi, ÎPS Justinian a spus că „*nimic nu-mi face mai mare bucurie ca atunci când cineva vorbeşte cu Dumnezeu şi când mă gândesc la Iisus Hristos*".

La mulţi ani, arhiereului nostru drag!

Mircea CRIŞAN

P.S. DR. IUSTIN SIGHETEANUL

–Arhiereu-Vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului

PREASFINȚITUL DR. IUSTIN SIGHETEANUL LA ÎMPLINIREA A 20 DE ANI DE ARHIERIE

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Două decenii de zel misionar și multă osteneală

Preasfinţia Voastră,

Hristos - Domnul, Care a mărturisit despre Sine: „*Eu sunt lumina lumii*” (Ioan 8,12), a spus şi ucenicilor Săi chemaţi la misiune: „*Voi sunteţi lumina lumii*” (Matei 5,14) şi i-a îndemnat, zicând: „*Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât, văzând faptele voastre cele bune, să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri*” (Matei 5,16).

Cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos ne arată că faptele bune din viaţa unui om preamăresc pe Dumnezeu înaintea oamenilor, iar omul credincios, care lucrează faptele bune, se aseamănă cu lumina, care arde şi luminează în jurul său, făcând părtaşi bunătăţii sale şi pe semenii săi.

Următor cuvintelor Mântuitorului Iisus Hristos, Preasfinţite Părinte Iustin, aniversaţi acum împlinirea a 20 de ani de la hirotonia întru arhiereu, după ce v-aţi străduit în această perioadă să puneţi în lumină taina rodirii spirituale a darurilor primite la hirotonie, prin lucrarea „cu timp şi fără timp” în misiunea Bisericii.

Întrucât rodirea spirituală este maturizare şi împlinire, ea presupune o receptare atentă a darurilor lui Dumnezeu şi o cultivare constantă a lor, astfel încât Dăruitorul şi comuniunea cu El devin transparente în roadele arătate ca lucrări concrete, folositoare pentru zidirea şi bucuria comunităţii eclesiale.

În comuniune de rugăciune la această sărbătoare binecuvântată, aducem mulţumire lui Dumnezeu pentru darurile revărsate asupra Preasfinţiei Voastre, pe care le-aţi cultivat prin rugăciune şi osteneală, înţelepciune şi stăruinţă, având totdeauna sprijinul părintesc al Înaltpreasfinţitului Părinte Arhiepiscop Justinian, al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului, şi fiind ajutat de colaboratorii de la Centrul eparhial, de cler şi mănăstiri, de autorităţi şi binefăcători în lucrarea împlinită spre binele Bisericii şi al societăţii.

Preasfinţia Voastră, ne rugăm Mântuitorului Iisus Hristos, „*Păstorul Cel Bun*” (Ioan 10,11) şi „*Arhiereul mărturisirii noastre*” (Evrei 3,1) să Vă dăruiască în continuare aceeaşi râvnă plină de evlavie pentru Sfânta Taină a arhieriei şi mult ajutor în slujirea Bisericii şi a poporului dreptcredincios din părţile Maramureşului şi Sătmarului.

Harul Duhului Sfânt să se reverse totdeauna cu îmbelşugare asupra Preasfinţiei Voastre, ca ajutor în lucrarea pastorală pe care o desfăşuraţi cu mult zel misionar şi cu multă osteneală, armonizând tinereţea cu înţelepciunea şi cuvântul frumos cu fapta bună!

Întru mulţi şi fericiţi ani, Preasfinţia Voastră!
Cu părintească binecuvântare şi frăţească dragoste în Hristos

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Un loial şi statornic ucenic, a devenit un puternic, harnic şi plin de înţelegere păstor

Pe Preasfinţitul Justin Hodea îl ştiu de multă vreme. De pe când era frate începător la Mănăstirea Rohia. Avea pe atunci 14 ani, dar făptura lui ageră, cu bunăcuviinţă şi ascultare, însă şi cu personalitate, promitea mult.

A fost un ucenic de nădejde al Părintelui Serafim Man, dar, mai ales, al Înaltpreasfinţitului Justinian Chira. În Mănăstirea Rohia, care pentru noi, maramureşenii, pe lângă importanţa ei spirituală, are şi o importanţă emoţional-sentimentală, s-a format până la măsura „bărbatului desăvârşit, la măsura vârstei deplinătăţii lui Hristos” (Efeseni 4,13).

Şi a avut şi în jurul cui se forma. Căci, pe lângă părintele duhovnicesc de mare prestan?ă, pe care l-a slujit şi-l slujeşte cu credincioşie – Arhiepiscopul Justinian – i-a avut acolo şi pe Părintele Serafim Man şi pe Părintele Nicolae Steinhardt. După ce a ucenicit pe lângă aceşti oameni de talie duhovnicească deosebită, a devenit el însuşi maestru spiritual, formator de conştiinţe, părinte duhovnicesc sau, în graiul părinţilor, „avvă” .

Pentru că, dacă în anul 1985 a fost tuns în monahism, avându-l naş de călugărie pe IPS Justinian, din anul 1988 devine stareţ al Mănăstirii

Rohia, având grijă ca, pe lângă administrarea cu destoinicie a lavrei, să-i formeze pe noii ucenici ce doreau viaţă călugărească.

Pe lângă această iniţiere duhovnicească de importanţă unică pentru un călugăr şi pe lângă călirea la care l-a supus viaţa de mănăstire cu rigorile şi încercările ei, n-a fost lipsit nici de pregătirea academică. Seminarul Teologic, început la Craiova şi terminat la Cluj, s-a continuat cu studiile superioare la Sibiu. Iar încununarea lor s-a făcut cu doctoratul luat la Facultatea de Teologie din Cluj.

Îmi aduc aminte cu nostalgie că, pe când era seminarist la Cluj, iar eu preot la Turda, mi-a făcut o vizită, a cântat la strană, şi, în mod deosebit, s-a remarcat ca un tânăr cu bună formare duhovnicească şi cu prestanţă. Cu toată deschiderea înspre lume, avea seriozitatea ucenicului format în buna tradiţie monahală. Mai apoi l-am întâlnit mereu la Rohia, în vizite oficiale sau particulare, mai întâi ca preot, iar apoi ca episcop. Praznicele de la Mănăstirea Rohia aveau grandoarea lor, iar când plecai acasă o fărâmă din suflet îţi rămâne acolo. De fapt, Mănăstirea Rohia era mănăstirea adolescenţei şi tinere?ii mele. Mergeam acolo să-mi încarc bateriile sufletului şi să-l ascult pe harismaticul Vlădică Justinian. Ba, într-un rând, l-am însoţit în calitate de vicar administrativ şi pe Episcopul Emilian Birdaş. Au rămas de atunci poze de grup în care, pe lângă IPS Justinian şi PS Emilian, erau prezenţi şi ieromonahii Justin şi Serafim, precum şi monahul Nicolae Steindhart.

În 1993, la propunerea PS Justinian, ieromonahul Justin era ridicat la rangul de arhimandrit.

În luna martie 1994, la propunerea aceluiaşi ierarh, Sfântul Sinod îl alege arhiereu vicar, iar pe 17 aprilie este hirotonit episcop într-o atmosferă de profundă şi solemnă duhovnicie la Mănăstirea Rohia. Au făcut parte din soborul de ierarhi hirotonisitori IPS Mitropolit Antonie Plămădeală al Sibiului, IPS Arhiepiscop Bartolomeu al Clujului, PS Episcop Justinian al Maramureşului şi Sătmarului şi eu.

În cronica bisericească a revistei „Credinţa străbună”, de pe luna iunie 1994, la pagina 5, Părintele Petru Pleşa consemna: Ziua de 17 aprilie a prilejuit PS Andrei participarea la hirotonia Cuviosului Arhim. Justin Hodea, fost stareţ al mănăstirii „Sf. Ana” din Rohia, întru arhiereu vicar la Episcopia Maramureşului şi Sătmarului, moment de înaltă trăire duhovnicească pentru toţi cei prezenţi. Înaltă trăire duhovnicească atunci, şi roade de-a lungul timpului care greu se pot contabiliza. Mai ales cele spirituale. Dintre cele edilitare lucrările de la Mănăstirea Rohia, cu minunata şi zvelta biserică, dar mai ales Catedrala de la Baia Mare, merită menţionate ca realizări ale PS Justin.

Demisolul monumentalei catedrale s-a sfinţit în prezenţa Sanctităţii Sale Petru al VII-lea, Patriarhul Alexandriei, şi a Patriarhului Teoctist al Bisericii Ortodoxe Române, care-l avea pe cel dintâi ca oaspete, în

septembrie 2013. Tot atunci a fost proclamată festiv canonizarea Sfântului Iosif Mărturisitorul. Mai putem aminti organizarea, cu prezenţa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, sfinţirii bisericii Mănăstirii Bârsana şi a catedralei din Negreşti. În câteva rânduri şi eu l-am însoţit cu mult drag, fie la Baia Mare sau la Rozavlea, sau la Seini, sau în altă parte.

Presfinţitul Justin însă i-a fost de un real sprijin Înaltpreasfinţitului Justinian. Nu numai că i-a dublat misiunea, dar când puterile fizice i s-au împuţinat, i-a preluat sarcina multor activităţi care cer deplasare şi prezenţă pe baricadele duhovniceşti.

Tandemul spiritual Justinian – Justin, avva înţelept şi ucenicul viguros care preia steagul, nea fascinat pe toţi şi-l admirăm. Vatra duhovnicească creată de Justinian la Rohia o preia din mers Justin și-i sporește patrimoniul edilitar și spiritual. Și încă un lucru care nu trebuie uitat: implicarea în mișcarea de tineret. A demarat la Baia Mare o acțiune cu răsunet: „Asociația Tinerilor Creștini Ortodocși”. Organizată întâi în Episcopia Maramureșului și Sătmarului, a fost preluată apoi de toată Mitropolia. Iar prima activitate cu impact a fost „Festivalul tinerilor”, care a adunat peste 2 000 de participanţi la Baia Mare. Intenția este ca anul acesta să se adune 3 000. La toate acestea adaug un lucru cu aspect subiectiv: satul Oarţa de Sus, în care m-am născut, face parte din Eparhia Maramureşului şi Sătmarului. Sunt foarte legat de sat, particip la multe manifestări de acolo, iar Preasfinţitul Justin îmi este gazdă chiriarhală, chiar dacă fizic nu poate fi întotdeauna prezent.

Am evocat doar parte din motivele pentru care acum, când se împlinesc douăzeci de ani de la hirotonia întru arhiereu a Preasfinţitului Justin, dăm slavă lui Dumnezeu că în Ţinuturile Maramureşului şi Sătmarului avem un Vlădică după inima lui Hristos. Râvna şi implicarea lui ne asigură că aici mulţi ani misiunea Bisericii e pe mâini bune.

Întru mulţi ani! Preasfinţia Voastră!

† ANDREI
Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului
şi Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Împreună ostenitor la realizările Eparhiei noastre

Ziua aceasta este o zi binecuvântată de Dumnezeu şi nu poate fi înţeleasă de nimeni decât numai de cel ce trăieşte această zi, ziua unor sfinte impliniri. De aceea ziua de 17 aprilie, este zi de mare praznic şi bucurie duhovnicească pentru noi deoarece Preasfinţitul Iustin împlineşte 20 de ani de la primirea darului arhieriei.

Preasfinţitul Iustin a fost alături de noi din tinereţe şi cu ajutorul lui Dumnezeu am urcat împreună pe drumul deosebit de important de punere a temeliei acestui spaţiu, Episcopia Maramureşului şi Sătmarului. Realizările ce s-au făcut în aceşti douăzeci de ani împreună cu Preasfinţitul Iustin sunt multe, frumoase şi importante.

Noi cu ajutorul lui Dumnezeu am construit un spaţiu sacru de care avea nevoie ţara noastră, Biserica noastră, poporul român. Un spaţiu admirat în toată lumea, care caută şi doreşte să găsească pe acest glob un loc unde se găsesc urme de viaţă binecuvântată de Dumnezeu, în care divinitatea este prezentă în sufletul oamenilor, în viaţa şi casa oamenilor.

Eparhia Maramureşului şi Sătmarului are în centru un scaun episcopal, asemenea unui centru voievodal şi aceasta este aşezat la Baia Mare, care dintr-o localitate situată la marginea ţării s-a transformat prin înfiinţarea Eparhiei Maramureşului şi Sătmarului într-un mare centru spiritual. În trecut existau doua-trei altare, iar acum oraşul e înzestrat cu un mare număr de sfinte altare ortodoxe româneşti, în fruntea cărora se înalţă acum frumoasa şi monumentala Catedrală Ortodoxă, care pentru toţi locuitorii acestui oraş este şi va fi o mândrie şi o binecuvântare, pentru multe secole.

În tot Maramureşul şi Sătmarul zeci de altare cu preoţi vrednici sunt acum o mărturie vie a vieţii creştine, din timpurile noastre în care preoţii şi slujitorii lui Dumnezeu au stat de veghe. La aceste realizări a contribuit în mod deosebit Preasfinţitul Iustin Sigheteanul, pentru care acum noi, cler şi popor îi aducem cele mai alese mulţumiri şi cuvinte de recunoştinţă pentru toate jertfele ştiute sau neştiute pe care le-a făcut pentru Biserica străbună, pentru eparhia noastră, pentru poporul român din Maramureş şi Sătmar.

† JUSTINIAN
Arhiepiscopul Maramureşului şi Sătmarului

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

EPISCOPUL IUSTIN SIGHETEANUL
arhiereul înnoirilor în viaţa bisericească din Maramureş şi Sătmar

După reactivarea Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului în anul 1990 şi aşezarea în scaunul de chiriarh a ierarhului Justinian Chira la data de 11 noiembrie 1990, unul din cele mai importante evenimente ale tinerei Eparhii s-a petrecut în anul 1994, când Sf. Sinod a ales în demnitatea de arhiereu vicar pe stareţul Iustin Hodea de la Mănăstirea Rohia.

Născut în anul 1961, în ajun de Sânzâiene, în frumoasa localitate Rozavlea de pe Valea Izei, la vârsta de 14 ani a ales calea monahismului, intrând ca frate de mănăstire la Mănăstirea Rohia de lângă Târgu Lăpuş. Mănăstirea ”Sf. Ana” va deveni în timp pentru viitorul episcop urcuşul duhovnicesc şi spiritual şi a doua Patrie. Aici a fost hirotonit diacon şi mai apoi preot în anul 1983, şi tot aici a fost tuns în monahism în anul 1985, avându-l ca naş de călugărie pe I.P.S. Justinian . Tot la Rohia va fi numit stareţ în anul 1988 de către I.P.S. Arhiepiscop Teofil, iar în anul 1993, la propunerea vlădicii Justinian, Sf.Sinod al B.O.R. l-a ridicat la rangul de arhimandrit.

După alegerea de către Sf. Sinod în postul de arhiereu vicar al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului, la aceeaşi mănăstire stareţul Iustin a fost hirotonit întru arhiereu, în data de 17 aprilie 1994, de către trei Arhiepiscopi cu nume mari: I.P.S Mitropolit Antonie Plămădeală, I.P.S. Arhiepiscop Bartolomeu Anania şi I.P.S Arhiepiscop Justinian.

17 aprilie 1994 - hirotonia întru arhiereu

De atunci s-au scurs din caierul vremii 20 de ani. Mari sunt realizările episcopului Justin, după cum mari nume au avut cei care l-au hirotonit în urmă cu două decenii.

Cu toate că i-am fost un colaborator apropiat în cei 20 de ani de arhierie, îmi este foarte greu să sintetizez în doar câteva rânduri activitatea pastorală, gospodărească, culturală şi social filantropică a episcopului Iustin, deoarece s-au înfăptuit atât de multe, încât cred că nici Preasfinţia Sa nu are timp să se bucure de ele, întrucât îl aşteaptă noi provocări.

1. *Ctitorul Rohiei moderne.* Mănăstirea Sf. Ana, din Rohia aflată la 7 km de oraşul Târgu Lăpuş a fost ctitorită de către preotul Nicolae Gherman în amintirea fiicei sale Ana, care a murit de mică. Biserica veche a mănăstirii a fost construită între anii 1923-1927 şi sfinţită de către episcopul Nicolae Ivan. Lângă biserică se află paraclisul şi biblioteca cu cele peste 250.000 de volume, precum şi *Casa Poetului* ce a reprezentat ultima reşedinţă a monahului şi omului de cultură Nicolae Steinhardt. An de an, mănăstirea s-a transformat în loc de pelerinaj, atât la Izvorul Tămăduirii cât

şi la Praznicul ”Adormirii Maicii Domnului” devenind cea mai căutată vatră monahală din nord-vestul României.

Tânărul episcop Iustin Sigheteanul a pornit o vastă activitate de înnoire a Rohiei. Mai întâi, biserica mănăstirii ridicată pe un colţ de stâncă, de înălţime impresionantă ce transformă locul într-un nou Sion. L-am văzut pe entuziastul ierarh Justin urcând şi coborând schelele, stând de vorbă cu meşterii, cu pictorii, cu cioplitorii în piatră sau cu arhitecţii. Practic biserica mănăstirii de la Rohia este capodopera tinereţilor sale. S-a continuat cu ridicarea complexului Nicolae Steinhardt.

Centenar Steinhardt la Academia Română

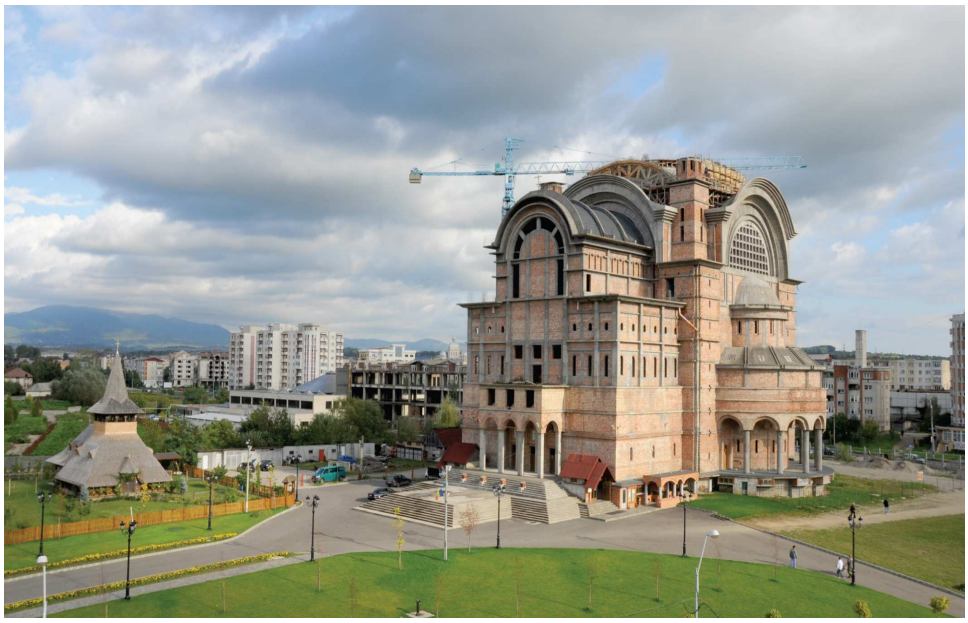
Preasfinţia Sa, şi-a fixat reşedinţa la Mănăstirea Rohia, întrucât reşedinţa episcopală din Baia Mare nu i-a putut oferi atunci decât un simplu birou la care a făcut naveta de peste 50 Km cu maşina mănăstirii. N-a fost şi nu este un om care să se plângă, l-am ştiut şi va rămâne un dârz luptător în faţa tuturor greutăţilor, rezultatul eforturilor Preasfinţiei Sale regăsindu-se în multe din realizările mănăstirii. Cred că s-a rupt greu de şantierul de la Rohia prin venirea la Baia Mare, precum la fel de greu ia fost să-şi părăsească fraţii din obştea monahală cărora le-a fost un adevărat părinte. Numai un cleric ce a construit o biserică ştie ce trece prin sufletul omului când se desparte de altarul pe care l-a construit. Este ca şi cum ai fi pierdut cea mai dragă fiinţă din lume, ori biserica este pentru totdeauna mireasa lui Hristos.

Biserica nouă a Mănăstirii Rohia – vedere generală

Privite retrospectiv, cred că Prea Sfinţitul Justin poate răsufla liniştit întrucât ce a semănat în tinereţe la Rohia dă rod îmbelşugat, mulţi dintre ucenici ajungând astăzi stareţi şi arhimadriţi, iar mănăstirea îşi continuă progresul, devenind pe zi ce trece tot mai frumoasă şi mai dorită, aşa cum e dorită apa unui izvor curat şi sfânt.

2. *Episcopul Justin, adevăratul ctitor al Catedralei Episcopale "Sfânta Treime" din Baia Mare.* Oraşul reşedinţă eparhială, din Baia Mare unde trăiesc peste 100.000 credincioşi ortodocşi, la reactivarea Episcopiei nu avea decât trei biserici ortodoxe. A apărut în mod evident necesitatea construirii mai multor biserici în cartierele noi, precum şi o catedrală reprezentativă pentru municipiu şi pentru Episcopie. Începută după revoluţie de către un preot de mir, catedrala nouă de pe B-dul Unirii şi-a întrerupt şantierul în anul 1994, la faza de radiere de la baza fundaţiei. Inimosul Episcop Vicar Iustin Sigheteanul are curajul în anul 1999, după ce s-a stabilit în Baia Mare, să îşi asume preluarea şi continuarea lucrărilor la ceea ce astăzi o numim cu bucurie Catedrala episcopală.

Catedrala Episcopală ”Sfânta Treime” – în construcţie

Preasfinţia Sa va regândi proiectul, va aduna în jurul său echipe de specialişti formate din ingineri, geologi, arhitecţi şi constructori cu care va porni cel mai îndrăzneţ proiect din cuprinsul eparhiei şi anume o catedrală ce va avea în final 85 m lungime, 50 m lăţime şi 90 m înălţime. Au demarat lucrările de la demisol. A rezultat o biserică cu o capacitate de 3000 de locuri, pe jos lăcaşul de cult fiind pavat cu gresie de import, iar iconostasul are icoane executate în mozaic de Murano. Nava principală este susţinută de douăsprezece coloane masive, iar sub intrarea principală există *Sala bizantină*. În absida din dreapta s-au placat pereţii cu cărămidă de şamot şi s-a amenajat spaţiu pentru simpozioane şi lucrări eparhiale, Sala de conferinţe numindu-se *Episcop Dr. Vasile Stan.* În absida din stânga se află un spaţiu similar ce va avea ca destinaţie o sală pentru muzeu.

Târnosirea cochetului altar de la demisolul catedralei a avut loc în data de 9 septembrie 2003, slujba arhierească, prin purtarea de grijă a P.S.Justin, fiind săvârşită de către Patriarhii PETROS Al VII-lea al Alexandriei şi P.F.TEOCTIST al României împreună cu un sobor de arhierei, monahi şi preoţi, în prezenţa miilor de credincioşi.

**Alături de P.F. Patriarh Petros al VII-lea al Alexandriei,
P.F. Patriarh Teoctist al României şi
P.S. Justinian al Maramureşului şi Sătmarului**

Cu multă râvnă, P.S.Justin a continuat lucrările catedralei, cu sprijinul şi ajutorul financiar al autorităţilor locale şi centrale precum şi prin donaţiile credincioşilor. Astfel, P.S.Sa a binecuvântat în anul 2005 prima cărămidă pusă la cota 0 şi de atunci zidurile au început să crească. În anul 2006 s-a ajuns la cota + 9,70, în anul 2007 la cota +19,60, în anul 2008 la cota +24 m, iar în anul 2009 la cota +35 m, fiind încheiată bolta altarului şi a pronaosului. Din anul 2010 până la mijlocul anului 2014 sau turnat pandantivii şi grinda de susţinere a turlei principale, ajungându-se la cota de +44,80 m. Ne rugăm bunului Dumnezeu să-i dea sănătate P.S. Sale şi putere de muncă, ca împreună cu toţi colaboratorii de acolo să ajungă la montarea crucii, cel mai târziu anul viitor, când Episcopia Maramureşului şi Sătmarului va împlini 25 de ani de la reactivarea ei.

Catedrala Sf. Treime din Baia Mare este cu adevărat episcopală prin arhitectura ei unică, prin dotări, prin amplasament şi prin dimensiunile impresionante. Face cinste ţinutului voievodal al Maramureşului, face cinste Ardealului şi întregii Românii şi grăieşte prin ea însăşi despre iscusinţa unui episcop de a face lucruri de calitate. Catedrala pentru P.S.Justin este capodopera vieţii sale, mai mult decât propria-i teză de doctorat. Să-i ajute Bunul Dumnezeu să o termine şi apoi aici în miros de tămâie să poată îmbătrâni frumos.

3. *Arhiereul Iustin, slujitor neobosit.* L-a înzestrat Dumnezeu cu o voce frumoasă, are statură potrivită pentru un arhiereu, o figură de sfânt bizantin cu ochi albaştri de culoarea cerului, iar în săvârşirea Sf. Slujbe emană căldura blândului păstor. Frapează prin rostirea multor rugăciuni şi a multor psalmi din memorie, ceea ce trădează rostirea lor zilnică, probabil la Mănăstirea Rohia. Impresionează prin numărul mare de slujbe ce îi încarcă anual agenda (de exemplu în cei 20 de ani de arhierie a savârsit în fiecare an peste 100 de Sf. Liturghii arhieresti).

Slujind de hram la Rozavlea - satul natal

A hirotonit peste 300 de preoţi şi monahi, a târnosit peste 100 altare noi, a acordat sute de distincţii şi a fost la rândul lui distins. S-a ocupat în mod special de viaţa monahală, astfel dacă la hirotonia întru arhiereu existau doar patru mănăstiri în eparhie, astăzi numărul vetrelor monahale a ajuns la 35, fiecare cu obştea ei şi cu tradiţia ei. Toate mănăstirile la un loc, cu turlele lor agăţate parcă de bolta cerului, rămân pentru ierarhul nostru stâlpii de lumină ce învăluie întreg ţinutul voievodal al Maramureşului şi Sătmarului în mister, spre apărarea credinţei străbune.

Frumuseţea serviciilor divine rezultă şi din felul în care P.S. Episcop Justin a organizat cele cinci vizite patriarhale în cadrul eparhiei noastre care au avut loc în ultimii 20 de ani.

4. *Episcopul Justin, omul de decizie în administraţia eparhială.* Dacă pentru reşedinţa eparhială eforturile I.P.S. Arhiepiscop Justinian s-au încununat de succes prin desăvârşirea unui sediu după anul 1990, începând cu anul 1995 datorită stăruinţelor P.S. Justin, Eparhia Maramureşului şi Sătmarului are în posesie următoarele bunuri:

a. Palatul Episcopal din Sighet, o clădire impunătoare cu 72 de camere, câştigată prin hotărâre definitivă şi irevocabilă la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie Bucureşti. Este fosta reşedinţă a ierarhilor maramureşeni din perioada interbelică, actualmente Episcopia noastră aşezând acolo Protopopiatul Ortodox Sighet, un magazin de obiecte bisericeşti iar sub formă de chirie funcţionează aici Biblioteca Municipală, Casa de Cultură şi Şcoala Populară de Artă.

***Palatul Episcopal* din Sighetul Marmaţiei**

b. Pădure la Vadul Izei în suprafaţă de 232 ha, retrocedată de către Consiliul Judeţean Maramureş cu ocazia vizitei Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la Baia Mare, în 13 decembrie 2009, când l-a ridicat pe P.S. Episcop Justinian la rangul de Arhiepiscop onorific.

c. Pădure în localitatea Tarna Mare din Ţara Oaşului în suprafaţă de 100 ha, retrocedată prin bunăvoinţa Consiliului Judeţean Satu Mare şi a doamnei primar din localitate.

d. Teren arabil în şesul Careilor, în suprafaţă de 36 ha.

e. Alte donaţii venite din partea unor binefăcători şi credincioşi darnici.

Cine nu are proprietăţi s-ar putea într-o bună zi să nu existe. Vlădica Iustin s-a străduit personal să sporească patrimoniul tinerei noastre episcopii cu cât mai multe proprietăţi. Cu aceste proprietăţi, cu o frumoasă Catedrală Eparhială şi cu o reşedinţă înnoită şi funcţională, putem sta cu fruntea sus pentru că Eparhia noastră nu e cu nimic mai prejos decât celelalte eparhii din ţară.

Deciziile luate în fiecare sector de activitate de către P.S. Justin dovedesc din plin că Arhiepiscopul Justinian a făcut cea mai bună propunere

pentru alegrea stareţului Iustin ca Arhiereu Vicar în şedinţa Sf. Sinod din 22 martie 1994.

Şedinţă a Adunării Eparhiale –ianuarie 2014

Privite retrospectiv, la împlinirea a 20 de ani de arhierie ai P.S. Iustin, acum în preajma Sânzienelor, când Preasfinţia Sa îşi serbeaza şi ziua de naştere, noi colaboratorii săi este firesc să ne întrebăm ce am făcut bine în aceşti ani şi ce avem de făcut în continuare pentru ca să fim alături de arhiereul nostru în strădaniile lui de a înnoi mereu viaţa bisericească din Maramureş şi Sătmar.

Prea Sfinţitului Iustin i-a plăcut mereu să lucreze în echipă. Personal, sunt bucuros că am făcut parte din echipa care a înmulţit talanţii acestei eparhii. Astfel din cele aproximativ 330 unităţi de cult câte existau în anul 1994 avem astăzi 498 unităţi de cult, numărul preoţilor a crescut de la 350 la peste 600, personalul neclerical, inexistent în anii ‘90, a ajuns la 780 angajaţi, iar altarele noi ridicate şi sfinţite în ultimii 20 de ani se ridică la 130 biserici noi. Toate acestea sunt tezaurul spiritual al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului, pe care, împreună cu ierarhul nostru, suntem datori să-l păstrăm şi să-l facem cunoscut.

Întru mulţi şi rodnici ani de arhipăstorire Preasfinţia Voastră!

Pr. dr. Vasile AUGUSTIN
- Vicar eparhial

PREASFINȚITUL IUSTIN SIGHETEANUL A ÎMPLINIT 20 DE ANI DE ARHIERIE cu roade bogate şi binecuvântate

Anul 1989 a fost un an care a adus schimbări importante într-o societate românească în continuă mişcare. Structurile componente ale Bisericii Ortodoxe Române, de la parohie până la Sfântul Sinod au fost şi ele supuse acestor schimbări, schimbări care au avut loc atât în componenţa umană a unităţilor Patriarhiei Române cât şi în mentalitatea de exercitare a misiunii acestora.

Un rol principal, în perioada imediat următoare evenimentelor din decembrie 1989, l-au avut ierarhii Sfântului Sinod, care au înţeles că misiunea Bisericii are nevoie de continuitate şi înnoire. Un loc special în efortul de analiză şi înfăptuire a înnoirii în Biserică, altoită pe continuitate, l-a avut şi încă îl are, prin voia şi mila lui Dumnezeu, actualul Arhiereu – vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului, Preasfinţitul dr. Iustin Hodea Sigheteanul.

Cu toate că Preasfinţia Sa devine membru al Sfântului Sinod numai în anul 1994, prezenţa în misiunea Bisericii nu începe doar în acel an. Se poate afirma această realitate întrucât semnatarul acestor rânduri l-a

cunoscut cu câţiva ani mai devreme, când exercita ascultarea de a conduce viaţa duhovnicească şi gospodărească a Mănăstirii ”Sf. Ana” – Rohia.

Preasfinţitul Iustin Sigheteanul s-a născut la 23 iunie 1961, în Rozavlea, Maramureş, în casa bunilor credincioşi Ştefan şi Maria Hodea. În anul 1976 a cunoscut viaţa monahală de la Mănăstirea "Sf. Ana" Rohia, unde, după cursurile începute la Seminarul Teologic de la Craiova şi definitivate la Cluj-Napoca, a fost hirotonit diacon în anul 1983, iar în anul 1984 preot. În anul 1985 a depus voturile monahale, primind numele Iustin, avându-l ca naş de călugărie pe Preasfinţitul Justinian Chira, atunci episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

P.S. Iustin alături de mama sa la Rohia

În anul 1988, arhiepiscopul Teofil Herineanu al Vadului Feleacului şi Clujului şi Preasfinţitul Justinian Chira i-au încredinţat conducerea provizorie a Mănăstirii "Sfânta Ana" Rohia, iar în ianuarie 1989 a fost numit stareţ. În anul 1992 obţine licenţa în teologie la Facultatea de Teologie Ortodoxă "Andrei Şaguna", Universitatea ”Lucian Blaga” din Sibiu.

În anul 1990 a fost distins cu rangul de protosinghel, iar în 1993 a fost ridicat la rangul de arhimandrit. Obştea Mănăstirii Rohia a crescut, iar câţiva vieţuitori au fost trimişi la Seminarul Teologic, la studii universitare şi chiar la doctorat, în ţară şi în străinătate. Dintre aceştia, unii au devenit stareţi la Măriuş, Rohiiţa, Scărişoara Nouă sau Moisei.

La data de 22 martie 1994, la propunerea Preasfinţitului Justinian Chira, Sinodul Permanent îl propune pe arhimandritul Iustin Hodea Sfântului Sinod spre a fi ales arhiereu-vicar pe seama Eparhiei Maramureşului şi Sătmarului, primind numele de *Sigheteanul*. La Vecernia din ajunul zilei de 17 aprilie 1994 a avut loc slujba ipopsifierii, săvârşită de Înaltpreasfinţitul arhiepiscop Bartolomeu Anania, Preasfinţitul Justinian al Maramureşului şi Sătmarului, Preasfinţitul Andrei al Alba Iuliei şi Preasfinţitul Ioan al Oradiei. În Duminica a cincea a Sfântului şi Marelui Post, la data de 17 aprilie 1994, a fost hirotonit episcop, la Rohia, de un sobor de arhierei, în frunte cu mitropolitul Antonie Plămădeală al Ardealului, alături de Preasfinţitul Justinian Chira, chiriarhul locului, Înaltpreasfinţitul Bartolomeu Anania al Vadului, Feleacului şi Clujului, Preasfinţitul Andrei Andreicuţ al Alba Iuliei, Preasfinţitul Calinic Argatu al Argeşului şi Muscelului, Preasfinţitul Ioan al Oradiei, Preasfinţitul Emilian Birdaş Arădeanul.

P.S. Iustin alături de Mitropolitul Antonie Plămădeală

Pe lânga noua demnitate de arhiereu-vicar, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul continuă şi slujirea Mănăstirii Rohia ca stareţ, ajutat de un

egumen. În 1996, când vechea biserică împlinea 70 de ani de la sfinţire, a pus bazele construirii unei biserici noi, monumentale, aflată acum în faza picturii şi a finsajelor. S-a construit un colţ maramureşean cu casă şi biserică în grădina mănăstirii, s-a introdus gazul metan, s-a asfaltat drumul, s-a zidit o nouă casă monahală şi o poartă de intrare la sat. Acum este în construcţie un centru cultural-monahal ce poartă numele părintelui Nicolae Steinhardt, iar opera monahului este editată, prin grija Preasfinţiei Sale.

P.S. Iustin împreună cu părintele Serafim - duhovnicul său

Alături de Înaltpreasfinţitul Arhiepiscop Justinian, nu numai a sfinţit şi resfinţit multe biserici, ci le-a şi cercetat în diferitele faze de executare a lucrărilor de construire, a pus pietre de temelie pentru noi locaşuri de închinare sau alte instituţii bisericeşti, a hirotonit 320 de preoţi şi diaconi.

Împreună-slujire cu I.P.S. Arhiepiscop Justinian

Din 1999 a preluat lucrările la noua Catedrală episcopală din Baia Mare, iar în 2003 s-a dat în folosinţă biserica de la primul nivel, eveniment marcat de prezenţa la târnosire a doi patriarhi: Petros al VII al Alexandriei şi Teoctist Arăpaşu al României. A organizat alte două vizite patriarhale din eparhie, înfăptuite de Preafericitul Părinte Patriarh Dr. Daniel Ciobotea, în anii 2009 şi 2012.

P.F. Patriarh Daniel la Reşedinţa Episcopală din Baia Mare

S-a preocupat de bunul mers al şcolilor teologice din eparhie (Seminarul Teologic ”Sf. Iosif Mărturisitorul” din Baia Mare, Liceul Teologic Ortodox ”Nicolae Steinhardt” din Satu Mare şi secţia de Teologie Ortodoxă din cadrul Facultăţii de Litere Baia Mare, Universitatea Tehnică Cluj-Napoca), de îndrumarea editării revistelor eparhiale (Graiul Bisericii Noastre şi Ortodoxia maramureşeană) şi aşezămintelor de ocrotire socială şi filantropice. A făcut pelerinaje la Locurile Sfinte (Ţara Sfântă şi Muntele Athos), a condus delegaţii şi a vizitat comunităţi ale ortodocşilor români din străinătate (Statele Unite ale Americii, Austria, Franţa, Belgia şi Portugalia). Nu putem să nu amintim vizitele pastorale şi slujirile în comunităţile româneşti din dreapta Tisei, în Ucraina.

În vizită la Patriarhul Ierusalimului

Activitatea sa învăţătorească şi publicistică a fost încununată cu obţinerea titlului de doctor în teologie, disciplina Noul Testament, în cadrul Facultăţii de Teologie Ortodoxă a Universităţii “”Babeş-Bolyai” din Cluj-Napoca, având ca teză de doctorat subiectul ”*Personalitatea Sf. Ioan Botezătorul între profeţie şi mesianism în descrierea Evangheliilor şi a Tradiţiei precreştine*”.

Toate acestea, alături de alte osteneli ale ierarhului nostru dau mărturie despre ”numele bun” pe care îl are Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul în rândul clerului şi al credincioşilor săi, fapt ce i-a determinat pe 20 de conducători ai primăriilor urbane sau rurale să-i acorde titlul de ”*Cetaţean de Onoare*”.

P.S. Iustin la întâlnirea de 20 de ani de la absolvirea Facultăţii de Teologie din Sibiu

Mai trebuie să adăugăm faptul că statura şi prestanţa Preasfinţiei Sale sunt asemenea unui stejar cu rădăcinile adânc înfipte în tot ceea ce a aşezat Dumnezeu mai bun în ogorul sufletului românesc din Ţara Maramureşului. Personalitatea Preasfinţiei sale, sărbătorită cu dragoste şi respect de către preoţi şi credincioşi, la împlinirea celor 20 de ani de arhierie, nu are nevoie de nici un fel de omagieri. Este un nume care se impune pentru că crede în ceea ce face şi face ceea ce crede că este mai bine pentru Biserica şi pentru neamul românesc.

Traiectoria vieţii sale este legată de însăşi viaţa poporului român, creştin şi curajos, demn şi capabil să reînvie prin credinţă şi responsabilitate. Este o viaţă asumată creştineşte şi oferită ca dar Mântuitorului Hristos şi spiritualităţii româneşti.

Dumnezeu să vă dăruiască mulţi şi mereu rodnici ani de slujire arhierească !

Pr. dr. Cristian ŞTEFAN
- Consilier cultural eparhial

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Preasfinţitul Dr. Iustin HODEA Sigheteanul - la aniversarea a douăzeci de ani de slujire arhierească

Ultima şi cea mai înaltă treaptă harică în ierarhia bisericească, cea de episcop, a atins-o tânărul vieţuitor al obştei monahale de la mănăstirea Rohia, arhimandritul şi stareţul destoinic Iustin Hodea, odată cu hirotonia întru arhiereu în scopul conducerii corabiei bisericii din Maramureşul voievodal spre limanul binelui, al împlinirilor şi al mântuirii păstoriţilor lui. La propunerea Preasfinţitului Justinian Chira, Episcopul nouînfiinţatei Episcopii a Maramureşului şi Sătmarului, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la data de 22 martie 1994, a aprobat alegerea şi numirea în postul de arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului în persoana tânărului stareţ al Mănăstirii Rohia –Iustin Hodea. Punerea în aplicare a acestei hotărâri sinodale providenţiale pentru noua Eparhie Ortodoxă din această parte a ţării a avut loc la 17 aprilie 1994, în Duminica a V-a din Postul Mare prin actul hirotonisirii întru arhiereu a PCv. Arhimandrit Iustin, de către vrednicii de pomenire ierarhi, membrii ai Sfântului Sinod ai Bisericii Ortodoxe Române, Î.P.S. Antonie Plămădeală – mitropolitul Ardealului şi Î.P.S. Bartolomeu Anania –arhiepiscopul Vadului,

Feleacului şi Clujului, a P.S. Andrei Andreicuţ –episcopul Alba Iuliei, P.S. Ioan Mihălţan –episcopul Oradiei şi a P.S. Justinian Chira al Maramureşului şi Sătmarului.

Spre bucuria tuturor maramureşenilor şi sătmărenilor ortodocşi, alături de blândul Părinte duhovnicesc şi ierarh rugător în cele către Dumnezeu –Justinian Maramureşeanul, pe scaunul arhieresc al Bisericii Ortodoxe din această parte de ţară a urcat un bărbat destoinic, cult, luminat şi înzestrat de Dumnezeu cu bogate daruri şi multă râvnă, sârguinţă şi cu iubire de neam şi de biserică, dornic în a lumina clerul şi poporul, de a ridica moralul şi întări disciplina bisericească pe toate planurile la nivel de eparhie. În curgerea timpului peste vremi s-au scurs ani după ani, s-au înfăptuit realizări după realizări şi iată-ne anul acesta constatăm că au trecut deja 20 de ani de când Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul desfăşoară, în calitate de Arhiereu Vicar, o intensă şi bogată activitate administrativ-gospodărească, pastoral-misionară, culturală, monahală şi liturgică pe cuprinsul Eparhiei Maramureşului şi Sătmarului.

În toţi aceşti ani Preasfinţitul Iustin s-a arătat în mod strălucitor a fi un ierarh destoinic, harnic şi înţelept punându-şi frumoasele-i aptitudini cu zel şi abnegaţie în slujba bisericii şi arătându-se a fi un sprijin de nădejde Înaltpreasfinţitului Arhiepiscop Justinian la propăşirea vieţii culturale, duhovniceşti şi administrative a Eparhiei Maramureşului şi Sătmarului. Dorim să amintim aici aplecarea atentă a Preasfinţiei Sale Iustin asupra dezvoltării tuturor aşezămintelor bisericeşti, culturale şi economice şi al bunului mers al vieţii monahale şi liturgice din Eparhie, motiv pentru care a susţinut, încurajat şi supravegheat viaţa de obşte a mănăstirilor şi schiturilor maramureşene şi a întinerit preoţimea sacramentală din cuprinsul Eparhiei Maramureşului şi Sătmarului hierotesind zeci de monahi şi hirotonisind sute de preoţi slujitori; a săvârşit atâtea şi atâtea vizite pastorale în parohii, introducând o administraţie uşoară şi un control atent asupra parohiilor, supraveghind îndeaproape viaţa liturgică a Bisericii, construirea de noi biserici şi împodobirea lor cu picturi autentice încadrate în ierminia şi patrimoniul spiritual şi autentic al Bisericii Ortodoxe, precum şi supravegherea implicării preoţilor la bunul mers al vieţii bisericeşti parohiale şi în comunitate. Pretutindeni pe unde a fost a propovăduit cu multă râvnă şi dăruire cuvântul lui Dumnezeu pentru întărirea credinţei păstoriţilor, povăţuindu-i părinteşte pe calea spre mântuire. În plan administrativ, conduce cu măiestrie şi mult succes activităţile ample desfăşurate atât la Centrul eparhial, cât şi în întreg cuprinsul eparhiei. Evidenţiem aici ridicarea unei nou şi măreţe biserici mănăstireşti şi coordonarea lucrărilor de construire a Centrului cultural monahal „Nicolae Steinhardt” de la mănăstirea Rohia, precum şi coordonarea cu succes a lucrărilor ample desfăşurate la Catedrala Episcopală „Sfânta Treime” din municipiul Baia Mare. În plan cultural, s-a remarcat în toţi aceşti ani prin

năzuinţa lui pentru dezvoltarea intelectuală a poporului înţelegând desluşit că lumina şi cultura adevărată sunt necesare în vederea dezvoltării vieţii în societate. Din acest motiv s-a aplecat spre studiu şi cercetare, astfel încât a reuşit să publice mai multe studii şi articole în publicaţii şi editoriale bisericeşti şi laice, a luat parte la numeroase simpozioane, congrese şi conferinţe, între care unele cu tematică teologică le-a şi prezidat, a semnat mai multe prefaţe şi cuvânt înainte a unor volume de lucrări ştiinţifice cu caracter teologic, a participat la atâtea şi atâtea lansări de carte, la care a luat cuvântul, s-a ocupat îndeaproape de organizarea unor manifestări culturale şi ştiinţifice împreună cu coordonatorii Şcolilor teologice din Eparhie şi cu responsabilii sectorului cultural eparhial. Este un lucru grăitor că a urmat Şcoala doctorală a Facultării de Teologie Ortodoxă a Universităţii Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca, pe care a definitivat-o cu succes obţinând titlul de doctror în Teologie, cu specializare Teologie biblică, publicând teza de doctorat intitulată: *Personalitatea Sfântului Ioan Botezătorul între profeţie şi mesianism iudaic în descrierea Evangheliilor şi a tradiţiei precreştine* la Editura clujeană Mega. A fost mereu aproape de tinerii seminarişti şi studenţi teologi, dar şi de cadrele didactice teologice ale celor trei şcoli de Teologie care au luat fiinţă în cadrul Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului, respectiv Liceul Teologic „Nicolae Steinhardt” din Satu Mare, Seminarul şi apoi Liceul Teologic „Sfântul Iosif Mărturisitorul” din Baia Mare, specializările de Teologie ortodoxă pastorală, Teologie ortodoxă didactică şi a celei de Asistenţă Socială din cadrul Centrului Universitar Nord din Baia Mare.

P.S. Iustin împreună cu cadrele didactice universitare

Erudiţia tânărului ierarh maramureşean precum şi pregătirea sa de factură filologică şi teologică l-au făcut pe Preasfinţitul Iustin să susţină necondiţionat indestructibila legătură dintre biserică şi cultura laică, dintre spiritualitatea profundă răsăriteană şi credinţa noastră strămoşească trăită şi mărturisită de intelectualii maramureşeni care gândesc şi simt româneşte şi promovează idealuri înalte pentru propăşirea vieţii intelectuale şi sociale. S-a arătat mereu fascinat şi i-a simţit aproape de suflet pe reprezentanţii de frunte ai intelectualităţii spaţiului comunităţii universitare şi academice din Maramureş şi Sătmar, apropiindu-i unii de alţii şi reuşind să-i convingă că numai împreună pot ridica cultura spaţiului binecuvântat în care ne desfăşurăm activităţile şi cultura neamului pe piscurile cunoaşterii desăvârşite. De aceea putem spune că şi-a consfinţit întreaga activitate păstorească promovării valorilor înalte şi trainice unde binele şi propăşirea vieţii culturale şi sociale sunt evaluate ca virtuţi, făcându-se pildă tuturor „*cu cuvântul, cu dragostea, cu duhul, cu credinţa şi cu curăţia*” (I Tim. 4,12).

P.S. Iustin la deschiderea anului universitar 2013-2014

În calitate de slujitor al Bisericii strămoşeşti, am avut prilejul ziditor şi împlinirea sfântă să fiu hirotonisit întru preot de către Preasfinţia Sa şi apoi să slujesc de mai multe ori Sfânta şi dumnezeiasca Liturghie fiindu-i alături în sobor preoţesc şi să fiu pătruns de harul lui Dumnezeu şi de ambianţa plăcută şi înălţătoare creată de trăirea cu care Peasfinţitul Iustin slujeşte sfintele slujbe ale bisericii, să mă împărtăşesc de cuvintele pline de sens ale predicilor şi cuvântărilor pe care le susţine, de fiecare dată adăpându-mă ca de la un izvor de bogatele şi ziditoarele de suflet învăţături spre încântarea sufletului meu, spre luminarea minţii şi întărirea voinţei spre

săvârşirea faptelor bune atât de necesare dobândirii mântuirii noastre. Deseori am simţit pogorârea dumnezeiescului har atât peste slujitori, cât şi peste afiorisitele daruri puse înainte înţelegând desluşit spusele Sfântului Apostol Pavel care mărturiseşte că *„...orice arhiereu este luat dintre oameni şi pus pentru oameni spre cele către Dumnezeu ...”* (*cf.* Evrei 5,1).

P.S. dr. Iustin Sigheteanul la deschiderea anul universitar 2014-2015

În ciuda tinereţii sale, dar îmbogăţit în har şi exersat în viaţa duhovnicească, Preasfinţia Sa ni s-a descoperit mai mereu ca un părinte sufletesc, ca un experimentat povăţuitor şi mereu îndrumător pe calea adevărului, a dreptăţii şi a cunoaşterii credinţei celei mântuitoare descoperite de Arhiereul Iisus Hristos în slujba sfântă şi slujirea cu devotament a bisericii noastre dreptmăritoare.

P.S. Iustin alături de absolvenţii teologi – promoţia 2014

Preasfinţia Voastră, acum când se împlinesc douăzeci de ani de frumoasă, rodnică şi binecuvântată slujire arhierească, trăiţi cu mult folos şi petrecuţi cu realizări în ogorul Bisericii noastre strămoşeşti, în numele întregului corp profesoral academic din cadrul Centrului Universitar Nord băimărean, al părinţilor profesori teologi şi dascăli universitari, al studenţilor şi foştilor studenţi teologi, primiţi ofranda plină de mulţumire şi recunoştinţa noastră pentru întreaga activitate misionar-pastorală depusă cu devotament şi real succes în slujba Bisericii, a credinţei şi a valorilor nemuritoare ale neamului românesc. Într-un glas şi cu inimile pline de bucurie sfântă aducem mulţumire lui Dumnezeu, Cel preamărit în Sfânta Treime, rugându-L să Vă aibă în grija Sa pe calea înfăptuirii binelui şi a dobândirii mântuirii.

Vă dorim multă înţelepciune, har şi binecuvântare de la Dumnezeu Tatăl prin Domnul nostru Iisus Hristos, al cărui vrednic slujitor sunteţi!

Întru mulţi şi împlinitori ani,
Preasfinţite Părinte!

Pr. conf. dr. Adrian Gh. PAUL
Coordonator responsabil
al Domeniului de Teologie Ortodoxă,
Centrul Universitar Nord din Baia Mare

După douăzeci de ani...

«*Nimeni să nu dispreţuiască tinereţile tale...*». Acestea au fost cuvintele pe care Sfântul Apostol Pavel i le-a transmis, peste timp, în acea Duminică de aprilie a anului 1994 –prin vocea vrednicilor de pomenire ierarhi ai Transilvaniei, Antonie Plămădeală şi Bartolomeu Anania – tânărului arhiereu Iustin Sigheteanul. Probabil că vor fi fost unii care, atunci, nu au ascultat glasul Apostolului neamurilor şi s-au îndoit. Dar timpul a trecut şi a lăsat lucrurile să vorbească de la sine.

Unora, douăzeci de ani pot să li se pară puţini; altora mulţi. Aşa cum îl cunoaştem, suntem convinşi că Preasfinţitului Iustin i s-au părut foarte puţini, după câte lucruri şi-a dorit să înfăptuiască până acum. Căci viaţa se măsoară după fapte, nu după ani. Iar Preasfinţia Sa, dincolo de a fi un om al faptei pur şi simplu, este un om al faptei îndreptate către ceilalţi. Realizările sale –în diverse domenii ale vieţii culturale şi bisericeşti– te fac să-ţi doreşti a le pomeni, te fac să-ţi doreşti a vorbi despre ele, întrucât sunt profund semnificative, de o relevanţă aparte.

Suntem convinşi că acum, în acest moment aniversar, mulţi vor dori să vorbească despre ceea ce a făcut şi face Prestinţitul Iustin Sigheteanul pentru domeniul de competenţă al fiecăruia. De aceea, la rândul nostru şi «în smerite cuvinte despre măreţe fapte», vom arăta ceea ce a făcut şi face Preasfinţia Sa pentru noi, pentru Seminarul Teologic Ortodox *Sfântul Iosif Mărturisitorul* din Baia Mare.

De la început, trebuie să remarcăm faptul că anii de arhierie ai dânsului aproape că se suprapun peste anii de istorie/existenţă ai Seminarului Teologic. De altfel, multe dintre cadrele noastre didactice din prezent, au participat, în calitate de elevi, la hirotonirea sa, acum douăzeci de ani. Mulţi îşi amintesc slujba din Altarul de vară al mănăstirii şi marea de credincioşi care curgea de pe dealurile Rohiei.

Această suprapunere cronologică a fost una providenţială. Încă de la început, Preasfinţia Sa a fost un ferm susţinător al şcolii noastre, aplecându-se cu grijă asupra acelor probleme inerente unei instituţii «tinere», probleme pe care, altfel, fără ajutorul şi îndrumarea sa, nu le-am fi putut depăşi. Ne-a susţinut moral prin frecventele sale vizite, prin participarea dânsului la toate evenimentele importante din viaţa Seminarului. A acordat o mare încredere profesorilor şi elevilor seminarişti. În primii ani de existenţă ai şcolii, nu puţini au fost absolvenţii care au fost hirotoniţi pe baza Atestatului teologic acordat de Seminar. De altfel, nu mai puţin de cinci dintre actualii membrii ai corpului didactic clerical au primit Taina Preoţiei prin punerea mâinilor Preasfinţiei Sale. Aceştia, în timp, au fost onoraţi şi cu alese distincţii (un sachelar, doi iconomi, un stavrofor).

Preasfinţitul Iustin –călugăr prin vocaţie şi nu prin circumstanţe– a iniţiat şi a încurajat în mod constant parteneriatul dintre Seminar şi mănăstirile din Eparhie, convins fiind că mănăstirea, alături de şcoală şi împreună cu aceasta, poate avea o contribuţie serioasă –aşa cum a avut, de altfel, întotdeauna – la formarea caracterelor creştine. Astfel, de-a lungul anilor, zeci se elevi seminarişti au trecut pragul mănăstirilor, spre reculegere şi studiu, unii, în timp, chiar alegând să îmbrăţişeze viaţa monahală.

Dar ajutorul primit din partea Preasfinţiei Sale nu a fost circumscris doar planului moral şi duhovnicesc. Dacă ar fi să ne referim numai la ultimii ani şcolari, a oferit un număr de 15 burse, în valoare unitară de 200-300 lei, unor elevi cu rezultate deosebite la învăţătură şi cu frecvenţă integrală. În consonanţă cu Înalt Preasfinţitul Justinian, a suplimentat an de an fondul de premii de la sfârşitul anului şcolar. A acordat elevilor premii speciale, atât din partea sa, cât şi din partea Fundaţiei „Nicolae Steinhardt” – al cărei preşedinte este - , cu gratificaţii importante, în valoare de până la 1.000 de lei/premiu. Cele de mai sus sunt doar o parte din elocventele exemple de grijă părintească din partea Preasfinţiei Sale. Celelalte, multe, le lăsăm în grija răsplătirii lui Dumnezeu, prin sporirea în lucrare a episcopului nostru Iustin Hodea Sigheteanul.

Toate acestea avându-le în minte, nu putem decât să-i mulţumim Părintelui ceresc pentru toate binefacerile de care ne-a învrednicit prin persoana Preasfinţiei Sale.

Întru mulţi ani, Preasfinţite Stăpâne! Întru mulţi ani!

Pr. dr. Marius NECHITA
Director Seminarul Teologic Ortodox
Sf. Iosif Marturisitorul Baia Mare

P.S. Iustin săvârşind Sfânta Liturghie şi slujba Te-Deumului
la început de an şcolar 2014-2015

Preasfinţitul Iustin - două decenii de activitate jertfelnică

Aniversăm anul acesta douăzeci de ani de când Preasfinţitul nostru Iustin Sigheteanul a fost ales în demnitatea de arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului. Preasfinţitul Iustin este ”*bărbatul duhovnicesc*” ales de Dumnezeu şi ”*pus ca să aducă daruri şi jertfe…*” (Evrei 8,3), aici pe altarele bisericilor şi mănăstirilor din pământul binecuvântat al Maramureşului şi Sătmarului. ”*Căci orice arhiereu, fiind luat dintre oameni, este pus pentru oameni, spre cele către Dumnezeu, ca să aducă daruri şi jertfe pentru păcat*” (Evrei 5,1).

Încă de la începutul misiunii arhiereşti, Preasfinţitul Iustin a fost conştient că prima datorie de a propovădui a fost cea dintâi sarcină pe care Mântuitorul Iisus Hristos a dat-o Sfinţilor Apostoli după ce i-a ales: ”*Şi i-a trimis să propovăduiască împărăţia lui Dumnezeu şi să vindece pe cei bolnavi*”. (Luca 9,1-2), iar cea de a doua, la fel de importantă ca prima, este legată de ”*bine chivernisirea Bisericii lui Dumnezeu*” (I Tim. 3, 4-5).

1) *Propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu*. Tot ce a urmat după hirotonia întru arhireu, 17 aprilie 1994, nu a fost decât împlinirea şi ilustrarea acestei mărturisiri programatice: predici tematice, omilii, cateheze şi cuvântări la diferite ocazii, pentru întărirea, consolidarea şi afirmarea învăţăturii evanghelice. Cuvântul Preasfinţiei Sale curge firesc, precum apa

limpede de izvor, fără să se forţeze spre a căuta exprimări bombastice, încâlcite şi sofisticate, ci redând dulceaţa şi naturaleţea graiului românesc autentic.

2) *Chivernisirea Bisericii lui Dumnezeu - vocaţia de ctitor*. Intrând din fragedă tinereţe pe porţile Mănăstirii ”Sfânta Ana” Rohia şi având ca stareţ pe harnicul şi vrednicul de pomenire arhimandrit Serafim Man, dar mai ales povăţuitor şi îndrumător pe I.P.S. Justinian, Arhiepiscopul Maramureşului şi Sătmarului, a înţeles ”*Că precum trupul fără de suflet mort este, astfel şi credinţa fără fapte moartă este*” (Iacov 2,26), astfel inspirat de Duhul lui Dumnezeu a luat înţeleapta hotărâre ca împreună cu obştea mănăstirii să ridice o noua biserică în cadrul ansamblului monahal de la Rohia, devenind astfel ctitorul bisericii noi de la Rohia.

O altă ctitorie de suflet a Preasfinţiei Sale este monumentala şi impozanta Catedrală Episcopală ”Sfânta Treime” din Baia Mare, care ne duce cu gândul în timp, în adâncul istoriei, la marele Împărat Justinian, la voievodul Ştefan cel Mare şi Sfânt, la Petru Rareş, la Sfântul Constantin Brâncoveanu şi la alţi ctitori şi deschizători de drumuri, orizonturi şi culturi.

Pe lângă cele două ctitorii de suflet ale Preasfinţitului Iustin se mai numără zeci de biserici şi altare, la care a pus piatra de temelie, urmărind apoi cu multă atenţie şi dăruire evoluţia şi ridicarea acestora.

O atenţie deosebită a acordat vieţii monahale din Eparhie. Este destul să amintim că, dacă la reînfiinţarea Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului, aveam doar două mănăstiri, astăzi avem un numar de 37 de vetre monahale, 30 de mănăstiri şi 7 schituri. Pe lângă preocuparea ca noile aşezăminte monahale ce se ridică să păstreze linia tradiţională monahală, o aplecare şi atenţie deosebită a acordat formării de obşti monahale bine închegate. Este destul să aruncăm o privire doar pe itinerarul pastoral al Preasfinţiei Sale şi ne dăm seama de cele afirmate mai sus: vizite de lucru pe şantierele mănăstirilor, hramuri, puneri de pietre de temelie, tunderi în monahism, sinaxe etc. Acestea constituie doar o sumară trecere în revistă a activităţilor ce le desfăşoară ,,cu timp şi fără timp” Preasfinţitul nostru Iustin.

Acum, la împlinirea a două decenii de activitate rodnică în via Domnului, noi stareţii, stareţele, monahii şi monahiile din cuprinsul Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului, îl rugăm pe Bunul Dumnezeu şi pe Preacurata Sa Maică, ca Preasfinţitului nostru Iustin ”*să-l dăruiască sfintelor Sale Biserici în pace, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept învăţând cuvântul adevărului Tău*”.

Întru mulţi şi binecuvântaţi ani Preasfinţia Voastră!

Arhim. dr. Timotei BEL

Exarh al mănăstirilor Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului

Preasfinţitul Iustin Sigheteanul - Părintele şi Stareţul nostru

Ziua de 17 aprilie 1994 va rămâne pentru totdeauna marcată cu litere de aur în Istoria Bisericii noastre, a Eparhiei Maramureşului şi Sătmarului, dar mai ales a Mănăstirii Rohia pentru că, Părintele, Stareţul mănăstirii Arhimandritul Justin Hodea, a fost ridicat la treapta arhieriei. Niciodată „Dealul Viei" nu a fost atât de încărcat şi plin de viaţă, ca în Duminica a V-a din Postul Mare, a anului 1994. Au venit aproximativ 15.000 de oameni ca să vadă pentru prima dată o hirotonie întru arhiereu, într-o mănăstire. Momentul a fost unic şi Harul lui Dumnezeu a lucrat din plin asupra mănăstirii prin stareţul şi, apoi, Arhiereul ei. Şapte arhierei: IPS Arhiepiscop Bartolomeu al Clujului, IPS Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei, PS Episcop Justinian al Maramureşului şi Sătmarului, PS Calinic al Argeşului şi Muscelului, PS Ioan al Oradiei, PS Emilian Arădeanul sub protia IPS Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului, au cinstit atunci pe noul ales între arhierei şi au rămas în uimire văzând ataşamentul mulţimilor faţă de mănăstire şi stareţul ei.

Demnitatea de arhiereu la care a fost chemat, stareţul Rohiei şi-a asumat-o deplin, încât acum – la împlinirea a două decenii de arhierie – mărturisim că avem un arhiereu complet şi putem spune împreună cu Sfântul Apostol Pavel, că: „*Un astfel de Arhiereu se cuvenea să avem*"

(Evrei 7,26). Preasfinţitul Justin Sigheteanul este Arhiereul plin de râvnă pentru Casa lui Dumnezeu, este monahul prin excelenţă, ierarhul cu vocaţie de ctitor, un moroşan, adevărat voievod al Maramureşului şi Părinte al maramureşenilor şi sătmărenilor.

De când a intrat pe poarta Mănăstirii Rohia, Preasfinţitul Justin Sigheteanul şi-a asumat deplin vocaţia şi misiunea de-a sluji lui Dumnezeu cu timp şi fără timp. După un noviciat la Mănăstirea Lainici, unde a învăţat trăirea monahală autentică, a implementat monahismul cu regulile tradiţionale autentice şi la Mănăstirea Rohia. Ca stareţ al Rohiei, a revigorat mănăstirea, a creat o elită de monahi care astăzi, la rândul lor, sunt părinţi şi stâlpi ai monahismului din Eparhia Maramureşului şi Sătmarului. Dacă în anul 1988, când a fost numit stareţ, erau doar şapte vieţuitori la Rohia, prin stil, model şi exemplu personal a reuşit ca în anul 1994 să fie la Mănăstirea Rohia 28 de vieţuitori, să formeze adevăraţi bărbaţi duhovniceşti, care apoi să devină Părinţi ai monahismului din această zonă geografică. Dacă astăzi la Rohia sunt 15 vieţuitori, se datorează faptului că ucenicii Preasfinţitului Justin Sigheteanul slujesc monahismul ortodox şi la alte mănăstiri, precum: Moisei, Bixad, Rohiţa, Scărişoara Nouă, Măriuş, Budeşti, duhovnici la mănăstirile de maici, slujitori la Centrul eparhial sau Catedrala Episcopală. Stareţul Arhimandrit Justin Hodea a ştiut să formeze în primul rând infrastructura duhovnicească umană şi intelectuală, iar apoi şi pe cea edilitargospodărească.

Deşi, la numai 27 de ani, a fost unul dintre cei mai tineri stareţi din ţară, activitate începută întro perioadă atee şi ostilă monahismului, ascultarea încredinţată a luat-o ca pe o misiune de la Dumnezeu de-a ridica Rohia pe o nouă treaptă duhovnicească şi a deveni maica tuturor mănăstirilor din eparhie, ceea ce s-a şi concretizat.

Vocaţia de ctitor a Preasfinţitului Justin Sigheteanul se reliefează din tot ceea ce a construit la Mănăstirea Rohia. După ce a format o obşte solidă şi bine pregătită spiritual şi din punct de vedere cultural, a început şi reconstrucţia arhitecturală a ansamblului monahal.

Biserica mănăstirii era importantă pentru că purta în sine bogăţia duhovnicească a rugăciunilor săvârşite în ea timp de 70 de ani şi era prima construcţie edificată la întemeierea acestei mănăstirii; era, însă, mică şi modestă. Locul şi importanţa acestei mănăstiri cerea o biserică ce să întreacă celelalte construcţii şi care să devină punctul de referinţă şi centrul vieţii spirituale. După o analiză întemeiată, cu binecuvântarea Preasfinţitului Părinte Episcop Justinian, Preasfinţitul Justin Sigheteanul împreună cu o echipă de specialişti a făcut toate demersurile tehnice necesare pentru a-i construi Maicii Domnului o nouă şi preafrumoasă casă. Împreună cu obştea mănăstirii a desfăcut vechea biserică bucată cu bucată, materialul a fost refolosit la construcţia celei noi, şi astfel biserica a pornit la drum cu zestrea duhovnicească acumulată în cei 70 de ani de rugăciune şi de jertfă. Biserica

nouă este un adevărat monument de arhitectură, care îmbină elemente arhitecturale din cele trei Ţări Româneşti, cu un pridvor brâncovenesc şi elemente gotice - un punct de atracţie care uneşte cerul cuSigheteanul şi a ridicat vatra monahală, dintr-o ctitorie a unui preot de parohie, într-una monahală şi arhierească.

Ansamblul *Colţului maramureşean*, format dintr-o biserică de lemn unde este amenajat muzeul mănăstirii şi o casă pentru pelerini, este o altă lucrare arhitecturală importantă, dar care are şi o altă dimensiune, aceea de-a arăta că, până aici este Maramureş, sau de aici încolo începe Maramureşul.

Centrul Cultural Monahal N. Steinhardt, început în anul 2006, este o ctitorie monahală unică în ţară prin amploare şi complexitate. Curajul care l-a determinat pe Preasfinţitul Justin Sigheteanul când a început lucrările la construcţia bisericii l-a stăpânit şi când a gândit şi a pus în operă această lucrare. Încredinţarea a fost că toate sunt zidite pe Piatra cea tare a credinţei care e Hristos şi, apoi, pe stânca cea de piatră. Acest ansamblu arhitectonic Athonit va fi unul de referinţă, atât prin complexitatea lui, cât mai ales prin spaţiile pe care le va oferi: paraclis, muzeu, bibliotecă, sală de conferinţe, spaţii culturale şi trapeză monahală unică etc.

Enumerând numai câteva dintre ctitoriile monahale de la Rohia ale Preasfinţitului Justin Sigheteanul ele culminează cu monumentala Catedrală Episcopală din Baia Mare şi continuă cu, dezvoltarea tuturor vetrelor monahale din eparhie sub îndrumarea căruia se conduc. Toate acestea arată nu numai vocaţia de mare ctitor, ci şi de adevărat voievod maramureşean plin de curaj şi demn urmaş al cnejilor şi voievozilor maramureşeni.

Stareţul şi Arhiereul Justin Sigheteanul are vocaţia de Părinte, aceea de-a forma oameni, de-a forma ucenici – atât monahi cât şi preoţi de enorie, încât putem afirma cu tărie că Preasfinţia Sa, alături de Înaltpreasfinţitul Justinian, Arhipăstorul Maramureşului, este Părintele monahismului din Eparhia Maramureşului şi Sătmărului şi Păstorul cel bun al preoţilor şi credincioşilor. Prin slujirea şi stăreţia Preasfinţiei Sale la Rohia, mănăstirea şi-a deschis o nouă pagină de trăire şi formare duhovnicească, o altfel de viaţă monahală – aceea a formării monahismului autentic, dar şi din punct de vedere administrativ lucrurile evoluând într-un plan bine definit. Toate acestea s-au făcut mai întâi prin exemplul personal şi, apoi, prin punerea în practică de către ucenici. Părintele este primul în toate, la: slujire sacerdotală, cuvânt, rugăciune, ascultare, fel de-a fi, iar ucenicii îi urmează îndeaproape. Stareţul Rohiei, Arhimandritul Justin Hodea, în relaţia cu ucenicii a ştiut întotdeauna când şi cât trebuie să întindă arcul, după exemplul Sfântului Antonie cel Mare. A ştiut să mustre, să certe spre a îndrepta, dar şi a învăţa şi a înţelepţi spre o bună creştere duhovnicească, aşa cum procedează orice părinte iscusit cu propriii lui copii şi după îndemnul pe care-l primeşte orice arhiereu, atunci când este hirotonit şi primeşte cârja arhierească: Primeşte toiagul acesta, ca să păstoreşti turma lui Hristos cea

încredinţată ţie; şi celor ascultători să le fie de la tine toiag de reazem şi întărire, iar pentru cei neascultători şi nestatornici să-l întrebuinţezi pe el ca toiag de deşteptare, toiag de certare.

Poză Obştea mănăstirii

Preasfinţia Voastră, acum la ceas aniversar, obştea întreagă a Rohiei, ucenicii Preasfinţiei Voastre, suntem bucuroşi şi mulţumitori faţă de Dumnezeu că ne-a binecuvântat cu un aşa Părinte, Stareţ, Duhovnic şi Arhiereu.

Să ne trăiţi întru mulţi şi binecuvântaţi ani Preasfinţia Voastră !

Arhim. dr. Macarie MOTOGNA
Egumenul Mănăstirii Rohia

Mesajul Prefectului județului Maramureș

Ing. ANTON ROHIAN
Prefectul Judeţului Maramureş

La împlinirea a două decenii de la alegerea şi hirotonia întru arhiereu a Preasfinţiei Voastre Iustin Sigheteanul, doresc să vă adresez un cuvânt de aleasă felicitare pentru acest moment aniversar frumos şi binecuvântat din viaţa Preasfinţiei Voastre. Totodată, vă transmit preţuirea şi dragostea tuturor maramureşenilor mărturisitori, dintre care aţi fost chemat.

Naşterea şi viaţa Preasfinţiei Voastre au „oferit" lui Dumnezeu posibilitatea de a Vă chema acum douăzeci de ani, pe 17 aprilie 1994, la treapta arhieriei, moment ce a avut loc la Mănăstirea „Sf. Ana" Rohia, hirotonia întru arhiereu fiind săvârşită de către Î.P.S. dr. Antonie Plămădeală, Î.P.S. Bartolomeu al Clujului şi P.S. Justinian al Maramureşului şi Sătmarului. De atunci şi până în prezent, slujiţi cu multă dăruire Biserica Ortodoxă Română, fiind un stâlp al credinţei şi culturii din aceste frumoase locuri de legendă ale Maramureşului.

Cei douăzeci de ani de înaltă slujire au însemnat revigorarea unor activităţi de mare importanţă în cadrul Eparhiei Maramureşului şi Sătmarului, Preasfinţia Voastră fiind implicat în activităţi social-filantropice, misionare, cultural-pastorale şi administrative. Celor care astăzi ne putem bucura de toate aceste împliniri, nu ne rămâne decât să-I aducem cuvenită mulţumire lui Dumnezeu pentru că v-a dăruit nouă maramureşenilor şi să-L rugăm pe mai departe, să vă aibă în purtarea Sa de grijă în această viaţă pământească, în drumul spre desăvârşirea voastră şi a noastră, a tuturor.

La acest popas aniversar, vă urez, Preasfinţia Voastră Părinte Iustin Sigheteanul, să aveţi parte de îndelungaţi şi rodnici ani de arhierie, spre folosul Sfintei Biserici.

Întru mulţi şi binecuvântaţi ani, Preasfinţite Stăpâne!

Mesajul Prefectului județului Satu Mare

Dr. EUGENIU AVRAM
Prefectul Judeţului Satu Mare

În aceste momente în care aniversăm 20 de ani de la hirotonia întru episcop, am onoarea şi totodată bucuria de a vă transmite cele mai sincere felicitări, dorindu-vă viaţă îndelungată, în deplină sănătate, ani mulţi dăruiţi cu harul Celui de sus.

Preasfinţitul Iustin Sigheteanul face parte dintre acei ierarhi ai Bisericii noastre care şi-au dedicat întreaga viaţă şi putere de muncă slujirii lui Dumnezeu şi ajutorării aproapelui. Înverednicit cu virtuţi rare, patriot de seamă şi iubitor de cultură, propovăduitor neostenit al cuvântului lui Dumnezeu, Preasfinţitul Iustin s-a implicat în viaţa social-culturală şi religioasă cu multă râvnă, atrăgându-şi dragostea şi respectul tuturor pentru modul în care duce la îndeplinire lucrarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Cuvântul Bisericii prin mijlocirea Preasfinţiei Voastre ca slujitor al ei de seamă va fi întotdeauna pentru noi povaţă şi întărire în străduinţele noastre îndreptate în folosul Sătmarului şi a sătmărenilor. Din funcţia în care sunt investit şi în numele meu personal, vă mulţumesc pentru tot ceea ce faceţi cu atâta dăruire pentru noi.

De la alegerea ca Episcop aţi vegheat cu multă înţelepciune şi răbdare asupra bunului mers al Episcopiei având întotdeauna ceva de oferit din prinosul inimii dumneavoastră. Ar fi multe de spus despre Preasfinţitul Iustin şi despre vasta sa activitate misionară, filantropică, culturală şi religioasă.

Întotdeauna am găsit în dumneavoastră un prieten apropiat, o conştiinţă fermă care are la bază o înaltă erudiţie şi o foarte bună cunoaştere a sufletului locuitorilor judeţului nostru.

Aducându-vă urarea tradiţională *„Să ne trăiţi întru mulţi ani!“* vă rog să primiţi din partea judeţului Satu Mare, prin Instituţia Prefectului, expresia înaltului respect.

Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul - două decenii de dăruire duhovnicească întru sporirea credinţei şi spiritualităţii maramureşene

ZAMFIR CICEU
Preşedintele Consiliului Judeţean Maramureş

Cu 20 de ani în urmă, Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul pornea spre urcuşul greu şi nobil al arhieriei, având cu sine iubirea de Dumnezeu, modelul unor excepţionali mentori întru credinţă şi dorinţa de a-şi păstori poporul spre Biserică şi spre dreapta învăţătură.

Vorbind despre Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul, vorbeşti implicit despre acea catedrală a moralei şi credinţei, construită şi desăvârşită pas cu pas în sufletul său, prin învăţătură şi rugăciune. Dar, implicit, vorbeşti şi despre Catedrala Episcopală „Sfânta Treime” din Baia Mare –aşezământ sacru al credinţei şi spiritualităţii ortodoxe – de a cărei construcţie se leagă numele şi efortul Preasfinţiei Sale Iustin Sigheteanul.

Copleşitor prin personalitate şi cultură, destoinic în a-i învăţa pe alţii, energic şi plin de har, Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul demonstrează zi de zi că morala creştină, valoarea, credinţa, nu sunt doar percepte teoretice, ci reprezintă un mod de viaţă, o misiune, un munte de urcat. Reprezintă o viaţă trăită în curăţenie, simplitate şi rugăciune, în respect faţă de oameni şi în iubire pentru Dumnezeu.

MIHAI ADRIAN ŞTEF
Preşedintele Consiliului Judeţean Satu Mare

Preasfinţia Voastră,

În lumina sfântă a aniversării a douăzeci de ani în slujba comunităţii sătmărene şi maramureşene, Arhiereului Vicar al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului P.S. Iustin Sigheteanul, îi adresez, cu respect, mesajul de adâncă apreciere şi recunoştinţă pentru dragostea pe care o poartă sătmărenilor.

P.S. Iustin Sigheteanu a fost alături de sătmăreni atât în viaţa de zi cu zi, dar mai ales în momente de mare însemnătate spirituală, cultivând pe lângă dragostea faţă de Dumnezeu şi iubirea de neam şi de ţară.

De asemenea doresc să aduc mulţumiri episcopului-vicar al Maramureşului şi Sătmarului, P.S. Iustin Sigheteanu pentru sfatul înţelept pe care ni l-a oferit pentru alegerea Sfântului Ioan Botezătorul drept protector al judeţului Satu Mare.

La ceas aniversar îi doresc mult spor şi rod binecuvântat în slujirea Bisericii, calde urări de sănătate, pace, bucurie şi mult ajutor sfânt de la Dumnezeu în activitatea de păstorire a clerului şi a credincioşilor.

Aţi dat strălucire şi prestigiu tronului de Arhiereu vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului

EMIL MARINESCU
Vicepreşedintele Consiliului Judeţean Maramureş

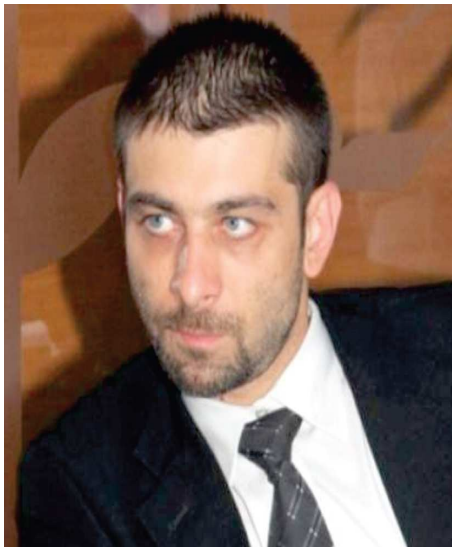
Păşind, în urmă cu 20 de ani pe urmele vrednicilor înaintaşi, Preasfinţia Voastră, prin multă jertfelnicie, pricepere şi înţelepciune, aţi dat strălucire şi prestigiu tronului de Arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului. Pentru toate ostenelile făcute cu bucurie spre slava lui Dumnezeu şi mai binele maramureşenilor, primiţi recunoaşterea, aprecierea şi mulţumirile noastre.

Acest ceas aniversar este un moment de bilanţ al darurilor, trudelor şi împlinirilor pe care Domnul Dumnezeu le-a revărsat asupra Eparhiei noastre. Catedrala episcopală, mănăstirile, parohiile, aşezămintele sociale şi culturale, şcolile, slujirea Domnului şi a oamenilor, cu timp şi fără timp, acestea sunt nestematele ce încununează activitatea dumneavoastră din aceste două decenii şi care arată preaplinul harului revărsat de Dumnezeu asupra Maramureşului.

Vă doresc multă sănătate, mulţumire sufletească şi alte realizări multe şi frumoase în lucrarea pe care o desfăşuraţi !

Întru mulţi şi binecuvântaţi ani !

La mulţi ani! Preasfinţiei Sale Dr. Iustin Sigheteanul

Vicepreşedintele Consiliului Judeţean Maramureş

Episcopia Maramureşului şi Sătmarului vine din istorie în contemporaneitate cu cununa martiriului pe frunte. La puţin peste două decenii de la înfiinţare, eparhia a reuşit să exprime cu forţă năzuinţa dintotdeauna a românilor din această parte de ţară: demnitatea ortodoxă şi faptul că, deşi au rămas fără voievozi în istorie, s-au comportat voievodal peste veacuri.

Biserica noastră a încercat întotdeauna să se comporte ca o mamă. Nu a fost niciodată dominantă sau asupritoare. A fost împăciuitoare şi iertătoare, chiar dacă a primit, în decursul istoriei, multe răni şi a fost mâhnită şi îndurerată. Întotdeauna s-a comportat în mod fratern cu celelalte culte. Rădăcinile Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului coboară în istorie pe parcursul a şase secole. Eparhia Maramureşului a fost o episcopie martirică şi misionară. Mereu a fost suprimată şi mereu a reînviat. Înfiinţarea oficială a Episcopiei Maramureşului a avut loc în 1937, prin decret regal semnat de regele Carol al II-lea şi prin hotărârea Consiliului de Miniştri. Atunci s-a oferit ca reşedinţă Palatul Culturii din Sighetu Marmaţiei şi a fost înzestrată episcopia cu mai multe clădiri şi cu 300 de ha de pădure la Vadu Izei. Episcopia noastră a fost reactivată de către Sfântul Sinod în 1990, la cererea preoţimii şi credincioşilor din Maramureş şi Sătmar, iar Înaltpreasfinţitul Justinian a fost ales Episcop al noii eparhii.

Preasfinţitul Părinte Justin Sigheteanul aniversează 20 ani de la întronizarea ca Arhiereu-vicar al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului.

Cu acest prilej, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a transmis un mesaj de felicitare.

Preasfinţia Sa s-a născut la 23 iunie 1961 în comuna Rozavlea, judeţul Maramureş, din părinţi creştini ortodocşi, Ştefan şi Maria Hodea, fiind cel de-al patrulea copil al familiei care mai avea un băiat – Grigore şi două fete: Iliana şi Irina, din botez primind numele de Ioan.

Când avea 14 ani a intrat ca frate de mănăstire, la Mănăstirea „Sf. Ana" Rohia. În anul 1983, luna septembrie, a fost hirotonit diacon pe seama Mănăstirii Rohia, iar în anul 1983 – iunie, a fost hirotonit preot pe seama aceleeaşi mănăstirii. În anul 1985 a fost tuns în monahism la aceeaşi mănăstire, avându-l naş de călugărie pe P.S. Justinian Maramureşanul, primind numele de Justin.

În anul 1990, P.S. Episcop Justinian i-a acordat rangul de „Protosinghel", iar în anul 1993, la propunerea P.S. Justinian, Sf. Sinod al B.O.R. aprobă ridicarea la rangul de arhimandrit. În luna martie 22, anul 1994, la propunerea P.S Justinian, Sf. Sinod al B.O.R. aprobă alegerea în postul de arhiereu vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului cu titlul de „Sigheteanul", iar în 17 aprilie 1994, are loc la Mănăstirea „Sf.Ana" Rohia hirotonia întru arhiereu săvârşită de către I.P.S. Dr. Antonie Plamadeală, I.P.S. Bartolomeu al Clujului şi P.S. Justinian al Maramureşului şi Sătmarului. De atunci şi până în prezent slujeşte Biserica Ortodoxă Română în această chemare, alături de I.P.S. Justinian.

Cu ocazia împlinirii a 20 de ani de slujire arhierească, în semn de preţuire şi dragoste, alături de tradiţionala urare de "*La mulţi ani*!", doresc să transmit gândurile mele cele mai sincere şi mai bune Preasfinţitului Părinte Justin Sigheteanul, la aniversarea a 20 ani de la hirotonia ca Arhiereu vicar al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului.

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Două decenii de lumină duhovnicească. Preasfinţitul IUSTIN - mărturisitor şi slujitor al credinţei şi Bisericii dreptmăritoare

CĂTĂLIN CHERECHEŞ
Primarul Municipiului Baia Mare

„…Care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru. Şi care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă. Că şi Fiul Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca El să slujească şi să-Şi dea sufletul răscumpărare pentru mulţi”. Aceste cuvinte din Evanghelia după Marcu (10, 43-45) au zguduit trăirea celui Ales în acea memorabilă, istorică, zi de sfântă Duminică, 17 aprilie 1994.

Au şi trecut douăzeci de ani? S-au tors în caierul „clipei cea repede ce ni s-a dat”. Întorcându-se nebănuit, ca şi filele cărţii, zilele s-au strecurat precum picătura, iar dragostea şi credinţa şi slujirea au rămas mai vii, mai neclătinate şi neşterse, nici chiar de lacrimile care, uneori, vă înrourează privirea ageră. Prea Sfinţia Voastră, Părinte Episcop dr. Iustin Sigheteanul, sunteţi primul episcop-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului, după reînfiinţarea acesteia în vremurile mai noi (1990).

Două decenii de la întronizare marchează o perioadă încărcată de semnificaţii, un timp al reflecţiilor şi al perspectivelor, al motivaţiei şi angajării în menţinerea şi continuarea misiunii arhiereşti. Timp în slujba lui

Dumnezeu şi a oamenilor, ca ierarh dedicat înaltei misiuni la care a fost chemat, priveghind la menţinerea bunei rânduieli liturgice, teologice, canonice, administrative a Eparhiei noastre. Preocupările ecleziastice, culturale, edilitare vă arată a fi un ierarh cu viziune, dinamic, deschis provocărilor contemporane, o personalitate teologică de referinţă în societatea românească, un om dedicat slujirii altarelor şi vieţii socialfilantropice, în aceeaşi măsură. Într-o lume consumistă, mercantilă, convulsivă, secularizată, desacralizată, protestantizată şi dezorientată, într-un context marcat de majore transformări politico-economice şi sociale, vocea distinctă şi autorizată a Prea Sfinţiei Voastre, Părinte Episcop dr. Iustin Sigheteanul, vine în apărarea adevăratelor valori ale acelei Ortodoxii care se vrea asumată în duhul autentic al patristicii şi trăirii filocalice.

Sunteţi - cu purtarea de grijă şi împreună cu Înalt Prea Sfinţitul Arhiepiscop Justinian, fiindu-i apropiat frate şi colaborator - Apostolul care păstoreşte Nordul septentrional, întărindu-ne în cunoaştere alfabetul Ortodoxiei şi fapta mântuitoare a dăruirii unul pentru altul. Prin jertfa Prea Sfinţiei Voastre aţi pus în pământul Cetăţii Băii Mari o Sfântă Cruce, care va ţine de umbră fiecărui trecător apăsat de arşiţa grijilor şi nevolniciilor pământeşti, dar şi o mărturie a Izvorului Vieţii – o fântână care-l va alina pe oricare trecător însetat. Catedrala Episcopală „Sfânta Treime”, de pe bulevardul Unirii, zidită din temelie, împodobită şi înzestrată cu o dărnicie vrednică de un Arhiereu dăruit de Dumnezeu cu o inimă mare şi cu bogăţia curată a sufletului. Aveţi grijă să se înalţe falnic, strălucind în splendoare, măreaţă, împodobită ca o mireasă gata de nuntă şi ridicându-se ca un semn al unirii în sfânta credinţă dreptmăritoare strămoşească şi în dragostea păcii, ca o puternică dovadă a recunoştinţei faţă de locul naşterii şi ca un prinos al dragostei de fiu al acestor meleaguri de Domnul binecuvântate. Urcat la înaltă slujire dintr-un sat cu oameni frumoşi la suflet, pe chipul cărora se citeşte supuşenia şi dăruirea, purtând, ca Preasfinţia Voastră, în tainiţa sufletului lor, amintirea vie şi fapta reală, mărturia dragostei şi plinătatea credinţei.

Vă sunt aproape (mă onorează şi vă mulţumesc) şi vă simt ca pe ierarhul iubitor de rugăciune, arhiereu cu o profundă vocaţie, implicat în întreaga lucrare a Bisericii noastre, atent la „*tot ce mişcă-n ţara asta, râul, ramul*”, de ordine şi rânduială, de simbolistică şi ritual liturgic. Preocupat de rezolvarea problemelor, nu puţine şi nici facile, având în minte şi în suflet rugăciunea „*Doamne, trimite mâna Ta dintru înălţimea sfântului Tău lăcaş şi mă întăreşte în slujirea ce-mi stă pusă înainte, ca, neosândit stând înaintea înfricoşătorului Tău altar, să săvârşesc Jertfa cea fără sânge*” (din Rânduiala pregătirii sfinţiţilor slujitori, care se face înainte de începerea Sfintei Proscomidii).

Scrierile şi activitatea Preasfinţiei Voastre reflectă întru totul profunde preocupări teologice, literare, imnologice şi liturgice, expresia unei

teologii aplicate ca rezultat al experienţei vieţii dedicate lui Dumnezeu. La sfârşitul mărturisirii acesteia de preţuire, voi întări convingerea că portretul episcopului nostru - PS dr. IUSTIN SIGHETEANUL, vorbitor despre acea stare de luciditate cu care Biserica trebuie să se integreze într-o societate modernă se întregeşte armonios în matricea unui spaţiu românesc definit prin simbioza Biserică-Şcoală-Cultură-Comunitate. Şi comuniune mărturisitoare în această comunitate.

Vă adresez, în nume personal şi al comunităţii băimărene, alese urări de sănătate şi fericire, dimpreună cu doriri de ajutor sfânt de la Dumnezeu în tot ceea ce desfăşuraţi spre slava Sa şi binele Bisericii. Hristos Domnul, Dăruitorul Cel sfânt al vieţii şi al tuturor binefacerilor, să vă dăruiască în continuare aceeaşi râvnă plină de evlavie pentru Sfânta Taină a Arhieriei, multă putere şi mult spor în slujirea Bisericii şi a credincioşilor.

Întru mulţi şi fericiţi ani, Preasfinţia Voastră!

La Mulţi Ani Preasfinţitului Părinte Iustin Sigheteanul

Dr. COICA COSTEL DOREL
Primar al Municipiului Satu Mare

În acest fericit moment, vă aduc elogiul meu sincer, pentru înţelepciunea şi curajul cu care păstoriţi credincioşii Bisericii strămoşeşti din nord vestul ţării, într-un prezent cu multe frământări şi încercări, dându-ne tuturor speranţa de mai bine şi pace duhovnicească.

Am găsit întotdeauna în dumneavoastră un prieten cald şi apropiat, o voce limpede şi o conştiinţă fermă, care are la bază o înaltă erudiţie şi o foarte bună cunoaştere a sufletului locuitorilor din ţinutul Satului Mare.

Aniversarea a 20 de ani ca episcop al Maramureşului şi Sătmarului a Preasfinţitului IUSTIN SIGHETEANUL, ne oferă nouă celor ce conducem destinele Municipiului Satu Mare un bun prilej de a vă adresa sincere urări de sănătate, pace şi noi împliniri în slujba Bisericii şi a neamului. Preasfinţitul IUSTIN HODEA la cei 20 de ani de slujire arhierească a intrat deja în ISTORIA BISERICII ORTODOXE ca un ierarh ziditor de biserici, întemeietor de şcoli, scriitor, editor, ca un vrednic şi blând păstor.

Cu această ocazie îmi vine în minte şi în inimă clipele frumoase petrecute împreună, la sfinţiri de biserici, hramuri şi alte evenimente alături de Preasfinţia Voastră şi înconjuraţi fiind întotdeauna de căldura şi dragostea sătmărenilor mei dragi.

Din funcţia de primar al Municipiului Satu Mare vă mulţumesc pentru tot ceea ce faceţi cu atâta dăruire pentru noi. Vă rog să primiţi expresia înaltului meu respect:

SĂ NE TRĂIŢI ÎNTRU MULŢI ANI PREASFINŢITE PĂRINTE IUSTIN.

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Omagiu Preasfinţiei Sale Dr. Iustin Sigheteanul

Dr. TEODOR ARDELEAN
Membru de Onoare al Adunării Eparhiale

Ceasornicul vârstelor elevate ne arată cât şi cum trece timpul ca măsură peste lucrurile bine cântărite cu trăire. Douzeci de ani de episcopat ai Preasfinţiei Sale Dr. Justin Sigheteanul sună ca o adiere de vânt bun şi un balsam de mângâiere. Ce minunat este să fii trăitor în livada cea mereu roditoare şi să poţi să-ţi astâmperi setea de Domnul şi setea de sine chiar din izvorul bunătăţilor mântuitoare! Ce binecuvântare este să fii trăitor şi mărturisitor alături de marile călăuze ale Ortodoxiei româneşti, păstori de cale şi învăţători de suflete, oameni providenţiali pentru care, în marea noastră trecere prin viaţă nu ştim să mulţumim suficient Părintelui nostru ceresc, Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Marele Păstor! Ce minunată întâmplare să fim contemporani şi să ne putem bucura de exerciţiul practic al povăţuitorului şi săditorului, al veghetorului şi îndrumătorului unei eparhii istorice ce-şi trăieşte plenar, sub ochii noştri şi prin comuniune reală, anvergura lucrării dumnezeieşti pentru fiii maramureşenilor şi sătmărenilor, la hotarul de nord al limbii şi sufletului românesc, al credinţei drept-măritoare şi tradiţiilor sfânt păstrătoare!

Douăzeci de ani care pot fi măsuraţi în maniere multiple. În edificări şi schituri, de biserici şi altare, de amenajamente şi monumente. În liturghii înălţătoare sau vizite pastorale clarificatoare. În predici însufleţitoare sau mângâieri purtătoare de vindecare autentică. În elemente concrete de ordonare şi ordonanţare sau în stări discrete în care armonia săditoare este vizibilă, în care pulsaţia vibratoare este semnul triumfului luminii celei ziditoare. Se vor fi făcut şi mulţime de statistici, se vor fi aşezat să

mărturisească un exerciţiu de mandat exemplar, fel de fel de unităţi de măsurare la un moment de mare bilanţ. Eu personal, ca un mai puţin vrednic evaluator al acestor mari şi randamentale lucrări, socotesc simplu şi mărturisesc sincer că trebuie să mulţumesc Bunului Dumnezeu, nu doar pentru darurile ce mi s-au dat mie, ci şi pentru cele ce s-au făcut celor din jurul meu din proximităţile mele esenţiale. Să poţi fi alături, în multe şi importante momente, de slujirea unui episcop tânăr, dar înţelept, să-l poţi simţi cu adevărat cât este de frământat şi cât poate să fie de uriaş în momentele în care îşi împarte iubirea cu ceilalţi ai Lui, este un privilegiu! Să-ţi poţi tu, nevrednicul de răsplăţi duhovniceşti, bucura clipele, fie plăcut binefăcătoare, fie cu sensul sintagmelor biblice sârguit clarificatoare, e un dar de viaţă şi o formă de înnobilare civic-religioasă! Să-l poţi auzi pe Păstorul de lângă tine cum mustră fără să urnească sămânţa de bine pe drumul spre râu, să înveţi ce-i dojana arhierească într-o societate care lucrează excesiv cu batjocura lumească şi sancţiunea diavolească, e tot un fel de minunată fericire, izvorâtă dintr-o formulă concretă de însoţire a Episcopului cu cei pe care îi păstorește!

Pentru toate acestea, sub semnul luminii înţelepte din expresia „*non multa, sed multum*”, am dorit să aşez aici aceste câteva cuvinte în care am încercat să spun mai mult decât pot vorbele simple, cât îmi e de drag Episcopul meu Justin, cât sunt de bucuros că m-a binecuvântat în aceşti douăzeci de ani cu însoţirea Preasfinţiei Sale şi cât de mult trebuie să-i fim recunoscători providenţei că ni s-a „lăsat” un astfel de păstor, blând şi înţelept la vârstele cele mai harnice şi mai încărcate de rod.

La mulţi şi binecuvântaţi ani!
Păstorire minunată!

AGENDA MISIONAR-PASTORALĂ, CULTURALĂ ŞI FILANTROPICĂ PE ANUL 2014 A P.S. SALE DR. IUSTIN SIGHETEANUL

Miercuri, 1 ianuarie, În prima zi de Anul Nou, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat la Catedrala Episcopală.

Duminică 5 ianuarie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat în Catedrala Episcopală ”Sf. Treime, din Baia Mare. De la ora 17.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârșit Slujba Vecerniei Mari cu Litie în Catedrala Episcopală.

Luni 6 ianuarie, de Praznicul Împărătesc al Botezului Domnului, Preasfințitul Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat în Catedrala Episcopală din Baia Mare. La sfârșitul Sfintei Liturghii Preasfinția Sa a săvârșit Slujba Sfințirii Aghiasmei Mari, pe esplanada din fața Catedralei Episcopale.

Marți 7 ianuarie, de Soborul Sf. Ioan Botezătorul, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat la Mănăstirea ”Nașterea Sf. Ioan Botezătorul” - Scărișoara Nouă, Prot. Carei, Județul Satu Mare.

Vineri 10 ianuarie, Audiențe.

Duminică 12 ianuarie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat în Parohia ”Înălțarea Domnului” din Municipiul Baia Mare. În cadrul Sfintei Liturghii, teologul Bogdan Alexandru Bancoș a fost hirotonit întru diacon pe seama acestei parohii.

13, 14, 15, 16, 17, ianuarie, Cabinet – Audiențe.

Duminică 19 ianuarie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat în biserica ”Sf. Ierarh Nicolae” din incinta Liceului Teologic Ortodox ”Nicolae Steinhardt” din Municipiul Satu Mare, cu ocazia sărbătoririi, cu câteva zile înainte, a patronului spiritual al acestei școli teologice, ”Sf. Grigorie Teologul”. În cadrul Sfintei Liturghii Preasfinția Sa a hirotonit pe teologul Marius Lazăr întru diacon. La sfârșitul Sfintei Liturghii Preasfinția Sa a conferit distincția ”*Crucea Voievodală Maramureşeană*” pentru laici, Domnului Dorel Constantin Coica – Primarul Municipiului Satu Mare.

Luni 20 ianuarie, Audiențe.

Marți 21 ianuarie, Prezidează examenul pentru ocuparea Parohiei Leordina – Centru.

Miercuri 22 ianuarie, Audiențe.

Joi 23 ianuarie, de la ora 12.00, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la lansarea volumului aniversar - documentar biobibliografic - editat de către

Biblioteca Județeană ”Petre Dulfu” din Baia Mare, la împlinirea a 60 de ani de viață a Pr. dr. Vasile Borca. Evenimentul a avut loc în Sala Maramureș a acestei instituții.

Vineri 24 ianuarie, la reședința episcopală din Baia Mare a avut loc ședinta anuală cu protoiereii, în care au fost prezentate rapoartele anuale de activitate și notificările din cele opt protopopiate ale Episcopiei Maramureșului și Sătmarului. Ședința a fost condusă de către P.S. Iustin Sigheteanul.

Sâmbăta 25 ianuarie, de la ora 8.00, P.S. Iustin Sigheteanul săvârșește Sfânta Liturghie și slujba de Te-Deum, după care participă la ședința Adunării Eparhiale în Catedrala Episcopală.

Duminică 26 ianuarie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat în Parohia Șomcuta Mare, Prot. Chioar. În cadrul Sf. Liturghii a hirotonit întru diacon pe teologul Adrian Petrețchi. La sfârșitul Sf. Liturghii Preasfinția Sa a conferit Diploma culturală *”Episcop Dr. Vasile Stan*” corului mixt al parohiei, la împlinirea a 20 de ani de la înființare.

Luni 27 ianuarie, Audiențe.

Marți 28 ianuarie, Audiențe. De la ora 13.00, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la lansarea cărții -*Televiziunea o cauză majoră a crizei morale și spirituale*, autor Octavian Butuza. Lansarea a avut loc la Biblioteca Județeană ”Petre Dulfu”, cu participarea unui numeros public.

Miercuri 29 ianuarie, Audiențe.

Joi 30 ianuarie, de sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi, ocrotitorii școlilor teologice, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat la Catedrala Episcopală ”Sf. Treime” din Baia Mare. Pe lângă profesorii, elevii seminariști și studentii teologi, au participat și reprezentanți ai autorităților locale, ai Centrului Universitar Nord și foarte mulți credincioși.

Vineri 31 ianuarie, Audienţe.

Sâmbătă 1 februarie, în ajunul Praznicului Întâmpinării Domnului, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârșit slujba Vecerniei Mari la Mănăstirea Moisei. După slujba Vecerniei, Preasfinția Sa a săvârșit slujba tunderii în monahism a unui viețuitor al mănăstirii, care a primit numele de monah - Filotei.

Duminică 2 februarie, de Praznicul Întâmpinării Domnului, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârșit Sfânta Liturghie și a predicat la Mănăstirea Moisei, Prot. Vișeu.

3, 4, 5 februarie, Audienţe.

Joi 6 februarie, Audienţe. Prezidează ședinta cu Permanența.

Vineri 7 februarie, Audienţe.

Duminică 9 februarie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat în catedrala nouă din Negrești Oaș. În cadrul Sfintei Liturghii,

Preasfinția Sa a hirotonit pe diaconul Petretchi Adrian întru preot, pe seama credincioșilor din nou înființata parohie Bixad-Trip, Protopopiatul Oaș și întru diacon pe teologul Horațiu Vasile Șurani. De la ora 13.00, Preasfinția Sa a săvârșit slujba punerii pietrei de temelie pentru biserica cu hramurile ”Sf. Prooroc Ilie” și ”Sfinții Martiri Brâncoveni” din nou înființata Parohie Bixad-Trip, Protopopiatul Oaș.

Luni 10 februarie, de la ora 13.00, la invitația Doamnei Directoare Crina Georgeta Buda și în prezența oficialităților județene și locale, P.S. Iustin Sigheteanul a binecuvântat lucrările de modernizare ce s-au făcut în cadrul Colegiului Economic ”Nicolae Titulescu” din Baia Mare. După slujba de binecuvântare s-a vizitat noul spațiu, sălile de clase și laboratoarele de informatică, după care, în Sala Festivă, Preasfinția Sa a luat cuvântul și a oferit pentru biblioteca acestui colegiu câteva volume din Integrala ”N. Steinhardt” și ultimele numere ale revistelor Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

Miercuri 12 februarie, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la ședinta anuală a Adunării Naționale Bisericești, care a avut loc la Palatul Patriarhiei din București, în Aula ”Teoctist Patriarhul”, sub președinția Preafericitului Părinte Daniel - Patriarhul României.

Joi 13 februarie, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la Ședința Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care s-a ținut în Sala Sinodală a Palatului Patriarhal din București, sub președinția Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României. În cadrul ședintei Sfântului Sinod a fost aprobată propunerea Episcopiei Maramureșului și Sătmarului de organizare a primei reuniuni a tineretului creștin ortodox, cu participare națională și internațională (3500 - participanți), care se va desfășura în perioada 3 - 6 septembrie 2014, în Municipiul Baia Mare.

Sâmbătă 15 februarie, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârșit Sfânta Liturghie la Mănăstirea Rohia. În cadrul Sfintei Liturghii monahul Serafim Marta a fost hirotonit întru ierodiacon pe seama mănăstirii. După Sfânta Liturghie, în cimitirul mănăstirii, Preasfinția Sa a săvârșit slujba Parastasului la împlinirea unui an de la trecerea la Domnul a Părintelui Arhimandrit Serafim Man.

Duminică 16 februarie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat în Parohia ”Sf. Cuv. Parascheva" din Municipiul Baia Mare (cartierul Vasile Alecsandri). În cadrul Sfintei Liturghii, teologul Medișan Marius a fost hirotonit întru diacon.

17, 18, 19, februarie, Audiențe. Ședință cu Permanența Eparhială.

Joi 20 februarie, a avut loc la Centrul Eparhial din Baia Mare, ședinta Casei de Ajutor Reciproc a Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, ocazie cu care s-a făcut bilanțul pentru anul 2013 și s-au luat

hotărâri pentru anul 2014. La lucrările ședintei a participat și P.S. Iustin Sigheteanul.

Duminică 23 februarie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat în biserica cu hramul ”Duminica Mironosițelor” din Municipiul Baia Mare. În cadrul Sfintei Liturghii a hirotonit pe diaconul Medișan Marius Victor întru preot misionar pe seama Protopopiatului Baia Mare și întru diacon pe teologul Gaborean Gheorghe Alexandru, cu slujire la biserica ”Sf. Apostoli Petru și Pavel” din Baia Mare.

Luni 25 februarie, Audienţe.

Marți 25 februarie, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la ședința administrativă cu preoții din Protopopiatul Chioar. Ședința a avut loc ca urmare a reorganizării teritoriale a Protopopiatelor Baia Mare și Chioar, în urma hotărârii luate în Consiliul Eparhial plenar, hotărâre validată de Adunarea Eparhială din 25 ianuarie 2014, prin care Protopopiatului Chioar i-au fost arondate un numar de 23 de parohii din zona Codru.

Miercuri 26 februarie, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a vizitat: Centrul Social Filantropic ”Sf. Cosma și Damian” din Municipiul Baia Mare aflat în reorganizare, Biserica ”Sf. Gheorghe” din cadrul Unității Militare Baia Mare, Biserica ”Sf. Ana” din cartierul Ferneziu, biserica cu hramul ”Nașterea Maicii Domnului” din cartierul Ferneziu și noua capelă mortuară, Parohia Groși și Mănăstirea Habra – Groși.

Joi 27 februarie, P.S. Iustin a vizitat următoarele biserici din Protopopiatul Lăpuș, care sunt în anumite faze de restaurare: bisericile din parohiile, Cernești, Baba, Drăghia, Tg. Lăpus II, iar la mănăstirea Rohia s-a întâlnit cu echipa tehnică pentru a discuta anumite detalii în evoluția construcției Centrului Cultural - monastic ”N. Steinhardt”.

Vineri 28 februarie, de la ora 9.00, P.S. Iustin Sigheteanul s-a întâlnit cu Ministrul Învățământului D-l. Remus Pricopie și Ministrul Fondurilor Europene, D-l. Eugen Teodorovici, care au făcut o vizită la Seminarul Teologic Ortodox ”Sf. Iosif Mărturisitorul” din Baia Mare. Oaspeții au fost întâmpinați cu intonarea Imnului Național de către corul ,,Arhanghelii” al Seminarului. După acest moment Pr. Prof. dr. Marius Nechita - Directorul Seminarului, a prezentat oaspeților școala teologică. De la ora 18.00, la invitația Academicianului Marius Porumb, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la ”*Seara evocatoare în atelierul sculptorului Vida Gheza*” care s-a desfășurat în sala Galeria de Arta ”Oliver Thurman” - Piața Libertății din Municipiul Baia Mare.

Sâmbătă 1 martie, P.S. Iustin Sigheteanul săvârșește slujba Înmormântării creştinei Maria Ciolte din localitatea Ciolt.

Duminică 2 martie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat în Parohia Hideaga, Prot. Baia Mare. Părintele paroh Emanuel Sigartău a fost distins cu rangul de Iconom Stavrofor.

Luni 3 martie, de la ora 17.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârșit Slujba Canonului cel Mare a Sf. Andrei Criteanul, în Catedrala Episcopală și a ținut în fața studenților teologi, elevilor seminariști și credincioșilor prezenți o meditație adecvată Postului Mare.

Marți 4 martie, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârșit Slujba Canonului cel Mare a Sf. Andrei Criteanul, în Catedrala Episcopală și a ținut o meditație adecvată Postului Mare.

Miercuri 5 martie, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârșit Slujba Canonului cel Mare a Sf. Andrei Criteanul, după care a săvârșit Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite și a predicat în Catedrala Episcopală.

Joi 6 martie, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârșit Slujba Canonului cel Mare al Sf. Andrei Criteanul, după care a săvârșit Liturghia Darurilor înainte Sfințite și a predicat la Mănăstirea Rohia.

Vineri 7 martie, Audiențe.

Duminică 9 martie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat la Catedrala Episcopală. În cadrul Sfintei Liturghii, diaconul Gabriel Băban a fost hirotonit întru preot, cu slujire la Catedrala Episcopală, și teologul Ilarion Herța întru diacon.

Luni 10 martie, Audiențe. Ședință cu Permanența Eparhială.

Marți 11 martie, Audiențe.

Miercuri 12 martie, de la ora 17.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârșit Liturghia Darurilor înainte Sfințite și a predicat în Parohia Remeți pe Someș, Prot, Chioar.

Joi 13 martie, P.S. Iustin Sigheteanul a condus lucrările Consiliului Consultativ al stareților și starețelor din Episcopia Ortodoxă a Maramureșului și Sătmarului. Consiliul Consultativ are rol de îndrumare și coordonare a vieții monahale din cele 30 de mănăstiri și 9 schituri ale Eparhiei. Din Consiliu fac parte 12 conducători de mănăstiri, (6 stareți și 6 starețe) desemnați pentru o perioadă de un an, în așa fel încât de-a lungul anilor toți stareții și starețele, egumeni și egumenele să poată face parte din acest for consultativ. Lucrările s-au desfășurat în Sala ”Episcop Dr. Vasile Stan” din Catedrala Episcopală.

Vineri 14 martie, Audiențe. De la ora 16.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârșit Liturghia Darurilor înainte Sfințite și a predicat în Parohia Iegheriște, Protopopiatul Satu Mare.

Sâmbătă 15 martie, de la ora 12.00, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la lansarea oficială a Proiectului ”*Reuniunea Tinerilor Ortodocși*”,

eveniment naţional cu participare internaţională, care se va desfăşura în zilele 3-6 septembrie 2014, în Municipiul Baia Mare, şi care va aduna 3500 de tineri.

Duminică 16 martie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit, a predicat şi a binecuvântat toate lucrările la schitul ”Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din oraşul Borşa, Protopopiatul Vişeu. Cu acest prilej a acordat Diploma ”*Act Ctitoricesc*” Domnului Gheorghe Gagea, ctitorul acestui nou aşezământ monahal, pe care începând cu data de 1 ianuarie 2014, ctitorul l-a aşezat sub oblăduirea canonică a Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului. Noul aşezământ monahal este înzestrat cu o biserică de zid şi casă monahală, care constituie în prezent baza de pornire a vieţii călugăreşti de obşte.

Luni 17 martie, Şedinţă cu Permanenţa Eparhială.

Marţi 18 martie, Audienţe.

Miercuri 19 martie, Audienţe. De la ora 17.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Liturghia Darurilor înainte Sfinţite şi a predicat în Parohia Leordina - Centru. În cadrul Sfintei Liturghii, teologul Tamaş Dumitru Adrian a host hirotonit întru diacon.

Joi 20 martie, P.S. Iustin Sigheteanul a prezidat concursul de capacitate preoţească care s-a desfăşurat la Centrul Eparhial din Baia Mare.

Vineri 21 martie, Audienţe. De la ora 17,00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Liturghia Darurilor înainte sfinţite în Parohia Chiuzbaia, Prot. Baia Mare.

Duminică 23 martie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în Parohia Ieud, Prot. Vişeu, cu ocazia hramului. În cadrul Sfintei Liturghi, diaconul Gheorghe Moldovan a fost hirotonit întru preot II pe seama credincioşilor din Parohia Budeşti.

Luni 24 martie, Sedinţă cu Permanenţa Eparhială.

Marţi 25 martie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit la Catedrala Mitropolitană din Cluj cu ocazia hramului, la invitaţia I.P.S. Mitropolit Andrei.

Miercuri 26 martie, Audienţe.

Joi 27 martie, Audienţe.

Sâmbătă 29 martie, P.S. Iustin Sigheteanul, la invitaţia I.P.S. Mitropolit Iosif de la Paris, a susţinut conferinţa ”*Părintele Nicolae Delarohia, unul din marii mărturisitori ai lui Hristos din secolul XX*”. Locul desfăşurării evenimentului – Parohia ”Sf. Parascheva şi Sf. Genoveva” (biserica Saint Sulplice) din Paris.

Duminică 30 martie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Catedrala Mitropolitană din Paris.

2 aprilie, PS Iustin prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale. De la ora 17.00, a săvârşit Liturghia Darurilor înainte sfinţite şi a predicat în Parohia Tăşnad, Protopopiatul Carei.

4 aprilie, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit prima Sfanta Liturghie a Darurilor înainte sfinţite şi a predicat, în nou înfiinţata Parohie Bixad-Trip, din Protopopiatul Oaş. La sfârşitul Sfintei Liturghii Preasfinţia Sa a instalat pe noul preot, Adrian Petretchi numit pe seama acestei noi parohii.

6 aprilie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în biserica ,,Buna Vestire" din Municipiul Baia Mare. În cadrul Sfintei Liturghii, Preasfinţia Sa a hirotonit pe diaconul Ilarion Perţa întru preot misionar pe seama Protopopiatului Lăpuş, iar pe teologul Florin Conea întru diacon cu slujire la biserica ,,Sfântul Nicolae" din Baia Mare.

7-8 aprilie - Audienţe

9 aprilie, Audienţe, de la ora 17.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Liturghia Darurilor înainte sfinţite şi a predicat în Parohia Şieu, Protopopiatul Viseu.

10 aprilie, de la ora 10.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Liturghia Darurilor înainte sfinţite şi a predicat în biserica ,,Sf. Nicolae" din încinta Liceului Teologic Ortodox ,,N. Steinhardt" din Municipiul Satu Mare. După Sfânta Liturghie, Preasfinţia Sa împreună cu autorităţile prezente au luat parte la premierea câştigătorilor Concursului Naţional de Tradiţii şi obiceiuri Pascale, organizat de Liceul ,,N. Steinhardt" şi care se află la a IV-a ediţie. La acest concurs au participat şcoli din peste 20 de judeţe. De la ora 17.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Liturghia Darurilor înainte sfinţite şi a predicat în Parohia Budeşti, Prot. Sighet. Cu acest prilej cele peste 700 de familii păstorite de preotul Năneştean Ioan au primit un al doilea preot în persoana Pr. Gheorghe Moldovan, care a fost numit pe seama bisericii monument UNESCO cu hramul ,,Sf. Ierarh Nicolae".

11 aprilie, de la ora 12.00, P.S. Iustin Sigheteanul a participat în Catedrala Episcopală la acţiunea social - filantropică "*Învierea lui Hristos, bucurie pentru toţi*" şi a binecuvântat darurile oferite. Acţiunea este la cea de-a noua ediţie. Actiunea a fost sprijinită de către Episcopia Maramureşului şi Sătmarului, Primăria Municipiului Baia Mare şi alţi binefăcători.

13 aprilie, de Praznicul Floriilor, P.S Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în Catedrala Episcopală. În cadrul Sfîntei Liturghii a hirotonit pe diaconul Silaghi Florin Vasile întru preot pe seama capelei penitenciarului din Municipiul Satu Mare şi pe teologul Ioan Pleş întru diacon cu slujire la Catedrala Episcopală. După Sfânta Liturghie soborul slujitor a ieşit în procesiune pe esplanada catedralei unde Preasfinţia Sa a citit rugăciunea de binecuvântare a ramurilor de salcie şi le-a stropit cu aghiasmă. De la ora 18.00, P.S. Iustin Sigheteanul, alături de autorităţile judeţene şi locale, a participat la concertul de pricesne ,,*Din suflet de*

creştin" susţinut de membrii ai Ansamblului Folcloric Naţional ,,Transilvania".

14,15,16 aprilie - Audienţe

17 aprilie, în Sfanta şi Marea Joi, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare unită cu Vecernia la Catedrala Episcopală, în semn de mulţumire adusă lui Dumnezeu, la împlinirea a două decenii de la primirea sfântului har al arhieriei. De la ora 17.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Slujba Deniei celor 12 Evanghelii, la Catedrala Episcopală.

18 aprilie, în Sfânta şi Marea Vineri, de la ora 17.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Denia Prohodului Domnului în Catedrala Episcopală, după care a avut loc, conform rânduielii bisericeşti, procesiunea de înconjurare a catedralei cu Sfântul Epitaf.

19 aprilie, de la ora 23.00, P.S. Iustin Sigheteanul a întâmpinat Sfânta Lumină pe Aeroportul din Baia Mare, care a fost adusă de la Bucureşti cu un avion de mici dimensiuni, prin contribuţia Domnului Mircea Leţiu, membru în Adunarea Naţională Bisericească. Avionul a făcut escală la Cluj Napoca, Baia Mare şi la Satu Mare. În noaptea de Paşti, de la ora 24.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Slujba Învierii la Catedrala Episcopală, urmată de Sfânta Liturghie.

20 aprilie, în Ziua de Înviere, de la ora 12.00, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a săvârşit Slujba Vecerniei (a doua înviere) la Catedrala Episcopală.

21 aprilie, a doua zi de Paşti, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în biserica ,,Sf. Mare Mucenic Gheorghe" din Municipiul Satu Mare. La sfârşitul Sfintei Liturghii Preotul Pop Cornel a mulţumit şi a oferit Preasfinţiei Sale o icoană cu Sf. M. Mc. Gheorghe în numele parohiei, cu ocazia împlinirii a doua decenii de arhierie, iar Primarul Municipiului Domnul Dorel Coica i-a prezentat din partea autorităţilor un mesaj de felicitare.

22 aprilie, P.S. Iustin Sigheteanul a târnosit biserica de lemn în stil maramureşean cu hramurile ,,Sf. Mare Mucenic Gheorghe" şi "Sfinţii Martiri Brâncoveni" din Parohia Rozavlea-Şesu Mănăstirii (localitatea natală a Preasfinţiei Sale). A săvârşit Sfânta Liturghie şi a predicat în altarul de vară din incinta bisericii. La sfârşitul Sfintei Liturghii, Părintele Paroh Vasile Cozma a primit distincţia *„Crucea Voievodală Maramureşeană*" iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie

23 aprilie, de Sf. M. Mc. Gheorghe, purtătorul de biruinţă, ocrotitorul Oştirii Române, P.S. Iustin Sigheteanul a târnosit biserica cu hramul ,,Sf. M. Mc. Gheorghe" din incinta Unităţii Militare 01354 din Baia Mare. A liturghisit şi a predicat. La sfârşitul Sfintei Liturghii a conferit preotului slujitor Pop Petru, Gramata Episcopală, în semn de apreciere şi i-a dăruit o bederniţă. Celor doi comandanţi, în timpul cărora au început şi s-au

finalizat lucrările la biserică (Dl. General (r) Pop Marcel, care a dus biserica până la roşu şi Dl. Colonel Dr. Fechete Mircea în timpul căruia s-au terminat lucrările, a fost pictată biserica, a fost înzestrată cu catapeteasmă şi mobilier) Preasfinţia Sa le-a acordat *crucea Voievodală Maramureşeană* în semn de înaltă apreciere şi preţuire. Foarte mulţi angajati ai instituţiei şi mai mulţi binefăcători au primit diplome de vrednicie.

24 aprilie, de sărbătoarea Sfântului Iosif Mărturisitorul, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la biserica de lemn în stil maramureşean din Baia Mare - cu ocazia hramului. Sfântul Iosif Mărturisitorul este şi ocrotitorul Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului.

25 aprilie, de sărbătoarea Izvorul Tămăduirii, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Mănăstirea Măriuş din zona Codrului de Sătmar, Protopopiatul Satu Mare, cu ocazia hramului.

27 aprilie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în Parohia Dragomireşti, Prot. Vişeu.

28 aprilie – Audienţe

29 aprilie – PS Iustin prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale

30 aprilie – Audienţe

4 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în Parohia Strâmtura-Centru. În cadrul Sfintei Liturghii Preasfinţia Sa a hirotonit pe ierodiaconul Filotei Cuţ întru Ieromonah pe seama mănăstirii Moisei şi întru diacon pe teologul Daniel Florian.

5 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie la Catedrala Episcopală la care s-au împărtăşit toţi preoţii prezenţi din protopopiatele Baia Mare, Lăpuş şi Chioar. Comuniunea liturgică a avut loc în cadrul Anului Omagial Euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Impărtăşanii) şi a fost urmată de Conferinţa Preoţească de primăvară cu titlul ,,*Perspective pastoral-duhovniceşti din Biserica primară asupra sfintelor Taine ale Spovedaniei şi Euharistiei*" susţinută de Pr. Prof. Pop Claudiu.

6 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie în Catedrala din Sighetul Marmaţiei, la care s-au împărtăşit toţi preoţii prezenţi din protopopiatele Sighet şi Vişeu. Comuniunea liturgică a avut loc în cadrul Anului Omagial Euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Impărtăşanii) şi a fost urmată de Conferinţa Preoţească de primăvară cu titlul ,,*Perspective pastoral-duhovniceşti din Biserica primară asupra sfintelor Taine ale Spovedaniei şi Euharistiei*".

8 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie în Catedrala din Negreşti Oaş, la care s-au împărtăşit toţi preoţii prezenţi din protopopiatele Satu Mare, Carei şi Oaş. Comuniunea liturgică a avut loc în cadrul Anului Omagial Euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Impărtăşanii) şi a fost urmată de Conferinţa Preoţească de primăvară cu titlul ,,*Perspective pastoral-duhovniceşti din Biserica primară asupra sfintelor Taine ale Spovedaniei şi Euharistiei*" susţinută de Pr. Prof. Pop

Claudiu. Dupa conferinţă, Preasfinţia Sa a binecuvântat noul magazin de obiecte bisericeşti deschis în oraşul Negreşti Oaş.

10 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a sfinţit noua clopotniţă şi un clopot nou în Parohia Dumbrăviţa, Prot. Baia Mare. A liturghisit şi a predicat. După Sfânta Liturghie Preasfinţia Sa a sfinţit noul centru social-cultural ,,*Sf. Ap. Andrei*" din incinta şcolii, construit de primărie în parteneriat cu parohia. Tot cu acest prilej a avut loc cea de a II-a ediţie a reuniunii tinerilor creştini ortodocşi din Protopopiatul Baia Mare (400 de tineri), coordonată de preotul Bogdan Ciocotişan, care este şi preot paroh. Pentru realizările din ultimii ani pe tărâm pastoral misionar şi activităţi cu tineretul, preotul Bogdan Ciocotişan a fost distins cu rangul de Iconom Stavrofor.

11 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a târnosit biserica din Parohia Sărăuad, Protopopiatul Carei. A liturghisit şi a predicat. În cadrul Sfintei Liturghii, teologul Ioan Socolan a fost hirotonit întru diacon. Preotul paroh Petrovan Ioan a fost distins cu rangul de iconom, iar ctitorii şi binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. După Sfânta Liturghie Preasfinţia Sa a vizitat Muzeul din Tăşnad, unde au fost expuse icoane realizate de elevii de la Şcoala gimnazială din Tăşnad, cu ocazia concursului interjudeţean ,,*Icoana copiilor, surâsul îngerilor pe pământ*".

12-13mMai - Audienţe

14 mai, P.S. Iustin Sigheteanul s-a întâlnit cu Premierul României Domnul Victor Ponta, însoţit de o delegaţie guvernamentală şi de autorităţile judeţene şi locale, la Catedrala Episcopală din Baia Mare. Preasfinţia Sa a prezentat înalţilor oaspeţi paraclisul de la primul nivel al catedralei, unde în prezent se săvârşesc sfintele slujbe, iar în continuare a prezentat delegaţiei şantierul catedralei care a atins cota +40 de metri.

15 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a prezidat alegerile de membrii în Adunarea Eparhială, (clerici şi mireni) pentru mandatul 2014-2018. Alegerile s-au desfăşurat: pentru circumscripţia Nr. 1 Baia Mare la catedrala istorică ,,Adormirea Maicii Domnului", iar pentru circumscripţia Nr. 2 la biserica ,,Sf. Ap. Petru şi Pavel" Baia Mare.

16 mai – Prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale

17 mai, P.S. Dr. Iustin Sigheteanul a participat în Catedrala Episcopală "Sfânta Treime", Baia Mare, la manifestarea cultural- religioasă: "*De la Înviere la Înălţare*" ediţia a XIV -a şi la Olimpiada de meşteşuguri artistice tradiţionale - faza judeţeană. Au participat 15 formaţiuni corale, 250 de elevi, din şcoli, licee şi colegii maramureşene la secţiunile: icoane pe lemn, icoane pe sticlă, desene, creaţii literare, pricesne, meşteşuguri artistice. Totodată au fost premiaţi participanţii la concursul naţional de proiecte duhovniceşti cu prilejul anului omagial euharistic, desfăşurat în Patriarhia Română: "*Sfânta Euharistie - Lumina vieţii creştine*".

18 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a târnosit biserica cu hramul ,,Buna Vestire" din Parohia Vişeu de Sus I, în urma amplelor lucrări de restaurare

exterioară, reorganizării sfântului altar şi rezidirii sfintei mese. A liturghisit şi a predicat. În cadrul Sfintei Liturghii diaconul Florian Daniel Gheorghe a fost hirotonit întru preot pe seama credincioşilor din Parohia Odeşti, Prot. Chioar. Preotul paroh Ic. Stvr. Gheorghe Hapca a primit în semn de apreciere Gramata Episcopală şi în dar o bederniţă, cel de al doilea preot Ic. Stvr. Vasile Vlad a primit Gramata Episcopală, iar ctitorii şi binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

19 mai - Audienţe

21 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la hramul istoric al Catedralei Patriarhale şi la procesiunea cu sfintele moaşte ale Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu. Procesiunea a urmat acelaşi traseu care a fost făcut cu osemintele Voievodului Constantin Brâncoveanu în anul 1937 (de la Catedrala Patriarhală unde a fost uns Domn în 1688 – la biserica ,,Sf. Gheorghe Nou" unde doamna Maria Brâncoveanu i-a făcut mormântul şi i-a depus osemintele în taină în 1720).

22 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la şedinţa Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul căreia a fost ales noul Arhiepiscop al Râmnicului în persoana P.S. Varsanufie Prahoveanul, precum şi noul Episcop Vicar pentru Arhiepiscopia Chişinăului în persoana arhimandritului Antonie Telembici.

25 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a târnosit noua biserică cu hramurile "Sf. Împăraţi Constantin şi Elena" şi "Sf. Martiri Brâncoveni" din Filia Aspra Protopopiatul Lăpuş. A liturghisit şi a predicat. La sfârşitul Sfintei Liturghii preotul paroh Marian Vasile Florean a primit rangul de iconom stavrofor, iar ctitorii şi binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. De la ora 17.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Slujba Vecerniei în biserica "Naşterea Domnului" din Municipiul Baia Mare. La sfârşitul slujbei, Preasfinţia Sa a instalat pe noul preot paroh în persoana Pr. Dr. Vasile Augustin - vicar administrativ al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului. În semn de înaltă apreciere P.S. Iustin Sigheteanul a conferit parintelui Vasile Dodea ctitorul bisericii şi care cu 1 Mai s-a pensionat la vârsta de 70 de ani, cea mai înaltă distincţie eparhială ,,*Crucea Voievodală Maramureşeană*"

26, 27, mai - Audienţe

28 mai, De la ora 10.00 în Paraclisul Centrului Eparhial, a fost săvârşită slujba Te-Deumului de mulţumire de către PS Iustin Sigheteanul - arhiereu vicar, la care au participat autorităţile locale şi centrale, Permanenţa Centrului Eparhial, reprezentanţi ai instituţiilor băimărene, preoţi şi credincioşi. De la ora 12.00, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la ceremonia de trecere în rezervă a Colonelului Ioan Hossu - Comandantul Inspectoratului de Jandarmi Maramureş, care s-a desfăşurat în incinta instituţiei. În semn de înaltă apreciere pentru relaţiile deosebite între episcopie şi instituţia jandarmeriei, Preasfinţia Sa i-a oferit în dar o Sfântă

Scriptură, ultima ediţie publicată cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

29 mai, de Praznicul Înălţării Domnului, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în biserica „Sf. Apostoli Petru şi Pavel" din Municipiul Baia Mare. De la ora 12.00, Preasfinţia Sa a săvârşit Slujba Parastasului pentru Eroii Neamului şi a participat la solemnităţile oficiale organizate cu acest prilej, la Monumentul Ostaşului Român, din Parcul Municipal Baia Mare.

30 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la serbarea de sfârşit de an şcolar a absolvenţilor clasei a XII-a de la Liceul Teologic Ortodox „N. Steinhardt" din Satu Mare, care s-a desfăşurat în Catedrala "Adormirea Maicii Domnului" . În cadrul festivităţilor, P.S. Iustin Sigheteanul a oferit din partea Episcopiei Maramureşului şi Satmarului 11 premii în bani şi reviste, elevilor olimpici de la mai multe licee, atât la Olimpiada Naţională de religie cât şi elevilor olimpici la disciplinele teologice din cadrul Liceului Teologic „N. Steinhardt". Serbarea a fost organizată de Pr. Gabriel Groza – directorul liceului şi corpul profesoral, la care au participat toţi elevii liceului cât şi parinţii acestora.

31 mai, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în Parohia Tauţii de Sus, Prot. Baia Mare. În cadrul Sfintei Liturghii Arhidiaconul Adrian Mihali, cu o slujire de 10 ani la toate slujbele arhiereşti, a fost hirotonit întru preot, iar la sfârşitul Sf. Liturghii a fost instalat ca preot paroh al acestei parohii.

1 iunie, P.S. Iustin Sigheteanul a târnosit noua biserică cu hramul „Sf. Împăraţi Constantin şi Elena", Parohia Sighet-Câmpul Negru. Cu acest prilej Preasfinţia Sa a dăruit bisericii încă două hramuri: „Sf. Martiri Brâncoveni" şi „Sf. Iustin Martirul şi Filosoful". A liturghisit şi a predicat. La sfarşitul Sf. Liturghii preotul paroh Gheorghe Bogdan Belea a fost distins cu rangul de iconom, iar ctitorii şi binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. În final Preasfinţia Sa a vorbit despre importanţa Duminicii parinţilor şi copiilor şi a provocat copiii prezenţi la slujbă să spună poezii şi rugăciuni, dăruindu-le cărţi, iconiţe şi dulciuri.

2 iunie – Audienţe

3 iunie - Prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale

5 iunie, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie în Catedrala Episcopală cu ocazia absolvirii studiilor universitare, de către studenţii din cadrul secţiilor de teologie ortodoxă, coordonate de Pr. Conf. univ. dr. Adrian Gheorghe Paul. După Sf. Liturghie Preasfinţia Sa a participat la cursul festiv al studenţilor absolvenţi, susţinut pentru prima dată în Catedrala Episcopală, dăruindu-le acestora diplome şi cărţi.

6 iunie - Prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale

8 iunie, de sărbătoarea Pogorârii Sfântului Duh, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Catedrala Episcopală cu ocazia

hramului. După Sf. Liturghie, pe esplanada din faţa catedralei, Preasfinţia Sa a săvârşit Sfinţirea Apei, a binecuvântat spicele şi a citit rugăciuni de binecuvântare a ţarinilor. În faţa credincioşilor Preasfinţia Sa a proclamat sărbătoarea Rusaliilor, în conformitate cu hotărârea Consiliului Local ca sărbătoare culturală a Municipiului Baia Mare. De la ora 16, conform programului stabilit, toţi preoţii din oraş, conducătorii şcolilor teologice, studenţii teologi şi elevii seminarişti au pornit în procesiune de la troiţa din Piaţa Revoluţiei, unde s-au adunat de la toate bisericile din municipiu, spre Catedrala ,,Sf. Treime". P.S. Iustin, având în sobor toţi preoţii din Municipiu, a săvârşit Slujba Vecerniei plecării genunchilor pe esplanada din faţa catedralei. De la ora 18.00, Corul Naţional Madrigal a oferit băimărenilor prezenţi un concert de muzică cultă pe esplanada din faţa Catedralei. Concertul a fost oferit de Primăria Municipiului Baia Mare cu ocazia Zilelor Culturale ale oraşului. La concert au participat alături de Preasfinţia Sa: Domnul Anton Rohian, Prefectul Judeţului Maramureş, Domnul Cătălin Cherecheş, Primarul Municipiului Baia Mare şi alţi invitaţi.

9 iunie, a doua zi de Rusalii (Sf. Treime) P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Mănăstirea ,,Sf. Treime" - Moişeni, Protopopiatul Oaş, cu ocazia hramului. De la ora 17.00, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la concertul susţinut pe esplanada Catedralei Episcopale de către Corul ,,Armonia" al Arhiepiscopiei Tomisului şi ,,Doxologia" al Catedralei Episcopale din Baia Mare. Concertul a fost oferit de către Primăria Baia Mare în cadrul Zilelor Culturale ale Municipiului Baia Mare.

10 iunie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în Parohia Bârsana – Valea Muntelui. În cadrul Sf. Liturghii teologul Lucian Vasile Hotico a fost hirotonit întru diacon cu slujire la biserica ,,Adormirea Maicii Domnului" din Mun. Sighetu Marmatiei.

14 iunie, PS Iustin Sigheteanul a participat la şedinţa de constituire a Adunării Eparhiale a Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului, care va activa în perioada 2014-2018.

15 iunie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Mănăstirea Ţeghea, Protopopiatul Carei cu ocazia hramului mic. Preasfinţia Sa a binecuvântat poarta de intrare în incinta mănăstirii, lucrări de înnoire ce s-au facut în biserică şi la altarul de vară şi noua trapeză. În cadrul Sfintei Liturghii teologul Căliman Bogdan a fost hirotonit întru diacon, iar la sfârşitul Sfintei Liturghii Preasfinţia Sa a hirotesit pe duhovnicul mănăstirii, ieromonahul Sebastian, în rangul de protosinghel. De la ora 17.00, P. S. Iustin Sigheteanul a săvârşit slujba Vecerniei în Parohia Seini I, Protopopiatul Baia Mare. Dupa Slujba Vecerniei Preasfinţia Sa a instalat pe noul preot paroh, în persoana Pr. Dr. Codre Ionel Bogdan, care a câştigat concursul de ocupare a acestei parohii de categoria I-a, mediu urban.

16 iunie – Audienţe

17 iunie – Prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale

18 iunie - Audienţe

19 iunie, de la ora 10.00, P.S. Iustin Sigheteanul săvârşeşte slujba Te-deumului şi participă la serbarea sfârşitului de an şcolar al Seminarul Teologic Ortodox ,,Sf. Iosif Mărturisitorul", la Catedrala ,,Sf. Treime" din Baia Mare.

22 iunie, PS Iustin Sigheteanul liturghiseşte şi predică la Mănăstirea Lăpuşul Românesc, Protopopiatul Lapuş, cu ocazia hramului. A sfinţit pictura din altarul de vară şi a binecuvântat noua trapeză a mănăstirii. In cadrul Sfintei Liturghii arhidiaconul Andrei Baboşan a fost hirotonit întru preot pe seama credincioşilor din Parohia Tg. Lăpuş I, iar teologul Augustin Nicolae Oniga întru diacon. La sfârşitul Sfintei Liturghii ieromonahul Varlaam China duhovnicul acestei mănăstiri a fost hirotesit întru protosinghel. De la ora 16.00, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a săvârşit slujba Vecerniei în Parohia Tg. Lăpuş I, după care a instalat pe noul preot paroh în persoana Pr. Prof. drd. Andrei Baboşan.

23 iunie, PS Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie la Catedrala Eparhială la împlinirea vârstei de 53 de ani. După Sfânta Liturghie a fost săvârşită Slujba Polihroniului şi a fost felicitat de membrii Permanenţei eparhiale, reprezentanţii cinului monahal, slujitorii catedralei, precum şi de autorităţile judeţene şi locale.

24 iunie, Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul, PS Iustin Sigheteanul liturghiseşte şi predică la Mănăstirea Scărişoara, Protopopiatul Carei, cu ocazia hramului.

29 iunie, Sf. Apostoli Petru şi Pavel, PS Iustin Sigheteanul liturghiseşte şi predică la Mănăstirea Bixad, Protopopiatul Oaş cu ocazia hramului.

30 iunie, Soborul Sfinţilor 12 Apostoli, PS Iustin Sigheteanul liturghiseşte şi predică la Mănăstirea Bârsana, Protopopiatul Sighet cu ocazia hramului.

Miercuri 2 iulie, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a sfinţit pictura bisericii de lemn în stil maramureşean cu hramul ,,Sfântul Voievod Ştefan cel Mare" din incinta Inspectoratului Teritorial al Poliţiei de Frontieră – Sighetul Marmaţiei. A liturghisit şi a predicat, iar în cadrul Sfintei Liturghii diaconul Ioan Roman a fost hirotonit întru preot pe seama credincioşilor din Parohia Sălniţa, Protopopiatul Lăpuş. La sfârşitul Sfintei Liturghii preotul slujitor Vasile Grigor, în semn de apreciere a primit diploma ,,Gramata Episcopală", iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

Joi 3 iulie, PS Iustin Sigheteanul prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale.

Vineri 4 iulie, Birou audienţe.

Duminică 6 iulie, PS Iustin Sigheteanul a târnosit biserica din Parohia Tarna Mare, Protopopiatul Oaş, în urma amplelor lucrări de înnoire ce s-au făcut în ultimii ani. A liturghisit şi a predicat. La sfârşitul Sfintei

Liturghii, părintele paroh Daniel Păcurar a fost distins cu rangul de Iconom Stavrofor, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. Din partea Consiliului Local al Primăriei Tarna Mare, Doamna Mariana Sobiuş – Primarul Comunei – a conferit Preasfinţitului Iustin Sigheteanul titlul de Cetăţean de Onoare.

7-9 iulie, Birou audienţe.

Joi 10 iulie, de la ora 14.00, PS Iustin Sigheteanul a participat la depunerea jurământului licenţiaţilor şi masteranzilor în teologie care a avut loc la Catedrala Episcopală şi a fost precedată de Slujba Te-Deum-ului de mulţumire.

Vineri 11 iulie, PS Iustin Sigheteanul prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale.

Duminică 13 iulie, PS Iustin Sigheteanul a târnosit şi a binecuvântat lucrările de înnoire ce s-au făcut la biserică cu hramurile ,,Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil" şi ,,Sfinţii Martiri Brâncoveni" din Parohia Ortodoxă Mara, Protopopiatul Sighet, a sfinţit noul altar de vară din incinta bisericii, a sfinţit o troiţă maramureşeană şi a binecuvântat noua casă parohială. A liturghisit şi a predicat în noul altar de vară, înconjurat de un frumos sobor de preoţi, iar în cadrul Sfintei Liturghii a hirotonit pe teologul Cătălin Ciprian David întru diacon. La sfârşitul Sfintei Liturghii, în semn de apreciere, preotul paroh Vasile Onişa a primit ,,Gramata Episcopală", iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. Din partea Consiliului Local al Primăriei Deseşti, Domnul Bohotici Gheorghe, Primarul Comunei – a conferit Preasfinţiei Sale titlul de *Cetăţean de Onoare*.

14-18 iulie, Birou audienţe.

Duminică 20 iulie, PS Iustin Sigheteanul a târnosit nouă biserică de lemn, în stil maramureşean, din Parohia Strâmtura Valea Satului, Protopopiatul Sighet. A liturghisit şi a predicat. În cadrul Sfintei Liturghii, diaconul David Cătălin Ciprian a fost hirotonit întru preot pe seama credincioşilor din Parohia Colţirea, Protopopiatul Baia Mare. La sfârşitul Sfintei Liturghii preotul paroh Ioan Sorin Ferenţ, în semn de înaltă apreciere pentru ctitorirea noii biserici şi construirea casei parohiale, a fost distins cu rangul de iconom stavrofor, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

Luni 21 iulie, PS Iustin Sigheteanul prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale.

Marţi 22 iulie, când Biserica Ortodoxă prăznuieşte pe Sfânta Maria Magdalena, cea întocmai cu Apostolii cinstită, PS Iustin Sigheteanul a slujit împreună cu IPS Arhiepiscop şi Mitropolit Andrei, al Clujului, Maramureşului şi Sălajului, la nou înfiinţată mănăstire din hotarul comunei natale a Înalt Preasfinţiei Sale, ctitorie de suflet a Mitropolitului Andrei, aşezată sub ocrotirea Sfintei Maria Magdalena. Înainte de Sfânta Liturghie, cei doi ierarhi au sfinţit un clopot nou, dăruit de IPS Mitropolit Andrei aşezământului monahal.

Miercuri 23 iulie, Birou audienţe.

Joi 24 iulie, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul însoţit de consilierul economic arhid. Teodosie Bud a efectuat o vizită de lucru pe şantierul Catedralei Episcopale. Preasfinţia Sa a urcat până la cota +42 m pentru a vedea la faţa locului stadiul şi evoluţia lucrărilor.

Vineri 25 iulie, PS Iustin Sigheteanul prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale.

Sâmbătă 26 iulie, PS Iustin Sigheteanul a târnosit biserica din Parohia Măriuş, Protopopiatul Satu Mare, în urma amplelor lucrări de restaurare interioare şi exterioare. A liturghisit şi a predicat, iar în cadrul Sfintei Liturghii teologul Lucian Paşca a fost hirotonit întru diacon. La sfârşitul Sfintei Liturghii preotul paroh Petru Vamoş, ca semn de preţuire pentru activitatea pastoral misionară şi pentru înnoirea bisericii, a fost distins cu rangul de iconom, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

Duminică 27 iulie, PS Iustin Sigheteanul a sfinţit pictura nouă a bisericii „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil” din Parohia Vama, Protopopiatul Oaş. În cadrul Sfintei Liturghii diaconul Paşca Lucian Ştefan a fost hirotonit întru preot pe seama credincioşilor din Parohia Stremţ, Protopoiatul Chioar. La sfârşitul Sfintei Liturghii, în semn de înaltă apreciere părintele paroh, Pr. Ic. Stvr. Ioan Roman, a primit „Gramata Episcopală” şi în dar o bederniţă, iar ctitorii şi binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

Luni 28 iulie, Birou audienţe.

Miercuri 30 iulie, PS Iustin Sigheteanul a făcut parte din soborul de ierarhi, prezidat de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, care a săvârşit Sfânta Liturghie şi parastasul prilejuit de comemorarea a 7 ani de la trecerea la cele veşnice a fericitului întru adormire Teoctist Patriarhul.

Vineri 1 august, PS Iustin Sigheteanul prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale. De la ora 18.00, PS Iustin Sigheteanul a săvârşit Slujba Paraclisului Maicii Domnului în Parohia Băiţa Băii, Protopopiatul Baia Mare.

Sâmbătă 2 august, PS Iustin Sigheteanul a binecuvântat lucrările ce s-au făcut la biserică veche din Parohia Petin, Protopopiatul Satu Mare. A litughisit şi a predicat. După Sfânta Liturghie Preasfinţia Sa a pus piatra de temelie pentru o nouă biserică de zid cu hramurile „Sfântului Mucenic şi Arhidiacon Ştefan” şi „Sfinţii Martiri Brâncoveni”. Preotul paroh Claudiu Boldan, în semn de apreciere pentru activitatea pastoral-misionară şi edilitar-gospodarească a primit rangul de sachelar, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

Duminică 3 august, PS Iustin Sigheteanul a târnosit biserica din Parohia Firiza, Protopopiatul Baia Mare, în urma amplelor lucrări de restaurare interioare şi exterioare. La sfârşitul Sfintei Liturghii, în semn de

înaltă apreciere părintele paroh, Pr. Ic. Stvr. Marincaş Gheorghe, a primit în dar o bederniţă, iar ctitorii şi binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. De asemenea Preasfinţia Sa a binecuvântat casa parohială nou renovată, muzeul şi biroul parohial.

Luni 4 august, de la ora 18.00, PS Iustin Sigheteanul a săvârşit slujba Paraclisului Maicii Domnului în Parohia Moişeni, Protopopiatul Oaş şi a vizitat parohiile Huta Certeze şi Negreşti Oaş III.

Marţi 5 august, Birou audienţe. De la ora 12.00 - Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a prezidat şedinţa tehnică şi a vizitat şantierul Catedralei Episcopale.

Miercuri 6 august, de praznicul Schimbării la Faţă a Domunului, PS Iustin Sigheteanul a târnosit biserica de lemn, în stil maramureşean, din Parohia Ieud – Plopşori, Protopopiatul Vişeu. A litughisit şi a predicat. În cadrul Sfintei Liturghii diaconul Ioan Lupşe a fost hirotonit întru preot pe seama Parohiei Fericea, Protopopiatul Chioar. La sfârşitul Sfintei Liturghii părintele paroh al Parohiei Ieud - Plopşori Pr. Alexandru Bardaş şi Părintele paroh al Parohiei Ieud Pr. Horaţiu Brici au primit rangul de iconom, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. De la ora 15.30, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a săvârşit slujba Paraclisului Maicii Domnului în Parohia Ieudişor, Protopopiatul Vişeu, şi a sfinţit crucea ce urmează să fie aşezată pe turnul principal al noii biserici.

Joi 7 august, Preasfinţitul Justin Sigheteanul însoţit de arhid. Teodosie Bud – consilier economic eparhial, Arhim. Macarie Motogna - egumenul mănăstirii Rohia şi Protos. Ioachim Tomoiagă – secretarul mănăstirii, a făcut o vizită pe şantierele Mănăstirii Rohia. Apoi Preasfinţia Sa a vizitat următoarele parohii din Protopopiatul Lăpuş: Copalnic Mănăştur, Măgureni, Ciocotiş, Vima Mică, Vima Mare, Târgu Lăpuş II şi Mănăstirea Rohia. De la ora 18.00, Presfinţitul Iustin Sigheteanul a săvârşit slujba Paraclisului Maicii Domnului în Parohia Lăpuş II.

Vineri 8 august, Birou audienţe. De la ora 18.00, PS Iustin Sigheteanul a săvârşit slujba Paraclisului Maicii Domnului în Parohia Şomcuta Mare, Protopopiatul Chioar.

Duminică 10 august, PS Iustin Sigheteanul a sfinţit noua catapeteasmă, a binecuvântat lucrările exterioare de înnoire ce s-au făcut la biserica Sfântului Prooroc Ilie Tesviteanul din Parohia Păuleşti, Protopopiatul Satu Mare şi a binecuvântat locul pentru extinderea bisericii. A săvârşit Sfânta Liturghie şi a predicat, iar la sfârşit preotul paroh Cristian Chindriş a fost distins cu rangul de iconom stavrofor, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. De la ora 16.00, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a săvârşit slujba Paraclisului Maicii Domnului în Parohia Sătmărel, Protopopiatul Satu Mare şi a vizitat nouă sală socială a Bisericii Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena din Municipiul Satu Mare.

Luni 11 august, Birou audienţe. PS Iustin Sigheteanul prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale. De la ora 18.00, PS Iustin Sigheteanul a săvârşit slujba Paraclisului Maicii Domnului în Parohia Gerăuşa, Protopopiatul Carei.

Marţi 12 august, Birou audienţe. De la ora 18.00, PS Iustin Sigheteanul a săvârşit slujba Paraclisului Maicii Domnului în Parohia Rona de Jos, Protopopiatul Sighet.

Joi 14 august, în ajunul Praznicului Adormirii Maicii Domnului, Preasfinţitul Părinte Episcop Justin Sigheteanul, înconjurat de un sobor de stareţi, consilieri, protoierei, preoţi şi diaconi a săvârşit slujba Vecerniei Mari şi a rostit un cuvânt de învăţătura la Mănăstirea „Sfânta Ana" Rohia.

Vineri 15 august, de Praznicul Adormirii Maicii Domnului Preasfinţitul Părinte Episcop Justin Sigheteanul a săvârşit împreună cu Înaltpreasfinţitul Arhiepiscop Justinian, înconjuraţi de un sobor de 30 de preoţi şi patru diaconi, Sfânta Liturghie la Mănăstirea Rohia.

Sâmbătă 16 august, în ziua de cinstire a Sfinţilor Martiri Brâncoveni, PS Iustin Sigheteanul a participat împreună cu alţi ierarhi, la sfinţirea picturii noi şi a lucrărilor de înnoire ce s-au făcut la biserica Sfântul Gheorghe Nou din Bucureşti, una dintre cele mai reprezentative ctitorii brâncoveneşti, în care se păstrează moaştele Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu. Slujba de sfinţire şi Sfânta Liturghie au fost prezidate de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României. La final, ierarhii, membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române au primit, în interiorul lăcaşului de cult ctitorit de Sfântul Constantin Brâncoveanu, Ordinul „*Sfinţii Martiri Brâncoveni*" pentru ierarhi.

Duminică 17 august, PS Iustin Sigheteanul a participat la Sfânta Liturghie şi la sfinţirea picturii noi a bisericii Sfântul Gheorghe din Mogoşoaia, ctitorie brâncovenească din secolul al XVII-lea. La finalul Sfintei Liturghii oficiată de Înaltpreasfinţitul Părinte Arhiepiscop Varsanufie, Preafericitul Părinte Daniel Patriarhul României a sfinţit pictura restaurată a Bisericii.

Luni 18 august, PS Iustin Sigheteanul a participat la şedinţa de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care s-a desfăşurat în Sala Sinodală din Reşedinţa Patriarhală, sub preşedinţia Preafericitului Părinte Daniel Patriarhul României.

Sâmbătă 23 august, de la ora 11.00, PS Iustin Sigheteanul a sfinţit noua capelă de cimitir din Parohia Ortodoxă Gelu, Protopopiatul Carei. Pentru activitatea pastoral-misionară, şi pentru contribuţia adusă la ridicarea capelei, Preotul paroh Marius Bota a fost distins cu rangul de Iconom stavrofor, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. De la ora 14,30, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul, a primit vizita Domnului Ing. Nicolae Noica la Catedrala Episcopală ,,Sfânta Treime" din Baia Mare.

Duminică 24 august, PS Iustin Sigheteanul avându-l invitat pe Preasfinţitul Timotei al Spaniei şi Portugaliei, au târnosit noua şi frumoasa biserică din Parohia Buteasa, Protopopiatul Chioar. În cadrul Sfintei Liturghii, PS Timotei a dat citire mesajului Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la Duminica migranţilor, iar Preasfinţitul Iustin a făcut în final oficiile de gazdă, mulţumind Preasfinţitului Timotei pentru frăţească conslujire şi pentru bucuria făcută credincioşilor de a participa la acest eveniment. Preotul paroh Moisa a fost distins cu rangul de iconom stavrofor, iar Domnul Emil Marinescu fiu al satului, mare ctitor şi binefăcător, a primit distincţia ,,*Crucea Voievodală*" pentru laici, ceilalţi demnitari şi binefăcători au primit diplome de vrednicie.

26-28 august, Birou audienţe.

Vineri 29 august, PS Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Mănăstirea ,,Tăierea capului Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul" Borşa Pietroasa, Protopopiatul Vişeu, cu ocazia hramului.

Duminică 31 august, PS Iustin Sigheteanul a târnosit biserica din Parohia Vişeu de Jos II, Protopopiatul Vişeu. Oaspeţi de seamă au fost IPS Iosif Mitropolitul Europei Occidentale şi Meridionale, fiu al localităţii, care a rostit şi cuvântul de învăţătură şi PS Timotei al Spaniei şi Portugaliei. După Sfânta Liturghie, Preotul paroh Iustin Şanta a fost distins cu rangul de Iconom Stavrofor, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

Marţi 2 septembrie, Birou audienţe

Miercuri 3 septembrie, PS Iustin Sigheteanul prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale. De la orele 17.00, PS Iustin Sigheteanul a participat la deschiderea festivă a ,,Reuniunii Tinerilor Ortodocşi" eveniment naţional cu participare internaţională. Conform programului, s-a cântat Imnul Naţional, s-au rostit rugăciunile de seară, au fost prezentate mesajele autorităţilor judeţene, mesajele delegaţiilor din ţările ortodoxe şi în final Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a rostit un mesaj de bun venit şi de binecuvântare în calitate de gazdă.

Joi 4 septembrie, PS Iustin Sigheteanul a asistat la Sfânta Liturghie săvârşită în Catedrala Episcopală, de către preoţii însoţitori ai grupurilor din mai multe ţări şi preoţi însoţitori de la eparhiile din ţară. La Sfârşitul Sfintei Liturghii, Preasfinţia Sa a rostit un scurt cuvânt de binecuvântare a tinerilor prezenţi. De la ora 10.00, Preasfinţia Sa a vizitat atelierele de lucru, desfăşurate în cadrul Liceului ,,Gheorghe Şincai" şi a stat de vorbă cu tinerii. De la ora 15.00, PS Iustin Sigheteanul a asistat la conferinţa susţinută în faţa tinerilor de către actorul şi scriitorul creştin Dan Puric. De la ora 19.00, Preasfinţia Sa a participat la rugăciunile de seară, în incinta Catedralei Episcopale, rugăciuni rostite de către tinerii prezenţi, după care s-au cântat pricesne din caietul reuniunii.

Vineri 5 septembrie, de la ora 8.30, PS Iustin Sigheteanul a asistat la Sfânta Liturghie în Catedrala Episcopală. De la ora 13.30 Preasfinţia Sa a

participat la Conferinţa *„Pintea Viteazul şi curajul de a sta împotrivă*" susţinută de Prof. Dr. Teodor Ardelean Directorul Bibliotecii Judeţene şi sculptorul Prof. Dr. Ioan Marchiş, Directorul Direcţiei Cultură, Culte şi Patrimoniu a Judeţului Maramureş. De la ora 18.00, a participat la procesiunea tinerilor ortodocşi participanţi la reuniune: *„Bucuria Credinţei*", procesiune condusă de Mitropolitul Andrei al Clujului, Maramureşului şi Sălajului. Procesiunea s-a încheiat în incinta Catedralei Episcopale, unde s-au rostit rugăciunile de seară, iar IPS Mitropolit Andrei a dat citire mesajului Preafericitului Părinte Patriarh Daniel adresat tinerilor participanţi la reuniune. La acest moment a fost prezent şi IPS Arhiepiscop Justinian care a rostit în faţa tinerilor un scurt cuvânt de binecuvântare.

Sâmbătă 6 septembrie, de la ora 8.30, pe esplanada Catedralei Episcopale a fost săvârşită Sfânta Liturghie, prezidată de către IPS Mitropolit Andrei, înconjurat de PS Petroniu al Sălajului şi PS Iustin Sigheteanul şi un frumos sobor de preoţi şi diaconi. Cuvântul de învăţătură a fost ţinut de către IPS Mitropolit Andrei, iar la sfârşitul Sfintei Liturghii PS Iustin Sigheteanul a adus mulţumirile cuvenite înalţilor oaspeţi, tinerilor participanţi atât din ţară cât şi din străinătate, Primăriei şi Consiliului Local Baia Mare, instituţiilor implicate în bună desfăşurare a reuniunii şi în mod special ostenitorilor de la sectorul teologic educaţional, preoţilor şi familiilor care au găzduit grupurile de tineri, celor 12 biserici şi şcoli din municipiu, unde s-au desfăşurat slujbele şi dezbaterile şi voluntarilor implicaţi în bună desfăşurare a reuniunii.

Duminică 7 septembrie, PS Iustin Sigheteanul a resfinţit biserica şi a sfinţit noul altar de vară din Parohia Năneşti, Protopopiatul Sighet. A liturghisit şi a predicat. La sfârşitul Sfintei Liturghii, în semn de înaltă cinstire şi preţuire, părintele paroh Vasile Ioaneş a primit Gramata Episcopală, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. De la ora 16.00, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a săvârşit Slujba Vecerniei cu Litie la Mănăstirea Valea Scradei, Protopopiatul Vişeu şi a instalat pe noua stareţă – monahia Teofana Ciolpan.

Luni 8 septembrie, de sărbătoarea Naşterii Maicii Domnului, PS Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în localitatea natală Rozavlea. După Sfânta Liturghie Preasfinţia Sa a binecuvântat nouă Sală Socială *„Patriarhul Justinian şi Pr. Dr. Vasile Ţiplea*" din Parohia Rozavlea Centru.

Marţi 9 septembrie, la Reşedinţa Episcopală a Eparhiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului, Înaltpresfinţia Sa Justinian Chira a fost felicitat, la împlinirea celor 41 de ani de slujire arhierească, de către Preasfinţitul Dr. Iustin Sigheteanul, Permanenţa Eparhială şi ostenitorii Centrului Eparhial, precum şi de reprezentanţii autorităţilor. Cu prilejul acestei aniversări s-a săvârşit slujba de Te – Deum, în Paraclisul Episcopal, de către Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul.

Miercuri 10 septembrie, Birou audienţe. PS Iustin Sigheteanul prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale.

Joi 11 septembrie, la Catedrala Episcopală a avut loc evaluarea reuniunii tinerilor ortodocşi, care s-a desfăşurat în Municipiul Baia Mare între zilele 3-6 septembrie. Au participat: PS Iustin Sigheteanul, Primarul Municipiului D-l. Cătălin Chereches, preoţii din cele 30 de parohii implicate în proiect, conducătorii instituţiilor şcolare, administrative şi culturale, precum şi voluntarii. Parohiile, Instituţiile şi sponsorii care au ajutat la bună desfăşurare a reuniunii au primit diplome de mulţumire.

Vineri 12 septembrie, Birou audienţe.

Sâmbătă 13 septembrie, PS Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în Parohia Tătărăşti, Protopopiatul Satu Mare, cu ocazia împlinirii a 200 de ani de la construirea bisericii şi a sfinţit monumentul ridicat în cinstea eroilor căzuţi în primul şi al doilea război mondial. În cadrul Sfintei Liturghii teologul Vereş Ciprian a fost hirotonit întru diacon. La sfârşitul Sfintei Liturghii părintele paroh Florin Libotean a fost distins cu rangul de sachelar, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

Duminică 14 septembrie, de sărbătoarea Înălţării Sfintei Cruci, PS Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Mănăstirea Săpânţa-Peri, Protopopiatul Sighet, cu ocazia hramului mic al acestui aşezământ monahal. În cadrul Sfintei Liturghii teologul Stelian Crăciun a fost hirotonit întru diacon. De la ora 15.30, Preasfinţia Sa a săvârşit Slujba Vecerniei în Parohia Băiuţ, Protopopiatul Lăpuş, cu ocazia împlinirii a 200 de ani de la construirea bisericii. Cu acest prilej Preasfinţia Sa a conferit părintelui paroh Gherman Simion, Consiliul Parohial şi Adunării Parohiale - Gramata Episcopală aniversară.

Luni 15 septembrie, PS Iustin Sigheteanul a Săvârşit Sfânta Liturghie la Catedrala Episcopală, cu ocazia începerii noului an şcolar la Seminarul Teologic Sfântul Iosif Mărturisitorul. După Sfânta Liturghie s-a dat citire mesajului Preafericitului Părinte Patriarh Daniel adresat elevilor, părinţilor şi profesorilor şi s-a săvârşit slujba Te-Deum-ului. De la ora 11.00 PS Iustin Sigheteanul a săvârşit Slujba Te-Deum-ului pentru elevii şi cadrele didactice de la Liceul Sanitar şi şcoala postliceală, care a fuzionat cu Seminarul Teologic din Baia Mare. Preasfinţia Sa a adresat cu acest prilej un cuvânt de binecuvântare.

Marţi 16 septembrie, PS Iustin Sigheteanul a sfinţit noul altar de vară şi a săvârşit Sfânta Liturghie la Liceul Teologic Ortodox ,,Nicolae Steinhardt" din Municipiul Satu Mare cu ocazia deschiderii noului an şcolar. În cadrul Sfintei Liturghii diaconul Marian Bilţ a fost hirotonit întru preot pe seama credincioşilor din Parohia Săpâia, iar teologul Valerian Vele întru diacon. După Sfânta Liturghie Preasfinţia Sa a vizitat grădiniţa şi copiii din clasa 0, după care a sfinţit Paraclisul din incinta spitalului de bătrâni, unde slujeşte Preotul Sorin Galeş. De la ora 13.00, Preasfinţia Sa a participat la

şedinţa cu profesorii de religie din Judeţul Satu Mare, care a avut loc în sediul Liceului Teologic Ortodox ,,Nicolae Steinhardt" din Satu Mare, organizată de inspector de religie Pr. Onea Vasile Marcian.

Miercuri 17 septembrie, PS Iustin Sigheteanul, la invitaţia domnului director Heuberger Cristian, a binecuvântat şi sfinţit noul centru multifunctional din incinta Colegiului Naţional ,,Gheorghe Şincai" din Baia Mare, în prezenţa oficialităţilor locale şi judeţene.

Joi 18 septembrie, PS Iustin Sigheteanul a făcut mai multe vizite în parohii şi mănăstiri aflate în construcţie şi restaurare: Mănăstirea Naşterea Maicii Domnului Chiuzbaia, Parohia Şişeşti, Parohia Negreia, Parohia Plopiş, Parohia Şindreşti şi Parohia Rus.

Vineri 19 septembrie, Birou audienţe. PS Iustin Sigheteanul prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale.

Sâmbătă 20 septembrie, PS Iustin Sigheteanul a târnosit biserica din Parohia Răduleşti Protopopiatul Carei, în urma reorganizării Sfântului Altar, rezidirii Sfintei Mese, împodobirii catapetesmei cu icoane noi şi a binecuvântat toate lucrările de înnoire efectuate în ultimii ani de către părintele Marius Pop, împreună cu cele 30 de familii (100 de credincioşi) pe care-i are în păstorire. La sfârşitul Sfintei Liturghii, preotul paroh a primit distincţia de iconom stavrofor, în semn de apreciere pentru lucrările făcute cu mult efort şi fidelitatea cu care a slujit pe credincioşii ortodocşi timp de 13 ani în aceeaşi parohie, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

Duminică 21 septembrie, PS Iustin Sigheteanul a târnosit nouă biserică din localitatea Hurezu Mare, Protopopiatul Carei, cu hramurile ,,Naşterea Maicii Domnului" şi ,,Sfinţii Martiri Brâncoveni". La finalul Sfintei Liturghii, Preasfinţia Sa l-a distins întru iconom stavrofor pe părintele paroh Ardelean Iuliu, la 40 de ani de activitate neîntreruptă în această parohie. Preasfinţia Sa a dăruit primului epitrop, domnului Donca Aurel, ,,*Ordinul Sfântului Iosif Mărturisitorul*" pentru laici, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

22-26 septembrie, Birou audienţe.

Sâmbătă 27 septembrie, PS Iustin Sigheteanul a resfinţit biserica, a sfinţit noua capela mortuară şi a binecuvântat casa parohială din Parohia Paulian, Protopopiatul Carei. A liturghisit şi a predicat. În cadrul Sfintei Liturghii diaconul Vele Valerian a fost hirotonit întru preot misionar pe seama Protopopiatului Chioar. În semn de apreciere pentru activitatea pastoral misionară şi edilitar-gospodărească, preotul Abrudan Octavian a fost distins cu rangul de iconom stavrofor, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

Duminică 28 septembrie, PS Iustin Sigheteanul a târnosit biserica din Parohia Ciocotiş, Protopopiatul Lăpuş. A liturghisit şi a predicat. În cadrul Sfintei Liturghii a hirotonit pe diaconul Mihai Gheduţiu întru preot misionar pe seama Protopopiatului Lăpuş şi întru diacon pe teologul

Augustin Tuns. La sfârşitul Sfintei Liturghii părintele paroh Roman Gheorghe în semn de apreciere a primit Gramata Episcopală şi o bederniţă în dar, iar binefăcătorii diplome de vrednicie.

Luni 29 septembrie, de la ora 10.00, PS Iustin Sigheteanul a participat la lucrările de constituire a noii Adunări Naţionale Bisericeşti pentru perioada 2014-2018. De la ora 18.00, Preasfinţia Sa a participat la şedinţa Sfântului Sinod în cadrul căreia a fost ales noul episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor, în persoana Preacuviosului Arhimandrit Timotei Aioanei, superiorul aşezământului Românesc de la Ierusalim.

Marţi 30 septembrie, PS Iustin Sigheteanul a slujit alături de Ierarhii Sfântului Sinod la Sfânta Liturghie solemnă prezidată de Preafericitul Părinte Daniel, la aniversarea a 7 ani de la întronizarea ca Patriarh al României.

Miercuri 1 octombrie, P.S. Iustin Sigheteanul a asistat la Sfânta Liturghie în Catedrala Episcopală cu ocazia începerii noului an universitar şi a vorbit studenţilor de la cele două secţii de Teologie Ortodoxă. De la ora 10.00, a participat la deschiderea festivă a anului universitar, desfăşurat în amfiteatrul Universităţii de Nord – Baia Mare.

În perioada *3-17 octombrie*, P.S. Iustin Sigheteanul face un pelerinaj la Locurile Sfinte din Grecia.

Duminică, 19 octombrie, P.S. Iustin Sigheteanul a resfinţit biserica din Parohia Medieşul Aurit, Protopopiatul Satu Mare. A liturghisit şi a predicat. În cadrul Sfintei Liturghii diaconul Augustin Tuns a fost hirotonit întru preot pe seama credincioşilor din Parohia Ciocotiş, Protopopiatul Lăpuş. La sfârşitul Sfintei Liturghii în semn de apreciere preotul paroh Vasile Căşei a primit Gramata Episcopală, iar corul bisericii care a împlinit 80 de ani de la înfiinţare şi binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. De la ora 15.30, PS Iustin Sigheteanul a târnosit nouă biserică din Parohia Mujdeni, Protopopiatul Satu Mare. În semn de apreciere şi preţuire, părintele paroh Ştark Iosif a primit Gramata Episcopală, iar binefăcătorii diplome de vrednicie.

Luni, 20 octombrie, Birou audienţe. P.S. Iustin Sigheteanul prezidează Şedinţa Permanenţei Eparhiale.

Marţi, 21 octombrie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în biserica „Înălţarea Domnului” din Parohia Moisei II. După Sfânta Liturghie Preasfinţia Sa a săvârşit Slujba Parastasului la Monumentul Martirilor de la Moisei, la împlinirea a 70 de ani de la asasinarea a 29 de români de către armata horthystă, la 14 octombrie 1944, în localitatea Moisei.

22 - 24 octombrie, Birou audienţe.

Sâmbătă, 25 octombrie, De la ora 10.00, de Ziua Armatei Române, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Slujba Parastasului la Monumentul Ostaşului Român din Municipiul Carei, Judeţul Satu Mare. De la ora 14.00

P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Slujba Parastasului la Monumentul Ostaşului Român din Municipiul Satu Mare

Duminică, 26 octombrie, de sărbătoarea Sfântului Mare Mucenic Dimitrie Izvorâtorul de Mir, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Catedrala ,,Sfântul Mare Mucenic Dimitrie" din Mun. Carei, Protopopiatul Carei, cu ocazia hramului.

*În perioada **27 - 29 octombrie***, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din Bucureşti.

Duminică, 2 noiembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a târnosit biserica din Parohia Negreia, Protopopiatul Baia Mare, în urma amplelor lucrări de înnoire şi reorganizare a Sfântului Altar. A liturghisit şi a predicat. În cadrul Sfintei Liturghii diaconul Vasile Costin a fost hirotonit întru preot pe seama credincioşilor din Parohia Handal, Protopopiatul Baia Mare. Preotul paroh Gabriel Chiuzbăian a fost distins cu rangul de Iconom, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

Luni, 3 noiembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie, la care s-au împărtăşit toţi preoţii prezenţi din Protopopiatele Sighet şi Vişeu. În cadrul Sfintei Liturghii teologul Ştefan Petcu a fost hirotonit întru diacon. Comuniunea liturgică a avut loc în cadrul Anului Comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni şi a fost urmată de Conferinţă preoţească de toamnă cu titlul «*Constantin Brâncoveanu ctitor de cultură românească şi lăcaşuri de închinare*», întocmită şi susţinută de către Părintele Gabriel Gorgan de la Parohia Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena din Municipiul Satu Mare.

Marţi, 4 noiembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie, la care s-au împărtăşit toţi preoţii prezenţi din Protopopiatele Carei, Satu Mare şi Oaş. Comuniunea liturgică a avut loc în cadrul Anului Comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni şi a fost urmată de Conferinţă preoţească de toamnă cu titlul *Constantin Brâncoveanu ctitor de cultură românească şi lăcaşuri de închinare*, întocmită şi susţinută de către Părintele Gabriel Gorgan de la Parohia Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena din Municipiul Satu Mare. După conferinţă, de la ora 12.30, la invitaţia Direcţiei de Cultură Carei şi a Domnului Eugen Kovaci Primarul municipiului, Preasfinţia Sa împreună cu protoiereii şi preoţii din toate cele trei protopopiate, însoţit de autorităţile judeţene şi locale, au vizitat Castelul Karoly - monument istoric, care se află în vecinătatea Catedralei Ortodoxe ,,Sf. Mare Mucenic Dimitrie" din Municipiul Carei.

Joi, 5 noiembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie, la care s-au împărtăşit toţi preoţii prezenţi din Protopopiatele Baia Mare, Lăpuş şi Chioar. În cadrul Sfintei Liturghii teologul Aurelian Augustin Thira a fost hirotonit întru diacon, iar diaconul Ştefan Cristian Petcu întru preot pe seama credincioşilor din Parohia Costeni, Protopopiatul Lăpuş. Comuniunea liturgică a avut loc în cadrul Anului Comemorativ al Sfinţilor

Martiri Brâncoveni şi a fost urmată de Conferinţă preoţească de toamnă cu titlul *Constantin Brâncoveanu ctitor de cultură românească şi lăcaşuri de închinare*, întocmită şi susţinută de către Părintele Gabriel Gorgan de la Parohia Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena din Municipiul Satu Mare.

Sâmbătă, 8 noiembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a târnosit biserica din Parohia Corund, Protopopiatul Carei, în urma amplelor lucrărilor de înnoire şi reorganizare a Sfântului Altar. A liturghisit şi a predicat. În cadrul Sfintei Liturghii teologul Lung Mircea a fost hirotonit întru diacon, iar la sfârşit preotul paroh Marius Perşe a fost distins cu rangul de iconom stavrofor şi binefăcătorii au primit diplome de vrednicie. După Sfânta Liturghie, Preasfinţia Sa a sfinţit Monumentul Eroilor şi a săvârşit slujba parastasului pentru eroii din localitatea Corund, căzuţi pe câmpul de luptă în primul şi al doilea război mondial.

Duminică, 9 noiembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a sfinţit noua pictură a bisericii din Parohia Posta Protopopiatul Chioar. A liturghisit şi a predicat. În cadrul Sfintei Liturghii, diaconul Mircea Lung a fost hirotonit întru preot pe seama credincioşilor din Parohia Mesteacăn, Protopopiatul Chioar, iar teologul Andrei Cucu a fost hirotonit întru diacon. La sfârşitul Sfintei Liturghii, în semn de apreciere pentru realizările şi activitatea pastoral-misionară, preotul paroh Dorin Tamaş a fost distins cu rangul de iconom stavrofor, iar binefăcătorii au primit diplome de vrednicie.

Duminică, 16 noiembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în biserica ,,Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil" din Municipiul Baia Mare. La Sfânta Liturghie a fost citită Pastorala Sfântului Sinod, adresată credincioşilor din Patriarhia Romană, cu ocazia Anului Omagial Euharistic şi a Anului Comemorativ al Sfinţilor Brâncoveni. În cadrul Sfintei Liturghii diaconul Andrei Cucu a fost hirotonit întru preot pe seama credincioşilor din Parohia Vărai, Protopopiatul Chioar, iar teologul Burzo Ioan a fost hirotonit întru diacon.

Vineri, 21 noiembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie la Paraclisul din cadrul Reşedinţei Episcopale din Baia Mare cu ocazia hramului. La Sfânta Liturghie a asistat şi I.P.S. Arhiepiscop Justinian.

Duminică, 23 noiembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în Parohia Cavnic I. În cadrul Sfintei Liturgii diaconul Tira Augustin a fost hirotonit întru preot pe seama credincioşilor din Parohia Inău, Protopopiatul Lăpuş. După Sfânta Liturghie, Preasfinţia Sa a binecuvântat noul Centru pastoral – cultural – social şi activităţi cu tineretul ,,Sfântul Apostol Andrei" din incinta bisericii, păstorită de părintele Andrei Chira. Pentru activitatea pastoral-misionară şi social-culturală, precum şi pentru activităţile deosebite desfăşurate cu copiii şi tineretul, Preasfinţia Sa a conferit preotului paroh rangul de iconom stavrofor.

Duminică, 30 noiembrie, De sărbătoarea Sfântului Apostol Andrei, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în Parohia Sfântul Apostol Andrei din Baia Mare, cu ocazia hramului. În cadrul Sfintei Liturghii teologul Podină Paul Ioan a fost hirotonit întru diacon

Luni, 1 decembrie, de Sărbătoarea Naţională a României, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârsit slujba Te-Deum-ului la Monumentul Ostaşului Român din Parcul Municipal Baia Mare.

Sâmbătă, 6 decembrie, de sărbătoarea Sfântului Ierarh Nicolae, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi predicat la Mănăstirea Rohia. De la ora 13.30, Preasfinţia Sa a sfintit monumentul ridicat în cinstea eroilor din comuna Coroieni, cazuţi în primul şi al doilea război mondial şi a săvârşit Slujba Parastasului.

Duminică, 7 decembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Biserica Sfântul Nicolae din Vişeu de Sus, Protopopiatul Vişeu.

Vineri, 12 decembrie, de la ora 16.30, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Slujba Acatistului Sf. Ierarh Spiridon, făcătorul de minuni, în biserica de lemn din incinta S.C. I.M.I Baia Mare, la rugămintea Domnului Director Alexandru Pârjol şi la invitaţia preotului slujitor, protopop emerit Ioan Filip.

Sâmbătă, 13 decembrie, de la ora 10.00, P.S. Iustin Sigheteanul a participat în Catedrala Episcopală „Sfânta Treime" din Baia Mare la cea de-a XV-a ediţie a manifestării „*De Naşterea Domnului*" şi la Concursul Judeţean de Interpretare a colindelor „*Colindătorii*" -Ediţia a IV–a. De la ora 13.00, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la programul filantropic organizat în Catedrala Episcopală de către Asociaţia Femeilor Ortodoxe ,,Mironosiţele Femei" în cadrul căruia s-au împărţit peste 1300 de pachete în valoare de 40.000 ron, de care au beneficiat 360 de familii şi 300 de copii.

Duminică, 14 decembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Catedrala Eparhială din Baia Mare. De la ora 17,30 a participat la Concertul extraordinar de *Colinde tradiţionale* susţinut în Catedrala Episcopală din Baia Mare de către corul "Angelli" al Seminarului Teologic Liceal Sfântul Iosif Mărturisitorul, corul "Sfântul Ioan Damaschinul" al Domeniului de Teologie Ortodoxă din cadrul Centrului Universitar Nord din Baia Mare, corul "Doxologia" al Catedralei Episcopale "Sfânta Treime" din Baia Mare şi corala preoţească "Arhanghelii" ai Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului.

Marţi, 16 decembrie, Preasfintitul Iustin Sigheteanul a participat la lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la Bucureşti unde a avut loc alegerea ierarhului titular pentru scaunul vacant de Arhepiscop al Timişoarei şi Mitropolit al Banatului şi alegerea noului Arhiepiscop al Romanului şi Bacăului.

Miercuri, 17 decembrie, Preasfinţitul Iustin Sigheteanul a participat la Bucureşti la lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Vineri, 19 decembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la serbarea de Crăciun, organizată de Liceul Teologic Ortodox ,,N. Steinhardt" împreună cu Inspectoratul Şcolar Judeţean – Satu Mare, în Sala Filarmonicii din municipiu Satu Mare.

Sâmbătă, 20 decembrie, de la ora 15.00, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la concertul de colinde tradiţionale, care s-a desfăşurat în Sala Festivă ,,Episcop Dr. Vasile Stan" a Palatului Episcopal din Sighetu Marmaţiei, organizat de către Protopopiatul Sighet, în colaborare cu parohiile aparţinătoare acestui protopopiat.

Duminică, 21 decembrie, P.S. Iustin Sigheeanul a liturghisit şi a predicat la Catedrala Eparhială din Baia Mare.

Luni, 22 decembrie, de la ora 11.00, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârşit Slujba Parastasului pentru eroii căzuţi în 22 Decembrie 1989, la troiţa din Piaţa Revoluţiei din Mun. Baia Mare.

Miercuri, 24 decembrie, în ajunul Crăciunului, de la ora 17.00, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la Slujba Ceasurilor Impărăteşti la Catedrala Episcopală ,,Sf. Treime" din Baia Mare, după care împreună cu I.P.S. Arhiepiscop Justinian au primit colindători la Centrul Eparhial.

Joi, 25 decembrie, de Praznicul Naşterii Domnului, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Catedrala Eparhială din Baia Mare.

Vineri, 26 decembrie, a doua zi de Crăciun, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat la Biserica Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril din Satu Mare.

Sâmbătă, 27 decembrie, a treia zi de Crăciun, P.S. Iustin Sigheeanul a liturghisit şi a predicat la Catedrala Eparhială din Baia Mare, moment în care a decretat pe Sfântul Mc. şi Arhidiacon Ştefan drept *octotitorul tinerilor din Episcopia Maramureşului şi Sătmarului*. A decretat şi arătat Documentul oficial din partea Episcopiei noastre.

Duminică, 28 decembrie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit şi a predicat în biserica ,,Naşterea Domnului" din Municipiul Baia Mare, cu ocazia hramului şi a binecuvântat locul unde se va înălţa viitoarea poartă – clopotniţă şi loc de aprindere a lumânărilor.

Marţi, 30 decembrie, la Resedinţa Mitropolitană din Cluj Napoca s-a desfăşurat, sub preşedinţia I.P.S. Mitropolit Andrei, şedinţa Sinodului Mitropolitan a Clujului, Maramureşului şi Sălajului.

A consemnat **Arhid. Andrei POP**
- secretar eparhial

REUNIUNEA TINERILOR ORTODOCŞI
Baia Mare, 3-6 septembrie 2014

Între 3-6 septembrie 2014, municipiul Baia Mare a devenit capitala tinerilor, organizând prima Reuniune Naţională a Tinerilor Ortodocşi, proiect iniţiat de Episcopia Maramureşului şi Sătmarului, cu sprijinul Primăriei Municipiului Baia Mare. Aproximativ 3500 de tineri ortodocşi din România, alături de alţi tineri din 11 ţări ortodoxe, având vârste cuprinse între 15 şi 30 de ani, s-au întâlnit la Baia Mare, unde, pe parcursul celor patru zile au luat parte la diferite activităţi culturale şi programe religioase, cu scopul de a contribui la menţinerea unităţii şi identităţii poporului român.

Participanţii la Reuniune au avut ocazia de a participa la dezbateri cu teme de actualitate, precum: *Sfinţii Brâncoveni, modele ale Credinţei Mărturisitoare*, sau *Tinerii în lumina Anului Omagial Euharistic*. Totodată, tinerii ortodocşi au luat parte la conferinţele susţinute de către actorul şi scriitorul Dan Puric, precum şi de către Dr. Ioan Marchiş şi Prof. univ. dr. Teodor Ardelean.

Întregul eveniment a fost încununat de procesiunea Bucuria Credinţei, când tinerii participanţi la Reuniune au defilat pe străzile municipiului Baia Mare in costumele nationale specifice zonei de

provenientă, pornind din Parcul Regina Maria şi îndreptându-se către Catedrala Sf. Treime, unde au luat parte la rugăciunea de seară.

Tinerii participanţi au avut ocazia de a se îmbogăţi atât cultural, prin vizitarea principalelor obiective ale oraşului, cât şi pe plan duhovnicesc, prin participarea la Sfintele Liturghii, la conferinţele *Ortodoxia şi identitatea noastră* şi *Pintea Viteazul şi curajul de a sta împotrivă*.

Pentru toţi, participarea la acest eveniment a fost un prilej de bucurie, de comuniune, de îmbogăţire reciprocă şi o aprofundare a credinţei, aceasta fiind pentru mulţi dintre ei prima activitate de acest fel.

Aşa cum susţinea responsabilul proiectului, Pr. Milan Bălan, Reuniunea a fost o necesitate, pentru că s-a ajuns într-o stare de risipire colectivă şi îndeosebi interioară, fără precedent, improprie omului, creat ca fiinţă integră, unitară şi echilibrată. Asistăm la înăbuşirea sufletului românesc pe diferite căi, iar oamenilor le este jenă să-şi afirme identitatea şi există pericolul pierderii ei.

Reuniunea Naţională a Tinerilor Ortodocşi s-a încheiat sâmbătă, 6 septembrie, după Sfânta Liturghie, tinerii avându-i în mijlocul lor pe I.P.S. Andrei Andreicuţ, P.S. Petroniu al Sălajului și P.S. Iustin Sigheteanu, arhiereu-vicar al Maramureșului și Sătmarului. La finalul cuvântului de învățătură, I.P.S. Andrei a lansat o invitaţie către tinerii ortodocşi la cea de-a doua ediţie a Reuniunii, care va avea loc la Cluj-Napoca în prima săptămână a lunii septembrie din anul 2015.

P.S. Iustin cu gânditorul creştin Dan PURIC

P.S. Iustin şi grup de tineri prezenţi la Întrunire

Moment al Reuniunii Tinerilor Ortodocşi
în faţa Catedralei Episcopale din Baia Mare

Reuniunea Tinerilor Ortodocși – mărturisire a bucuriilor credinţei

Binecuvântăm şi apreciem organizarea Reuniunii Tinerilor Ortodocși, un eveniment deosebit de comuniune şi bucurie creștină, dar şi de mărturisire a propriei identități eclesiale. Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a apreciat şi aprobat această inițiativă pe care şi-a asumat-o Episcopia Maramureșului şi Sătmarului în parteneriat cu Primăria Municipiului Baia Mare.

Prima Reuniune Naţională a Tinerilor Ortodocși – cu reprezentanți din toate eparhiile din ţară şi din diaspora, dar şi tineri din Bisericile Ortodoxe surori – poate constitui un moment semnificativ de împărtășire reciprocă a bucuriilor credinţei creștine ortodoxe trăite de tineri azi, în pofida multor probleme. Pentru societatea actuală, marcată de pronunțate tendinţe ale fenomenului secularizării, ca pierdere a reperelor sacre ale existenței, este foarte necesară mărturisirea valorilor credinţei izvorâte din experiența de viaţă a Bisericii. Totodată, Reuniunea Naţională a Tinerilor Ortodocși este un eveniment misionar care reflectă dorinţa acestora de a căuta şi de a împărtăși bucuriile credinţei în Domnul Hristos, prin rugăciune comună, dialog, cunoaștere reciprocă, prietenie şi vocaţie misionară.

Reuniuni asemănătoare se organizează peste tot în lume, dar este pentru prima dată când tinerii ortodocși din România participă la o reuniune de foarte mare amploare. În acest an, evenimentul se află sub lumina Anului Omagial Euharistic şi al comemorării Sfinţilor Martiri Brâncoveni - care

sunt icoane sfinte ale iubirii jertfelnice pentru credinţă şi neam. De aceea, dorim ca participarea tinerilor ortodocși la acest eveniment să fie pusă sub ocrotirea Sfinţilor Martiri Brâncoveni.

De-a lungul istoriei, Biserica Ortodoxă Română, în mod constant, a contribuit la menţinerea unităţii şi identităţii poporului român, mai ales în vremuri de încercări. În prezent, când poporul român are cea mai mare diasporă din istoria lui, Biserica Ortodoxă Română se bucură când este ajutată de tinerii ei în eforturile de promovare a vieţii creștine a comunităţilor românești, de cultivare a valorilor spiritualităţii şi tradiţiei culturale românești.

Pentru dumneavoastră, tineri din România şi din diaspora română, modelele de formare şi de bună vieţuire creștină sunt în primul rând Hristos şi Sfinţii Lui, care au mărturisit şi au trăit deplin credinţa Bisericii în viaţa lor şi au reușit să învingă, prin înțelepciunea şi smerenia lor, patimile egoiste, greutăţile vieţii şi propriile lor neputinţe. Având nădejde în ajutorul lui Hristos şi al Sfinţilor Lui, vă întâmpinăm, dragi tineri, cu îndemnul de a spori mereu în credinţă şi în fapte bune, cultivând iubirea de Dumnezeu şi de aproapele, în orice vreme şi în orice loc.

Dorim tuturor organizatorilor şi participanţilor la această mare Reuniune a Tinerilor Ortodocși ani mulţi şi fericiţi, cu sănătate şi mântuire, pace şi bucurie, sporind mereu în fapte bune, spre slava lui Dumnezeu şi binele poporului!

Cu părintească dragoste în Hristos,
binecuvântare şi multă prețuire,

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Tinerii creştini pot schimba lumea

Aceste gânduri le aştern pe hârtie cu prilejul Reuniunii tinerilor ortodocşi la Baia Mare. Este binecuvântată această întâlnire organizată de Episcopia Maramureşului şi Sătmarului cu sprijinul Primăriei Municipiului Baia Mare. Viitorul României, viitorul Europei şi viitorul lumii depinde de felul în care este formată tânăra generaţie. Înţeleptul Solomon ne sfătuieşte să-l deprindem pe tânăr cu purtarea pe care trebuie s-o aibă şi chiar când va îmbătrâni nu se va abate de la ea (Pilde 22,6). Unul dintre marii duhovnici ai ţării, ce se preocupa în mod special de tineri, Părintele Arsenie Papacioc, repeta cu obstinaţie o maximă: *Dacă tinereţea ar şti şi dacă bătrâneţea ar putea!* Şi, stând lucrurile aşa, realizăm cât de important este să-i educăm pe tinerii care au putere de muncă şi inteligenţă. Educându-i şi formându-i, dăm viitorului oameni de caracter.

Nebăgând în seamă această obligaţie a noastră, a maturilor, nu ne împlinim datoria. În mod special, trei instituţii au îndatoriri faţă de formarea tinerilor: familia, Biserica şi şcoala. Şi n-aş putea spune că, în acest sens, lucrurile merg prea bine. De aceea e salutară iniţiativa de la Baia Mare de a fi organizată Reuniunea tinerilor ortodocşi. Li se dă posibilitatea acestora să acumuleze multe din punct de vedere duhovnicesc, să se cunoască şi să se aprindă de râvnă unii de la alţii. Dacă exemplele negative, smintelile şi ispitele sunt multe la acest început de veac şi de mileniu, nici exemplele pozitive nu lipsesc. Le dorim tinerilor să înţeleagă că trupul şi banul nu sunt totul, ci că sunt valori spirituale care merită luate în seamă, pentru că sunt veşnice.

Sunt la vârsta căutărilor, a acumulărilor şi a iubirii curate şi altruiste. Nu le putem cere tinerilor să se comporte ca batrânii, dar să fie atenţi la un

îndemn pe care î-l dă tot înţeleptul Solomon: *Bucură-te, omule, cât eşti tânăr, şi inima ta să fie veselă în zilele tinereţii tale şi mergi în căile inimii tale şi după ce-ţi arată ochii tăi, dar să ştii că, pentru toate acestea, Dumnezeu te va aduce la judecata Sa* (Ecclesiastul 11,9).

Îi binecuvântăm pe tineri, iar pe cei ce se ocupă de organizarea acestui eveniment îi încredinţăm că rămâne valabil cuvântul Mântuitotului: *cel ce va face şi va învăţa, acesta mare se va chema în Împărăţia cerurilor*. (Matei 5,19).

† ANDREI
Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului

Mesajul Î.P.S. Arhiepiscop Justinian Adresat tinerilor participanţi

Dragii mei tineri, eu doresc, dintru început, să vă adresez câteva întrebări care şi le-ar putea pune fiecare om: ”*Cine sunt eu de fapt? De unde vin? Unde mă duc? Care este finalul existenţei mele?*” Acestea sunt întrebări esenţiale pentru existenţa fiecăruia dintre noi.

Întrebarea aceasta “Cine sunt?” se adresează fiecăruia. Răspunsul este că voi sunteţi mugurii, voi sunteţi vlăstarii. Aşa am spus la popor în ziua de prăznuire a Adormirii Maicii Domnului, deoarece avem un popor care are o bogăţie de tineret, deosebit de viguros, sănătos, deştept, credincios, evlavios şi patriot. Acesta este tineretul ortodox român. Voi sunteti acum vlăstarii, mugurii, începătorii vieţii. Mâine veţi fi dumbrăvile cele frumoase ale poporului român, iar poimâine veţi fi codrii frumoşi din ţara românească. Codrii minunaţi ai ţării româneşti vor fi formaţi din dumneavoastră, din generaţia dumneavoastră. De aceea, generaţia aceasta aveţi o mare şi binecuvântată şansă şi putere ca să faceţi din ţara noastră o ţară fericită, o ţară binecuvantată. Pentru aceasta eu rog pe Dumnezeu să vă rânduiască ani mulţi, cel puţin câţi mi-a dat mie, adică nouăzeci şi trei. Vă doresc ani mulţi, şi nu doar ani mulţi, ci şi ani buni cu realizări deosebite.

Totodată, vreau să vă mărturisesc că în faţa voastră sunt ca în faţa unui duhovnic. Pentru că, în fond, fiecare dintre voi sunteţi un viitor duhovnic. Nu pentru că veţi fi slujitori la biserică, ci pentru că sunteţi oameni care veţi şti să vă păstraţi inima curată, duhul drept şi înţelept. Din

acest motiv, eu consider numaidecât că, în viitor, această calitate pe care o aveţi acuma de tineri va dura ani mulţi, întrucât sunteţi generaţia mileniului al –III- lea.

Fiecare om face parte din Univers, din lumea vegetală şi animală, din care avem şi noi parte. În trupul nostru avem ceea ce există în toată vegetaţia şi lumea animală. Însă, noi avem ceva în plus! Dumnezeu ne-a făcut din pământ, dar ne-a mai dat încă ceva în plus, şi anume: suflet nemuritor. Acesta îl are numai omul, pe care nu-l mai are nimeni din Univers, constatându-se ştiinţific că nu mai există în Univers, în spaţiul care ne înconjoară, o altă fiinţă ca fiinţa omenească, care să aibă trup din pământ, din materie, viaţa care e dată de Dumnezeu şi suflet care este tot de la Dumnezeu. Deci, omul este compus din trei elemente: trup, viaţă şi suflet nemuritor.

Iubiţii mei tineri, ăsta-i darul cel mare. Închipuiţi-vă voi cum ar fi viaţa dacă nu ar fi venit Iisus Hristos, Domnul şi Mântuitorul nostru şi am fi rămas numai cu trup, din materie, şi cu viaţă. Şi trupul, şi materia, şi viaţa dispar. Dar Dumnezeu nu a vrut aceasta. Dumnezeu a vrut ca omul să fie nemuritor, aşa cum zice atât de frumos şi Sfânta Scriptură. În Ecclesiast se spune atât de clar: "*Te vei întoarce din pământul din care ai fost luat, şi sufletul tău se va întoarce la Dumnezeu, Care l-a dat*" (Ecclesiast 12,7). Deci noi avem aceste două elemente. De aceea, avem dreptul să fim fericiţi. De aceea, se zice Sfântul Pavel: "*Bucuraţi-vă pururea*" (I Tes. 5,16). Şi de aceea, se zice *bucuraţi-vă mereu*. Pentru că dacă nu am avea suflet nemuritor, n-am avea de ce să ne bucurăm. Bucuria, fericirea, toate calităţile, creaţia, ştiinţa sunt fructul sufletului, care l-am primit de la Dumnezeu.

S-a spus aşa de frumos de către patriarhul nostru, vrednicul şi luminatul patriarh Daniel, care la o conferinţă preoţească, le-a cerut preoţilor să-i prezinte un subiect pentru viitoarea întrunire. Toată preoţimea din acea conferinţă, s-a străduit câtva timp pentru a găsi un subiect potrivit. Ei bine, nu au reuşit să găsească un subiect adecvat pe care să-l prezinte Preafericitului Daniel. La urmă, Preafericitul, cu un zâmbet îngeresc, s-a uitat la ei şi le-a zis: Vă spun eu subiectul: "*Bucuria de a fi creştin*". E cel mai minunat subiect, la care este bine să reflectaţi. Dacă nu ai fi creştin, de ce să te bucuri? Ce bucurie ar avea viaţa, dacă nu ai fi creştin? Nicolae Steinhardt a fost, în închisoare, botezat cu un strop de apă. Dar mărturisirea sa, după ce a fost botezat, a fost, în permanenţă, aceasta: "*Mă simt om, mă simt fericit, mă simt cel mai fericit. Eu am fost evreu ani de zile, dar n-am ştiut ce-i fericirea! De când m-a botezat un călugăr ortodox, de atunci eu sunt plin de bucurie!*"

Doresc să mulţumesc Preasfinţitului Părinte Justin Sighteanul, domnului primar Cătălin Cherecheş, tuturor care s-au îngrijit să avem această sfântă reuniune la Baia Mare. Această întâlnire de la Baia Mare va

rămâne în istorie ca unul din cele mai frumoase momente din istoria Bisericii Ortodoxe şi a municipiului Baia Mare. Pentru că, dumneavoastră, cei tineri, împrospătaţi, sfinţiţi şi binecuvântaţi atmosfera din municipiul Baia Mare. De aceea, în numele vostru, al tuturor, mulţumesc, încă o dată, lui Dumnezeu, Preasfinţitului Justin Sigheteanul, domnului primar, dar, în acelaşi timp, vă mulţumesc la voi, la toţi, care aţi răspuns invitaţiei de a fi împreună cu noi aici. Aceasta merită binecuvântarea de la Dumnezeu. Tare m-aş bucura ca Dumnezeu să rânduiască să vă pot vedea şi să mă puteţi vedea, fapt ce îmi este de ajuns pentru fericirea de a vedea încă o minune a lui Dumnezeu...

† JUSTINIAN
Arhiepiscopul Maramureşului şi Sătmarului

CREDINŢA, FIDELITATEA ŞI PRIETENIA, VIRTUŢI ALE TINERILOR CREŞTINI

Cea de-a doua Reuniune a Tineretului Creştin Ortodox, de data aceasta naţională cu participare internaţională, găzduită în Baia Mare şi organizată de Episcopia Ortodoxă Română a Maramureşului şi Sătmarului în parteneriat cu Primăria Municipiului Baia Mare, este un act de cultură şi o mărturisire de credinţă dătătoare de speranţă.

Reuniunea de anul trecut a adunat tineri ortodocşi din Transilvania şi s-a bucurat de un real succes, aducând multă lumină şi bucurie, comuniune şi prietenie, participanţii mărturisindu-şi entuziasmul şi fericirea în impresiile publicate în „*Graiul Bisericii Noastre*”, număr special dedicat acestui eveniment.

A fost o îmbogăţire reciprocă şi o aprofundare a credinţei pe care o mărturisim prin participarea la toate activităţile şi momentele de cultură, credinţă şi rugăciune în care tinerii luminoşi, frumoşi şi credincioşi şi-au dăruit unii altora bucurie, cunoaştere şi prietenie, dar au dăruit mai cu seamă cetăţii şi societăţii „*mărturia şi bucuria de a fi creştin*” în cadrul procesiunii din Parcul Tineretului spre Catedrala Episcopală „Sfânta Treime”.

Reuniunea de anul acesta, care are binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel şi aprobarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, este un început frumos, care sperăm că va continua şi va aduce mult folos tinerilor. Ea se desfăşoară în lumina Anului Omagial Euharistic (al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii) şi Anul Comemorativ al

Sfinţilor Martiri Brâncoveni în Biserica Ortodoxă Română, iar manifestarea creştină liberă şi responsabilă arată că tineretul nostru este un tineret curat, cultivat, luminat şi ancorat în tradiţiile sfinte ale unui neam de mărturisitori ai lui Hristos şi sfinţi care sunt de deopotrivă modele de urmat şi icoane de închinat.

România este „Grădina Maicii Domnului”. Maramureşul este un ţinut voievodal binecuvântat şi împodobit de biserici de lemn, ale căror turle ating cerul şi de oameni credincioşi ale căror rugi şi osteneli bucură pe Dumnezeu, care le răspunde cu bunătate şi binecuvântare părintească mereu.

Vă întâmpinăm dragi tineri cu tot atâta dragoste, pace şi bucurie câtă purtaţi voi în suflet aducând-o în dar Maramureşului. Reunindu-vă în Baia Mare sporiţi lumina, întăriţi credinţa şi daţi mărturie despre locurile de unde veniţi şi atmosfera creştină în care trăiţi.

Vă dăruim pentru trei zile oraşul nostru curat, frumos, civilizat şi creştin – Baia Mare şi vă rugăm să-l umpleţi de frumuseţile curate ale credinţei, adevărului, curajului şi demnităţii româneşti.

Daţi un semnal de aici din ţinutul dacilor liberi şi ai voievozilor creştini românilor şi României, păstorilor de suflete şi păstoriţilor, conducătorilor şi celor pe care îi conduc, că doriţi să ridicaţi şi să purtaţi Ţara pe umerii voştri, că vă asumaţi viitorul ei, că nu vă temeţi pentru că îl aveţi pe Hristos prieten, Mântuitor şi ajutor, că România este şi va rămâne prin voi creştină şi că va dăinui în istorie şi va dărui în secolele viitoare eroi, mărturisitori, români luminaţi, cărturari creştini şi mai ales sfinţi şi că va rămânea întreagă aşa cum o aveţi în inimă şi cum întreagă şi adevărată este credinţa pe care o mărturişiţi cu fidelitate şi statornicie.

Am să închei mesajul meu cu un citat din Nicolae Steinhardt (Părintele Nicolae Delarohia) despre fidelitate. „*Dintre virtuţi, fidelitatea* (ori credincioşia cum îi spune de preferinţă poporul şi scriitorii români) *este mai puţin evocată decât celelate. A jura ceremonial ori lăuntric credinţă unui om, unei cauze, unui principiu, unei idei înseamnă a te lega să-i fi întotdeauna loial şi devotat şi oricând gata a-i veni în ajutor. Fidelitatea implică un raport cordial şi personal: o statornicie, o nestrămutare, o căldură. Te arăţi demn de încredere absolută în orice împrejurări, la bine şi la rău, în ceasuri de îndoială ori vremuri de restrişte, la mari primejdii, în mlaştină şi pe grohotiş, când se înfiripă clipele dejnădejdii. Dacă acel căruia, nepripit, i-ai făgăduit credinţă, nu mai crede în el însuşi ori în cauza pentru care luptă (ori în modul de viaţă, de gândire ce-i este propriu) în tine totuşi să poată crede. Să preferi tu atunci curajul, puterea de îndurare, stăruinţa, vioiciunea care pe el l-au părăsit, să-i devii tu călăuză şi stâlp de înţelepciune, toiag, cetate întărită, lumină şi înger păzitor*.” (Citat Nicolae Steinhardt, *Despre fidelitate sau cuvânt bătrânesc către tineri*, din volumul *Monologul polifonic*).

Dumnezeu să vă binecuvinteze calea, Hristos să vă întărească în lucrarea adevărului şi Duhul Sfânt să vă sfinţească viaţa şi credinţa!

† IUSTIN HODEA SIGHETEANUL

Arhiereu - Vicar
al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului

Reuniunea naţională a tinerilor ortodocşi aduce lumină şi binecuvântare municipiului Baia Mare

Baia Mare a găzduit în urmă cu un an, în premieră pentru partea de nord–vest a României, prima ediţie a Reuniunii tinerilor ortodocşi, cu participarea a peste 1000 de tineri din ţară. Manifestarea religioasă a avut un impact puternic, iar succesul acesteia a îndemnat organizatorii, Episcopia Ortodoxă a Maramureşului şi Sătmarului şi Municipiul Baia Mare, să organizeze o nouă manifestare, mai amplă, la nivel naţional. 3.500 de tineri din ţară şi străinătate participă la întâlnirea organizată în acest an în oraşul nostru, având posibilitatea astfel să cunoască şi identitatea culturală şi tradiţiile Maramureşului.

Astfel de manifestări sunt mai mult decât binevenite, în contextul crizei morale care şi-a făcut simţită prezenţa în ultimii ani în lume, inclusiv în ţara noastră. Întâlnirile duhovniceşti sunt vitale pentru suflet şi minte, pentru dezvoltarea armonioasă a generaţiei tinere de astăzi. Pe lângă rugăciunile comune şi manifestările culturale, procesiunea pe străzile municipiului reprezintă poate cel mai aparte punct din programul reuniunii. Mii de tineri frumoşi, curaţi la trup şi suflet, defilează mândri în faţa întregii lumi, mărturisind credinţa creştin ortodoxă.

Reuniunea naţională a tinerilor ortodocşi aduce lumină în oraşul nostru şi dă un puternic semnal întregii lumi: prin credinţă şi mărturisire putem genera speranţa unui viitor mai luminos şi pur, pentru noi şi generaţiile care vor urma. Pentru că avem obligaţia morală de a creiona o lume mai bună pentru copiii noştri şi pentru cei care vor veni după ei. Reuniunea naţională a tinerilor ortodocşi este o manifestare unde valorile creştine sunt readuse în atenţia opiniei publice, unde sub îndrumarea

preoţilor ni se arată drumul cel bun şi primim cu bucurie cuvântul lui Dumnezeu, pe care îl păstrăm în suflet, să ne călăuzească în viaţă. Totodată, avem prilejul de a ne manifesta mândria că suntem români, mândria că suntem creştini ortodocşi, împărtăşind lumii întregi această bucurie.

Dragi participanţi la Reuniunea naţională a tinerilor ortodocşi, vă urez bun venit în municipiul Baia Mare unde, vă asigur, vă veţi simţi pe tot parcursul şederii voastre ca între prieteni buni. Pentru că, deşi nu ne cunoaştem personal cu toţii, ne leagă credinţa şi bucuria de a fi creştini ortodocşi. Pentru mine este o onoare că oraşul nostru găzduieşte o manifestare de această anvergură şi cu siguranţă nu este vorba de o iniţiativă singulară. Municipiul Baia Mare susţine iniţiative şi proiecte importante la nivel naţional, care generează onoare şi mândrie, care aduc prestigiu ţării noastre pe care cu toţii o iubim atât de mult.

Cu preţuire,
Cătălin Cherecheş
Primarul Municipiului Baia Mare

- De ce "*Reuniune*"?

Re-uniunea este o necesitate, deoarece s-a ajuns la o stare de risipire colectivă și îndeosebi interioară, fără precedent, improprie omului - creat ca ființă integră, unitară şi echilibrată. Asistăm la înăbușirea sufletului românesc pe diferite căi iar oamenilor le este jenă să-și afirme identitatea și există pericolul pierderii ei. În aceste împrejurări, Reuniunea Națională a Tinerilor Ortodocşi poate fi un act încurajator de afirmare și de rezistență. Biserica nu face decât să-și împlinească misiunea: conducând oamenii spre mântuire ține conștiința credincioșilor de toate vârstele trează (*poate de aceea a devenit incomodă*). Este momentul în care tânăra generație să preia mesaje adânci: - cine suntem? ... că nu e totul pierdut ...; că e posibil să pierdem tot patrimoniul material dar sufletul să ne rămână viu ...; că trecem prin alt fel de persecuții, mult mai subtile decât cele din primele secole creștine; că „...ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă dacă își pierde sufletul său?" (și mă refer prin extensie la spiritualitatea și cultura noastră românească).

Prima etapă a oricărei întoarceri din starea de risipire este trezirea conștiinței: - Cine sunt acum? - Cum a fost înainte în „casa tatălui meu"? - Ce ar trebui să fac? Până la urmă, noi oamenii Bisericii ne străduim ca sufletul României să nu piară, consolidăm speranțe și oblojim rănile tranzițiilor. „Nu vă temeți de cei ce ucid trupul dar sufletul nu pot să-l piardă" ... este vorba de o luptă permanentă și chiar dacă avem impresia păcii și a libertății, războiul dintre bine și rău este de fapt mai aprig ca niciodată iar credința e încătușată de libertatea tradusă în libertinaj. E greu să te ții pe picioare, să umbli deasupra apelor când valurile sunt prea mari, dar niciun efort nu e zadarnic dacă vrem să împlinim misiunea Bisericii. Oamenii Bisericii... suntem așa cum suntem -cu virtuți și cu slăbiciuni omenești- dar suntem consacrați Credinței și Patriei. Uneori greșim: construim biserici poate prea mari sau ... prea mici în comparație cu catedralele numite „shopping center" sau „mall-uri". Facem religie în școală însă e prea puțin față de zecile de ore de antiteism care se propagă pe toate undele. Acum însă vrem să îi învățăm pe tineri să strângă rândurile, să solidarizeze în jurul propriei identități - este un gest mic dar important. „Ulciorul

identităţii noastre” - cum l-am numit anul trecut, păstrează în el cele mai preţioase valori care ne definesc ca neam şi ca persoane. Voi -tinerii României sunteţi lutul şi apa din care este făurit ulciorul- ce puneţi în el? Acest exerciţiu al solidarităţii culturale şi religioase româneşti trebuie experimentat iar această experienţă se numeşte: REUNIUNEA NAŢIONALĂ A TINERILOR ORTODOCŞI.

În acest an omagial al Sfintei Euharistii şi al comemorării Sfinţilor Brâncoveni s-au făcut acţiuni tematice şi au avut loc evenimente frumoase în toată ţara dar acum ne asumăm un eveniment cu un alt caracter - un program special.

O întâlnire a tinerilor de câteva ore în cadrul liturgic sau o conferinţă nu ar fi suficiente, deoarece comunicarea este unidirecţională şi oricât ar fi slujba de frumoasă, nu oferă timp dialogului. Creştinii de toate vârstele simt nevoia "*convorbirii din drumul spre Emaus*" iar "Reuniunea" - pe parcursul a 3-4 zile crează împrejurări favorabile discuţiilor, îi determină pe tineri din diferite zone ale ţării să se cunoască şi să solidarizeze în ceea ce au comun: credinţa, cultura, naţionalitatea ... etc.

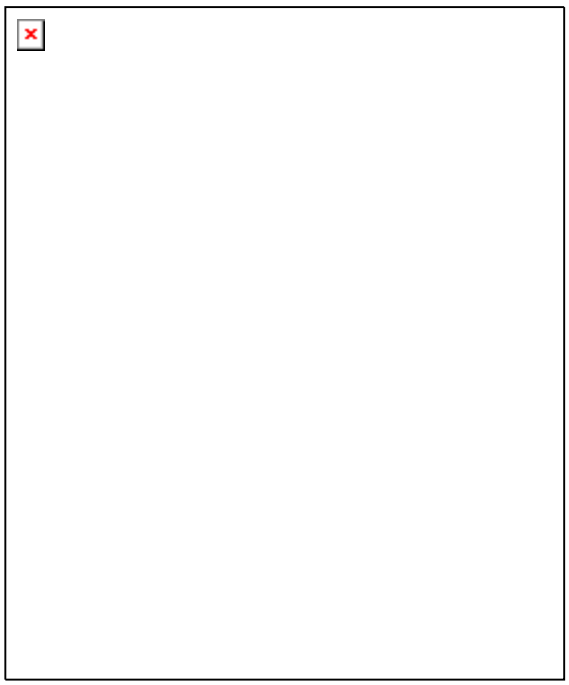
În Reuniune oamenii împărtăşesc bucurii: prietenia, muzica, dansul, custumele populare, descoperirea oraşului, a muzeelor, descoperirea valorilor culturale şi spirituale ale ortodoxiei ... şi mai ales descoperirea de sine. 3500 - sunt puţini participanţi şi nu putem să o numim o "reuniune de masă" ci o reuniune naţională cu caracter reprezentativ - fiecare eparhie din ţară şi protopopiatele din nord-vestul Transilvaniei şi-au limitat participarea la câte 50-55 de tineri - în funcţie de capacitatea unui autocar. Dealtfel după infrastructura şi după experienţa pe care o avem de anul trecut, nu puteam depăşi numărul de 3500 de participanţi. Momentele sunt inedite: călătoria împreună - sau partea de pelerinaj în care deja ai ocazia să împărtăşeşti gânduri şi simţiri celor care călătoresc cu tine spre aceeaşi destinaţie, cu acelaşi scop - în acest caz "unde se agaţă harta în cui". Dezbaterile - sunt momente în care fiecare îşi poate exprima cunoştinţele sau gândurile şi mai ales identitatea, pornind de la simpla înrebare: - Cine sunt eu?; vizitarea muzeelor, conferinţele publice, procesiunea, rugăciunile, a mânca împreună, a cânta împreună ... sunt lucruri simple care produc bucurii fireşti ale uniunii culturale, de credinţă şi simţire.

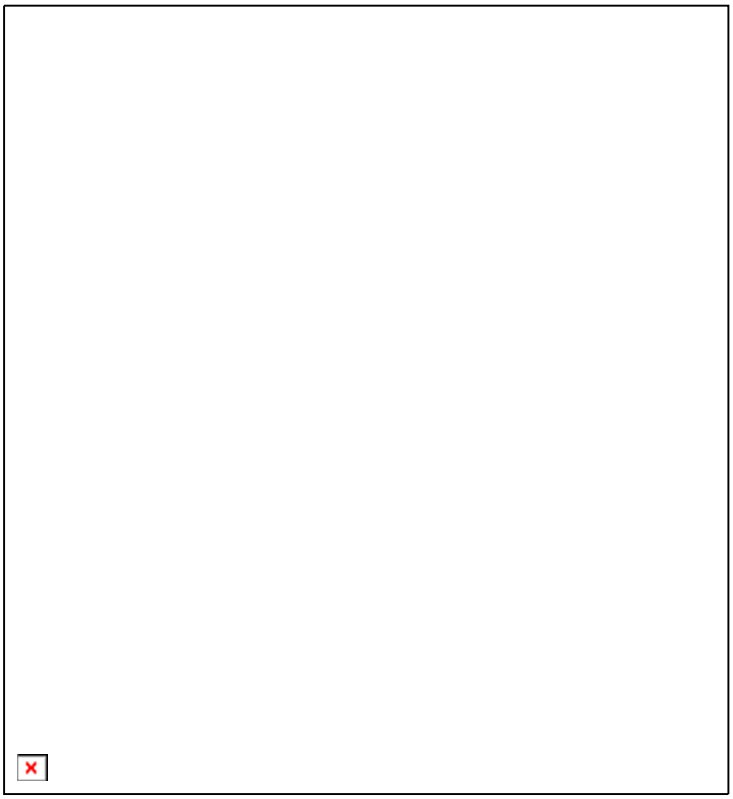
Avem un potenţial valoros, trebuie doar să ne organizăm puţin, pentru a-l pune în valoare.

- De ce „Reuniunea Naţională a Tinerilor Ortodocşi” –la Baia Mare?

- Deoarece avem un precedent bun: Reuniunea Regională din 2013, care s-a desfăşurat impecabil şi a mişcat inimile. Atunci cu lacrimi în ochi tinerii participanţi au dat mărturie: suntem mândri ca suntem ardeleni, că suntem urmaşi ai voievozilor şi ai sfinţilor noştri, că avem o cultură creştină inestimabilă ... (impresii, reportaje, eseuri, mărturii au fost publicate în revista “Graiul Tinerilor Ortodocşi”). Împreună cu tinerii reprezentanţi din întreaga ţară am fi bucuroşi să reeditäm şi să multiplicăm astfel de trăiri. Ne bucurăm şi suntem onoraţi că Sfântul Sinod a aprobat cu încredere ca prima Reuniune Naţională să se desfăşoare în oraşul nostru, iar primăria municipiului ca partener oficial susţine desfăşurarea evenimentului. În 2015 Reuniunea Naţională va fi la Cluj şi e posibil ca Reuniunea Naţională a Tinerilor Ortodocşi să devină un eveniment statutar şi constant al tinerilor din România. Deocamdată, suntem la Baia Mare –capitala tinerilor ortodocşi din acest an şi ca responsabil al sectorului educaţional vă mulţumesc tuturor pentru implicarea şi entuziasmul tinereţii cu care veniţi să binecuvântaţi oraşul nostru.

Pr. Bălan Milan
Consilier eparhial al sectorului teologic-educaţional
al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului

Reuniunea Tinerilor Ortodocşi de la Baia Mare

Reuniunea Tinerilor Ortodocşi din Romania a avut un caracter cultural şi marchează anul Sfintei Euharistii şi al Sfinţilor Martiri Brâncoveni. Astfel tinerii au avut ocazia să participe la dezbateri, seminarii, mese rotunde şi sa viziteze muzee şi locuri deosebite din Baia Mare. Au fost discutate teme precum: Sfinţii Brâncoveni – Modele ale Credinţei Mărturisitoare; viaţa tinerilor ortodocşi practicanţi; Tinerii - în Lumina Anului Omagial Euharistic; istoria locală a Maramureşului: Pintea Viteazul şi curajul de a sta împotrivă; conştiinţa identităţii noastre naţionale, culturale şi religioase.

Deschiderea oficială a manifestării a avut loc în după-masa zilei de 3 septembrie, de la ora 17, în faţa Catedralei Episcopale "Sfanta Treime" din Baia Mare, unde cei prezenti au luat parte la un program de rugăciune, discuţii şi prezentarea delegaţiilor din străinătate. Preasfinţitul Iustin Sigheteanul, Arhiereu-vicar al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului, a rostit un cuvânt de bun venit şi de binecuvântare: „*Tinerii noştri sunt tineri creştini care iubesc pe Dumnezeu, iubesc sfinţii, iubesc pe Maica Domnului, iubesc Biserica şi au răspuns chemării Bisericii şi au sacrificat câteva zile din vacanţa lor pentru ca să vină aici, să se roage pentru fraţii noştri din depărtări, pentru cei care sunt în multe strâmtorări, pentru fraţii noştri din Ucraina, pentru fraţii noştri din Orientul Mijlociu, pentru creştinii din toată lumea şi pentru toţi oamenii. Nu au venit să se distreze, ci au venit să trăiască câteva zile de comuniune, de rugăciune, să îşi împărtăşească gândurile, idealurile şi să îi mulţumească lui Dumnezeu pentru că i-a ajutat să ajungă aici*", a spus PS Iustin Sigheteanul. Prima seară a reuniunii s-a încheiat cu un concert de muzică populară, în spaţiul special amenajat în apropierea catedralei.

Delegaţiile tinerilor ortodocşi din 11 ţări, între care Ucraina, Polonia, Bulgaria, Israel şi Palestina, însoţiţi de organizatori din cadrul Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului, au vizitat, marţi, Mănăstirea „Sfânta Ana" - Rohia, din judeţul Maramureş. Tinerii au fost primiţi aici de către arhimandritul Macarie Motogna, egumenul mănăstirii, care le-a prezentat complexul monahal şi le-a oferit câte o icoană a Maicii Domnului.

Miercuri seara a avut loc un program artistic de muzică pop şi folk, iar joi şi vineri: muzica populară. Un eveniment inedit a avut loc joi după-masa, de la ora 15:30, când maestrul Dan Puric a susţinut conferinţa „*Ortodoxia şi identitatea noastră naţională*". O altă activitate specială a avut loc în seara zilei de 5 septembrie, procesiunea "Bucuria credinţei", pe

traseul: Centrul Vechi – Primărie - Bulevardul Unirii – Catedrala „Sfânta Treime”.

După patru zile de manifestări religios-culturale, Reuniunea Tinerilor Ortodocși de la Baia Mare s-a încheiat cu Sfânta Liturghie. Pe esplanada Catedralei episcopale, slujba a fost oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, de Preasfințitul Părinte Iustin Sigheteanul, Arhiereu-vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului și de Preasfințitul Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului. Mitropolitul Clujului a adresat celor peste 3000 de tineri prezenți un cuvânt de învățătură. *„De-a lungul celor 2000 de ani de creştinism tineri de vârsta dumneavoastră l-au mărturisit pe Domnul Hristos, unii chiar cu viaţa lor. Şi ei ca şi dumneavoastră au fost atenţi la cuvântul Sfântului Apostol Pavel: Fiţi fără prihană şi curaţi, fii ai lui Dumnezeu, neîntinaţi, în mijlocul unui neam rău şi stricat, în care străluciţi ca nişte luminători în lume. Acesta este gândul pe care am vrut să vi-l împărtăşesc tineri iubiţi care aţi venit la Baia Mare. Dăm slavă lui Dumnezeu că ne-am întâlnit aici şi îi felicităm şi mulţumim organizatorilor*”, a mărturisit Înaltpreasfințitul Părinte Andrei.

Reuniunea de la Baia Mare a fost prima întâlnire a tinerilor ortodocși din țara noastră. Acestora li s-au alăturat participanți din alte 11 țări. Anul viitor, evenimentul se va ține la Cluj-Napoca. Tinerii din Baia Mare au predat astfel flacăra reuniunii reprezentanților clujeni.

Preasfințitul Părinte Iustin Sigheteanul le-a mulțumit la final tuturor celor care s-au implicat în organizarea evenimentului, printre parteneri numărânduse și Primăria Baia Mare.

„Beneficiarii Reuniunii sunt tinerii. Reuniunile tinerilor cultivă solidaritatea ca virtute socială. În actuala conjunctură europeană, a pluralismului etnic şi religios, se cere mai mult ca oricând cultivarea şi promovarea propriei noastre identităţi şi preţuirea valorilor autentice. Reuniunea Tinerilor Ortodocşi va face acest lucru mai ales în ceea ce-i priveşte pe tinerii ortodocşi români, dar va aduce în atenţie şi Identitatea Ortodoxă în context internaţional - mai ales că sunt invitaţi şi tineri ortodocşi din alte ţări. În cadrul unor activităţi , pe care le-am pomenit mai sus, tinerii îşi întăresc convingerile intelectuale, religioase, precum şi sentimentele: prietenia, credinţa, dragostea de ţară şi faţă de valorile culturale şi religioase moştenite. Pe fondul general al secularismului, individualismului şi al degradării relaţiilor interumane, Biserica îi ajută pe tinerii români să redobândească o atitudine sănătoasă, să privească demn spre viitor: cu fraternitate şi încredere“, a spus pr. Milan Bălan, consilier al sectorului Teologic-educaţional din cadrul Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului.

Procesiunea „Bucuria credinţei“

Unul dintre cele mai importante momenteale evenimentului a fost procesiunea tinerilor ortodocşi intitulată „Bucuria credinţei“.

IPS Părinte Mitropolit Andrei a apreciat implicarea tinerilor în acţiunile de manifestare a credinţei, mai ales că la procesiune s-au adăugat pe parcurs numeroşi locuitori ai municipiului Baia Mare.

Procesiunea s-a încheiat la Catedrala episcopală, cu rugăciunile de seară, la care a participat şi Înaltpreasfinţitul Arhiepiscop Justinian, al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului. După momentele de rugăciune, IPS Mitropolit Andrei a transmis mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel adresat tinerilor participanţi la eveniment şi a oferit distincţia „Crucea Transilvană“ pr. consilier Milan Bălan, din cadrul Sectorului teologic-educaţional al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului, şi primarului muncipiului Baia Mare, Cătălin Chereches, pentru organizarea evenimentului.

(**ziarist Mircea Crişan**
–Gazeta de Maramureş)

Parohiile din Protopopiatul Baia Mare –gazde bune pentru tinerii ortodocşi participanţi la Reuniune

Reuniunea Naţională a Tinerilor Ortodocşi care a avut loc la Baia Mare în perioada 3–6 septembrie 2014 va rămâne pentru multă vreme o amintire plăcută în sufletele celor care au participat dar şi în sufletele celor care au găzduit acest minunat şi impresionant eveniment. Pentru buna desfăşurare a acestei Reuniuni, Episcopia Maramureşului şi Sătmarului prin Sectorul teologic-educaţional coordonat de părintele consilier Milan Bălan, a angrenat mai mulţi parteneri atât din cadrul Bisericii cât şi din afara ei. Unul din partenerii principali a fost Protopopiatul Baia Mare, condus de părintele Fabian Coroian, protopop de Baia Mare şi de echipa sa pr. Bogdan Ciocotişan, prof. Andrei Gavriş, alături de cei 39 de preoţi parohi din Baia Mare şi împrejurimi, care cu inima deschisă au găzduit în parohiile lor grupuri de tineri venite din toate colţurile ţării şi străinătate.

Evenimentele desfăşurate pe parcursul a 4 zile au avut nevoie de mai multe locaţii pentru desfăşurarea în bune condiţii a activităţilor. Catedrala Episcopală „Sf. Treime” precum şi alte 11 biserici din Baia Mare (Biserica „Soborul Sfinţilor 12 Apostoli”, "Sf Ierarh Iosif Mărturisitorul" , „Sf. Nicolae”, „Sf. Ap. Andrei”, „Sf. Prooroc Ilie”, „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril”, „Înălţarea Domnului”, „Naşterea Domnului”, „Sf. Ap. Petru şi Pavel”, "Adormirea Maicii Domnului", "Buna Vestire”) au găzduit atât tinerii cât şi activităţile liturgice care au avut loc în fiecare dimineaţă. S-a săvârşit Sfânta şi dumnezeiasca Liturghie, la care au slujit preoţii parohi, dar şi preoţii invitaţi şi însoţitori ai grupurilor venite. Iar la sfârşitul fiecărei Liturghii, tinerii participanţi au avut parte de cântare şi rugăciune în comun şi de un bogat şi frumos cuvânt de învăţătură legat de cele două mari Taine: Taina Sfintei Spovedanii şi Taina Sfintei Euharistii, dar şi despre personalitatea Sf. Constantin Brâncoveanu, de la al cărui martiriu se împlinesc anul acesta 300 de ani.

O activitate mai complexă a desfăşurat echipa Catedralei Episcopale, condusă de părintele inspector Gavril Băban, deoarece aici au participat la activităţi tineri veniţi din 11 ţări. Aceştia au avut nevoie în permanenţă de traducere, lucru ce a fost asigurat de o echipă de voluntari profesori de limba engleză, dar şi de tinerii din asociaţiile de tineret ale Episcopiei. La Liturghiile de la Sfânta Catedrală a fost prezent, în fiecare dimineaţă, Preasfinţia Sa dr. Justin Sigheteanul, episcopul nostru care i-a binecuvântat şi încurajat pe tineri să meargă mai departe în lupta grea cu tentaţiile acestei vieţi şi să iubească tinereţea cu toate frumuseţile ei. Liturghia slujită în mai

multe limbi a creat o emoţie sfântă dar şi o unitate de simţire şi trăire ortodoxă universală în acelaşi duh şi acelaşi gând.

Reuniunea tinerilor a implicat două mari forţe. Forţa tinerilor de a-şi manifesta bucuria de a fi în comuniune unii cu alţii şi forţa credincioşilor Bisericii noastre care şi-au manifestat ospitalitatea, omenia şi credinţa prin găzduirea în familia lor a tinerilor veniţi de departe. Cazarea în familii a fost o experienţă plăcută care a arătat încă o dată că creştinii noştri, şi în special maramureşenii, sunt oameni cu frică de Dumnezeu şi cu inima deschisă pentru oricine vine să cunoască aceste locruri, portul şi tradiţiile păstrate aici de mii de ani.

Parohiile din apropierea oraşului, şi de asemenea – cele din municipiul Baia Mare, au găzduit grupuri venite din episcopiile din ţară. Începând cu 3 septembrie au început să sosească grupurile participante în parohiile în care au fost repartizate. Fiecare grup a primit accesoriile necesare bunei desfăşurări, constând din tricou, ecuson şi Caietul Reuniunii, iar preoţii din parohiile gazdă au solicitat din timp familiile care au luat în gazdă doi sau mai mulţi tineri. Programul fiecărei zile a fost cunoscut atât de participanţi cât şi de familiile gazdă. Fiecare familie s-a străduit să ofere cât mai bune condiţii pentru oaspeţi, oferindu-le pe lângă cazare şi micul dejun.

Un rol important la Reuniune l-au avut asociaţiile de tineri. Asociaţia Tinerilor Ortodocşi ai Protopopiatului Baia Mare (ATOP BM) a participat activ cu tineri voluntari din parohiile gazdă, care sunt şi membrii ai Asociaţiei. Aceştia au avut rolul de a-i îndruma pe oaspeţii lor atât în oraş cât şi în afara acestuia. S-au legat prietenii, s-au împărtăşit experienţe şi s-au făcut promisiuni că se vor reîntâlni şi în alte împrejurări de acest fel.

Filiala Dumbrăviţa a ATOP BM condusă de preşedintele Asociaţiei, pr. Bogdan Ciocotişan, a pregătit întâmpinarea oaspeţilor în mod tradiţional cu pâine şi sare, avându-l alături pe domnul primar Felician Ciceu, arătând că întreaga comunitate a fost implicată într-un mod serios pentru buna desfăşurare a evenimentului. Un partener fidel şi serios al Parohiei Dumbrăviţa şi al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului a fost şi anul acesta Compania UAC Europe Dumbrăviţa, reprezentată prin domnul director general Iulian Gheorghe, care a sponsorizat Reuniunea cu o sumă considerabilă. Comuna Dumbrăviţa a găzduit în 4 din cele 6 sate aparţinătoare grupuri după cum urmează: Dumbrăviţa a cazat din Protopopiatul Şimleul Silvaniei, în Rus din Protopopiatul Jibou, în Unguraş din Protopopiatul Turda şi în Şindreşti din Episcopia Tulcii. Tinerii cazaţi în comună au aflat foarte multe despre Dumbrăviţa prin intermediul revistei locale Gazeta de Dumbrăviţa, iar la sfârşit s-au oferit mici cadouri care să le amintească de aceste locuri şi de familiile care le-au fost gazde bune. Acesta este doar un exemplu, dar tinerii au avut parte de aceeaşi ospitalitate şi în toate parohiile învecinate municipiului Baia Mare: Ocoliş, Groşi, Ferneziu, Ilba, Mocira, Măgherăuş, Săsar, Recea, Satu Nou de Jos, Şişeşti, Lăpuşel,

Baia Sprie (parohiile 1 şi 2), Firiza, Chiuzbaia, Valea Borcutului, Tăuţii de Sus, Satu Nou de Sus, Săcălăşeni, Tăuţii de Jos, Cicârlău, Bozânta Mare, Bozânta Mică.

Protopopiatul Baia Mare mulţumeşte prin persoana părintelui protopop Fabian Coroian tuturor preoţilor care au fost implicaţi în această Reuniune, precum şi ATOP BM pentru voluntariatul oferit.

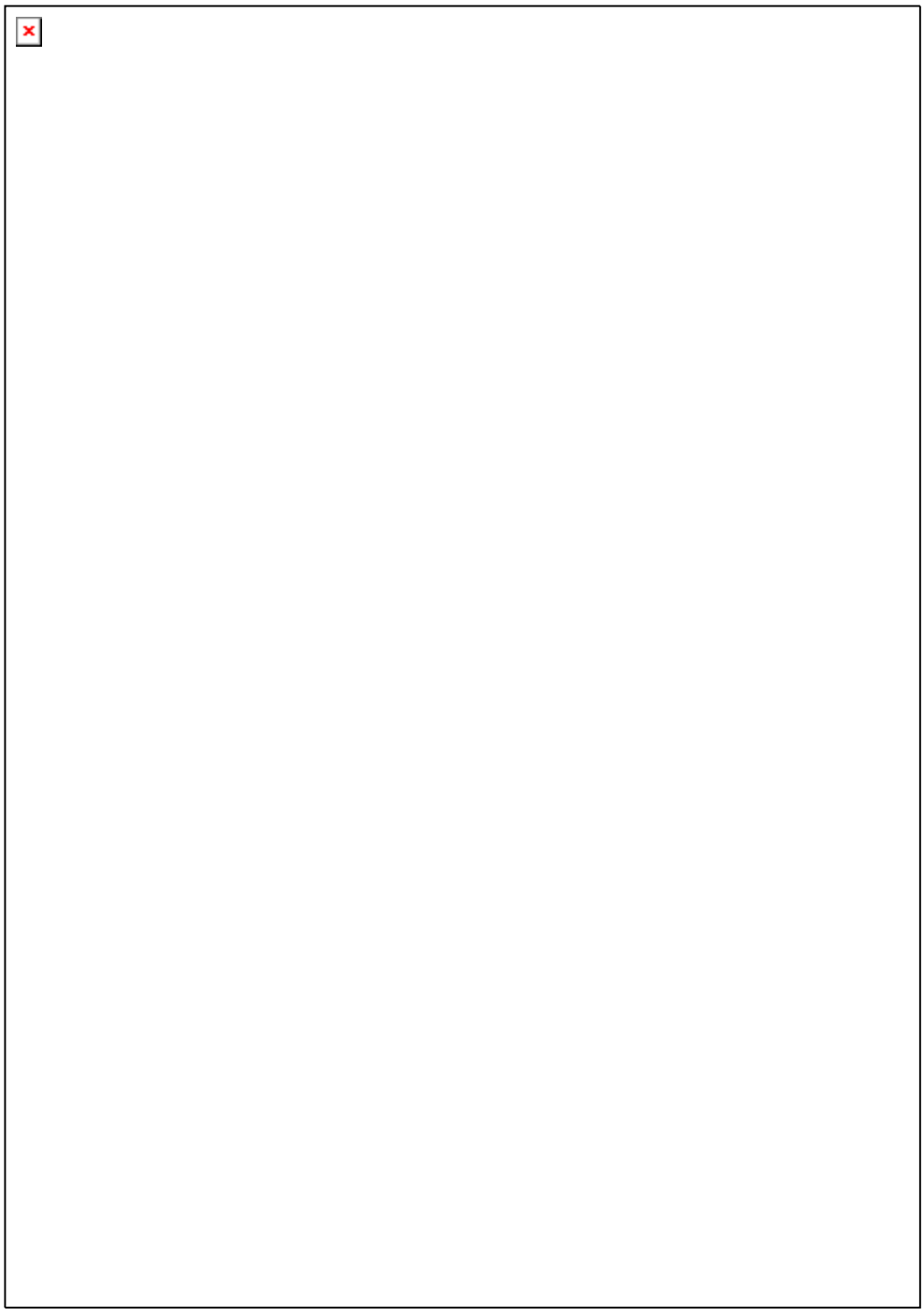
Aşa după cum toţi au mărturisit, începând de la ÎPS Arhiepiscop şi Mitropolit Andrei al Clujului, Maramureşului şi Sălajului, ÎPS Arhiepiscop Justinian Chira al Maramureşului şi Sătmarului, PS Justin Sigheteanul, până la ultimul participant, Reuniunea Naţională a Tinerilor Ortodocşi a fost un eveniment cu totul deosebit în viaţa tinerilor Bisericii Ortodoxe Române.

Pe data de 11 septembrie la Catedrala Episcopală a avut loc şedinţa de bilanţ a Reuniunii, la care a participat Preasfinţia Sa dr. Justin Sigheteanul, promotorul şi conducătorul principal al Reuniunii, care a oferit diplome de recunoştiinţă tuturor celor implicaţi: preoţi, profesori, voluntari etc. Preasfinţia Sa a trimis tuturor creştinilor din parohiile gazdă o scrisoare de mulţumire şi apreciere pentru că şi-au deschis porţile sufletului şi a caselor, pentru tinerii care au participat la Reuniune.

ATOP BM în colaborare cu Gazeta de Maramureş şi cu sprijinul financiar al Consiliului Judeţean Maramureş, reprezentat prin domnul preşedinte Zamfir Ciceu, au editat un număr special al Gazetei de religie şi spiritualitate ortodoxă, unde s-au prezentat pe larg toate activităţile desfăşurate în cadrul Reuniunii Naţionale a Tinerilor Ortodocşi.

Pr. Bogdan Ciocotişan *– preşedintele Asociaţiei*
Tinerilor Ortodocşi din Protopopiatul Baia Mare

PATRIARHIA ROMÂNĂ
EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ
A MARAMUREŞULUI ŞI SĂTMARULUI
REUNIUNEA NAȚIONALĂ
A TINERILOR ORTODOCȘI
Baia Mare, 3-6 septembrie 2014
www.episcopiamms.ro

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

CONSTITUIREA NOII ADUNĂRI EPARHIALE
Mandat 2014-2018

Respectând calendarul alegerilor noilor membri din organismele bisericeşti, aprobat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în data de ***14 iunie 2014***, a avut loc şedinţa de constituire a Adunării Eparhiale a Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului, care va activa în perioada 2014-2018.

Evenimentul a început cu săvârşirea Sfintei Liturghii, în Catedrala Episcopală „Sfânta Treime" din Baia Mare, de către P.S. Sa dr. Iustin Hodea Sigheteanul, urmată de slujba de Te-Deum.

Şedinţa de constituire s-a desfăşurat în sala „Episcop Dr. Vasile Stan", fiind prezidată de către Preasfinţitul Iustin Sigheteanul, în prezenţa Înaltpreasfinţitului Justinian Chira. După ce au fost validate mandatele membrilor aleşi, au fost constituite cele 5 comisii de lucru permanente (Comisia administrativ-bisericească; Comisia cultural-educaţională; Comisia economică, bugetară şi patrimonială; Comisia socia- filantropică şi Comisia organizatorică, juridică şi de validare).

Pentru Adunarea Naţională Bisericească au fost delegaţi 3 reprezentanţi (1 cleric şi doi mireni): Pr. Popa Ilie, Domnul deputat Octavian Petric şi Domnul Primar Cătălin Cherecheş.

În aceeaşi şedinţă s-a validat componenţa Consistoriului Eparhial şi a Consistoriului Monahal şi au fost desemnaţi, la propunerea ierarhului, membrii pentru Consistoriul Mitropolitan.

Actuala alcătuire a Adunării Eparhiale validate va funcţiona pe perioada anilor 2014-2018.

Slujba Te-Deum

Cuvânt de binecuvântare a Î.P.S. Justinian CHIRA

PROMOVĂRI ÎN EPARHIA MARAMUREŞULUI ŞI SĂTMARULUI

În anul 2014, ca urmare a ieşirii la pensie a P.C. Pr. Gheorghe Bălan, în funcţia de consilier economic a fost numit Arhid. Teodosie Bud, iar în funcţiile de inspectori eparhiali au fost promovaţi Părintele Gabriel Băban, pentru catehizarea tineretului şi Arhid. Daniel Tirean, inspector C.F.I.

Arhidiacon Teodosie BUD

Data naşterii 11.02.1976

Activităţi şi responsabilităţi principale

Din 01.02.2014, Consilier Economic al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului. Supraveghează şi conduce toate activităţile, corporaţiile şi persoanele cu atribuţii economico-financiare din cadrul Centrului Eparhial şi ale subunităţilor subordonate.

Coordonează şi supraveghează buna administrare a bunurilor mobile şi imobile. Coordonează activitatea corpului de inspecţie şi control financiar al Eparhiei.

Perioada 01.01.2003- 31.01.2014

Şef de cabinet la P.S. Sa Iustin Sigheteanul.

Activităţi şi responsabilităţi principale: secretariat, corespondenţă, relaţii cu publicul, fotograf şi colaborator al revistei eparhiale, actualizare ştiri site-ul Episcopiei, slujire liturgică, şofer instituţie -Episcopia Ortodoxă Română a Maramureşului şi Sătmarului.

Perioada 30.01.2002-1.01.2003

Ierodiacon pe seama Mănăstirii Rohia, hirotonit de către PS Iustin Hodea Sigheteanul.

Activităţi şi responsabilităţi principale: slujire liturgică, pastoraţie, asistenţă socială, şofer instituţie - Mănăstirea „Sfânta Ana" Rohia, Maramureş.

Perioada 23.06.2001-30.01.2002

Monah – la tunderea în monahism a primit numele TEODOSIE.

Activităţi şi responsabilităţi principale: ascultare, participare la serviciile religioase zilnice, meditaţie -Mănăstirea Sfânta Ana Rohia, Maramureş.

Perioada 03.10.1994-23.06.2001

Frate de mănăstire.

Ascultare, participare la serviciile religioase zilnice, meditaţie, asistenţa socială - Mănăstirea „Sfânta Ana" Rohia, Maramureş.

Educaţie şi formare

Perioada 01.10.2011- 2013

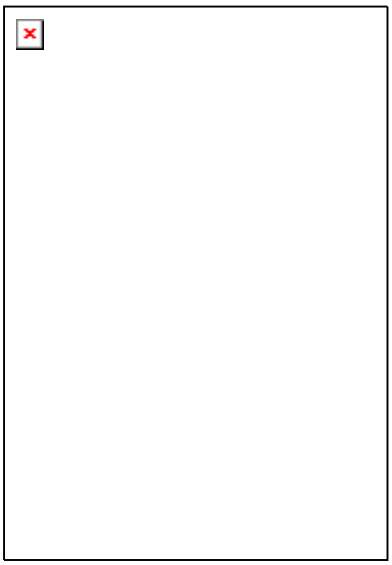
Master în *Asistenţă socială.* Disciplinele principale studiate/competenţe profesionale dobândite: Introducere în sociologie, Metode şi tehnici de intervenţie în asistenţa socială, Dezvoltare comunitară, Politici Sociale, Protecţia copilului, integrarea persoanelor vârstnice şi cu dizabilităţi -Universitatea Tehnică Cluj, Centrul Universitar Nord Baia Mare.

Perioada 01.10.2005-15.07.2009

Diploma de licenţă în domeniul Teologie Ortodoxă, specializarea Teologie Pastorală -Universitatea de Nord Baia Mare, Facultatea de Litere, Departamentul Teologie Ortodoxă.

Perioada 15.09.1998-15.06.2003

Diploma de Bacalaureat, Atestat de competenţă profesională, domeniul Teologie Ortodoxă -Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Iosif Mărturisitorul" Baia Mare.

Arhidiacon Daniel Ioan TIREAN

Născut în data de 02.08.1984

STUDIILE ABSOLVITE:

• Corpul Experţilor Contabili şi a Contabililor Autorizaţi din România - Promoţia 2014.

• Universitatea de Vest “Vasile Goldiş”, Facultatea de Ştiinţe Economice –Specializarea: Audit şi experetiza contabilă – Promoţia 2011.

• Cursuri de Contabilitate – 2009.

• Cursuri de informatică - 2005.

• Universitatea de Vest “Vasile Goldiş”, Facultatea de Ştiinte Economice – Specializarea: Contabilitate, Informatică de Gestiune - Promoţia 2009.

• Universitatea de Nord Baia-Mare, Facultatea de Litere Specializarea: Teologie Ortodoxă Pastorală - Promoţia 2008.

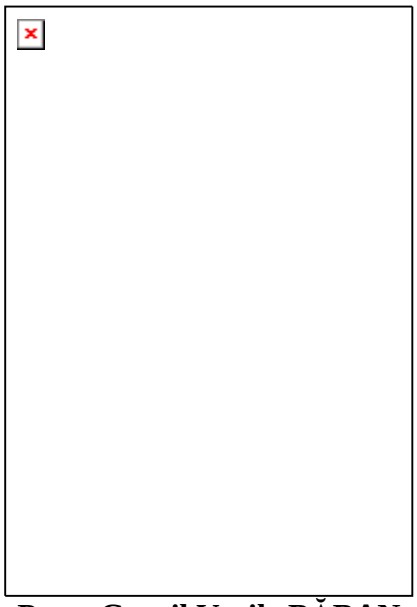
• Seminarul Teologic “Sfântul Iosif Mărturisitorul” din Baia Mare, Promoţia 2004, diplomă de bacalaureat.

FUNCŢII BISERICESTI:

Hirotonit diacon în 14 iunie 2009.

Arhidiacon din 6 decembrie 2011.

Inspector C.F.I. din 1 octombrie 2013.

Preot Gavril Vasile BĂBAN

Data și locul nașterii:

18 noiembrie 1983, municipiul Bistrița, Jud. Bistrița Năsăud.

EXPERIENŢA PROFESIONALĂ:

Din 2014 - Inspector pentru catehizarea tineretului și preot cu slujire la Catedrala Episcopală «Sfânta Treime» din Baia Mare.

Perioada 2009 - 2014: Diacon - Catedrala Episcopală Ortodoxă „Sf. Treime”, Baia Mare.

2006 - prezent: Președinte și membru fondator al Asociației Tinerilor Ortodocși ai Catedralei Episcopale Maramureșene (A.T.O.C.E.M.).

2008 -prezent: Membru în corala bărbătească „Arhanghelii” a preoților Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

2004 -prezent: Secretar și membru fondator în corala mixtă „DOXOLOGIA” a Catedralei Episcopale „Sf. Treime” Baia Mare.

2006-2009: Membru în corala mixtă „Armonia”, din Baia Mare.

2003-2009: Cântăreț bisericesc - strana Catedralei Episcopale Ortodoxe „Sf. Treime” a Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, Baia Mare.

EDUCAŢIE ŞI FORMARE:

Cursuri masterale de Teologie Ortodoxă la UBB Cluj-Napoca, Teologie Sistematică-Biblică, 2007-2008.

Studii universitare: Universitatea de Nord, Baia Mare, Facultatea de Litere, Catedra de Teologie, Specializarea: Teologie Ortodoxă Pastorală, 2003-2007.

Studii liceale: Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Iosif Mărturisitorul”, Baia Mare, 1998-2003.

Alte forme de specializare: Absolvent al cursului de consultant pentru asigurări de viață la ING, 2010.

Absolvent al cursului de „Manager de proiect” pentru atragere de fonduri nerambursabile, la CDIMM, 2009.

Absolvent al Școlii de Artă „Liviu Borlan”, Secția canto-clasic, la clasa doamnei profesoare Clara Săcălean, promoția 2003-2006.

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Proclamarea Sfântului Arhidiacon Ştefan ca *ocrotitor al tinerilor ortodocşi* din Eparhia Maramureşului şi Sătmarului

Cu binecuvântarea Preasfinţiei Sale Iustin Sigheteanul, în data de 18 noiembrie 2014 a avut loc lansarea proiectului de catehizare pentru perioada Postului Crăciunului 2014. Proiectul este iniţiat de către Episcopia Ortodoxă Română a Maramureşului şi Sătmarului prin Biroul de Catehizare, în parteneriat cu Departamentul de Teologie Ortodoxă Pastorală al Facultăţii de Litere din cadrul Centrului Universitar Nord Baia Mare, cu Seminarul Teologic Liceeal Ortodox Român „Sfântul Iosif Mărturisitorul" din Baia Mare şi cu Protopopiatul Ortodox Român Baia Mare prin parohiile ortodoxe din municipiul Baia Mare.

Scopul acestor activităţi catehetice este reactualizarea şi promovarea învăţăturii Bisericii Ortodoxe despre Naşterea Domnului, precum şi reactivarea obiceiului de a colinda împreună: copii, tineri, adulţi şi vârstnici.

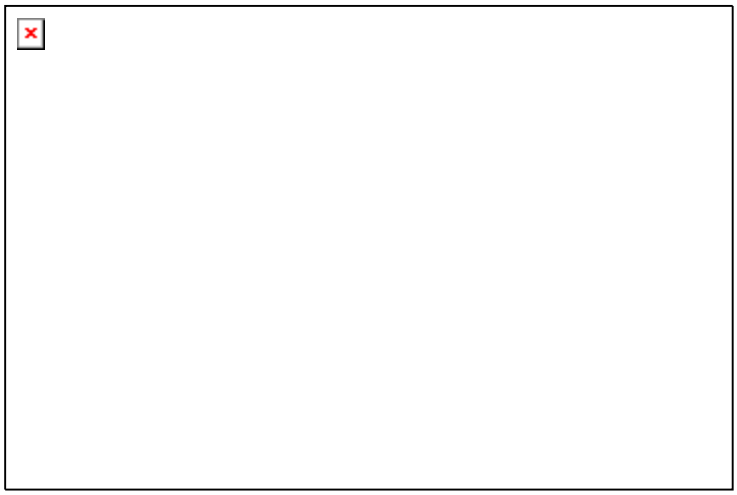
Sfântul Arhidiacon Ştefan este primul mucenic creştin. Este un tânăr care a înţeles mesajul Evangheliei şi nu a rămas doar la stadiul de cunoaştere teoretică, el a înţeles că Biserica avea nevoie de trăitori şi mărturisitori, nu doar de cunoscători. A înţeles că doar prin efort, devotament, determinare şi mărturisire se poate dobândi mântuirea, doar aşa îl putem vedea pe Dumnezeu – după cum relateaza şi pericopa evanghelică a sărbătorii.

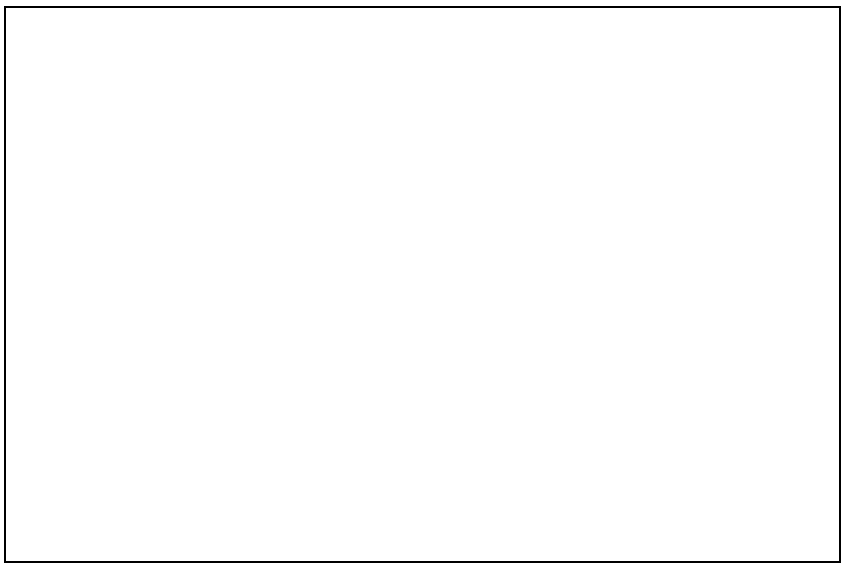
Un astfel de model a ales Dumnezeu să îl ofere tinerilor şi tinerelor din zilele noastre, dar şi generaţiilor care vor urma, astfel că în data de 27 decembrie 2014, a treia zi de Crăciun, de ziua de cinstire a Sfântului Ştefan, credincioşii maramureşeni şi sătmăreni, tineri şi vârstnici, au fost invitaţi la colindat, având ca gazdă pe P.S. Iustin Sigheteanul, la Catedrala Episcopală Ortodoxă „Sfânta Treime" din Baia Mare, când Sfântul Arhidiacon Ştefan a fost proclamat „*Ocrotitorul tinerilor ortodocşi din Episcopia Maramureşului şi Sătmarului*", iar cei peste trei sute de tineri din cele opt protopopiate ale Eparhiei noastre au fost împreună, într-un suflet şi un glas, preaslăvind împreună cu cetele îngereşti pe Mântuitorul Iisus Hristos.

În cea de-a treia zi de Crăciun s-a materializat acest proiect în Catedrala Episcopală Sfânta Treime din Baia Mare, când Preasfinţia Sa Iustin Sigheteanul a săvârşit Sfânta Liturghie în faţa a sute de tineri veniţi din toate părţile Eparhiei noastre. După Sfânta Liturghie, pentru activitatea

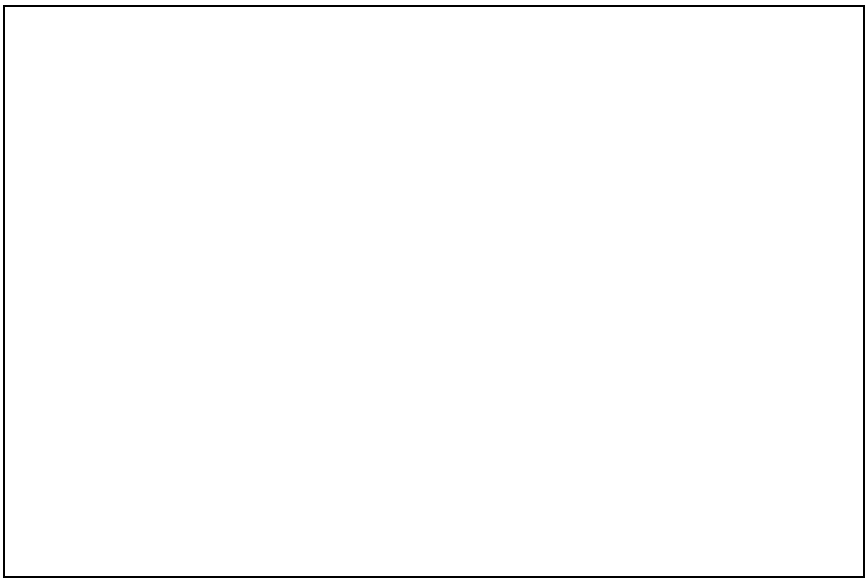
sa, părintele Gavril Băban - inspector responsabil cu catehizarea tineretului a fost distins cu rangul de iconom, cu dreptul de purta brâu roșu. Apoi a avut loc proclamarea solemnă a Sfântului Arhidiacon Ștefan ca ocrotitor al tinerilor ortodocși din Eparhia noastră și au fost conferite diplome pentru A.S.C.O.R. Baia Mare și pentru toate asociaţile pentru tineret din cele opt protopopiate ale Eparhiei noastre.

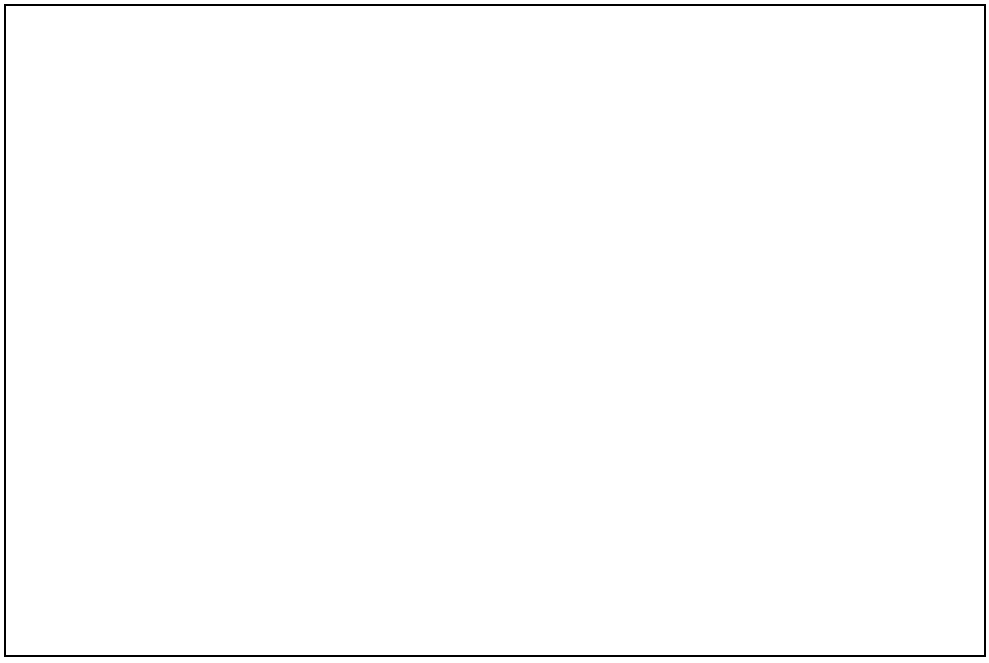
Pr. Gavril BĂBAN
– inspector responsabil cu catehizarea tineretului

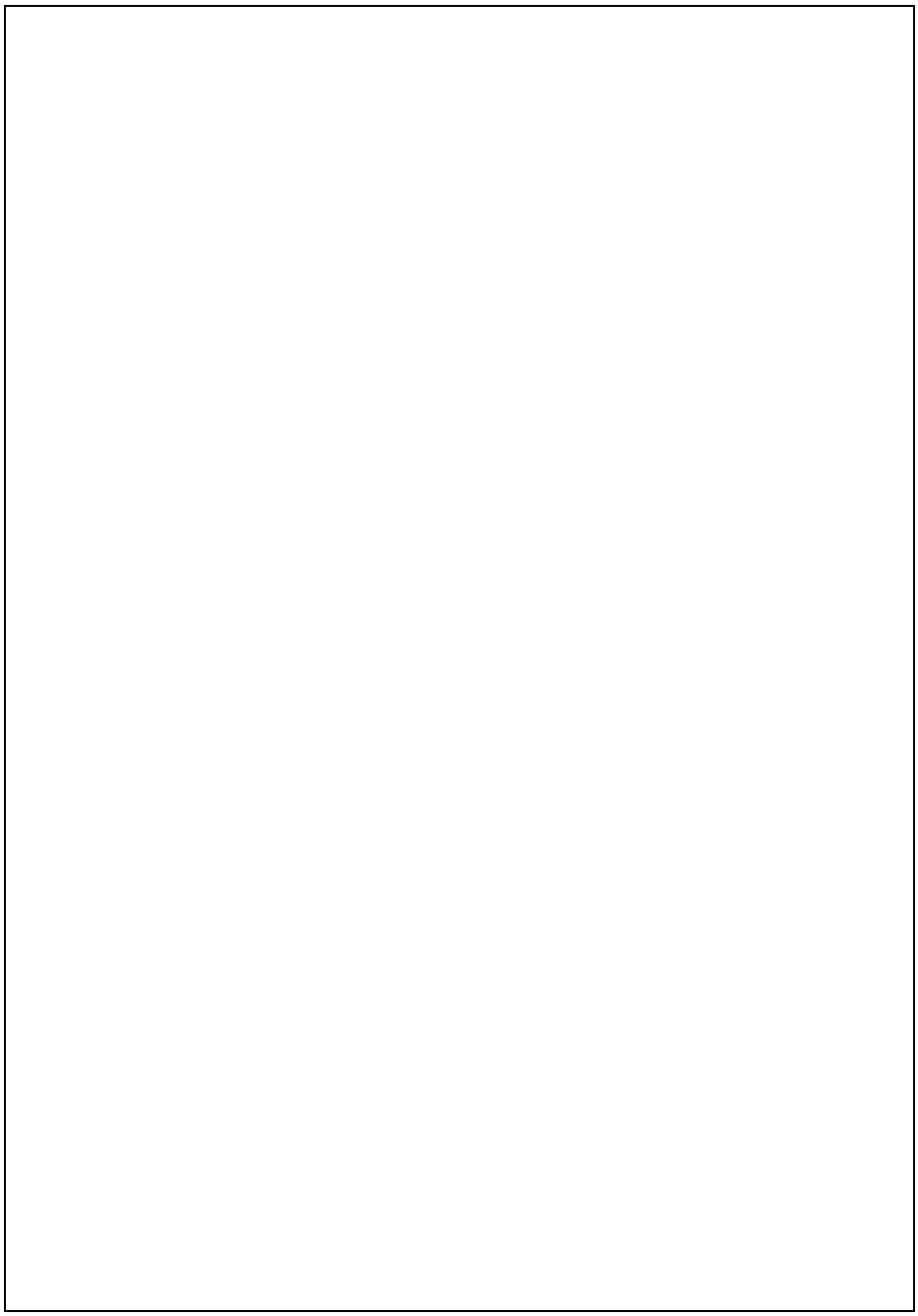

Proclamarea oficială şi acordarea de Diplome

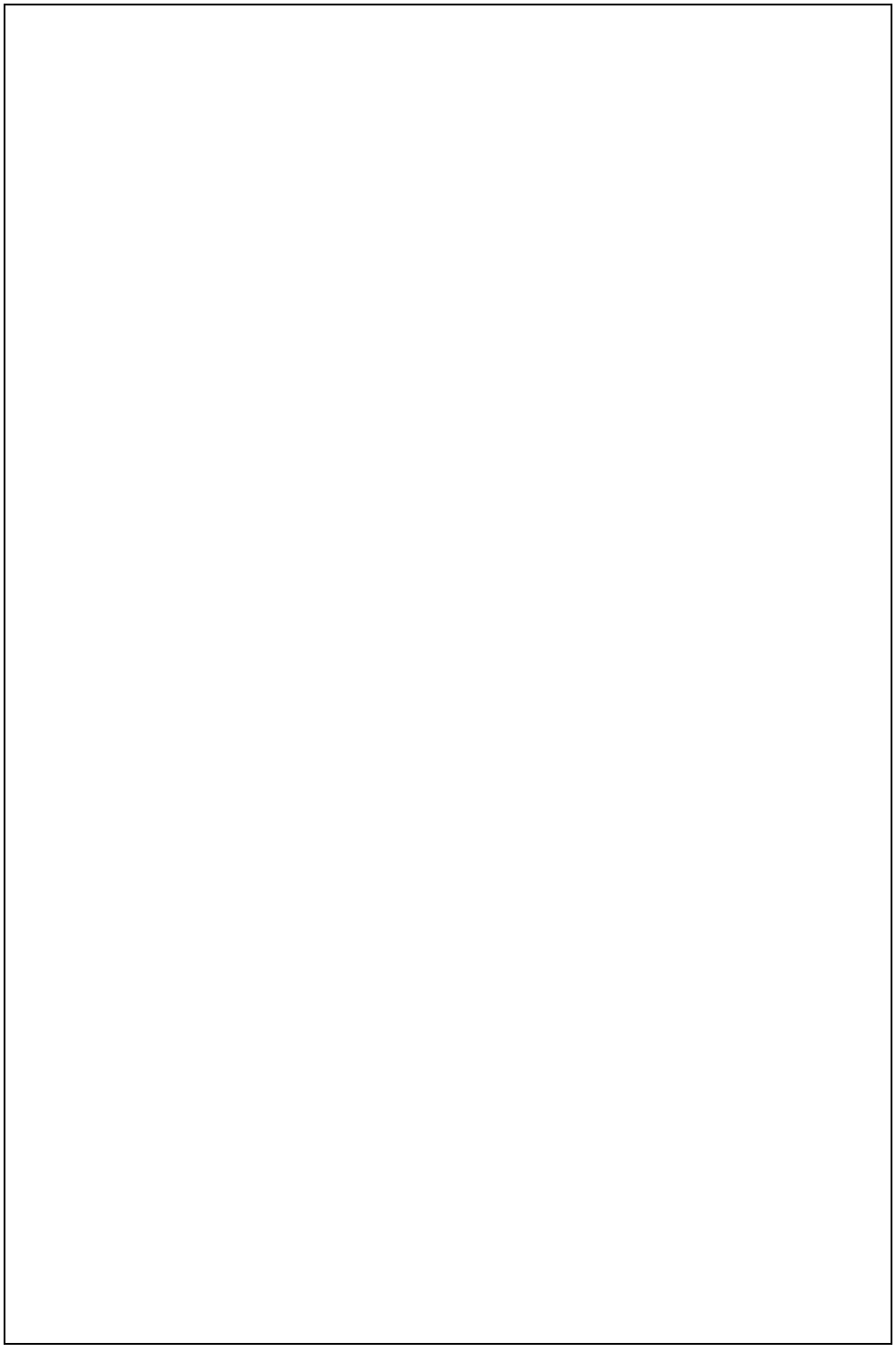

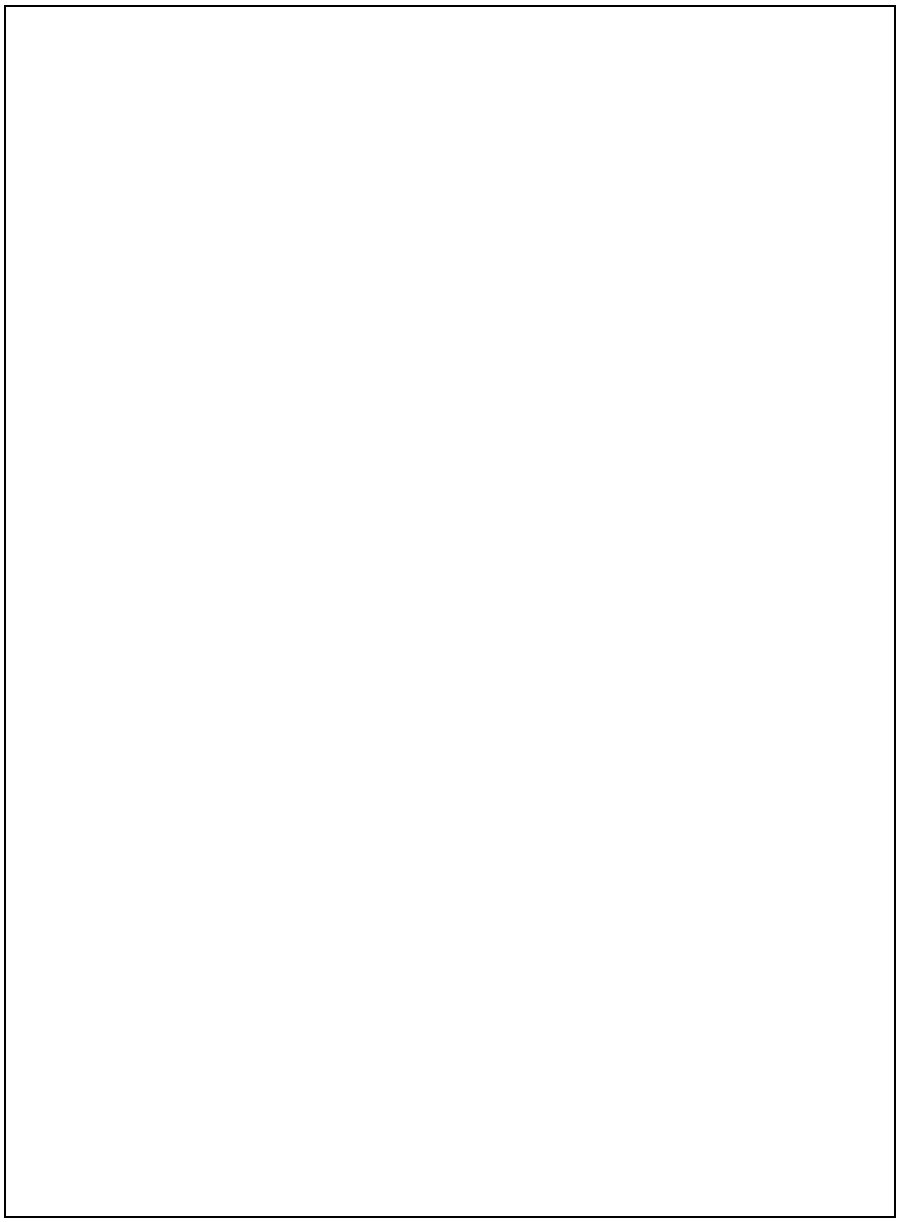

Imagini de la evenimentul Declaraţiei oficiale

Icoana Sf. Arhid. ŞTEFAN
din Catedrala Episcopală „Sfânta Treime”, Baia Mare

Înaltpreasfinţitul Justinian Chira şi Preasfinţitul Iustin Sigheteanul
la Liturghia din ziua de Crăciun – 2014
în Catedrala Episcopală «Sfânta Treime» din Baia Mare

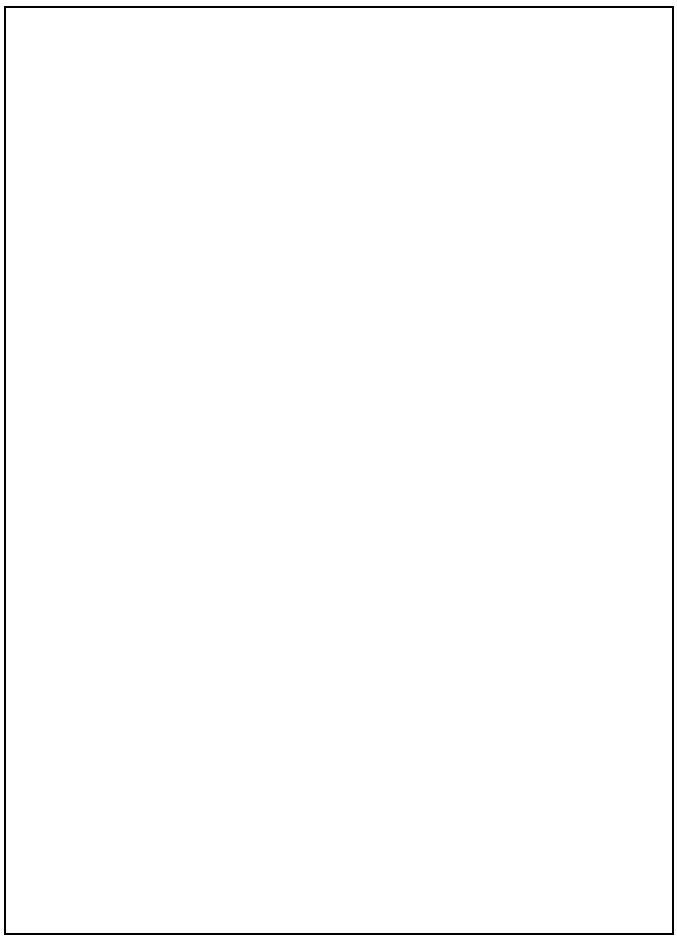
Stadiul actual al lucrărilor de la Catedrala Episcopală "Sfânta Treime" din Baia Mare

Piatra de temelie a fost pusă în anul 1990, la data de 20 iulie, de către Preasfinţitul Justinian Chira. O primă parte a lucrărilor s-a realizat între anii 1990-1994 când s-au turnat betoane în fundaţii şi radier.

După această scurtă etapă de lucru, activitatea pe şantier a fost întreruptă, cel mai probabil din cauza lipsei fondurilor. În anul 1999, Preasfinţitul Justin Sigheteanul Arhiereu-Vicar, şi-a asumat preluarea şi continuarea lucrărilor la Catedrala Episcopală. La repornirea lucrărilor proiectul catedralei a fost regândit şi a rezultat un nou proiect care să răspundă mai bine cerinţelor, în conformitate cu tradiţia Bisericii Ortodoxe şi care să fie reprezentativ pentru aria de cuprindere a Episcopiei. Catedrala fiind „cap de perspectivă" a Bulevardului Unirii.

Între anii 2000-2003 a fost realizat demisolul, rezultând biserica de primul nivel al catedralei, unde se oficiază serviciile liturgice zilnice, şi care a fost sfinţită la data de 9 septembrie 2003. Sala Bizantină şi absidele lateraleau constituit alte lucrări de amploare care completează şi întregesc spaţiul şi nevoile de cult.

În luna mai, anul 2005, au fost reluate lucrările de la cota +0,00 în sus, astfel ca la finele anului 2013 este atinsă cota +38,05m.

Lucrări executate în anul 2014

S-au construit cele 8 diafragme exterioare de la cota +36,25 m până la cota +39 m. S-au finalizat cei 4 pandantivi care acoperă scara care face legătura între casa scării şi zona belvedere. S-a realizat o monumentală scară de acces în partea altarului (de la -3,50 până la +0,45 m). S-au construit trepte în casa scării nr. 4 de la cota +0,35m până la cota + 24m. S-au finalizat cele 4 turnuleţe din jurul cupolei centrale, sau realizat diafragmele (P1 şi E1) de la cota +38,05m până la cota +42,85m, legate cu un planşeu suport pentru stâlpii care vor susţine cupola centrală. Pentru toate aceste lucrări s-au folosit: 3543 mp cofraje, 104.575 kg oţel beton BST S500, 429 mc beton C25/30 şi 80 mc zidărie. S-a demontat vechea macara (care avea 50m), şi s-a montat o noua macara de 80 m. cu care să se poată finaliza construirea catedralei.

O lucrare importantă si necesară a fost şi continuarea lucrărilor de sistematizare orizontală – aleea care face legătura incintei catedralei cu Bulevardul Republicii, şi aleea de înconjurare a catedralei.

O altă lucrare deosebit de frumoasă este realizarea, în acest an, a icoanei „Sfintei Treimi”, din mozaic artistic - smalţi veneţiene şi vitralii de jur-împrejur, pe frontonul catedralei.

Au fost date în folosinţă cele două abside de la demisolul catedralei. Absida din partea dreapta numită „Sala Episcop Dr. Vasile Stan” unde se desfăşoară sedinţa Adunării Eparhiale, alte şedinţe şi conferinţe, şi Absida din partea stângă numită „Brâncovenească”, unde se fac expoziţii de pictură şi lucrări artistice, precum si alte activităţi culturale.

Lucrările la Catedrala Episcopală au fost sprijinite financiar de către: Episcopia Ortodoxă a Maramureşului şi Sătmarului, Parohiile și Mănăstirile din Eparhia noastră prin colecta din Duminica de Rusalii, Primăria Municipiului Baia Mare, Consiliul Judeţean Maramureş, Guvernul României, precum şi alte donaţii oferite de credincioşi în acest scop.

Pe şantierul Catedralei Episcopale stadiul lucrărilor este destul de avansat, fiind realizat 75% din suprastructura edificiului, unde au fost realizate şi cele mai complexe etape ale lucrări.

În anul 2015

În prezent se lucrează la cofrarea şi armarea stâlpilor care vor susţine cupola centrală, şi la realizarea ultimului planşeu de la cota +48m, o etapă cu un grad de dificultate datorită înălţimii la care se lucrează şi a detaliilor de arhitectură necesare a fi realizate concomitent cu structura.

Obictivul propus pentru acest an, 2015, este încheierea lucrărilor „la roşu”, montarea crucii pe cupolă, şi inclusiv acoperiea cupolei centrale cu tabla de cupru, precum şi alte lucrări de finisaje.

Arhid. Nifon Motogna
Administratorul Catedralei

VI. CUVÂNTĂRI ŞI CATEHEZE

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Cateheză la Sfânta Taină a Spovedaniei

Lect. univ. dr. Valerian MARIAN
Domeniul de Teologie Ortodoxă
Centrul Universitar Nord, Baia Mare

I. Pregătirea aperceptivă

Sfântul Ioan Botezătorul a propovăduit zicând: „*Pocăiţi-vă că s-a apropiat împărăţia cerurilor*” (Matei 3, 2), *pocăinţa* fiind tema principală a predicii sale. Însuşi Mântuitorul Şi-a început activitatea spunând: „*Pocăiţi-vă că s-a apropiat împărăţia cerurilor*“ (Matei 4, 17). De aici ne dăm seama de importanţa pocăinţei ca element al vieţii duhovniceşti, întrucât păcatul a dus la îndepărtarea omului de izvorul vieţii, de Dumnezeu.

Pocăinţa înseamnă, în primul rând, conştientizarea dimensiunii păcatului, iar apoi hotărârea de îndreptare a vieţii, de schimbare şi întoarcere la Dumnezeu.

II. Anunţarea temei

Împăcarea cu Dumnezeu şi realipirea de Biserică a mădularelor care, din cauza păcatelor, s-au îndepărtat de trupul ei, se realizează prin *Taina Pocăinţei* sau a *Spovedaniei*, la care ne vom referi în cele ce urmează.

III. Tratarea

Spovedania este Taina prin care credinciosul, mărturisindu-şi păcatele cu părere de rău şi căinţă în faţa preotului sau episcopului, primeşte de la Dumnezeu harul iertării păcatelor mărturisite şi puterea de a renaşte la viaţa duhovnicească.

Sfânta Taină a Spovedaniei mai are şi alte denumiri, precum: *Taina Pocăinţei* (pentru că primitorul trebuie să regrete profund şi sincer păcatele săvârşite); *Taina Mărturisirii* (deoarece credinciosul îşi mărturiseşte păcatele înaintea duhovnicului); *Taina Iertării* (întrucât creştinul primeşte iertarea păcatelor mărturisite); *Taina Dezlegării* (deoarece prin această Taină credinciosul este dezlegat de legătura păcatelor); *Taina Împăcării* (pentru că ne împacă cu Dumnezeu şi cu semenii) sau „*Al Doilea Botez*” (deoarece, la fel ca în cazul Tainei Botezului, prin ea se „*spală*” păcatele).

În timpul activităţii Sale mesianice Mântuitorul nostru Iisus Hristos a iertat adeseori păcatele oamenilor, uneori împărtăşindu-le concomitent cu aceasta şi darul vindecării feluritelor boli de care sufereau. Amintim aici

doar cazul slăbănogului din Capernaum, căruia Mântuitorul îi spune: „*Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!* (Marcu 2, 5) şi pe cel al femeii păcătoase din casa lui Simon fariseul: „*Şi a zis ei: Iertate îţi sunt păcatele*" (Luca 7, 48).

Ca şi celelalte Sfinte Taine, şi Sfânta Taină a Spovedaniei a fost instituită de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care încă din timpul activităţii Sale pământeşti le-a făgăduit Sfinţilor Apostoli puterea de a lega şi dezlega păcatele oamenilor: „*Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veţi lega pe pământ, vor fi legate şi în cer, şi oricâte veţi dezlega pe pământ, vor fi dezlegate şi în cer*" (Matei 18, 18). Această putere le-a fost conferită Sfinţilor Apostoli şi, prin ei, episcopilor şi preoţilor, după Învierea Mântuitorului din morţi, când, suflând asupra lor, le-a zis: „*Luaţi Duh Sfânt; Cărora veţi ierta păcatele, le vor fi iertate şi cărora le veţi ţine, vor fi ţinute*" (Ioan 20, 22-23).

Sfânta Taină a Spovedaniei a fost practicată încă din epoca apostolică, după cum ne dă mărturie Sfânta Scriptură: „*Şi mulţi dintre cei ce crezuseră veneau ca să se mărturisească şi să spună faptele lor*" (Faptele Apostolilor 19, 18); „*Mărturisiţi-vă deci unul altuia păcatele şi vă rugaţi unul pentru altul...*" (Iacov 5, 16) etc.

Săvârşitorul Tainei Spovedaniei este episcopul sau preotul, întrucât aceştia sunt succesori ai Sfinţilor Apostoli. Pentru a evidenţia şi mai mult importanţa acestei Sfinte Taine, Biserica a instituit o ierurgie numită *duhovnicie,* pe care o primeşte preotul după hirotonie, pentru ca Dumnezeu să binecuvinteze slujirea sa în săvârşirea Tainei Spovedaniei. Săvârşitorul păstrează secretul spovedaniei cu sfinţenie aşa cum prevăd Sfintele Canoane ale Bisericii noastre (*Canonul 34 al Sfântului Vasile cel Mare, Canonul 28 al Sfântului Nichifor Mărturisitorul* etc.), sub pedeapsa caterisirii.

Primitor al acestei Sfinte Taine poate fi orice credincios al Bisericii, chiar şi cel care consideră că nu a păcătuit: „*Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este întru noi. Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios şi drept, ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească pe noi de toată nedreptatea*" (I Ioan 1, 8-9). Deosebit de importantă în mărturisirea păcatelor este căinţa, adică părerea de rău pe care o simte creştinul pentru păcatele sale, întrucât fără căinţă şi fără mărturisirea păcatelor, cu toată dezlegarea preotului, nu se dobândeşte iertarea. De aceea, primitorul acestei Taine trebuie să îndeplinească o serie de condiţii: să ia în mod liber hotărârea de a se îndrepta, să îi pară rău pentru păcatele săvârşite, să-şi mărturisească toate păcatele (întrucât cele nemărturisite nu îi sunt iertate) şi să aibă credinţă şi nădejde puternică în Dumnezeu şi în îndurarea Lui.

Partea văzută a Tainei este reprezentată de mărturisirea păcatelor făcută de penitent, precum şi de formula de dezlegare rostită de preotul duhovnic: „*Domnul şi Dumnezeu nostru Iisus Hristos, cu darul şi cu îndurările iubirii Sale de oameni, să te ierte pe tine fiule / fiică (N), şi să-ţi lase ţie toate păcatele. Şi eu, nevrednicul preot şi duhovnic, cu puterea ce-*

mi este dată, te iert şi te dezleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin". Formula rostită pentru dezlegarea păcatelor ne arată clar că Acela care iartă păcatele, prin intermediul preotului duhovnic, este Domnul şi Dumnezeu nostru Iisus Hristos.

Partea nevăzută a Tainei Spovedaniei este reprezentată de harul divin prin care se iartă păcatele mărturisite de penitent – în afară de păcatele împotriva Duhului Sfânt –, şi care îl împăcă pe om cu Dumnezeu şi cu semenii. Păcatele împotriva Duhului Sfânt nu pot fi dezlegate la Spovedanie, nu pentru că preotul nu ar avea această putere, ci pentru faptul că dezlegarea nu este primită, ci este refuzată de către Dumnezeu, potrivit cuvintelor Mântuitorului: „*Orice păcat şi orice hulă se va ierta oamenilor, dar hula împotriva Duhului nu se va ierta. Celui care va zice cuvânt împotriva Fiului Omului, se va ierta lui; dar celui care va zice împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta lui, nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie*" (Matei 12, 31-32). Păcatele împotriva Duhului Sfânt sunt cele care se îndreaptă împotriva celor trei mari virtuţi (credinţa, nădejdea şi dragostea), care sunt lucrări ale Duhului Sfânt. Dintre aceste păcate amintim: necredinţa, erezia, împotrivirea clară faţă de adevăr, lepădarea dreptei credinţe, deznădejdea, sinuciderea, stăruinţa în răutate, nepocăinţa până la moarte etc.

Locul săvârşirii Sfintei Taine a Spovedaniei este în biserică, în faţa icoanei Mântuitorului Hristos, sau, în cazuri de necesitate, în casele celor bolnavi, în spitale, penitenciare etc. Poziţia penitentului la mărturisire este, în general, în genunchi, cu epitrahilul pe cap, dar Spovedania se poate face şi în picioare, ca o discuţie, urmând ca la final, cu epitrahilul pe capul credinciosului să se dea dezlegarea.

Etapele sau momentele esenţiale ale Tainei Spovedaniei sunt: 1. Căinţa sau regretul profund şi sincer pentru păcatele săvârşite; 2. Hotărârea de îndreptare; 3. Mărturisirea cu „*inima înfrântă şi smerită*" (Psalmi 50, 18) a tuturor păcatelor săvârşite de la ultima spovedanie; 4. Făgăduinţa de îndreptare a vieţii şi de a nu mai repeta păcatele mărturisite; 5. Dezlegarea dată de preotul duhovnic şi 6. Canonul (epitimia), însoţit de sfaturile duhovnicului.

Canonul sau *epitimia* este „*medicamentul*" pe care preotul duhovnic îl dă penitentului în vederea vindecării rănilor păcatelor. Este vorba de rugăciuni, metanii, fapte de milostenie, zile de post etc., acestea urmărind îndreptarea păcătosului (Cel mai aspru canon este oprirea de la împărtăşanie pentru o anumită perioadă, în funcţie de gravitatea păcatelor săvârşite). Epitimia are rolul de a-l întări pe credincios în virtute şi de a-l feri de a mai cădea în greşeală. Iertarea de la spovedanie nu depinde de împlinirea sau nu a epitimiei. Adică cel ce nu şi-a împlinit canonul nu înseamnă că nu a primit iertarea păcatelor; înseamnă că omul iertat nu şi-a refăcut viaţa morală.

Comparaţia o putem face amintind cuvintele Mântuitorului: „*Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!* (Marcu 2, 5)"; „*De acum să nu mai păcătuieşti*" (Ioan 5, 14). Credincioşii pot să-şi ia şi singuri canon de pocăinţă, suplimentar, însă întotdeauna trebuie să facă lucrul acesta cu binecuvântarea duhovnicului.

Efectele Sfintei Taine a Spovedaniei sunt: iertarea păcatelor mărturisite − acordată de către Domnul nostru Iisus Hristos, împăcarea cu Dumnezeu şi cu semenii şi primirea puterii de a renaşte la o nouă viaţă duhovnicească.

IV. Recapitularea

Ce este Sfânta Taină a Spovedaniei? Spovedania este Taina prin care credinciosul, mărturisindu-şi păcatele cu părere de rău şi căinţă în faţa preotului sau episcopului, primeşte de la Dumnezeu harul iertării păcatelor mărturisite şi puterea de a renaşte la viaţa duhovnicească.

Care sunt celelalte numiri ale acestei Sfinte Taine? Pocăinţă, Mărturisire, Iertare, Dezlegare, Împăcare sau „*Al Doilea Botez*".

Cine a instituit Taina Spovedaniei? Sfânta Taină a Spovedaniei a fost instituită de Mântuitorul nostru Iisus Hristos după Învierea Sa din morţi, când, suflând asupra Sfinţilor Apostoli, le-a zis: „*Luaţi Duh Sfânt; Cărora veţi ierta păcatele, le vor fi iertate şi cărora le veţi ţine, vor fi ţinute*" (Ioan 20, 22-23).

Cine poate săvârşi Sfânta Taină a Spovedaniei? Săvârşitorul Tainei Spovedaniei este episcopul sau preotul, ca succesori ai Sfinţilor Apostoli.

Cine poate primi Taina Spovedaniei? Primitorul acestei Sfinte Taine poate fi orice credincios al Bisericii, chiar şi cel care consideră că nu a păcătuit.

Care este partea văzută a Tainei? Partea văzută a Tainei Spovedaniei este mărturisirea păcatelor făcută de credincios şi formula de dezlegare rostită de preot: „*Domnul şi Dumnezeu nostru Iisus Hristos, cu darul şi cu îndurările iubirii Sale de oameni, să te ierte pe tine fiule / fiică (N), şi să-ţi lase ţie toate păcatele. Şi eu, nevrednicul preot şi duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te iert şi te dezleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin*".

Care este partea nevăzută a Tainei? Partea nevăzută a Tainei Spovedaniei este harul divin prin care se iartă păcatele mărturisite şi care îl împăcă pe penitent cu Dumnezeu şi cu semenii.

Care sunt etapele sau momentele Spovedaniei? Momentele Tainei Spovedaniei sunt: căinţa sau regretul pentru păcatele săvârşite, hotărârea de îndreptare, mărturisirea păcatelor săvârşite de la ultima spovedanie, făgăduinţa de a nu mai repeta păcatele mărturisite, dezlegarea preotului duhovnic şi canonul sau epitimia.

Ce este epitimia sau canonul? Epitimia sau canonul este „*medicamentul*” pe care preotul duhovnic îl dă penitentului în vederea vindecării rănilor păcatelor, întărindu-l pe credincios în virtute şi ferindu-l de a mai cădea în greşeală.

Care sunt efectele acestei Sfinte Taine? Efectele Spovedaniei sunt: iertarea de către Dumnezeu a păcatelor mărturisite, împăcarea cu Dumnezeu şi cu semenii şi primirea puterii de a renaşte la o nouă viaţă duhovnicească.

V. Asocierea

Sfânta Taină a Spovedaniei, aşa cum am mai amintit, este numită şi „*Al Doilea Botez*”. Această asociere a fost făcută de Sfinţii Părinţi întrucât, precum apa purificatoare a Botezului ne spală păcatul strămoşesc şi toate păcatele personale săvârşite până atunci, tot aşa, în cadrul Tainei Spovedaniei, lacrimile pocăinţei ne aduc, prin mijlocirea preotului duhovnic, iertarea lui Dumnezeu pentru păcatele mărturisite.

Prin Taina Sfintei Spovedanii dobândim acea curăţie duhovnicească care ne face vrednici de împărtăşirea cu Trupul şi Sângele Mântuitorului. Astfel, urmând îndemnului Sfântului Apostol Pavel: „*Să se cerceteze însă omul pe sine şi aşa să mănânce din pâine şi să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi bea, nesocotind trupul Domnului*” (I Corinteni 11, 28-29), Biserica noastră a rânduit ca înaintea primirii Sfintei Taine a Euharistiei credinciosul să se purifice sufleteşte prin Sfânta Taină a Spovedaniei.

VI. Generalizarea

Aşadar, Spovedania este Taina prin care credinciosul, mărturisindu-şi păcatele cu părere de rău şi căinţă în faţa preotului sau episcopului, primeşte de la Dumnezeu harul iertării păcatelor mărturisite şi puterea de a renaşte la viaţa duhovnicească.

VII. Încheierea (Aplicarea)

Înainte de Taina Spovedaniei credincioşii se cuvine să postească, să se împace cu semenii şi să citească Canonul Sfintei Spovedanii, din cărţile de rugăciuni.

Biserica noastră ne îndeamnă a ne mărturisi oricând simţim nevoia să ne uşurăm sufletul de povara păcatelor, însă ne recomandă să facem acest lucru în cele patru mari posturi de peste an: al Naşterii Domnului, al Sfintelor Paşti, al Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel şi al Adormirii Maicii Domnului. Potrivit tradiţiei bisericeşti, creştinii mai evlavioşi se pot spovedi o dată la 40 de zile (Mântuitorul, după Înviere, a stat pe pământ 40 de zile, după care S-a înălţat la ceruri), iar ceilalţi trebuie să facă acest lucru cel puţin o dată pe an, în Postul Mare. Important este ca Taina Spovedaniei să fie precedată de un examen riguros al conştiinţei şi de căinţă pentru păcatele

săvârşite, iar mărturisirea propriu-zisă a păcatelor să fie făcută cu toată sinceritatea şi cu hotărârea fermă de a nu le mai săvârşi.

Bibliografie

Biblia sau *Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1988.

Învăţătura de credinţă creştină ortodoxă, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1992.

Molitfelnic – cuprinzând Slujbe, Rânduieli şi Rugăciuni săvârşite de preot la diferite trebuinţe din viaţa creştinilor, Ediţia a V-a, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1992.

Cosma, Pr. prof. dr. Sorin, *Cateheze. Lecţii de religie pentru clasele V-XII*, Vol. I, Editura Banatica, Caransebeş, 2001.

Mladin, ÎPS dr. Nicolae, *Studii de Teologie Morală*, Editura şi Tipografia Arhiepiscopiei, Sibiu, 1969.

Remete, Pr. lect. George, *Dogmatica Ortodoxă*, Manual pentru Seminariile Teologice, Editura Episcopiei Ortodoxe, Alba Iulia, 1997.

Stăniloae, Pr. prof. dr. Dumitru, *Înnoirea şi sfinţirea credincioşilor în Taina Mărturisirii, după învăţătura Bisericii Ortodoxe*, în „*Ortodoxia*”, nr. 3, 1986.

Idem, *Taina Pocăinţei ca fapt duhovnicesc*, în „*Ortodoxia*”, nr. 1, 1972.

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Catehеză la Sfânta Taină a Euharistiei

Lect. univ. dr. Valerian MARIAN
Domeniul de Teologie Ortodoxă
Centrul Universitar Nord, Baia Mare

I. Pregătirea aperceptivă

Sfintele Taine, aşa după cum bine ştim, sunt formele văzute de transmitere a harului divin mântuitor. Dacă prin Taina Botezului, a Mirungerii, a Spovedaniei, a Cununiei, a Preoţiei şi a Maslului ni se transmite harul mântuitor izvorât din Jertfa răscumpărătoare a Domnului nostru Iisus Hristos, există o Sfântă Taină prin care ne împărtăşim cu însuşi Trupul şi Sângele Domnului spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci.

II. Anunţarea temei

Aceasta este Sfânta Taină a Euharistiei, despre care vom vorbi în cele ce urmează.

III. Tratarea

Euharistia este Sfânta Taină în care credinciosul se împărtăşeşte, sub chipul pâinii şi al vinului, cu Însuşi Trupul şi Sângele lui Hristos, spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci.

Numele Tainei vine din limba greacă, cuvântul *Euharistie* însemnând *mulţumire*. Se numeşte astfel din două motive: în primul rând, înainte de a o institui, Mântuitorul a mulţumit lui Dumnezeu Tatăl, iar în a doilea rând, Euharistia este jertfă de mulţumire adusă de Hristos împreună cu Biserica Sa, pentru Aceasta şi pentru credincioşii ei. Taina Euharistiei mai are şi alte numiri dintre care amintim: Împărtăşanie, Cuminecătură, Cina Domnului, Frângerea pâinii, Pâinea vieţii, Paharul mântuirii etc.

Instituirea Sfintei Taine a Euharistiei a fost făcută de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos, în Joia Mare, la Cina cea de Taină, după cum ne dau mărturie Sfintele Evanghelii: „*Iar pe când mâncau ei, Iisus, luând pâine şi binecuvântând, a frânt şi, dând ucenicilor, a zis: Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul Meu. Şi luând paharul şi mulţumind, le-a dat, zicând: Beţi dintru acesta toţi, că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulţi*

se varsă spre iertarea păcatelor" (Matei 26, 26-28; Marcu 14, 22-24; Luca 22, 19-20).

Săvârşitorul Sfintei Taine a Euharistiei este episcopul sau preotul, ca urmaşi ai Sfinţilor Apostoli. Mântuitorul Iisus Hristos nu numai că a instituit această Sfântă Taină ci a şi poruncit Sfinţilor Apostoli, şi prin ei urmaşilor lor, să o săvârşească: „*Aceasta să faceţi spre pomenirea Mea*" (Luca 22, 19), „*căci de câte ori veţi mânca această pâine şi veţi bea acest pahar, moartea Domnului vestiţi până când va veni*" (I Corinteni 11, 26).

Primitorul acestei Sfinte Taine poate fi orice credincios ortodox care s-a pregătit sufleteşte şi trupeşte pentru aceasta. Astfel, cel care doreşte să se împărtăşească trebuie în prealabil să se spovedească şi să primească dezlegare de la preotul duhovnic, să postească atât trupeşte cât şi sufleteşte cel puţin trei zile înainte de împărtăşanie şi să ajuneze în ziua împărtăşirii. Copiii până la şapte ani pot fi împărtăşiţi fără spovedanie, deoarece adevărata creştere sufletească şi trupească nu se poate face fără Sfânta Împărtăşanie. De aceea, Biserica noastră a împărtăşit şi împărtăşeşte mai ales copiii, împărtăşirea acestora contribuind şi ea la împlinirea scopului fiecărei Liturghii. De asemenea, credincioşii bolnavi, pe moarte, pot fi împărtăşiţi fără spovedanie şi ajunare.

Materia Sfintei Taine a Euharistiei este pâinea dospită din grâu şi vinul curat din struguri la care se adaugă puţină apă, într-un anumit moment al slujbei. Pâinea folosită la Sfânta Euharistie poartă numele de *prescură*. Pregătirea prescurii este rezervată unor persoane care duc o viaţă în curăţie, o viaţă jertfelnică, ce anticipează jertfa liturgică.

Taina Sfintei Euharistii se săvârşeşte numai în cadrul Sfintei Liturghii, momentul ei principal fiind *Epicleza*, adică prefacerea pâinii şi a vinului în Trupul şi Sângele Mântuitorului, atunci când preotul rosteşte rugăciunea de invocare a Duhului Sfânt peste Sfintele Daruri.

Partea văzută a Tainei este reprezentată de Sfintele Daruri (pâinea şi vinul), precum şi de rugăciunea rostită de preot sau episcop prin care invocă prezenţa Sfântului Duh pentru prefacerea acestora în Trupul şi Sângele Mântuitorului: „*Încă aducem Ţie această slujbă duhovnicească şi fără de sânge, şi Te chemăm, Te rugăm şi cu umilinţă la Tine cădem: Trimite Duhul Tău cel Sfânt peste noi şi peste aceste Daruri, ce sunt puse înainte. Şi fă, adică, pâinea aceasta, Cinstit Trupul Hristosului Tău. Amin. Iar ceea ce este în potirul acesta, Cinstit Sângele Hristosului Tău. Amin. Prefăcându-le cu Duhul Tău cel Sfânt. Amin, Amin, Amin.*" În acest timp strana cântă: „*Pre Tine Te lăudăm...*"

Partea nevăzută a Tainei Euharistiei este prefacerea Sfintelor Daruri în Sfântul Trup şi Sânge al Domnului, prin prezenţa şi lucrarea Sfântului Duh. Prefacerea pâinii şi a vinului în Trupul şi Sângele Mântuitorului este o Taină mai presus de puterea noastră de înţelegere. Prin prefacere nu se produce nici o schimbare în natura pâinii sau a vinului: pâinea rămâne tot pâine, iar

vinul rămâne tot vin. Realitatea Trupului şi a Sângelui Domnului în elementele euharistice este o certitudine pe care o putem înţelege numai prin mijlocirea credinţei. Cuvintele Mântuitorului: „*Acesta este Trupul Meu*" (Matei 26, 26) şi „*Acesta este Sângele Meu*" (Matei 26, 28) sunt cele mai puternice argumente care confirmă prezenţa reală, substanţială, a Sa în Sfânta Euharistie.

Împărtăşirea propriu-zisă cu Trupul şi Sângele lui Hristos are loc în cadrul Sfintei Liturghii, imediat după rostirea rugăciunii „*Tatăl nostru*". Preotul se împărtăşeşte în Altar, în timp ce la strană se cântă priceasna sau se rosteşte un cuvânt de învăţătură. Împărtăşirea credincioşilor are loc în faţa uşilor împărăteşti, atunci când preotul rosteşte chemarea: „*Cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi*", credincioşii apropiindu-se cu evlavie, purtând lumânări aprinse. În acest timp la strană se cântă: „*Trupul lui Hristos primiţi şi din izvorul cel fără de moarte gustaţi.*"

Efectele împărtăşirii cu Trupul şi Sângele Mântuitorului reies din însăşi cuvintele Mântuitorului: „*Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu rămâne întru Mine şi Eu întru el*" (Ioan 6, 56); „*Cel ce mănâncă această pâine va trăi în veac*" (Ioan 6, 58); „*Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu are viaţă veşnică, şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi*" (Ioan 6, 54). Astfel, cel ce se împărtăşeşte cu vrednicie cu Trupul şi Sângele Mântuitorului se uneşte deplin şi real cu Hristos şi are certitudinea învierii şi a nemuririi. De asemenea, din cuvintele care însoţesc actul împărtăşirii – „*Se împărtăşeşte robul (roaba) lui Dumnezeu (N), cu cinstitul şi Sfântul Trup şi Sânge al Domnului Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci*" – reiese faptul că împărtăşirea aduce cu sine curăţirea de păcate şi progresul în viaţa duhovnicească. Dar cel care se împărtăşeşte cu nevrednicie, nu numai că nu beneficiază de roadele sau efectele Tainei, ci îşi şi atrage osândă, potrivit cuvintelor Sfântului Apostol Pavel: „*Oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat faţă de trupul şi sângele Domnului [...]. Căci cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi bea, nesocotind trupul Domnului*" (I Corinteni 11, 27-29).

IV. Recapitularea

Ce este Sfânta Taină a Euharistiei? Euharistia este Sfânta Taină în care credinciosul se împărtăşeşte, sub chipul pâinii şi al vinului, cu Însuşi Trupul şi Sângele lui Hristos, spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci.

Care sunt celelalte denumiri ale acestei Sfinte Taine? Taina Euharistiei mai are şi alte denumiri, dintre care amintim: Împărtăşanie, Cuminecătură, Cina Domnului, Frângerea pâinii, Pâinea vieţii, Paharul mântuirii etc.

Cine a instituit această Sfântă Taină? Sfânta Taină a Euharistiei a fost instituită de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos, în Joia Mare, la Cina cea de Taină, după cum ne dau mărturie Sfintele Evanghelii: „*Iar pe când mâncau ei, Iisus, luând pâine şi binecuvântând, a frânt şi, dând ucenicilor, a zis: Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul Meu. Şi luând paharul şi mulţumind, le-a dat, zicând: Beţi dintru acesta toţi, că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor*" (Matei 26, 26-28; Marcu 14, 22-24; Luca 22, 19-20).

Cine poate săvârşi Sfânta Taină a Euharistiei? Săvârşitorul Sfintei Taine a Euharistiei este episcopul sau preotul, ca urmaşi ai Sfinţilor Apostoli.

Cine poate primi Taina Euharistiei? Primitorul acestei Sfinte Taine poate fi orice credincios ortodox care s-a pregătit sufleteşte şi trupeşte pentru aceasta. Cel care doreşte să se împărtăşească trebuie în prealabil să se spovedească şi să primească dezlegare de la preotul duhovnic, să postească atât trupeşte cât şi sufleteşte cel puţin trei zile înainte de împărtăşanie şi să ajuneze în ziua împărtăşirii. Copiii până la şapte ani şi credincioşii bolnavi pe moarte pot fi împărtăşiţi fără spovedanie.

Care este partea văzută a Tainei? Partea văzută a Tainei este reprezentată de Sfintele Daruri (pâinea şi vinul), precum şi de rugăciunea rostită de preot sau episcop, prin care invocă prezenţa Sfântului Duh.

Care este partea nevăzută a Tainei? Partea nevăzută a Tainei este prefacerea Sfintelor Daruri în Trupul şi Sângele Domnului, prin prezenţa şi lucrarea Sfântului Duh. Această lucrare este o Taină mai presus de puterea noastră de înţelegere, primind-o numai prin credinţă.

Care sunt efectele acestei Sfinte Taine? Efectele împărtăşirii cu Trupul şi Sângele Mântuitorului sunt: unirea deplină cu Hristos, curăţirea de păcate, progresul în viaţa duhovnicească, precum şi garanţia învierii şi a nemuririi.

V. Asocierea

Sfânta Taină a Botezului, împreună cu Taina Mirungerii şi cu Taina Euharistiei sunt numite *Taine de iniţiere* întrucât prin acestea omul devine membru deplin al Bisericii lui Hristos. Taina Botezului îl naşte pe om la viaţa cea nouă în Hristos, Taina Mirungerii, prin darurile Sfântului Duh, îl întăreşte în viaţa cea nouă în Hristos, iar Taina Euharistiei îl uneşte pe om cu Hristos şi îl face membru deplin al trupului Său tainic, care este Biserica.

Pentru a se împărtăşi cu vrednicie cu Trupul şi Sângele Domnului credinciosul trebuie să fie pregătit atât sufleteşte cât şi trupeşte pentru aceasta. De aceea, Biserica noastră a rânduit ca înaintea primirii Sfintei Taine a Euharistiei credinciosul să se purifice sufleteşte prin Sfânta Taină a Spovedaniei. Astfel, ţinând cont de cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „*Să se cerceteze însă omul pe sine şi aşa să mănânce din pâine şi să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi*

bea, nesocotind trupul Domnului" (I Corinteni 11, 28-29), între Taina Euharistiei şi cea a Spovedaniei s-a stabilit o legătură foarte strânsă, Taina Spovedaniei precedând-o pe cea a Euharistiei.

VI. Generalizarea

Aşadar, Euharistia este Sfânta Taină în care credinciosul se împărtăşeşte, sub chipul pâinii şi al vinului, cu Însuşi Trupul şi Sângele Domnului, spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci.

VII. Încheierea (Aplicarea)

Porunca a patra bisericească ne recomandă: „*Să ne spovedim şi să ne împărtăşim în fiecare din cele patru posturi mari de peste an, ori, dacă în fiecare post nu putem, cel puţin o dată pe an, în Postul Paştilor*"; creştinul, însă, trebuie să-şi dorească mai mult, Sfântul Simeon Noul Teolog recomandând împărtăşirea o dată la 40 de zile. Indiferent dacă împărtăşirea este deasă sau rară, importantă este pregătirea pentru aceasta prin post, rugăciune şi Spovedanie. Înainte de împărtăşanie credinciosul trebuie să se spovedească, să postească atât trupeşte cât şi sufleteşte cel puţin trei zile înainte şi să ajuneze în ziua împărtăşirii. De asemenea, se recomandă citirea rugăciunilor dinainte şi de după împărtăşanie, cuprinse în „*Rânduiala Sfintei Împărtăşanii*" din cărţile de rugăciuni ale Bisericii noastre.

Bibliografie

Biblia sau *Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1988.

Învăţătura de credinţă creştină ortodoxă, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1992.

Liturghier – cuprinzând Dumnezeieştile Liturghii ale Sfinţilor noştri Părinţi: Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare şi Liturghia celor mai înainte sfinţite precum şi Rânduiala Vecerniei, Utreniei şi Dumnezeieştii Proscomidii şi altele de trebuinţă la sfânta slujbă în Biserică, Bucureşti, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1974.

Cosma, Pr. prof. dr. Sorin, *Cateheze. Lecţii de religie pentru clasele V-XII*, Vol. I, Editura Banatica, Caransebeş, 2001.

Remete, Pr. lect. George, *Dogmatica Ortodoxă*, Manual pentru Seminariile Teologice, Editura Episcopiei Ortodoxe, Alba Iulia, 1997.

Stăniloae, Pr. prof. dr. Dumitru, *Spiritualitate şi comuniune în Liturghia Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1986.

Idem, *Taina Euharistiei, izvor de viaţă spirituală în Ortodoxie*, în „*Ortodoxia*", nr. 3-4, 1979.

VII. APARIȚII EDITORIALE

George REMETE, *Fiinţa şi Credinţa,* Vol. I *Ideea de fiinţă,*
Editura "Academiei Române", ISBN 978-973-27-2189-6,
Bucureşti, 2012, 650 pagini**…**

Motto: Întrebarea despre Iisus Hristos, de la Care pleacă fiinţa, credinţa şi idea de fiinţă, ar trebui să fie pâinea zilnică a fiecărui om: teolog, filosof sau om simplu. Cu toate acestea, El rămâne pentru cei mai mulţi un Întemeietor religios venerabil sau un Dumnezeu suveran şi depărtat şi nu un contemporan: necreştinilor un străin, iar creştinilor prea cunoscut şi incapabil de nou. Creştinul s-a obişnuit cu El şi i se pare că s-a demonetizat. Într-adevăr Fiinţa, Adevărul şi Persoana pot apărea tocite sau demonetizate atunci când nu mai sunt înţelese. De altfel, El însuşi a prevăzut această tragedie, prin cuvintele: „Cel care va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cine va cădea ea îl va strivi" (Matei 21, 44). Aceasta vrea să însemne că Iisus Hristos este întrebarea inevitabilă: oricât ar vrea să fugă omul de ea, nu reuşeşte să scape. El este întrebarea sinelui omului; fugind de El, fugi de tine: pentru că El este cel mai profund adevăr, adevărul lumii şi al tău, primul şi ultimul adevăr, adevărul în persoană, unicul necesar şi imperativ.

Este drept că oamenii se străduiesc să fugă de Iisus Hristos, adică de Dumnezeul concret, apropiat şi imperativ. Lor le convine mai mult un Dumnezeu depărtat, pentru că este mai lejer şi mai puţin presant; fiind mai departe, avem loc să răsuflăm, avem spaţiu de manevră, putem să tratăm cu El şi chiar să-l mai cioplim după interesele noastre.

Dar Iisus Hristos este Cel-care-te-întâmpină-peste-tot, de care te loveşti vrând-nevrând; practic, peste tot unde te duci, dai de El. Pentru că oriunde este vorba de adevăr, de sinceritate, bine, frumos, efort, sacrificiu şi întâmpinare a celuilalt, oriunde este vorba de Dumnezeul concret, este vorba despre El. Numai El este adevărul concret pentru că numai El este Absolutul Personal, persoana absolută imediată şi presantă, alter-ego de care nu scapă nimeni; pe toţi îi incomodează pentru că pe toţi îi presează, toţi vor să scape şi totuşi n-are nimeni cum să scape. Dovada că nimeni nu scapă este faptul că orice om – fie că vrea, fie că nu vrea, fie că ştie, fie că nu ştie – se raportează de fapt la Adevăr ca la Persoana absolută şi răspunde astfel, vrând-nevrând lui Iisus Hristos. Nu există adevăr şi fiinţă decât în persoană, iar persoana este tot adevărul şi toată fiinţa. De aceea, a crede că nu te interesează, că nu Îl atingi, nu-L cunoşti sau Îl poţi evita pe Iisus Hristos este totuna cu a crede că poţi să te strecori prin viaţă ne-trăind.

Însă nu poţi să scapi de adevărul personal ca Persoană absolută, revendicatoare în chip imperativ. Căci adevărul şi esenţa oricărui om este nevoia, setea nesfârşită de a interpela şi a fi revendicat, de a chema şi a răspunde – concret şi imediat – la măsura absolutului personal. De aceea, orice om care nu fuge şi are curajul să se întâlnească cu sine, Îl va întâlni inevitabil pe Iisus Hristos. (Pr. Prof. Univ. Dr. George Remete).

Părintele Profesor George Remete a ales, fără îndoială, în viaţă, „drumul celor puţini". În scris, ca şi în viaţă, dar, întotdeauna a decelat „înţelegerea alegerilor de destin" şi, experiind admiraţia „între cogniţie şi afectivitate", şi-a consacrat timpul (fizic, dar mai ales psihic) „să-şi pună întrebări asupra destinului său metafizic şi, în egală măsură, asupra celui românesc (valah)". De aici, dar, dragostea lui pentru acel tip de cunoaştere ca „pavăză contra vremii, ca flacără în întuneric" (în vremea şi în întunericul ignoranţei şi imposturii). A acelui tip de cunoaştere în care, vom vedea, straturile de înţelepciune şi experienţă acumulate alcătuiesc o abordare unică a fluxului conştiinţei şi ştiinţei (…)

Prin urmare, fiind între tot mai puţinii şi mai autenticii slujitori ai lui Iisus Hristos care „se antrenează în şi pentru cuvinte(le)" ablative a exprima cel mai fidel şi mai deplin adevărul (adevărurile) credinţei, prevalenţa, întâietatea, supremaţia şi marele ei bun simţ, Părintele Profesor George Remete împlineşte, dar şi extrapolează postulatul biblic de la Matei 142 XII, 34-37. Mai mult, (şi) pentru că aşa a vrut Dumnezeu, ştiinţa lui de carte, scrisul său (cuvântul scris), devin premise ale unui parcurs (şi destin) academic clădit constant din zilele şi anii unei solitudini, afierosiri şi unui martiriu intelectual de excepţie (doar se zice că: „în marea fabrică de cuvinte a lumii nu există răgaz, singuraticii lucrează în schimburi pentru a crea profeţii şi tulburări noi-nouţe").

De aici, aşadar, un excurs de o rară frumuseţe, evlavie, înţelepciune, solemnitate, concreteţe, limpezime, originalitate, complexitate, vastitate, integritate, intensitate, amploare, rigoare, coerenţă, şi, pe măsură, judecăţi de valoare. Şi aşa, un scriitor (în speţă creştin) care se respectă şi respectă, dacă are şi fericirea „dobândirii discernământului asupra unei înţelepte alegeri", în tot ceea ce întreprinde, crede că munca sa nu va duce prea departe, dacă nu interferează iubirii de Dumnezeu iubirea de înţelepciune (generic, filosofia), tradiţiei teologice dialogul, dinamica şi „elemente de originalitate şi noutate"; totul, bineînţeles, pentru ca (in)formaţia acumulată să fie mereu vie, dar şi mereu la îndemâna „controlului său profesionist" (…)

Lucrarea de faţă, parte a unui proiect ştiinţific în patru volume, este în sine o operă fundamentală, de o mare importanţă, care nu doar reactivează idei şi teze revelatoare şi irefutabile, ci şi recompune vizionar reprezentarea teologică a filosofiei. Plecând de la Heidegger, autorul mărturiseşte „misterul fiinţei ca prezenţă a spiritului, faptul că fiinţa este prezenţă, afirmare şi certitudine nu ca fiinţare, ci ca miracol, ca minune; or,

minunea înseamnă tocmai depăşirea oricărei înţelegeri, fiinţări şi existenţe – minunea înseamnă afirmarea teologicului". Părţile componente ale acestui prim volum, Înţelegerea filosofică a fiinţei şi Înţelegerea teologică a existenţei, ordonarea lor (subîmpărţirea uşor provocatoare, tocmai pentru că, precum odinioară Emil Cioran, este convins că: „n-ar trebui să scriem cărţi decât ca să spunem în ele lucruri pe care nu îndrăznim să le încredinţăm altfel nimănui altcuiva"), acreditează ideea că: „dacă în rostul nostru nu ni s-ar fi însemnat nevoia de a ne mântui, am fi lăsat cerul în pace, fără să-l mai lezăm pe Dumnezeu cu angoasele noastre". Sau, altfel spus, un om există, fiinţează, în măsura în care crede, trăieşte, se bucură, disperă, iubeşte, suferă, nădăjduieşte şi învaţă să preţuiască şi să experieze clarul de gând şi dorul; pentru că, fără credinţă, ar trece prin lume fără a adăuga nimic frumosului, înţelepciunii şi „istoriei inimii omeneşti".

Bineînţeles, demersul Părintelui Profesor George Remete, pe de altă parte, îşi „tatonează originalitatea, pertinenţa, conştiinţa şi libertatea intrinsecă, precum reflexia conştiinţei libertăţii fiinţei". Asta, pentru că: „numai cine înţelege întreabă, numai cine e capabil de răspuns e capabil de întrebare, numai cine are un răspuns întreabă; cine are mai vrea şi cine a găsit mai caută"; şi chiar dacă tema fiinţei rămâne în filosofie o întrebare, totuşi noi „trăim dintotdeauna în sfera unei înţelegeri a lui este, fără a spune exact ce înseamnă acesta cu adevărat – înţelegerea fiinţei şi un anumit concept de fiinţă sunt dintotdeauna prezente" (…) „Nici omul şi nici Dumnezeu nu sunt reali decât numai dacă se întâlnesc; persoana este reală numai ca întâlnire, ca experiere", glosează inspirat autorul, sugerând nu atât inefabilul, cât mai ales lucrarea iubirii lui Dumnezeu şi a dorului subliminal omenesc, în exerciţiul răscumpărării, ca apanaj, voinţă şi putere a lui Dumnezeu, şi căutării neîncetate a frumuseţii şi mântuirii, ca necesitate, voinţă, rost şi putere (limitată) a omului. Această conlucrare se împlineşte în actul credinţei, tocmai pentru a nu „oculta orice caracter metafizic al gândirii". Este şi ceea ce ne propune autorul care, în calitatea sa, iată, de expert în (re)constituirea coabitării primare dintre teologie şi filosofie, face ca totul să devină clar de gând, să transceadă nivelului filosofic şi ideatic al retoricii, supoziţiei, sofismelor şi conversaţiei de convenienţă şi să (re)lege adevărul că orice lucru, orice fapt, orice crez, este adevărat dacă îşi are rostul „pe pământ şi în cer", acţionând după legi înaintea cărora „cercetătorul riguros are datoria să înţeleagă că numai minunea poate să fie baza existenţei şi numai credinţa baza raţiunii".

Altfel: „nici un om nu mai este om, ci numai încercare de umanitate, pentru că este inautentic fiinţial; numai în Iisus Hristos, dar, s-a redescoperit autenticul, adică inteligibilul şi credibilul omului, pentru că numai El este omul restaurat (…); numai Iisus Hristos îl face pe om inteligibil şi credibil, pentru că numai El a crezut (până la capătul tuturor consecinţelor, n.n.) în om". „Omul nu poate avea nici o certitudine a fiinţei şi credinciosul nu-L

are pe Dumnezeu dacă Dumnezeu nu devine al lui, în condiţia lui umană (în pogorâre şi întrupare). Iubirea, dar, nu este aderare sau adorare, ci unire. Numai întruparea reuşeşte acest lucru; de aceea, numai prin ea omul devine sigur pe Dumnezeu, îl experiază direct şi îl primeşte definitiv. A neglija, a evita sau a nega întruparea este posibil numai acolo unde este neputinţă, indolenţă sau rea credinţă. Ratarea adevărului este însă ratarea vieţii. De aceea, a trece pe lângă întrupare înseamnă a trece pe lângă adevăr şi viaţă".

Citatele de mai sus descoperă, iată, priceperea filosofică a unui teolog apt să desluşească sensuri şi idei frizând unicitatea, rămânând totuşi să (mai) definească la condiţia sa sacerdotală şi academic- scriitoricească pentru că: „în meniul fiinţelor ierarhice care intermediază între noi şi Dumnezeu, ingredientul nelipsit este cuvântul cel de toate zilele, sau Cuvântul cel spre fiinţă" – evident, în „răsfăţul" smereniei, luciditătii şi normalităţii, ca chip şi asemănare a preotului nenăimit şi a intelectualului erudit…

- Stelian GOMBOŞ

Ortodoxia maramureşeană - **Anul XIX, Nr. 19 / 2014**

Ioan POTOP, *Priviri în împrejurimi şi spre înălţimi* (versuri), Baia Mare, Ed. Enesis, 2014, 148 pag.

Căutări, cercetări, sondări, privire şi răscoliri întru profunzimea cunoaşterii şi existenţei materiale şi spirituale, căci aşa se intitulează unele din volume şi aşa am putea defini poeziile d-lui prof. Ioan Potop[1], începând de la primul volum şi până la cel de faţă.

De ce? Pentru că motivaţia ne-o relevă chiar una din poeziile sale intitulată *Mandat versificat*:

Chezăşia progresului în educaţie şi cercetare,
Este mandatul Stăpânirii în vigoare:
„Creşteţi, înmulţiţi-vă şi umpleţi pământul”
Fără şovăire să ţinem legământul (p. 113)

Într-adevăr, Dumnezeu a imprimat în om, la creere, chipul său spiritual, pe baza căruia a primit mandatul creşterii, nu numai biologice, ci şi spirituale, a realizării şi împlinirii progresului continuu în ştiinţă, tehnică şi cultură, în cunoaşterea şi descoperirea tainelor creaţiei a măreţiei şi legităţii Universului. De aceea, numai omul dintre toate vieţuitoarele acestui pământ a avut o activitate progresivă, a înscris o istorie prin existenţa şi devenirea lui datorită zestrei spirituale cu care l-a dăruit Dumnezeu. Astfel, omul a străbătut etapele istoriei din antichitate şi până în epoca postmodernă, pentru că numai omul a fost înzestrat cu o inteligenţă creativă, cu liberul arbitru, având conştiinţa responsabilităţii şi devenirii sale întru fiinţă, cum ar zice Noica, sau ca partener al lui Dumnezeu, aici şi în eternitate, cum ar zice P. Ţuţea.

A trăi la modul uman înseamnă a-ţi cerceta, a-ţi sonda, contura şi consolida, în acelaşi timp, statutul tău existenţial, aceasta fiind o îndatorire

[1] Dl. Ioan Potop, născut în 1940, în satul Găgeşti, com. Baloteşti, de lângă Odobeşti, a fost profesor de Geologie la Grupul Şcolar Minier, fostul Liceu „Gheorghe Lazăr”, azi Liceul „Aurel Vlaicu”, situat pe strada Victor Babeş lângă Centrul Universitar Nord din Baia Mare. Prima lucrare este din domeniul ştiinţific, al pregătirii profesionale, după care s-a aplecat spre versificare: *Povestiri adevărate şi ritmate*, Ed. Enesis, 2011, *Căutări*, 2012, *Priviri în interior*, 2012 şi *Priviri în împrejurimi şi spre înălţimi*, Ed. Enesis, 2014.

esenţială a fiinţei umane. Omul, în aşa măsură, este şi devine om, în care e capabil să-şi definească conturul său fiinţial. Omul este, probabil, singura fiinţă de pe acest pământ care-şi pune problema existenţei: de unde unde vine şi încotro se îndreaptă. „*Omul este o fiinţă care se întreabă, indifirent dacă poate da sau nu totdeauna un răspuns corect întrebării*” şi chiar dacă în mersul său istoric „nu a putut evita cascada erorilor”, cum zicea Ţuţea. „*Muntele şi omul se aseamănă*, spunea Shakespeare, *dar cu deosebirea că: prin munte pământul tinde spre cer, iar prin om, cerul a coborît pe pământ*”.

„*Căutaţi şi veţi afla, bateţi şi vi se va deschide...*”, îndeamnă Mântuitorul în Predica de pe munte (Mt. 7, 7). Deviza „crede şi nu cerceta” a fost o scornire, o plăsmuire mincinoasă lansată la adresa Bibliei şi a creştinismului de păgânul Cels în secolul III, căruia marele învăţat al timpului Origen i-a răspuns cu lucrarea *Contra Celsus*.

Din păcate, mulţi caută şi nu găsesc sau caută în van, ori sunt nemulţumiţi de ceea ce găsesc, aşa că se află într-o iscodire şi nelinişte perpetuă. Alţii îşi irosesc vremea scotocind prin toate ungherele, gunoaiele şi mizeriile vieţii.

Căutările, sondările şi privirile examinatoare ale autorului nostru sunt onorabile şi nobile. Ele duc la zidirea şi conturarea întru realizare şi împlinire a fiinţei umane.

Privind atent împrejur
Adesea, uimit admir,
Creaţia tainică din jur
Îndrăgind ce-i spre pur (p. 21).

A privi, a vedea, a te uita, a observa, constituie pentru om modalitatea esenţială de a relaţiona cu mediul ambiant, cu natura şi cu tot ceea ce există în jurul tău. De aceea, simţul văzului, în frunte cu organul vederii, ochiul, este în aprecierea Mântuitorului Hristos chintesenţa vieţii biologice şi expresia celei spirituale. „Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat; iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci dacă lumina care se află în tine este întuneric, cu cât mai mult va fi întunericul!” (Mt. 6, 22-23).

Găsim în volumul de faţă câteva metafore de sorginte biblică şi cu amprente doctrinare, ca de exemplu în poeziile: *Vis spulberat* (p. 28), *Marea*

suspendată (p. 41), *Energia necreată* (p. 94) etc., precum am prezentat şi în Prefaţa acestei cărţi.

Poezia *Dualismul în fire* surprinde una din dogmele esenţiale ale Sfintei Scripturi şi anume căderea protopărinţilor prin neascultarea poruncii date de Dumnezeu în paradisul primordial, care a făcut să apară în firea umană tendinţa spre rău:

După neascultare, având dualismul în fire
Cu însufleţire de iubire şi de răutate (p. 34)

„*Omul istoriei profane este omul gonit din paradis, în conflict permanent cu divinitate, cu lumea şi cu sine*”, cum afirmă P. Ţuţea (*Tratat de Antropologie creştină*, vol. I, p. 165) sau cum tot el remarcă faptul că păcatul originar „*este singura formă explicativă a perspectivei dialectice a vieţii şi a lumii*” (*Tratat de Antropologie creştină*, vol. II, p. 65).

Poetul Ioan Potop surprinde plastic mentalitatea şi zicerea populară că atunci când noi, urmaşii celor din morminte, săvârşim fapte netrebnice, le tulburăm liniştea şi pacea, iar, dimpotrivă, când ne revenim pe făgaşul firesc al vieţii şi demnităţii le restabilim pacea şi odihna veşnică (*Rostogolirea*, p. 23-24).

O caracteristică esenţială, aşa cum îi stă bine unui gânditor şi privitor întru profunzime şi înălţime, a poeziei autorului acestui volum este specificul ei religios.

Privirile lirice în împrejurimile măreţiei firii umane şi spre înălţimile ei scrutătoare de transcendent sunt provocatoare şi îmbietoare pentru o lectură fascinantă întru înnobilarea fiinţei umane, revărsând asupra ei balsamul împlinirii.

Vasile MĂRANU

Stelian GOMBOŞ, *Dumnezeiasca Euharistie: centrul vieţii liturgice şi duhovniceşti a creştinului,* Edit. Emia, Deva, 2011

În Anul Omagial Euharistic în care ne aflăm, când s-au publicat atâtea studii şi articole despre Sfânta Împărtăşanie şi Sfânta Spovedanie, în care s-au desfăşurat activităţi ecleziastice multiple şi reuşite de promovare şi implementare în viaţa credincioşilor a acestor Sfinte Taine, de o mare însemnătate, considerăm o datorie de onoare în a remarca o profundă şi valoroasă lucrare dedicată Sfintei Euharistii a doctorului în teologie Stelian Gomboş, consilier la Secretariatul de Stat pentru Culte din Guvernul României. Deşi volumul a apărut în anul 2011, la editura Emia, din Deva, acesta analizează şi sintetizează, în acelaşi timp, taina prin excelenţă a comuniunii creştine.

Lucrarea intitulată ***Dumnezeiască Euhartisite: centrul vieţii liturgice şi duhovniceşti a creştinului*** e structurată pe mai multe capitole şi câteva anexe.

Deşi este una dintre cele şapte taine, Sfânta Euharistie este prezentată ca „Taina Tainelor" sau centrul vieţii creştine (p. 13). „*Euharistia şi Biserica sunt două realităţi nedespărţite, într-o continuă şi indisolubilă legătură, una implicând-o pe cealaltă, una fiind condiţie a celeilalte, iar în amândouă este prezent acelaşi Iisus Hristos, prin Trupul Lui, deplin pnevmatizat, atrăgând toate mădularele şi membrele Sale spre înălţimea la care se află El*" (p. 30).

Euharistia este „*Taina Bisericii prin excelenţă pentru că prin ea se realizează deplina comuniune cu Iisus Hristos, încorporarea credincioşilor în El, fiecare devenind membru al Trupului Său, realizând astfel unitatea tuturor credincioşilor în Hristos şi întreolaltă*" (p. 42-43).

Pâinea şi vinul, care sunt elementele constitutive ale Sfintei Euharistii, simbolizează unitatea eclezială a tuturor credincioşilor, realizată în mod plenar în Biserică, „*căci o pâine şi un trup suntem noi cei mulţi, căci toţi ne împărtăşim dintr-o pâine*" (I Co. 10, 16-17).

Precum pâinea nu se face dintr-un bob, ci din mai multe grăunţe, iar vinul din mai multe boabe, care atârnă nu doar pe unul, ci pe mai mulţi

ciorchini, la fel şi Sfânta Împărtăşanie semnifică comuniunea dintre Hristos şi comunitatea Bisericii.

Fără Euharistie nu este posibilă unitatea Bisericii, pentru că numai Împărtăşania ne uneşte, iar cu Hristos nu ne putem uni fără să ne unim cu Trupul Său Tainic (p. 48-49). De aceea, Sfânta Euharistie este Taina comuniunii, prin excelenţă, şi a unităţii ecleziale cu Iisus Hristos. Această comuniune se realizează în două sensuri: pe de o parte, vertical, cu Iisus Hristos, iar pe de altă parte, orizontal, prin unirea credincioşilor între ei în Biserică, prin Iisus Hristos (p. 50-51). De aici apare această conexiune sau interdependenţă între Euharistie şi Biserică. „*Euharistia nu există în afara Bisericii, după cum nici Biserica nu poate fiinţa fără Euharistie*” (p. 55). Această comuniune Euharistică implică, însă, şi unitatea sau comuniunea credinţei plenare, căci fără ea nu poate avea loc comuniunea euharistică (p. 58).

Pe baza comuniunii depline între credincioşi şi Hristos, precum şi a lor întreolaltă, „*creştinismul este prin excelenţă religia unităţii, a frăţietăţii şi a iubirii în Hristos Domnului*”, de aceea o unitatea a Europei şi a lumii fără Hristos este o utopie (p. 64).

Problema pe care o invocă autorul şi o analizează cu competenţă este cea a desei sau rarii împărtăşanii. Nu se poate aproba nici practica împărtăşirii o singură dată pe an, nici a celor ce se împărtăşesc foarte des, ci condiţia împărtăşirii vrednice este ca cei ce o fac să fie cu cuget curat şi cu o viaţă fără de prihană (p. 125).

Separaţi sau izolaţi de Biserică în care se trăieşte „comuniunea Împărăţiei” pe pământ, prin intermediul căreia avem acces la Sfânta Euharistie, ce se realizează şi se trăieşte în gradul suprem, în Sfânta Liturghie, nu putem beneficia de mântuire, pentru că Hristos a subliniat în marea Sa cuvântare Euharistică: „*... dacă nu veţi mânca trupul Fiului Omului şi nu veţi bea sângele Lui, nu veţi avea viaţă în voi*” (In. 6, 53).

În concluzie, Sfânta Euharistie este Taina unităţii Bisericii prin excelenţă, pentru că prin ea se realizează unitatea membrelor Trupului Tainic al lui Hristos, unitatea deplină cu Hristos, pe verticală şi întreolaltă, pe orizontală, realizând unirea şi comuniunea plenară. De aceea „*Sfânta Împărtăşanie este Uşa Raiului şi Arvuna mântuirii noastre*” (p. 393).

Lecturarea acestui volum atât de bogat, temeinic fundamentat pe texte biblice şi patristice, este de un real folos duhovnicesc şi de o înaltă

meditaţie întru pătrunderea şi gustarea dumnezeieştii Euharistii, atât pentru credincioşii de rând, cât şi pentru teologi şi preoţi.

O admirabilă lucrare teologică, atât prin sondarea ei exegetică, cât şi prin sinteza matură, competentă şi autoritară. O carte ce ne luminează mintea şi ne deschide sufletul spre autentica unire şi comuniune cu Hristos şi cu semenii întru Dumnezeiască Euharistie, care trebuie semnalată în acest An Comemorativ al Sfintei Împărtăşanii.

Pr. lect. univ. dr. Vasile BORCA

TABLE OF CONTENTS

I. EDITORIAL

His Beatitude Father Patriarch Daniel, *The Pastoral Holy Synod of the Romanian Orthodox Church On the importance of the Anniversary Year of the Eucharist (of Holy Confession and Holy Communion) and commemorative year of the Holy Martyrs Brâncoveni*.....11

II. DIOCESES AND UNIVERSITY CHRONIC OF THE YEAR 2014

1. *Weekly Review of the diocesan, university and cultural Chronic of Baia Mare-2014*.....23
2. *Leading university teaching staff*.....50
3. *Permanent university teaching staff of Orthodox Theology*.....51
4. *Licensees in Orthodox Pastoral Theology –class of 2014* 52
5. *Graduates of Master courses 2014* 53
6. *Students specialized in T.O.P. 2014-2015*.....53
7. *Students specialzied in TO.D.. 2014-2015*.....55
8. *Master students – Christian Theology and European spirituality 2014-2015.* 58

III. EVENTS & NEWS

1.*Education –light for life*, His Beatitude Father DANIEL message Patriarch of the Romanian Orthodox Church, for students, parents and teachers, at the start of the school year 2014-2015 63
2. *Theology – missionary service in the Church's life*, His Beatitude Father DANIEL message – Patriarch of the Romanian Orthodox Church, for the university theologic teaching staff meeting at the VI Congress of the Faculty of Orthodox Theology in Arad 67
3. *The National Church Assembly* assessed and approved the activity of the Church in 2013 and the projects for 2014 – February 12, 2014 71
4. *Worshiper of the saints and servants of the fellow citizens*– Activity in the Romanian Patriarchate in 2013.....75
5. His Beatitude Father Patriarch Daniel – *7 years of exemplary service and full dedication*.....95
6. *The work of the Holy Synod* – February 13, 2014 107
7. *Work sessions of the Holy Synod* – August 18, and September 29, 2014.....113
8. *The works of the Holy Synod* –October, 28-29, 2014 121
9. *Session for the establishment of ANB –September 29 , 2014* 125
10. *Events in the Christian world*
    10.1. *Synaxis of the Orthodox Church Founders-Constantinopol,*

5-9 March 2014 129
10.2. *The resumption of dialogue between Orthodox Christians and Oriental Orthodox Christians*.....141
10.3. *Pope Francis on a three-day visit to Turkey*.....143
10.4. *Patriarch Theophilos III of Jerusalem visiting the Romanian Patriarchy during the feast of St. Demetrios the New*.....145
10.5. *Romanian Patriarchate and the Patriarchate of Antioch promote dialogue and cooperation*.....149
11. *Pastoral Holy Synod on the Sunday of Orthodoxy* In the year of the Lord 2014 159
12. *Metropolitan Council of* Cluj, Maramures and Salaj – meeting from Bârsana Monastery on June 29, 2014.....165
13. A *discriminatory and humiliating decision for the class of Religion*.....171
14. *Decisions of the Holy Synod to support the class of Religion In public education*.....173
15. *The current status of religion in public education is According to the Romanian law and can be found in Many EU countries*.....175
16. His Eminence Archbishop Justinian CHIRA, *Appeal to conscience and reason*.....177
17. Pr. Ph.D. Vasile BORCA, *Open letter to the Constitutional Court of Romania – A spiritual attack and a criminal act against Romanian nation*.....183
18. *Metropolitan Council and Diocesan Council on the class of Religion*.....185

IV. CURRENT CHALLENGES

TRIBUTE EUCHARISTIC YEAR 2014
Sacrament of Penance and Holy Communion

1. His Beatitude Father Patriarch DANIEL, *the Holy Confession and Holy Eucharist - sources of joy and eternal life*.....189
2. Assistant, Ph.D. Eusebiu BORCA, *Confession from a biblical-patristic perspective* 193
3. Pr. Ph.D. Claudiu POP, *The pastoral and spiritual value of Confession and of the Holy Eucharist – elements of the Pre-Nicene Fathers*.....213
4. Pr. Assistant Professor, Ph.D. Adrian Gh. PAUL, *Plenary life and living testimony of the Church through the sacraments of Penance and the Eucharist*.....245
5. Assist. Ph.D. Eusebiu BORCA, *The communion of God and man Through the Eucharist*.....271

COMMEMORATIVE TRIBUTE YEAR 2014
Holy Martyrs Brâncoveni

1. *Ruler Holy Martyr Constantin Brâncoveanu –role model of sacrificial love and steadfast commitment to Christ and to the Romanian people*..... 293
2. *Commemorative Synodal Act in celebration of 300 years Since the martyrdom of Saints Brâncoveni*.....309
3. Pr. Ph.D. Gabriel GORGAN, *Constantin Brâncoveanu – founder of Romanian culture and places of workships*.....329
4. His Grace Varlaam Ploieşteanul, *Summary of the activities of the Year of the Eucharist and the Saints Brâncoveni* 361

V. EXCEPTIONAL EVENTS IN THE ORTHODOX EPISCOPATE OF MARAMURES AND SATMAR

A. His Eminence Justinian CHIRA – Archbishop of Maramures and Satmar

1.His Eminence Justinian CHIRA – *at the age of 93* 375
2.His Eminenc Arhiepiscop Justinian, *41 years of Episcopal ministry*.....379

B. His Grace Ph.D. Iustin Sigheteanul – Assistant Hierarch of the Orthodox Episcopate of Maramures and Satmar

1. His Grace Ph.D. Iustin Sigheteanul: *In celebration of 20 years of episcopate*.....383
2. *Pastoral missionary, cultural and philanthropic Agenda in 2014* of his Beatitude Ph.D. Iustin Sigheteanul 441

C. The Reunion of the Orthodox Youth

- Baia Mare, 3-6 September 2014.....469

D. Establishment of the new Diocesan Assembly

- Tenure 2014-2018..... 497

E. Promotions in the Diocese of Maramures and Satmar

..... 499

1. The new financial adviser.....499
2. New Appointments for diocesan inspectors.....501

F. Proclaiming the Holy Archdeacon Stephen as *protector of the Orthodox youth* in the Diocese of Maramures and Satmar.....505

G. Current status of the work at the Episcopal Cathedral "*Holy Trinity*" of Baia Mare..... ...511

VI. PREACHING AND CATECHESIS

1. Assistant Professor, Ph.D. Valerian MARIAN, *Catechesis on the Sacrament of Confession*.....517
2. Lect. univ. dr. Assistant Professor, Ph.D. Valerian MARIAN, *Catechesis on the Sacrament* of *the Eucharist*.....523

VII. EDITORIAL WORKS

1. **George REMETE**, *The being and faith*, Vol. I, *The ideea of being*, Publishing House Academiei Române, Bucharest, 2012, 650 pag., by Stelian GOMBOŞ 531
2. **Ioan POTOP**, *Glances into the surroundings and toward the sky* (lyrics), Baia Mare, Publishing House Enesis, 2014, 148 pag., by Vasile MĂRANU 535
3. **Stelian GOMBOŞ**, *Divine Euhartisite: the center of liturgical and spiritual life of the Christian* , Publishing House Emia, Deva, 2011, by Prof. Assistant Professor, Ph.D. Vasile BORCA,.....539

Revista
ORTODOXIA MARAMUREŞEANĂ

apare **anual**

cu binecuvântarea

Înaltpreasfinţiei Sale, **JUSTINIAN CHIRA**,
Arhiepiscopul Maramureşului şi Sătmarului

şi

a Preasfinţiei Sale **JUSTIN HODEA Sigheteanul,**

Arhiereu-vicar
al Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmarului